

İmam-ı Gazâli

KALPLERİN KEŞFİ

MÜKÂŞEFETÜ'L-KULÛB

saadet
yayınları

كفر فلا يستدرك
ذلك الا تعام واصلا
لا اجل العام وصل الى

Kalplerin Keşfi / Mükâşefetül Kulub , Salih Uçan, İmam Gazali

İman ve İslâm'ın Vasıfları:

İmâm-ı Gazâli Hazretlerinin bu eseri, mevzuu itibariyle tasavvufî ve ahlâkî bir eserdir. Eşsiz bir vaaz, nasihat, öğüt ve irşat kitabıdır. Kalpleri hassas bir İslâmî hayata sevk etmeyi, oraya İslâmî yaşayışı yerleştirmeyi hedefler. Büyük bir ehemmiyeti haizdir. İçerisinde tam 111 müstakil bölüm (konu) yer almaktadır.

Tercüme: Salih Uçan

İmam Gazali

İçindekiler

ÖNSÖZ

1. ALLAH KORKUSU

2. YİNE ALLAH KORKUSU

4. SABIR VE HASTALIK

3. RİYAZET VE NEFSANİ ŞEHVET

5. NEFSİ YENMEK VE ŞEYTANA KARŞI KOYMAK

6. GAFLET

7. ALLAH'I UNUTMAK, FASIKLIK VE NİFAK

8. TEVBE

9. SEVGİ

10. AŞK

11. ALLAH'A İTAAT, ONU SEVMEK, RESULÜNÜ SEVMEK

12. İBLİS VE AZABINI BEYAN

13. EMANET

14. NAMAZI HUZUR VE HUŞU İLE TAMAMLAMAK

16. ŞEYTANIN DÜŞMANLIĞI

17.Emânet ve Tевbe

18.Merhametli Olmanın Fazileti

19.Namazda Huşunun Beyânı

20.Dedikodu, Koguculuk

21.Zekat

22.ZİNA

23.Silâ-i Rahim ve Ana Baba Hakkı

24.Ana Babaya İyilik Etmek

25.Aşırı ihtiras

26.Zekât ve Cimrilik

27.İbâdete Devam ve Harami terk etmek

28.Ölümü Hatırlamak

29.Gökler ve Çeşitli Cinsler

30.Kursu – Arş – Mukarreb Melekler – Rızıklar ve Tevekkül

31.Dünyâyı Terk etmek, Onu Kötülemek

32.Yine Dünyayı Zem Hakkında

33.Kanaatin Fazileti

34.Fakirlerin Fazileti

35.Allah'dan Başkasını Dost Edinmek

36.Sûr'a Üfürmek, Ürmek, Mezarlardan kalkmak

37.Mahlûkat Arasında Verilecek Hüküm

38.Dünyâ Malinin Kötülüğünü Beyân

39.Ameller – Mizan ve Cehennem Azabim

40.İtaatin Fazileti

41.Şükür

42.Kibrin Kötülüğü

43.Gündüzleri ve Başka Zamanları Düşünmek

45.Ölümün Şiddetinin Beyânı

46.Kabrin ve Kabir Korkusunun Açıklanması

47.İlm'ül – Yakın, Aynel – Yakın ve Arz Günü Suâl

48.Allah'ı (C.C.) Zikretmenin Fazileti

49.Namazların Fazileti

50.Namaz Kılmayanın Cezası

51.Cehennem Meydâni ve Cehennem Azabı

52.Cehennem Azabı

53.Günâhtan Sakınmanın Fazileti

54.Tövbenin Fazileti

55.Zûlmü Nehyetmek

56.Yetime Zulüm Etmeyi Yasaklamak

57.Kibrin Kötülüğünü Belirtmek

58.Tevâyun ve Kanaatin Fazileti

59.Dünyâyâ Aldanmak

60.Dünyanın Kötülüğü ve Ondan Sakındırmak

- 61.Sadakanın Fazileti
- 62.Müslüman Kardeşinin İhtiyâcını karşılamak
- 63.Abdestin Fazileti
- 64.Namazın Fazileti
- 65.Kıyametin Dehşetleri
- 66.Cehennem ve Mizân'ın Sıfatları
- 67.Kibir ve Kendini Beğenmişliğin Kötülüğü
- 68.Yetimlere İyilik Etmek ve Zulümden Kaçınmak
- 69.Haram Yemek
- 70.Faizin Yasak Olusu
- 71.Kul Hakları
- 72.Havaya Uymanın Kötülüğü ve Zühd
- 73.Cennetin Vasıfları ve Cennetliklerin dereceleri
- 74.Sabır – Rızâ ve Kanâat
- 75.Tevekkülün Fazileti
- 76.Mescidin Fazileti
- 77.Riyazet ve Keramet Ehlinin Fazileti
- 78.İman ve Nifak
- 79.Gıybet ve Koğuculuğun Kötülüğü
- 80.Şeytânın Düşmanlığı
- 81.Muhabbet ve Nefs Muhasebesi
- 82.Hakkı Bâtıla Karıştıрма
- 83.Cemâat Namaz Kılmanın Fazileti
- 84.Gece Namaz Kılmanın Fazileti
- 85.Dünyâ Alimlerinin Cezası
- 86.İyi Huyun Fazileti
- 87.Gülme – Ağlama, Elbise
- 88.Kur'ân-ı Kerim'in ve Âlimlerin Fazileti
- 89.Namaz ve Zekatın Fazileti
- 90.Ana – Babaya iyilik ve Evlat Hukuku

91.Komşuluk Hukuku ve Fakirlere iyilik

92.İçki İçenin Cezası

93.Peygamberimizin (S.A.S.) Mi'râc'ı

94.Cum'anin Faziletleri

95.Kadının, Kocası Üzerindeki Hakları

96.Erkeğin Karısı Üzerindeki Hakları

97.Cihâdın Fazileti

98.Şeytânin Hilesi

99.Çalgı Dinlemek

100.Bid'at ve Nefsi Arzûlara Uymanın Haram oluşu

101.Receb Ayının Faziletleri

102.Şaban Ayı'nın Faziletleri

103.Ramazân Ayı'nın Faziletleri

104.Kadir Gecesi'nin Faziletleri

105.Bayramın Fazileti

106.Zilhicce'nin İlk On Gününün Fazileti

107.Aşurenin Fazileti

108.Fakirleri Ağırlamanın Fazileti

109.Cenaze ve Kabir

110.Cehennem Azâbından Kurtulmak

111.Mizan ve Sırat

112.Peygamber Efendimizin (S.A.V.) Vefatı

ÖNSÖZ

Allah (C.C.)'a hamdü senâ, Resûlüllah (S.A.V.) Efendimize, Âl ve Ashâbına Salâtü selâm olsun.

Mükâşefetül Kulûb mevzuu i'tibariyle tasavvufî bir eserdir. Mahiy-yet i'tibariyle kalbleri hassas bir İslâmi hayata sevketmeyi, oraya saf bir İslâmî hayatı dercetmeyi istihdaf eden bir eserdir. Başka bir tabirle anlatmak gerekirse Mükâşefetü'l Kulûb bir «Kalbleri ihyâ»

kitabıdır. Durumlarını tesbit ve keşfedip aralıyarak, ortaya çıkararak ıslâha çalış-mayı öğreten bir eserdir. Esasen tasavvuf denince de akla ilk gelen, erbabınca, bu ma'nâ olur. Tasavvuf kalb ile meşgul olan bir ilimdir. Ma'lûmdur ki, kalb nasıl olursa dış a'zâ ve yaşayış da ona uygun bir manzara arzeder. Allah Teâlânın, her kulun kalbini günde bir kaç kere kontrol ettiği hadisinin manâsına i'tibarla tasavvufta amellerin zuhur mahalli olan kalb ele alınmıştır. Bu her İslâm âliminin, Hakka ubâdiyyete kendini adanmış her âbid ve zâhidin başta ya da sonda yaşadıkları bir hayat tarzıdır. Cenâb-ı Hakkın her gün ziyaret ettiği kalb hiç şüphesiz ki temiz olmaya lâyıktır. Çünkü bu kulun, Rabbına karşı (kölenin efendisine misali) bir edeb kaidesidir. Edebi olmayan bir kulun Rabbi yanın-da i-'tibarı olmaz. Halbuki bir köle için gaye ,efendisinin teveccühünü kazanmasıdır. Kulun saadet ve huzuru da buna bağlıdır. Bu bakımdan kalb, kalblerin keşfi ve hallerinin bilinmesi (Mükâşefetü'l-Kulûb) gayet mühimdir.

İmâm-ı Gazâlî ve benzeri âlimler bugün semeresine her zaman-kindenden fazla muhtaç olduğumuz kalb ile ilgili böyle bir çalışmayı asır-larca önce yapmışlar ve bu sahada eserler yazmışlardır. Ancak bu gibi âlimler böyle eserleri yazmadan önce ya da yazarlarken mevzuu bahs olan tasavvufî hayatı yaşamışlardır. İmâm-ı Gazâlî bu zatların başla-rında gelir. Eserleri diğer tasavvuf erbâbına nazaran kuvvetli bir İslâm kültürünü ihtiva eder. O her tasavvufî mevzû İslâmın başlıca kültürü olan Âyet ve hadislerle ele almıştır. Âyet ve hadise uyacak tarzda işle-miştir. Mes'eleyi İslâm kültürü ile bağdaştırmıştır. Bu bakımdan o, ilim adamları arasında diğer mevzularda olduğu gibi bu mevzuda da güven ve i'tibarca başta gelir. Okuyucu halk için de bu böyledir. Denebilir ki: Eserleri en dikkatli, en çok okunan bir İslâm âlimidir.

İmâm-i Gazâlinin her eseri hemen hemen aynı kıymeti hâizdir. O bu sahadaki her eserini ilmî bir otorite ve tasavvufî bir sâfiyetle yazmıştır. En büyük eserlerinde küçüklerinin ve en küçük eserlerinde de büyük-lerinin hulâsasını bulmak mümkündür Eserlerindeki her mevzuu ben-zerlerinden daha güzel şekilde işlemiştir. Bütün bunlar da üstün bir zekâ, yüksek bir İslâm kültürü, derin bir tasavvuf ve temiz bir İslâmî ya-şayıştan ileri gelmiştir.

H. 450/505 - M. 1058/1111 tarihleri arasında Horasan'ın (İran) Tûs kasabasının Gazâl Köyünde doğup yine aynı yerde vefat eden Hucetül İsiâm İmâm Ebû Hâmid Muhammed b. Muhammed b.muhammed ei-Ga-zâlî (Rahmetullâhi Aleyh) nin ikiyüz civarında eseri bulunduğu kaynak-larda zikredilmektedir. Takdim ettiğimiz «Mükâşefetü'l Kulûb» Onun yukarıda arzettiğimiz kıymetli eserlerinden biridir.

Başta da ifade ettiğimiz gibi (Mükâşefetü'l-kulûb): Kalbin iyi ve kötü durumlarını açıklayıp bunlara karşı alınacak tedbirleri, çareleri bildirip bir Müslümanın nasıl bir hayata sahip olması gerektiğini anlat-maktadır. Merhumun her eseri gibi bu eserinin de dikkatli okunarak ona göre yaşayışı tanzim etmek gerekir. Tefvik ve hidâyet Allahtandır.

Çelik yayınevi

28 C. Evvel 1400 (14 Nisan 1980)

1. ALLAH KORKUSU

• Maneviyat

Peygamber'imiz (S.A.S.) buyuruyor ki:

«-Ulu Allah (C.C.), kanatlarının biri doğuya, öbürü batıya uzanan ve ayakları yedinci kat yere inen bir kuş yarattı. Kuşun üzerinde bütün varlıkların sayısı kadar tüy vardır.

Ümmetimden kadın - erkek herhangi bir kimse bana selât-ü selâm getirdiği zaman ulu Allah bu kuşa, Arş'ın altında bulunan nurdan bir denize dalmasını emreder. Kuş denize dalıp çıkarak kanatlarını silkeleyince her tüyünden bir damla akar. Ulu Allah akan her damladan, üzerime kıyamete kadar selât-ü selâm getiren kul hesabına istiğfar edecek bir melek yaratır.»

Ehl-i Hikmet'ten biri şöyle der:

«Vücudun selâmeti az yemekte, ruhun selâmeti az günah işlemekte ve dinin selâmeti de varlıkların en hayırlısına (Peygamber'imize) selât-ü selâm getirmektedir.»

Ulu Allah (C.C.) buyuruyor ki:

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اتَّقُوا اللَّهَ وَلْتَنْظُرْ نَفْسٌ
مَّا قَدَّمَتْ إِحْدَىٰ أَتَقُوا اللَّهَ إِنَّ اللَّهَ خَبِيرٌ بِمَا تَعْمَلُونَ ﴿١٨﴾

«— Ey iman edenler! Allah'dan korkunuz ve O'na itaat ediniz ve herkes yarını için (kıyamet gününe ne amel işlediğine) baksın (yani sadaka verin ve Allah'ın emrine uygun ameller işleyin ki, Kıyamet günü sevabınızı bulasınız) Allah'dan korkunuz, çünkü O, (iyilik olsun, kötülük olsun) yaptığınız her hareketten haberdardır» (1).

Çünkü Kıyamet günü melekler, gökler, yeryüzü, gece, gündüz, iyilik olsun, kötülük olsun insanoğlunun işlediği her şeye şahitlik edeceklerdir. Hatta vücudun azaları bile insanoğluna karşı şahit tutulacaktır.

Yeryüzü, günah işlemekten sakınarak iyiliğe koşan (zahid) ve mümin kulun lehine şahitlik ederek «bu adam üzerimde namaz kıldı, oruç tuttu, hacca gitti, cihad etti» diyecek, günahattan sakınarak iyiliğe koşan mümin kul da bu şahitliğe sevinecektir.

Buna karşılık aynı yeryüzü, kâfir ve günahkârların aleyhinde de şahitlik ederek «bu adam üzerimde Allah'a şirk koşturdu, zina işledi, içki içti, haram yedi» diyecektir. Merhametlilerin en merhametlisi olan ulu Allah (C.C) kâfir ve günahkârları inceden inceye sorguya çekerse vay hal-lerine!

Mümin, vücudunun bütün âzaları ile Allah'dan korkandır. Nitekim büyük ahlâk ve fıkıh bilgini Ebu Leys es-Semerkindî der ki:

— Allah korkusunun, yedi alâmeti vardır:

,— Birinci alâmet dil'de belirir: Allah korkusu taşıyan kul dilini ya-landan, dedikodudan, koğuculuktan, iftiradan ve boş konuşmaktan alı-kor, bunlar yerine onu zikirle, Kur'an okumakla ve ilmî konuşmalarla meşgûl eder.

İkinci alâmet kalbde belirir: Allah korkusu taşıyan kul başkalarına karşı kalbinde düşmanlık, iftira ve kıskançlık barındırmaz. Çünkü kıs-kançlık iyilikleri mahveder. Nitekim Peygamber'imiz (S.A.S.) şöyle bu-yurur:

<<— Ateş odunu nasıl yerse (yakarsa) kıskançlık da iyilikleri öyle yer» (yok eder)

Bilesin ki, kıskançlık, kalb hastalıklarının başlıcalarından biridir ve bu hastalıklar da ancak ilimle ve iyi ameller işleyerek tedavi edilebilir.

Üçüncü alâmet göz'de belirir: Allah korkusu taşıyan kul, haram yiyeceğe, haram içeceğe, haram giyeceğe... (kısacası) haram olan hiç bir şeye bakmaz. Dünyaya aç ve muhteris gözlerle değil, ibret almak amacı ile bakar. Helâl olmayan şeylerden bakışlarını uzak tutar.

Nitekim Peygamber'imiz (S.A.S.) şöyle buyurur: «—Kim gözünü haramla doldurursa Allah da onun gözünü kıyamet günü ateşle doldurur.»

Dördüncü alâmet karın'da belirir: Allah korkusu taşıyan kul, karnına haram lokma sokmaz, çünkü haram lokma yemek ağır günahlardan biri-dir. Nitekim Peygamber'imiz (S.A.S.) şöyle buyuruyor:

— insanoğlunun karnına haram bir lokma inince, lokma midesinde kaldığı sürece yerde ve göklerdeki melekler tekrar tekrar üzerine lânet yağdırırlar O lokmayı hazmederken öldüğü takdirde varacağı yer ce-hennemdir.»

Beşinci alâmet eller'de belirir: Allah korkusu taşıyan kimse, ellerini harama değil. Allah'ın rızasına uygun şeylere doğru uzatır. Nitekim sa-habîlerden Kâ'b'ul Ahbar'ın (R.A.) şöyle dediği rivayet edilir:

<<— Ulu Allah; .her bir bölümü yetmiş bin gözlü yetmiş bin bölümü olan yakuttan yapılma bir köşk yaratmıştır. Kıyamet günü bu köşke ancak önlerine çıkan haram şeylerden Allah korkusu ile uzak duranlar girebileceklerdir.»

Altıncı alâmet ayaklarda belirir: Allah korkusu taşıyan kimse, günah işlemeye değil, Allah'ın emrine uygun ve O'nun rızasını kazandıracak işlere doğru yürür, alimlerle ve iyi amel işleyenlerle buluşmak gayesi ile adım atar.

Yedinci alâmet Amel'de belirir: Allah korkusu taşıyan kimse ibade-tini sırf Allah rızası için yapar, riyadan ve münafıklıktan kaçınır, böyle-likle Allah'ın haklarında şöyle buyurduğu kimselerden biri olur:

وَالْآخِرَةُ عِنْدَ رَبِّكَ لِلْمُتَّقِينَ

«— Rabb'inin katında Ahiret, günahlardan korkanlar İçindir (2). Böyleleri için Ulu Allah başka bir ayette şöyle buyurur:

إِنَّ الْمُتَّقِينَ فِي جَنَّاتٍ وَعُيُونٍ ⑩

<<— Günahlardan sakınanlar, hiç şüphesiz, cennetlerde ve pınar-lar(ının başların) dadırlar» (3).

Boşka bir âyette de şöyle buyuruluyor:

إِنَّ الْمُتَّقِينَ فِي جَنَّاتٍ وَنَعِيمٍ ⑧

«— Günahlardan sakınanlar cennet ve nimetler içindedirler» (4),

Diğer bir âyette de şöyle buyurulur;

إِنَّ الْمُتَّقِينَ فِي مَقَامٍ أَمِينٍ ⑤

«— Günahlardan sakınanlar emin bir makamdadırlar» (5).

Bu âyetlere bakınca Ulu Allah'ın neredeyse «bu kimseler. Kıyamet günü cehennemden kurtulurlar» diye buyurduğu görülür.

Müminin korku ile ümit arasında bulunması gerekir. Buna göre bir yandan ümit kesmeksizin Allah'ın rahmetini beklerken diğer yandan ibadet hali içinde çirkin hareketlerden vazgeçerek Allah'a tevbe eder.

Nitekim ulu Allah (C.C.) şöyle buyurur:

لَا تَقْتُؤُوا مِنْ رَحْمَةِ اللَّهِ

«—Sakın Allah'ın rahmetinden ümit kesmeyin» (5).

— HİKÂYE —

Hız. Davud —-Allah'ın selâmı üzerine olsun— kürsü üzerine oturmuş, Zebûr okurken gözleri yerde sürünen kırmızı bir kurda ilişir ve içinden «Acaba

Allah'ın bu kurdu yaratmaktan muradı, ne ola ki» diye düşünür. Bunun üzerine Allah'ın izni ile dile gelen kurt O'na şöyle der. «Ey Allahın Resulü! Her gün, gündüzleri bin kere — Subhanellahi velhamdülillâhi ve lâilâhe illellahu vellahu ekber (Alah'ı noksanlıkların her türlüşünden ten- zih ederim, hamd O'na mahsustur, O'ndan başka ilâh yoktur, Allah en büyüktür)» demeyi, Allah bana ilham etti. Geceleri ise yine bin kere — Ellahumme salli alâ seyyidina Muhammedininnebiyyil ümmiyyi ve alâ alihi ve sahbihi ve sellem (Allah'ım! Okuma-yazmasız Peygamberin olan Mu-hammed'e, O'nun soyundan gelenlere ve O'nun sahabilerine rahmet ve selâm ihsan eyle) dememi ilham etti. Sen zikrederken neler söylüyorsan bana da bildir de istifade edeyim,»

Bu sözleri işiten Hz. Davud (A.S.) kırmızı kurdu küçümsediğine piş-man olur, Allah'dan korkarak O'na tevbe eder ve dergâhına sığınır.

Hz. İbrahim (AS.) işlediği bir günahı hatırlayınca baygınlık geçirir ve kalbinin çarpıntısı (neredeyse) bir mil uzaklıktan duyulurdu. Allah'ın emri ile bir gün kendisine Cebrail (A.S.) gelir ve der ki, «Allah sana selâm ediyor ve — dostundan korkan bir dost gördün mü— diye soruyor.

Hz. İbrahim (A.S.) Cebrail'e şöyle cevap verir; «Ey Cebrail! Kusurum aklıma gelince ve cezasını da düşününce dostluğumu unutuyorum.»

İşte peygamberlerin, velilerin ve salihlerin tutumu budur. Ötesini var sen düşün.

-
- (1) Kur'an - Kerim/Haşr Sûresi, 18
  - (2) Kur'an-i Kerim/Zuhruf Sûresi, 35
  - (3) Kur'an-ı Kerim/Zariyat Sûresi, 15
  - (4) Kur'an-ı Kerim/Tur Sûresi, 17
  - (5) Kur'an-ı Kerim/ Duhan Sûre-i Celilesi. 51

2. YİNE ALLAH KORKUSU

Büyük ahlâk ve fıkıh âlimi Ebü'l - Leys es- Semerkandî (rahimehuffahu) şöyle der:

Allah'ın yedinci kat semada birtakım melekleri var ki, yaratıldıkları andan beri secdededirler. Böğürleri Allah korkusu ile devamlı titrer haldedir. Kıyamet günü başlarını secdeden kaldırarak «Ey noksanlıkların her türlüşünden berî olan Allah'ımız! Sana lâyık olduğun derecede ibadet edebilmiş değiliz»

diyeceklerdir.

Kur'ân-ı Kerim'in şu âyeti, onların bu hâllerine işaret eder;

يَخَافُونَ رَبَّهُمْ مِنْ فَوْقِهِمْ وَيَفْعَلُونَ مَا يُؤْمَرُونَ

«— Üstlerindeki Rabb'lerinden korkarlar ve emrolduklarını yaparlar (göz açıp kapayana kadar bile Allah'ın emrini kırmazlar)» (6).

Peygamberimiz (S.A.S) şöyle buyurur:

«— Kulun vücuda, Allah korkusu ile ürperdiği zaman, yaprakları dökülen ağaç gibi günahlarından sıyrılır.»

— HİKÂYE—

Adamın biri bir kadına tutulur. Günün birinde kadın bir iş için yolculuğa çıkar. Adam de peşine takılır. Kafilenin mola verdiği bir sırada yol arkadaşlarının uykuya dalmalarını fırsat bilerek kadınla başbaşa kalmayı başaran âşık ona sırrını açar, Kadın adama «bak bakalım herkes uyuyor mu» der. Bu sözü, karşı tarafın arzusuna ram olmak üzere olduğu şeklinde yorumlayarak sevince kapılan âşık derhal yerinden fırlayarak kafilenin etrafında bir tur atar. Herkesin mişıl mişıl uyduğunu görür. Kadının yanına dönerek «evet, herkes uyuyor» der. Bunun üzerine kadın adama «acaba Allah hakkında ne der-sin, o da mı uyuyor» diye sorar. Adam «Allah uyumaz. O'nu hiç bir zaman ne uyku ve ne de uyuklama hali yakalamaz» diye karşılık verir. O zaman kadın der ki, «insanlar bizi görmüyorsa da şu anda uykuda olmayan ve hiç bir zaman uyumayan Allah bizi görüyor. Buna göre asıl O'ndan kork-malıyız»

Kadının bu sözleri üzerine adam Allah'dan korkarak tuttuğu kötü yol-dan vazgeçer de kadının yanından ayrılır, evine döner.

Öİdüğü zaman bir tanıdığı onu rüyasında görür, «Allah sana nasıl mu-amele etti» diye sorar. Adam «Allah'dan korkarak o günahı işlemediğim için O beni affetti» diye cevap verir.

— HİKÂYE—

Zamanın birinde İsrailoğullarından biri vardı, adam kendini ibadete vermişti. Çoluk çocuk sahibi idi. Günün birinde ailece aç kalırlar. Tama-men çaresiz kaldığı için yiyecek bir şeyler bulup getirsin diye karısını dı-şarıya gönderir.

Kadın bir tüccarın evine varır, çoluk - çocuğuna yedirecek bir şeyler ister. Tüccar, kadına «olur, fakat önce bana kendini teslim et» diye teklif eder. Kadın hiç bir cevap vermeden çıkar, evine döner. Yavrularını «an-neciğim! Açlıktan öleceğiz, bize yiyecek bir şey ver» diye feryad eder du-rumda bulur.

Geri çıkarak tekrar tüccarın yanına varır, yavrularının acıklı durumu-nu

anlatır. Tüccar «istediğim olacak mı?» diye sorar. Kadın «evet» der.

İkisi başbaşa kalınca kadının mafsalları (eklemleri) öylesine titreme-ye başlar ki, azaları yerlerinden çıkacak gibi olur. Tüccar «ne oluyor sa-na» diye sorar. Kadın «Allah'dan korkuyorum» diye cevap verir.

Aldığı cevap üzerine kendine gelen adam «sen şu sıkışık durumuna rağmen bu günahahtan dolayı Allah'dan korkuyorsun, oysa asıl benim korkmam gerekir» diyerek yapacağı işten vazgeçer. İstediklerini vererek kadını gönderir. Kadın kucağındaki yiyecekler ile yavrularına döner. Çocukların sevinci sonsuzdur.

Bu sırada ulu Allah'dan tüccar hakkında Hz. Musa'ya (A.S.) vahiy gelir. Allah «falan, oğlu filâna bütün günahlarını affettiğimi söyle» diye bildirir;

Bunun üzerine Hz. Musa (A.S.) tüccarı bulur, ona «mutlaka Allah ile aranızda sır kalan bir hayır işlemiş olmalısın» der. O zaman tüccar kendi-sine yoksul kadınla arasında geçenleri anlatır. Hz. Musa (A.S.) «işte bu yüzden Allah, geçmiş bütün günahlarını bağışladı» diyerek tüccara müj-deyi verir (7).

Rivayete göre Peygamber'imiz (S.A.S.) demiştir ki: <<— Ulu Allah şöyle buyurur: Şu iki korku ile iki gün aynı kulumda blraraya getirmem. Dünyada benden korkanın Ahiretini emin kılarım. Bu-na karşılık dünyada iken benim korkumu yüreğinde taşımayanları Kıyamet günü korkuya düşürürüm.»

Ulu Allah (C.C.) buyuruyor:

فَلَا تَخْشَوُا النَّاسَ وَآخِشُوا

— İnsanlardan değil, benden korkunuz» (8). Diğer bir Âyette de şöyle buyurur:

فَلَا تَخَافُوهُمْ وَخَافُوا زَانِكُمْ مُؤْمِنِينَ

— Eğer müminseniz, onlardan değil, benden korkunuzu (9)

Hız. Ömer (R.A.) Kur'ândan bir âyet dinlediği zaman yere baygın dü-şerdi. Bir gün eline bir saman kırıntısı alarak şöyle dedi, «keski ben de bir saman kırıntısı olsaydım, adı anılmaya değer bir şey olmasaydım. Keski anam beni doğurmamış olsaydı.»

O çok ağlardı, hümgür hümgür yaş dökerdi. Bu yüzden yanaklarından süzülen yaşların bıraktığı iki siyah iz her zaman yüzünde görölürdü.

Peygamberimiz (S.A.S.) buyuruyor ki:

— Sağılan süt memeye dönmedikçe Allah korkusu ile ağlayan kimde cehenneme girmez.»

Rivayet edilir ki, Kıyamet günü bir kul Allah katına çıkılacak ve gü-nahlarının ağır bastığı görülerek cehenneme atılması emredilecektir. Bu sırada kirpiklerinden bir tel dile gelerek şöyle diyecektir: Ey Rabb'im! Se-nin Resul'ün Muhammed «kim Allah korkusu ile ağlarsa Allah onun yaş döken gözlerini cehenneme haram kılar» diye bildirdi. Ben senin korkun-dan ağlamıştım.

Bunun üzerine dünyada Allah korkusu ile ağlayan bir kirpik teli sa-yesinde adam affedilecektir. Cebrail (A.S.) «falan oğlu filân bir tel kirpik sayesinde kurtuldu» diyerek bu durumu ilân edecektir. (10)

Rivayet edilir ki, Kıyamet günü cehennem ortaya çıkınca öylesine kükreyecek ki, bütün ümmetler dehşetinden dizüstü" kapaklanacaklardır. Nitekim ulu Allah (C.C.) buyuruyor ki:

وَتَرَى كُلَّ أُمَّةٍ جَائِيَةً كُلُّ أُمَّةٍ تُدْعَى إِلَى كِتَابِهَا الْيَوْمَ تُحْزَنُونَ مَا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ

«— ... Ve sen her ümmeti dizüstü çökmüş (ne olacağını endişe ile bekler) görürsün. Hem ümmet amel defterini almaya çağılır (11)

İnsanlar cehenneme yaklaştırıldıklarında onun öfke ve kükreyişini duyacaklar, bu kükreyiş beşyüz yıllık mesafeden duyulacaktır.

O zaman peygamberler dahil herkes kendi derdine düşerek «ben ne olacağım, ben ne olacağım» diyecektir. Yalnız peygamberlerin ulusu olan Hz. Muhammed (S.A.S.) müstesna, O «ümme-tim ne olacak, ümmetim ne olacak» diyecektir.

O sırada cehennemden dağlar gibi bir ateş kütlesi çıkacaktır. Pey-gamberimizin (S.A.S.) ümmeti «ey ateş kütlesi! Namaz kılanlar, doğru-luktan ayrılmayanlar, Allah'dan korkanlar ve oruç tutanlar hakkı için geri döner misin» diye yalvararak ateşi geldiği yere göndermeye çalışacaklar, fakat ateş geri dönmeyecektir.

Bu sırada Cebrail'in (A.S.) «ateş kütlesi Muhammed'in ümmeti üye-rine yöneldi» diye seslendiği duyulacaktır. Bunun üzerine Cebrail, bir bardak su getirerek Peygamber'imize uzatacak ve «ey Allah'ın Resulü! Bu-nu al, ateşin üzerine at» diyecektir. Peygamber'imiz (S.A.S.) Cebrail'den aldığı bardağı ateşin üzerine boşaltır boşaltmaz ateş sönecektir.

Peygamber'imiz (S.A.S.) «bu su nedir? diye soracak ve Cebrail'den (A.S.) şu cevabı alacaktır: Bu senin ümmetinin, Allah korkusu ile ağla-yan günahkârlarının gözyaşığıdır. Şimdi ateşin üzerine serpip onu Allah'ın izni ile— söndüresin diye sana getirme emri aldım» (12).

Peygamber'imiz (S.A.S.) şöyle dua ederdi: ,

-Allah'ım! Bana senin korkun ile ağlayan iki göz bağışla».

Gözyaşı dökmek konusunda şu beyit ne kadar düşündürücüdür:

Ey gözlerim, günahıma ağlar mısınız?

Ömrüm ellerimden uçtu, gitti de farkında olmadım.

Peygamber'imizin (S.A.S.) şöyle buyurduğu bildiriliyor:

— Hiç bîr mümin düşünülemez ki, Allah korkusu ile gözünden sinek başı kadar yaş çıksın ve elmacık kemiğine kadar insin de o kula cehen-nem ateşi değsin.»

—HİKÂYE—

Anlatıldığına göre Muhammed İbni Munzir —rahimehullahialeyh— ağladığı zaman gözyaşları ile yüzünü, sakalını ovar «duyduğuma göre göz-yaşı değen yere cehennem ateşi değmez» derdi.

Mümin Allah'ın gazabından korkmalı ve kendini nefsin azgın arzu-larına uymaktan sakındırmalıdır. Nitekim (Allah (C.C.) şöyle buyuruyor:

فَاَمَّا مَنْ طَغَىٰ ۖ ﴿٢٧﴾ وَآثَرَ الْحَيٰوةَ الدُّنْيَا ۗ ﴿٢٨﴾ فَاِنَّ الْجَحِيْمَ هِيَ الْمَأْوٰى ۗ ﴿٢٩﴾ وَآمَانَ
خَافَ مَقَامَ رَبِّهٖ وَنَهَى النَّفْسَ عَنِ الْهَوٰى ۗ ﴿٤٠﴾ فَاِنَّ الْجَنَّةَ هِيَ الْمَأْوٰى ۗ

Nefsinin azgın arzularına uyan ve dünya hayatını (Ahirete) tercih edenlerin varacağı yer cehennemdir. Rabb'inin makamından ve nefsinin azgın arzularından alıkoyanların varacağı yer ise cennettir» (13).

Allah'ın gazabından kurtularak sevab ve rahmetine nail olmak iste-yenler, dünyanın sıkıntılarına sabırla katlanmalı, Allah'ın buyruklarına uy-makta ısrar etmeli ve günahlardan sakınmalıdırlar.

Rivayete göre Peygamber'imiz (S.A.S.) buyuruyor ki:

— Cennetlikler cennete girdikleri zaman melekler onları türlü türlü hayır ve nimetlerle karşılarlar, onlar için sedirler kurularak döşenir. Ken-dilerine çeşit çeşit yemek ve meyvalar ikram edilir.

Bu nimetlere rağmen üzerlerinde bir durgunluk farkedilir, belirli bir bekleyiş havası içinde buldukları görülür. O zaman ulu Aüh «ey Kullarım! Burası durgun ve bekleyiş içinde olunacak bir yer olmadığı hal-de sizdeki bu durgunluk ve bekleme hali nedir» diye buyurur. Cennetlikler «bize yapılmış bir vaad vardı, şimdi zamanı geldi» diye cevap verirler.

Bu cevap üzerine Allah (C.C.) meleklerle «perdeleri yüzlerinden kal-dırın» diye emir buyurur. Melekler «ey Rabb'imiz! Bunlar seni nasıl göre-bilirler, dünyada günah işlemişlerdi» derler. Meleklerin bu sözlerine kar-şılık ulu Allah emrini

tekrar ederek şöyle buyurur: «Perdeleri kaldırın, on-lar dünyada iken bana kavuşmak arzusu ile zikretmişler, secde etmişler ve gözyaşı dökmüşlerdir,»

Perdeler kaldırılır ve bakarlar, ansızın Allah katında secdeye kapanırlar. O zaman Allah onlara «kaldırın başınızı, zira burası amel yeri değil, bağış ve mükâfat yeridir» diye buyurur. Başlarını kaldırıncaya keyfiyet ölçüleri dışında onlara cemalini gösterir.

Arkasından sevinçlerini zirveye çıkarmak üzere onlara şöyle seslenir, «ey kullarım, selâm üzerinize olsun! Ben sizden hoşnudum, siz de benden hoşnud oldunuz mu?» Cennetlikler şöyle karşılık verirler, «ey Rabb'imiz! Nasıl hoşnud olmayalım ki, sen bize hiç bir gözün görmediği, hiç bir ku-lağın işitmediği ve hiç bir insanın hayalinde canlandırmadığı nimetler verdin» (14).

Bu konuda ulu Allah (C.C.) şöyle buyurur:

رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمْ وَرَضُوا عَنْهُ

— Allah onlardan hoşnud oldu, onlar da Allah'dan hoşnud oldu» (15)

Diğer bir âyette de şöyle buyurur:

سَلَامٌ قَوْلًا مِنْ رَبِّ رَحِيمٍ

— Rahim olan Rabb'den selâm vardır (onlara)» (16).

İkinci bölümün dipnotlari:

-
- (6) Kur'ân-i Kerim/Nehr Sûresi, 50
(7) Mecmu'ul Letaif
(8) Kur'an-ı Kerim/Maide Sûresi, 44.
(9) Kur'an-ı Kerim/AI-i mran Sûresi, 175
(10) Rekaik-ul Ahbar
(11) Kur'an-ı Kerim/Casiye Sûresi, 28
(12) Bidayet-ül Hidâye
(13) Kur'an-ı Kerim/Naziat Sûresi, 37-41
(14) Zehr-ur riyaz
(15) Kur'an-ı Kerim/Beyyine Sûresi, 8
(16) Kur'an-ı Kerim/Yasin Sûresi. 58

3. RİYAZET VE NEFSANİ ŞEHVET

- [Şehvet](#)

Ulu Allah (C.C.) Hazreti Musa'ya (AS.) bildirdi ki, «Ya Musa! Eğer benim sana sözümün, diline, içinden geçenlerle ruhunun bedenine, gör-me gücünün gözüne ve işitme gücünün kulağına olan yakınlığından daha yakın olmamı istiyorsan Muhammed'e (A.S.A.) çok selât-ü selâm getir.»

Nitekim ulu Allah (C.C.) şöyle buyurur:

وَلْتَنْظُرْ نَفْسٌ مَّا عَمَلَتْ رِغْدًا

— Herkes yarın ne gönderdiğine (Kıyamet günü için ne amel işledi-ğine) baksın» (18)

Ey insan! Bilmelisin ki, kötülüğü ısrarla emreden nefis, sana İblis'-den daha düşmandır. Şeytan, ancak nefsin heva ve azgın istekleri yolu ile senin üzerinde baskı kurabilir. Nefsin seni aşırı emellerle ve dayanak-sız kuruntularla aldatmasın.

Çünkü gamsızlık, gaflet, vurdumduymazlık, rehavet düşkünlüğü, tem-bellik ve miskinlik nefsin karakteristik özelliklerindedir. Her zaman eğri hedefleri ileri sürer, onun her şeyi kof ve dayanaksızdır.

Ondan hoşnut olup dediğine uyarsan mahvolursun, onu bir an kont-rol ve hesabından kaçırırsan batarsın, ona karşı gelmeyi başaramayıp ar-zularına boyun eğersen seni cehenneme götürür. Hayra yöneltilemez,

belâların başı, rezilliklerin kaynağı» şeytanın hazinesi, her türlü kötülüğün sığınağıdır. Onu ancak yaratıcısı bilin Allah (C.C.) şöyle buyurun

وَاتَّقُوا اللَّهَ إِنَّ اللَّهَ خَبِيرٌ بِمَا تَعْمَلُونَ

— Âllah'dan korkunuz. Çünkü O, (iyi-kötü) yaptığınız her şeyden haberdardır»

(19)

Kul, Ahiret hazırlığı yolunda kullanıp kullanmadığı nokta-i nazarından ömrünün geride kalan kısmını değerlendirse, bu düşünme ameliyesi kalb hesabına bir temizlenme fırsatı olur. Nitekim Peygamberimiz (S.A.S.) buyuruyor ki:

«— Bir saat düşünmek, bir yıllık «nâfile ve câhilâne olarak yapılan) ibadetten daha hayırlıdır» Ebu'l - Leys'in Tefsirinden böyle beyan edilmiştir.)

Aklı başında olanın geçmiş günahlarına tevbe etmesi, âhirette ken-disini kurtarıp saadete ulaştıracak şeyler üzerine düşünmesi, aşırı emelleri gemlemesi, zaman geçirmeden tevbe etmesi, Allah'ı zikretmesi, yasaklardan kaçınması, nefisine karşı direnmesi ve onun azgın arzularına boyun eğlemesi gerekir.

Nefis bir puttur, nefisine boyun eğen puta tapmış olur Allah'a ihlâsla kul olanlar, sırf O'na kulluk etmeyi başaranlar, nefislerine yenen kimselerdir.

Rivayet edilir ki, Malik İbni Dinar (rahimehullahu) bir gün Basra çar-şısında gezinirken gözü incire takılır, canı çeker. Yanında parası olmadığı için ayağındaki terliği çıkararak bakkala verir, .«karşılığında bana in-cir ver» diye teklif eder.Terliği gözden geçiren bakkal «bu hiç bir şey etmez» der. Malik de geçer, gider.

Bakkala «bu adamı tanımıyor musun» diye sorarlar, bakkal «hayır» der, ona «bu adam Malik İbni Dinar'dır» derler.

Bunun üzerine bakkal bir tabağa incir doldurarak kölesinin başı üzerine yerleştirir ve «şu ilerde yürüyen adam bu incir tabağını senin elinden almayı kabul ederse seni âzâd edeceğim» der.

Köle Malikin peşinden koşar, yetişince ona «bu incir dolu tabağı

Lokman-ı Hakim demişti. «Oğlum! Uykuda ve yemekte ölçüyü ka-çırma. Çünkü çok yiyip çok uyuyanlar; Kıyamet gününe, salih amel yönün-den eli boş varırlar» Münyetil - Müthi'de böyle denilmiştir.

Peygamber'imiz (S.A.S.) buyuruyor ki:

— Çok yeyip içerek kalbi öldürmeyin. Çünkü çok sulanmış bitkinin kuruması gibi oburluk da kalbi öldürür.»

Salihlerden biri mideyi, kalbin altında kaynayan ve buharı kalbi sa-ran bir kazana benzetir, buharın çokluğu kalbi lekeler, hatta karartır.

Oburluk, anlayış ve bilgi azlığına yol açar, mide şişkinliği. zekâ kes-kinliğini giderir.

Anlatıldığına göre bir gün Yahya İbni Zekeriyya (A.S.) şeytan ile kar-şılaşır. İblisin kucağında bir tomar yular vardır. Hz. Yahya ona «bunlar nedir» diye

sorar. Şeytan «bunlar insanoğullarını avlamama yarayan az-gın nefsi arzulardır» diye cevap verir.

Hız. Yahya «aralarında bana ait bir şey var mı» diye sorar. Şeytan «hayır yok, yalnız sen bir gece yemeği fazla kaçırmıştın da seni namaz-dan alakoyduk» karşılığını verir.

Bunun üzerine Hız. Yahya «öyleyse bundan sonra hiç bir zaman do-yasıya yememeye kesinlikle karar veriyorum» der. Şeytan da «o halde ben de bundan sonra hiç kimseye nasihat vermemeye kesin karar veri-yorum» karşılığını verir.

Bu durum ömründe bir gece yemeğinin ölçüsünü kaçıran içindir, bu-na karşılık ömründe bir gece bile acıkıldığını hissetmeyen ve buna rağmen kendini ibadet heveslisi sayan kimsenin haline ne dersiniz?!

Yine anlatıldığına göre Yahya Bin Hız. Zekeriyya (A.S.) bir keresinde karnını arpa ekmeği ile fazlaca doyurur, o gece her zamanki zikrini ya-pamadan uykuya dalar. Allah (C.C.) O'nu vahiy yolu ile şöyle azarlar, «ey Yahya! Benim evimden daha hayırlı bir ev mi buldun, yoksa bana yakın olmaktan sana daha faydalı bir muhit mi buldun? izzet ve celâlim hak-kı için, eğer Firdevs ile cehennemden her ikisini yakından görüp mukaye-se etsen gözyaşı yerine irin ağlar ve dikişli elbise yerine demir giyerdin.»

Hız. Ebubekir (R,A\ ) şöyle buyurur, «Allah'a ibadet etmenin tadına varayım diye müslüman olduğumdan beri doyasıya yemedim. Allah'a kavuşmak şevki ile kanasıya içmedim. Çünkü, çok yemek, az ibadete sebep olur, insan çok yiyince vücudu ağırlaşır, gözkapaklarına ağırlık çöker, azalan gevşer. Böyle bir kimsenin elinden, kendini ne kadar zorlarsa zorlasın uykudan başka bir şey gelmez, çöplüğe atılmış bir leş gibi olur» Minlacil alezhinde böyle denilmiştir.

---

(18) Kur'an-ı Kerim/-Haşr Sûresi, 18

(19) Kur'ân-ı Kerim/Haşr Sûresi, 18

4. SABIR VE HASTALIK

- [Sabır](#)

Allah'ın azabından kurtulmak, O'nun sevab ve rahmetine nail olarak cennetine girmek isteyenler, nefislerini dünyaya ait azgın arzulara kapıl-maktan alıkoymalı, hayatın sıkıntısı ve musibetlerine karşı sabırla katlan-malıdır. Nitekim ulu Allah (C.C.)

وَاللَّهُ يُحِبُّ الصَّابِرِينَ

«Allah sabredenleri sever» buyuruyor. (17)

Sabır birkaç türlüdür: Allah'ın emirlerine uymakta sabretmek (sebat), Allah'ın yasaklarından uzak durmada sabretmek (direnmek), musibete, bilhassa ilk şok anının sarsıntısına karşı sabretmek (katlanmak)

Allah'ın buyruklarına uymakta (itaatte) sabır gösterenlere Allah, Kı-yamet günü cennette, her biri yerle gök arası kadar olan üçyüz derece verecektir.

Allah'ın yasaklarından uzak durmada sabır gösterenlere Allah, Kı-yamet günü, her biri yedinci yerle yedinci gök arası kadar olan altıyüz derece verecektir.

Allah'dan gelen musibetlere sabırla katlananlara Allah, Kıyamet günü her biri Arş ile yeryüzü arası kadar olan yediyüz derece verecektir.

— HİKÂYE —

Anlatıldığına göre Zekeriyya (A.S.) bir gün yahudîlerden kaçar, on-lar da ardına düşerler. İz sürücüler kendisine yaklaşınca kalın dallı bir ağaç görür, «Ey ağaç yarıl da beni içine al» diye yalvarır. Bu sırada açılan ağaç Hz. Zekeriyya'yı gövdesine aldıktan sonra tekrar kapanır.

Derken İblis ortaya çıkar, iz sürücülerini iri gövdeli ağacın yanına getirir, bir testere ile ağacı keserek Hz. Zekerriya'nın ölmesini sağlamalarını söyledi. Onlar da İblisin dediği gibi yaparlar. Hz. Zekerriyya (A.S.) Allah'a değil, ağaca sığındığı için bu yanlış tutum, helâkine yol açar ve teste-reyle ikiye bölünür.

Nitekim Peygamber'imizden (S.A.S.) gelen bir rivayette: Ulu Allah (C.C.) şöyle buyurur:

— Başına bir belâ geldiği zaman bana sığınan kulun, daha o hiç bir istekte bulunmadan, dileğini yerine getirir ve daha yalvarmadan duasını kabul ederim. Buna karşılık başına bir belâ geldiği zaman bana değil de varlıklardan birine sığınan kulun yüzüne bütün gökyüzü kapılarını kitlerim». demiştir.

(Hikâyeye devam edelim:) Testerenin dişleri beynine geçince Hz. Zekeriyya (A.S.) feryadı koparır. Bunun üzerine kendisine şöyle sesle-nilir:

— Ey Zekeriyya! Allah sana şöyle buyuruyor: Niye belâya sabretmi-yorsun da «ah» diyorsun. Eğer bu sözü ikinci sefer tekrar edersen adını peygamberler defterinden silerim.»

Bu ağır ihtar üzerine Hz. Zekeriyya ağzından hiç bir feryad ifadesi kaçmasın diye dudaklarını ısırır, iki parçaya biçilinceye kadar sabreder.

Aklı başında, olan kimse şikâyetçi olmaksızın başına gelen belâya sabretmeli,

dünya ve ahiret azabından kurtulmalıdır. Zira belâların (im-tihanların) en çetini ile peygamberler ve veliler karşılaşır.

Cüneyd-i Bağdadî (rahimehullahu Aleyh) der ki: «Belâ, ariflerin kan-dili, muridlerin uyarıcısı, müminlerin silâhı ve gafillerin helâk alma sebe-bidir. Başına belâ gelip de hoşnutluk ve sabır göstermedikçe hiç kimse imanın tadına varamaz.»

Nitekim Peygamber'imiz (S.A.S.) buyuruyor ki:

— Bir gece hastalanıp da Allah'dan gelen acıya gönül hoşnudluğu ile katlanan kimse, anasından doğduğu gün gibi günahlardan arınır. O halde hasta olduğunuz zaman iyileşmeyi temenni etmeyiniz.»

Dahhak der ki, «her kırk gecede bir başına ya bir belâ ya bir keder veya bir musibet gelmeyen kimsenin hesabına, Allah katında hiç bir hayır yazılmaz».

Muaz İbni Cebel (R.A.) der ki, «Allah bir kulun başına bir hastalık verince sol yanındaki meleğe «çek ondan kalemi», sağ yanındaki meleğe de «bu kulunun hesabına yapageldiği amellerin en iyilerini yaz» diye ta-limat verir.

• Peygamberimiz (S.A.S.) şöyle buyuruyor:

— Bir kul hastalanınca Allah ona iki melek göndererek «bakın baka-lım, kulum ne diyor» diye talimat verir. Eğer hasta «Elhamdülillah» derse bu sözü melekler tarafından Allah'a ulaştırılır. —O, zaten bilir ya!— O zaman Allah buyurur ki, «bu kulunun eğer canını alırsam onu kesinlikle cennete yerleştireceğim ve eğer ona şifa verirsem etini daha semiz et-terle, kanını daha daha yarayışlı bir kanla değiştireceğim gibi günahlarını da muhakkak sileceğim.»

— H İ K Â YE-

İsrailoğulları arasında bir fasık vardı, fasıklıktan bir türlü vazgeçmi-yordu, günün birinde beldesinin halkı ondan iyice bıktı, koyulduğu kötü yoldan onu vazgeçirmekten ümitler kesilince ondan kurtulmak için Al-lah'a yalvardılar.

Allah (C.C.) Hz. Musa'ya (A.S.) vahyetti ki, «İsrailoğulları arasında fasık bir delikanlı var, onu beldelerinden sür ki, onun kötülüğü yüzünden üzerlerine ateş yağmasın.»

Hz. Musa da o beldeye vararak delikanlıyı sürdü. Delikanlı beldesin-den çıkarak bir köye sığındı. Bunun üzerine Allah'dan o köyden de onu kovma emrini alan Hz. Musa, delikanlıyı yeni yurdundan da çıkardı.

İkinci sefer sürgüne çıkan delikanlı bu defa insansız, bitkisiz, vahşî hayvansız ve kuş uçmaz bir mağaraya sığındı. Bu ıpıssız mağarada yalnız, kendisi ile başbaşa kalan delikanlı çok geçmeden hastalandı, yanında ba-kacak hiç kimsesi yoktu.

Toprağın üzerine yığıldı, başını da yere koydu. Bu acıklı durumda dudaklarından şöyle mırıldandı, «Annem başucumda olsaydı, halime acır ve

zilletime ağlardı. Babam yanımda olsa yardımına koşar, başımın ça-resine bakardı. Karım burada olsa ayrılığımızın acısına ağlardı... Çocuk-larım yanımda olsalar, cenazemin arkasından gözyaşı döker ve «Al lah'ımız! Garib, zavallı, günahkâr, beldesinden yabancı bir köye sürülmüş, orada da barındırılmayacak ıssız bir mağaraya koyulmuş ve ıssız mağa-rada da dünyadan ayrılarak ümitsiz bir ahiret yolculuğuna çıkmak üzere olan babamızı sen af eyle» diye dua ederlerdi.

Allah'ım! Beni ana - babamdan, evlâdımdan, karımdan ayrı düşür-dün, fakat rahmetinden mahrum etme. Onların acısı ile kalbimi yaktın, fakat günahıma karşılık beni ateşinde yakma.

Delikanlının bu acıklı yalvarmaları üzerine Allah, delikanlıya anası ve karısı kılığında birer huri, çocuklarının kılığına girmiş genç.melekler ve ba-bası kılığında da bir melek gönderdi. Gelen huri ve melekler yanbaşına oturarak üzerine ağladılar. Delikanlı da «İşte ana-babam, karım ve ço-cuklarım, sonunda bana gelmişler!» diyerek ölçüsüz bir sevince boğuldu, gönlü feraha kavuşarak günahıtan arınmış ve affa uğramış bir halde Al-lah'ın rahmetine kavuştu.

Bunun üzerine Allah (C.C.) Hz. Musa'ya (A.S.) bildirdi ki, «filân yer-deki falan kuytu mağaraya git, orada velilerimden bir veli öldü, yanına var, ona karşı yapılacak görevleri bizzat yürüterek ölüsünü defnet.»

Allah'ın bu talimatına uyan Hz. Musa (A.S.) kuytu mağaraya varınca Allah'ın emri ile önce kendi beldesinden ve sonra sürgün olarak yaşadığı köyden kovduğu delikanlının ölüsü ile karşı karşıya olduğunu ve cena-zesinin çevresini melekler ile hurilerin tuttuğunu görür.

O zaman Hz. Musa (A.S.) Allah'a «Allah'ım! Bu ölü, senin emrin uya-rınca beldesinden ve sürgün yerinden kovduğum delikanlı değil mi» diye sorar.

Ulu Allah Hz. Musa'ya cevap verir, «evet ya Musa, fakat sonra ben onu rahmetimin şemsiyesi altına alarak affettim. Çünkü toprak üzerinde uzanmış, yatarken bana yakardı. Memleket, ana - baba, eş ve çocuk has-retine katlandı. Ona son nefesinde gurbetteki acıklı durumunun elemine katılınsınlar diye son nefesinde anası ve eşi kılığına birer huri, babası ve çocukları kılığında melekler gönderdim.

Bilirsin ki, bir garip öldüğü zaman yer ve gök ehlinin hepsi onun için yas tutarlar. Ben merhametlilerin en merhametlisi iken ona nasıl acımaz-dım.»

Garip bir kimse komaya girdiği zaman Allah meleklerine buyurur ki, «ey meleklerim! Bu adam gariptir, yolcudur, çoluk - çocuğundan, eşinden, ana - babasından ayrı düştü. Ölünce arkasından ağlayacak, yasını tuta-cak bir kimsesi yoktur.»

Arkasından Allah, meleklerden birini babası kılığına, bir başkasını çocuğu kılığına, bir diğerini yakın akrabasından birisi kılığına koyar.

Bunlar son nefesinde yanına varırlar. Garip hasta gözlerini açar. ana- babasını, eşini görür, yüreği rahatlar, ruhunu huzur ve sevinç içinde teslim eder.

Daha sonra cenazesi yola çıkarıldığı zaman, melekler onu uğurlar ve mezarı başında Kıyamet gününe kadar dua ederler.

İşte ulu Allah'ın (C.C.) «Allah'ın kullarına karşı lütuf sahibidir» âyet-i celilesinin tecellilerinden birisi de budur.

—İbni Ata (rahimehullahu aleyh) der ki, «Kulun gerçek mümin olup olmadığı belâ ve ferahlıkla karşılaştığı anlarda belli olur. Ferahlık günlerinde şükredip belâ günlerinde sızlanan kimse, (kulluk ve müminlik iddia-sında) yalancıdır.

- Eğer bir kimse bütün insanların ve cinlerin bilgisini nefsinde toplamış olsa da üzerine doğru belâ rüzgârı estiği zaman başına gelenlerden ötürü açıktan açığa şikâyet ederse, ilminin ve amelinin ona hiç bir faydası yoktur.»

Nitekim bir Hadis-i Kudsi'de şöyle buyrulur:

— Benim takdirime razı olmayanlar ve benim verdiğime şükretme yenler benden başka bir rabb arasınlar.»

Vehb İbni Münebbih (rahimehullahu) in anlattığına göre peygamberlerden biri elli yıl Allah'a ibadet etmiş. Allah da ona «seni affettim» diye bildirmiş. Peygamber de bu bildiriye karşı «Allah'ım, hiç bir günah işlemedim ki, neyimi affediyorsun» demiş.

Bunun üzerine Allah boyun damarlarından birine hızla atmasını emretmiş, Peygamber o gece uyuyamamış. Gün ağardığı zaman sabah meleği yanına gelince boyun damarının hızlı atışından ötürü çektiği rahatsızlıktan ona yakınmış. O zaman melek ona şöyle demiş, «Allah'ın sana diyor ki, elli senelik ibadetinin sevabı boyun damarından şikâyet etmenin günahını bile karşılayamaz.»

---

(17) Kur'ân-ı Kerim/Alî İmran Sûresi, 146

5. NEFSİ YENMEK VE ŞEYTANA KARŞI KOYMAK

- | [Maneviyat](#) | [Şehvet](#)

Aklı başında olan kimsenin, nefsin azgın arzularını aklıkla sindirmesi gerekir. Çünkü Allah'ın (C.C.) düşmanını (nefsin azgın arzularını) ancak aklık gemleyebilir.

Nefsin azgın arzuları, yemek ve içmek şeytanın vasıtalarıdır. Nitekim

Peygamberimiz (S.A.S.) şöyle buyurur:

— Şeytan, insan vücudunda kan damarları yolu ile dolaşır, Binan-aleyh siz onun dolaşım yolunu açıklıkla daraltınız. Kıyamet günü, insanla-rın Allah'a en yakın olanı, en uzun müddet aç ve susuz kalanıdır.»

İnsanoğlu hesabına en büyük tehlike kaynağı, midenin doyumsuz arzularıdır. Hz. Adem (A.S.) ile Havva'nın huzur ve istikrar yurdundan (cen-netten) çıkarılarak horluk ve yokluk diyarına (dünyaya) gönderilmeleri-nin sebebi odur.

Bilindiği gibi bir ağaç meyvesinden yemek, kendilerine Allah tarafın-dan yasaklandığı halde azgın arzularına yenilerek sözkonusu ağacın mey-vesinden yediler de çırılçıplak kalıverdiler.

Tahkike göre, mide, aşırı arzuların kaynağıdır. Hikmet ehlinden biri der ki, «nefsinin kontrolü altına giren kimse, onun azgın arzularından hoş-lanmaya mahkûm olmuş, onun yanılmalar zindanında tutuklanmış ve kal-bini faydalı şeylerden mahrunr etmiş olur. Vücut azaları toprağını azgın arzularla sulayanlar, kalblerinde pişmanlık ağacı dikmiş olurlar.»

Ulu Allah (C.C.) canlıları üç türlü yaratmıştır: Melekleri akıllı ve fa-kat azgın isteksiz yaratmıştır. Hayvanları azgın isteklerle donatmış fa-kat onların yapısına akıl katmamıştır.

İnsanoğlunu ise akıl ve arzuları birarada yapısına katarak yaratmış-tır. Buna göre aklını azgın arzularının kontrolüne veren kimse hayvan-lardan aşağıdır, bunun tersine azgın arzularını aklının kontrolü altında tutan kimse de meleklerden üstündür.

—HİKÂYE—

İbrahim Havvas (raimehullahu) anlatıyor: Bir gün Likâm dağında idim. Bir nar ağacı gördüm, canım çekti, ondan bir nar kopararak yar-dım, ekşiymiş, elimden attım ve yoluma devam ettim. Az ileride birini gör-düm, yere serilmiş ve üzerine arılar üşüşmüştü.

Adama selâm verince «aleykûmselâm, ya İbrahim» diye cevap ver-di. «Beni nereden tanıyorsun» diye sordum. «Allah'ı tanıyanlara hiç bir şey saklı değildir» karşılığını verdi. Ona «anlaşılan Allah ile münasebetin var, şu arılardan seni kurtarmasını O'ndan istesene» diye takıldım.

Bana şu cevabı verdi, «ben de senin Allah ile münasebetin olduğunu sanıyordum. Asıl kendin, nar düşkünlüğünden seni kurtarmasını istesene! Nar düşkünlüğünün acısını insan ahirette çeker, oysa arı sokmasının acı-sı dünyadadır. Öte yandan arı sokması vücudu incittiği halde azgın arzu-lar, iğnelerini kalbe batırırlar.»

Bana ağır, fakat faydalı bir ders veren adamı kendi halinde bıraka-rak yoluma devam ettim.» .

Nefsin aşırı arzuları padişahları köle yaptığı gibi sabır da köleleri pa dışahlığa yükseltir. Hz. Yusuf (A.S.) sabrı sayesinde Mısır meliki oldu. Bu-na karşılık Züleyha, nefsinin azgın arzusu yüzünden, Hz. Yusuf'a (A.S.) karşı duyduğu aşkı gemleyemediği için zavallı, düşkün, yoksul, yaşlı ve gözlerinden mahrum bir duruma düştü.

Ebul Hasan Errazi'nin (rehimehullahu) anlattığına göre,ölümünden iki yıl sonra babasını rüyasında görür, üzerinde katrandan bir elbise var-dır. Ona sorar, «babacığım, niye seni cehennemliklerin kılığı içinde görü-yorum.»

Babası «yavrum, nefsim beni cehenneme sürükledi! Sakın nefsine al-danma» der.

Şairin biri bu konuda şöyle der:

Başıma dört belâ sarıldı.

Sapıklığım ve iradesizliğim yüzünden düştüm pençelerine:

Şeytan, dünya, nefsim ve sonu olmayan arzular. '

Hepsi de düşmanım, acaba kurtuluş nasıl?

İhtiras ve kuruntuların karanlığında

Nefsimin beni sonu olmayan arzulara çağırıldığını görüyorum.»

. .

Hatem'ül Asam (rehimehullahu) der ki, «nefsim ayakbağım, ilmim silâhım günahım hayal kırıklığım ve şeytan da düşmanımdır. Nefsimin ar-zusuna, hiç bir zaman, uymam.»

Ehli marifetten bir zatın şöyle, dediği nakledilir: Cihad üç türdür. Birincisi kâfirlerle savaşmaktır ki, bu zahirî cihad'dır. Ulu Allah'ın «Allah yolunda cihad edenler...» âyet-i celilesinde, cihadın bu çeşidine işaret edilmiştir (20).

İkinci çeşit cihad ilimle ve inandırıcı deliller ile batılın taraftarlarına karşı verilen cihaddır. «En iyi usulle onlara karşı koy» âyet-i kerimesi, bu çeşit cihada işaret eder. (21)

Üçüncü çeşit cihad, kötülüğü emreden nefse karşı verilen cihaddır. Bunun hakkında Allah şöyle buyurur:

—Bizim uğrumuzda cihad edenlere yollarımızı gösteririz» (22).

Peygamber'imiz (S.A.S.) de bu konuda şöyle buyurur:

— En faziletli cihad, nefse karşı verilen cihaddır.»

Nitekim sahabîler (Allah onlardan razı olsun) kâfirlere karşı verilen bir savaştan dönünce «küçük cihaddan büyük cihada döndük» derlerdi.

Nefse, şeytana ve azgın isteklere karşı verilen cihada «büyük cihad» ismini

vermelerinin sebebi şudur: Nefse ve azgın arzulara karşı verilen ci-had aralıksızdır, oysa kâfire karşı arasıra savaş verilir. Öte yandan cephe savaşçısı düşmanını görür, fakat şeytan görünmez, görünür düşmana karşı cihad vermek, görünmez düşmanla cihad etmekten daha kolaydır.

Bir de şeytana karşı savaşırken onun, senin nefsinde bir destekçi-si vardır, bu destekçi nefsin azgın arzularıdır, oysa ki kâfirlerle yapılan savaşta onların senin nefsinde öyle bir yardımcıları yoktur, bu yüzden şeytana karşı verilen cihad daha çetindir.

Yine savaşta kâfir öldürürsen zafer ve ganimet elde edersin, kâfir seni öldürürse şehitlik rütbesi ile cennet kazanırsın. Halbuki şeytanı öl-düremezsın, ama eğer o seni öldürecek olursa Allah'ın cezasına çarptırılırsın.

Nitekim derler ki: «Savaşta atını elinden kaçıran kimse düşmanın eline düşer, buna karşılık imanını yitiren kimse Allah'ın gazabına uğrar, böyle bir şeyden Allah'a sığınınız!...»

Diğer yandan, kâfirlerin eline esir düşen kimsenin elleri boynuna bağlanmaz, ayaklarına pranga vurulmaz, aç ve çıplak bırakılmaz. Oysa Allah'ın öfkesine muhatap olan kimsenin yüzü kara olur, elleri boynuna kelepçelenir, ayakları ateşten prangalara vurulur, yediği ateş, giydiği ateş ve içtiği ateş olur.

---

(20) Kur'an-ı Kerim/Maide Suresi, 54

(21) Kur'an-ı Kerim/Nah! Sûresi, 125

(22) Kur'an-ı Kerim/Ankebut Sûresi, 69

6. GAFLET

Gaflet pişmanlığa yol açar. Gaflet nimetin elden gitmesine sebep olur. Gaflet faydalılığı engeller. Gaflet kıskançlığı azdırır. Gaflet kınan-maya ve nedamete sebep olur.

Hikâye edilir ki, salihlerden biri rüyasında hocasını görür ve ona «en çok neden pişmansınız» diye sorar. Hocası da ona «en büyük pişmanlığım gafletimdendir» diye cevap verir.

Yine anlatılır ki, salihlerden biri Zunnun-i Mısrî'yi (rehimehullahu) rüyasında görür ve ona «Allah sana ne yaptı» diye sorar.

Zunnun-i Mısrî de «beni karşısına dikerek seni gidi palavracı, seni gidi yalancı! Beni sevdiğini ileri sürdün, sonra da benden gaflete düştün diye beni azarladı» cevabını verdi.

Şair bu konuda şöyle der:

Kendin gaflettesin, kalbin yanılmada
Ömür geçti, günahlar olduğu gibi

Anlatıldığına göre salihlerden biri babasını rüyasında görür, ona «ba-bacığım! Nasılsın, durumun nasıl» diye sorar. Babası da «yavrum! Dün-yada gafil yaşadık ve gafil olarak öldük» diye cevap verir.

Zehril Riyazda rivayet edildiğine göre Hz. Yakub (A.S.) ölüm meleği (azrail) ile dosttu. Bir gün Azrail, Hz. Yakub'u ziyarete gider. Hz. Yakub O'na «Ya Azrail, görüşmeye mi geldin, yoksa canımı almaya mı» diye sorar. Azrail «gelişim ziyaret içindir» cevabını verir.

Hz. Yakub «senden bir ricam var» der. Azrail «nedir» der. Hz. Yakub «ölümümün yaklaştığını, canımı almaya hazırlandığını bana önceden bildirmeni istiyorum» der, Azrail «hay hay, sana iki veya üç haberci gön-deririm» karşılığını verir.

Hz, Yakub'un ömrü dolunca bir gün yine ölüm meleği karşısına di-kilir. Hz. Yakub yine sorar, «ziyaretçi misin, yoksa canımı almaya mı gel-din» Azrail «canını almaya geldim» cevabını verir.

Hz. Yakub «sen bana daha önce iki veya üç haberci göndereceğini söylemedin mi» diye sorar. Azrail şu cevabı verir, «söylediğimi yaparak sana üç haberci gönderdim: Önce siyah iken sonra ağaran saçın, güç-lü iken halsizleşen vücudun ve dimdik iken kamburlaşan vücudun, ey Ya-kub, işte bunlar benim ademoğullarına gönderdiğim ön habercilerdir.»

Şair bu durumu şöyle tasvir eder:

Geçti yıllar, günler, günahlar üremekte

Geldi ölüm habercisi, fakat kalb gafil

Dünyadan nasibin aldanmak ve pişmanlık

Dünyada kalman ise imkânsız ve boş kuruntu

Ebu Ali ed-Dekkak (rehimehullahu) anlatıyor: «Hasta olan salih bir dostumu ziyaret etmeye vardım, büyük bir şeyh idi, etrafını talebeleri çevirmişti, ağlıyordu, iyice yaşlanmıştı. «Ey şeyh! Neye ağlıyorsun, yok-sa dünyaya mı» diye sordum. «Asla! Kaçırduğım namazlara ağlıyorum» diye cevap verdi. «Nasıl olur, sen namazını kaçırmazdın» dedim. Bana şu cevabı verdi. «Şu günüme kadar geldim, ne gafletsiz secdeye var-dığım oldu, ns de gafletsiz secceden başımı kaldırdığım var. İşte şimdi de gaflet içinde ölüyorum.»

Arkasından derin bir nefes çekerek şu şiiri söyledi: Mezarımdan doğrulacağım günü ve mahşere varacağımı düşündüm Dört köşelik çukurumdaki ikamet süremi Yapayalnız ve tek başıma, nice izzet ve mevkiden sonra Günahımın ve toprağımın tutuklusu olarak, onunla başbaşa hesap-laşman üzerinde eni boyu düşündüm.

Ve amel defterim verildiği zamanki halimin perişanlığını

Fakat ümidim sendedir, Rabb'im, yaratıcım!

Umarım ki, ey Allah'ım sen bağışlarsın günahkârı!

Uyun-ul Ahbar adlı eserde Şakık el-Belhî'nin (rehimehullahu) şu söz-leri nakledilir: «İnsanlar şu üç sözü söylerler, ama davranışları sözleri-ne ters düşer. Birincisi «biz Allah'ın kuluyuz» derler, fakat başıboşlar gibi davranırlar, bu durum sözlerine ters düşer, «Allah bizim rızkımıza kefildir» derler, fakat kalpleri yalnız dünya ile dünya varlığı biriktirmekle tatmin olur. Bu davranış da sözlerine ters düşer. «Ölümden kurtuluş-muz yoktur» derler, fakat hiç ölmeyecekmiş gibi hareket ederler, bu du-rum da hiç şüphesiz sözlerine ters düşer.

Ey kardeşim, sen kendine bak! Hangi vücutla Allah'ın huzuruna dikileceksin, hangi dille O'na cevap vereceksin, her şeyi inceden inceye sana sorduğunda ne cevap vereceksin.

Sorulara cevap ve cevaplara doğruluk hazırla, Allah'dan kork, çünkü «O, iyi-kötü bütün davranışlarınızdan haberdardır.»

Şakık-ul Belhî sözlerine devam ederek müminlere, Allah'ın emrin-den ayrılmamalarını ve gizli - açık her durumda O'nu tek ilâh olarak bilmelerini öğütledi.

Hadisi Şerif'de varid olduğuna göre: Peygamberimiz (S.A.S.) şöyle •buyurmuştur.

— Arş'ın direğinde yazar ki, «bana itaat edenin ben de mükâfatını veririm, beni seveni ben de severim, bana yalvaranın isteğini karşıla-rım, benden af dileyenin günahlarını bağışlarım.»

Aklı başında olan kimsenin Allah'a korku içinde ve ibadetini sırf O'na yönelterek O'nun takdirinden hoşnut olarak O'ndan gelen belâya sabır-la katlanarak verdiği nimetlere şükreder ve verdiği ile yetinerek itaat etmesi gerekir.

Nitekim ulu Allah buyurur ki, «benim takdir ettiğimden hoşnut ol-mayanlar, gönderdiğim belâya sabırla katlanmayanlar, nimetlerime şük-retmeyenler ve verdiğimi yeterli bulmayanlar, benden başka Allah ara-sınlar.»

Biri Hasan el-Basrî'ye (rehimehullahu) «ibadetten zevk almıyorum» der. Hasan el-Basrî de ona «her halde sen Allah'dan korkmayan birinin yüzüne bakmışsın! Kulluk, her şeyden hakkıyla sıyrılarak Allah'a yönel-mektir» cevabını verir.

Başka birisi de aynı konuyu Ebu Yezid ol-Bestamî'ye (rehimehul-lahu) açar, «ibadetten zevk almıyorum» der. Ebu Yezid el-Bestamî de ona şöyle cevap verir. «Çünkü sen ibadete tapıyorsun, Allah'a ibadet etmi-yorsun! Allah'a ibadet et ki, ibadetten lezzet alasın.»

Anlatıldığına göre adamın biri namaza durur, «fatiha» süresini okur-ken sıra «iyyake na'budü (sırf sana kulluk ederiz)» ayetine geldiği za-man gerçekten

sırf Allah'a kulluk ettiğini içinden geçirir. O sırada gizli bir ses ona «yalan söylüyorsun, sen insanlara kulluk ediyorsun» diye seslenir. Hemen tevbe eder. insanlarla münasebetlerini keser ve yine na-maza durur.

Yine sıra «iyyake na'budü» ayetine gelince aynı sesi bir kere daha duyar. «Yalan söylüyorsun, sen servetine tapıyorsun» Bu azar üzerine bütün varlığını fakirlere dağıtır, yine namaza durur, sıra yine «iyyake na'budü» ayetine geldiği zaman gizli ses bir daha kulağına gelir, «yalan söylüyorsun, sen elbiselerinin kölesisin.»

Derhal vücudunu örtmek için gerekli olanlarının dışında kalan bütün elbiselerini fakirlere verir ve namaza durur. Sıra bir daha «iyyake na'budü» ayetine gelince bu sefer gizli ses kulağına şöyle seslenir, «şimdi doğru söylüyorsun, gerçekten şu anda sen sırf Allah'a kulluk ediyorsun.»

Revnakul - Meranîs de der ki: «Adamın biri heybesini kaybetmiş, kime verdiğini bir türlü hatırlayamıyormuş, bu düşünce içinde namaza durmuş, namazda iken heybeyi kime verdiğini hatırlamış. Selâm verince kölesini çağırmış, «falan oğlu filâna git heybemizi geri al» demiş.

Köle «onda olduğu ne zaman hatırına geldi» diye sormuş, adam «na-mazda iken» diye cevap vermiş. Bunun üzerine köle ona şöyle demiş, «efendim, demek ki sen Allah'ın rızası peşinde değil, heybenin peşinde imişsin» Adam da sağlam itikadına hürmet ederek köleyi derhal azad etmiş.

Bundan dolayı akli başında olan kimsenin dünyadan gönül sıyrarak sırf Allah'a kulluk etmesi, ilerisini düşünerek ahiret saadetini araması gerekir. Nitekim ulu Allah (C.C.) şöyle buyuruyor:

مَنْ كَانَ يُرِيدُ حَرْثَ الْآخِرَةِ نَزِدْ لَهُ فِي حَرْثِهِ وَمَنْ كَانَ يُرِيدُ حَرْثَ
الدُّنْيَا نُؤْتِهِ مِنْهَا وَمَا لَهُ فِي الْآخِرَةِ مِنْ نَصِيبٍ

— Kim ki, Ahiret ürününü (sevabını) dilerse onun ürününü artırırız. Buna karşılık dünya ürününe (elbise, yiyecek, içecek gibi dünya lezzetlerine) talip ise ondan payını veririz, fakat onun ahirette hiç bir payı olmaz (ahiret sevgisi kalbinden çıkarılır)» (22).

Böyle olduğu içindir ki. Hz. Ebubekir (R.A.) Peygamber'imiz uğruna kırk bin dinar açıktan ve kırk bin dinar gizlice harcamış ve sonunda ken-disine hiç bir şey bırakmamıştır. Peygamber'imizin (S.A.S.) kendisi olsun, yakınları olsun dünyadan, onun azgın istek ve arzularından yüz çevirmişlerdi.

Nitekim Hz. Fatma (R. Anha) nın Hz. Ali (kerremellahu vechehu) ile evlendiği zaman çeyizi debbağlanmış koç derisi bir post ile içine ağaç kabuğu doldurulmuş deri bir yastıktan ibaretti.

7. ALLAH'I UNUTMAK, FASIKLIK VE NİFAK

Kadının biri Hasan el-Basrî'ye (rehimehullahu) gelir, «genç bir kızım vardı, öldü, onu rüyamda görmek istiyorum, onu rüyada görmeni sağla-yacak bir dua öğretesin diye sana geldim» der.

Hasan el-Basrî (rehimehullahu) da kadının arzusunu yerine getirir. Kadının kızını rüyasında görür ki, aman Allah'ım! Üzerinde katrandan bir el-bise, boynuna bukağı ve ayaklarına prangalar vurulmuş.

Durumu Hasan el-Basrî'ye bildirir, veli de bu hale üzülür.

Aradan zaman geçer, bu defa kızı rüyasında Hasan el-Basrî görür. Kız cennettedir ve başı taçlıdır. Kız «Veli»ye «beni hatırladın mı? Ben sana gelerek şöyle şöyle ricada bulunan kadının kızıyım» der.

Hasan el-Basrî «seni gördüğüm duruma getiren sebep nedir» diye sorar. Kız şu cevabı verir, «Adamın biri bizim mezarlığın yanından geçerken Peygamber'imize (S.A.S.) bir defa selât-ü selâm getirdi, mezarlıkta azâb çeken beşyüz elli ölü vardık. O adamın selât-selâmı sayesinde —bunlardan azabı kaldırım— diye emir geldi.»

Şimdi düşünelim. Bir adamın Peygamber'imize (S.A.S.) getirdiği selât-ü selâm hürmetine o kadar kişi affedilince elli yıllık ömrü boyunca O'na selât-ü selâm getiren kimsenin Kıyamet günü, O'nun şefaatine nail olmaması düşünülebilir mi?

Ulu Allah (C.C.) «o kimseler gibi (yâni münafıklar gibi) olmayın (günah dalmayın) ki, onlar Allah'ı unutmuşlardır (yani Allah'ın emrinden ay-rılarak tersini yapmışlar, dünyalık azgın arzularından tad almışlar ve onun aldatıcı görüntülerine gönül vermişlerdir).»

Peygamber'imize (S.A.S.) «mümin ve münafık kimdir» diye sormuşlar, Peygamber'imiz şu cevabı vermiştir:

— Müminin gözü namazda, oruçta olur, münafığın gözü işe —hayvanlarda olduğu gibi— yemekte, içmekte, ibadet ve namazdan uzak durmakta olur. Mümin, eli vardıkça sadaka verir, Allah'dan günahlarının affedilmesini diler. Münafık ise ihtiras ve boş kuruntular peşindedir. Müminin Allah'dan başka hiç bir kimsede umudu olmaz, münafık ise Allah'dan başka herkese umut bağlar.

Mümin, dini yerine malını feda eder, münafık ise malı uğruna dinini satar. Mümin Allah'dan başka hiç kimseden korkmaz. Münafık ise Allah'dan başka herkesten çekinir. Mümin iyilik işlemekle birlikte ağlar, münafık ise kötülük

işlediği halde güler.

Mümin yalnızlıktan ve kendi başına kalmaktan hoşlanır. Münafık ise girişkenlikten ve kalabalıktan hoşlanır.

Mümin tohum eker, (yapıcı ve üreticidir) kargaşalıktan hoşlanmaz, münafık ise yıkıcıdır, bununla birlikte emeksiz ürün peşindedir. Mümin dininin prensiplerine uygun bir idare uğruna emir verir ve yasaklar ko-yar, düzelticidir. Münafık ise baş olma ihtirası uğruna emirler verir ve yasaklar koyar, yıkıcıdır. Daha doğrusu kötülüğü emrederken iyiliği ve doğruyu yasaklar.»

Nitekim ulu Allah (C.C.) şöyle buyuruyor;

الْمُنَافِقُونَ وَالْمُنَافِقَاتُ بَعْضُهُمْ مِنْ بَعْضٍ يَأْمُرُونَ بِالْمُنْكَرِ وَيَنْهَوْنَ
عَنِ الْمَعْرُوفِ وَيَقْبِضُونَ أَيْدِيَهُمْ نَسُوا اللَّهَ فَنَسِيَهُمْ
إِنَّ الْمُنَافِقِينَ هُمُ الْفَاسِقُونَ ﴿٦٧﴾ وَعَدَاةُ اللَّهِ الْمُنَافِقِينَ
وَالْمُنَافِقَاتِ وَالْكُفَّارَ نَارَ جَهَنَّمَ خَالِدِينَ فِيهَا
هِيَ حَسْبُهُمْ وَلَعْنَةُ اللَّهِ إِنَّهُمْ عَذَابٌ مُقِيمٌ ﴿٦٨﴾

— Münafık erkekler de münafık kadınlar da birbirlerinin parçaları-dırlar (hepsi birbirine benzer) Onlar kötülüğü emrederler, iyilikten vaz-geçirmeye çalışırlar. Onlar avuçlarını yumarlar (cimridirler) Onlar Allah'ı unutmuşlardır, Allah da onları unuttu. Hiç şüphesiz münafıklar, fasıkla-rın ta kendileridirler.

Allah erkek münafıklara da kadın münafıklara da kâfirlere de içinde ebediyyen kalmak üzere cehennem ateşini. va'detmiştir. Bu onlara ye-ter. Ayrıca Allah onları rahmetinden kovdu, onlar için tükenmez azap vardır» (23).

Yine ulu Allah (C.C.) şöyle buyurur:

إِنَّ اللَّهَ جَامِعُ الْمُنَافِقِينَ وَالْكَافِرِينَ فِي جَهَنَّمَ جَمِيعًا

«— Allah münafıklar ile kâfirlerin hepsini (kâfir ve münafık olarak öldükleri takdirde) cehennemde biraraya getirecektir» (24).

Âyet-i celilede münafıkların daha önce zikredilmelerinin sebebi, bun-ların kâfirlerden daha kötü olmaları yüzündedir. Arkasından da her iki zümrenin birlikte varacağı yerin cehennem olduğunu bildirmiştir.

Yine ulu Allah (C.C.) şöyle buyuruyor:

إِنَّ الْمُنَافِقِينَ فِي الدَّرَكِ الْأَسْفَلِ مِنَ النَّارِ وَلَنْ تَجِدَهُمْ صَرِيحًا ﴿١٦٥﴾

— Hiç şüphesiz, Münafıklar cehennemin en alt katındadırlar. Onlar için hiç bir kurtarıcı bulamayacaksın» (25).

Münafık kelime manas bakımından «nafik-ul Yerbu» deyiminden tü-remiştir. Tarla faresinin yuvasında karşılıklı iki delik bulunduğu söyle-nir, birine «nafıka» diğerine «kasia» denir. Tarla faresi birinin ucundan başını gösterir, Öbüründen çıkıp gider.

İşte münafığa o yüzden bu ad takılmıştır. Çünkü kendini müslüman-mış gibi gösterir, öte yandan İslâmdan çıkarak kâfirliğe girer.

Peygamber'imiz (S.A.S.) buyuruyor ki:

- Münafık, iki koyun sürüsü arasında gâh sürünün birine, gâh öbü-rüne katılan şaşkın bir koyun gibidir. O bu sürülerin hiç birinde devamlı barınmaz, çünkü her iki sürüye de yabancıdır. Münafık da tıpkı böyledir, ne tamamen müslümanlarla kaynaşabilir ve ne de kâfirlerle.»

Ulu Allah (C.C.) cehennemi yedi kapılı olarak yaratmıştır. Nitekim

«cehennemin yedi kapısı vardır» diye buyuruyor (26)

لَهَا سَبْعَةُ أَبْوَابٍ

Bu kapılar, lânetle kaplanmış demirdendir, cehennem duvarlarının dış yüzü bakırdan ve iç yüzü kurşundandır. Tabanında azap ve tavanında öfke ve acımazlık vardır. Zemini cam, kurşun, bakır ve demir karışımıdır.

Cehennemlikler üstten, alttan, sağdan ve soldan ateşle kuşatılmışlardır. Birbiri üzerinde duran katlardan meydana gelmiştir. İşte münafık-lar için bu katların en altta olanı ayrılmıştır.

Rivayete göre Cebrail'in (A.S.) gelişlerinden birinde Peygamber'imiz (S.A.S.) O'na «ya Cebrail, bana cehennemi ve onun hararet derecesini tasvir et» der. Cebrail de Peygamber'imizin (S.A.S.) isteği üzerine şun-ları anlatır, «Ulu Allah, cehennem ateşini yarattıktan sonra bin yıl bo-yunca yaktı, sonunda kıpkırmızı oldu. Arkasından bin yıl daha yaktı, ni-hayet ağardı. Daha sonra onu koyu bir

kara renge bürününceye kadar bin yıl daha yaktı.

Seni hak dinle Peygamber olarak gönderen Allah adına yemin ede-rim ki, cehennemliklerin üzerlerindeki elbiselerden biri yeryüzü halkına gösterilecek olsa, hepsi ölürlendi. Yine eğer cehennem içeceğinin bir tek kovası yervüzü sularının tamamına katılsa, tadanlar derhal ölürdü.

Ulu Allah'ın «sonra onu boyu yetmiş arşın zincire vururuz» ayetinde belirttiği zincirden bir arşın kadarı —ki o arşının uzunluğu doğu ile ba-tı arası kadardır— dünya dağlarına düşse, dağlar erirdi. Eğer aranızdan biri cehenneme girdikten sonra çıkarılarak aranızda gönderilse yeryüzün-dekiler, kokusununun keskinliğinden bayılarak ölürlendi.»

Peygamber'imiz (S.A.S.) Cebrail'in sözünün burasında araya gire-rek «ya Cebrail, bana cehennemın kapılarını tarif et, şu bildiğimiz kapı-lar gibi midirler?» diye sordu.

Cebrail (A.S.) «hayır», Ya Rasulellah fakat birbiri üzerinde katlar ha-lindedirler. Kapıdan kapıya yetmiş yıllık mesafe vardır. Her kapının ısı de-recesi üzerindeki yetmiş kat fazladır.

Peygamber'imiz (S.A.S.) Cebrail'e bu kapılara tekabül eden katlara kimlerin gireceğini sordu, Cebrail şöyle cevap verdi, «ismi —haviye— olan en alt katın kapısından münafıklar gireceklerdir. Nitekim ulu Allah

إِنَّ الْمُنَافِقِينَ فِي الدَّرَكِ الْأَسْفَلِ مِنَ النَّارِ

«hiç şüphesiz, münafıklar cehennemın en alt katındadırlar» buyuruyor (27) İsmi —cahim— olan ikinci katın kapısından Allah'a ortak koşanlar gireceklerdir. İsmi —Sakar— olan üçüncü katın kapısından yıldızlara ta-pan putperestler (sabiiler) gireceklerdir.

Adı —Lezza— olan dördüncü katın kapısından şeytan ile birlikte ona uyan ateşperestler girecektir Adı —hutame— olan beşinci katın kapı-sından yahudiler gireceklerdir. İsmi - Sair— olan altıncı katın kapısından hristiyanlar gireceklerdir.»

Cebrâil, sözünün burasında susunca Peygamber'imiz (S.A.S.) «hani yedinci katın kapısından girecek olanları söylemedin» diye sordu. Ceb-rail bu soruya Ya Muhammed «onu sorma» diye cevap verdi. Peygam-ber'imiz «söyle» diye ısrar edince Cebrail «yedinci kapıdan da senin üm-metinden tevbesiz ölen büyük günahkârlar gireceklerdir» diye sözünü ta-mamladı. Rivayete göre:

وَإِنْ مِنْكُمْ إِلَّا وَارِدُهَا

«Hepiniz teker teker oraya (cehenneme) mutlaka gireceksiniz»

mealindeki âyet-i kerime indiği zaman Peygamber'imizin ümmeti hesabı-na duyduğu korku artmış ve hüngür hüngür ağlamıştı (28).

Allah'ı tanıyan, O'nun sillesinin ve hışmının şiddetini bilen kimse O'n-dan olanca derecesi ile korkar. Anlatılan sıkıntılarla henüz karşılaşma-dan, o korkunç ve ürkütücü ev (cehennem) gözü önüne dikilmeden, per-de düşüp intikamı pek çetin olan Allah'ın (C.C.) huzuruna çıkarılmadan ve cehenneme sevk edilmeden kendine ve sapıklıklarına gözyaşı döker.

Orada nice yaşlı kimse «hey gidi yaşlılığım» diye feryad eder, nice genç «eyvah gençliğime» diye bağıır. Nice kadın da «eyvah rezillikleri-me, yazık yırtılan sır perdelerime» diye figan eder. Orada herkesin yüzü ve vücudu kapkaradır, beli bükülecektir.

Ne büyüklere saygı gösterilir, ne de küçüklere acınır, kadınlar çırıl-çıplaktır.

Allah'ım, ey bağışlayıcıların ulusu! Rahmetin sayesinde bizi ateşten ve ateşe yaklaştıracak her türlü kötülükten koru, bizi iyilerle birlikte cen-nete koy.

Allah'ım! Kusurlarımıza göz yum, başırnızdakileri güvenilir kıl. ayak sürçmelerimizden sonra dengeye kavuşmamızı nasib eyle ve huzurunda bizi rezil eyleme, ey merhametlilerin en merhametlisi.

Salât ve selâm Peygamber'imize, O'nun yakınları ile sahabîleri üze-rine olsun.

---

(23) Kur'an-ı Kerim/Tevbe Sûresi, 67-68

(24) Kur'an-ı Kerim/Nisa Sûresi, 140

(25) Kur'an-ı Kerim/Nisa Sûresi, 145

(26) Kur'an-ı Kerim/Hıcr Sûresi, 44

(27) Kur'an-ı Kerim/Nisa Sûresi/145

(23) Kur'an-ı Kerim/Meryem Sûresi, 71

8. TEVBE

• [Tevbe](#)

Tevbe her müslüman erkek ve kadına farzdır. Nitekim ulu Allah (C.C.) şöyle buyuruyor:

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا تَوْبُوا إِلَى اللَّهِ تَوْبَةً نَّصُوحًا

— Ey iman edenler! Dönülmez bir tevbe ile Allah'a yöneliniz» (29).

Emir vücup içindir.

Yine ulu Allah (C.C.) şöyle buyuruyor:

وَلَا تَكُونُوا كَالَّذِينَ نَسُوا اللَّهَ فَأَنسَاهُمْ أَنفُسَهُمْ أُولَٰئِكَ هُمُ الْفَٰسِقُونَ

— Allah'ı unuttukları için Allah'ın kendilerini kendilerine unutturdu-ğu kimseler gibi olmayınız. Onlar fasıkların ta kendileridir» (30).

Ayet-i kerimedeki «Allah'ı unuttular» ifadesi, Allah'a daha önce söz vermiş oldukları halde O'nun kitabına, uymaktan cayanlar demektir, «Allah da onlara kendi kendilerini unutturdu» cümlesi de kötülüklerinden vazgeçip kendileri hesabına iyi davranışlara girişmek üzere kendi kendi-lerini değerlendirmelerini hatırlarına getirmedir demektir. Nitekim Pey-gamber'imiz (S.A.S.) şöyle buyuruyor:

— Allah'a kavuşmayı dileyen kimseye kavuşmaktan Allah hoşnut olur. Buna karşılık Allah'a kavuşmaktan hoşlanmayan kimseye kavuşmayı Allah da istemez.»

«Ayetteki «onlar fasıkların ta kendileridir» ifadesi de günah işleme-yi tabî bir yol haline getirenler, verdikleri sözden cayanlar» hidayet, rah-met ve mağfiret yolundan sapanlar demektir.

«Fasık» iki türlüdür: Biri «kâfir fasık», diğeri «facır fasık» «Kâfir fa-sık» Allah'a ve O'nun Resul'üne inanmayan, hidayet yolundan çıkarak sa-pıklık çıkmazına koyulan kimsedir. Nitekim ulu Allah (C.C.) böylesi fasık-lar hakkında şöyle buyuruyor:

فَاسَقَ عَنِ امْرِئِيهِ

— O, Rabb'inin emrinden çıkmıştır» (31).

Yani iman ederek Allah'ın emrine uyma yolundan ayrılmıştır.

«Facır fasık»a gelince içki içen, haram yiyen, zina eden, çeşitli gü-nahlar

işleyerek ibadet yolundan sapıp isyan yoluna giren ve fakat Allah'a ortak koşmamış olan kimselerdir.

Aralarında fark da şudur. Ölmeden önce tevbe edip kelime-i şaha-det getirmediğe kâfir fasığın affedilmesi umulmaz. Buna karşılık facir fasık, ölmeden önce sadece tevbe ederek işlediklerinden pişmanlık duy-duğu takdirde affa uğraması beklenebilir.

Bilinmelidir ki, sebebi nefsin azgın arzuları olan her günahın affedil-mesi beklenebilir. Buna karşılık sebebi kibir olan günahın affi beklene-mez. Nitekim şeytanın baş kaldırmasına sebep kibri olduğu için affedil-memiştir.

Buna göre ölmeden önce günahlarından vazgeçip Allah'a tevbe et-men gerekir ki, Allah'ın dileğini kabul buyurmasını beklemeye haklı ola-sın. Nitekim ulu Allah (C.C.) şöyle buyurur:

وَهُوَ الَّذِي يَقْبَلُ التَّوْبَةَ عَنْ عِبَادِهِ وَيَعْفُو عَنِ السَّيِّئَاتِ

«— Kullarından gelen tevbeferi kabul ederek kötülükleri affeden O' dur» (32).

Demek ki ulu Allah, tevbeyi kabul ederek yapılmış olan kötülükleri bağışlıyor. Nitekim Peygamber'imiz (S.A.S.) şöyle buyuruyor:

— Günahlarından tevbe eden kimse, hiç günah işlememiş kimse gibidir.»

Anlatıldığına göre adamın biri her günah işlediğinde işlediği günahı bir deftere yazardı. Günün birinde yeni bir günah daha işler, yaz-mak için defterini açar. Fakat günah listesinin kayıtlı olduğu sayfalarda

فَأُولَئِكَ يَبْدِلُ اللَّهُ سَيِّئَاتِهِمْ حَسَنَاتٍ

«o kimseler ki Allah onların kötülüklerini iyiliklerle değiştirir» mealindeki ayet-i kerimeden başka hiç bir satır bulamaz (33) Ayetten murat Allah şirkin yerine imanı, zinanın yerine affı, günahın yerine ismet ve taatı de-ğiştirir demektir.

Yine anlatıldığına göre Hz. Ömer (R.A.) bir gün Medine mahallelerin-den birini dolaşırken bir delikanlı ile karşılaşır. Delikanlı, elbisesinin al-tında içki şişesi taşımaktadır. Hz. Ömer «delikanlı, elbisenin altında ne var» diye sorar. Delikanlı az kalsın «İçki» diye cevap verecekti ki o anda içinden şöyle dua etti. «Allah'ım! Beni Ömer'in karşısında rezil etme, rüsvay etme, ayıbımı gözünden sakla, bundan sonra bir daha içki iç-meyeceğim.»

Arkasından «Ey Emirü'l - Mü'minin elbisemi altında taşıdığım sirke şi-şeşidir» diye cevap verir. Hz.Ömer «göreyim» der. Delikanlı elbisesini

kaldırır, Hz. Ömer bakar gerçekten şişe sirke olmuştur! Demek ki içki sirkeye dönüşmüştür.

Kul korkusu ile tevbe ettiği için samimiyetinden dolayı Allah'ın içki-sini sirkeye değiştirdiğini görüyorsun. Bu böyle olunca kötülüğe batmış bir günahkâr, dönülmez bir tevbe ederek işlediği kötülüklerden vazge-çecek olsa ulu Allah onun günah içkisini ibadet sirkesine dönüştüre-cektir.

Ebu Hureyre (R.A.) anlatıyor:

Bir gece yatsı namazını Allah Rasulü ile birlikte kıldıktan sonra yola çıktım, yürürken önüme bir kadın çıktı, «ey Ebu Hureyre, ben bir günah işledim, acaba tevbem kabul olur mu» diye sordu.

«İşlediğin günâh nedir» diye sordum. Kadın «zina yaptım ve zinadan peydahladığım çocuğu da öldürdüm» cevabını verdi. Kadına «mahvoldun ve cana kıydın, yemin ederim ki, senin yapacağın tevbe kabul edilmez» karşılığını verdim, ben böyle der-demez kadın bayılarak yere düştü.

Yoluma devam ettim, yürürken içimden «Allah Rasul'ü henüz ara-mızda iken ben fetva veriyorum, bu doğru değil» dedim. Bu düşünce ile geriye döndüm, Peygamber'imize vardım, karşılaştığım olayı O'na anlat-tım.

Bana dedi ki, «mahvoldun ve kadını da mahvettin. Şu ayetler nerede, senin tutumun nerede! Ulu Allah (C.C.) şöyle buyuruyor:

وَالَّذِينَ لَا يَدْعُونَ مَعَ اللَّهِ إِلَهًا آخَرَ وَلَا يَقْتُلُونَ النَّفْسَ الَّتِي حَرَّمَ اللَّهُ إِلَّا بِالْحَقِّ وَلَا يَزْنُونَ وَمَنْ يَفْعَلْ ذَلِكَ يَلْقَ أَثَامًا ۖ ٦٨ يُضَاعَفْ لَهُ الْعَذَابُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ وَيَخْلُدْ فِيهِ مُهَانًا ۖ ٦٩ إِلَّا مَنْ تَابَ وَآمَنَ وَعَمِلَ عَمَلًا صَالِحًا فَأُولَٰئِكَ يُبَدِّلُ اللَّهُ سَيِّئَاتِهِمْ حَسَنَاتٍ ۗ وَكَانَ اللَّهُ غَفُورًا رَحِيمًا ۗ ٧٠

— Onlar ki, Allah'ın yanına başka bir ilâh katıp tapmazlar, kesin bir adalet hükmü olmaksızın Allah'ın haram kıldığı cana kıymazlar, zina et-mezler (işte onlar Allah'ın gerçek kullarıdır) Kim bu haramları işlerse cezaya çarpılır.

Kıyamet günü o kimsenin azabı kat kat olur ve perişanlık içinde azab ile ebediyyen başbaşa bırakılır. Yalnız tevbe ederek salih ameller işleyen

(29) Kur'an-ı Kerim/Tahrim Sûresi. 8

(30) Kur'an-ı Kerim/Haşr Sûresi, 19

(31) Kur'an-ı Kerim/Kebf Sûresi, 50

(32) Kur'an-ı Kerim/Şûra Sûresi, 25
(33) Kur'an-ı Kerim/Furkan Sûresi. 70

9. SEVGİ

- [Sevgi](#)

Anlatıldığına göre adamın biri çöl ortasında yürürken gözünün önü-ne çirkin bir yüz dikilir. Adam «sen kimsin» der. Çirkin yüz «ben senin çirkin amellerinim», diye cevap verir. Adama «senden kurtulmanın yolu nedir» diye sorar. Adam «Peygamber'e selât-ü selâm getirmektir.»

Nitekim Peygamber'imiz (S.A.S.) şöyle buyuruyor:

— Bana getirilen selât-ü selâm, sırat köprüsü üzerinde ışıktır, cu-ma günü seksen kere selât-ü selâm getiren kimsenin geçmiş seksen yıl-lık günahı affedilir» der.

Yine anlatıldığına göre adamın biri Peygamber'imize Hz. Muham-med'e selâm getirmezdî, bir gece rüyasında Peygamber'imizi (S.A.S.) görür, fakat Peygamber'imiz yüzünü adama çevirmez. Adam «ey Allah'ın Resul'ü! Yoksa bana kızgın mısın» diye sorar, Peygamber'imiz «hayır» diye cevap verir. Adam «o halde niye yüzüme bakmıyorsun» diye sorar. Peygamber'imiz «çünkü seni tanımıyorum» diye karşılık verir.

Adam «beni nasıl tanımazsın, ben senin ümmetinden biriyim, alim-lerin anlattığına göre sen ümmetini ananın çocuğunu tanıdığından da-ha iyi tanırsın» der. Peygamber'imizin cevabı şöyle olur: «Alimler doğru söylemişler, yalnız sen üzerime selât-ü selâm getirerek beni hatırlama-dın ki! Benim ümmetimi tanımam, üzerime getirecekleri selât-ü selâm ile ölçülüdür.»

Bu arada adam uyanır, ve her gün Peygamber'imize (S.A.S.) yüz ke-re selât-ü selâm getirmeyi üzerine borç haline getirir ve bunu yapar. Bir müddet sonra Peygamber'imizi yine rüyasında görür. Peygamber'imiz ona «şimdi seni tanıyorum ve sana şefa'at edeceğim» diye müjde verir. Çün-ki adam Rasulüllahı sever olmuştur.

قُلْ إِنْ كُنْتُمْ تُحِبُّونَ اللَّهَ فَاتَّبِعُونِي

يُحِبِّكُمْ اللَّهُ وَيَغْفِرْ لَكُمْ ذُنُوبَكُمْ وَاللَّهُ غَفُورٌ رَحِيمٌ

Allah (C.C.) buyurur ki: ,

«— Ey Rasulüm! De ki, eğer Allah'ı seviyorsanız, bana uyunuz da Allah da sizi sevsin ve günahlarınızı affetsin. Hiç şüphesiz Allah, bağışlayıcı ve esirgeyicidir» (34).

Ayet-i kerimenin nüzül sebebi şöyle nakledilir: Peygamber'imiz (S.A.S.) K'ab İbni Eşref ile adamlarını İslâmı kabul etmeye davet ettiği zaman on-lar da Peygamber'imize «biz Allah'ın oğulları yerindeyiz, o yüzden biz Allah'ı daha çok severiz» diye cevap verdiler.

Adamların bu cevabına karşılık ulu Allah (C.C.) Peygamber'in onla-ra şu mahiyette bir cevap vermesini murat etmiş olmalıdır: Eğer siz Allah'ı seviyorsanız, tebliğ ettiğim dini kabul ederek bana uyunuz. Çünkü ben O'nun bildirisini size ulaştıran ve sizinle ilgili hükümlerini açıklayan bir Allah Rasûlüyüm. Eğer benim O'nun adına yaptığım davete uyar-sanız, o sizi sever ve günahlarınızı bağışlar. Hiç şüphesiz O, bağışlayıcı ve esirgeyicidir.

Mü'minlerin Allah'ı sevmesi, O'nun emrine uymakla, ibadetine koş-makla ve hoşnutluğunu aramakla olur.

Allah'ın (C.C.) mü'minleri sevmesi, onlara merhametle muamele et-mesi, onları mükâfatlandırması, günahlarını bağışlaması, onlara rahmet gınahtan korunma ve başarı ihsan eylemesi demektir.

İmam-ı Gazalî (rahimehullahu) «ihya-ul Ulûm ud-Din» adlı eserinde der ki, «dört şeyi yapmaksızın dört şeyi iddia eden kimse yalancıdır:

1 — Cenneti sevdiğini söylediği halde ibadet etmeyen kimse yalan-cıdır. '

2— Peygamber'imizi (S.A.S.) sevdiğini ileri sürdüğü halde alimler ile fakirleri sevmeyen yalancıdır.

3 — Cehennemden korktuğunu iddia ettiği halde günah işlemekten vazgeçmeyen kimse yalancıdır.

Nitekim Rabia-i Adviyye'nin (rahimehullaha) şu iki beyti bu noktayı güzel izah eder:

Allah'a isyan ediyorsun, oysa O'nu sever görünüyorsun

Hayatım hakkı için bu durum, mantık prensiplerini alt-üst eder.

Eğer sevgin doğru olsaydı, O'nun emirlerine uyardın

Çünkü aşık, sevgilisinin sözünden çıkmaz

Sevginin alâmeti, sevgilinin arzusuna, uymak ve onunla ters düş-mekten sakınmaktır.

Anlatıldığına göre bir gün bir gurup Şibli'yi (rahirnehullahu) ziyarete gider. Büyük Veli «siz kimsiniz» diye sorar. Gelenler «biz seni sevenle-riz» diye, cevap verirler.

Bu sırada Şiblî yüzünü onlara döner, sonra onları taşlamaya baş-lar, adamlar Veliden kaçarlar. Veli onları «benden niye kaçıyorsunuz, eğer gerçekten beni sevseydiniz, belâmdan kaçınmazdınız» diye azarlar. Arkasından sözlerine şöyle devam eder:

Muhabbet ehli, sevgi kadehinden içtiler, beldeler ve yeryüzü onlara dar geldi, Allah'ı hakkı ile bildiler, O'nun ululuk ve kudreti karşısında şaş-kın kaldılar. O'nun sevgi kadehinden içtiler, O'nun ünsiyet denizinde bo-ğuldular, yalnız O'na seslenmekten zevk alır oldular.

Arkasından şu beyti söyledi:

Ey mevlâm! Sevgini hatırlamak sarhoş etti beni

Sen sarhoş olmayan hiç bir aşık gördün mü?

Söylendiğine göre deve sarhoş olduğu zaman kırk gün yem yemez ve her zaman taşıdığı bir kaç katı kadar yük sırtına vurulsa yükle-neni taşımazlık etmez. Çünkü kalbinde sevgilisinin hatırası kıpırdayınca artık ne yem yer ve ne de ağır yük taşımaktan kaçınır, sebep sevgilisine karşı duyduğu şevktir.

Deve deve iken sevgilisi uğruna nefsinin isteğini gemleyerek ağır yük taşımaya katlandığı halde siz Allah için hiç bir yiyecek veya içecek-ten vazgeçtiğiniz oldu mu? Allah (C.C.) için üzerinize herhangi ağır bir yük aldınız mı? Bu sayılan iyi amellerden hiç birini yapmamışsanız, si-zin Allah sevgisi iddianız ne dünyada ne de Ahirette ne insanlar gözün-de ne Allah katında hiç bir şeye yaramayan boş bir sözden ibarettir.

Hız. Ali (kerremellahu veçhehu) şöyle der:

— Cenneti seven kimse iyiliklere koşar. Cehennemden korkan kim-se, Nefsini aşırı arzularından alakor. Ölümün kaçınılmazlığına inanan kim-senin gözünde dünyalık hazlar önemsizleşir.

İbrahim el-Havvas'a (rehimehullahu) «muhabbet nedir» diye sorar-lar. Şu cevabı verir; «İstekleri yoketmek, bütün hacet ve sıfatları yakmak ve kulun kendisini işaretler denizinde boğulmasıdır.»

(34} Kur'an-ı Kerim/Al-i İmran Sûresi, 31

10. AŞK

«Sevgi» canlı varlığın, haz veren bir nesneye karşı meyil duyması-dır. Söz konusu meylin pekişip güçlenmesi haline «aşk» denir.

Aşk duygusu, aşkın sevgilisine kul olması ve sahip olduğu her şeyi uğruna feda etmesine yol açacağı bir dereceye varabilir.

Züleyha'nın Hz. Yusuf'a (A.S.) karşı duyduğu aşkın ne dereceye var-dığına bir baksana! Kadının bütün servet ve güzelliği bu uğurda gitmiş. Yetmiş deve yükü mücevher ve gerdanlığının var olduğu söylenir, hepsi-ni Hz. Yusuf'un (A.S.) aşkı uğruna harcamış, «Bu gün Hz. Yusuf'u gör-düm» diyen herkese eline geçeni zengin edecek değerinde bir mücevher vere vere elinde hiç bir şey kalmamış.

Aşırı aşkıdan dolayı diğer her şey aklından çıktığı için karşılaş-tığı her şeyi «Yusuf» diye çağırır olmuş, o kadar ki, başın göğe kal-dırdığı zaman Hz. Yusuf'un (A.S.) adını yıldızların üzerinde yazılı görür-müş.

Rivayete göre Züleyha iman edip Hz. Yusuf (A.S.) onunla evlendik-ten sonra eski aşığı ve yeni kocasından ayrı yaşamaya yönelerek kendi-sini ibadete vermiş, varlığını tamamen Allah'a adanmış. Hz. Yusuf (A.S.) kendisini gündüz yatağa çağırırsa «akşama» diye savar, akşam çağırınca da «yarına» diye ertelermiş.

Nihayet bir gün Hz. Yusuf'a (A.S.) demiş ki, «ben sana Allah'ı tanı-madan önce aşık olmuştum, fakat O'nu tanıyınca kendisine karşı duydu-ğum muhabbet, diğer her şeyin sevgisini gönlümden giderdi. O'nun sev-gisine bedel istemiyorum.»

Hz. Yusuf Züleyha'nın bu sözlerine şöyle karşılık verdi, «seninle bir-leşmemi emreden ulu Allah'dır. Senden iki çocuğumuz olacağını ve bun-ları Peygamber olarak görevlendireceğini bana bildirdi.»

Bunun üzerine Züheyla, «Allah sana böyle emrettiğine ve beni de

böyle bir neticeye vesile olarak seçtiğine göre Allah'ın emri başım üze-rine!» demiş. Bundan sonra ancak kendini Hz. Yusuf'a (A.S.) teslim et-miştir.

«Leylâ ile Mecnun'un aşk hikâyesini herkes duymuştur» Mecnuna adın nedir diye sorarlar, «Leylâ» diye cevap verir. Bir gün yine Mec-nuna «Leylâ ölmedi mi» derler. «Hayır, Leylâ kalbimde yaşıyor ölmedi, Leylâ benim» diye karşılık verir.

Yine bir gün Mecnun, Leylâ'nın evi önüne gider ve gözlerini gök yü-züne diker. Ona «ey Mecnun, gök yüzüne değil, Leylâ'nın odasının du-varına bak, belki onu görürsün» derler. O böyle diyenlere «gölgesi Ley-lâ'nın evine düşen yıldız bana yeter» diye cevap verir.

Anlatıldığına göre Hallac-ı Mansur'u (rehimehullahu) seksen gün hap-setmişler, İmam-ı Şiblî (rehimehullahu) bir gün ziyaretine gitmiş ve «ey Mansur, Muhabbet nedir» diye sormuş. Mansur «bu soruyu bana bugün değil, yarın sor» demiş. Ertesi gün olunca Mansur'u zindandan çıkarır-lar, ve üzerinde boynunu vurmak üzere yere yaygı yayarlar, bu sırada İmam-ı Şibli çıka gelerek karşısında dikilir. Bu anda Mansur ona sesle-nir, «ey Şiblî! Sevginin başı yangın, sonu ise ölümdür.

Hallac-ı Mansur'un nazarında Allah'dan başka her şeyin batıl oldu-ğuna kesin

kanaat gelince ve yalnız Allah'ın hak olduğunu bilince, hak isminin onun kendi adı olduğunu unutmuş ve sen kimsin sorusuna muha-tap olunca «ben hakkım» diye cevap vermiştir.

Anlatıldığına göre sahici muhabbet, şu üç davranışta belli olur:

- 1 - Aşık, sevdiğinin sözünü diğerlerinin sözlerine tercih eder.
- 2 — Aşık, sevgilisi ile oturup kalkmayı başkaları ile birarada olma-ya tercih eder.
- 3 — Yine aşık, sevgilisinin rızasını kazanmayı, başkalarının hoşnut-luğunu elde etmeye tercih eder. (El Münteha - Nam Kitapta da böyledir.)

Söylendiğine göre «aşk» perdeyi yırtmak ve sırları keşfetmektir. «Vecd» hali ise zikrin lezzetine varıldığı anda ruhun, arzunun taşkınlığı-na katlanamamasıdır, öyle ki, bu hali yaşayan kimsenin azalarından biri kesilse hiç bir şey duymaz.

Anlatıldığına göre adamın, biri Fırat nehrinde yıkanyormuş, bu ara-da:

وَأَمَّا زُورًا وَالْيَوْمَ آيَاتُهَا الْمَجْرُمُونَ

«ey günahkârlar! Bugün seçiliniz» mealindeki âyet-i kerimeyi okuyan bir adamı duymuş (35). Ayetin içine saldığı dehşetin etkisi ile çırpınmaya başlamış ve sonunda boğulmuş ve ölmüş.

Muhammed İbni Abdullah el-Bağdadî (rehimehullahu) diyor ki, «Bas-ra şehrinde iken bir gün yüksek bir çatıya çıkmış bir delikanlı gördüm, yüzünü halka dönmüştü, şöyle diyordu: «Aşık olarak ölen kimse işte böy-ledir. Uğrunda ölüm olmayan aşkın hiç bir değeri yoktur.»

Bu sözlerin arkasından kendini boşluğa attı. «manzarayı hayretle seyreden halk» tarafından «ölüsü» alıp götürüldü.

Cüneydül Bağdadî (rehimehullahu). «Tasavvuf, ihtiyarı terketmektir» demiştir.

Hikâye edildiğine göre Zünnun'ül Mısırî (rehimehullahu) bir gün Mes-cid-i Haram'a girer, sütunlardan birinin altında çırılçıplak, yerde yatan hasta bir delikanlı görür, delikanlı yanık bir sesle inlemektedir. Bundan sonrasını Şeyh'in kendisinde dinleyelim:

«Yanına sokuldum, selâm verdim ve «ey delikanlı, sen kimsin» diye sordum. «Ben aşık bir garibim» diye cevap verdi. Ne demek istediğini anlamıştım, «ben de senin gibiyim» dedim.

Bu sırada ağlamaya başladı, onun ağlaması beni de ağlattı. Bana «sen de mi ağlıyorsun» diye sordu, «ben de senin gibiyim» diye karşılık verdim. Bunun

üzerine daha yüksek bir sesle ağlamaya başladı ve gür, yüksek bir nara attı, hemencecik ruhunu teslim etti.

Elbisemi üzerine örttüm, kefen bulmak için yanından ayrıldım, kefen satın alıp dönünce onu yerinde bulamadım. Şaşkınlık içinde «sübhanel-lah» dedim. Bu sırada kulağıma gizli bir ses geldi, şöyle diyordu: «Ey Zün-nun! O öyle bir garibdir ki, onu dünyada şeytan aradı, bulamadı. Malik aradı/bulamadı, cennette Rıdvan aradı, o da bulamadı.» «O nerededir?» diye seslendim. Kulağıma şu cevap geldi: «Samimî muhabbeti, çok iba-det etmesi ve hatasından derhal tevbe etmesi sayesinde Muktedir Mâ-lik'in (ulu Allah'ın) yanında sadakat koltuğundadır (36).

Şeyhlerden birine «Allah'ı seven nasıl olur, alâmetleri nelerdir» di-ye sormuşlar, şu cevabı vermiş: «İnsanlarla az münasebet kurar, zama-nının çoğunu kendisi ile başbaşa geçirir, devamlı düşünme halindedir, çok az konuşur, bakar fakat görmez, çağrıldığında duymaz, kendisine söyleneni anlamaz, başına gelen belâya üzülmez, acıktığını hissetmez, vücudunun bir yeri çıplak kalsa farkına varmaz, kendisine ağır söz söy-lense korkmaz.

Yalnızlığında Allah'a nazar eder. O'nunla ünsiyet kurar, O'na yal-varır. Dünya ehliyle dünya işleri için hiç bir tartışmaya girişmez.

Ebu Türeb al-Nahbaşî (rehimehullahu) Allah sevgisinin alâmetleri hak-kında şu beyitleri söylemiştir:

«Sakın aldanma! Sevenin alâmetleri vardır.

Onun üzerinde sevgili tarafından armağan edilmiş nişanlar vardır.

Bunlardan biri ondan gelen belâdan haz duymasıdır.

Onun her yaptığına sevinmesidir.

Ondan gelen yokluk, makbul bir hediyedir.

Yoksulluk ise bir ikram, bir geçici ihsandır.

Delillerden biri, onun kararlı görmedir.

Sevgilisine itaat hususunda bütün kışkırtıcı kınamalara rağmen

Delillerden biri güler yüzlü görünmesidir.

Kalbinde sevgiliden gelen heyecan kaynaşır

Delillerden biri anlayışlı görünmesidir

Nazarında sevgi sahibi olan bir soranın sözüne karşı

Delillerden biri de tedirgin görünmesidir

Söylediği her sözü tartarak konuşan.

Nakledildiğine göre Hz. İsa (A.S.) bir gün bahçe sulayan bir delikan-lı ile

karşılaşır. Delikanlı Hz. İsa'ya «Rabb'inden, sevgisinin zerre ağırlığının-daki bir kısmını bana bağışlamasını dile» der. Hz. İsa ona «sen zerre ka-darına dayanamazsın» diye karşılık verir. Delikanlı «o halde zerre kadarının yarısını versin» der. Bunun üzerine Hz. İsa onun için «ya Rabb'i! bu gence sevginin zerre kadarının yarısını bağışla» diye dua eder ve yolu-na devam eder.

Epeyce bir müddet sonra Hz. İsa'nın (A.S.) yolu yine oraya düşer, delikanlıyı sorar, «delirdi, dağlara çıktı» derler. Hz. İsa delikanlıyı ken-disine göstermesi için Allah'a dua eder. O sırada delikanlıyı dağlar ara-sında görür; onu gözlerini gök yüzüne dikmiş ve bir kaya üzerinde dim-dik ayakta dururken bulur.

Hız. İsa (A.S.) delikanlıya selâm verir, selâmını almaz, «ben İsa'yım» diye kendisini tanıtarak delikanlının ilgisini çekmeye çalışırken ulu Allah'-dan kendisine şu vahiy gelir: Kalbinde benim sevgimin yarım zerresini taşıyan kimse insanoğlunun sözünü hiç duyar m»? İzzet ve celâlim hak-kı için sen onu testere ile ikiye biçsen onun acısını bile duymaz.»

Üç şeyden kendini kurtarmaksızın şu üç şeyi iddia eden kimse al-danmıştır:

- 1 — Dünyayı sevmesine rağmen Allah'ı zikretmekten lezzet aldığını söyleyen kimse,
- 2 — İnsanları pohpohlamayı sevdiği halde amelde ihlâsı sevdiğini id-dia eden kimse,
- 3 — Nefsinin burnunu kırmaksızın Allah'ı sevdiğini ileri süren kimse

Peygamber'imiz (S.A.S.) şöyle buyuruyor:

— Öyle bir gün gelecek ki, ümmetim beş şeyi unutarak beş şeyi se-vecektir:

- 1 — Dünyayı sevecek, ahireti unutacaklardır.
- 2 — Malı sevecekler, fakat ahiret günü hesaplaşmasını unutacak-lardır.
- 3 — Mahlukatı sevecekler, yaratıcıyı unutacaklardır,
- 4 — Günahları sevecekler, tevbe yi unutacaklardır.
- 5 - Köşkleri sevecekler, mezarları unutacaklardır.

Mansur İbni Ammar (rehimehullahu), bir delikanlıya öğüt verirken ona der ki, «ey delikanlı! Gençliğin seni aldatmasın. Boş kuruntulara dala-rak tevbe etmeyi hep ileriye bırakan ve öleceğini düşünmeyen nice genç vardır ki» «Yarın, ya da öbür gün tevbe edeceğim» diye cevap verir. Oy-sa tevbe ye sıra getirmeden ölüm meleği ona geliverir ve kabrin boşluğu-na yuvarlanır, artık orada ona ne malın, ne kölenin, ne çoluk-çocuğun ve ne de ana-babanın bir faydası vardır.

Nitekim ulu Allah (C.C.) şöyle buyuruyor:

يَوْمَ لَا يَنْفَعُ مَالٌ وَلَا بَنُونَ ﴿٨٨﴾ إِلَّا مَنْ آتَى اللَّهَ بِقَلْبٍ سَلِيمٍ ﴿٨٩﴾

— Ne malın ve nede çoluk-çocuğun fayda vermediği gün. Yalnız Allah'a temiz kalb ile gelen müstesna» (36).

Allah'ım! Bize ölmeden evvel tevbe etmeyi nasib eyle, gaflette iken bizi ikaz buyur ve elçilerin önderi olan Peygamber'imizin şefaatinde fay-dalanmamızı müyesser eyle.

Müminin özelliği, günah işler-işlemez hemen o gün, hatta o anda tevbe etmesi, işlediği kusura karşı pişmanlık duyması, dünyadan azık edecek kadar bir paya razı olarak onun ile oyalanmaması, kendini ahiret için amel etmeye vermesi ve Allah'a ihlâs içinde ibadet etmesidir.

Anlatıldığına göre münafık ve cimri bir adam varmış, karısına hiç kimseye sadaka vermeyeceğine dair yemin verdirmiş, aksi halde boşa-yacağını söylemiş.

Günün birinde kapıya bir dilenci gelmiş ve «ey hane halkı! Allah hakkı için bana bir şey verir misiniz,» diye seslenmiş, kadın da dilenci-ye üç çörek vermiş, dilenci yolda münafıkla karşılaşmış, adam «bu çö

rekleri sana kim verdi» diye sormuş, dilenci de «işte şu evin hanımı» di-ye cevap vermiş, dilencinin tarif ettiği ev, kendi eviymiş.

Münafık koca öfke ile eve girmiş ve karısına sen «hiç kimseye bir şey vermeyesin diye yemin etmedin mi» diye bağırması. Kadın «Allah için verdim» diye cevap vermiş.

Adam kalkmış, tandırı yakmış ve tam kızınca karısına «kalk, kendini Allah için şu tandıra at bakalım» diye emretmiş. Kadın kalkmış ziynetleri-ni almış Münafık ziynetlerini bırak» diye bağırması, kadın «seven sevgi-lisi için süslenir, ben sevgilimi ziyaret etmeye gidiyorum» diyerek yeni el-biselerini giymiş olarak kendini kızgın tandıra atmış, adam da kapağını kapatarak oradan uzaklaşmış.

Aradan üç günün geçmesi üzerine münafık, tandırın başına gel-miş kapağını kaldırıncaya kadının Allah'ın izni ile yanmadan içerde sapa-sağlam durduğunu görerek şaşkına dönmüş, o sırada gizliden kulağına şöyle bir ses gelmiş, «ateşin sevdiklerimizi yakmadığını bilmiyor muydun?»

Nakledildiğine göre Firavun'un karısı Asiye kocasından gizli olarak iman etmiş, imanını saklıyormuş. Fakat Firavun sonunda durumu öğ-renince, ona işkence edilmesini emretmiş, çeşit çeşit işkencelerden ge-çirildikten sonra Firavun ona «imanından dön» diye teklif etmiş, fakat Asiye dönmemiş.

Bunun üzerine Firavun bir tomar kazık getirtmiş, bunlarla Asiye'nin

vücutunun çeşitli yerlerine vurmuşlar sonra. Firavun karısına bir daha «dininden dön» diye teklif etmiş. Asiye ona şöyle cevap vermiş, «senin zorbalığın ancak benim nefsimi hükmedebilir, kalbim ise Allah'ın himayesindedir. Beni kıymık kıymık doğrasan bile sadece Allah'a karşı duy-duğum sevginin artmasına sebep olabilirsin.»

Derken Hz. Musa (A.S.) Asiye'nin yanına varmış, Asiye onu görünce «ey Musa! Söyle bana, Rabb'im benden hoşnut mu, yoksa bana kızgın mı?» diye seslenmiş. Hz. Musa ona şu cevabı vermiş, «ey Asiye! Göklerin melekleri senin yolunu gözlüyor, yani hepsi senin özlemini çekiyor, ulu Allah seninle iftihar ediyor, ne istiyorsan bana söyle, mutlaka yerine ge-tirilecektir.»

Bunun üzerine Asiye şöyle dua etmiş, Asiye'nin bu duası Kur'an-ı Kerimde Allah tarafından bize nakledilmektedir. Ulu Allah şöyle buyuruyor:

أَذَقَاتُ رَبِّ ابْنِ لِي
عِنْدَكَ بَيْتًا فِي الْجَنَّةِ وَنَجِّنِي مِنْ الْقَوْمِ الظَّالِمِينَ

<<—Ey Rabb'im! Bana Cennette senin yanında bir ev yap. Beni Firavundan ve onun amelinden kurtar. Beni zalimler gürühundan kurtar» (37).

Selman-ı Farisî'den (R.A.) rivayet edildiğine göre Firavun'un karısı Asiye'ye uygulanan işkencelerden birisi de kızgın güneş altında yanmaya bırakılması idi» fakat işkenceciler çekilip gidince, melekler onu kanatları-nın gölgesi altına alırlardı, bu sırada cennetteki evini görürdü.

Hz. Ebu Hüreyre'den (R.A.) rivayet edildiğine göre Firavun, karısı Asiye için yere dört kazık çakmış, kadını bunların üzerine yatırmış, göğ-sünün üstüne bir değirmen taşı bindirerek bu durumda onu kızgın güneşe doğru çevirip yanmaya bırakmış. Asiye bu halde iken başını göğe kaldırarak az önce naklettiğimiz ayetteki dua ile Allah'a seslenmiş ve «Ey Rabbim bana cennette senin yanında bir ev yap...» demiş.

Hasan-ül Basrî (rahimehullahu) der ki, «Allah O'nu en şerefli bir şekilde kurtararak cennete çıkardı. O orada yer, içer.» Bundan anlaşıldığına göre Allah'a (C.C.) sığınmak, O'ndan yardım dilemek, sıkıntı ve belâ anında O'ndan kurtuluş istemek salihlerin bir geleneği ve müminlerin bir gö-reneğidir.

(35) Kur'an-ı Kerim/Yasin Sûresi, 59

(36) Zehr-ur Riyaz

(36) Kur'an-ı Kerim/Şuara Sûresi, 88—89

(37) Kur'an-ı Kerim/Tahrifti Sûresi. 11

11. ALLAH'A İTAAT, ONU SEVMEK, RESULÜNÜ SEVMEK

Ulu Allah (C.C.) buyuruyor:

— De ki, «eğer Allah'ı seviyorsanız, bana uyunuz ki, Allah da sizi sevsin» (38).

Allah'ın rahmeti üzerinde olsun, bil ki, kulun Allah'ı ve O'nun Resul'ü-nü sevmesi, onlara boyun eğmekle, onların emrine uymakla olur. Allah'ın kullarını sevmesi de onlara mağfiret suretiyle ikramda bulunmasıdır.

Denilir ki, kul gerçek kemâlin yalnız Allah'da olduğunu, kendisine ve-ya başkasında gördüğü her kemâlin gerçek kemalin Allah'dan ve Allah sayesinde olduğunu bilince ne Allah'dan başkasını sevebilir ve ne de Allah'a dayanmayan bir sevgiye gönlünde yer verebilir.

Bu bilgi de Allah'a ibadet etmek isteğini, O'na yaklaştıracak davranışları arzu etmeyi gerektirir. Böyle olduğu için Allah sevgisi, ibadet is-teği ile yorumlanmış ve yine bu sevgi ibadet ederken Peygamber'imize (S.A.S.) uyma ona itaate teşvik şartına bağlanmıştır.

Hasan el-Basrî'den (rehimehullahu) rivayet edildiğine göre Peygam-ber'imizin (S.A.S.) zamanında bir takım kimseler «ey Muhammed! Biz Rabb'imizi çok severiz» demeleri üzerine yukarıdaki ayeti kerime inmiştir.

Bişr el-Hafi (R.A.) diyor ki, «bir gece Peygamber'imizi (S.A.S.) rü-yamda gördüm, bana dedi ki, «ey Bişr! Allah senin derecenin arkadaşların arasında neden yüksek kıldı, biliyor musun? «Hayır, ya Rasulellah» diye cevap verdim. Bunun üzerine Peygamber'imiz, salihlere hizmet ettiğin için, mümin kardeşlerine nasihat ettiğin için, dostlarını ve yolundan ay-rılmayanları sevdiğin için ve yolundan gittiğin için» diye kendi sorusuna cevap verdi. Peygamber'imizi (S.A.S.) buyuruyor ki:

— Benim sünnetimi ihya eden beni sevmiş olur, beni sevenler de Kıyamet günü cennette benimle birlikte olurlar.»

Bize kadar intikal eden bütün meşhur islâmî eserlerde belirtildiğine göre ahlâkın bozulduğu ve halkın çeşit çeşit mezheplere kapıldığı zaman-larda Resullerin efendisi olan Peygamber'imizin sünnetine sınıksız sarı-lanlara yüz şehidin ecri verilecektir. Meşhur «Şırat-ül İslâm» adlı kitab-da da böyle yazar.

Yine Peygamber'imizi (S.A.S.) şöyle buyurur:

— Bana yüz çevirenler müstesna, ümmetimin hepsi cennete gire-cektir» Sahabîler sordular, «ey Allah'ın Resul'ü! Yüz çevirenler, kimler-dir?» Peygamber'imiz sözlerine şöyle devam etti, «kim bana uyarsa cen-nete

girecek, bana isyan edenler, bana yüz çevirmişler demektir. Sünne-time uygun olarak yapılmayan her iş, isyandır.»

Ehl-i tasavvuftan biri der ki Allah'ın-farz, kıldığı ibadetlerden birini bile bile terkeden veya sünnetlerden birine bilerek uymayan bir şeyhi ha-vada uçarken, denizde yürürken, ateş yerken veya daha başka olağan-üstü davranışlar gösterirken görseniz, bütün bunlara rağmen adamın da-vasında yalancı olduğunu, gösterdiği olağanüstülüklerin «keramet» de-ğil, olsa olsa «istidrac» olduğunu biliniz. Allah böyle kimselerden cüm-lemizi korusun.

Cüneyd ül-Bağdadî (rehimehullahu) der ki, «Allah'a ancak yine Al-lah'ın sayesinde ulaşılabilir, Allah'a ulaşmanın yolu da Peygamber'imizin (S.A.S.) yoludur.»

Ahmed ül-Hıvarî (rehimehullahu) der ki, «sünnete uymaksızın işlenen her amel batıldır. Nitekim Peygamber'imiz (S.A.S.) şöyle buyurur:

Şiratül islâmda bildirilmiştir.

— Sünnetimi yozlaştıranlar şefaetimden mahrum kalırlar.»

Hikâye edildiğine göre, adamın biri bir delinin cahil sayılacak bir işi-ni görür ve durumu Ma'ruf ul-Kerhî'ye (rahimehullahu) bildirir. Ma'ruf gü-lümseyerek der ki. «kardeşim! Allah'ı sevenler içinde küçüğü, büyüğü, akıllısı, delisi vardır. Senin gördüğün bu adam, onların delilerinden biri-dir.»

Cüneyd-ül Bağdadî (rehimehullahu) der ki, «bir gün şeyhimiz Sırri (rehimehullahu) hastalandı, hastalığının ne sebebini anlayabildik ve ne de nasıl tedavi edileceğini bilebildik.

Bize mütehassis bir doktor tavsiye ettiler, şeyhin idrarını bir şişeye koyarak ona götürdük, doktor idrara uzun uzadıya baktı. Sonra bize dö-nerek «zannederim bu idrar aşık birine ait olsa» dedi. Ben bir nara ko-yuvererek bayılmışım, idrar şişesi de elimden düşmüş.

Dönünce Sırrî'ye durumu anlattım, gülümseyerek «Allah canını al-masın, nasıl da gördü!» diye cevap verdi. «Şeyhim, demek ki, muhabbet idrardan bile belli olurmuş» dedim, bana «tabii» karşılığını verdi.

Fudayl (rehimehullahu) der ki, «sana, Allah'ı seviyor musun, diye sordukları zaman, sus. cevap verme. Çünkü eğer, hayır, diyecek olsan imandan çıkarsın, buna karşılık, evet, diyecek olsan ve Allah'ı sevenlere yakışmayacak tavsif de bulunsan Allah'ın gazabından kork.»

Süfyan (rehimehullahu) der ki. «Allah'ı sevenleri seven kimse as-lında Allah'ı seviyor demektir. Allah'a ikram eden kimselere ikram eden kimse, aslında Allah'a ikram ediyor demektir.»

Sehl (rehimehullahu) der ki, «Allah'ı sevmenin alâmeti Kur'an-ı ke-rimi sevmektir. Allah ve Kur'an sevgisinin alâmeti ise Peygamber (S.A.S.) sevmektir. Peygamber (S.A.S.) sevgisinin alâmeti ise sünneti sevmektir.

Sünneti sevmenin alâmeti ise, Ahireti sevmektir. Ahireti sevmenin alâmeti ise dünyadan hoşlanmamaktır. Dünyadan hoşlanmamanın alâmeti de Ahiret azığı olabilecek kadarının dışında onun varlığından uzak dur-maktır.»

Ebul Hasan ül-Zencanî (rehimehullahu) der ki. «İbadet binasının te-meli üç direk üzerinde oturur. Göz, kalb ve dil. Gözün ibadeti, ibret al-makladır. Kalbin ibadeti, düşünmek ve duymakladır. Dilin ibadeti ise doğru konuşmak ve Allah'ı zikretmekle olur. Nitekim ulu Allah şöyle bu-yurur

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اذْكُرُوا اللَّهَ ذِكْرًا كَثِيرًا ۝ وَسَبِّحُوهُ بُكْرَةً وَأَصِيلًا ۝ (٤٦)

— Ey iman edenler! Allah'ı çok çok zikrediniz. O'nu sabah - akşam noksan sıfatlardan tenzih ediniz.» (39).

Anlatıldığına göre bir gün Abdullah ile Ahmed İbni Hab bir yerde bir-likte bulunuyorlardı. Bu arada Ahmed İbni Hab yerden bir ot kopardı. Bu-nun üzerine Abdullah ona dedi ki. «bu hareket sana beş şeye mal oldu

- 1 — Bu hareketle kalbini Allah'ı teşbih etmekten alıkoydun.
- 2 — Bu hareketle kendini Allah'ın zikrinden başka bir işle oyalan-maya alıştırdın.
- 3 — Bu hareketinle başkalarının da aynı davranışta bulunmalarına öneyak oldun.
- 4 — O ot parçasını Allah'ı teşbih etmekten alıkoydun.
- 5 — Bu hareketinle Kıyamet günü Allah'a kendi aleyhinde bir de-lil meydana getirdin,» (Revmak-ül Mucaniste böyle anlatılmıştır.)

Sirrî (R.A.) der ki, «bir gün Gürcanî'yi kavrulmuş un yutarken gör-düm, «neden başka bir şey yemiyorsun» diye sordum, bana şöyle dedi: Yiyeceği çiğnemek ile yutmak arasında yetmiş tesbihlik bir zaman geç-tiğini hesab ettim, o yüzden kırk yıldır hiç ekmek çiğnemedim.»

Nakledildiğine göre Sehl İbni Abdullah onbeş günde bir yemek yer-di. Bütün Ramazan ayı boyunca sadece bir kere yemek yerdi. Bazen yet-miş gün geçer de hiç yemek yemediği olurdu. Yemek yediği zaman za-yıflar, aç kalınca kuvvetlendiği görülürdü. Mescid-i Haram'da otuz yıl Ebu Hammad ül-Esved'e komşu oldu da yerken veya içerken hiç görül-medi, her an Allah'ı zikrederdi.

Anlatıldığına göre Amr İbni Ubeyd {rehimehullahu) yalnız şu üç şey için evinden dışarı çıkardı:

- 1 — Cemaatle namaz kılmak
- 2 — Hasta ziyaret etmek
- 3—Cenaze namazı kılmak

O derdi ki, «insanları hırsız ve yankesici olarak görüyorum. Ömür, paha biçilmez bir nadide mücevherdir. Ondan Ahirete kalacak bir hazine doldurmak gerekir. İyi bilmelisiniz ki, Ahirete talip olanların dünya ha-yatından el-etek çekmeleri gerekir. Ancak o zaman kulun ulaşmak is-tediği hedef tek olur ve içi ile dışı arasında uyumsuzluk kalmaz. Böyle bir hali muhafaza etmek, ancak kulun içini ve dışını devamlı kontrol al-tında tutması İle mümkündür.

İmam-ı Şiblî (rehimehullahu) der ki, «İlk intisap ettiğim günlerde uy-kum bastırınca göz kapaklarıma tuz sürerdim. Durum daha da ağırla-şınca mili kızdırıp göz kapaklarıma sürme çekerdim.»

İbrahim İbni Hâkim der ki, «babamın uykusu geldiği zaman denize girer yüzmeye başlardı, o yüzerken denizdeki balıklar etrafına üşüşür, onunla birlikte teşbih ederlerdi.»

Anlatıldığına göre Vehb İbni Münebbih (rahimehullahu), geceleyin uyuma ihtiyacının üzerinden kaldırması için Allah'a dua etmiş ve duası kabul edilerek kırk yıl hiç uykusu gelmemiştir.

Hasan El-Hallac (rehimehullahu), kendi kendine topuğundan dizine kadar onüç pranga vurur ve bu durumda her gün ve gece bin rekat na-maz kılardı.

Cüneyd ül-Bağdadî (rehimehullahu) ilk intisab ettiği günlerde çarşı-ya gelir, mağazasını açar, içeri girer ve hemen namaza dururdu. Dört yüz rekat kıldıktan sonra evine dönerdi.

Habeşî İbnî Davud'un (rehimehullahu) kırk yıl yatsı abdesti ile sabah namazı kıldığı bildirilmiştir.

Mü'minin her zaman abdestli bulunması gerekir. Her abdest bozduğunda abdest tazeleyerek iki rek'at namaz kılmalıdır. Nerede oturursa otursun, kibleye yüzünün dönük bulunmasına dikkat etmesi gerekir. Ken-disini daima Peygamber'imizin (S.A.S.) huzurunda oturuyormuş gibi farz ederek ona göre kendisine çeki düzen vermelidir. Ta ki, bu düşünce altın-da her hareketi vakar ve ağırbaşlı olsun, kabalıklara katlanarak her çir-kin harekete karşılık vermesin, kusurlarına karşılık hemen istiğfar etsin, kendini ve amelini beğenip böbürlenmesin. Çünkü kendini beğenmek, şeytanın sıfatlarından. Tersine kendini küçümseyen, buna karşılık sa-lihlere hürmet ve mühimseme nazarı ile baksın. Çünkü salihlere hürmet etmeyi bilmeyenleri Allah (C.C.) onlarla birarada bulunma nimetinden mahrum eder. İbadete hürmet etmeyi bilmeyenlerin de Allah, kalblerin-den ibadet lezzetini çıkarır.

Anlatıldığına göre Ebu Ali, Fudayl İbni İyad'a (rahimehullahu) sor-dular ki, «ey Şeyh! İnsan ne zaman salih sıfatını kazanır?» O şöyle ce-vap verdi: «Kulun niyeti, başkalarına nasihat etmek, kalbinde Allah kor-kusu, dilinde doğru sözlülük bulunur ve bütün davranışları salih amel olduğu zaman o kimse salih sıfatını taşımaya hak kazanır. Ulu Allah Mi'rac'da Peygamber'imize «ey Ahmed! Eğer insanların günahlardan en kaçınanı ve dünyadan en el-etek çekmiş olmak istiyorsan, Ahirete yö-nel>> diye buyurdu. Peygamber'imiz «dünyadan nasıl el-etek çekeyim» di-ye sordu. Ulu Allah «dünya varlığı olarak sadece

yiyecek, içecek ve gi-yecek kadar yanında bulundur. Yarın için hiç bir şey biriktirme, hiç dur-madan beni zikret» diye buyurdu.

Bunun üzerine Peygamber'imiz «Allah'ım! Seni nasıl devamlı zikre-deyim» diye sordu. Ulu Allah «insanlardan uzak durmakla; uykunu na-maz, yemeğini açlık yap» .diye buyurdu.

Nitekim Peygamber'imiz (S.A.S. buyuruyor ki:

— Dünyadan uzak durmak hem bedeni ve hem de kalbi huzura ka-vuşturur. Buna karşılık dünya tutkunluğu keder ve üzüntüyü artırır. Dün-ya sevgisi, her günahın başıdır, ondan uzak durmak da her iyilik ve iba-detin ilk adımıdır.»

Anlatıldığına göre salihlerden biri bir cematın yanından geçiyordu. Baktı ki, bir doktor, hastalıkları sayıyor ve bahsettiği her hastalığın nasıl tedavi edileceğini tarif ediyordu. Salih kişi doktora seslendi, «ey be-denlerin tedavi edicisi! Kalbleri de tedavi edebilir misin?» Doktor «evet, hastalığını bana anlat» dedi. Salih kimse «bahsettiğim kalbi atışında da büzülüşünde de günahlar karartmıştır. Onun tedavisi var mıdır?» dedi.

Doktor şu cevabı verdi, «böyle bir kalbin ilâcı, gece-gündüz Allah'a yalvarmak, yakarmak, O'ndan af dilemek, O'na ibadet etmeye koyulmak. O'ndan özür dilemektir. Kalblerin tedavisi böyledir, şifa ise gayblerin bi-licisi olan Allah'dandır.»

Doktordan bu cevabı alan salih kişi yüksek bir nara atarak ağlaya ağlaya yoluna devam etti. Yürürken şöyle dedi, «Sen ne iyi doktorsun, kalbimin tedavisini doğru bildin» Doktor sözlerini şöyle bitirdi, «bu tari-fim, tevbe ederek kalbiyle tevbelerin kabul edicisi olan Allah'a yönelen-lerin tedavisidir.»

Anlatıldığına göre adamın biri bir köle satın alır. Köle efendisine der ki, «efendim, aramızda şu üç şart bulunacak.

- 1 — Vakit geldiğinde farz namazları kılmama engel olmayacaksın
- 2 — Gündüz bana ne iş buyurursan buyur, geceleri bana iş ver-meyeceksin.
- 3 — Evinde bana, benden başka hiç kimsenin giremeyeceği bir oda ayıracaksın.»

Adam köleye «bu şartlarını kabul ediyorum, kalk evleri gez, kendine kendin bir oda seç» der.

Evleri dolaşan köle orada yıkık bir ev bulunca «burayı seçtim» der; Adam «oğlum, neden yıkık bir ev seçtin» der. Köle «efendim. Allah ile birlikte olunca yıkıntıların bakımlı bahçe gibi olduğunu bilmiyor musu-nuz» der.

Köle gündüzleri efendisine hizmet eder, geceleri Allah'ına ibadete ayırırdı.

Bu böyle devam edip giderken bir gece «efendi evi gezmeye çıkar, kölenin kapısı önüne varınca odayı apaydınlık içinde ve köleyi de sec-deye kapanmış görür, başından aşağı yerle gök arasına asılmış bir kan-dil göz kamaştırıcı bir

ışık saçmaktadır. Köle Allah'ına şu sözlerle yal-varıp seslenmektedir. «Allah'ım! Efendimin hakkını omuzlarıma yükledin, ben de ona gündüzleri hizmet ediyorum. Eğer böyle olmasaydı, gece-gün-düzünü sırf sana ibadet ederek geçirirdim. Beni mazur gör, ya Rabb'i.»

Köle secdeye kapanmış böyle dua ederken efendisi ondan gözlerini ayırmıyor, nihayet tanyeri ağarır, kandil geri alınır ve odanın tavanı geri-ye kapanır.

Adam geri döner, varıp olup bitenleri karısına anlatır. Ertesi gece olunca bu sefer karısının elinden tutarak odanın kapısı önüne ikisi gelir-ler. Köle yine secdeye kapanmıştır, kandil yine başından, aşağı sark-mıştır.

Karı-koca kapının önünde dikilip gözyaşları içinde köleye bakarlar. Sonunda yine gün ağarır.

Bunun üzerine efendi köleyi çağırarak ona der ki, «sen Allah rızası için azadsın, böylelikle kendini artık tamamen kendisine mazeret beyan ettiğinin (Allah'ın) ibadetine verebilesin.» /

Köle ellerini havaya kaldırarak şu beyti söyler:

Ey sır sahibi! Artık o sır açığa çıktı.

Halim başkalarına malum olduktan sonra artık yaşamak istemiyo-rum.

Sonra Allah'a şöyle yalvarır, «Allah'ım! Senden ölüm istiyorum» Dua-sı biter bitmez derhal yere düşer ve ölür.

İşte salihlerin, Allah aşıklarının ve O'nun rızası peşinde koşanların hali!

Zehri Riyaz'da rivayet edildiğine göre Hz. Musa (A.S.) nın samimi bir arkadaşı vardır, birlikte hoş vakit geçirirlerdi. Bir gün dostu Hz. Musa'ya «Allah'a yalvar, kendini bana iyice tanıtsın» der. Dostunun ricasına uya-rak Allah'a dua eden Hz. Musa'nın duası kabul edilir.

Bir müddet sonra Hz. Musa'nın dostu dağlara düşer, vahşî hayvan-lara karışır, Musa onu iyice kaybetmiştir. Allah'a şöyle yakarır, «Rabb'ım! O benim yakın dostum, kardeşimdi. Şimdi onu kaybettim.»

Gizli bir ses ona der ki, «ey Musa! Beni iyice tanıyan kimse artık hiç bir insanoğlu ile düşüp kalkmaz.»

Rivayete göre bir gün Hz. Yahya (A.S.) ile Hz. İsa (A.S.) çarşıda yü-rürken karşıdan gelen bir kadın aralarından çarparak geçer. Hz. Yahya «vallahı ben bir şey anlamadım» der. Hz. İsa, Yahya'ya «sübhanallah! Vü-cudun yanımda, ama kalbin nerede» der.

Hz. Yahya şöyle karşılık verir, «Ey Halamoğlu göz kapayıp açasıya kadar bile kalbim Allah'ımdan başkası ile irtibat kursa Allah'ı tanıma-dığımı anlarım.»

Bildirildiğine göre Allah'ı gerçekten tanımak, dünya ve Ahiretin her ikisinden sıyrılarak sırf Allah'a yönelmek, muhabbet şarabı ile bir kere sarhoş olduktan

sonra onun cemalini görünceye kadar ayılmamaktır. O kimse rabbinin nuru içindedir.

(38) Kuran-ı Kerim/Al- imran Sûresi. 31

(39) Kur'an-ı Kerim/Ahzab Suresi, 41

12. İBLİS VE AZABINI BEYAN

Ulu Allah (C.C.) şöyle buyuruyor:

قُلْ أَطِيعُوا اللَّهَ وَالرَّسُولَ فَإِنْ تَوَلَّوْا فَإِنَّ اللَّهَ لَا يُحِبُّ الْكَافِرِينَ

— Eğer dönerlerse (Allah'ın emrine uymaktan ve Resul'ünün gös-terdiği yoldan yüz çevirirlerse) bilsinler ki, Allah kâfirleri sevmez (onların ne tevbelerini kabul eder ve ne de günahlarını bağışlar)» (40).

Nitekim ulu Allah kendini büyük görüp Allah'ın ululuğunu kabul et-mediği için iblisin tevbesini kabul etmemiştir. Buna karşılık Hz. Adem'e tevbe etmeyi ilham etmesi ve tevbesini kabul etmesi, kendi dili ile güna-hını itiraf etmesi, pişmanlık duyması ve kendini suçlamasından dolayıdır.

Üstelik Hz. Adem'in (A.S.) işlediği kusur, gerçek manada günah sa-yılmaz. Çünkü peygamberler (Allah'ın selâmı üzerlerine olsun) masum-durlar alimler tarafından kabul edilen sahih görüşe göre ne peygamber olmadan önce ve ne de peygamberken günah işlemezler, günaha düş-mekten korunmuşlardır. Hz. Adem'in (A.S.) kusuru, sadece görünüşte gü-nahtır Buna rağmen o ve Havva, Allah'a şöyle seslenmişlerdir: Kur'an-ı kerimde ulu Allah bize onların yakarışını şöyle bildirmektedir:

قَالَ رَبِّنا ظَلَمْنَا انْفُسَنَا وَإِن لَّمْ تَغْفِرْ لَنَا وَتَرْحَمْنَا لَنَكُونَنَّ مِنَ الْخَاسِرِينَ

— Ey Rabb'imiz! Biz kendi kendimize zulmettik. Eğer sen bizi ba-ğışlamaz, bize merhamet etmezsen, hiç şüphesiz hüsrana uğrayanlar-dan olacağız» (41).

Görülüyor ki, Hz, Adem (A.S.) ve Havva yaptıklarına pişman olarak hemen tevbeye yönelmişler ve Allah'ın rahmetinden ümit kesmemişlerdir.

Nitekim ulu Allah şöyle buyuruyor:

لَا تَقْنَطُوا مِنْ رَحْمَةِ اللَّهِ

— Allah'ın rahmetinden sakın ümit kesmeyiniz» (42).

İblise gelince, o ne günahını itiraf etmiş, ne yaptığına pişman ol-muş, ne kendini suçlamış ve ne de tevbe etmeye yönelmiş, üstelik de Allah'ın rahmetinden ümit kesmiş, kendini beğenmiştir.

Her kim ki, tutumu şeytan gibi olursa tevbesi kabul edilmez. Buna karşılık

günah işledikten sonraki tavrı Hz. Adem (A.S) gibi olanların tevbelerini Allah kabul eder.

Çünkü kaynağı nefsi arzuların azgınlığı olan her günahın affedil-mesi umulur, ama kendini beğenmişliğe dayanan hiç bir günahın affedil-mesi beklenemez. Hz. Adem'in (A.S.) kusuru nefsi arzuların azgınlığına dayanıyorken şeytanın günahı ise kendini, beğenmişlikten ileri geliyordu.

Anlatıldığına göre İblis bir gün Hz. Musa'ya (A.S.) gelir ve ona so-rar ki, «Allah'ın kendisine elci olarak seçtiği ve zaman zaman konuştuğu kimse sen misin?» Hz. Musa «evet, fakat sen kimsin ve ne istiyorsun» diye karşılık verir.

Şeytan kendini tanıtmadan Hz. Musa'ya (A.S.) şu teklifte bulunur, «Allah'ına bildir ki yarattıklarından biri senden tevbesinin kabul edilmesi-ni diliyor.»

Bunun üzerine Allah'dan Hz. Musa'ya (A.S.) şu vahiy gelir, «ey Mu-sa, ona de ki, senin hatırın için dileğini kabul ediyorum. Yalnız ona Hz. Adem'in kabrine secde etmesini söyle. Eğer secde ederse tevbesini ka-bul ederek günahlarını bağışlayacağım.»

Hz. Musa (A.S.) durumu şeytana bildirince o küplere biner, eski bü-yüklenme edasını yine takınarak şöyle der, «ey Musa! Ben ona cen-nette iken secde etmemiştim de şimdi ölüsüne mi secde edeceğim.»

Rivayete göre cehennemde İblis'in azabı ağırlaştırır ve ona «Allah'-ın azabını nasıl buluyorsun» diye sorulur, «olabileceğinden daha ağır» di-ye cevap verir. Bunun üzerine ona denir ki, «Adem, cennet bahçelerin-dedir. Ona secde et, özür dile de bağışlanasın.» Fakat o bu teklifi kabul etmeye yanaşmaz, bunun üzerine çektiği azab, bütün cehennemliklerin azabının yetmiş bin katı kadar ağırlaştırılır.

Haberde bildirildiğine göre ulu Allah, her yüz bin senelik azab dev-resinden sonra şeytanı cehennemden çıkarır ve Hz. Adem'i (A.S.) cen-netten çıkararak şeytana ona secde etmesini emreder, fakat şeytan bu emre uymaya yanaşmayınca yeniden ateşe atılır.

Kardeşlerim! Şeytan'dan kurtulmak istiyorsanız, Allah'a sarılınız, O'na sığınınız.

Kıyamet günü gelince meydana ateşten bir kürsi kurulur, üzerinde İblis çıkar; bütün şeytanlar ve kâfirler çevresinde toplanır, sesi anıran bir eşek sesi gibidir, şöyle konuşur, «ey cehennemlikler! Allah'ın daha ev-vel va'dettikleri bugün nasıl buldunuz?» Etrafındakiler hep bir ağızdan <<="" p="">

Şeytan da onlara der ki, «bu gün merhametten umut kestiğim bir gündür.» Bunun üzerine Allah melekleri onu ve yordakçılarını ateşten topuzlarla dövmelerini emreder. Ebediyen çıkarma emri duymaksızın kırk sene burada işkence çekerler. Cehennem azabından Allah'a sığınınız.

Anlatıldığına göre Kıyamet günü İblis mahşere getirilir, daha önce kurulan ateşten bir koltuğa oturması emredilir. Boynunda lânet hal-kası vardır. Allah

azab meleklerine onu oturduğu koltuktan sürükleyerek cehenneme atmalarını emreder. Fakat boynundaki halkaya asılan melek-ler, onu sürüklemeyi başaramazlar.

Bunun üzerine Allah Cebrail'e yanına seksen bin melek alarak onu cehenneme çekmelerini emreder, fakat o da başaramaz. Arkasından Allah İsrail ve Azrail'e de yanlarına atacakları seksen biner kişi ile birlik-te aynı emri verir, fakat bunlar da onu yerinden kıpırdatamaz. Bunun üzerine Allah buyurur ki, «boynunda o lânet halkası varken yaratmış ol-duğum bütün meleklerin bin kaç katı bile biraraya gelseler, onu cehen-neme taşıyamazlar.»

Anlatıldığına göre, İblisin birinci kat gökte iken ismi «Abid», ikinci kat gökte iken ismi «Zahid», üçüncü, kat gökte iken ismi «Arif», dördün-cü kat gökte iken ismi «Veli», beşinci kat gökte iken adı «Takı», altıncı kat gökte iken adı «Hazin», yedinci kat gökte iken adı «Azazil» idi.

Fakat Levh-i Mahfuz'daki adı, «İblis» idi, o sonunda başına gelecek olanları bilmiyordu.

Ulu Allah kendisine Hz. Adem'e (A.S.) secde etmesini emredince Allah'a dedi ki, «onu benden üstün mü tutuyorsun? Ben ondan daha ha-yırlıyım. Beni ateşten onu ise çamurdan yarattın» Allah şeytana «ben di-lediğimi yaparım» diye cevap verdi.

Kendini daha şerefli gördüğü için burun kıvrarak ve tepeden baka-rak Hz. Adem'e (A.S.) secde edeceği yerde arkasını çevirdi, diğer bütün melekler bu emre Uyararak kapandıkları secdede uzun bir müddet bekler-ken o sipsivri olarak ayakta kaldı.

Melekler başlarını kaldırıp da onun kendileri ile birlikte secde et-memiş olduğunu görünce şükür maksadı ile ikinci sefer secdeye kapan-dılar. O ise arkadaşlarına yan yan bakarak, onlara katılmayı asla düşün-meyerek ve Allah'ın emrini kırdı diye hiç bir pişmanlık duymayarak yine tek başına ayakta kaldı.

Bunun üzerine Allah yakışıklı vücudunu bozdu, onu domuz sureti-ne çevirdi, başını deve başı ve göğsünü büyük deve hörgüçü biçimine koydu, yüzü maymun yüzüne döndü, gözleri yüzü boyunca uzanan iki ya-rık halini aldı, burun delikleri hakamet çanağı gibi açıldı, dudakları ökü-zünkilere döndü, azı dişleri domuzunkiler gibi ağızından dışarıya fırladı, sakalı yolundu, çenesinde sadece yedi seyrek tüy kaldı.

Allah onu önce cennetten, sonra gökten ve daha sonra yeryüzün-den kovarak adalara sürdü. Şimdi yeryüzüne ancak gizli gizli ayak ba-sabiliyor. Kâfirlerden biri olduğu için Allah'ın lâneti Kıyamet gününe ka-dar onunla birlikte dir.

Oysa ki, daha önce yakışıklı, dört kanadlı, bilgili, çok ibadet işleyen, meleklerin Tavusu ve en büyüğü olan, daha bir çok imrenilir, sıfatlar ta-şıyan bir kimse idi. Bunların hiç birisinin ona faydası olmadı. Bundan herkesin ibret alması gerekir.

Söylendiğine göre İblis tuzağa düşürülünce Cebrail ve Mikâil ağla-maya başlarlar. Allah, onlara «niye ağlıyorsunuz» diye sorar. Onlar da «sana varan yolda tuzağa düşmeyeceğimizden emin değiliz» derler, Ulu Allah da onlara «işte öyle olunuz, benim yolumda tuzağa düşmeyeceği-nize hiç bir zaman güvenmeyiniz» buyurur.

Anlatıldığına göre İblis Allah'ın katından kovulunca O'na der ki, «ey Rabb'im! Adem yüzünden beni cennetten kovdun. Ben ondan kendi başı-ma öğ alamam, ancak sen beni üzerine salarsan öcümü alabilirim» Allah ona «seni onun oğulları üzerine salıyorum,çünkü peygamberler senin tu-zağından korunmuşlardır» diye karşılık verir.

O «daha başka imkânlar istiyorum» der. Allah ona «O'nun soyundan gelen her çocuğa karşılık senin soyun iki kat hızla üreyecek» diye cevap verir.

Şeytan yine «daha da isterim» der. Allah ona «onun soyundan ge-lenlerin kalbleri senin yatağındır, onların damarlarında dolaşabilirsin» di-ye karşılık verir. Şeytan «daha da isterim» der. Allah ona «atlı yaya bütün yordakçılarını onun soyundan gelenlerin üzerine sal, mallarına ortak ol, yani haram yollardan kazanarak meşru olmayan yerlere sarfetmelerini sağ-lamaya çalış. Çocuklarına ortak ol, yani onların haram yollardan veya gü-nah olan çiftleşme şekilleri ile çocuk peydahlamalarına çalış, çocuklarına putperestlik inancını hortlatan isimler taktırmaya çalış, batıl dinlere ve gayri meşru mesleklere yönlendirilmelerine sebep ol. Onları kandırabil-mek için bol bol asılsız vaadlerde bulun.

Meselâ putların koruyuculuğuna güvenmelerini sağlamaya çalış. Babalarının soyluluğundan medet ummayı tavsiye et, tevbe-yi sonraya bı-rakabilecekleri hususunda onları, kandırmaya çalış» diye cevap verdi. Ama, Allahın tavsiyesi tehdit yolu ile olmuştur. Nitekim, «dilediğinizi ya-pın» âyetinde de böyledir.

Şeytanın bu tuzağına karşı Hz. Adem (A.S.) de Allah'a der ki, «ya Rabb'i! Onu benim üzerime saldın, eğer senin yardımın olmazsa ona karşı kendimi savunamam» Allah Hz. Adem'e «senin soyundan her yeni doğan çocuğun başına meleklerden bir koruyucu veriyorum» diye cevap verir.

Hz. Adem «daha çok isterim» der. Allah ona «iyiliklerin mükâfatı on kattır» diye karşılık verir. Hz. Adem «daha da isterim» der. Allah ona «zürriyetinin canları çıkmadıkça tevbe etme imkânını ellerinden almam» diye cevap verir. Hz. Adem «daha da isterim» der. Nihayet Allah «ince eleyip sık dokumadan onları affederim» diye cevap verince Hz. Adem «Bununla yetiniyorum» der.

Bunun üzerine İblis tekrar ortaya çıkarak der ki, «ya Rabb'i! Adem'-in soyundan peygamberler yarattın, onlara kitaplar indirdin, hani benim elçilerim» Allah «kâhinler» diye cevap verir. Şeytan «kitaplarım ne ola-cak» diye sorar. Allah «vücutlara döğmeler yolu ile işlenen yazı ve re-simler» cevabını verir. Şeytan «sözüm ne olacak» der. Allah «yalan» diye karşılık verir. Şeytan «Kur'ânım ne olacak» der. Allah «şiir» diye ce-vap verir. Şeytan «müezzinim kim olacak» der. Allah «çalgı âletleri» diye cevap verir.

Şeytan «mescidim neresi» der. Allah «çarşı ve pazar» diye karşılık verir. Şeytan «Evim neresi» diye sorar. Allah «hamam» diye cevap verir..

Şeytan «yiyeceğim ne olacak» der. Allah «üzerinde adım anılmayan her türlü gıda maddesi» diye karşılık verir.

Şeytan «ne içeceğim» Her. Allah «sarhoşluk veren bütün içecekler senin» karşılığını verir Şeytan « tuzağım neler olacak» der. Allah «kadınlar» cevabını verir.

- (40) Kur'an-ı Kerim/Al- İmran, 32
(41) Kur'an-ı Kerim/A'raf Sûresi, 23
(42) Kur'an-ı Kerim/Zumer Sûresi, 53

13. EMANET

Ulu Allah (C.C.) buyuruyor ki:

إِنَّا عَرَضْنَا الْأَمَانَةَ عَلَى السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَالْجِبَالِ فَأَبَيْنَ أَنْ يَحْمِلْنَهَا
وَآشْفَقْنَ مِنْهَا

— Biz emaneti göklere, yeryüzüne ve dağlara arzettik. Onlar onu yüklenmeye yanaşmadılar, ondan ürktüler« (43)

Âyet-i kerimedeki «emanet» in mânası, karşılığında sevap yahut ceza tahakkuk eden ibadet ve farzlardır.

Kurtubî'ye göre «emanet» bütün din görevlerini içine alır, âlimlerin çoğunluğunun görüşü ve sahih fetva bu şekildedir. Fakat ayrıntılarda çeşitli görüşler vardır. İbni Mes'ud'a göre âyet-i, kerime, mal güvenliği ile ilgilidir, emanetler ve benzeri gibi. Yine ona isnad edilen başka bir görüşe göre âyette bütün farzlar kastedilmekle birlikte özellikle mal güvenliği sözkonusudur.

Ebu Derda «cünübluktan arınmak emanettir» der. İbni Ömer «insan vücudunda Allah'ın ilk yarattığı organ cinsiyet uzvudur. Sanki Allah ku-tuna «bu uzuv, senin uhdene tevdi edilmiş bir emanettir, onu mutlaka yerinde kullan, onu koruduğun müddetçe ben de seni korurum» demiştir. Buna göre cinsiyet uzvu bir emanettir, söz gibi emanettir, kulaklar birer emanettir, dil bir emanettir, karın, eller ve ayaklar birer emanettir. Emaneti korumayanın imanı yoktur.

Hasan der ki, «emanet göklere, yere ve dağlara arzedildi, bunların hepsi

içindekilerle beraber titrediler. Çünkü Allah onlara teker teker «eğer emaneti iyi kullanırsan seni mükâfatlandırırım, eğer kötüye kullanırsan cezalandırırım» diye buyurdu.

Bunun için her biri «hayır» cevabını verdi.

Mucahid (rehimehullahu) der ki, «Allah Hz. Adem'i yarattığı za-man emaneti ona da aynı şartlarla teklif etti. Adem «onu yükleniyorum» dedi.

Hiç şüphesiz Allah emaneti göklere, yere ve dağlara mecbur tuta-rak değil, onları gönüllü bırakarak arzetmiştir. Yoksa eğer onu onlara, mecbur tutarak teklif etmiş olsaydı, onlar da onu üzerlerine almaktan ka-çınmazlardı.

Kaffal ve onun görüşünde olanlara göre âyetteki «arzetme, teklif etme» ifadesi sembolik (temsîlî) dir. Yani gökyüzü, yer ve dağlar, bütün iriliklerine rağmen, eğer emaneti yüklenmeye elverişli olsalardı, karşı-lığı olan mükâfat ve azabın önemi yüzünden, şeriatı omuzlamak bunlara ağır gelirdi Demektir ki, şeriatı yüklenmek, göklerin, yeryüzünün ve dağ-ların kaçınmasını haklı çıkaracak kadar dev bir iştir.

Bununla birlikte ulu Allah'ın «insan onu yükledi» diye belirttiği üye-re, insanoğlu bu yükün altına girmiştir. Yani Hz. Adem tohum âleminde zürriyeti belinden çıkarken ve onlardan Allah'ı tanıyacaklarına dair söz alınırken kendisine arzedilen emanetin sorumluluğunu benimsemiştir.

Ulu Allah âyet-i kerimenin devamında «hiç şüphesiz o, (yani insan) çok zalim ve pek cahildir» buyuruyor. Demektir ki, o, bu yükü yüklenir-ken nefesine ağır şekilde zulmetmiştir, ayrıca yüklediği sorumluluğun ağırlığı hususunda pek cahildir veya Allah'ın emirlerinin ne olduğunu bil-memektedir.

İbni Abbas'dan (R.A.) rivayet edildiğine göre şöyle buyuruyor: Ema-net, Hz. Adem'e arzedildi, «bunu içindekilerle birlikte al, eğer itaat eder-sen seni affederim. Eğer emrimi kırarsan seni azaba çarptırırım» denildi. Hz. Adem «peki, onu içindekilerle birlikte kabul ediyorum» diye cevap verdi. Fakat o günün ikindisi ile akşamı arasındaki kadar bir zaman he-nüz geçmişti ki, Hz. Adem yasak ağacın meyvasını yedi. Ne var ki, Allah hemen rahmetini arkasından yetiştirdi de kusuruna karşılık tevbe «ede-rek yine doğru yola döndü.

«Emanet» kelime olarak «iman» kelimesi ile aynı köktendir. Buna göre Allah'ın emanetini koruyan kimsenin Allah da imanını korur. Pey-gamber'imiz (S.A.S.) şöyle buyurur:

« — Emanete karşı titizlik göstermeyenlerin imanı yoktur.Sözünde durmayanın dini de yoktur.»

Bu konuda bir şair şöyle der:

Korkarak hiyanete razı olanın boynu devrilsin!

O yüzden emaneti korumaya yan çizenin

Dini ve insanlığı bir yana bırakarak başını alıp gitmiştir.

Yaşadıkça başına gelecek belâlar birbirini takip edecektir.

Diğer bir şair de şöyle der:

Hıyanete boyun eğmeği huy edinen kimse

Pek kısa zamanda sıranın kendisine gelmesine lâyıktır.

Zilletler durmadan elemlerini yağdırırlar

Zimmetine hıyanet edenler ile sözünü tutmayanlara.

Peygamber'imiz (S.A.S.) buyuruyor ki:

-« Mü'min hıyanet ve yalan ile ilgisi olmayan her huyu edinebilir.»

Peygamber'imiz (S.A.S.) buyuruyor ki:

— Ümmetim, emaneti ganimet ve sadakayı angarya saymadıkça iyi yoldadır»

Peygamber'imiz (S.A.S.) buyuruyor ki:

— Emaneti güvendiğin kimseye teslim et, sana hainlik edene sen de karşılık verme.»

Buharî ile Müslim'de Ebu Hureyre'den (R.A.) rivayet edilerek nakle-dildiğine göre Peygamber'imiz (S.A.S.) şöyle buyuruyor:

— Münafiğin alâmeti üçtür: Konuştuğu zaman yalan söyler, verdiği sözü tutmaz, uhdesine verilen emanete hıyanet eder.»

Demektir ki, münafık bir kimseye birisi güvenip bir sır verse hemen hıyanet ederek onu başkalarına açar, uhdesine maddî bir emanet tevdi edilse onu inkâr ederek veya korumayarak veyahut izinsiz kullanarak ona karşı hıyanet eder.

Emaneti korumak, mukarreb meleklerin, peygamberler'in sıfatı ve Allah korkusu taşıyan iyilerin huyudur. Ulu Allah (C.C.) şöyle buyurur:

— Hiç şüphesiz Allah size emanetleri lâyıık olanlara vermenizi em-reder.» (44)

Bütün tefsir âlimleri, bu âyet-i kerimenin şeriatın bir çok temel pren-sibini kapsadığı görüşündedirler. Âyet-i kerimenin muhatabı idare eden olsun, idare edilen olsun, bütün mükelleflerdir.

Buna göre idarecilerin mazlumu destekleyip hakkını ortaya çıkar-maları gerekir, bu bir emanettir. Başta yetimler olmak üzere müslüman-İarın mallarını korumaları gerekir, çünkü o bir emanettir. Âlimlerin halka dinin hükümlerini öğretmeleri gerekir, bu âlimlerin koruyuculuğuna tes-lim edilmiş bir emanettir.

Ana-babanın çocuğuna iyi terbiye vererek göz - kulak olması gere-kir, çünkü çocuk ana - babaya teslim edilmiş bir emanettir.

Nitekim Peygamber'imiz (S.A.S.) şöyle buyuruyor:

— Hepiniz ayrı ayrı birer çobansınız, herkes sürüsünden sorumludur.»

Zehr-ur Rîyaz adlı kitapta anlatıldığına göre bir kul Kıyamet günü getiririlerek ulu Allah'ın huzuruna dikilir. Ulu Allah ona «falanın emanetini geri verdin mi» diye sorar. Kul «hayır, ya Rabbl!» diye cevap verir.

Bunun üzerine Allah bir meleğe emir verir, elinden tutar, onu ce-henneme götürür ve cehennemin dibine düşmüş olan o emaneti adama gösterir ve onu ateşe atar. Adam, cehennemin dibine ininceye kadar yetmiş yıl ateşte batmaya devam eder. Dibe inince orada duran ema-neti alıp yükselmeye başlar. Cehennemin ağzına çıkınca ayağı kayar, yine batmaya başlar. Sonra yine yükselir, yine batar. Peygamber'imi-zin (S.A.S.) şefaati sayesinde Allah'ın lütfu imdadına yetişerek emanet sahibi ona hakkını helâl edinceye kadar bu iniş - çıkışlar aynı şekilde devam eder.

Ebu Seleme (R.A.) şöyle rivayet ediyor, «bir gün Peygamber'imizle (S.A.S.) birlikte oturuyorken bir cenaze getirildi, namazı kılınacaktı. Pey-gamber'imiz «üzerinde borç var mı» diye sordu, «hayır» diye cevap ver-diler. Bunun üzerine cenaze namazını kıldırdı.

Arkasından bir başka cenaze getirdiler. Peygamber'imiz yine «borcu var mı» diye sordu, «evet, var» diye cevap verdiler. Peygamber «arkada bir şey bıraktı mı» diye sordu, «evet, üç dinar» dediler. Bunun üzerine Peygamber'imiz bu cenazenin de. namazını kıldırdı.

Derken üçüncü bir cenaze getirdiler, Peygamber'imiz (S.A.S.) «bor-cu var mı» diye sordu, «evet,» diye cevap verdiler. Peygamber'imiz «ar-kada bir şey bıraktı mı» diye sordu, «hayır» dediler. Bunun üzerine «ar-kadaşınızın cenaze namazını siz kılınız» dedi.

(43) Kur'an-ı Kerim/Ahzab Sûresi,72

(44) Kur'an-ı Kerim/Nisa Sûresi, 58

14. NAMAZI HUZUR VE HUŞU İLE TAMAMLAMAK

Ulu Allah (CC.) buyuruyor ki:

— Namazlarında huşu içinde olan mü'minler kurtuluşa ermişler-dir» (45).

Bilesin ki, dil âlimleri «huşu» kelimesini «korkmak» ve «çekinmek» gi-bi kalb eylemlerinden» sayar, bazıları da «sükûnet», «öteye - beriye bak-mamak» ve «oynamamak» gibi davranış eylemlerinden kabul eder.

Fıkıh âlimleri «huşu»un namazın farzlarından mı olduğu, yoksa fa-ziletlerinden mi sayılması gerektiği hususunda anlaşmazlık halindedirler, her iki görüşü de ileri sürenler vardır. Birinci görüşü savunanlar şu ha-dis ve âyete dayanıyorlar. Peygamber'imiz (S.A.S.) buyuruyor ki:

— Kulun ancak akli tam yerinde iken kıldığı namaz, namaz yerine geçer.»

Ulu Allah (C.C.) buyuruyor ki: «— Namazı beni hatırlamak için kil!» (Tahâ: 14). İlk görüşü savunanlara göre gaflet hali «zikir» le, yani Allah'ı hatır-da tutma eylemi ile bağdaşmaz, bu yüzden ulu Allah:

وَلَا تَكُنْ مِنَ الْغَافِلِينَ

«Sakın gafillerden olma» diye buyurur (46).

قَدْ أَفْلَحَ الْمُؤْمِنُونَ ①

الَّذِينَ هُمْ فِي صَلَاتِهِمْ خَاشِعُونَ ②

Beyhakî'nin Muhammed İbni Sirin (R.A.) dan rivayetine göre Mu-hammed İbni Sirin şöyle demiştir «Haber aldım ki Peygamber'imiz (S.A.S.) namaz kılarken gözlerini havaya kaldırdığı için bu âyet inmiştir.» Abdur-rezzak'ın (R.A.) aynı konudaki rivayetinde bu âyet inince Peygamber'i-mizin kendisine namazda huşu içinde olmasını ve gözlerini secde yerin-den ayırmamasını emrettiği ilâve edilmektedir.

Hakim ve Beyhakî'nin birlikte Ebu Hureyre (R.A.) dan naklettiklerine göre Peygamber'imiz (S.A.S.) namaz kıldığı vakit gözlerini semaya diker-di. Bunun üzerine kendisine yukardaki âyet inmiş, oda hemen başını eğ-miştii.»

Hasan'dan (R.A.) rivayet edildiğine göre Peygamber'imiz (S.A.S.) şöyle buyuruyor:

— Beş vakit namaz, birinizin evin önünden akan suyu çok bir nehir gibidir, her gün beş kere bu nehre girip yıkanırsa üzerinde kir namına bir şey kalabilir mi?»

Peygamber'imiz (S.A.S.) demek istiyor ki, büyükleri dışında bütün günahları,

geride hiç bir şey bırakmamak üzere, beş vakit namaz gide-rir. Elbette ki bu durum, huşu içinde ve kalb huzuru ile kılınan namaz için söz konusudur, böyle olmayan namaz da zaten sahibine reddedilir.

Peygamber'imiz (S.A.S.) buyuruyor ki:

— Dünyanın her şeyi ile ilgisini keserek iki rek'at namaz kılan kim-senin geçmiş »bütün günahları affedilir«

Yine Peygamber'imiz (S.A.S.) şöyle buyuruyor:

— Namaz kılmak, hacca gitmek, Beytüllah'ı tavaf etmek ve diğer usulü belirlenen ibadetler,Allah'ı hatırd tutmayı sağlamak için emredil-miştir. Hatırlanan hakkında —ki asıl amaç ve hedef o'dur— kalbinde say-gı ve ürperme bulunmayınca böyle bir hatırlamanın (zikrin) ne kıymeti vardır?»

Yine Peygamber'imiz (S.A.S.) buyuruyor ki:

— Kötü ve çirkin davranışlardan sahibine alıkoyamayan namaz ku-lun Allah'dan daha çok uzaklaşmasına sebep olur,»

Bekir İbni Abdullah der ki, «ey insanoğlu! Allah'ın huzuruna izin-siz girip kendisi ile tercümansız konuşmak istersen bunu yapabilirsin.» Kendisine «bu nasıl olabilir» diye sorarlar. Bekr İbni Abdullah şöyle ce-vap verir, «iyicine bir abdest alırsın, ve namaz yerine gidersin. İşte o an-da Allah'ın huzuruna izinsiz girmiş, tercümansız O'nunla konuşmuş olur-sun.»

Hız. Ayşe (R. Anha) diyor ki, «Rasulüllah ile karşılıklı konuşurduk O bize bir şey der, biz de O'na karşılığında bir şey söylerdik. Fakat namaz vakti girince Allah'ın azameti ile öylesine meşgul olurdu ki, sanki ne O bizi tanır ve ne de biz O'nu tanır olurduk.»

Peygamber'imiz (S.A.S.) buyuruyor ki:

— Allah, kulun kalbi ile bedenini birlikte hazırlayarak kılmadığı na-mazın tarafına bakmaz.»

Allah'ın dostu Hz. İbrahim (A.S.) namaza durduğu zaman iki mil uzaktan kalbinin atışı duyulurdu.

Said ül-Tenuhî (rehimehullahu) namaz kılarken yanağında sakalına süzülen göz yaşları dinmezdi.

Peygamber'imiz (S.A.S.) adamın birini namazda sakalı ile oynarken gördü ve «eğer bu adamın kalbi Allah korkusu taşıs azaları da taşırdı» diye buyurdu.

Anlatıldığına göre Hz. Ali (kerremellahu vechehu) namaz vakti gi-rince titremeye başlar, rengi atardı. »Ne oluyor sana, ya emirülmüminin« dediklerinde «göklere yere ve dağlara arzedilince ürkerek yüklenmekten çekindikleri halde benim üzerime aldığım emânetin vakti geldi» diye cevap verirdi.

Rivayete göre Ali İbni Hüseyin (rehimehullahu) abdest alırken rengi sararırdı, yakınları ona «abdest alırken sana niye böyle oluyor» sorarlar, O da şu cevabı verirdi, «kimin karşısına dikilmek istediğimi biliyor mu-sunuz?»

Rivayete göre Hatem ül.Asam'a (R.A.) namazı nasıl kıldığı hakkında soru soruldu, o da Şöyle cevap verdi: «Namaz vakti girince güzelcene abdest alır, namaz kılacağı yere varırım. azalarım verine otursun diye önce bir müddet otururum. Sonra kalkar. kaşlarımın arasında Kabe. ayaklarımın altında Sırat köpsüsü, sağımda cennet, solumda cehennem, arkamda_ölüm meleği olan Azrail varmış gibi farzederek ve kılacağı son namazmış gibi kabul ederek korku ve ümid arası bir ruh hali içinde

usulüne uygun bir tekbir alarak namaza dururum.

Düzenli bir şekilde «Fatıha» ve «zammı sure » okurum, tevazu içinde ruküa vararak huşu icinde secdeye kapanırım. Sonra sol ayağımın dışını yere, sağ ayağımı baş parmak üzere dikerek bağdaş kurar, otururum,

bu yaptıklarımı ihlas halini katarım. Sonunda «kıldığım namaz acaba ka-bul oldu mu, yoksa olmadı mı» bilemem.

İbni Abbas (R. Anhuma) der ki, «tefekkür hali içinde kılınan ne uzun ne kısa (orta) iki rek'atlık namaz, başıboş bir kalb ile kılınan bir gecelik namazdan daha hayırlıdır.»

Peygamberimiz (S.A.S.) buyuruyor ki:

— Ahir zamanda ümmetimden öyleleri gelecek ki, camilere varacak, halka kurup oturacaklar. Dillerinden dünya ve dünya sevgisi düşmeyecektir. Öyleleri ile oturup kalkmayın, Allahın onlara hiç bir haceti yoktur.»

Hasan El Basri'den (R.A.) rivayet edildiğine göre: «Peygamberimiz

(S.A.S.) bir gün «size insanlar arasında en çirkin hırsız kimdir, haber ve-reyim mi» diye buyurdu. Orada bulunanlar «kimdir ya Resulullah» diye sordular. Peygamber'imiz «Namazından çalandır» diye cevap verdi. Ora-dakiler «namazından çalması nasıl olur» diye sordular. Peygamber'imiz «namazın ruküunu ve secdesini eksik - eksik yaparak» cevabını verdi.

Peygamber'imiz (S.A.S.) buyuruyor ki:

— Kıyamet günü kul, ilk önce namazdan hesaba çekilecektir. Namaz-dan yana bir eksiği çıkmadığı takdirde hesaplaşması kolay geçer.Fakat eğer namazdan yana bir eksiği çıkarsa ulu Allah meleklerine «bu kulumun nafile ibadetleri varsa ondan borca kalmış farzları yerine koyun» diye buyurur.»

Peygamber'imiz (S.A.S.) buyuruyor ki:

—Bir kula verilebilecek en hayırlı hediye iki rek'at namaz kılsın di-ye kendisine izin vermektir.»

Namaza duracağı zaman Hz. Ömer'in (R.A.) böğürleri titrer ve dişleri

takırdardı. Bu halin sebebi kendisine sorulunca «emaneti yerine getirme-nin ve farz borcunu ödemenin vakti geldi, bilmem ki, onu nasıl yerine getireceğim?»

Anlatıldığına göre Half İbni Eyyüb (R.A.) bir gün namazda iken bir yerinden arı sokar. Sokulan yer kanar, fakat Half hiç bir şey duymaz.

Bu sırada İbni Said çıkagelir, Half'e üzerinden kan geldiğini bildirir de o da elbisesini yıkar. Ona sorarlar, «nasıl oluyor, arı seni sokuyor, vücudunu kanatıyor da sen hiç bir şey duymuyorsun?»

O da şu cevabı verir, «Melik ül-Cebbar olan Allah'ın huzurunda du-ran, başından Azrail dikilen, solunda cehennem ve ayaklarının altında Sırat köprüsü bulunan kimse böyle bir şeyi nasıl duyabilir?»

Amr İbni Zerrin (rehimehullahu) eli kanser olmuş, kendisi ibadet ve takvada hayli yüksek dereceye varmış bir zat idi, doktorlar «elini mut-laka kesmemiz gerekiyor» dediler. O da «öyle ise kesin» dedi. Doktor-lar «seni ipler ile bağlamadan kesemeyiz» dediler.

Bunun üzerine «beni bağlamanızı istemiyorum, namaza durduğum zaman kesiniz» dedi. Nitekim namaza durunca elini kestiler, o ise hiç bir şey duymadı bile.

— 80 —

ONDÖRDÜNCÜ BÖLÜM BITTİ

(45) Kur'an-ı Kerim/Mu'm'nun Sûresi, 1

(46) Kur'an-ı Kerim/Araf Sûresi, 205.

15-Emr-i Bi'l-Ma'rûf ve Nehy-i Ani'l-Munker

Enes Bin Malik\'den rivayet edildiğine göre Peygamber\'imiz (S.A.S.) buyuruyor ki:

\"Benîm üzerime bir kere selât-ü selâm getirenin nefsinden ulu, Allah (C.C) beyaz bir bulut yaratir. Allah (C.C) buluta rahmet denizinden su yüklenmesini emreder, o da yüklenir. Sonra Allah (C.C) buluta yagmasını emreder, o da yagar. Yere düşen her damladan Allah (C.C) altın, dağlara düşen her damladan gümüş yaratir. Kafirin üzerine düşen her damladan da Allah (C.C) onlara iman nasip eder.\"

Ulu Allah (C.C.) buyuruyor ki:

\ "Siz insanların iyiligi için ortaya çıkarılmış, en hayirli bir ümmetsiniz, iyiligi emreder ve kötülükten alikorsunuz. Allah\'a da inanirsiniz.\ "
(Al-i imran - 110)

Kelbi (rehimehullahu} der ki: bu âyet-i kerime bu ümmetin diger ümmetlere karsi üstünlük durumunu açıklamaktadır. Bu âyet-i celile gösterir ki, bu islâm ümmeti kayitsiz sartsiz bütün ümmetlerin en hayirlisidir.

Bu üstünlük ilk müslüman halkasi ile son müslüman halkasi arasında, diger ümmetler karsısında ortaktır ama halkalar arasında ayri derece farki vardır. Nitekim sahabelerin ümmetin geri kalanından üstün olduğu hakkında hadîsler vardır.

Âyeî-i kerimede geçen «insanlar «**icin çıkarılmış**» ifadesi insanların iyilik ve yarari için bütün yüz yıllarda meydana getirilmiş, temayüz edip tanınmış demektir.

Yine âyet-i kerimedeki «**iyiligi emreder, kötülükten alakor ve Allah\'a inanirsiniz**» ifadesi, yeni cümledir. Bu cümle ümmetin üstünlük sebeplerini açıklamaktadır. Bu ifadeler, aynı zamanda bu ümmetin belirtilen sıfatları tasidigi müddetçe ve gösterilen yolda ilerlediği sürece ancak diger ümmetlerden üstün olacağını, buna göre iyiligi emrederek kötülükten alakoyma meziyetini yitirdikleri zaman üstünlüklerini de kaybedeceklerini açıklamaktadır.

Demek ki bu ümmetin mensupları, iyiligi emrederek kötülükten alikoydukları ve müslüman olsunlar diye kâfirler ite savastıkları için Allah (C.C) onları insanlara yararlılıkta en üstün kılmıştır.

\ "İnsanların en hayirlileri, insanlara yararlı olanlar, buna karsilik insanların en kötuleri onlara zarari dokunanlardır.\ "

Âyet-i kerimedeki «**Allah (C.C)\ 'a inanmiz**» ifadesi. Allah (C.C)\ 'in birliğini tasdik edersiniz, bu inançta sebat edersiniz ve Hz. Muhammed (S.A.V)\ 'in Allah (C.C)\ 'in elçisi olduğunu kabul edersiniz demektir.

Çünkü Hz. Muhammed (S.A.V)\in elçiligini inkâr edenler. Allah (C.C)\a iman etmiş sayılmaz. Zira böyleleri Peygamberimizin (S.A.S.) Allah (C.C) katından getirdigi mucize âyetleri kendi uydurması zannederler.

Peygamberimizin (S.A.S.) buyuruyor ki:

\ "İçimizden biri bir egrilik gördüğü zaman onu eli ile degistirsın, eger gücü yetmiyorsa dili ile degistirsın, buna da gücü yetmiyorsa kalbi île degistirsın ki, bu imanin en zayıf şekilde tezahürüdür.\ "

Bazı âlimler bu hadis ile ilgili olarak derler ki: elle degistirmek idarecilerin, sözle degistirmek âlimlerin ve kalble degistirmek de bütün müslümanların görevidir.

Fakat bir kısım âlimler de egriligi degistirebilmek herkesin egriligi degistirmekle yükümlü olduğunu ileri sürerek ilk görüştüğü vazife bölümüne karşı çıkarlar.

Nitekim ulu Allah (C.C.) buyuruyor ki:

\ "İyilik ve takvada biribirinizi destekleyiniz, kötülük ve azgınlıkta degil» (Maide - 2).

«İyilikte yardımlasmak» iyilik işlemeyi tesvik etmek, ona verdiren yaralı yolları açmak. kötülük ve azgınlık yollarını mümkün olduğu kadar kapatmakla otur.

Peygamberimiz (S.A.S.) diğeri bir hadiste buyuruyor ki:

\ "Kim bir bid\'at sahibini önterse Allah (C.C) onun kalbini güven ve iman ile doldurur. Kim bir bid\'at sahibine karşı çıkarsa Allah (C.C) onu en korkulu günde (Kiyamet gününde) emniyete çıkarır. İyiligi emrederek kötülükten alakoyanlar. Allah (C.C)\in yeryüzündeki halifeleri, O\'nun kitabının sözcüleri ve Resul\'ünün temsilcileridir.\ "

Hüzeyfe (RA) dan rivayet edildiğine göre şöyle demistir: **\ "İnsanlara öyî bir gün gelecektir ki onların nazarında bir ateş lesi iyiligi emrederek kötülükten alakoyan bir müminden daha mekbul olacaktır.\ "**

Hz. Musa (A.S.) ulu Allah (C.C)\a **«mümin kardesi için dua eden, ona iyiligi emrederek kötülükten uzak durmasını söyleyen kimsenin**

mükâfati nedir, ya Rabb\!» diye sordu.

Ulu Allah (C.C) Hz. Musa (A.S)\ya söy\le cevap verdi. **«her kelimesine karşılık ona bir yıllık ibadet yazarım ve onu cehennem azabına çarptırmaktan heya ederim.»**

Kutsi bîr hadiste ulu Allah (C.C.) söyle buyuruyor:

— **\ "Ey ademoglu! Tevbe etmeyi erteleyen, bos kuruntular pesinde kosarak Âhirete amelsiz gelen kimselerden olma. Böyleleri ibadet edenler gibi konustugu halde münafikların yaptığı hareketleri yaparlar. Kendilerine verilen ile gözleri doymaz, yokluga karşı sabirsizdirler. Salihleri severler, fakat onlardan degildirler, münafıklardan sözce nefret ederler, fakat onlardandirlar. Iyiligi emrederler, fakat kendileri yapmazlar, kötülükten baskalarını alikoymaya çalisirlar, fakat kendileri kötülük işlemekten geri durmazlar.\ "**

Hz. Ali (keremellahu vechehu) diyor ki: Peygamberimizin (S.A.S.) söyle dedigini duydum:

\ "Âhir zamanda öyle düşük çeneli kısa akıllı kimseler türeyecektir ki, söyleyecekleri yararlı iyi sözler gırtlaklarını asmayacak (kalblerine işlemeyecektir) Okun av hayvanını delik-desik etmesi gibi bu kimseler de dini delik-desik edeceklerdir.\ "

Peygamber\imiz (S.A.S.) buyuruyor ki:

\ "Gök yüzüne çıkarıldığım gece dudakları atesten makaslar ile kesilen bir takım erkekler gördüm. «Ya Cebrail, bunlar kimdir?» diye sordum.

Cebrail bana dedi ki. «bunlar ümmetinin baskalarına iyiligi emreden ve fakat kendilerini unutan hatipleridir.»

Nitekim ulu Allah (C.C) böyleleri hakkında söyle buyurur:

\ "İnsanlara iyiligi emredip kendinizi unutuyor musunuz? Oysa ki, kitabı okuyan da sizsiniz. Aklinizi basiniza toplamayacak misiniz?\ "
(Bakara Süresi, 44).

Yani Allah (C.C)\in kitabını okuduğunuz halde onun prensiplerine göre uygun

hareket etmiyorsunuz. Bu adamlar baskalarına sadaka vermeyi emrettikleri halde kendileri vermezlerdi. Demek ki, müminlerin müminlere iyiligi emredip kötülükten alakoymaya çalışırken kendilerini unutmamaları gerekir.

Nitekim ulu Allah (C.C) söyle buyuruyor:

\ "Mümin erkekler ile mümin kadınlar, birbirlerinin velileridir. Iyiligi emredip kötülükten alıkorlar, namazi dosdogru kılarlar, zekâti verirler, Allah\'a ve O\'nun Resul\'üne itaat ederler. Iste bunlar yok mu? Allah onlari esirgeyecektir. Hiç süphesiz, Allah Aziz ve Hâkimdir.\ "

(Tevbe - 7)

Âyet-i kerimede görüldüğü gibi ulu Allah (C.C) müminleri iyiligi emrettikleri için övmektedir. Açıktır ki, iyiligi emretme ve kötülükten alakoyma görevinden kaçınanlar, âyet-i kerimede övülen müminlerin disinda kalırlar.

Öte yandan ulu Allah (C.C), bir takım kavimleri iyiligi emredip kötülükten alakoymaktan kaçındıkları için kinamaktadır.

Ulu Allah (C.C.) söyle buyuruyor:

\ "Onlar, yaptıkları kötülükden alakoymazlardı. Ne kadar fena bir is yapıyorlardı!\ " (Maide - 79)

Ebû derdadan rivayet edildigine göre Peygamberimiz (S.A.S.) söyle buyurmıştır:

\ "Ya îyiligi emreder ve kötülükten alakorsunuz veya ulu Allah (C.C) basiniza öyle zalim bir idareci musallat eder ki, ne büyüğüne hürmet eder ve ne de küçüğüne acir, içinizdeki iyilerin edecegi dualar kabul olunmaz. Allah (C.C)\ 'dan yardım dîlerler, fakat yardım gelmez, günahıtan affedilsin diye yalvarırlar, fakat affolunmaz. \ "

Hız. Ayse\'den (R. Anha) Rivayet edildigine göre Peygamber\'imiz (S.A.S.) söyle buyuruyor:

\ "Ulu Allah (C.C), halkinin onsekiz bin kisisi, peygamberler gibi amel isleyen bîr kasabayi toplu cezaya carptirmiştir»

Sahabîler «Nasil olur, ya Resulallah» diye sordular.

Peygamber\ 'imiz buyurdu ki:

«bu iyi amel isleyen kimseler Allah (C.C) için öfkelenmezler, iyiligi emredip kötülükten alakoymaya çalışmazlardı.\"

Ebu Zerr\ 'ül- Gifarî\ 'den (R.A.) rivayet edildiğine göre Hz. Ebu Bekr es-Siddik (R.A.) Peygamber (S.A.V)\ 'imize: «müsrikler ile savaşımanın dışında bir cihad şekli var mıdır, ya Resulallah?» diye sordu.

Peygamber (S.A.S.)\ 'imiz ona şöyle cevap verdi: «evet, var ya Ebu Bekr, ulu Allah (C.C)\ 'in şehidlerden üstün dereceli öyle mücahidleri var ki, bunlar sığırlar, herkes gibi yerler. İçerler ve halkın arasında gezinirler, ulu Allah (C.C) onlarla gökteki meleklerle karşı övünür. Ümmü Seleme Allah (C.C)\ 'in resul\ 'ü için nasıl süslenirse cennet de onlar için öyle süslenip hazırlanır.»

Hz. Ebu Bekr «ya Resulallah, kimdir bunlar?» diye sordu.

Peygamber\ 'imiz (S.A.S.) şöyle buyurdu:

«bunlar iyiligi emredip kötülüğü menedenler, Allah (C.C) için sevip Allah (C.C) adına öfkelenenlerdir.»

Peygamber (S.A.V)\ 'imiz sözlerine şöyle devam etti:

«nefsimi kudret eli altında tutan Allah (C.C)\ 'a yemin ederim ki, bu kimselerin cennetteki köşkleri, şehidlerinkilerden daha yüksekte olacaktır. Su köşklerin her birinde kimi yakut ve kimi yeşil zümrüden olmak üzere üçyüz kapı bulunacaktır. Her kapının önünde nur parlayacaktır.

Bu kimseler her biri, sırf esinin gözleri içine bakan iri gözlü üçyüz bin huri ile evlenecektir. Adam bunlardan birine baksa «iyiligi emredip kötülükten alakoymaya çalıştığın falan günü hatırlıyor musun» diyecek, öbürüne dönse «iyiligi emrederek kötülükten alakoyduğun falan yeri hatırladın mı» diye ona iltifat edecektir.»

Haberde bildirildigine göre ulu Allah (C.C.) Hz. Musa\'ya (A.S.) «ey Musa, sirf benim için isledigin hic bir amel var mi?» diye sorar.

Hz. Musa da cevap olarak «Allah\'im! Senin için namaz kildim, oruç tuttum, sadaka verdim, secde ettim. Sana hamd ettim, kitabîni okudum, senin adini andim» der.

Ulu Allah (C.C) buyurur ki: «ya Musa! Namaz senin kilavuzundur, oruç sana kalkandır, verdigin sadaka üzerine gölge olacaktır, secdedeki tesbih senin için cennette agaç olacaktır. Kitabimi okuman sana köşk ve huri saglayacaktır, benim adimi anman da senin isigin olacaktır. Sirf benim için hangi ameli isledin?»

Bunun üzerine Hz. Musa (A.S) «ya Rabb\'i! Sirf senin için olacak bir amel bana bildir ki, onu isleyeyim» der. Ulu Allah (C.C), Hz. Musa\'ya: «ey Musa!, Benim için hiç bir dost edindin mi?, yine benim adima hiç kimseyi düsman bildin mi?» diye buyurur.

Bunun üzerine Hz. Musa (A.S) anlar ki, Allah (C.C) katinda en sevimli amel, O\'nun için sevmek ve O\'nun namina düsmanlarından nefret etmektir.

Ubeyde İbni Cerrah (R.A.) der ki. «Peygamber\'imize (S.A.S.) bir gün «Allah (C.C) katinda en degerli şehid kimdir?» diye sordum.

Bana söyle cevap verdi:

«Allah (C.C) katinda şehidlerin en yüksek derecelisi, zalim bir valinin karsisina dikilerek iyiligi emredip kötülükten alakoymaya çalışırken öldürülen kimsedir.

Zalim vali onu öldürtmedigi takdirde ne kadar yasarsa yasasin artik onun defterine günah yazilmaz.»

Hasan El-Basrî\'den (rehimehullahu) rivayet edildigine göre Peygamber\'imiz (S.A.S.) söyle buyuruyor:

\"Ümmetimin en yüksek dereceli şehidi, zalim bir devlet başkanının karsisina dikilerek iyiligi emredip kötülükten sakinmasini ona

hatırlatan ve bu yüzden öldürülen kimsedir. Böyle bir şehidin cennetteki yeri. Hamza ile Cafer'in arasidir."

Ulu Allah (C.C) Hz. Yusa İbni Nun'a (A.S.) vahyetti ki: **"Senin kavminden altmış bin kötü ile birlikte kırk bin iyi kimseyi helak edeceğim."**

Hz. Yusa (A.S) **«ya Rabb'i! Kötüler için bir diyeceğim yok, fakat iyilerin helake ugrama sebebi, acaba nedir ki?»** diye sordu.

Ulu Allah (C.C) buyurdu ki: **«çünkü onlar kötülere karşı benim adıma öfke duymadılar, aralarında hiç bir şey yokmuş gibi onlar ile birlikte yiyip içtiler.»**

Hz. Enes (R.A.) der ki. «Peygamber (S.A.V) 'imize «tümünü islemedikçe iyiligi emretmiyelim mi ve yine her türlü nefsimizi uzak tutmayı basaramadıkça baskalarını kötülükten men etmiyelim mi» diye sorduk.

Bize «hayır, iyiligin tümünü islemiyorsanız bile onu baskalarına emredin ve her türlü kötülükten uzak durmayı basaramıyorsanız bile yine kötülükten menedin» diye cevap verdi.

Selefden bir zat oğullarına söyle vasiyyet etti:

«içinizden biri iyiligi emredip kötülükten alakoyamak isterse nefsinin sabirli olmaya hazırlasın ve Allah (C.C)'in vereceği sevaba güvensin. Çünkü Allah (C.C)'dan sevap geleceğine güvenen kimse karşılasacağı sıkıntıların acısını duymaz.»

16. ŞEYTANIN DÜŞMANLIĞI

Her müminin, âlimleri ve salihleri sevmesi, onlar ile düşüp kalkmayı huy edinmesi, gereken bilgileri onlara sorup edinmesi, nasihatlerini tutması, çirkin davranışlardan kaçınması ve şeytanı düşman bilmesi gerekir.

Nitekim ulu Allah (C.C.) şöyle buyuruyor:

إِنَّ الشَّيْطَانَ لَكُمْ عَدُوٌّ فَاتَّخِذُوهُ عَدُوًّا

— Şeytan size düşmandır, siz de onu düşman tutun» (52).

Yani Allah'ın emrine uyararak şeytana karşı çıkın, yoksa Allah'ın emir-lerine karşı gelerek ona uymayın. Bütün tutumlarınızda, davranışlarınız-da ve inançlarınızda samimiyetle ondan sakının.

Yaptığınız her işte şuurlu olun. Çünkü onun içinize riya sokması çir-kin davranışları gözünüzde süslemesi her zaman mümkündür. Ona karşı koyarken Allah'dan yardım dileyin.

Abdullah İbni Mes'ud (R.A.) der ki. «bir gün Peygamber'imiz bize bir çizgi çizdi ve «işte bu, Allah'ın yoludur» dedi. Sonra onun sağından ve solundan birkaç çizgi daha çizdi ve şöyle dedi, «bunların her biri de birer yanyoldur, her birinin üzerinde bu yan yollara sapmaya çağıran birer şey-tan vardır.» Arkasından bize şu âyet-i kerimeyi okudu:

وَأَنَّ هَذَا صِرَاطٌ مُسْتَقِيمٌ فَاتَّبِعُوهُ وَلَا تَتَّبِعُوا السُّبُلَ
فَقَبْرَقَ بِكُمْ عَنْ سَبِيلِهِ ذَلِكُمْ وَصَّاكُمْ بِهِ لَعَلَّكُمْ تَتَّقُونَ

«Hiç şüphesiz, bu benim dosdoğru yolumdur, hep birlikte bunu takip ediniz. Yan yollara sapmayınız ki, O'nun dosdoğru yolundan sizi ayır-masınlar. Allah bunları size, kötülükten sakınasınız diye emretmekte-dir (53).

Âyeti okuduktan sonra, Peygamber'imiz (S.A.S.) bize şeytanın yolla-rının çokluğu hakkında açıklama yaptı.

Peygamber'imizden naklen bildirildiğine göre şöyle buyurmuştur. Beni İsrail zamanında bir rahip vardı şeytan bir genç kıza kasederek onu bogor sonra da ailesine kızlarını rahibin tedavi edebileceğine inan-dırır, ailesi de kızı rahibe götürür.

Rahip önce kızı tedavi etmeye yanaşmaz, fakat ailesinin ısrarlarına dayanamayarak kabul eder. Tedavi için kız rahibin yanında bulunduğu sırada şeytan hemen rahibe koşar, onu kızın ırzına geçmeye teşvik eder» rahip bir müddet direnirse de sonunda şeytana yenilir ve hastasının ır-zına geçer, genç kız gebe kalır.

Bunun üzerine şeytan rahibe yeniden sokularak der ki, «kızın ailesi yakında gelir, durumu öğrenirler ise rezil olursun. En iyisi onu öldür, aile-si sorarlarsa «kızınız öldü» dersin. Rahip şeytanın teklifini kabul eder, genç kızı öldürerek gizlice gömer.

Bu sırada şeytan yine boş durmaz. Hemen genç kızın ailesine koşar, «rahip kızınızı önce gebe bıraktı, sonra da öldürüp gizlice gömdü» diye olup biteni anlatıp kalplerine vesvese eder.

Bunun üzerine kızın yakınları rahibe koşarlar, «kız nerede» diye so-rarlar, rahip şeytanın öğrettiği cevabı verir, «öldü» der. (Durumu gelme-den önce şeytandan öğrenen kız yakınları) rahibi yakalayıp götürürler, kızlarına karşılık onu öldürmeye karar verirler.

Bu sırada şeytan hemen rahibe koşar, «kızı boğulmasına ben sebep oldum, onu sana getirmelerini tavsiye eden de benim. Şimdi de benim de-diklerimi yaparsan seni onların ellerinden kurtarırım» der.

«Can korkusuna düşen rahip», «ne yapmamı istiyorsun» diye sorar. Şeytan, «bana iki kere secde edeceksin» der Çaresiz rahip şeytanın teklifini kabul ederek ona üstüste iki secde yapar, her şeyi istediği gibi sonuçlandıran şeytan ikinci secdeden başını kaldıran rahibe son sözlerini söyler, «seninle artık hiç bir ilgim yok» der ve kaybolur.

Ulu Allah (C.C.) bu hissa hakkında şöyle buyuruyor:

— Yahudileri savaşa kıskırtan münafıkların sözleri, tıpkı şeytanın tu-tumu gibidir. Hani şeytan insana önce «küfret» dermiş de insan küfre-dince ben senden uzağım. Çünkü ben âlemlerin Rabb'inden korkarım» demişti.» (54).

Rivayete göre İblis bir gün İmam-ı Şâfi"ye (rehimehullahu) sorar, «ey İmam! Beni dilediği gibi yaratan ve dilediği yolda kullanan sonra da diler-se cennete koyacak ve dilerse cehenneme gönderecek olan Allah hak-kında ne düşünüyorsun, tutumunda adil midir, yoksa zalim mi?»

Şafiî onun bu sözüne düşünür sonra şöyle cevap verir «behey herif! Eğer seni senin arzuna uyararak yarattı ise sana zulmetmiştir, yok eğer kendi muradına binaen seni varetti ise O, yaptığından mes'ul değildir.»

Şeytan aldığı cevabın karşısında öyle perişan oldu ki, nerede ise ye-rin dibine geçeyazdı. Fakat çok geçmeden kendisini toparlayarak Şafiiye dedi ki, «ey İmam! Ben bu soru ile yetmiş bin abidin zihnini bulandırarak onları kulluk divanından çıkardım.»

Bilesin ki, kalb bir kale gibidir, şeytan da oraya girip onu ele geçir-mek, onu fethetmek isteyen bir düşman. Kaleyi düşmana karşı savunmak için onun kapılarından giriş yerlerinde ve gediklerinde nöbetçi bulundur-mak gerekir. Bu nöbetçilik ve muhafızlık görevini kaleyi iyice tanımayan-lar başaramaz.

Kalbi şeytanın vesveselerine karşı korumak, gereklidir, bu görev, her mükellefin omuzlarına yüklenmiş bir «farz-ı ayn»dir. Gerekli olan bir neticeye kendisi olmaksızın ulaşılmayan vasıta da gereklidir.

Şeytanın sızma yollarını bilmeksizin kalbi ona karşı savunmakta ba-şarıya ulaşamaz. Demek ki, onun sızma yollarını bilmek farz oluyor Şey-tanın kaleye benzettiğimiz kalbe girmek için kullanacağı yollar ve sızma yerleri kulun bir takım sıfatlarıdır. Bunlar çoktur. Bazıları şunlardır:

1 — Öfke ve azgın istek.

Öfke, akli ürkütüp kaçırır bir canavardır, akil zayıflayınca şeytanın ordusu hücumu geçer. insan öfkelendikçe, çocuğun topla oynadığı gi-bi şeytan onunla oynar.

كَمَثَلِ الشَّيْطَانِ إِذْ قَالَ لِلْإِنْسَانِ اكْفُرْ فَلَمَّا كَفَرَ قَالَ
إِنِّي بَرِيءٌ مِنْكَ إِنِّي أَخَافُ اللَّهَ رَبَّ الْعَالَمِينَ ﴿١٦﴾

Anlatıldığına göre Allah'ın velilerinden biri İblise «ademoğlunun na-sıl yendiğini bana söyle» der. Şeytan da «öfke ve azgın arzuları kabar-dığı zaman onu ele alırım» diye cevap verir.

2 — Kıskançlık ve ihtiras.

İnsan bir şeye karşı ihtiras bağlayınca ihtirası, gözünü kör ve ku-lağını sağır eder. Böyle olunca da şeytana aradığı fırsat verilmiş olur. Aslında kötü ve çirkin de olsa, arzusuna vardırır her vasıta, muhterisin gözüne güzel gelir.

Rivayete göre Hz. Nuh (A.S.) Allah'ın emrine uyararak her canlı türün-den birer çift alarak gemiye bindiği zaman tanımadığı bir ihtiyarın ge-minin bir köşesine sindiğini görür, ona «gemiye niye girdin» diye so-rar. İhtiyar «adamlarının kalblerine sızmak için girdim, öylece kalbleri benim elimde kalırken senin yanında sadece vücudları kalacak» diye ce-vap verir.

Bu cevap üzerine ihtiyarın kimliğini teşhiste gecikmeyen Hz. Nuh, «defol buradan,, ey Allah'ın düşmanı, sen mel'un şeytandan başkası de-ğilsin» diye onu kovmak ister.

Bu sırada İblis, Hz. Nuh'a «ben insanları beş şey vasıtası ile helâke sürüklerim, şimdi üçünü sana anlatacağım. Fakat geri kalan ikisini söy-lemem» der.

O anda ulu Allah Hz. Nuh'a «sana ikisini söylesin, geriye kalan üç tanesi mühim değil» diye vahiy gönderir. Bunun üzerine Hz. Nuh şeyta-na «ikisini söyle yeter» der. Şeytan Hz. Nuh'a şu karşılığı verir, «o ikisi öyle vasıtalar ki, beni hiç yalancı çıkarmamışlardır, hiç bir zaman beni hedefimden geri bırakmamışlardır, insanları bunlar sayesinde mahvede-rim. Bunlar ihtiras ve kıskançlıktır. Kıskançlık yüzünden ben kendim lâ-netlenerek kovuldum. İhtirasa gelince, bir ağacın meyvası dışında cen-netteki her şey Adem'e mubah kılınmıştı, ihtirasını alevlendirerek onu yasak ağacın meyvasından yemeye iknâ ettim.»

3 — Oburluktur.

İsterse yenen yemek sırf helâl olsun. Çünkü oburluk nefsin aşır-ı isteklerini güçlendirir, aşırı arzular da şeytanın silahlarıdır.

Rivayete göre bir gün İblis Hz. Yahya'ya (A.S.) görünür, elinde çe-şitli maddelerden yapılmış bir yular tomarı vardır. Hz. Yahya «bu yular-lar nedir»

diye sorar. Şeytan «bunlar insanları yakalamaya yarayan çeşit çeşit arzulardır» diye cevap verir.

Hız. Yahya şeytana «içlerinde bana ait olanı var mı» diye sorar Şey-tan der ki, «galiba bir keresinde karnını tıka-basa doydurmuşsun da seni böylelikle namazdan ve zikirten alakoymuştuk» Hız. Yahya «başka bir şey var mı» diye sorar. Şeytan «hayır» der.

Bunun üzerine Hız. Yahya «bir daha karnımı tıka-basa» doldurma-mak, bundan sonra boynumun borcu olsun» der.

Şeytan da Hız. Yahya'ya «andolsun ki, bundan sonra bende hiç bir müslümana nasihat etmeyeceğim» diye karşılık verir.

4 — Bu huylardan biri de elbise, ev mobilyada süs düşkünlüğüdür.

Şeytan insanın kalbinde süse düşkünlük olduğunu görünce, bu yol-dan tohum atar ve tohumların yumurtlamasını sağlar. Şeytan böyle şey-lere karşı zaafı olan kimseyi durmadan yeni evler yapmaya, yapıların duvar ve tavanlarını türlü türlü geleneklere göre süslemeye ve odaların genişletmeye çağırır, çeşit çeşit kıyafetler ve binek hayvanları ile bezen-meye davet eder ve insanı ömrü boyunca bu çeşit arzuların esiri halinde tutar.

Zaten bu yolda şeytan insanı bir kere kandırdıktan sonra ikinci bir sefer onu ele alması gerekmez, çünkü bu zaafın biri diğerini çeker, ku-lun ömrü doluncaya kadar bu yolda yürür, nihayet günün birinde şeyta-nın yolunda ve doyumsuz arzuların emrinde iken ölüverir.

Böyle kimselerin akibetinin kötü olmasından korkulur. Allah hepimi-zi korusun!

5 — Bu huylardan biri insanlara umut bağlamaktır.

Sefvan İbni Selim (R.A.) der ki, «bir gün Abdullah İbni Hanzele'ye İblis görünür ve der ki, «ya İbni Hanzele! Sana bir şey öğretmek istiyo-rum» İbni Hanzele «ihtiyacım yok» diye karşılık verir.

Şeytan ona «bir dinle de bak, eğer yararlı ise kabul eder, değilse reddedersin» Ey İbni Hanzele, Allah'dan başka hiç kimseden kesin ürnid bağlayarak bir şey isteme. Kızınca ne hale düştüğünü gör, çünkü öfke-lendiğin zaman seni kolayca ele geçiririm.»

6.— Bu huylardan biri acelecilik ve sebatsızlıktır.

Peygamber'imiz (S.A.S.) buyuruyor ki: — Acelecilik şeytandan ağır davranmak ise Allah'dandır.» Çünkü insan aceleye kapılınca, şeytan ona, hiç ummadığı taraftan kötülüğünü benimsetir.

Rivayete göre Hız. İsa (A.S.) doğduğu zaman, yandaşları derhal ibli-se koşup derler ki, «yeryüzünde bütün putların başı eğildi» Şeytan onla-ra «olan oldu, siz yerinizde kalın» diyerek hemen uçuşa geçer. Yeryüzünün altını üstüne getirir, putların boyun eğmesine sebep olan olayı öğ-renemez.

Sonunda Hz. İsa'nın (A.S.) doğduğunu tesbit eder, çevresini bütün meleklerin kuşattığını görür. Bunun üzerine hemen yandaşlarının yanına döner ve onlara şöyle der, «dün gece dünyaya bir peygamber geldi, bu çocuk hariç, hiç bir gebelik ve doğum hadisesi olmamıştır ki, ben yanında bulunmayayım. Bu geceden sonra artık putlara tapılmaz, bundan ümidi-nizi kesin. Bundan sonra ademoğullarına acelecilik ve densizlik yolu ile sokulmaya bakın.»

7 — Bu huylardan biri para ve mal düşkünlüğüdür.

Yiyecek - içecek ile diğer zarurî ihtiyaçların ötesinde kalan bütün varlık, hayvanat ve akabat şeytanın konağıdır.

Sabit ül-Bünananî (R.A.) der ki, «Peygamber'imize (S.A.S.) peygamberlik görevi verildiği zaman İblis şeytanlarına şunu söyledi, «bir şey oldu, ama nedir bilmiyorum, gidin iyice öğrenin.»

İblis'in adamları her tarafı araştırdılar, fakat ne olduğunu öğrenemeyerek geri döndüler, «bir şey öğrenemedik» dediler. Bunun üzerine İblis «ben size şimdi haber getiririm» diyerek kayboldu.

Bir müddet sonra çıkageldi ve adamlarına «Allah, Hz, Muhammed'i peygamber olarak görevlendirmiştir» dedi.

Bundan sonra İblis adamlarını Peygamber'imizin sahabilerine (Allah onlardan razı olsun) göndermeye başladı, fakat hepsi her seferinde eli boş ve hayal kırıklığı içinde dönüyorlardı, dönüşte sözleri şunlar oluyor-du, «hayatımızda bir gün böyle adamlarla karşılaşmadık, tam yanlarına sokuluyoruz, namaza kalkıyorlar, böylece bütün gayretlerimiz boşa çıkıyor.»

Bu sözleri dinleyen İblis adamlarına şöyle dedi. «onları bir müddet kendi hallerine bırakın, Allah'ın izni ile yakında bütün dünyayı fethedeceklerdir, o zaman biz de onlardan istediklerimizi sızdırırız.»

Rivayete göre Hz. İsa (A.S.) bir gün bir taş parçasını yastık edine-rek yere yaslanıp bu sırada yanına gelen şeytan,ona «ya İsa! Galiba dünyadan hoşlanıyorsun» der.

Bunun üzerine Hz. İsa (A.S.) taşı başının altından kaldırıp atar ve şeytana «dünya ile birlikte bu da senin olsun» der.

8 — Bu huylardan biri de cimrilik ve yoksul düşme korkusudur.

insanı fakirlere yardım etmekten, sadaka vermekten alakoyan, bi-riktirme ve varlık yığıma hırsını kışkırtarak neticede acı azaba sürükleyen bu huydur. Pintiliğin afetlerinden biri mal biriktirmek için çarşı -pazar dolaşmaktır. Zaten böyle yerler şeytanların cirit attıkları yerler-dir.

9 — Bu huylardan biri taassub.

Kendi görüşlerine körü - körüne bağlanmak, karşı taraftakilere kin beslemek onlara küçümseyen bakışlarla bakmaktır»

Bu tutum, cemiyetin hem iyilerini ve hem de kötülerini birlikte helâ-ke sürükler.

Hasan ül-Basrî der ki, duyduğumuza göre İblis şöyle demiş «Mu-hammed'in ümmetini ayartarak bazı günahlara soktum, fakat Allah'dan af dileyip kusurlarını bağışlatarak belimi kırdılar. Fakat ben onlara öyle günahlar işletiyorum ki, onlar için Allah'dan af dilemezler. Bunlar boş arzu ve heveslere kapılarak burunlarının doğrusuna gitmeye dayanır.»

Şeytan doğru söylüyor. Böyleleri, saplantıları yüzünden günahlara sürüklendiklerini bilmezler ki tevbe etsinler.

10— Bunlardan biri Müslümanlara su-i zânda bulunmaktır.

Bundan hatta kötülerini itham etmekten bile kaçınmak gerekir. Her-kesin kusurunu okuyarak, onun-bunun hakkında kötü düşünceleri ileri sü-ren kimse gördün mü, bilesin ki, onun, içi pistir ve kendi iç pisliği, dışına sızmaktadır.

Şu halde insan şeytanın içeri girmesini önlemek için kalbinin bu ka-pılarını kapatmalı. Bunlara karşılık Allah'ı zikretmesine yardımcı olma-lıdır.

İbni İshak (rehimehullahu) şöyle der: Kureyş kâfirleri sahabîlerin Mekke'den Medine'ye hicret ettiğini görünce ve Peygamber'imizin (S.A.S.) yeni taraftarlar kazandığını duyunca O'nun gücünden korkmaya başladı-lar, çünkü O'nun kendileri ile savaşmak üzere ordu topladığını anlamış-lardı.

Bunun üzerine her zamanki toplantı yerleri olan Kuzey İbni Kılâb'ın evi olan (Dar'ül Nedve'de), durumu görüşmek için biraraya geldiler. Kabile-nin bütün kararları bu evde yapılan toplantılarda alındığı için ona bu isim verilmiştir. Kureyş herşeye mutlaka burada karar verirdi. Bu toplantılara kırk yaşını doldurmamış Kureyş'li olmayanlar alınmazdı. Kureyşliler de bu şart aranmazdı. Ebü Cehil'in başkanlığında bir cumartesi günü toplanmışlardı. Bundan dolaydır ki; cumartesi günü Mekir ve Hiye günüdür» buyurulmuştur. Necd'li bir ihtiyar kılığında girmiş olan İblis aralarında bu-lunuyordu İblis'in aralarına girmesi şöyle oldu. İpek bir cübbe veya tay-lasan giyerek alımlı bir ihtiyar kılığında kapıda belirmişti.

Münafıklar bu «ihtiyar kimdir» diye sordular. İblis cevap verdi, «Necd li bir adam, ne için toplandığınızı duydum da söyleyeceklerinizi dinleme-ye geldi, bazı noktalarda size fikir verme ve nasihatlerde bulunma ihti-mali de vardır.» Bunun üzerine ona «içeri gir» dediler, o da girdi ve ko-nuşmalara katıldı.

Peygamber'imize (S.A.S.) ne yapılması gerektiği konusunda tartışıyorlardı, yüz kişi idiler, bir rivayete göre ise onbeş kişi idiler. İleri gelen-lerinden biri olan Ebul Buhteri —ki kâfir olarak Bedr savaşında öldü-şu görüşü ileri sürdü, «O'nu zincire vurup hapsedin, kapıyı üzerine kit-leyin ve bundan sonra O'ndan evvel gelip geçmiş şair ve büyücülerin başına gelen akıbetin O'nun da başına gelmesini bekleyin (yani zin-danda ölmesini bekleyin).»

Necd'li ihtiyar (yani aslında şeytan) bu fikre karşı çıkarak der ki, «bu fikir

isabetli değildir, Allah'a yemin ederim ki, eğer siz O'nu zin-cire vurup hapsedecek olsanız, daha üzerine kapıyı kapatır-kapatmaz başına gelenleri adamları duyacak, hemen baskın düzenleyip O'nu eli-nizden alacaklar, sonra da karşınızda hindi gibi kabararak mukaveme-tinizi kıracaklardır, o yüzden bu fikir isabetli değildir, başka bir çare düşünün.

İleri gelenlerden bir diğeri olan Ebul Esved Rabia Bin Amrül Amiri şu görüşü ileri sürer, «O'nu aramızdan çıkarır, beldemizden sürelim ne-reye isterse gitsin, hiç ilgilenmeyelim.»

Necd'li (Allah'ın lâneti üzerine olsun) bu görüşe de derhal karşı çıkar ve der ki, «Vallahi bu da çıkar yol değildir. Ne güzel konuştuğunu, ne kadar çekici bir mantığa sahip olduğunu ve ileri sürdüğü yeni görüşler ile herkesin kalbini ne biçim büyülediğini görmüyor musunuz?

Eğer O'nu buradan kovacak olursanız, bir arap kabilesine varıp araya yerleşebilir, onları tatlı dili ile kandırarak size karşı kıskırtabilin. Sonra da toplayacağı bir ordu ile üzerinize yürüyerek elinizden iktidarı alabilir ve size istediğini yapabilir

O'nun hakkında başka bir çare düşünmelisiniz.»

Bunun üzerine meşhur Ebul Cehl söz alarak der ki, «vallahi, O'nun hakkında benim bir fikrim var, ama sizin sözleriniz buna uzak kalıyor. Ba-na kalırsa her kabileden gözü pek, atılgan, becerikli birer delikanlı seçeceksiniz, ellerine birer keskin kılıç vereceksiniz, üzerine çullanacaklar, hepsi bir adam vuruyormuş gibi, aynı anda kılıçlarını çekip üzerine in-direcekler ve nefes almaya fırsat vermeden canını alacaklar, böylece O'ndan kurtulmuş oluruz.

Bütün kabileler suç ortağı olacağı için O'nun kabilesi olan Abdül Menaf kabilesi, diğerlerinin tümüne karşı O'nun kan davasını gütmeye cesaret edemezler, hep birlikte diyetini veririz, olur-biter.»

Necd'li ihtiyar. (Allah'ın lâneti üzerine olsun) Ebul Cehl'in sözü bi-tince der ki, «görüş budur, başka çare göremiyorum

Böylece o toplantıda Peygamber'imizi (S.A.S.) öldürmeye karar ve-rerek dağıldılar. Fakat bu sırada Cebrail (A.S.) Peygamber'imize (S.A.S.) gelerek «bu gece her zamanki yatağında yatman diye talimat verir.

Gece olunca Kureyş kâfirlerinin seçkin silâhşörleri Peygamber'imi-zin evi önünde pusu kurdular, uyumasını gözetliyorlardı, uyuyunca üzerine çullanacaklardı.

Öte yandan Peygamber'imiz (S.A.S.) Hz. Ali'yi (keremellahu vec-hehu) o gece yatağında yatmakla görevlendirdi, Hz. Ali bu hadiseden sonra Peygamber'imizin cuma ve bayramlarda giyindiği yeşil bir paltoyu üstüne çekerek yatağa uzandı. Böylelikle Hz. Ali (kerremellahu vechehu» kendini Allah'a adayarak Peygamber'imizin hayatını kurtaran ilk müslü-man oldu. Bu konuda bizzat Hz. Ali'nin söylediği bir şiir şöyledir:

Kendini ileri sürerek toprağa ayak basanların en hayırlısını korudum

Beytül Atık'a ve Hacerul Esved'i tavaf edeni.

O Allah'ın Resul'üdür, O'na tuzak kurmalarından çekinmişti.

Kudret eli her yere uzanan ulu Allah O'nu tuzaktan korudu.

Allah'ın Resul'ü, mağarada güven içinde geceyi geçirdi.

Allah'ın örtü ve himayesi altında saklanarak

Ben ise onları ve bana yapabileceklerini bekleyerek geceyi geçirdim. Kendimi ö!üme ve esarete adamıştım.

O gece Peygamber'imiz (S.A.S.) silâhşörlerin önünde evden çıktı, Allah onların gözünü kararttığı için hiç biri O'nu göremedi, Peygamber'imiz «Yasin» suresinin şu kısmını okuyarak onların her birinin başına daha önce avucuna almış olduğu toprağı saçmıştı. Peygamber'imizin okuduğu âyetler şunlardır. Ulu Allah buyuruyor ki:

لَيْسَ ① وَالْقُرْآنِ الْحَكِيمِ ② إِنَّكَ لَمِنَ الْمُرْسَلِينَ ③ عَلَى صِرَاطٍ
مُسْتَقِيمٍ ④ تَنْزِيلَ الْعَزِيزِ الرَّحِيمِ ⑤ لِيُنذِرَ قَوْمًا مَّا أُنذِرَ
أَبَاؤُهُمْ فَهُمْ غَافِلُونَ ⑥ لَقَدْ حَقَّ الْقَوْلُ عَلَى أَكْثَرِهِمْ
فَهُمْ لَا يُؤْمِنُونَ ⑦ إِنَّا جَعَلْنَا فِي آعْنَاقِهِمْ أَغْلًا لَّا يَهْتَدُونَ
إِلَى الْآذِقَانِ فَهُمْ مُقْحَدُونَ ⑧ وَجَعَلْنَا مِنْ بَيْنِ أَيْدِيهِمْ
سَدًّا وَمِنْ خَلْفِهِمْ سَدًّا فَأَغْشَيْنَاهُمْ فَهُمْ لَا يُبْصِرُونَ ⑨

— YASİN, Hikmet dolu Kur'an hakkı için, hiç şüphesiz, san pay* gamberferden birisin, dosdoğru yol uyarınca. O kitab (Kur'an), gücü her şeye yeten, bağışlayıcı tarafından indirilmiştir, ataları ikaz edilmemiş olan bir kavmi ikaz etmek için. Onların çoğu üzerinde söz (hüküm) gerçekleşti, onlar artık iman etmezler.

Biz onların boyunlarına, çenelerine kadar dayanan tasmalar taktık, bu yüzden

başlarını sağa- sola çeviremezler. Ayrıca biz onların önlerine ve arkalarına birer set çektik ve onları örttük, bundan dolayı göremezler» (55).

Böylece Peygamberimiz (S.A.S.) evden ayrılarak dilediği yere yolcu öldü.

Bu sırada silâhşörlerin yanına, daha önce aralarında bulunmayan bir yabancı geldi, onlara «burda ne bekliyorsunuz» diye sordu. Silâhşörler «Muhammedi» diye cevap verdiler. Yabancı onlara dedi ki. tAllah sizi hayal kırıklığına uğrattı. Vallahi O, sizin önünüzden geçip gitti. Giderken de her birinizin başına toprak serpti ve dilediği yolu tuttu. Başınızın üstüne bakasanız a!.»

Bunun üzerine herkes eli ile başını yokladı, tepelerine toprağın ser-

pitdiğini gördüler. Hemen pusudan çıkarak Peygamberimiz (S.A.S.)'ın odasına girdiler, ve Hz. Ali'yi (kerremellahu vechehu) Peygamberimizin paltosuna bürünmüş yatakta buldular, «vallahi, bu Muhammed'dir, işte, paltosuna bürünmüş, uyuyor» dediler. ,

Bu düşünce ile sabahladılar, fakat yataktan Hz. Ali (keremellahu vechehu) kalktı. O zaman «bizimle geceleyin konuşan yabancı doğru söylemiş» dediler. Kur'an-ı kerimin şu âyeti bu konuda indi. Ulu Allah şöyle buyuruyor:

وَإِذْ يَمْكُرُ بِكَ الَّذِينَ كَفَرُوا لِيُثْبِتُوكَ أَوْ يَقْتُلُوكَ أَوْ يُخْرِجُوكَ
وَمَا يُكْرَهُ وَمَا يُكْرَهُ اللَّهُ وَاللَّهُ خَيْرٌ الْمَأْكُرِينَ ﴿٣٠﴾

Hani bir

keresinde o kâfirler, ya öldürmek veya sürmek üzere seni tutuklamak için tuzak kurmuşlardı. Onlar tuzak kurarlar, ama Allah onların tuzağını boşa çıkarır. Hiç şüphesiz Allah tuzaklarını en hayırlı şekilde boşa çıkarandır» (56).

Bu konuda bir şair şöyle der: Canını sıkma! Zorluğun arkası kolaylıktır. Her şeyin bir vakti ve takdiri vardı^

Takdir sahibi, bizim halimizi şüphesiz görüyor Bizim tedbirimizin üstünde Allah'ın tedbiri vardır.

Bu olayın arkasından ulu Allah Peygamber'imizin Mekke'den Medi-ne'ye göç etmesine izin verdi. İbni Abbas (R.A.) «ey Rabb'im! Bana doğ-ru şekilde girip doğru şekilde çıkmak nasib eyle, bana kendi nezdin-den yardıma bir kılavuz ihsan eyle» âyet-i kerimesinin tefsiri sırasında «Cebrail, Peygamber'imize yanına Hz. Ebu Bekr'i almasını emretti» der.

Hakim, Hz. Ali'ye dayanarak rivayet eder ki, Peygamber'imiz (S.A.S.) göçme emrini aldığı zaman Cebrail'e «yanımda kim olacak>> diye sorar, Cebrail (A.S.) de «Hz. Ebu Bekr» diye cevap verir. Öteyandan Peygam-ber'imiz çıkışını Hz. Ali'ye bildirdi, yanında bulunan emanetleri sahiple-rine teslim etmek üzere onu yerine bıraktı.

Hız. Ayşe (R. Anha) hicret olayını şöyle anlatır: Bir gün biz Ebu Bekr'in (babamın) evinde otururken kuşluk sıraları, aşağı - yukarı günün en sıcak saatlerinde Peygamber'imizin eve doğru geldiğini gördüm.

Hız. Ebu Bekr'in diğere bir kızı olan Hız. Esmâ (R. Anha) ise Taberanî'nin rivayetine göre olayın bu kısmı hakkında şunları söylemektedir. «Re-sulüllah. Mekke'de iken biri sabah, öbürü akşamleyin olmak üzere günde iki defa bize gelirdi. O gün ise (hicret öncesi günü) kuşluk vakti eve gel-mekte olduğunu görerek babama dedim ki, «babacığım, şu gelen Resu-lüllah, başını sarmış, buraya doğru geliyor, oysa ki bu saatte bize gel-mek huyu değildi.»

Hız. Ebu Bekr, Esmâ'nın sözlerine şöyle cevap verdi» «anam-babam O'nun uğruna feda olsun, yemin ederim ki, bu saatte O'nu buraya gel-meye mutlaka mühim bir olay sevketmiştir.»

Bundan sonra olanları Hız. Ayşe şöyle anlatmaya devam ediyor, «Re-sulüllah kapıya geldi, içeri girmek için izin istedi, Hız. Ebu Bekr izin verince içeri girdi. Ebu Bekr oturmakta olduğu sedirden inerek O'na yer ver-di. Oturunca Ebu Bekr'e «yanındakileri dışarı çıkar» dedi. Ebu Bekr «bun-lar senin ev halkındır yani Ayşe ile Esmâ'dır dedi.

Başka bir rivayette ise «yabancı yok. İki kızım var burada» diye ce-vap verdi. Bunun üzerine Peygamber'imiz (S.A.S.) söze girerek Ebu Bekr'e «göç etmeme izin verildi» dedi. Hız. Ebu Bekr «ana-babam uğruna feda olsun, benim de yanında gelmemi istiyor musun? diye sordu. Peygam-ber'imiz «evet» dedi.

Bu sırada Ebu Bekr'in ağladığını gördüm, o zamana kadar hiçbir kim-senin sevincinden ağlayacağını sanmazdım.

Hız. Ebu Bekr (R.A.) Peygamber'imize (S.A.S.) «anam-babam yoluna feda olsun, şu iki binek hayvanımdan birini kendine al» dedi. Peygam-ber'imiz (S.A.S.) «eğer parası ile satmaya razı olursan alırım» diye ce-vap verdi.

— 98 —

Bir rivayette: (Dilersen kıymetini verir alırım) buyurdu, binek hayva-nın ancak para karşılığında kabul etmesi, Allah yolunda yapacağı göçün hem mal ve hem de beden ile işlenen bir ibadet haline gelerek eksiksiz bir mahiyet kazanmasını istemesinden ileri geliyordu.

Hemen yol hazırlıklarına giriştik, azık torbalarını hazırladık içine bir pişmiş koyun koyduk. Kız kardeşim Esmâ bel kuşağından bir parça ke-serek dağarcığın ağzını bağıladı, bu yüzden adı ondan sonra «çift kuşak-lı» diye kaldı.

Böylece yola çıkan Rasûlüllah (S.A.S.) ile Ebû Bekr (R.A.) «Sevr» mağarasına vardılar, üç gün burada saklandılar. «Sevr» Mekke yakınla-rındaki bir dağın adıdır, oraya ilk defa çıkan Sevr İbni Abdü'l-Menat'ın adına izafeten bu ismi almıştır.

Diğere bir rivâyete göre Rasûlüllah ile Ebû Bekr, evin arka kapısından çıkarak yola koyuldular. Yine bir rivâyete göre yolda Ebû Cehl ile karşılaştılar, fakat

onları onun gözlerinden Allah sakladı ve o farketmeden geçip gittiler.

Hız. Esmâ (R. Anha) der ki, «Hız. Bekr, beş bin dirhem olan bütün parasını yanına alarak bu yolculuğa çıkmıştır.»

Kureyş'liler Peygamber'imizi (S.A.S.) ellerinden kaçırdınca, Mekke'-nin her tarafını aradılar, altını üstüne getirdiler. Her tarafa iz sürücüler çıkardılar. Mağaranın yolunu tutan iz'ciler, onların izlerini tesbit ettiler ve mağaranın ağzına kadar izlerini sürdüler.

Peygamber'imizi ellerinden kaçırmak, Kureyş'lilere ağır geldi, bu işe canları çok sıkıldı, bu yüzden O'nu yakalayana yüz deve adadılar.

Kadı İyâd'dan (R.A.) rivâyet edildiğine göre Sebir Dağı Peygamberi-mize «Yâ Rasûlullah! Benden kaç, çünkü üzerimde iken öldürülmenden ve o yüzden Allah'ın lânetine uğramaktan korkuyorum» diye seslendi. Buna karşılık Hıra Dağı da «Bana gel, yâ Rasûlellah!» diye O'na seslendi.

Rivâyete göre Peygamber'imiz ile Ebû Bekr (R.A.) mağaraya girince Allah'ın emri ile mağaranın ağzında hemencecik bir «ummu gayicn» ağacı bitiverdi ve bu ağacın varlığı mağaranın yolunu kâfirlerin gözlerinden sakladı. Öte yandan ulu Allah, örümceğe mağaranın ağzını ağla örmesini emretti, bir çift yabanî güvercin de yine kapıda yuva kurdular.

Bunların hepsi müşrikleri mağaraya girmekten alakoydu. Yine rivâ-yete göre, bugün Harem-i Şerif'de görülen güvercinler o çiftin soyundan gelir. Peygamber'imize sağlamış oldukları himayenin karşılığında, nesil-lerinin artması ve Harem'de avlanma tehlikesinden uzak olarak güven içinde yaşamakla mükâfatlandırıldılar.

Kureyş kabilesinin her öbeğinden seçilen delikanlılar, elleri sopalı, baltalı ve kılıçlı olarak mağaranın kapısına dayandılar. Aralarından biri

ayrılarak mağaranın ağzına sokuldu, orda yuva yapmış bir çift güvercini görünce arkadaşlarının yanına döndü, Ona «Ne var, ne yok» dediler, o da «Kapıda iki yabanî güvercin görünce içerde hiç kimsenin bulun-madığını anladım» diye karşılık verdi. Peygamber'imiz (S.A.S.) bu ko-nuşmayı içerden duydu ve Allah'ın düşmanlarını savdığını anladı.

Buna rağmen delikanlılardan biri «içeri girin» dedi. Fakat onlardan biri olan Ümeyye İbni Half ona şu cevabı verdi, «içeri girip ne yapacak-sınız. Kapı Muhammed'in doğumundan bile daha eski bir örümcek ağı ile örülmüş, eğer O içeri girmiş olsaydı yumurtaların kırılmış ve ağın parçalanmış olması gerekirdi.»

Bu durum Kureyşlileri askeri harekâta girişmekten kesinlikle ala-koydu. Görüyor musun, ağaç, aranani nasıl saklayarak kovalayanı şa-sırttı, öte yandan örümcek geldi, mağara kapısını perdeledi,boşluğun yüzünü ağı ile örerek iz'cilerin gözünü bağladı da aramaktan caydılar. Böylelikle örümcek Peygamber'imizi (S.A.S.) koruma şerefi kazandı. İbni Nakîb'in bu husustaki

şiiri ne kadar güzeldir:

«İpek böceği koza örür, her çeşit elbiseye yakışır. Fakat örümcek ondan daha üstündür, Peygamber'in başına ördüğü ağ sayesinde..,»

Buharî ile Müslim'in Hz. Enes'den rivâyet ettiğine göre şöyle demiştir: Ebû Bekr (R.A.) bana şöyle dedi, «Mağarada iken Peygamber'imize «eğer iz'cilerden biri ayaklarının ucuna baksaydı bizi görecekti» dedim, O bana «Sen bu iki kişiyi ne sanıyorsun» bunların üçüncüsü Allah'dır», diye ce-vap verdi.»

Siyer yazarlarından birine göre Hz. Ebû Bekr, Peygamber'imize «Bun-lardan biri ayak parmaklarının ucuna baksa bizi görecekti» dediği zaman Peygamber'imiz ona şöyle cevap verdi: «Onlar o taraftan bize doğru gel-selerdi,, biz de bu taraftan giderdik.»

Hz. Ebû Bekr, Peygamber'imizin gösterdiği tarafa bakınca mağara-nın açıldığını, bir denizin belirmediğini ve bir geminin karaya yanaşmış dur-duğunu gördü.

Hasan'ül - Basrî'den rivâyet edildiğine göre Peygamber'imiz ile Hz. Ebû Bekr, gece mağaraya doğru yol alırlarken Hz. Ebû Bekr, Peygam-ber'imizin bazan önünden bazan da arkasından yürüyordu. Peygamber'i-miz O'na bu davranışının sebebini sorunca Ebû Bekr (R.A.) şu cevabı ver-di, «Kılavuzluk aklıma gelince önün sıra yürüyorum, sonra gözetleme gö-revimi hatırlayınca geride kalıp arkan sıra yürüyorum.» Peygamber'imiz O'na «Başımıza bir hal gelse benim uğruma seve seve ölür müsün?» diye sordu. Ebû Bekr, «Seni, Hakkı tebliğ etmek üzere gönderene (Al-lah'a) yemin ederim ki, evet» diye cevap verdi.

Mağaraya vardıklarında Ebû Bekr, Peygamber'imize «Olduğun yer-de dur, yâ Rasûlellah, ben mağarayı senin için temizleyeyim» dedi ve öteyi-beriyi temizlemeye koyuldu. Mağaranın zeminini el yordamı ile yoklarken rastladığı her deliği paltosundan bir parça keserek tıkıyordu, böyle böyle paltosunu bitirdi, fakat son bir delik açık kaldı, onu da her hangi bir canlı çıkıp Peygamber'imizi ısırmasın diye topuğu ile tıkadı.

Bundan sonra Peygamber'imiz içeri girdi, başını Ebû Bekr'in dizine dayayarak uykuya daldı, o sırada bir canlı Ebû Bekr'in topuğunu ısırıldı, fakat Peygamber'imizi uyandırmamak için kimıldamadı, acıdan gözleri yaşarınca damlalardan biri Peygamber'imizin yüzüne aktı ve O'nu uyan-dırdı. Peygamber'imiz Ebû Bekr'e «Ne oluyor sana» diye sordu, «Anam -babam yoluna feda olsun, ısırıldım» diye cevap verdi. Peygamber'imiz so-kulan yere tükürük bastı ve acısı dindi. Meşhur İslâm Şâiri Hassan İbni Sâbit (R.A.) bu mevzûda ne güzel söyler:

«O şerefli, mağaradaki iki kişinin ikincisi idi,

O ikisi dağa çıkınca, düşman oranın her tarafını aradı.

Düşmanlar bütün canlılardan öğrendiler ki;

Peygamber'imize karşı duyulan sevginin dengi yoktur.»

Peygamber'imiz Mekke'den perşembe günü yola çıkmıştı, mağaradan da Pazartesi gecesi ayrılmış olmalıydı, çünkü orada üç gece kaldı. Bu olay Rebiülevvel ayının başlarında meydana geldi, Rebiülevvel ayının onikinci Cum'a günü ise Medine'ye vardı.

Anlatıldığına göre adı Zekeriyya olan bir Zâhid şiddetli bir hasta-lığa yakalanır, ölmek üzeredir, son demlerinde bir arkadaşı başına gelir ve ona «Lâilâhe illallah, Muhammed'ür - Rasûlüllah» demeyi telkîn eder, fakat zâhid bu telkîni yüzünü ekşiterek reddeder.

Arkadaşı ikinci sefer telkîn eder, zâhid yine yüzünü çevirir, arkada-şının üçüncü telkînini ise «hayır, söylemiyorum» diye sözlü olarak red-deder. Arkasından bayılır, başı arkadaşının dizleri üzerine düşer, bir müd-det böyle kalır, arkasından biraz açılır ve gözlerini açınca «bana bir şey dediniz mi?» diye sorar, ona «evet, sana üç kere Kelime-i Şehâdet ge-tirmeni telkîn ettik. İki keresinde yüzünü döndün, üçüncüsünde de, «söy-lemiyorum» diye cevap verdin» derler

Zâhid onlara durumu şöyle açıklar, «Bana İblis geldi, elinde bir bar-dak su vardı, sağımda durdu, bardağı sallayarak «su ister misin?» dedi, «tabiî» dedim. Bunun üzerine «İsa Allah'ın oğludur» dedi, o yüzden yü-zümü öbür tarafa çevirdim.

Sonra ayak uçlarımdan yana bana sokuldu, aynı sözü söyledi, ona yine yüzümü döndüm. Üçüncü defa bana aynı cümleyi tekrar ettirmek is-teyince «hayır, söylemiyorum» diye cevap verdim. İşte o zaman su dolu bardağı hırsından yere çaldı ve ortalıktan kayboldu.

İşte ben şeytanı reddettim, yoksa sizin telkîninizi değil, şimdi söy-lüyorum: «Eşhedü ellâilâhe illellâh ve eşhedü enne Muhammeden abdühu ve rasûlühü.»

. Rivâyete göre Ömer - Bin Abdülâziz (R.A.) der ki, «Sâlihlerden biri. şeytanın insanoğlunun kalbinin neresinde olduğunu kendisine göster-mesini Allâh'dan ister.Bunun üzerine rüyada içi dışından görünen yarı şeffaf bir insan vücudu görür, adamın başı omuz ile kulağı arasındaki boşlukta ve sol omuzu üzerinde kurbağa şekline girmiş olarak şeytanı görür, uzun ince bir hortumu vardır, onu adamın omuzundan kalbine uzat-mıştır, bu yoldan oraya vesvese akıtmaktadır. Fakat, adam Allah'ın adını andığı zaman kurbağa kılığına girmiş olan şeytan görünmez oluyor.» . Allah'ım! Lânetlik şeytanı ve kıskançların dilini üzerimize musallat eyleme, Peygamberlerinin sonuncusu olan Hz. Muhammed (SAV.) hür-metine sana zikir ve şükürde bulunmamıza yardım buyur.

— 102 —

ONALTINCI BÖLÜM BITTİ

(52) Kur-an-ı Kerim/ En'am Sûre-i Celilesi. 153.

(53) Kur'an-ı Kerim/En'am Sûresi, 53

- (54) Kur'an-ı Kerim/Haşr Sûresi. 16
(55) Kur'an-ı Kerim/Yasin Sûresi, 1-9
(56) Kur'an-ı Kerim/Enfal Sûresi. 30

17.Emânet ve Tevbe

Rivayete göre Muhammed Ibni Münhedir, söyle der:
«Babamin bana söyle anlattığını hatırlıyorum:

Bir defa Süfyan'üs - Sevrî, Harem-i Serifi tavaf ederken her adım basında Peygamberimize (S.A.S.) salâtü selâm getiren bir adam görür, der ki: «Behey adam! Sen tesbih ve tehlili bırakmissin, kendini tamamen Peygamber'imize salât-ü selâm getirmeye vermissin, bu husûsda bir bildiğin mi var?» dedim.

Bana «Allah (C.C) günahını bağışlasın, sen kimsin?» diye sordu, ona «Süfyan'üs - Sevrî'yim» diye cevap verdim. Bunun üzerine bana sunları söyledi: «Eğer sen zamanının en büyük zahidi olmasaydın sana durumumu anlatmaz, seni sirrima ortak etmezdim. Şimdi dinle:

Babamla birlikte hacc için yola çıkmıştık, konak yerlerinden birinde babam hastalandı, yolculuktan geri kalarak onun durumu ile ilgilendim. Fakat sonunda öldü, ruhu çikinca yüzü kapkara kesildi.

Ben dehsete kapılarak «İnnâ lillâhi ve innâ ileyhi raciun» (Hiç şüphe siz biz Allah içiniz ve O'na döneceğiz) dedim ve yüzünü örttüm.

Bu sırada göz kapaklarım ağırlaştı, üzgün bir ruh hali içinde uykuya daldım. Rüyada, bu kadar güzel yüzlüsünü, bu kadar temiz kiliklisini ve bu derecede hoş kokulusunu heyatta görmediğim birini gördüm, ağır adımlar ile yürüyerek babamın yanına sokuldu, kefeni yüzünden kaldırarak avucunu çehresinin üzerinden geçirir geçirmez, babamın yüzü agariverdi. Sonra, yerinden kalkmış, gidiyordu, elbisesinin ucuna asılarak "Ey Allah (C.C)'in kulu. kimsin sen ki bu gurbet elinde Allah (C.C) seni babama ihsan buyurduğu ni'mete vâsita kılmıştır" diye sordum. Bana söyle cevap verdi: «Beni tanımadın mı? Ben Abdullah oğlu Muhammed (S.A.V)'im, Kur'ân'm sahibi.

Baban günahkâr bir kimse idi, fakat bana çok salât-ü selâm getirirdi. Ölürken basına bu hal gelince benden imdad istedi, ben ise üzerime salât-ü selâm getirenlerin imdadına hemen kosarım.»

Bu sırada uyandım, bir de baktım ki, babamın yüzü gerçekten bembeyaz oldu.»

Amr Ibni Dinar'in (R.A.) Ebû Cafer'den (R.A.) rivayet ettiğine göre. Peygamber'imiz (S.A.S.) söyle buyuruyor:

«Bana salât-ü selâm getirmeyi unutanlar, Cennet'in yolunu bulamazlar.»

Bilesin ki, «emânet» kelimesi «emin» (güven) mastarından türemiştir. Çünkü

bu sifatin varligi, haksizligin önlenmesini güven altına alır. Emânetin ziddi olan «hiyanet» ise «havn» mastarından türemistir, kelime manâsi ile «eksiklik» demektir. Çünkü sen birine her hangi bir husûsda hâinlik ederken, o seyde ona bir eksiklik, bir yetersizlik gösteriyorsun demektir.

Peygamber'imiz (S.A.S.) buyuruyor ki:

«Hile, aldatma ve emânete hiyanet, cehennemliktir»

(Bu sifatlari tasiyanlar cehenneme gireceklerdir.)

Yine Peygamber'imiz (S.A.S.) söyle buyurur:

"Insanlar île münasebet kurup onların hakkini yemeyenler, baskalari ile konusup onlara yalan söylemeyenler, mertligi kemâle erdiren, adalete baglilikini ortaya koyan ve kardeslik duygulari olgunlasmis kimseler; kurtulmalari vâcib olan kimselerdir."

Bir gün bir cöl bedevisi, bir kavmi su sözler ile medhetmisti; «Emânete saygi hakkında son derece titizdirler, kendilerine teslim edilmiş olan hic bir vazifede haktan ayrılmazlar. Hiç bir müslümanın temel haklarından birini çignemezler. Onların omuzlarında hiç kimsenin mes'ûliyyeti kalmaz. Onlar, ümmetlerin en hayirlisidir.»

Ben de diyorum ki: çöl bedevisinin övdüğü bu çeşit kimselerin artık soyu kurumustur, biz şimdi bu zamanda "sadece insan kiliginda kurtlar görüyoruz."

Nitekim sairin biri söyle der:

«Insan bir sey yapmak isterken kime güvensin

Mert ve soylulari nerede dost bulabilsin?!

Çok azi hariç bu insanlar olmustur.

Vücutlari elbiseli - birer kurt»

Diger bir sâir de aynı konuda söyle der:

«Yok artık kaybedildikleri zaman haklarında denenler.

«Keski beldeler ve üzerindeki yerin dibinde geçseydi de, o ölmeseydi.»

Huzeyfe'nin (R.A.) rivayet ettigine göre Peygamber'imiz (S.A.S.) söyle buyuruyor:

«Gün gelecek, güven öylesine ortadan kalkacaktır ki, insanlar birbirleri ile alis - veris yapacaklar, fakat hiç biri emâneti korumaya yansmayacak ve «filân ogullan arasında güvenilir biri var» diye konusulacaktır.»

Bilesin ki, günâhlardan tevbe etmek hem âyet ve hem de hadisler ile farz kilinmistir.

Nitekim ulu Allah (C.C.) söyle buyurur:

"Ey iman edenler! Hepiniz Allah'a tevbe ediniz, ola ki, felaha eresiniz"

(Nur Sûre-i celilesi - 31))

Bu Âyet-i Kerime kayitsiz sartsiz bütün mü'minlere umûmî bir emirdir.

Yine ulu Allah (C.C) söyle buyurur:

"Ey imân edenler! Günahlarından Tevbe-i Nasûh ile tevbe ediniz. Hiç süphesiz Rabb'iniz kusurlarinizi örter ve sizi altından irmaklar akan cennetlere koyar. O gün Allah, Peygamberi île iman edip O'nunla beraber olanlari rezil etmeyecek, bu kimselerin nurlari saglarinda ve önlerinde kosacak, onlar «ey Rabb'imiz, nurumuzu tamamla, günahlarimizi bagisla, hiç süphesiz, sen her seye kadirsin. Diyecekler. (Tahrim Sûrei celilesi - 8)

Ayet-i Kerimede gecen "Nasuh" sifati, "sirf Allah (C.C) Rizasi icin olan her türlü lekeden beri olan" demektir ve «nasuh» mastarından türemistir; tevbenin faziletlisini ifade eder. Yine ulu Allah (C.C) söyle buyuruyor:

"Hiç süphesiz, Allah sik sik tevbe edenleri ve tertemiz olanlari sever."
(Bakara Suresi - 222)

Peygamber'imiz (S.A.V.) buyuruyor ki:

"Günâhlarından tevbe eden, Allah'in sevgilisidir. Günahlarından tevbe eden, hiç günahi olmayan kimse gibidir."

Yine Peygamber'imiz (S.A.S.) buyuruyor ki:

"Ulu Allah (C.C), mü'min kulun, günahlarından tevbe etmesine su adamdan daha çok sevinir:

Adam tehlikeli bir çölde konaklamistir, yaninda yiyecek ev suyunu tasiyan bir binek hayvani vardir, basini yere dayar ve bir müddet uyur, uyaninca görür ki, binek hayvani ortalikta yoktur.

Onu aramaya koyulur, fakat uzun dolasmalari esnasinda açliktan, susuzluktan ve bunlara eklenen daha nice sikintidan imani gevremistir. «Konak yerine döneyim, yatip uyuyayim da öyle öleyim» der.

Konak yerine varip yere çöker, basini dizlerine dayar ve «öleyim» diye uyur. Fakat uyaninca binek hayvanini yanibasinda görür, yiyecek ve suyu da hayvanin sirtindadir. Iste. ulu Allah (C.C) tevbe eden kulu için karsisinda binek hayvanini, hiç ummadigi bir anda buluveren bu çöl yolcusunun duydugu sevinçten daha siddetli bir sevinç île çok sevinir."

Hasan'dan (R.A.) naklen bildirildigine göre Hz. Âdem (A.S.) kusurundan tevbe edip de tevbesi Allah (C.C) tarafından kabul edilince, melekler kendisini tebrik ettiler. Cebrail ile Mikâil (selâm üzerlerine olsun) yanina inerek O"na «Ey Âdem! Gözün aydin, Allah (C.C) tevbeni kabul etti» dediler.

Hız. Âdem (A.S.) Cebrail'e (A.S.) «Ey Cebrail, tevbeni kabul buyurulduğuna göre, bundan sonraki durumumu öğrenmek istiyorum» dedi. Bunun üzerine ulu Allah (C.C) vahiy yolu ile Hız. Âdem (A.S)'e sunları bildirdi; «Yâ Âdem! soyundan gelenlere. Sen sıkıntı ve kederi miras bırakıyorsun. Ben de onlara tevbeni miras sayıyorum. Onlar içinden hangisi bana dua ederse. Senin dileğini nasıl yerine getirdimse onun da duasını öylece kabul ederim. Kim Benden günahlarının bağışlanmasını isterse, bağışımı ondan esirgemem. Çünkü Ben; Bana el açanların en yakını ve dileklerinin kar-sılayıcısıyım. Günahlarından tevbe edenleri, duaları kabul edilmiş, sevinçli ve güler yüzlü olarak kabirlerinden çıkarıp Mahser'e yolcu ederim.»

Peygamber'imiz (S.A.S.) buyuruyor ki:

"Güneş battığı yerden doğuncaya (Kıyamete) kadar ulu Allah (C.C) gece günah işleyenlere gündüz, gündüz günah işleyenlere de geceleyin elini uzatır."

Buradaki «el uzatmak» ifâdesi, tevbe etmeyi istemekten kinayedir. «İsteyen, kabul edenden» daha geri bir mânâ tasir. Çünkü nice «kebûl eden» var ki istemez. Oysa ki, «isteyen» mutlaka kabul eder.

Yine Peygamber'imiz (S.A.S.) söyle buyuruyor:

"Üstüste yigilsa da, göğe yükselecek kadar çok günah istesenez bile, arkasından yaptıklarınıza karşı pismanlık duysanız, kuvvetle ümit edilir ki, Allah (C.C) tevbenizi kabul eder."

Yine Peygamber'imiz (S.A.S.) buyurur ki:

"Kul günah işler de o günahla Cennete girer."

Oradakiler: «Bu nasıl olur ya Rasûlallah» diye sorarlar.

Peygamberimiz onlara söyle cevap verir. «Göz açıp kapayıya günahından uzaklaşarak hemen tevbe eder, böyle Cennete girer.»

Yine Peygamber'imiz (S.A.S.) buyurur ki:

"Günahın kefareti, pismanlık duygusudur."

Yine Peygamber'imiz (S.A.S.) söyle buyurur:

"Günahlarından tevbe edenler, hiç günahi olmayan kimseler gibi olurlar."

Rivayete göre bir Habes'li Peygamber'imize (S.A.V.) gelerek sorar". «Yâ Rasulallah! Eğer ben çirkin davranışlarda bulunsam tevbeni kabul olunur mu?» Peygamber (S.A.V.)'imiz ona «tabii» diye cevap verdi. Bunun üzerine kalkıp gitti, sonra geri dönerek. Peygamber (S.A.V.)'imize yine sordu: «Ben o çirkin davranışları işlerken Allah (C.C) beni görüyor mu?» Peygamberimiz «tabii» diye cevap verince Habes'li öyle bir nâra bastı ki; erkasından hemen yere düşerek can verdi.

Rivayet edildiğine göre, Ulu Allah (C.C) İblisi dergâhından kovunca. O. Allah

(C.C)'dan uzun ömür istedi. Allah (C.C) da dileğini kabul ederek ona Kiyamet gününe kader ömür tanıdı.

Bunun üzerine Iblis Allah (C.C)'a «izzetin ve celâlin hakkı için canlı kaldıkça ademogulunun kalbinden çıkmam» dedi. Buna karşılık ulu Allah (C.C) da Seytana «izzet ve celâlim hakkı için, can teninde durdukça ben de onun tevbesini reddetmem» diye cevap verdi.

Peygamber'imiz (S.A.V.) buyurur ki:

"Suyun kiri yıkayıp gidermesi gibi, iyilikler kötülükleri giderir.»

Said İbni Museyib'in (rahimehullahu) bildirdiğine göre, ulu Allah (C.C) «Süpheşiz ki O, günahlarından dönenleri bağışlayıcıdır» Âyet-i Kerimesini, günah işleyip tevbe ettikten sonra tevbesini bozarak yine günah işledikten sonra tevbe eden bir adam hakkında indirmistir.

Fudayl (R.A.) der ki: «Ulu Allah (C.C) söyle buyurur; «Günah işleyenleri müjdele ki, eğer tevbe ederler ise tevbelerini kabul ederim. Dosdoğru yoldan yürüyerek ibadet işleyenler. Siddiklara da bildir ki, eğer onlara sırf adaletime göre muamelede bulunursam, onları azaba çarptırırım.»

Abdullah İbni Ömer {R.A.) der ki: «İşlediği günah aklına geldiği zaman onun üzerinde duran ve bu yüzden kalbi ürperen kimsenin günahi, ana defterden (ümmül Kitab'dan) silinir.»

Söylendiğine göre, peygamberlerden biri günün birinde bir kusur işler, ulu Allah (C.C) ona bildirir ki: «İzzetim hakkı için eğer bir daha yaparsan seni azaba çarptırırım.»

Peygamber de, Allah (C.C)'a söyle cevap verir: «Yâ Rabb'i Sen sensin, bense ben. İzzetin hakkı için eğer beni korumazsan, yine o kusuru işleyebilirim.»

Bu cevap üzerine ulu Allah (C.C), onu bir daha o kusuru işlemekten korudu.

Bildirildiğine göre. adamın biri bir gün İbni Mes'ûd'a (R.A.) içini kemiren bir günahını söyleyerek tevbesinin kabul edilip edilmeyeceğini sorar.

İbni Mes'ûd (R.A.) söylediklerini duyunca yüzünü ondan çevirir, sonra adama bakarak göz pınarlarının yasadığını görür, o zaman ona der ki: «Cennetin sekiz kapısı vardır, hepsi açılır ve kapanır, yalnız tevbe kapısı müstesna, onun başında her zaman nöbet tutan bir melek bulunur ve hiç bir zaman kapanmaz. Bunu bilerek iyi amel işle ve sakin umudunu kesme.»

Anlatıldığına göre, İsrailoğullarından bir delikanlı, yirmi sene Allah (C.C)'a ibadet ettikten sonra sapıtarak yirmi sene de günah ve kötülük işlemiş, bir gün aynaya bakarken sakalına ak düştüğünü görür, bu duruma canı sikilir ve Allah (C.C)'a söyle seslenir, «Allah (C.C)'im! Sana yirmi sene ibadet ettikten sonra sapıtarak yirmi yıl boyunca günah işledim. Şimdi yine sana dönersem beni kabul eder misin?»

Kulagina söyle bir gizli ses gelir. «Bizi sevdin, biz de seni sevdim. Bizi bıraktın. Biz de seni bıraktık. Bize karşı geldin, seni kendi haline bıraktık. Eğer bize

dönersen seni yine kabul ederiz.»

Ibni Abbas'dan (R.A.) rivayet edildiğine göre. Peygamber (S.A.S.)'imiz şöyle buyuruyor:

"Kul günahından tevbe ettiği zaman, Allah (C.C) tevbesini kabul ettiği gibi solundaki meleklerle, onun aleyhinde yazmış olduktan kötü amellerini unutturur. Vücudunun azalarına, yeryüzündeki ikametgâhına ve gökteki makamına da günahlarını unutturur. Böylece Kiyamet günü Allah (C.C)'in huzuruna gelince aleyhinde şahitlik yapacak hiç bir varlık bulunmaz.»

H.z. Ali'den (kerrermallahu vechehu) rivayet edildiğine göre Peygamber'imiz (S.A.S.) şöyle buyurur:

"Varlıkların yaratılışından dört bin yıl önce Ars'in eteklerinde su yazı vardı: Ben, tevbe eden, iman edip iyi amel işleyen ve sonra da doğru yolda ilerleyenlerin günahlarını mutlaka bağışlayacağım."

Bilesin ki, gerek büyük ve gerek ise küçük, bütün günahlardan hemen tevbe etmek «farz-i ayn»' dir. Çünkü küçük günahları işlemeye devam etmek onları, büyük günahlara dâhil eder.

Nitekim, ulu Allah (C.C) şöyle buyuruyor:

«— Allah'dan korkan kullar çirkin bir iş yaptıkları zaman, yahud nefislerine zulmettikleri vakit, Allah'i hatırlayarak günahlarının affedilmesini dilerler, zâten Allah'dan başka günahları kim afvedebilir? Ayrıca bu kimseler bile bile yapmış oldukları kötülüklerde ısrar etmezler»

(Al-i İmran suresi - 135)

"Nasûh Tevbesi" kulun hem dışından ve hem de içinden, bir daha günah işlemeye dönmek için kesin kararlı olarak tevbe etmesidir.

Sâdece dıştan günahlarına tevbe edenlerin durumu, üzerine ipek örtü serilen bir çöplüğe benzer. İnsanlar bu ipekle saklanmış yığına hoşlanarak bakarlar, fakat örtü kalkınca yüzlerini ondan çevirirler.

Bunun gibi. İnsanlar görünüşte ibadet işleyenlere imrenerek bakarlar, ama Kiyamet günü, sırların ortaya çıktığı gün. örtü kalkınca melekler onlardan yüz çevirir.

Nitekim Peygamberimiz (S.A.V.) şöyle buyurur:

"Allah sizin kaliblerinize, dış görünüşlerinize değil, kalblerinize ve niyetlerinize bakar."

Ibni Abbas'dan (R.A.) rivayet edildiğine göre. Peygamber (S.A.V.)'imiz buyurur ki:

"Nice tevbekar kimseler vardır ki. Kiyamet günü kendilerini tevbe etmiş sanarak Allah (C.C)'in huzuruna gelirler. Oysa ki, gerçekte tevbe etmiş değildirler."

Çünkü onlar tevbenin asagidaki esâslarini tamamlamamislardir. Tevbenin esâslari sunlardir:

- 1) Pismanlik duygusu.
- 2) Terkettigi günahi bir daha islememeyi kesin karar vermek.
- 3) Haksizliga ugratilanlara mümkün ise haklarini geri verip elden geliyorsa bu hususta helâlliklerini almak.
- 4) Bu mümkün degilse tevbe eden kimsenin gerek kendi hesabina ve gerekse haksizlik ettigi kimseler namina Allah (C.C)'dan sik sik magfired dilemesidir.

Böylelikle, ola ki Allah (C.C), haksizliga ugrayanlarin kendisinden hosnut olmalarini soglar.

Günahlari unutmak ise en çirkin musibetlerdendir. Buna göre, akli basinda olan herkesin kendisi ile her zaman hesaplamasi ve günahlarini unutmamasi gerekir.

Nitekim buna dâir. bir sâir söyle der:

«Ey, cürümlerini sayan günahkâr,

Günahlarini unutma, geçmistekileri de hatirla,

ölmeden önce Allah (C.C)'a tevbe et ve yenisinden kendini alakoy

Ey âsî! itiraf edeceksen, günâhini itiraf et.»

Fakih Ebû'l-Leys (rahimehullahu) buyurur:

«Bir gün Hz. Ömer. R.A.) Peygamberimizin (S.A.V.) huzuruna aglayarak girdi. Peygamberimiz O'na: «Niçin agliyorsun» diye sordu. Hz. Ömer: «Kapida bir delikanli var, öylesine agliyor ki, yüregimi yakti» diye cevap verdi.

Peygamber (S.A.V.) 'imiz Hz. Ömer'e «Onu içeri al» buyurdu. Delikanli aglayarak içeri girdi. Peygamber (S.A.V.) 'imiz ona «Ey delikanli, niçin agliyorsun?» diye sordu. Delikanli «Ey Allah (C.C)'in Rasûi'u! Birçok günahima agliyorum, bana kizgin olan Allah (C.C)'dan korkuyorum» diye cevap verdi.

Peygamber (S.A.V.) 'imiz ona «Allah (C.C)'a ortak kostun mu?» diye sordu. Delikanli. «Hayir» dedi. Peygamber (S.A.V.) 'imiz: «Haksiz yere adam öldürdün mü?» diye sordu, delikanli «Hayir» dedi.

Bunun üzerine Peygamber (S.A.V.) 'imiz, delikanliya «O halde yedi kat gök, yedi ket yer ve daglar kadar bile olsa. Allah (C.C) günahlarini afveder» dedi.

Delikanli «Yâ Rasûlallah (S.A.V.)! Benim günahlarim bunlardan daha büyüktür» dedi. Peygamber (S.A.V.) 'imiz, delikanliya: «Senin günahlarin Kürsî'den daha mi büyük?» diye sordu, delikanli: «Evet, daha büyük» diye cevap verdi. Peygamber (S.A.V.) 'imiz delikanliya: «Senin günahlarin mi, yoksa Ars mi daha büyüktür» diye sordu. Delikanli: «Günahlarim daha büyük» diye cevap verdi.

Peygamber (S.A.V.)'imiz delikanliya: «Senin günahların mi büyük, yoksa Allah (C.C)'in afvi mi?» diye sordu, delikanli: «Hiç süphesiz Allah (C.C) daha büyük ve uludur» diye cevap verdi. Bunun üzerine Peygamber Allah (C.C) 'imiz delikanliya: «Hiç süphesiz, kocaman bir günah yiginni ancak ulu olan Allah (C.C) afveder, O'nun ulu bagislayiciligi bu yigini silebilir.» dedi.

Daha sonra Peygamber (S.A.V.)'imiz delikanliyi «Isledigin günahi bana söyle» dedi. delikanli: «Senden utanirim, yâ Rasûlallah» diye cevap verdi. Peygamber (S.A.V.)'imiz de gencin söylemesi için ısrar edince, genc sunlari anlatti; «Ben yedi yıldan beri kefen soyardım. geçenlerde Ensar'dan bir cariye ölmüştü, vardım kabrini açtım, kefenini soydum.

Kalktım, henüz bir kaç adım uzaklaşmıştım ki. şeytan beni dürttü, geri döndüm ve ölü cariyenin irzina geçtim. Yine kalkmış gidiyordum, henüz bir kaç adım uzaklaşmıştım ki, cariyenin ayakları üzerine dikildiğini gördüm, bana söyle sesleniyordu: «Ey delikanli, yazık sana! Mazlumun hakkını zâlimden alan Allah (C.C)'dan utanmıyor musun? Beni ölümler arasında Çiplak ve Allah (C.C) katında cünûb bıraktın.»

Bu itirafı duyan Peygamber (S.A.V.)'imiz son derece teessür ve hiddete düşerek, genci huzurundan dışarı çıkarırlar.

Peygamberimizin huzurundan kovulan genc, kırk gece Allah (C.C)'a devamlı tevbe etti. Kırkinci gece dolunca basını göğe kaldırarak söyle seslendi.

«Ey Muhammed'in, (S.A.V.) Âdem'in (A.S.) ve İbrahim'in (A.S) Rabb'i. Eger beni afvettiysen, bunu Hz. Muhammed'e (S.A.V.) ve O'nun sahabelerine bildir, değilse gökten ateş indir ve beni içinde yok, böylece beni Âhîret azabından kurtar.»

Bu sırada Cebrail (A.S.) Peygamber (S.A.V.)'imize inerek O'na söyle dedi; «Yâ Muhammedi (S.A.V.) Rabb'in Sena selâm ediyor ve «varlıkları sen mi yarattın?» diye soruyor»

Peygamber (S.A.V.)'imiz Cebrail'e «Hâsâ, hem beni ve hem de onları yaratan, benim ve onların rizkini veren O'dur» diye cevap verdi. Bunun üzerine Cebrail, Peygamberimize «Allah (C.C) sana bildiriyor ki, Ben o delikanlinin tevbesini kabul ettim.»

Bunun üzerine Peygamber (S.A.V.)'imiz hemen delikanliyi yanına çağırır ve Allah (C.C)'in, tevbesini kabul ettiğini kendisine müjdeliler.

Anlatıldığına göre Hz. Mûsâ (A.S.) zamanında, tevbesinde durmayan, yaptığı her tevbe için çok geçmeden bozan bir adam vardı. Böylece yirmi yıl geçti. Bir gün ulu Allah (C.C), bu adam hakkında Hz. Musa (A.S)'ya «falan kuluma söyle ki, ona gazap ettim» diye veyhetti.

Hz. Mûsâ (A.S.) 'da, kendisine bildirileni adama ulaştırdı. Adam üzüldü, çöle çıktı ve söyle seslendi.

«Allah (C.C)'im! Senin rahmetin mi tükendi, yoksa benim günahım, sana bir zarar mı dokundurdu? Yoksa, afv hazinelerinin mi bitti, yoksa kullarına karşı

cimri mi oldun? Hangi günah senin afvından daha büyük olabilir ki! Kerem senin makbûl ve eski sıfatlarından biri, düşüklük ise benim fani sıfatlarımdan biridir.

Benim sıfatım Senin sıfatından daha mı baskın çikiyor yoksa! Kullarını Sen rahmetinden uzak tutarsan, onlar kime yalvarsınlar! Sen onları kovarsan kime bas vursunlar!

Allah (C.C)'im! Eger üzerimdeki rahmetin sona ermiş ve beni mutlaka azaba çarptıracaksan, o zaman bütün kullarının azabını bana yükle, ben nefsimi onlara feda ettim.»

Adamin bu yakarışı üzerine ulu Allah (C.C). Hz. Musa'ya (A.S.) söyle vahyetti. «Yâ Mûsâ! O kuluma var, de ki: Kudretimin, bağışlayıcılığımın ve merhametimin kemâli ile beni tanıdığına göre, günahları bütün yeryüzünü doldursa bile seni bağışlıyorum.»

Nitekim Peygamber'imiz (S.A.S.) söyle buyurur:

«Allah (C.C) katında en sevimli ses; tevbekâr bir günahkârın; «Yâ Rabb'i» diyen sesidir. Ulu Allah (C.C), bu sese söyle cevap verir: «Buyur yâ kulum! Ne istiyorsan söyle, sen benim katımda meleklerimden biri gibisin.

Ben senin hem sağında, hem solunda ve hem de üstüneyim, içinden geçen duygularından sana daha yakınlım!

Ey meleklerim, şahid olun, bu kulumu afvettim!»

Zunnun'ül-Misrî (rahimehullahu) buyurur:

«Allah (C.C)'in öyle kulları vardır ki, kalb ciceği diker gibi, günah ağaçları diktiler, onları tevbe ile suladılar, meyveleri pısmanlık ve hüznün oldu. Deli olmadıkları halde delirmiş gibi görünürler, bilinenin dışında söyleyerek mest olurlar, bunlar Allah (C.C)'i ve O'nun Rasûl'ünü tanıyan tatlı ve düzgün sözlü kimselerdir.

Sefa bardağından su içmişlerdir, uzun süreli belâlara katlanmak onlara miras kalmıştır. Kalpleri «Melekût» âleminde hayrete dalmış, düşünceleri «Ceberut» kıvrımları arasında dolmuş, pısmanlık revâki altında gölgelenerek günah defterlerini okumusturlar, nefislerini eleme varis saymışlar, böylece «vera» merdiveninden tirmanarak «zühd» doruğuna ulaşmışlardır.

Dünyanın ayrılık acısını tatlı görmüşler, mezarın sertliğini yumuşak bulmuşlar, böylece kurtuluş ipine ve selâmet kulpuna tutunmaya muvaffak olmuşlardır.

Yükseklerde uçan ruhları «naim» bahçelerine konmuş ve hayat denizine dalmışlardır. Elem hendeklerini doldurmuşlar, azgın nefisî arzuların köprülerini asmışlar, böylece ilim vahasına inerek hikmet pınarından kana kana içmişlerdir.

Zekâ gemisine binmişler, selâmet denizinde kurtuluş rüzgârı ile yelken sisirerek «rahat» bahçelerine, yücelik ve soyluluk kaynağına ulaşmışlardır»

18. Merhametli Olmanın Fazileti

Peygamberimiz (S.A.S.) buyuruyor ki:

"Cennet'e sadece merhametliler girecektir."

Orada bulunan sahabiler: «yâ Rasûlallah! Biz hepimiz merhametliyiz» derler.

Peygamber'imiz. (S.A.S.) onlara söyle cevap verir;

"Sırf nefsinı esirgeyen kimse merhametli değildir; merhametli kimse hem kendini ve hem de baskalarını esirgeyendir."

İnsanın kendine karşı merhametli olması; kendini Allah (C.C)'in azabından esirgemesi, yasakların: işlemekten, emirlerini yapmaktan sakınmasıdır. Bu da günah işlemekten vazgeçerek, işlenmiş günahlardan tevbe ederek, ibadet ederek ve ibadet ederken sırf Allah (C.C) rızasını gözeterek olur.

Baskasına karşı merhametli olmak da . İslâm'ın tesbit ettiği kul haklarına ve canlılara hürmet — riâyet, baskalarına zarar vermemektir.

Nitekim Peygamberimiz (S.A.S.) buyuruyor ki:

"Müslüman eli ile ve dili ile baskalarına zarar vermeyen, hayvanlara merhamet ederek onları güçleri dışında kalan iş ve yüklerle kosmayandır."

Peygamber'imiz, (S.A.S.) söyle buyuruyor:

"Adamin biri, bir gün yolda giderken susuzluktan yanacak gibi olur, bir kuyu bulur, basamaklarından inerek suyun yanına ulaşır, kana kana içerek yukarı çıkar. Bu orada gözüne susuzluktan dili sarkmış bir köpek ilisir, içinden (bu zavallı köpek, az önce benim olduğum gibi şiddetli bir susuzluk çekiyor) der. Yeniden kuyuya iner, ayakkabısına su doldurur ve köpeğe bu suyu verir, hayvanın susuzluğunu giderir. Adamin hareketi Allah (C.C)'in hoşuna gider, karşılık olarak onun günahlarını afveder."

Dinleyen sahabiler, Peygamber (S.A.S.)'imize «Hayvanlardan dolayı da ecir kazanabilir miyiz?» diye sordular. Peygamber (S.A.S.)'imiz «Her cigeri kurumamis (canlı) varlık sayesinde ecir kazanılır.»

Enes bin Mâlik (R.A.) buyurur; «Bir gece Hz. Ömer (R.A.) dolayınca bir köşede konaklamış yolcu kafilesine rastlar, onlara hırsızlık yapılmasından korkar.

Hemen Abdullah İbni Avf'a (R.A.) varır. Abdullah. Hz. Ömer'e: «Yâ Emirel -

mü'minîn! Gecenin bu saatindeki ziyaretinin sebebi nedir?» diye sorar.

Hız. Ömer «Yolda gezinirken bir yolcu kaafilesine rastladım, bir kösede konaklamışlar. İçimden «Bunlar şimdi uykuya dalınca, hirsiz baskinına uğrayabilirler» dedim. Gel, ikimiz onlara bekçilik edelim» diye cevap verir.

Böylece ikisi birlikte yola çıkarlar, kabileye yakın bir yerde yere cömelererek sabaha kadar yolculara bekçi olurlar. Tan yeri ağarmışca Hız. Ömer (R.A)«Ey yolcular, haydin namaza» diye seslenir. Bunun üzerine yolcularda kipirdamalar baslayınca. Hız. Ömer (R.A) 'de oradan ayrılır.»

Bize düşen, sahabîlerin (Allah (C.C)onlardan razı olsun) yolundan ayrılmamaktır. Allah (C.C) onları «birbirlerine karşı merhametli» diye övmüştür. Onlar hem müslümanlara, hem de bütün canlılara karşı, hattâ müslüman olmayan azınlıklara karşı merhametli idiler.

Bildirildiğine göre, bir gün Hız. Ömer (R.A) kapi kapi dolanarak dilenen yaşlı bir gayri müsiim ile karşılasınca der ki. «Sana karşı haksızlık ettik, gençliğinde senden «cizye» aldık, şimdi ise seni perisan bıraktık.»

Arkasından da, adamın ölünceye kadarki geçiminin «beytülmeden karşılanmasını emreder.

Hız. Ali. (kerramellahu vechehu) buyurur ki: «Bir sabah erken saatlerde Hız. Ömer (R.A)'i deve üzerinde bir vadide yol alırken gördüm. O'na «Ey mü'minlerin emiri, nereye gidiyorsun?» diye sordum. «Zekât gelirlerinden bir deve kaybolmuş da onu arıyorum» diye cevap verdi. Kendisine «Senden sonra gelecek olan Halifelerin canına okudun» diye takildim.

Bana söyle cevap verdi. «Ey Hasan'ın babası, beni kinama. Hız. Muhammed'i (S.A.S.) peygamber olarak gönderene (Allah (C.C)'a) yemin ederim ki. Fırat nehri kenarında bir kuzu kaybolursa. Kıyamet günü hesabı Ömer'den sorulur. Çünkü ne müslümanları perisan eden devlet başkanma ve ne de mü'minlerin yüreklerine korku salan fasık idareciye itaat yoktur.»

Hız.Hasan'ın (R.A.) bildirdiğine göre. Peygamber'imiz (S.A.S.) söyle buyuruyor:

"Ümmetimin seçkinleri, çok oruç tuttuktan için ve çok namaz kildikten için değil, herkese karşı temiz kalbli, cömert ve merhametü davranmatan sayesinde Cennet'e girerler."

Yine Peygamber'imiz (S.A.S.) buyuruyor ki:

"Merhametlileri, Rahman olan Allah (C.C) esirger. Yeryüzündekilere karşı merhametli davranınız ki, gökte olan da sizi esirgesin."

Yine Peygamber'imiz (S.A.S.) söyle buyuruyor:

"Baskalarına karşı merhametli davranmayanlar, esirgenmez. Baskalarının kusurlarını bağışlamayanların günahları afvedilmez."

Mâlik İbni Enes'den (R.A.) rivayet edildiğine göre, Peygamber'imiz (S.A.S.) söyle buyuruyor:

"Yâ Enes, su dört sey müslümanların senin üzerindeki haklarıdır:

1) İyilerini destekleyeceksin. 2)

Günahkârları için Allah (C.C)'dan afv dileyeceksin.

3) Hastalarını ziyaret edeceksin.

4) Tevbekârlarına sevgi göstereceksin.»

Bildirildiğine göre. bir gün Hz. Mûsâ (A.S.) Allah (C.C)'a. «Yâ Rabb'i! Beni ne yüzden kendine safi yaptın?» diye sorar. Ulu Allah (C.C) da «Yaratıklarım karşı merhametli davrandığın için» diye cevap verir.

Anlatıldığına göre, sahâbilerden Ebu'd - Derda (R.A.) çocukların arkasından gider ve yakaladıktan serçeleri onlardan satın atarak «Haydi gidin» diyerek salıverirdi.

Peygamber'imiz (S.A.S.) şöyle buyuruyor:

"Birbirlerine merhametli davranmakta, sevmekte ve aralarında yakın münasebetler yürütmekte mü'minler, bir yeri sancdığı zaman geriye kalan kısmının ateşi çıkan ve uykusu kaçan canlı bir vücûd gibidir."

Büyük bir kitlik yılında. İsrailoğullarından bir abid, yolda yürürken bir kum yığınına rastlar, o anda içinden «Keski, su kum yığını un olsaydı da İsrailoğullarının karnini doyursaydım» diye geçirir. Bunun üzerine yüce Allah (C.C), İsrailoğulların o günkü peygamberine bildirir ki: falana söyle «O kum yığını un olsaydı da halkın karnini doyursaydın elde edeceğin sevâbi ulu Allah (C.C) senin amel defterine yazmıştır.»

Nitekim Peygamber'imiz (S.A.S.) söyîe buyuruyor:

"Mü'minin niyeti; emelinden daha hayırlıdır."

Hikâye ederler ki: Hz. İsâ (A.S.) bir gün yolda İblis ile karşılaşır, bir elinde bal, diğerinde kül vardır. Hz. İsâ (A.S.) ona «Ey Allah (C.C)'in düşmanı, bu bal ile külü ne yapacaksın?» diye sorar. İblis şöyle cevap verir: «Bali dedikoduların agzına çalışıyorum ki, hiç dilleri takılmadan dedikodunun doruğuna ulaşsınlar. Külü ise baskaları onlara hor gözle baksın diye yetimlerin yüzlerine serpiyorum."

Nitekim Peygamber'imiz (S.A.S.) söyîe buyuruyor:

"Yetim, tokatlandığı zaman ağlayınca onun sesidir. «Rahmân'ın Arsi» sarsılır ve ulu Allah (C.C) meleklerine söyle buyurur: «Ey meleklerim! Ana - babasını toprak altında gizlediğim su yavruyu kim ağlatıyor?"

Yine Peygamber'imiz (S.A.S.) söyîe buyuruyor:

"Kim bir yetimi yedirir, içirir, barındırırsa: ulu Allah (C.C) onu kesinlikle Cennete koyar."

«Ravzat'ül - Ulema» adli eserde bildirildigine göre:

H.z.Ibrahim (A.S.) yemek yiyecegi zaman bir mil yürüyerek, birlikte yiyecegi birini arardi.

Bir gün Hz. Ali (kerramelâhu vechehu) aglamis. «Niye agliyorsun?» diye sorarlar, O söyle cevap verir; «Yedi gündür evime misafir gelmiyor, ulu Allah (C.C) beni gözden düsürdü diye korkuyorum.»

Peygamberimiz (S.A.S.) buyuruyor ki:

"Yalnizca Allah (C.C) Rizasini dileyerek, kim bir acin karnini doyurursa Cennete girmesi kuvvetle umulur. Buna karsilik, kim bir aca yemek vermekten kaçinirsa, ulu Allah (C.C) da Kiyamet günü, onu faziletlerinden mahrum tutar ve cehennem azabina çarptirir.»

Peygamber'imiz (S.A.S.) buyuruyor ki:

"Cömert, Allah (C.C)'a, Cennete ve insanlara yakin. Cehenneme uzaktır. Buna karsilik cimri ise Allah (C.C)'a, Cennete ve insanlara uzak, Cehenneme yakindir."

Yine Peygamber'imiz (S.A.S.) söyle buyuruyor:

"Câhil, fakat cömert bir mümin: Allah (C.C) katinda ibadete devamli fakat cimri bir mü'minden daha sevimlidir."

Yine Peygamber'imiz (S.A.S.) söyle buyurur:

"Kiyamet Günü su dört kimse hesaplasmasiz olarak Cennet'e girer:

1 — ilmi ile amel eden âlim.

2 — Hacca varip döndükten sonra ölünceye kadar onun bununla didismeyen ve günah islemekten titizlikle kaçinan kimse.

3 — Isiâmiyetin nüfuzunu artirmak için savas alaninda can veren shid.

4 — Helâl yollardan kazandigi maldan, gösterise kapilmaksizin Allah (C.C) yolunda bagista bulunan cömert kimse.

Bu dört kimse Kiyamet günü «Sen mi daha önce gireceksin, yoksa ben mi? diye Cennet kapisinda tartisacaklardir."

Ibni Abbas'dan (R.A.) rivayet edildigine göre, Peygamber (S.A.V)'imiz söyle buyuruyor:

"Ulu Allah (C.C)'in öyle kullari vardir ki, halka fayda versinler diye, Allah (C.C) onların eline varlik verir. Bu kimseler halki ni'metlendirmekten kaçindiklari takdirde, Allah (C.C) ellerindeki varligi alarak, baskalarına verir."

Yine Peygamber'imiz (S.A.S.) söyle buyuruyor:

"Cömertlik, dallaRI yeryüzüne sarkmIs bir Cennet agacidir, bu dallardan birine

tutunan kimse, onun rehberliginde Cennet'e varir."

Sahâbîlerden Câbir (R.A.) den rivayet edildiğine göre, Peygamber'imize (S.A.S.) «En faziletli amel hangisidir?» diye sorarlar. Peygamber (S.A.V)'imiz: «Sabir ve câmertlik» diye cevap verir.

Mikdam Ibni Süreyh (rahimehullah) bildiriyor, o babasından, babası da dedesinden duymus, dedesi demis ki: "Ben Peygamber (S.A.V)'imize" «Yâ Rasûlallah! Bana Cennet'e girmeme vesile olacak bir emel söyle» dedim. Peygamber (S.A.V) 'imiz bana söyle cevap verdi; "Yemek yedirmek, selâm vermek ve tatli dilli olmak afva ugramayi icâb ettirir..."

19.Namazda Huşunun Beyânı

Haberde bildirildigine göre. Cebrail (A.S.) bir gün Peygamber (S.A.S.)'imize gelerek der ki:

«Yâ Rasûlallah! Gökte taht üzerinde bir melek görmüstüm, çevresinde yetmiş bin melek saf düzeninde durmuş ona hizmet ederlerdi. Onun her nefesinden, ulu Allah (C.C)bir melek yaratirdi.

Fakat aynı melegi şimdi kanadı kırık ve ağırlarken Kaf dağında gördüm. Beni görünce «Bana sefaat eder misin?» diye yalvardı. «Sucun nedir?» diye sordum, bana söyle cevap verdi. «Mi'râc gecesi tahtıma kurulmuş oturuyorken. Muhammed (S.A.S.) yanımdan geçiyordu. O'nun için ayaga kalkmadım diye ulu Allah (C.C) beni bu cezaya çarptirdi, gördüğün gibi beni buraya sürdü.» Ben Allah (C.C)'a yalvarıp, yakardım, kırık kanadlı melegin suçunu bağışlamasını diledim, ulu Allah (C.C) bana; «Yâ Cebrail, ona söyü de Muhammed (S.A-S)'in üzerine seiât-ü selâm getirsin» diye buyurdu.

Varıp ona bildirdim, sana selât-ü selâm getirdi de, Allah (C.C) onu afvederek kırık kanadı yerine yenisini bitirdi.»

Bilesin ki, Kiyamet Günü, kulun ilk gözden geçirilecek ameli namaz olacaktır. Namazi eksiksiz bulunursa, diğer amelleri de birlikte kabul edilir. Eger namazda eksiklik görülürse diğer ameller de birlikte reddedilir.

Nitekim Peygamber'imiz (S.A.S.) söyle buyuruyor:

"Farz namazlar teraziye benzer, doğru tartan karşılığını görür.."

Yezid-ür Rekkasî (rahimehullah) der ki, «Rasûlullah'in (S.A.S.) namazi öylesine dengeli ve biteviye olurdu ki, sanki ölçülü olduğu sanılırdı.»

Peygamberimiz (S.A.S.) buyurur ki:

"Ümmetimden iki kişi düşünün, her ikisi de namaza dururlar, rükü ve secdeleri aynıdır, fakat ikisinin namazi arasında yer ile gök arası kadar derece farkı vardır.»

Peygamberimiz (S.A.S.)'imiz bu hadisi ile husu içinde kılınan namaz ile restgele kılınan namaz arasındaki farkı belirtmek istemiş olmalıdır.

Peygamber'imiz (S.A.S.) buyuruyor ki:

"Rükü ile secde arasında belini dimdik doğrultmayan kula Allah (C.C), Kiyamet Günü bakmaz."

Yine Peygamber'imiz (S.A.S.) söyle buyurur:

"Kim vaktinde namaz kılarsa, abdestini tam alırsa, rükü ve secdelerini âdabına uyarak yerine getirirse ve namazda husu içinde bulunursa, o kulun namazi bembeyaz ve parlak bir kiliga bürünerek göğe yükselir ve yücelirken der ki; Bana karşı nasıl davrandıysa Allah (C.C) da seni öyle korusun.»

Suna karsilik kim namazi vaktini geçirerek kilar, abdestini bastan savma alır, rukü ve secdelerini âdaba aykin sekilde yapar ve namaz esnasinda husu ve saygidan mahrum bir vurdumduymazlik tavri takinirsa, o kimsenin namazi da kapkara bir görünüse bürünerek göge yükselirken «Beni nasıl rezil ettiysen, Allah (C.C) da seni öyie rezil etsin» der.

Allah (C.C)'in diledigi gün, gelince de bu namaz kirli bir çamasir gibi dürülerek sahibinin yüzüne çalınir."

Peygamber'imiz (S.A.S.) buyurur ki:

"En çirkin hirsizlik, namazindan çalanin hirsizligidir."

Ibni Mes`ûd (R.A.) buyurur: «Namaz bir teraziye benzer, kim dogru tartarsa karsiligini alır, kim egri tartarsa bilmelidir ki, ulu Allah (C.C):

«Vay egri tartanlarin basina geleceklere!» diye buyuruyor. (Mutaffifin Sûresi - 1)

Büyük âlimlerden biri buyurur; «Namaz, ticarete benzer; nasilki tüccar sermayeyi ödemededen kâra geçemez ise, farz namazlarini kilmayan kulun da, nafile namazi kabul edilmez.»

Namaz vakti geldigi vakit Hz. Ebü Bekr (R.A.) yaninda bulunanlara söyle seslenirdi:

«Kalkiniz, kendi elleriniz ile tutusturdugunuz Allah (C.C)'in atesini söndürünüz.»

Peygamber'imiz (S.A.S.) buyuruyor ki:

"Namaz, agirbaslilik ve tevazudan baska bir sey degildir."

Yine Peygamber'imiz (S.A.S.) buyuruyor ki:

"Sahibini çirkin davranislardan ve egriliklerden alakoyamayan namaz, Allâh (C.C)'dan daha da uzaklastirir, gafil kimselerin namazi ise çirkin davranislardan ve egriliklerden alakoymaz."

Yine Peygamber'ime (S.A.S.) söyle buyurur:

"Nice namaza duran vardir ki, namazindan yorgunlukla, ayaküstü dikilmekten baska bir sey ellerine geçmez."

Burada kasdedilenler, gafil kimselerdir.

Yine Peygamber'imiz (S.A.S.) buyurur ki:

"Kisi, kildigi namazin suurlu olarak edâ edebildigi kadarindan sevab bekleyebilir."

Ehl-i ma'rifete göre namaz dört esâsdan ibarettir:

1 — Bilerek namaza girmek,

- 2 — Edeb ve haya içinde ayakta durmak,
- 3 — Bütün rükünlerini hürmet içinde edâ etmek,
- 4 — Endise içinde namazdan ayrılmak .

Velilerden biri: «Kalbini hakikat üzere mesgûl etmeyen namazi fâsiddir» buyurur.

Peygamber'imiz (S.A.S.) buyuruyor ki:

"Cennet'te «Efyah» adli bir nehir vardır. İçinde inci ve yakutlar ile oynayan Allah'in zaferandan yarattığı huriler vardır. Ulu Allah (C.C)'i yetmiş bin dilde tesbih ederler, sesleri Hz. Davud'un (A.S.) sesinden daha tatlıdır. «Biz namazını husu ve titizlik içinde kılana -âitiz» derler. Ulu Allah (C.C) da «Öylelerini kendi evime yerleştirir ve seni ziyaret edebilenlerden kılirim» diye buyurur."

Anlatıldığına göre ulu Allah (C.C) Hz. Musa'ya (A.S.) şöyle vahyetti;

«Yâ Mûsâ, beni zikrettigin zaman vücûdun ürpermesin, beni zikrederken husu içinde ve derli - toplu ol. Beni zikrederken dilinden çıkan söz kalbinden süzülüp gelsin, huzurunda durduğun zaman boynu bükük bir kölenin edâsını takin, benden bir şey dilerken kalbin ürkek ve dilin doğru sözlü olsun.»

Rivayete göre, Allah (C.C.) ona şöyle vahiy buyurdu:

"Ümmetinin âsilerine söyle de:

Benim adımı ağızlarına almasınlar, çünkü adımı ananları anmak benim hükmümdür, buna göre onlar adımı anınca ben de onları lanetle anarım. "

Bu hüküm zikir sırasında gaflette olmayan âsiler için söz konusudur. Gaflet ile asılığı bir araya getirerek Allah (C.C)'i zikredenlerin halini varin siz düşünün!

Sahabinin birisi şöyle demiştir: «İnsanlar mahserde namazdaki durumları gibi sevk edilirler. Namazda derli - toplu, suurlu olan ve kıldığı namazdan haz ve saadet duyanlar, mahserde de öyle olurlar. Namaz esnasında tarif ettiğimiz edaya zıt bulunanlar mahserde de öyle olurlar.

Peygamber'imiz (S.A.S.) bir gün namazda sakalı ile oynayan birini gördü ve şöyle buyurdu:

«Bu odamin eğer kalbinde korku olsa, azalarına aksederdi, kalbinde korku olmayanın namazi kabul olmaz.»

Bilesin ki ulu Allah (C.C) namazını husu ve alçak gönüllülük içinde kılana, çeşitli âyetlerde övmüştür. Bu husûsdaki âyetlerde geçen bazı ifadeler şöyledir:

«Onlar ki namazlarında husu içindedirler», «Onlar ki namazlarında devamlıdır.»

Bildirildigine göre namaz kilanlar çoktur, fakat namazini husu içinde kilanlar azdir. Hacca gidenler çoktur, fakat yaptığı haccin icaplarına uyanlar azdir. Kuslar çoktur, fakat bülbül azdir. Âlim çoktur, fakat bildigine göre amel eden âlim azdir.

Namaz, Allah (C.C)'in emirlerine boyun egme yeri, husu ve alçak gönüllülük kaynagidir. Namazin kobul edilip edilmedigi, bunlar ile anlasilir. Namazin caiz olma sartlari ile kabul edilme sartlari ayri ayridir. Namazin caiz olma sarti, farzlarinin yerine getirilmesidir. Kabul edilmesinin sarti da husu ve takva içinde kilinmasidir.

Nitekim ulu Allah söyle buyurur:

"Namazlarini husu içinde kilan mü'minler kurtulusa ermislerdir."
(Mü'minun: 1-2)

Takva sarti ile ilgili olarak da ulu Allah (C.C) söyle buyurur:

"Ulu Allah, sadece takva sahiplerinin ibadetini kabul eder." (Mâide Sûresi - 27)

Peygamber'imiz (S.A.S.) söyle buyurur:

"Kalbi ile Allah (C.C)'a yönelmiş olarak iki rek'at namaz kilan kimse anasından yeni dogmus gibi bütün günahlarından arinir."

Bilesin ki, namazda iken insani husu ve suur halinde bulunmaktan içe dogan duygu ve düşünceler alakoyar. Bunlari kesinlikle kovmak gerekir. Bunlari kovmada basarili olabilmek için ya los yerde veya oyalayicilardan arinmiş sade bir yerde namaz kilmak gerekir. Gürültü, islemeli yer dösemeleri ve süslü elbiseler insani ve suur halinden alakoyan baslica oyalayicilardir..

Nitekim rivayete göre Ebü Cehm, Peygamber (S.A.S.)'imize amblemli bir kemer bagi hediye etmist. Fakat Peygamber (S.A.S.)'imiz ilk namazdan sonra onu belinden çözdü ve dedi ki; «Onu Ebû Cehm'e geri götürün, çünkü o. beni namazda oyaladi.»

Yine Peygamber'imiz (S.A.S.) bir gün takunyesinin çemberinin yenilenmesini emretmist. Namaza durunca yeni oldugu için gözü ona takildi, bunun üzerine yeni çemberi sokup eskisini takmalarini emretti.

Peygamberim (S.A.S.)'izin parmaginda altin yüzük vardi, altin yüzük henüz haram kilinmamisti, bir mimberde hutbe okurken bu yüzüğü parmagindan çikarip atti. Sebebini de söyle açıkladi: «Size bakarken zaman zaman gözüm ona takiliyor, beni oyaliyor.»

Yine rivayete göre Ebu Talha (R.A.) bir gün evinin bchçesinde namaz kiliyordu, bu sirada bir kus bahçedeki agaçlardan birinin yapraklan orasinda uçup kaçmaya çalisiyordu. Manzara Ebû Talha'nin hosuna gitmist, bir müddet gözünü oradan ayiramadi. Bu arada kaç rek'at kildigini sasiriverdi. Namazdan sonra karsilastigi fitneyi Peygamber (S.A.S.)'imize anlatti, ve «O bahçeyi sadaka olarak veriyorum, onu dilediginiz sekilde degerlendiriniz» dedi.

Yine bir sahabî hakkında rivayet edildiğine göre, bu zat da bahçede namaza durmuştu. Hurma ağaçlarının meyva ile yüklü olduğu bir mevsimdi. Gözüne hurma ağacı ilisti ve hosuna gitti. Bu orada kıldığı rek'atların sayısını sasırdı. Namazdan sonra hemen Hz. Osman'a (R.A.) kosarak durumu anlatti ve «O bahçeyi hazîneye bagisliyorum, onu Allah (C.C) Yolu'nda degerlendir» dedi. Hz. Osman (R.A.) bahçeyi elli bin dirheme sattı.

Selefden biri der ki: «Su dört sey namazi zedeler:

- 1 — Secde yerinden baska tarafa bakmak.
- 2— Yüzü sivazlamak,
- 3 — Secde yerinin kum ve çakillarini atmak,
- 4 — Önünden gelip geçme ihtimalinin bulunduğu yerde namaza durmak.»

Peygamber'imiz (S.A.S.) buyuruyor ki:

"Namaz kilan kimse bakislarim secde yerinden baska tarafa kaydirtmadikça Allah (C.C), ona dogru dönüktür."

Hz. Ebû Bekr-es Siddîk (R.A.) namazda direk gibi dimdik dururdu. Bir kisim sahâbiîer rükû'da öylesine düzgün ve uzunca kalirlardi ki. kuslar onlari cansiz korkuluklar sanarak sirtlarina konarlardi.

Biliyoruz ki, saygi duyulan yüksek mevkideki kullar önünde bile merasime bagli bazi saygi gösterileri uygulanmasi gerekir. Buna göre padisahların padisahi huzurunda dururken belirli bir takim edeb ve hürmet esaslarindan sarf-i nazar etmek nasil düşünülebilir?

Tevrat'ta söyle yazili olduğu bildirilir;

«Ey Âdemoglu! Huzurumda durmus namaz kilarken aglamaktan çekinme, cunki ben sana kalbinden daha yakinim ve nurum gaybi da görür.»

Rivayete göre Hz. Ömer. (R.A.) bir gün mimberde iken söyîe dedi:

«Insan müslüman olarak sakalini agarttigi halde Allah (C.C)'in rizasini kazanacak bir tek namaz bile kilmamis olabilir.» Dinleyiciler; «Bu nasil olur?» diye sorunca su cevabi verdi; «Adem yeterince husu ve alcak gönüllülük içinde ve Allah (C.C)'a yönelerek namaz kilmaz.»

Ebû Aliye'ye (R.A.):

"Onlar ki namazda gaflet içindedirler." (Maun Sûresi - 5)

Âyet-i Kerimesinin mânâsini sordular, o da söyle cevap verdi. «Âyette kasedilenler. öyle kimselerdir ki, namaz kilarken sasirirlar, daha bir rek'at mi, yoksa iki rek'at mi kilarak selâm vereceklerini kestiremezler.»

Hasan (R.A.) ayni konuda «Oyalararak namaz vaktini kaçiranlar kasediliyor»

demistir.

Peygamber'imiz (S.A.S.) buyurur ki:

"Ulu Allah (C.C)söyle buyurur:

"Kulum benim azabimdan ancak üzerine farz kildigim ibadetleri edâ etmekle kurtulabilir."

20.Dedikodu, Koguculuk

Bilesin ki, ulu Allah (C.C) Kur'ân-i Kerimde giybeti kinamis ve gsybetciyi ölü eti yiyene benzetmistir. Ulu Allah (C.C) söyie buyuruyor:

"Birbiriniz hakkında giybette bulunmayin. İçinizden her hangi biri, ölü bir din kardesinizin etini yemeyi sever mi? Hic süphesiz bu igrenç bulacaginiz bir seydir."

(Hucûrât Sûresi - 12)

Peygamber'imiz (S.A.S.) buyuruyor ki:

"Her müslümanın diger müslümanlara kani, mali ve irzi haramdir."

Yine Peygamber'imiz (S.A.S.) söyle buyuruyor:

"Dedi - kodudan sakininiz, cünki dedi - kodu zinadan daha agir bir günahdir. Zira zina eden bir kimse tevbe edince tevbesi Allah (C.C)tarafından kabul edilebilir. Fakat dedi - kodusu yapılan kimse afvetmedikce dedi - koducunun afvedilmesî mümkün degildir."

Alimler, Laskasini giybet eden kimsenin sapan kuran bir çocuga benzedigini söylerler. Bu çocugun saga sola tas atmasi gibi giybetci de iyi amelini öteye beriye savurur.

Peygamber'imiz (S.A.S.) söyle buyurur:

"Mü'min kardesini lekelemek gayesi ile arkadan çekistiren kimseyi ulu Allah (C.C)Kiyamet Günü Cehennem köprüsü üzerinde durdurur, sözünü geri almadikça yoluna devam etmesine müsâade etmez."

Yine Peygamber'imîz (S.A.S.) buyuruyor ki:

"Giybet, müslüman kardesini arkasından hosuna gitmayecek sözler ile anmadir."

Demek ki, odamin arkasinda isterse vücûd eksikliginden, ister soy

asâletsizliginden, ister sözünde ve davranisinda var oldugu ileri sürülen bir kusurdan, isterse gerek din ve gerekse dünyasi üe ilgili eksikliklerinden bahsedilsin, bunlari hepsi dedi - kodudur. Hattâ, birinin elbisesinden, paltosundan veya atindan küçümseyen bir edâ ile arkasindan konusmak, giybettir.

Öyle ki, selef-i sâlihinden bazi üeri gelenlerin misal vererek belirttiklerine göre, birinin arkasindan «Elbisesi uzun veya kisa» diye konusmak bile dedi - kodudur. Nerede kaldi ki, onun sahsiyyeti hakkında rencide edici ifadeler kullanman!

Bildirildigine göre bir gün bazi konularda bilgi edinmek üzere Peygamber (S.A.S.)'imize kisa boylu bir kadin gelir. Kadin çikinca Hz. Ayse (R. Anha) «Allah (C.C) kadina ne kadar kisa boy vermis» deyince. Peygamber (S.A.S.)'imiz ona: «Giybet ettin Yâ Ayse!» diye ihtar buyururlar.

Peygamber'imiz (S.A.S.) söyle buyurur:

"Aman dedi-kodudan kaçininiz, çünkü o, üç âfet getirir.

- 1 — Dedi-koducunun duâsi kabul edilmez.
- 2 — İyi ameli kabul edilmez.
- 3 — Kötülükleri birikir.»

Peygamber'imiz (S.A.S.) koguculugu kinarken söyle buyurur:

"Kiyamet Günü insanlari en kötüsü, birine bir yüzü île, öbürüne baska bir yüzü ile görünen iki yüzlü kimselerdir, dünyada iki yüzlü olanlari Kiyamet Günü; atesten iki dili olacaktır."

Yine Peygamber'imiz (S.A.S.) buyurur ki:

"Kogucular (ondan ona söz tasiyanlar) Cennete giremezler."

Konusan konusamayan bütün canlilarin dili olduğu halde baligin neden dili yok? Söylendigine göre meselenin hikmeti sudur: Ulu Allah (C.C) Hz. Âdem'i (A.S.) yaratip meleklerle. O'na secde etsinler diye emredince Iblis hariç, bütün melekler O'na secde etmislerdi. Bunun üzrine ulu Allah (C.C) onu melek kiliginden cikarip. Cennetten kovmustur.

Cennetten kovulunca yeryüzüne inen Iblis denize gider ve ilk karsilastigi canlı, balık olur. iblis ona Âdem (A.S.)'in yaratildigini haber verir, arkasindan Hz. Âdem (A.S.)'in kara ve denizde yasayan her türlü canlıyi avliyabilecegini bildirir, balık de bu haberi diger canlilarina ularistirir; bunun üzerine ulu Allah (C.C) baligin dilini kökünden yok eder.

Amr Ibni Dinar'in (rahimehullah) anlattigina göre Medine'li bir adamin, yine Medine'nin bir kenar mahallesinde oturan bir kız kardesi vardi. Kadin hasta idi, adam zaman zaman ziyaretine giderdi, günün birinde öldü. Kardesi ölüsünü kefenleyerek götürüp topraga verdi, arkasindan da evine döndü.

Bu sirada para cüzdaninin yerinde olmadığını gördü, onu kabre düşürdüğünü hatırladı, yakın bir arkadaşını yanına alarak birlikte kabrin yanına gittiler, toprağı kaldırdılar ve para cüzdanını buldular.

Ölünün erkek kadesi arkadaşına: «Sen azıcık öteye git. ben kız kadesimin ne durumda olduğuna bakayım» dedi. Üzerindeki toprağı kaldırarak lâhdi açtı. Bir de ne görsün! Lâhid tutusmuş yaniyor!

Adam hemen annesine vardı. «Bana kız kadesimin önemli huylarını anlat» dedi. annesi «Senin kız kadesinin komsuların kapa arkalarında saklanır, kulagini kaplarına dayar, içerdeki konuşmaları dinler ve sonra duyduklarını baskalarına tasirdi» dedi.

Adam o zaman koguculuğun kabir azabına neden olduğunu anladı. Buna göre kabir azabından kurtulmak isteyenler, dedi-kodudan ve ona buna söz tasimaktan kaçınmalıdır.

Hikâye ederler ki: Ebü'l Leys'ül - Buhâri (rahimehullah) hacca giderken cebine iki dirhem koymuş ve «Mekke yolunda gerek giderken gerek dönerken biri hakkında dedi-kodu edersem su iki dirhemi fakirlere dağıtacağım» diye kendi kendine yemin etmişti.

Ebû'l - Leys, Mekke'ye vardı, hacc görevini yerine getirip evine döndü, fakat iki dirhem hâlâ olduğu yerde duruyordu. Verdigi sözü bilen dostları ona durumu sordular, cevabi söyle oldu: «Bir kişi hakkında dedi-kodu edeceğime yüz kere zina etmeyi tercih ederim.» (Mâzaallah!)

Ebu Hafs'ül Kebir (rahimehullah) buyurur; «Bir yılın Ramazan Orucunu tutmamayı, bir kişi hakkında dedi-kodu etmeye tercih ederim.»

Bir fikh âlimi hakkında gıybet eden kimse. Kiyamet Günü alında «Bu adam Allah (C.C)'in rahmetinden mahrum edilmistir» yazısını taşıyarak gelir.»

Enes İbni Mâlik'in (R.A.) rivayet ettiğine göre Peygamber (S.A.V)'imiz söyle buyuruyor:

"Mi'racı çıkarıldığım gece tırnakları ile yüzlerini tirmalayan ve les yiyen bir guruba rastladım. Cebrail'e «Sunlar kim?» diye sordum, bana, bunlar dünyada iken baskalarının ölü etini yiyenler (onun bunun hakkında dedi-kodu edenlerdir) diye cevap verdi.»

Hasan (R.A.) buyurur: «Yemin ederim ki, gıybet Dîne. koparılan bir et parçasının vücûda verdiği zarardan daha egir bir zarar getirir.»

Ebu Hureyre (R.A.) buyurur. "Mü'min kadesinizin gözündeki çöpü görürsünüz de, kendi gözünüzdeki mertegi görmezsiniz."

Bildirildiğine göre, bir gün Selman-i Ferisi (R.A.) Ebu Bekr (R.A.) ve Ömer (R.A.) ile (Allah (C.C) onlardan râzi olsun) birlikte sefere çıkmısti. Selman (R.A.) yol arkadaşlarına yemek pisiriyordu. Bir yerde mola verdiler, fakat Selman (R.A.) yiyecek bir şey hazırlamamısti.

Bunun üzerine. O'nu yanında yiyecek bir şey var mı, yok mu baksin ve varsa

alsin gelsin diye Peygamber (S.A.V)'imize gönderdiler. Selman (R.A.) yiyecek bir sey bulamayarak arkadaslarinin yanina eli bos dönünce Ebû Bekr (R.A.) ile Ömer (R.A.) kendi aralarında onun için «Selman (R.A.) su almak üzere falan kuyuya varsa kuyu kurur» dediler.

Bunun üzerine su âyet indi:

"Biribirin izin arkasından dedikodu yapmayın, sizden birisi ölü bir din kardesinin etini yemek ister mi? Hic süphesiz bundan tiksiniyorsunuz."
(Hucûrat Sûresi - 12)

Ebu Hureyre'den (R.A.) rivayet edildigine göre. Peygamber (S.A.V)'imiz söyle buyuruyor:

"Dünyada mü'min kardesinin etini yiyen (onun hakkında dedikodu yapan) kimsenin önüne Kiyamet Günü dedikodusunu yaptigi kardesinin lesi getirilir ve ona: ye simdi bu lesi dünyada iken dirisini yemistin» denir. Arkasından Peygamber (S.A.V)'imiz su âyeti okudu:

"Sizden birisi, ölü kardesinin etini yemek ister mi?"

Câbir Ibni Abdullah el-Ensarî (rahimehullah) derki, «Peygamber (S.A.V) ´imiz zamanında dedikodu olunca derhal kokusu duyulurdu, çünkü gayet seyrekti. Fakat simdi dedikodu öyle cogaldi ki. bütün burunlar koku ile doldu, o yüzden artik kokusu farkedilmez oldu. Tipki sunun gibi: Derici atölyesine giren birini düşünün, adam kokunun agirliğı yüzünden orada fazla kalamaz. Oysa atölyede çalışanlar hic bir rahatsızlık duymadan orada yerler, içerler, burunlari alistigi için kokusmus deri kokusunu duymazlar. Iste dedi-kodunun günümüzdeki durumu da böyledir.»

Kâ'b (R.A.) der ki: «Bir kitabda okuduguma göre dedi-kodudan tevbe edenler Cennet'e en arkadan girerler. Öte yandan dedi koduculukta ısrar ederek ölenler de herkesten önce Cehennem'e girerler.»

Ulu Allah (C.C.) buyuruyor ki:

"Gerek birinin arkasından atip tutanların (hümeze) ve gerekse baskalarına, yüzlerine karsi hakaret edenlerin (lümeze) her ikisinin de vay haline!"

(Hümeze Süresi - 1)

Bu Ayet-i Kerime, Velid Ibni Mugîre hakkında nâzil oldu. Çünkü Peygamber'imize (S.A.S.) ve bütün müslümanlara yüzlerine karsi alay ve hakaret ediyordu.

Bilindigi gibi husûsî bir nüzul sebebine dayanan Âyet-i Kerimenin hükmü umûmî olabilir.

Peygamber ´imiz (S.A.S.) buyuruyor ki:

"Aman dedikodudan kaçininiz, çünkü o zinadan daha agir bir günahdir" Sahabe ´ler Peygamber (S.A.S.)'imize «Dedi-kodu nasıl olur da zinadan daha agir

olabilir» diye sordular.

Peygamberimiz (S.A.S.) bu soruya: «Çün-kl insan zina edip tevbe edince Allah (C.C)tevbesini kabul eder. fakat hakkında dedikodu yapılan kimse bagislamadikça dedikoducunun afvedilmesi mümkün degildir.»

Dedikodu yapan kimse önce pismanlik duyup tevbe etmelidir, böylece Allah (C.C) hakkından kurtulmuş olur. Arkasından da hakkında dedikodu yaptığı kimseden de helâllik alması gerekir, eger adam hakkını helâl ederse ancak o zaman kul hakkından kurtulmuş olabilir.

Peygamber'imiz (S.A.S.) buyuruyor ki:

"Müslüman kardeşi hakkında dedikodu yapan kimsenin Kiyamet günü, ulu Allah (C.C) yüzünü kiçina çevirir."

Buna göre dedikodu yapan kimsenin yerinden kalkmadan ve dedikodusu karşı tarafın kulagina varmadan önce Allah (C.C)'dan onun için afvedilemelidir. Çünkü dedikoducu, haber karşı tarafın kulagina varmadan tevbe ettiği takdirde, ortada sadece Allah (C.C) hakkı söz konusu olduğu için tevbesi kabul edilir. Fakat dedikodu haberi karşı tarafın kulagina varınca" tevbe sayesinde dedikodu vebalinin ortadan kalkabilmesi için, dedikoduya uğrayanın hakkını helâl etmesi gerekir.

Zina konusunda da hüküm böyledir. Yani evli bir kadınla zina eden kimse, kadın kocası olup biteni duymadan tevbe ettiği takdirde tevbesi kabul edilebilir, fakat kadının kocası durumu öğrendikten sonra tevbenin kabul edilebilmesi için, aldatılan kocanın hakkını helâl etmesi gerekir. Yerine getirilmeyen namaz, oruç, zekât ve hacc borçlcri, bu borçlar kaza edilmedikçe tevbe ile ortadan kalkmaz. Dogrusunu Allah bilir.

21.Zekat

Ulu Allah (CC.) söyle buyuruyor:

"Zekâti veren mü'min'er kurtulusa ermislerdir."
(Mu´minun Sûresi 4)

Ebû Hureyre'den (R.A.) rivayet edildigine göre Peygamber (S.A.V)'imiz söyle buyuruyor:

"Altın ve gümüsü olup da bunların hakkını (miktarı belirtilmiş zekâtını) vermeyenler için, mutlaka Kiyamet günü bu altın ve gümüş madenleri atesten levhalar haline getirilerek vücûdiari bunlarla kızartılır, yanları ve sırtları bu levhalar üzerinde daglanır."

Yâni bu levhalar çok dahi olsa, cismi onlara gere genişlettir, levhalar sogudukça miktarı elli bin sene olan Kiyamet Gününde tekrar kızdırılırlar, bu hal, tâ küller arasında muhakeme bitip herkes, yolunun Cennete mi, yoksa Cehenneme mi gedeceğini görünceye kadar devam eder.

Ulu Allah (C.C) söyle buyuruyor:

"Altını ve gümüsü biriktirip de onları Allah (C.C) yolunda kullanmayanlar yok mu? Onları acı bir azap ile müjdele!"

"Kiyamet Günü, o altın ve gümüş. Cehennem ateşinde kızdırılarak onlarla alınları, burunları ve sırttan dağlanır ve onlara, işte bu kendiniz için biriktirdiğinizdir. Biriktirdiğinizi tadını tadın denilir."

(Tevbe Sûresi - 34-35)

Peygamberimiz (S.A.S.) buyuruyor ki:

"Kiyamet Günü, üzerlerine farz kılınmış olan hakkımızı alacak olan fakirler yüzünden yavaş zenginlerin başına gelenlere. Çünkü o zaman ulu Allah (C.C) fakirlere; «İzzet ve celâlim hakkı için, bu gün sizi kendime yaklaştıracak ve onları uzaklaştıracam.» diye cevap verir."

Arkasından Peygamber'imiz (S.A.S.) şu âyeti okudu:

"Onlar o kimselerdir ki mallarında dilenci ile mahrum için muayyen bir hak vardır." (Mearic Sûresi. 24-25).

Rivayete göre Peygamber'imiz (S.A.S.) Mi'rac'a götürüldüğü gece sağılmaya, zehirli ot otlamaya, yavaş kızgın taşın üzerine doğru sürüklenen koyunlar gibi Cehenneme doğru, sürülen arkası ve önü yamalı bir gurupla karşılasır. Cebrail'e (A.S.): «Bunlar kim?» diye sorar.

Cebrail (A.S.) de Peygamber`imize (S.A.S.) şu cevabı verir; «Bunlar, mallarının zekatını vermemiş olanlardır. Allah (C.C) onlara zulmetmiş değildir, zâten Allah (C.C) kullarına asla zulmetmez.»

HIKAYE

Bir gün «tabii»´den bir gurup Ebû Sinan'ı ziyaret etmeye giderler. İçeri girip yanına oturunca Ebû Sinan misafirlerine «Hep birlikte kalkalım da, kardeşi ölen bir komşumuz var, onu taziye edelim» der.

Bundan sonrasını, gurupta bulunan Muhammed İbni Yusuf el-Feryabî söyle anlatıyor;

«Birlikte kalktık, o adamın evine vardık, onu hüngür hüngür ağlarken ve bitkin bir vaziyette bulduk, acısını hafifletecek ve kendisini teselli edecek sözler söylemeye başladık, fakat o hiç teselli ve taziye sözlerine kulak asmiyordu.

Ona «ölümün kaçınılmaz bir yolculuk olduğunu bilmiyor musun?» dedik, bize «tabii biliyorum, ama ben kardeşimin gece gündüz çektiği azaba ağlıyorum»

diye cevap verdi, ona «Allah (C.C) sana gaybi mi bildirdi ki, böyle söylüyorsun?» dedik, bize su cevabi verdi:

«Hayir, fakat kardesimi gömüp kabrini toprakla doldurunca, herkes mezarliktan ayrildiktan sonra ben kabrin basina oturdum, o sirada içerden bir ses geldi, söyle diyordu; «Eyvah, beni tek basima azab ile basbasa koyup gittiler, oysa ki ben namazimi kilar ve orucumu tutardim.» Kardesimin bu feryadi beni aglatti ve «Durumu nasildir?» diye görmek için kabrini kazmaya basladim, bir de ne göreyim, içerde ates yaniyor ve kardesimin boynuna da atesten bir halka geçirilmis!

Kardeslik sefkatime yenilerek boynundan halkayi çikarayim diye elimi uzattim, parmaklarim ve avucum yandi.» Muhammed Ibni Yûsuf el-Feryabi anlatmaya devam ediyor.

«Adam yorganin altinda sakladigi elini cikardi, yanik karasi oldugunu gördük.» Arkasindan sözlerine devam etti:

«Durumu böyle gördükten sonra üzerini yeniden toprak ile örterek mezarliktan ayrildim. Kardesimin haline nasil aglamayayim, onun acisini nasil unutayim?»

Adama «Kardesin dünyada iken ne kötülük ederdi?» diye sorduk, bize «Malinin zekâtini vermezdi» diye cevap verdi, o zaman hepimiz: «Bu durum ulu Ailah (C.C)'in su Âyet-i Kerimesinin dogrulugunu ortaya koyuyor» dedik.

Ulu Allah (C.C.) söyle buyuruyor:

"Allah'in kendi faziletinden onlara bagislamis oldugu malda cimrice davrananlar, kendi hesaplarina iyi davrandiklarini sanmasinlar, tersine bu tutum kendileri için kötüdür. Cimrilik ile yanlarinda alakoyduklari mal (zekât) Kiyamet Günü halka olup boyunlarına geçirilecektir."

(Al-i Imrân Süresi. 180)

Demek ki, kardesinin azabi Kiyamet Gününe birakilmayarak öne alinmis ve kabirde uygulamaya konmustur.

Muhammed Ibni Yûsuf sözlerine söyle devam ediyor, «Bir müddet sonra hep birlikte adamin yanindan ayrilarak Peygamberimizin (S.A.S.) arkadaslarindan biri olan Ebû Zerr'in (R.A.) yanina vardik, adamin basindan geçenleri ona anlattik ve ona «Yahudiler ve Hiristiyanlar ölünce onların

kabirlerinde neden böyle bir durum görülmüyor?» diye sorduk, bize «Onların cehennemlik oldugu kesindir, fakat ulu Allah (C.C) size mü'minlerin böylesine durumlarini, ibret alasiniz, diye gösteriyor» diye cevap verdi.

Nitekim ulu Allah (C.C.) buyuruyor ki:

"Hiç süphesiz, Allah'dan size çeşitli ibret manzaralan gelmistir. Görüp ibret alan kendine iyilik eder, ibret manzaralarına karsi göz yumanlar da kendilerine zarar ederler. Ben sizin basinizda koruyucu degilim." (En'am Sûresi. 104.)

Peygamber'imiz (S.A.S.) söyle buyuruyor:

"Mallarının zekâtını vermeyenler, Allah (C.C) katında yahudiler ve hiristiyanlar gibidirler. Ösür vergisini vermeyenler, Allah (C.C) katında, atesperestlerden farksızdırlar."

Zekât ve ösür vermeyenler hem meleklerin, hem Peygamber (S.A.S.)'imizin dili ile lanete ugramislardir, onların şahidlikleri geçersizdir.

Ebû Hureyre (R.A.) sözlerine söyle devam ediyor; «Zekât ve ösür vergisini ödeyenlere ne mutlu! Üzerinde zekâtтан dolayı, kabir azabi ve Kiyamet Günü azabi bulunmayanlara ne mutlu! Çünkü malinin zekâtını verenlere ulu (S.A.S.) kabir azabi çektirmez. Kiyamet Günü de vücûdlarını cehennem atesine haram kilar; hesaplasmaksizin onları Cennete koyacağı kesindir, öyle kimseler, dudakların yanacağı o demlerde, susuzluk da çekmezler.»

22.ZİNA

Yüce Allah (C.C.) söyle buyurur:

"Kurtulusa eren müminler, edep yerlerini (fuhustan ve diğer haramlardan) korurlar."

(Mü'minûn Sûresi. 5)

Yine ulu Allah (C.C.) buyuruyor:

"Fuhsun açigina da, gizlisine de yanasmayiniz." (En'âm Sûresi. 151)

Burada «açık fuhus» zina, «gizli - sakli; fuhus» deyimi ile de öpüsme, elleme ve bakisma kasediliyor olmalıdır.

Nitekim Peygamber'imiz (S.A.S.)

«— Eller de, ayaklar da, gözler de zina islerler.»

Nitekim ulu Allah (C.C), söyle buyuruyor:

"Mü'min erkeklere de ki; gözlerini (haramdan) saklasınlar ve irzrini korusunlar, bu kendileri hesabına en temiz yoldur. Hiç süphesiz, Allah yaptıklarını iç yüzü iie bilendir.

Mü'min kadınlara da de ki, (onlar da) gözlerini (haramdan) sakınsınlar irzlerini korusunlar. Kendiliginden belirenin disında ziynetlerini açığa vurmasınlar. Başlarını göğüslerini kapayacak şekilde örtsünler. Güzelliklerini kocalarından, babalarından, kayın babalarından, ogullarından veya kocalarının ogullarından, erkek kardeşlerinden, kardeşlerinin ogullarından, kız kardeşlerinin ogullarından, yengelerinin ogullarından, cariyelerinden, erkeklikten kesilmiş hizmetçilerden, kadınların edeb yerlerinin herüz farkında olmayan küçük

çocuklardan baskasına göstermesinler. Sakli güzelliklerini ortaya çıkaracak şekilde sesli adımlar atarak yürümesinler.

Ey mü'minter hepiniz Allah'a tevbe ediniz ki, kurtulusa eresiniz." (Nûr Sûresi. 30-31)

Görülüyor ki ulu Allah (C.C.) gerek erkeklere ve gerekse kadınlara harama bakmaktan sakınmayı ve irzi, haramdan korumayı emretmiştir. Ulu Allah (C.C.) çeşitli âyetler ile zinayı haram kılmıştır.

Yüce Allah (C.C.) söyle buyuruyor:

"Onu (zinayı) isleyen ağır azaba çarpılır." (Furkan Sûresi. 68)

Peygamber 'imiz (S.A.S.) söyle buyuruyor:

"Aman zinadan sakınıniz, çünkü onun, üçü dünyâda ve üçü Âhirette olmak üzere altı âfeti vardır. Dünyadakiler sunlardır:

- 1 — Geçim darlığına yol açar,
- 2 — Ömrü kısaltır,
- 3 — Sahibini kara yüzlü eder,

Âhîrettekiler de sunlardır:

- 1 — Allâh-i Teâlâ'nin gazabına sebep olur,
- 2 — Ağır hesaplasmaya gerekçe olur,
- 3 — Cehenneme girmeye yol açar."

Rivayete göre Hz. Mûsâ (A.S.) Allah (C.C.)'a:

"Yâ Rabbi! Zina edene ne ceza verirsin?" diye sorar.

Allah Teâlâ: «Yâ Mûsâ, ona yüce bir dağın üzerine atılsa dağın küle çevirebilecek olan atesten bir zirh giydiririm» diye buyurur.

Yine bildirildiğine göre, kötü yola düsmüs olan bir kadın şeytan katında bin tane günahkâr erkekten deha sevimidir.

«Mesabih» adli esere göre Peygamber 'imiz (S.A.S.) söyle buyuruyor:

"Kul zina islerken imâni kalbinden çıkararak gölge gibi basının üzerinde asılı kalır, ancak zina işi bitince kulun imâni yine geri döner."

Kitabil iknâda rivayet olduğuna göre Peygamber 'imiz (S.A.S.) söyle buyuruyor:

"Allah (C.C.) katında bir erkemin nikâhlisi olmayan bir kadının rahmine akittiği bir damla meniden daha büyük günah yoktur."

Erkek erkeğe yapılan cinsî münâsebet ise, zinadan da daha ağır bir günahdır.

Nitekim Enes Bin Mâlik'den rivayet olunan bir hadiste Peygamber'imiz (S.A.S.) buyuruyor ki:

"Erkek - erkege cinsî münâsebette bulunan kimse Cennetin kokusunu bile duyamaz, oysa ki, Cennetin kokusu bes yüz senelik uzaklıktan duyulabilir."

Hikâye ederler ki Abdullah İbni Ömer (R.A.) bir gün evinin kapisı önünde oturuyorken parlak yüzlü ve yckisikii bir delikanli görür, hemen içeri kaçıp kapiy: üzerine kitler, bir müddet sonra disardakilere «O fitne geçip gitti mi?» diye sorar, ona «gitti» diye cevap verirler, bunun üzerine disari cıkar.

Orada bulunanlar ona «Sana ne oldu, yoksa bu husûsda Peygamber' (S.A.V)imizden bir sey mi duydun?» diye sorarlar. O da «Evet, duydum. Böylelerine bakmak, onlar ile konusmak ve yine onlar ile birarada oturmak haramdır» diye cevap verir.

Kadi imam {ranimehuilah} buyurur ki, «Bir seyhın söyle dedigini duymustum: «Hor kadının yanında bir, her parlak oğlanın yanında ise on sekiz tane seytan vardır.»

Yine söylendigine göre, bir parlak oğlanı sehvetle öpen kimseyi, Allah Teâlâ, bes yüz senelik cehennem azabına çarptırır.

Evli bir kadını sehvet ile öpen kimse, yetmiş bakire ile zina etmiş gibidir.

Bir bakire ile zina eden kimse de yetmiş bin dul ile zina etmiş gibidir.

Kelbî, «Revnak-üt Tefsir» adlı eserinde der ki: «ilk erkek erkege cinsî münâsebeti Lût kavmine öğreten İblis idi, on'ara parlak yüzlü bir oğlan kiliginde görünerek erkekleri kendisi ile cinsî münâsebette bulunmaya çağırdı. Bu kiskirtme üzerine bazı erkekler onun üzerinden geçti. Böylece erkek erkege cinsî münâsebet, aralarında pis bir alışkanlık haline geldi, her yabancı erkek ile aynı işi yapmaya koyuldular.

Bunun üzerine ulu Allah (C.C.) onları bu çirkin alışkanlıktan vazgeçmeye ve putlara tapmaktan cayarak Allah (C.C.)'a ibadet etmeye davet etmek üzere onlara Hz. Lût'u (A.S.) peygamber olarak gönderdi.

Hz. Lût onları, bu isten menetti. Kendilerini Allah (C.C.)'a ibadete çağırdı. Yaptıkları kötü işe ısrarla devam ettikleri takdirde başlarına Allah (C.C.)'dan azab ineceğini bildirdi işe de bunlar duydukları sözleri hafife alarak ona: «Eğer doğru söylüyorsan, bize Allah (C.C.)'in azabını getir» dediler.

Baska bir care kalmadığını gören Hz. Lût Allah (C.C.)'a dua ederek kendisini bu sapıklara karşı mahcup etmemesini diledi ve Allah (C.C.)'a «Ey Rabbim, bu bozguncular karşısında beni muzaffer kıl» diye yalvardı.

Bunun üzerine ulu Allah (C.C.) göğe, o sopıkların üzerine taş yağdırmasını emretti, her taşın üzerinde kimin üzerine düşeceği yâzîli idi, işte Âyet-i Kerimede yagan taşlardan bahsedilirken «Rabb'inin katında nisanlı» deyiminin kullanılması, bu gerçeğin delilidir. Yani taşların her biri üzerinde Allah (C.C.)'in ezel hükmünde birer damga, birer nisan vardı.

Söylendigine göre Hz. Lût'ün (A.S.) kavminden olan bir tüccar, o sirada Mekke'de, Harem-i Serif'de alim - satim ile ugrasiyordu. Bu sirada gökten inen bir tas tam ona Harem-i Serifte çarpmak üzere iken araya giren melekler tasa «Geldigin yere dön. adam su anda Allah (C.C.)'in himayesinde bulunuyor» dediler. Bunun üzerine geri cikan tas, Harem-i Serifin disinda kirk gün yerle gök arasindaki boslukta asili kaldi ve edam alis - verisini bitirip Harem'den çikar cikmaz üzerine düsüp onu yok etti.

Hz.Lût (A.S) kavminin âfete ugramak üzere oldugunu öğrenince karisi ile kendisine inanan kimseleri toplayarak sehirden cikmaya koyuldu, ardindan gelenlere arkaya dönüp bakmamalarini tenbih etti. Bundan yalnız kansi müstesna idi. Bu kadin sehrin âfete ugrayacagini duyunca «vah kavmim» diye dönüp geriye bakti, bu sirada basina inen bir tas onu cansiz yere serdi.

Mücâhid (rahimehullah) der ki; «O gün sebahleyin Cebrail (A.S.) bu sapiklarin beldesine indi, beldenin yerle irtibatini keserek araya kanadini soktu, kanadi üzerinde beldeyi ve üzerinde yasayanlari havalandirdi, gök yüzüne kaldirarak öyne ki gök halki beldedeki horozlarin ötüsünü ve köpek havlamalarini duyabildiler. Sonra da bu beldeyi alt üst ederek yere birakti, ilk düşen evlerin damlari oldu, arkasindan her sey yerle bir oldu.

Onlarin basina gelen hic bir kavmin basina gelmemistir. Allah (C.C.) önce onlarin gözlerini kör etti, sonra da yurtlarini alt üst etti. Burada en büyüğü Sodom olmak üzere bes sehir vardı. Kur'an-i Kerim'in «Berae» sûresinde bahis mevzuu edilen mütefikât âfete ugramis yerler bunlardir. Buralarda o zaman dört milyon insanin yasadigi söylenir.

23.Silâ-i Rahim ve Ana Baba Hakki

Allah Teâla (C.C.) söyle buyuruyor:

"Ey insanlar! Sizleri bir tek insandan yaratan, o tek insandan erkegi ve disiyi yaratarak bu çiftten bir çok erkek ve kadinlar üretip yeryüzüne yayan Allah'a karsi gelmekten sakininiz. O'nun adini ileri sürerek birbirlerinizden çeşitli dileklerde bulundugunuz Allah'dan ve akrabalik baglarini zedelemekten çekininiz. Çünkü, Allah sizin üzerinizde devamlı bir denetleyicidir."

(Nîsâ Sûresi - 1)

Yine ulu Allah (C.C.) söyle buyuruyor:

"Yoksa idare yetkisi elinize geçse, yeryüzünde kargasalik çikararak ve akrabalik baglarini zedeleyerek bas mi kaldiracaksiniz?! Bu kimseler yok mu? Allah onlari rahmetinden kovarak kulaklarini sagir ve gözlerini kör etmistir."

(Muhammed Süresi. 22-23)

Hazreti Allah (C.C.) buyuruyor ki:

"O kimseler ki, Allah île vardıkları kesin sözleşmeyi bozarak Allah'in işler halde tutulmasını emrettiği münâsebet ve bağları keserler ve yeryüzünde kargasalık çıkarırlar. Bu kimseler yok mu? Onlar büyük zarara uğrayanların ta kendileridirler."

(Bakara Süresi. 27)

Yüce Allah (C.C.) buyuruyor ki:

"O kimseler ki, Allah ile vardıkları kesin sözleşmeyi bozarlar ve Allah'in işler halde tutulmasını emrettiği münâsebet ve bağları keserler. Bunlar yok mu? İşte Allah'in laneti bunların üzerindedir, kötü barınak (Cehennem) da onların olacaktır."

(Ra'd Süresi. 25)

Buhari ve Müslim'in Ebû Hureyre'den (R.A.) rivayet ettiğine göre, Peygamber'imiz (S.A.S.) şöyle buyuruyor:

«— Ulu Allah (C.C) bütün varlıkları yarattı. Bitirdiği zaman, «Silâ-i Rahim» ayaga kalkarak; «Ey Allah (C.C)'im! Burası akrabalık ve dostluk bağlarını kesmekten kaygı duyanların makarredir» dedi. Ulu Allah (C.C) «Evet, sana riayet edene yakın olmama ve seni savsaklayanları rahmetimden uzak tutmama razı olmaz misin?» buyurdu. Rahm: «Evet» dedi, ulu Allah (C.C) da «Öyleyse

orasi senin olsun» buyurdu, sonra dilerseniz Allah (C.C)'in su âyetini okuyunuz dedi:

"Yoksa idare yetkisi elinize geçse, yeryüzünde kargasalık çıkararak akrabalık bağlarını zedeleyecek bas mı kaldiracaksınız? Bu kimseler yok mu? Allah onları rahmetinden kovarak. kulaklarını seğir ve gözlerini kör etmiştir."

Bu hadis-i Tirmizi'de rivayet etmiş hasen sahih bir hadisdir demistir. İbni Mâce ile Hâkim dahi rivayet etmişler. Hâkim isnadi sahihdir demistir.»

Hz. Ebû Bekr (R.A)'den rivayet edildiğine göre. Peygamberimiz (S.A.S.) buyuruyor ki:

"Âhîrette çekilecek azabın yanında cezalar öne alınarak dünyada çektirilmeyi hak eden baslıca günahlar gaddarlık ile akrabalık hakkını çignemektir."

Buharî ile Müslim'in birlikte naklettiklerine göre Peygamberimiz {S. A.S.) şöyle buyuruyor:

«— Akrabalık hakkını çigneyenler Cennete giremezler.»

Süfyân: «Bundan murat, silayi rahim yapmayanlardır» demistir. Güvenilir ravilerin senedi ile imami Ahmed dahi rivayet etmiştir.

«— insanogullarının amelleri her persembeye günü ve Cuma geceleri Allah (C.C)'a arz edilir, fakat akrabalık hakkını çigneyenlerin amelleri geri çevrilir.

Beyhakinin rivayetine göre Peygamber'imiz (S.A.S.) buyuruyor ki:

«— Cebrail (A.S.) bana gelerek söyle dedi:

Bu gece saban ayının onbesinci gecesi (Berat gecesi)dir, Allah (C.C) bu gece Kelb kabilesinin sürüsündeki koyanların kilları sayısınca kimseyi cehennemden azad eder, fakat su kimselerin yüzüne bile bakmaz:

1 — Allah (C.C)'a ortak kusanlar,

2 — Kin tutanlar,

t — Akrahak bağlarını savsaklayanlar,

4 — Kendini beğenmişlik ve büyüklük duygusunun alâmeti olarak elbisesini topuklarına kadar uzatanlar,

5 — Ana-babaya karşı gelenler.

6 — Devamlı içki içenler.»

İbni Hibban ile baskalarının rivayetinde; Peygamber'imiz (S A.S) buyuruyor ki:

«— Su üç kimse cennete giremez:

1 — Devamlı içki içenler

2 — Akrahak bağlarını savsaklayanlar

3 — Büyüye inananlar.»

İbni Ebü Dünya ile Beyhaki'nin ve kısaltılmış olarak İmami Ahmed'in rivayetinde Peygamber'imiz (S.A.S.) söyle buyurdular:

"Bu ümmetin içinden öyleleri gelecektir ki, bunlar bir gece her insan gibi yiyip içip oynayacaklar, fakat maymun ve domuz kiliğine girerek sabahlayacaklar, sarsintiye uğrayıp yerin altına geçecekler veya üzerlerine tas yağacaktır."

Halk «Dün gece filân oğulları yerin dibine battı, falan dünyâperestinin evi alt üst oldu» diyecektir. Lût kavminin bazı kabileleri üzerine yağdığı gibi onların ve evlerinin üzerine de tas yağacaktır. Hz. Âd'in bir kısım kavmini kavuran kasırga gibi bir kasırgaya tutulacaklardır. Bu âfetlerin sebebi su günahları işlemeleridir:

1 — Devamlı içki içmeleri,

2 — Erkeklerin ipekü elbise giymesi,

3 — Oyuncu ve sarkici ve kadınlar edinmeleri.

4 — Faiz alip vermeleri,

5 — Akrabalik haklarini savsaklamalari."

Hız. Cabir (R.A.) buyurur. «Bir haslet daha var ki, Cafer onu unutmustur. (Taberaninin El-Evsat'ta rivayetine göre) Bir gün biz toplanmis oturuyorken karsimiza Peygamberimiz (S.A.S.) cikageldi ve bize söyle buyurdu:

«Ey müslümantar cemaati Allah (C.C)'dan korkunuz ve akrabalik haklarini gözetiniz, çünkü mükâfati en çabuk verilen iyi amel, akrabalik hakkini gözetmektir.

Gaddarliktan sakiniz, çünkü cezası en çabuk verilen günah gaddarlıktır, zulümdür. Ana - babaya karsi gelmekten, onlari yüzüstü brrakmaktan sakiniz, çünkü kokusu bin senelik mesafeden duyulduğu halde su kimseler. Cennetin kokusunu bile duyamazlar:

6 — Ana-babaya karsi gelenler, onlari yüzüstü birakanlar,

2 — Akrabalik haklarini savsaklayanlar,

3 — Yasli iken zina isleyenler,

4 — Büyüklük taslamak gayesi ile elbisesini yerlerde sürünecek şekilde uzatanlar, çünkü büyüklük Allah (C.C)'a mahsustur.»

İsfehanî'nin rivayetine göre Cabir söyle demistir: Peygamber (S.A.S.)'imizin huzurunda oturuyorduk. O: «Akrabalik haklarini gözetmeyenler aramızda oturamazlar» dedi. Bunun üzerine bir delikanli ayaga kalkarak halkamızdan çıktı ve bir teyzesine gitti, aralarında bir kirginlik varmis, hemen orada delikanli teyzesinden afv diledi, teyzesi de onu afvettigini bildirdi, arkasından delikanli yine aramıza katildi.

Bunun üzerine Peygamber'imiz (S.A.S.) «Aralarında akrabalik hakkini çigneyen birisinin bulunduğu topluluğa Allah (C.C)'in rahmeti inmez» buyurdu.

Yukardaki hadîs, su rivayeti dogruluyor, buna göre bir gün ebu Hureyre (R.A.) Peygamber (S.A.S.)'imizden bahsederken «O, akrabalik baglarini çigneyenleri aramızdan çikarirdi» deyince orada bulunan bir delikanli ayaga kalkti, hemen yıllardan beri dargin yasadigi bir halasına gitti, onunla baristi.

Kadin yegenine davranisinin sebebini sorunca oğlan da Ebû Hureyre (R.A.)'nin sözlerini anlatti, Kadin «Git, bu konuda ondan daha genis bilgi al» dedi, ogian gelip Ebû Hureyre (R.A.)'den daha genis bilgi isteyince o söyle dedi. «Çünkü ben Peygamber`imizin (S.A.S.) söyle dedigini duydum: "Aralarında akrabalik baglarini çigneyenlerin bulunduğu kavimlere Allah (C.C) rahmet göndermez."

Taberanî'nin (rahimehullah) naklettigine göre (Hadiste: "Süphesiz Melekler içlerinde akrabalik hakkına riâyet etmeyenler) bulunan bir kavmin üzerine inmezler." demistir.

(Taberanî'nin sahih senediyle) Âdem'den rivayetine göre söyle demistir: «Bir gün sabah namazından sonra İbni Mes'ud (R.A.) bir gurup arasında oturuyordu, bir ara söyle dedigini duydum,

«Allah (C.C) askina, aramızda akrabalik baglarini koparanlar varsa kalkip çiksin. Çünkü biz Rabb'imize dua etmek istiyoruz. Oysa ki, gökyüzü kapilan akrabalik baglarini çigneyenlerin yüzüne kapalidir.»

Buhârî ile Müslim'in bildirdigine göre Peygamberimiz (S.A.S.) söyle buyuruyor:

"Rahim, Ars'a asilidir ve kim beni gözetirse Allah (C.C) da onu gözetir, kim beni savsaklarsa Allah (C.C) da onu rahmetinden mahrum eder» der."

Hadisi Ebû Dâvûd'la Tirmizî de rivayet etmis, Tirmizî onun hakkında: Hasen Sahih bir hadistir demistir. Fakat, sahihtir demesine itiraz edilerek Munkati oldugu söylenmistir. Mevsul rivayeti hakkında Buhari hatadir demistir.

Abdurrahman İbni Avf'in (R.A.) rivayetine göre Peygamber (S.A.S.)`imiz söyle buyuruyorken isittim demistir.

«— Ulu Allah (C.C) der ki, «Ben Allah'im, ben Rahman'im. Rahm´i yarattim ve ona kendi adimla ayni kökten türeyen bir isim verdim, onu gözeteni ben de gözetirim, onu çigneyeni ben de rahmetimden mahrum ederim.»

İmam-i Ahmed'in sahih senetle rivayetine göre: Peygamber'imiz (S. A.S.) buyuruyor ki:

"Faizin en katmerlisi, müslümanın irzina haksiz yere dil uzatmaktır. Rahm Allah (C.C)'in «Rahman» isminden türemis karsilikli bir kan yakinligidir. Bu yakinlik bagini çigneyenlere Allah (C.C) Cenneti haram eder."

İmam-i Ahmed'in kuvvetli iyi bir isnatla ve İbni Ribba'nın Sahihinde rivayetine göre Peygamber'imiz (S.A.S.) buyuruyor ki:

«— Rahim, Allah (C.C)'in «Rahman» isminden türemis, karsilikli bir kan yakinligidir, O der ki, «Yâ Rabb'i! Beni çignediler, ya Rabb'i beni savsakladilar. Yâ Rabb'i, bana haksizlik ettiler. Yâ Rabb'i. Yâ Rabb'i...»

O böyle sikâyet edince Allah (C.C) ona söyle cevap verir: «seni gözeteni gözetmeme ve seni çigneyeni rahmetimden mahrum etmeme razi degil misin?» der.

Peygamber'imiz (S.A.S.) buyuruyor ki:

«— Rahim, Arsa asili bir halkadir, keskin bir dil ile konusarak söyle der: Allah (C.C)'im! Beni gözeteni sen de gözet, beni çigneyeni de rahmetinden uzak tut.» Ulu Allah (C.C) da ona söyle buyurur: Ben «Rahmans ve «Rahim»`im. Rahm'e kendi adimla ayni mastardan titreyen bir isim takdim, onu gözeteni gözetirim, onu çigneyeni ben de rahmetimden uzak tutarim.»

Peygamber'imiz (S.A.S.) buyuruyor ki:

«— Su üç sey Ars'a baglidir:

1 — Rahim, o der ki. «Allah (C.C)'im! Ben senin yanindayim, hiç bir zaman münasebeti kesmem.»

2 — Emanet, o da der ki, Allah (C.C)'im! Ben senin yanindayim, hiç bir zaman hiyanet etmem.»

3 — Nimet, o da, der ki, «Allah (C.C)'im! Ben de senin yanindayim, hiç nankörlük etmem.»

Beyzaz ile Beyhaki'nin rivayetinde
Peygamber'imiz (S.A.S.) buyuruyor ki:

«— Mühür Ars'in diregine asili durur. Rahim birisinden sikâyette bulunduğu zaman ve kisi Allah (C.C)'in emirlerine karsi gelerek günah isledigi vakit, Allah (C.C) mührü göndererek kalbini mühürler, adam ondan sonra artik yaptigi hiç bir kötülügün farkina varmaz.»

Buhâri ile Müslim'in birlikte bildirdigine göre Peygamber'imiz (S.A.S.) söyle buyuruyor:

"Allah (C.C)'a ve Âhiret Gününe inananlar, misafirlerini güzel agilasınlar: Allah (C.C)'a ve Âhiret Gününe inananlar, akrabalik baglarini gözetsinler. Allah (C.C)'a ve Âhiret Gününe inananlar, ya faydali (dogru) konussunlar, yahut sussunlar."

Yine Buhârî ile Müslim'in bildirdigine göre. Peygamber'imiz (S.A.S.) söyle buyuruyor:

«— Geçim imkânlarının genistemesini ve ömrünün uzun olmasini isteyenler, akrabalik baglarini gözetsinler.»

Ebû Hureyre (R.A.) buyurur: «Peygamber'imizin (S.A.S.) söyle dedigini duydum:

«Geçim yollarinin genislemesini ve ömrünün uzun olmasini arzu eden kimse, akrabalik baglarini gözetsin»

Bu Hadis-i Buhârî ve Tirmizî rivayet etmislerdir. Lâfzi sudur: Peygamber'imiz (S.A.S.) söyle buyurmuslardir:

«Soylarinizdan akrobaya yardim edeceginiz seyi öğrenin, çünkü, akrobaya yardim, ailede muhabbet, malda zenginlik, ömürde ziyadedir.»

Peygamber'imiz (S.A.S.) buyuruyor ki:

"Ömrünün uzun olmasini, geçim imkânlarının genislemesini ve son nefeste imansiz can vermemeyi isteyen Allah (C.C)'dan korksun ve akrabalik baglarini gözetsin.»

Peygamberimiz (S.A.S.) buyuruyor ki:

«— Tevrat'ta der ki, rizkinin ve ömrünün artmasını dileyenler, akrabalık bağlarını gözetsinler.»

Peygamberimiz (S.A.S.) buyurur ki:

«— Sadaka vermek ve akrabalık bağlarını gözetmek sayesinde Allah (C.C) ömrü uzatır, son nefeste imansız can vermiş tehlikesini uzaklaştırır, istenmeyen ve korkulan ihtimallerden uzak kalmayı temin eder.»

Ebû Ya'lâ'nin (rahimehullah) iyi bir isnatla Hasan kabilesinden biri söyler der: «Bir gün Peygamber'imizin {S.A.S.) yanına vardım. Kendisi ashabından birkaç kişi ile beraberdi. «Allah (C.C)'in Rasûlü olduğunu ileri süren sen misin?» diye sordum. O. «Evet, benim» cevabını verdi. Bu cevabı üzerine O'na «Ya Rasûlallah, Allah (C.C) katında en değerli amel nedir?» diye sordum. «Allah (C.C)a iman etmektir» dedi. «Ya Rasûlallah sonra arkasından ne gelir» diye sordum. «Akraba bağlarını gözetmek» diye cevap verdi.

Arkasından «Ya Rasûlallah, Allah (C.C)'in en sevmediği ameller hangileridir?» diye sordum. «Allah (C.C)'a ortak kosmaktır» dedi. «Ya Rasûlallah sonra?» dedim. «Akrabalık bağlarını çignemektir» diye cevap verdi. «Yâ Rasûlallah, doha sonra?» diye sordum. «İyiliği emrederek kötülükten ala-koymaktır» diye cevap buyurdular.

Buhâri ile Müslim'in birlikte naklettiklerine göre, seyahatlerinin birinde Peygamber'imizin (S.A.S.) önüne bir çöl bedevisi çıktı, devesinin dizginini yahut yedegini tutarak «Yâ Rasûlallah. beni Cennete yaklastıran ve Cehennemden uzaklastıran amel nedir, söyler» dedi. Peygamber (S.A.V)'imiz bu soruya önce cevap vermeyerek arkadaşlarının yüzüne baktı ve «bu adam, gerçekten muvaffak oldu, yahut gerçekten doğru yola geldi» dedi. Çöl bedavisine Peygamber (S.A.V)'imiz «ne demistin» diye sordu. O da tekrarladi bunun üzerine Peygamber (S.A.V)'imiz çöl bedavisine su cevabını verdi. «Cehennemden uzaklaş Cennet'e yaklaşmak istiyorsan varlığını ortak kosmaksızın Allah (C.C)'a kulluk edeceksin, namazı dosdoğru kilacaksın, malinin zekâtını vereceksin ve akrabalık bağlarını gözeteceksin. Simdi devemin dizginini bırak de yoluma devam edeyim» buyurdu. Çöl bedevisi arkasından dönerek yoluna koyulunca Peygamber (S.A.V)'imiz arkadaşlarına «bu adam eğer kendisine verdiğim emirlere uyarsa Cennet'e girer» dedi.

Taberanî'nin güzel bir isnatla bildirdiğine göre. Peygamber'imiz (S.A.S) söyler buyurur:

"Ulu Allah (C.C) dünyaya geldiklerinden beri kendilerine buguz ederek yüzlerine bakmadığı bir kavimle bir ülkeyi onarır ve geçim imkânlarını geliştirir."

Sahâbîler «Bu nesil olur, yâ Rasûlallah» diye sorarlar. Peygamber'imiz (S.A.S.) bu soruya «Bu kavmin akrabalık bağlarını gözetmeye yönelmesi sayesinde» diye cevap buyururlar.

Ahmed İbni Hanbel'in (rahimehullah) güvenilir Raviler senediyle rivayet

ettigine göre Peygamberimiz (S.A.S.) şöyle buyuruyor:

«— Tatli huya ve müsamahaya sâhib olan kimse, dünya ve âhiretten en yararlı payını, akrabalık bağlarını gözetmeyi, iyi komsuluk ve huy güzelliği almış demektir. Bunlar ülkeleri kalkındırır ve ömürleri uzatır.»

Yalnız bu hadiste inkita vardır.

Ebu Seyh, İbni Hibban ve Beyhâkî'nin {Allah (C.C) onlardan razı olsun} bildirdiğine göre, Peygamber'imize (S.A.S.) «insanların en hayırlısı kimdir» diye sordular, Peygamber (S.A.S.)'imiz bu soruya «Allah (C.C)'dan en çok çekinenler, akrabalık bağlarını en titiz şekilde gözetenerler, doğruyu emredip egrilikten alakoyma görevine en fazla önem verenler» diye cevap buyurdular.

Taberânî ve İbni Hibban'a göre, sahabîlerden Ebû Zerr (R.A) şöyle der.

«Dostum Rasûlallah, bana şu iyi huyları edinmemi tavsiye etti:

1 — Bana, kendimden daha zenginlere değil, daha fakirlere bakmamı tavsiye etti,

2 — Yoksulları sevmemi ve onlara yakınlık göstermemi tavsiye etti,

3 — Küsmüş olsan bile akrabalar arasında akrabalık bağlarını gözetmemi tavsiye etti»

4 — Allah (C.C) yolunda hiç bir kimsenin beni kinamasından çekinmememi tavsiye etti,

5 — Acı da olsa gerçeği söylemekten geri durmamı tavsiye etti.

6 — Sık sık «la havle ve lâ kuvvete illâ billah» dememi tavsiye etti; çünkü bu cümle, Cennet hazinelerinden biridir.»

Buhârî ile Müslim'in ve baskalarının bildirdiğine göre Peygamber (S.A.S.)'imizin eslerinden biri olan Hz. Meymune (R.A), Rasûlullah (S.A.S.)'a danismadan kendisine ait olan bir cariyeyi azad eder. Meymune (R.A)'nin nöbet günü gelince «yâ Rasûlallah (S.A.S.), ben cariye mi azad ettim» diye bildirir.

Peygamber'imiz (S.A.S.) «Sen bunu yaptın mı?» diye sorar. Hz. Meymune (R.A) «Evet» diye cevap verir. Bunun üzerine Peygamber (S.A.S.)'imiz ona «Onu azad edeceğine dayılarından birine bçgıslasaydın daha çok sevap kazanırdı.» diye buyurur.

İbni Hibban ve Hakim'in rivayet ettiğine göre adamın biri bir gün Peygamber'imize (S.A.S.) gelerek «Büyük bir günah işledim, benim tevben kabul edilir mi?» diye sorar. Peygamber (S.A.S.)'imiz adama «Annen sağ mı?» diye sorar, adam «Hayır» diye cevap verir. O zaman Peygamber (S.A.S.)'imiz «Peki, teyzen var mı?» diye sorar, adam «Evet, var» deyince. «O halde git ona iyilik et» buyurur.

Buhari ve baskalarının bildirdiğine göre Peygamber'imiz (S.A.S.) şöyle buyuruyor:

"Akrabalarından gördüğü yakınlığa aynı yakınlığı göstererek karşılık veren kimse, akrabalık bağlarını gözetmiş sayılmaz. Akrabalık bağlarını gözetken kişi, arayı açan akrabalar ile münâsebetleri tazeleyen kimsedir."

Peygamber'imiz (S.A.S.) buyuruyor ki:

«— Sakin, eğer baskalarından iyilik görürsek biz de onlara karşı iyi davranırız, bize haksızlık eden otursa, biz de mukabil bir hâksizlik ile onlardan öcümüzü alırız, diyen beyinsizler güruhundan olmayınız. Kendinizi baskalarından gördüğünüz iyiliğe iyilik ile cevap vermeye ve size yapılan haksizliklere başka bir haksizlikle cevap vermemeye alistiriniz.»

Müslim'in bildirdiğine göre sahabelerden biri bir gün Peygamberimize (S.A.S.) gelerek der ki, «Yâ Rasûlallah, benim bir kaç akrabam var. Ben bunlar ile olan bağlarımı gözetiyorum, onlar ise aramızdaki akrabalık hakkını çigniyorlar. Ben onlara karşı iyi davranıyorum, onlar bana karşı kötü hareket ediyorlar. Ben onlara karşı nezâket gösteriyorum, onlar bana kabalık gösteriyorlar- ne yapmamı tavsiye edersiniz?»

Peygamber (S.A.S.)'imiz adama şöyle cevap verdi: «Eğer durum dediğin gibi ise, sen onların yüzüne kızgın kül serpiyorsun demektir, böyle davranmaya devam ettikçe onlara karşı Allah (C.C)'in desteğini yanında bulursun.»

Peygamber'imiz (S.A.S.) şöyle buyuruyor:

«— Sadakanın en faziletlisi, içinden düşmanlık besleyen bir akrabaya verilenidir.»

Bu hadis, yukarıda geçen «akrabalık bağlarını savsaklayanlara karşı yakınlığı tazeleyenlerden bahseden hadisi teyid etmektedir.

Taberânî ve Hakim'in naklettiklerine göre Peygamber'imiz (S.A.S.) şöyle buyuruyor:

«— Su üç huy kimde bulunursa Allah (C.C) onu kolay bir hesaplasmadan sonra Cennete gönderir.»

Sahâbilerin «Bu huylar nelerdir?» diye sormaları üzerine Peygamber'imiz (S.A.S.) su cevabi buyurdular:

- 1 — Eğer sana vermeyene sen verirsen,
- 2 — Akrabalık bağlarını çigneyenlere yakınlık göstermeye devam edersen.
- 3 — Sana karşı haksiz davrananların kusurlarını bağlarsan, bu üç huyun sahibi isen, Allah (C.C) seni Cennete koyar.»

Ahmed İbni Hanbel'in (rahimehullah) naklettigine göre Ukbe Bin Âmir (R.A.) der ki, «Bir gün Peygamber (S.A.V)imiz ile karşılaştım, elini tutarak «Yâ Rasûlallah (S.A.V), bana en faziletli amellerin hangileri olduğunu söyle» dedim. O bana şöyle cevap verdi. «Ya Ukbe, aranızdaki akrabalık bağlarını çigneyenlere yakınlık göstermeye devam et, sana vermeyene sen ver, ve sana

haksizlik edenin kusurunu bagisla.»

Hakim'in rivayetine göre. Peygamber (S.A.V)'imiz sözünü söyle bitirir; «Dinle, ömrünün uzun olmasını ve geçim imkânlarının genişlemesini isteyenler, akrabalık haklarını gözetsinler.»

Taberaninin rivayet ettiğine göre, Peygamber'imiz (S.A.S.) bir sahâbiye söyle buyurdu:

«Dinle, dünya ve Âhiretin en soylu huylarını sana söyleyeyim mi: Aranızdaki akrabalık bağlarını çigneyenlere yakınlık göstermen, elini boş çevirenlere senin vermen, sana karşı haksizlik edenini bağışlamanda.»

Yine Taberânî'nin başka bir rivayetine göre Peygamber'imiz (S.A.S.) söyle buyurmıştır:

«— Faziletlerin en üstünü aranızdaki akrabalık bağlarını çigneyenlere yakınlık göstermeye devam etmen, seni boş çevirene vermen, sana karşı çirkin ve incitici söz kullananların kabalığını bağışlamandır.»

Beyzaz'ın rivayetine göre: "Size, Allah (C.C)'in dereceleri ne ile yükselttiğini göstereyim mi?" demiş.

Yine Taberânî'nin rivayetine göre ise söyle buyurmıştır:

«— Dinleyin, Allah (C.C)'in ülkelere şeref bağışlamasına ve onların derecelerini yükseltmesine vesile olan huyları size bildireyim mi:

Ashâb. «Bildir Yâ Rasûlallah. (S.A.S.)» dediler.

«1 — Sana kaba davrananı hoş görmen,

2 — Sana Haksizlik edenlerin kusurlarını bağışlaman.

3 — Sana vermeyene vermen.

4 — Akrabalık bağlarını çigneyenlere yakınlık göstermendir.» buyurdular.

Ibni Mâce'nin rivayet ettiğine göre, Peygamber'imiz (S.A.S.) söyle buyuruyor:

«— Sevabi en erken verilecek olan iyilikler, ana - babaya iyilik ve akrabalık bağlarını gözetmektir. Buna karşılık ilk cezası verilecek olan kötülükler de basta ana - baba olmak üzere baskalarına karşı haksiz davranmak ve akrabalık bağlarını çignemektir.»

— 147 —

Taberânî'nin rivayet ettiğine göre Peygamber'imiz (S.A.S.) söyle buyuruyor:

"Âhirete ait olanı saklı tutmak üzere cezası öne alınarak dünyada iken verilmeye en lâyık kötülükler, akrabalık bağlarını çiglemek, emanete karşı hainlik etmek, ve yalan söylemektir.

Buna karşılık sevabi en erken verilecek iyilik de akrabalık bağlarını

gözetmektir. Oyle ki, bir âilenin mensuplari hep fasik olurlar da akrabalik baglarim gözetmek sartiyle mallarinin çogaimasmi isterler ve sayilari çoğalir."

24. Ana Babaya Iyilik Etmek

Buhari ile Müsüm'in birlikte rivayet ettigine göre, sahabelerden Ibni Mes'ûd (R.A.) söyle diyor;

«Bir gün Peygamber (S.A.S.) 'imize Allah (C.C.) katinda en sevimli emel hangisidir?» diye sordum; «Vaktinde kilinan namaz» diye cevap buyurdular. «Ondan sonra hangisi gelir?» diye sordum: «Ana - babaya iyilik etmek» diye buyurdular. «Ondan sonra hangisi gelir?» diye sordum; «Allah (C.C.) yolunda cihâd etmektir» diye cevap buyurdular.

Müslim'in ve baskalarinin rivayet ettigine göre Peygamber'imiz (S.A.S.) söyle buyuruyor:

e— Evlât, ana - babanin hakkini ancak söyle ödeyebilîr: Anasini veya babasina köle olarak bulacak, sonra da para ile satin alarak kölelikten kurtaracak.»

Müslim'in rivayet ettigine göre, adamin biri bir gün Peygamber (s.a.v) 'imize geldi ve «Beldem'den göç edip cihâd ederek Allah (C.C) katında sevâb kazanmak üzere sana bey'at ediyorum» dedi.

Peygamber (s.a.v)'imiz «Anan veya baban sag mi?» diye sordu, adam «Evet, ikisi de sagdir» diye cevap verir. Bunun üzerine Peygamber (s.a.v)'imiz adama: «Sen gerçekten Allah (C.C) katinda sevâb kazanmak istiyor musun?» diye sordu. Adam «Tabii» diye cevap verince. Peygamber (s.a.v)'imiz adama: «O halde ana - babanin yanina dön, onlara iyi bak» diye cevap buyurdular.

Ebû - Yâ'la ile Taberâni'nin rivayet ettigine göre, adamin biri bir gün Peygamber'imize (S.A.S.) gelerek: «Ben cihâd etmek istiyorum, ama buna gücüm yetmiyor. Ne yapayim?» der.

Peygamber (s.a.v)'imiz adama: »Anan veya baban sag mi?» diye sorar. Adam «Anam sag» diye cevap verir. Bunun üzerine Peygamber (s.a.v) 'imiz adama: «O halde ona iyi bakarak Allah (C.C) 'dan, rizasini kazanabilmeyi dile. Bunu basardigin takdirde sen hacc, ömre ve cihâd sevabi kazanmis olursun» diye cevap buyurdular.

Yine Taberâni'nin rivayet ettigine göre, adamin biri bir gün Peygamber'imize (S.A.V), gelerek «Yâ Rasûlallah, ben Allah (C.C) yoiunda cihâd etmek istiyorum, bana ne tavsiye edersiniz» der.

Peygamber (s.a.v)'imiz adama «Anan sag mi?» diye sorar. Adam: «Evet» der, bunun üzerine Peygamber (s.a.v)'imiz adama; «O halde onun dizi dibinden ayrilma. Cennet onun ayaklarinin altindadir» diye cevap buyururlar.

Ibni Mace'nin rivayet ettigine göre, Peygamber'imize (S.A.S.) «Ana-babanin evlât üzerinde ne hakki vardır?» diye sorarlar. Peygamber (s.a.v)'imiz «Onlar senin hem Cennetin, hem de Cehennemindir» diye cevap buyururlar.

Ibn-i Mâce ile Nesaî'nin birlikte rivayet ettigine göre adamin biri bir gün Peygamber 'imize (S.A.S.) gelerek:

«Yâ Rasûlallah! Savasa katılmak istiyorum, sana danismaya geldim» der. Peygamber (s.a.v)'imiz adama «Anan var mi?» diye sorar, adam «evet» der. Bunun üzerine Peygamber (s.a.v) 'imiz adama «O halde onun yanından ayrilma, çünkü Cennet onun ayaklari altindadir» diye cevap buyurur.

Aynı hadisin diğeri sahih bir rivayetine göre Peygamber'imiz (S.A.S.) adama: «Anan - baban var mi?» diye sorar, adam «evet» deyince «O halde oniarin yanından ayrilma, cunki Cennet onların ayaklarının altindadir» diye cevap verir.

Tirmizi'nin bildirdigine göre, odamin biri bir gün sahâbîlerden Ebû Derdâ'ya (R.A.) gelerek, «evliyim, fakat anam karimi bosamami istiyor, bana ne tavsiye edersiniz?» der. Ebû Derdâ (R.A.) adama su cevâbi verir;

"Ben Peygamber (S.A.S.) 'imizin «Ana Cennetin orta kapisidir» dedigini duydum.

Simdi sen dilersen bu orta kapiyi elden kaçir, istersen muhafaza et."

Aynı hadisin diğeri bir rivayet sekline göre, adamin biri bir gün sahâbîlerden Ebû

Derdâ'ya (R.A.) gelerek «Babam benim yanimdadir. Hattâ beni evlendirdi, simdi de karimi bosamami istiyor, ne yapayim?» diye sorar.

Ebû Derdâ (R.A.) adama söyle cevap verir; «Ben sana ne babanin kalbini kir, diyebilirim ve ne de karini bosamani tavsiye edebilirim. Yalnız eger istersen, sana Peygamber 'izden (S.A.S.) duydugum bir sözü nakledeyim,

O söyle buyurmuslardi: «Baba Cennetin orta kapisidir!» Simdi sen de stersen bu kapiyi korusun» dilersen "elden kacir"

Ibni Habban ve Tirmizi'nin rivayet ettiklerine göre, Hz. Ömer'in (R.A.) oğlu der ki: «Bir

zevcem vardi, onu seviyordum. Fakat babam Ömer (R.A.) ondan hoslanmiyordu. Bana, onu bosa dedi.

ben reddettim. Bunun üzenine babam Peygamber (S.A.S.) 'imize vararak durumu O'na anlatti.

Peygamber (S.A.S.)'imiz

de beni huzuruna cagirarak; «Karini bosa» buyurdular.»

Ahmed Ibni Hanbel'in (rahimehullah) rivayet ettigine göre, Peygamber'imiz (S.A.S.) söyle buyuruyor:

«— Kim ömrünün uzun olmasini ve geçim kaynaklarının genislemesini isterse

ana - babas'na
iyi baksin ve akrabalik baglarini gözetsin!»

Ebû Ya'lâ ile Hakim'in rivayet ettiklerine göre Peygamber (S.A.S.)'imiz söyle buyuruyor:

«— Ana - babasına iyi bakanlara müjdeler olsun, Allah (C.C) onların ömrünü uzatır.»

Ibni Mâce ve Ibni Hibban'in rivayet ettigine göre, Peygamberimiz (S.A.S.) söyle buyuruyor:

«— Kisi isledigi günah yüzünden rizkinin kisilmesine yol açar. Kaderi yalnız dua geri çevirebilir. Ömrü de ancak iyilik uzatır.»

Hakim'in rivayet ettigine göre Peygamber'imiz (S.A.S.) buyuruyor ki:

«— Baskalarının kadınlarını bastan çıkarmayınız ki, kendi kadılarınız îffetii olsun.

Ana - babanıza bakınız ki, evlâtlarınız da size baksin. Kime, müsiüman kardesi özür

dilemeye gelirse; hakli olsun, haksiz olsun, özrünü kabul ederek onunla barissin.

Aksi halde Cennet'teki havuzumdan su içmeye gelemes.»

Taberâni'nin rivayet ettigine göre. Peygamber'imiz (S.A.S.) söyle bururuyor:

«— Ana - babanıza iyi bakınız ki, evlâtlarınız da size baksin. Baskalarının kadınlarını bastan çıkarmaymız ki, esleriniz iffetli olsun.»

Müslim'in rivayet ettigine göre. Peygamber'imiz (S.A.S.) söyle buyuruyor:

«— Burnu yerde sürünsün, burnu yerde sürünsün, yine burnu yerde sürünsün.»

Sahâbîler «Kimin burnu yerde sürünsün, yâ Rasûlallah? (S.A.V)» diye sordular.

Peygamber (S.A.V)'imiz «Ana veya babası veya her ikisi yaşlılıklarında yanında kaldıkları halde, onlara iyi bakmayarak Cennet'e girmeyi hakkedemeyenlerin» diye cevap buyurdular.

Taberânî'nin rivayet ettigine göre:

Peygamber (S.A.V)'imiz bir gün minberde iken arka arkaya üç kere «Âmin!» «Âmin!» «Âmin!» buyurdular. Sonra da bu davranışının sebebini söyîe

açıkladılar: «Cebrail bana gelerek: «Yâ Muhammed (S.A.S.). Ana - babasından birinin

yasliliklarına yetistigi halde, onlara iyi bakmayarak ölen kimse Cehennem'e girer.

Allah (C.C) onu rahmetinden kovar, buna «Âmin» de, dedi, ben de «âmin» dedim.

Sonra yine» «Yâ Muhammed (S.A.S.) Ramazan ayına kavustugu halde günahlarının afvini

saglayamadan ölen kimse Cehennem'e girer, Allâh (C.C) onu rahmetinden kovar, buna «Âmin!»

de dedi, ben de «âmin!» dedim.

Arkasından yine, «Yâ Muhammed (S.A.S.) adin yanında anildigi halde sana salât-ü selâm

getirmeyerek ölen kimse Cehennem'e girer. Allah (C.C) onu rahmetinden uzak tutar, buna da

«âmin» de dedi, ben de üçüncü sefer «âmin!» dedim.»

Hadisin muhtelif rivayetleri vardır.

Ahmed İbni Hanbel'in rivayet ettigine göre, Peygamber'imiz (S.A.S.) söyle buyuruyor:

«— Kim müslüman bir köleyi âzâd ederse, o köle kendisini Cehennem'den kurtaracak bir

fidye olur. Kim ana - babasından birinin yasliligina yetisir de ona iyi bakarak günahlarının

afvedilmesini saglayamazsa, Allah (C.C) onu rahmetinden kovar.»

Buhârî ile Müslim'in birlikte rivayet ettiklerine göre: Sahabîlerden biri

bir gün Peygamber'imize (S.A.S.) «Yâ Rasûlallah! (S.A.S.) En çok kimle iyi gecinmeliyim?»

diye sorar. Peygamber (S.A.S.)'imiz «Annenle» buyururlar. Adam «Sonra siraca kim gelir?»

diye sorar.

Peygamber (S.A.S.)'imiz yine «Annen» diye cevap buyurur. Adam yine «Daha sonra sirada kim gelir?»

diye sorar. Peygamber (S.A.S.)'imiz yine «Anan» diye cevap buyururlar. Adam bir daha «Sonra

sirada kim gelir?» diye sorunca, Peygamber (S.A.S.)'imiz bu defa «Baban» diye

cevap buyurdular.

Buhari ile Müslim'in birlikte rivayet ettiklerine göre. Ebû Bekr (R.A.) in kiz; Hz. Esmâ (R. Anha) der ki: «Peygamber (S.A.S.)'imiz zamanında, annem putperest iken bana geldi.

Ben de Peygamber'imize (S.A.S.) «Annem bana geldi, kendisi Islâm'dan yüz çeviriyor,

onunla münâsebetlerimi devam ettireyim mi?» diye O'na danistim, bana «Tabii,

annen ile münâsebetlerini devam ettir» diye cevap buyurdular.

Ibni Hibban ve Hakim'in rivâyet ettigine göre Peygamber (S.A.S.)'imiz söyle buyuruyor:

«— Allah (C.C)'in rizâsi ana - babanın rizâsina baglidir. Allah (C.C)'in gazabi dahi ana - babanın gazâbindedir.»

Taberânî'nin rivayet ettigine göre. Peygamber'imiz (S.A.S.) söyle buyuruyor:

«Allah (C.C)'a itaat, araya, yâhud anne ve babaya itâata baglidir.»

(Her ikisi de, birbiriyê alâkalidir.)

Bezzâr'in rivayet ettigine göre, Peygamber'imiz (S.A.S.) söyle buyuruyor :

«— Allah (C.C)'i:n hosnutta?u ara - babanın hosnutluguna baglidir. Ana-babayi gücendirmek. Allah (C.C)'in öfkesine sebep olur.»

Tirmizî ile Hakim'in rivayet ettiklerine göre.

Adamin biri bir gün gün

Peygamber`imize

(S A S.) gelerek: «Ben büyük bir günâh isledim, benim tevbem kabul edilir mi?» diye sorar.

Peygamber (S A S.)'imiz adama: «Anan sag mi?» diye sorar, adam «Hayir» diye cevap verir.

Bunun üzerine Peygamber (S A S.)`imiz «Peki teyzen var mi?» diye sorar. Adam:

«Evet, var.» deyince. Peygamber'imiz: O halde ona iyilik et» buyurur.

Ebû Davud ve Ibni Mâce'nin rivayet ettigine göre.

sahâbîlerden biri

Peygamber (S A S.)'imize gelerek «Yâ Rasûlaüah (S A S.), Ana - babam öldü, bundan sonra onlara yapabilecegim bir iyilik var mi?» diye sorar.

Peygamber (S A S.)'imiz adama: «Tabii var. Onlar için dua etmek, günahlarinin bagislanmasi

dilemek,

hayatta iken verdikleri sözleri onlar adina yerine getirmek, onlardan yana olan akrabalik

baglarini gözetmeye devam etmek ve dostlarına iyilik etmek» diye cevap buyurdular.

Müslim'in rivayet ettigine göre:

Bir gün Hz. Ömer (R.A)'in oglu

Abdullah (R.A.) Mekke yolunda bir cöl bedevisi ile karsilasir, ona selâm verir, kendisi yere inerek binek hayvanina onu çıkarir, basindaki sarigi ona hediye

eder.

Ibni Dinar (rahrmehullah) diyor ki; «Bu durum karsisinde Abdullah'a dedik ki; «Allah (C.C) iyiligini versin, bu kadar iltifata ne lüzum var, bunlar cöl adamidir, az sey ile kalbleri kazanilir.»»

Abdullah bize su cevabi verdi: «Bu adamin babasi, babam Ömer Ibni Hattâb (R.A)'in çok yakin bir dostu idi. Öte yandan ben. Peygamber (S.A.V)`imizi söyle buyururken isittim:

«Iyiliklerin en degerlisi, evlâtlarin baba dostlarına karsi yaptıkları iyiliktir.»

Ibni Hibban'ın rivayet ettigine göre Ebû Bürde (R.A.) der ki: «Bir gün Medine'ye varmistim. Hemen Abdullah Ibni Ömer (R.A.) beni ziyaret etmeye geldi, konusurken «Neden sana geldigimi biliyor musun?» diye sordu. «Hayir» diye cevap verdim.

Bunun üzerine o söyle dedi:

«Ben Peygamber (S.A.V)'imiz:

Babam Ömer ile baban arasında kardeslige varan bir sevgi vardi. ben de bu dostluk bagini devam ettirmek istedim.»

Buhari ile Müslm'in birlikte rivayet ettiklerine göre. Peygamber'imiz (S.A.S.) söyle buyuruyor:

«— Sizden çok önce yasamis bir kavmin mensubu olan üç kisi bir gün çoluk - çocuklarının geçimini temin etmek maksadi ile yolculuga çikmislerdi. Yolda yagmura tutuldular ve dagdaki bir magaraya sigindilar. Fakat yukarilardan kopup gelen bir kaya magaranin kapisini tikadi, birbirlerine «Simdiye kadar yaptigimiz iyi amelleri öne sürerek yapacagimiz duadan baska hiç bir sey bizi bu kapidan kurtaramaz» dediler.

Diger bir rivayete göre. içlerinden biri diger ikisine «Simdiye kadar Allah (C.C)Rizâsi için yapmis oldugunuz iyi amelleri hatirlamaya çalisin ve onlari öne sürerek Allah (C.C)'a yalvarin, ola ki bu kayayi kaldirir» dedi

Baska bir rivayete göre: içlerinden biri diger ikisine söyle dedi: «izler silindi, kapiyi da kaya tikadi, Allah (C.C)'dan baska hiç kimse yerimizi bilemez, en

güvenilir
amellerinizi öne sürerek Allah (C.C)'a yalvariniz.»

Bunun üzerine islerinden biri el açarak Allah (C.C)'a söyle yalvardı; «Allah (C.C)'im! Benim ileri derecede yasa bir anam ve babam vardı. Ben onların aksam sütünü vermeden önce de ev halkına bakardım ve ne de hayvanlarıma bakardım. Bir gün oduna gitmistim, eve geç döndüm, gelince ana-babamı uykuda buldum. Sütleri sagıp isittim, fakat hâlâ uyuyorlardı. Onlara süt vermeden önce çocuklanma yemek ve hayvanlara yem vermek istemedim. Süt bardaklarını elime aldım ve yanbaşlarına oturarak uyanmalarını beklemeye koyuldum. Sabah tanyeri ağarana kadar bu durumda kaldım. Ancak o zaman uyandılar, ben de sütlerini verdim. Allah (C.C)'im! Eğer bu davranışı senin rizanı kazanmak için yaptım ise bu kaya yüzünden içine, düstüğümüz çıkmazdan bizi sen kurtar.»

Adamin bu duası üzerine kaya biraz yerinden kimildadi, çıkış yolu biraz açıldı, fakat aralık dışarı çıkacakları kadar geniş değildi.

Diğer bir rivayete göre, duasının son kısmı şöyle idi:

«... Bakmak zorunda olduğum küçük çocuklarım vardı. Eve gidip aksam sütünü sağınca önce yaşlı ana-babama sonra çocuklarıma süt verirdim. Odama gittiğim bir gün evvel geç dönmüştüm, hava kararmıştı, yaşlı anam-babam da uyumışlardı. Yine de her zamanki gibi sütü soğarak onlara vermek üzere hazırladım, yanlarına gittiğimde uyumaya devam ediyorlardı, ne uykularını bozmak istiyordum ve ne de onlardan önce çocukların sütlerini vermeye gönlüm razı oluyordu.

Bu arada sabirsizlanan çocuklar ayaklarının dibinde kıvraniyorlardı, onlar uykuda, ben de bekleme halinde böylece sabahi bulduk.

Allah'im! Senden malûmdur ki, ben bu hareketi senin rizanı kazanmak için yaptım. O hareketim sayesinde bizi şimdi içinde bulunduğumuz çıkmazdan kurtarmanı, karanlık yerden kurtularak gün yüzüne çıkmamızı nasip etmeni diliyorum.»

Adamin bu duası üzerine kaya kimildadi ve gün yüzünü görmelerini sağlayacak bir aralık belirdi.

İkinci adam. amcasinin kizi ile zinadan Allah (C.C) korkusu ile kaçındigini öne sürerek dua etti.

Üçüncüsü bir süre sahibi ile yaptığı sözleşmeye bağlı olarak kendi emegi ile üreyen koyunların hesabını mal sahibine doğru olarak vermesini öne sürerek dua etti.

Bu dualar üzerine kaya mağaranın ağzından ayrıldı, adamlar da disariya çıkarak yollarına devam ettiler.

25.Aşırı ihtiras

Peygamber'imiz (S.A.S.) söyle buyuruyor:

"Sizin hesabınıza en çok su iki şeyden korkuyorum: Asiri emeller beslemek ve nefsinizin ezgin ihtiraslarına kapılmak. Çünkü asiri emeller beslemek. Ahireti unutturur, nefsin doyumsuz ihtiraslarına kapılmak ise insanları haktan saptırır."

Peygamber'imiz (S.A.S.) buyuruyor ki:

«— Su üç şeyin üç şeye yol açacağına kefilim:

1 — Bütün benliği ile dünyaya sarılan

2 — Dünya'ya hirslanan.

3 — Dünya için cimrilik eden kimse;

1 — Ötesinde zenginlik olmayan bir fakirlikle,

2 — Bitip tükenmez mesguliyetle

3 — Beraberinde hiç zenginlik olmayan hüznle, karşılaşırlar.»

Rivayet edildiğine göre, sahâbilerden biri olan Ebû Derda (R.A.) Humus halkına söyle seslendi:

«— Ey Humus halki! Oturamayacağınız kadar çok binalar kurmaktan, ulaşılması mümkün olmayan emeller beslemekten, yiyeceğinizden çok varlık ve servet biriktirmekten utanmıyor musunuz?

Sizden önce gelip göçenler de büyük binalar yükseltmişler, çok servetler yigmişler ve uzak vadeli emeller pesinde kosmuşlardır. Fakat kurdukları binalar mezarları oldu. Uzak vadeli emellerinde hayal kırıklığına uğradılar ve yigdikleri servetler de hiç bir işlerine yaramadı.»

Hız. Ali. Hız. Ömer'e (R. Anhuma) bir gün söyle nasihat etti:

«İki dostuna (Peygamber (S.A.S.)'imiz ile Hz. Ebü Bekr (R.A)'e) ulaşmak istiyorsan giydiğin gömlek yamalı, ve ayakkabın parçalı olmalıdır. Uzun vadeli emeller pesinden kosmamalı ve hiç bir zaman doyuya yememelisin.»

Hz. Adem (A.S.) oğlu Sit (A.S.) 'a su bes nasihatte bulundu ve bu nasihatleri ilerde kendi ogullarına, vasiyet etmesini istedi. Nasihatler şunlardır:

1 — Ogullarına, dünyaya güvenmemelerini söyle, çünkü, ben bakî olduğumu gözönüne alarak Cennet'e güvendim, fakat Allah (C.C) beni oradan çıkardı.

2 — Ogullarına, kadınların arzusuna uyarak bir işe girismemelerini söyle. Çünkü ben esimin arzusuna uyarak yasaklanmış ağacın meyvasından yedigim için sonra pisman oldum.

3 — Okullarına, girecekleri her işin sonunu bastan düşünmelerini söyle, eğer ben giretiğim davranışın sonunu düşünseydim, basıma bildiğiniz haller gelmezdi.

4 — Herhangi bir işe girilirken içinize şüphe düşerse, ondan uzak durun, çünkü ben yasak ağacın meyvasını yerken içime şüphe düştü, buna rağmen vazgeçemediğim için sonra pismanlığa düştüm.

5 — Gireceğiniz işlerde bilenlere danışın, eğer ben yasak ağaca yanasmadan önce meleklere danışsaydım, basıma bu haller gelmezdi.»

Mücahid (Rahimehullah) buyurur: «Abdullah İbni Ömer {Hz. Ömer'in oğlu) bir gün bana söyle nasihat etti:

«— Sabahladığın zaman içinden "Aksam ne yapacağım" diye düşünme. Aksami bulunca da «Yarin ne olacak» diye şüphelenme: Yasarken ölümün için. Sihatli iken hasta olacağın günlerin için tedbirini al; çünkü yarin adının ne olacağını bilemezsin.»

Rivayet edildiğine göre, Peygamberimiz (S.A.S.) bir gün sahabilere:

«Hepiniz Cennet'e girnek istiyor musunuz?» diye sorar.

Sahabiler: «Tabi yâ Rasulallah.» diye cevap verirler.

Bunun üzerine Peygamber (S.A S.)'imiz onlara: «O halde, kendinizi uzun vadeli emellere kaptırmayın ve Allâh (C.C)'dan gerçek mânâda haya edin» diye buyurdu.

Sahabiler «Biz, hepimiz zatenAllâh (C.C)'dan haya ediyoruz» dediler.

Peygamber (S.A S.)'imiz onlara su cevabi verdi:

«Bu sizinki gerçek mânâda haya sayılmaz. Allâh (C.C)'dan gerçek mânâda hayâ etmek söyle olur;

Mezarlığı ve vücudların çürümesini her zaman hatirinizde tutmalısınız.

Karin boslugumuz ile bu boslukta bulunan organlarinizi, basiniz ile üzerine yayilan organlarinizi haramdan korumalisiniz.

Âhiretin itibarini arzu eden kimse dünyanın süsünü terketmeîdir. Iste, Allâh (C.C)'dan gerçek mânâda haya etmek böyle olur ve böylelikle kul, Allâh (C.C)'in dostu olma mertebesine ulasir.»

Peygamber'imiz (S.A S.) buyuruyor ki:

«— Bu ümmetin ilk huzur ve selâmeti zühd ve yakin sayesinde olacagi gibi, en son çöküntüsü de cimrilik ve uzak vadeli emellere sarilmaktan ileri gelecektir.»

Ummul - Münzir'den rivayet edildigine göre, söyle demistir:

«Bir aksam Peygamber (S.A.V)'imiz sahabilere: «Ey insanlar, sizler Allâh (C.C)'dan utanmiyor musunuz?» diye sordu.

Sahabiler «Neden, yâ Rasulallah?» dediler.

Peygamber (S.A.V)'imiz onlara söyle karsilik verdi:

«— Yeyemeyeceginiz kadar çok servet yigiyorsunuz, ulasilmasi mümkün olmayan uzak vadeli emeller pesine kosuyorsunuz, oturamayacoginiz evler yükseltiyorsunuz.»

Sahabilerden Ebû Sait el-Hudrî (R.A.) buyurur ki; «Bir gün, Usame Ibni Zeyd; Zeyd. Ibni Sabit'ten bedelini bir ay sonra ödemek üzere yüz altına câriye satın almisti. Bunun üzerine Peygamber'imiz (S.A.S.) söyle derken isittim.

«— Üsame'nin bir ay vadeli alis-verise girismesi size acayip gelmiyor mu? Hiç süphesiz, Üsame kendini uzak vadeli emellere kaptirmistir. Varligimi kudret elinde tutan Allah (C.C)'a yemin ederim ki, ben her gözlerimin açildiginda göz kapaklarim bir daha kapanmadan Allah (C.C)'in canimi alacagini düşünürüm. Gözlerimi bir yere her çeviriste bakislarimi indirmeye fırsat bulamadan ölecegim sanirim. Agzima her lokma alista onu yutamayacagimi ve öldükten sonra girtlagimda kalacagini aklima getiririm.»

Sonra söyle buyurdu;

«Ey insanlar! Eger akliniz basinizda ise kendinizi ölümler arasinda sayiniz. Çünkü, nefsimi kudret elinde tutan Allah (C.C)'a yemin ederim ki, size bildirilen akibet, göz açıp kapayasiya kadar basiniza gelecek ve bunun önlemeye gücünüz yetmeyecektir.»

Ibni Abbas (R.A.) buyurur ki: «Peygamber (S.A.S.)'imiz su kaynagina yakin yerde, büyük abdest bozdugu halde yine tasla silinir, sonra su ile yikanmaya giderdi.

Ben O'na «Yâ Rasulallah, su size yakin. Önce tasla silinmenize ne lüzum var?» derdim.

O bana su cevabi verirdi: «Elimde senet mi var? Belki suyun yanina varamadan ölürüm!»

Rivayet edildigim göre, Peygamber (S.A.S.)'imiz bir sohbet esnasinda eline üç çöp alır. Çöpün birini önüne diker, ikincisini yanina topraga saplar ve üçüncüsünü de uzaga atar.

Arkasından sahabilere «Bunlar neyi temsil eder, biliyor musunuz?» diye sorar. Sahabiler O'na «Allah (C.C) ve O'nun Rasûlü bilir» diye cevap verince O su açıklamayi yapar:

«— Önüme diktigim çöp insandır, su yandaki ecel, öteye fırlattigim da uzak vadeli emeldir. İnsanoglu (onun) pesinden kosup dururken ona yetismeden daha önce ecel onu yakalar.»

Söylendigine göre, bir gün Hz.Isâ (A.S.) bir yerde oturuyordu. Bir ihtiyar elindeki kazma ile yeri kaziyordu. Hz. Isâ «Allah (C.C)'im! Bu ihtiyarin içinden uzak vadeli emelleri çıkar» diye dua etti, tam o sırada kazmayı bırakarak yere uzandı ve bir müddet durdu.

Bu sefer Hz. Isa «Allah (C.C)'im, bu ihtiyara uzak vadeli emellerini geri ver» diye dua etti. tam o sırada adamin uzandigi yerden doğrularak yine tarla capalamaya koyulduğunu gördü.

Bunun üzerine Hz. Isâ (A.S) odamin yanina giderek, ise ara vermesinin ve yeniden ise koyulmasının sebebini sordu, adam su cevabi verdi:

"Moladan evvel kazma sallarken birara «Artık iyice yasin ilerledi, deha ne zamana kadar çalışacaksın» diye düşünerek kazmayı yere bıraktım, yere uzandım. Fakat biraz dinlenince «kalan günlerimde geçimimi sağlamam gerekir» diye düşünerek yeniden kazmayı ele aldım."

26.Zekât ve Cimrilik

Yüce Allâh (C.C.) buyuruyor ki:

«— Allah'in kendi fazileti ile bağışlamış olduğu malda cimriîik ederek zekâtini vermeyenlerin, kendileri hesabına faydali bir davranista bulduklarini sanmasinlar. Bu yaptıktan kendilerine kötülüktür. Cimrilik ederek yanlarında tuttuktan zekât, kiyamet gününde, atesten bir halka olup boyun karma geçirtecektir.»

(Âl-i Imran Sûre-i celilesi - 180)

Allah Teâlâ (C.C.) buyuruyor ki:

«— O Allah'a ortak koşanların (müsriklerin) vay haline ki, onlar mallarının zekâtini vermezler ve Âhiret Günü'ne de inanmayanlar da onlardır.»

(Fussilet - 6-7)

Peygamberimiz (S.A.S.) buyuruyor ki:

«— Mal sahiplerinin vermekten kaçındıktan zekât payı, Kiyamet Günü azgin bir yılan sekline sokularak boyunlarına dolanacaktır.»

Peygamber'imiz (S.A.S.) buyuruyor ki:

«— Ey Muhacirler toplulugu! Bes sey var ki bunlar basiniza gelir ve bunlarla imtihan edilirsenez bunlara yetizmenizden Allah (C.C)'a siginirim:

1 — Bir Cemiyette fuhus yaygin ve aleni hale gelince o cemiyette o zamana kadar görülmemis olan bozukluk ve hastaliklar salgin hale gelir.

2 — Eksik ölçüp tartanların belirdigi bir cemiyette kitlik yillari, gecim sikintisi ve zalim yönetim basgösterir.

3 — Mallarının zekâtini vermeyenlerin çoğaldigi bir cemiyette kuraklikta cezalandirilir, öyle ki, hayvanlar olmazsa hiç yagmur yüzü göremezler.

4 — Allah (C.C)'a ve O'nun Rasûlüne verdigi sözden cayan bir cemiyetin basina dis
düsman musallat edilerek sahip olduklari bazi imtiyazlar ellerinden alinir.

5 — Devlet adamlari Allah (C.C)'in Kitabı'na göre hükmetmeyen cemiyetlerde iç kargasalıklar bas gösterir.»

Peygamber'imiz (S.A.S.) buyuruyor ki:

"Bütün hayatini cimrilik icinde geçirdikten sonra ölmeye yakin cömert kesilenlere Allah (C.C) bugzz eder.."

Peygamber'imiz (S.A.S.) buyuruyor ki:

«— Su iki sifet mü'minde birlesmez: Cimrilik ve huysuzluk.»

Peygamber'imiz (S.A.S.) buyuruyor ki:

«— Allah (C.C)'a yemin ederim, hiç bir cimri Cennet'e giremez.»

Peygamber'imiz (S.A.S.) buyuruyor ki:

"Aman, cimrilikten sakininiz. Çünkü cimrilik bir cemiyeti hem zekât vermekten kaçınmaya, hem akrabalik bağlarını çignemeye ve hem de birbirlerinin kanani dökmeye sürükler."

Yine Peygamber'imiz (S.A.S.) buyuruyor ki:

"Allah (C.C), alçakligi yaratirken hamurunu cimrilik ve mal ile yogurdu."

Hasan Ül-Basrî'ye (R.A.) «Cimrilik nedir?» diye sorarlar, o da «Insanların malinin zekât olarak verdigi kismini kayip, elinde kalan kismini sefer saymasidir.»

Hic süphesiz cimriligin kaynagi mal sevgisi, asiri ihtiras, fakir düsme korkusu

ve evlat sevgisidir.

Nitekim, Peygamberimiz (S.A.S.) buyuruyor ki:

«-- Çocuk, insani korkak ve cimri yapar.»

Öte yandan öyleleri var ki, ne malinin zekâtini verir ve ne de kendi ve âlesine varlıklı bir hayat yasatmaya elivarir. Bunların biricik hazzı ve arzusu paralarını gözleri önünde görmek, hatta avuçlarında tutmaktır, oysa ki, bu kimseler günün birinde ölüp gideceklerini bilirler.

Nitekim bir sâir böyleleri için söyle diyor:

«Kardesim, insanların hayvan olanları vardır.

Zeki ve görgülü bir adam kılindadırlar.

Malına dokunan musibeti hemen sezer.

Fakat dinine zarar veren musibetin farkına varmaz.»

Diğer bir sâir de bu konuda söyîe der:

«Cimrilik salgın bir hastalıktır: yakışmaz Mertlere,

akli basında olanlara ve dindarlara.

Cimriligi, elâkliğine ve itibara tercih edenler.

Yemin ederim ki, aldanmışlardırlar.

Yazık o kimseye ki. hem dünyanın hem de Âhiretin hakkını engeller.

Dininden sonra, bir hiç uğruna dünyasını da satar.»

Diğer bir sâir de söyle diyor:

«Bir mal ki dostu faydası dokunmaz.

Yakınlara yaramaz ve yoksulun durumunu düzeltmez.

Onun âkibeti bir vârisin eline geçmektir.

Mali miras bırakan cimriye de Âhrette pismanlık düşer.»

Bisr (rahimehullah) der ki: «Cimri ile karşılaşmak acıdır, ona bakmış ise kalbe sıkıntı verir»

Araplar eskiden beri cimrilik ve korkaklığı utanılacak huylar sayarlardı.

Nitekim bir sâir bu hususta söyle der:

"Ver, azalır diye korkma.

Çünkü Allah (C.C), rizk'arı kullar arasında bölüştürmüştür.

İsler bozuk giderken cimriligin faydasi yok.

Buna karsilik isler yolunda giderken vermenin zarari yok."

Diger bir sâir de söyûe diyor:

«insanlari cömerte dost görüyorum.

Amma, halkin içinde cimrinin dostu olan hic kimseyi görmüyorum.

Cimrinin ailesi içinde bile kinandigini gördüm.

Bu sebebie cimri olarak anilmayayim diye kendi kendime ikramda bulundum.»

Cimri bir kimseye, baskasi için mal toplamakta zararın acısına katlanmak, ve bol olan malinin tadini ve hayrini görmemek cimriligi kâfidir.

Sâir Veki, Böylesi hakkında söyle der:

«Cimri, varis için kendini mal biriktirmeye adamis bir alçaktır.

Vârisleri hesabına, o sadece bir kuru bekçisidir.

Tipki kendisi aç oldugu halde,

Avini, baskalari yesin diye yakalayan av köpegi gibi...«

«Cimrinin malini ya âfete, veya vârise müjdele» sözü. Hikmetli ata sözlerinden biridir.

Imam-i Azam (Allah (C.C) O'na rahmet etsin) buyurur:

"Ben cimrinin âdil olabilecegine ihtimal veremem. Çünkü cimrilik, sahibini aldanmayayim diye, mizmizlanarak saymaya ve sonunda hakkindan fazlasini almaya sürükler. Böyle bir insan güvenilmeye de lâyük degildir.»

Bir gün Yahya (A.S.) Iblis ile karsilasir ona: «Yâ iblis! Söyle bana, dünyada en sevdiğin ve en kızdığın insan hangisidir?» diye sorar.

Iblis ona «En sevdiğim insan, mü`minin cimrisi ve en nefret ettiğim insan da, fâsik cömerttir.» diye cevap verir. Hz. Yahya (A.S.) ona «Neden» diye sorar.

Seytan su cevabi verir: «Çünkü cimrinin cimriligi bana yeter, fakat fâsik cömerde gelince. Allah (C.C)'in, cömertligini gözönünde bulundurarak onu afedeceginden korkarim."

Daha sonra seytan «Eger sen Yahya (A.S) olmasan sana bu sirri açmazdim» diyerek yürüdü, gitti.

27.İbâdete Devam ve Harami terk etmek

İbâdetsin kelime mânâsi. Allah (C.C)'in farzlarını yerine getirerek haramlarından kaçınmak ve O'nun koyduğu sınırları asmamaktır. Mücâhid.

«Allah (C.C)'in sana verdiği imkânlar ile Âhret Yurdu'nu ara, dünyadaki payını da unutma» (Kasas Sûre-i Celilesi: 77) mealindeki âyeti ile ilgili olarak, bu âyetin telkin ettiği düstûr; «Allah (C.C)'a ibâdet etmek» olarak özetlenebilir» demistir.

Bilesin ki ibadetin temeli, Allah (C.C)'i tanımak. O'ndan çekinmek, umudu O'na bağlamak ve kendini her an O'nun denetimi altında hissetmektir. İnsan bu sıfatlardan uzaklaşınca imanin özünü kavrayamaz. Çünkü Allah (C.C)'i tanımaksızın. O'nun beseri bilgi ve hayal sınırlarını aşkın, benzersiz bir isitici, görücü, yaratıcı, bilgili ve muktedir bir ilâh olduğuna inanmadıkça yapılacak ibadet geçerli değildir.

Nitekim, tasralı bir Arab, Muhammed İbni Ali İbni Hüseyin'e (Rahimehullah) «Sen Allah (C.C)'a ibadet ederken O'nu görüyor musun?» diye sorar. Muhammed İbni Ali «Tabii! Öyle olmasa görmedim kimseye niye ibadet edeyim» diye cevap verir.

Tasralı Arab: «O'nu nasıl olabiliyor da görüyorsun» diye sorar. Muhammed İbni Ali ona der ki: «Göz bebeklerinin karsılaşması mânâsında O'nu gözler göremez, fakat gerçek iman sayesinde kalbler görür.

Duyu organları vasıtasıyla idrak edilemez, çünkü insanların bir benzeri değildir. Âyetleri ile tanınır, alâmetleri aracılığıyla sıfatları tezahür eder, beserî hüküme cümlelerinin ötesindedir. İşte O, yerin ve göğün ortaksiz tek ilâhidir.»

Muhammed İbni Ali'nin cevabını dinleyen tasralı Arab, bu sözlere «Allah (C.C), peygamberliği nereye havale edeceğini çok iyi bilir» diye karşılık verir.

Ariflerden birine «ilm-i batin» nedir?» diye sormuşlar. O da şöyle cevap vermiştir: "ilm-i batin. Allah (C.C)'in ne bir melege, ne de bir insana açmadığı ve yalnız sevdiği kulların kalblerine düsürdüğü bir sırrıdır."

Bildirildiğine göre; Kâ'bul-Ahbar (Rahimehullah) der ki: «Eğer insanlar Allah (C.C)'in azameti hakkında bir tek, tane iriliğinde kesin bilgiye (ilm-i yakîn'e) sahip olsalar, sular ve rüzgar üzerinde yürüyebilirlerdi.»

"Kendisini, tanımaktan âciz kalmayı itiraf etmeyi iman kabul eden ve nimetlere kavusanın sükründe yetersiz kaldığını kabul etmesini sükrü kabul eden Allah (C.C)'i noksan sıfatlardan tenzih ederim."

Mahmud-ül Verrak bir siirinde şöyle der:

«Allah (C.C)'in nimetlerine sükredebilmem; bana bağışlanmış

Ayrı bir nimet olduğuna göre, ona karşılık olarak sükretmem gerekir.

O halde sükrün hedefine varmak, onun fazileti olmaksızın nasıl mümkün olabilir?

Günler ne kadar birbirine eklense ve ömür ne kadar uzasa bile

Insana saadet gelince sevinci çevreyi etkiler.

Sikinti ne karsilasinca ardindan esir gelir.

Saadette de sikintida da ayri ayri öyle nimetler vardir ki.

Bunlari idrak etmeye degil hayaller, karalar ve denizler bile dar getir.»

Buna göre insan. Allah (C.C)'in ululugu hakkında kesin bir bilgiye varinca, kulluk vazifesini kesinlikle benimser, iman kalbde köklesince Allah (C.C)'a ibadet etme gerekliligi kendiliginden ortaya çikar.

Iman «zahir» ve «batin» olmak üzere iki kisimdir.

Zahiri iman: imana dil ile ifade etmektir, Batinî iman ise kalb ile baglanmaktir.

Müminlerin Allah (C.C)'a yakinlik dereceleri bir birinden farklıdır, ibadet dereceleri de degisiktir. İman, kadere riza. ihlâs ve tevekkülde gösterebildikleri yükselise göre ve ilâhî mevhibeden alabildikleri pay oranina göre onlari birlestirir, ihlâs, kulun isledigi amele karsilik Allah (C.C)'dan mükâfat dilemesidir. Çünkü âyette de buyuruldugu üzere «Sizi de, islediginiz amelleri de aslinda Allah yaratmistir.»

Buna göre yapılan ibâdet sevap umuduna ve ceza korkusuna dayaniyorsa böyle düşünen kul gerçek mânâda ihlâs sahibi olamaz, o kendi nefsi için çalismis olur.

Peygamber'imiz (S.A.S.) buyuruyor ki:

"Hiç biriniz, yalnız sahibinin korkusu ile görev yapan, yaramaz bir köpek gibi veya ücreti verilmeyince çalismayan kötü bir çirak gibi olmamalidir."

Nitekim ulu Allah (C.C.) söyle buyuruyor:

"Bazi kimseler Allah'a tek tarafli bir düşünce ile ibadet ederler, eger kendilerine hayir gelirse tatmin olurlar, ama eger bir fitne ile karsilasirlarsa yüz çevirirler. Bunlar hem dünyada ve hem de Ahrette zarardadirlar. Bu, apaçik bir ziyandir."

(Hacc Sûre-i Celîlesi: 11)

Allah (C.C)'a ibâdet etmemiz ve bu ibadetin farz olusu üzerimize geçmiş farz kereminden dolayidir. Kaldi ki O'nun bize bu yolda emir vermiş olması, ibadetimize karsilik mükâfat vermesi, fazilet ve emrini kirdigimiz takdirde ceza vermesi bir adalettir.

"Tevekkülce" gelince, sikinti ve darlik aninda ve basimiza bir belâ gelince gönül rahatligi ve sogukkanlilik içinde Allah (C.C)'a güvenmektir. Allah (C.C)'a tevekkül edenler, her seye yalnız O'nun gücü yettigini, ferahlığa çikaracak araçların O'nun her seyi planlayip zamani gelince yaratan otoritesine bagli oldugunu bilirler.

Böyleleri ne atalarından, ne çocuklarından, ne servetlerinden ve ne de

teknolojik ürünlerden medet ummazlar. Tersine O'nun gösterdiği istikâmetten yürüyerek her şeyi O'na havale ederler, Durum ve şartlar ne olursa olsun. O'nun baskasını dayanak ve umut kaynağı olarak tanımazlar. Zaten kendisine tevekkül edenlere O. kâfidir.

«Rıza" ´ya gelince o öa ilâhî takdirin her türlü gelişmelerini gönül hosnutluğu ile karşılamaktır.

Âlimlerimizden biri der ki: «Allah (C.C)'a en yakın kimseler. O'nun kendilerine ayırdığı payı en ziyade gönül huzuru ile benimseyenlerdir» Su vecizeyi düşünerek okuyalım. "Nice sevinçler aslında hastalıktır, nice hasta-likfar da aslında sifâdir."

Nitekim bir sâir söyle der:

"Her nimet, azi disleri arasında senin için türlü belâlar saklar.

Buna karşılık belâlar beklediğin yerden sevindirici sonuçlarla karşılaşırsın.

Yasadıkça basına gelenlere karşı sabırlı ol; çünkü her şeyin sonu vardır.

Her sıkıntının bir ferahlığı; her harisin bazı kusurları vardır.

Hic şüphesiz, bize en yeterli söz Allah (C.C)'in kelâmıdır."

Ulu Allah (C.C.) bu konuda söyle buyuruyor:

«— Aslında hakkınızda hayırlı olan bir şey sizin hosunuza gitmeyebilir. Buna karşılık hakkınızda ser olan bir şey sizin hosunuza gidebilir. Hiç şüphesiz siz değil, Allah bilir.»

(Bakara Sûre-i Celilesi: 216)

Bilesin ki, kul dünya sevgisini terketmedikçe. Allah (C.C)'a karşı ibadetini kemâle erdiremez. Bir vecize şöyledir. «En etkili tavsiye arada perde kalmaksızın kalbe ulaşan tavsiyedir» «Aradaki perdeler» de hiç Şüphesiz, dünyanın koyduğu engellerdir.

Hikmet ehlinin sözlerindedir: «Dünya bir anlık bir zamandır, sen onu ibadetle geçir.»

Sâir Ebû Velid-ül Baci bu konuda söyle der:

«Ben kesinlikle bildikten sonra.

Bütün ömrümün aslında bir an olduğunu.

Neden onun kıymetini bilerek, onu.

İyilik ve ibadet yolunda kullanmayayım?»

Sahâbilerden biri, bir gün Peygamber (S.A.V)´imize «ölmek istemiyorum» dedi. Peygamber (S.A.V)'imiz ona «Malın mülkün var mı?» diye sordu, adam «var» deyince Peygamber (S.A.V)'imiz de ona «ölümden kurtuluş olmadığına

göre malini kendinden önce gönder (hayirli yolda sarfet) çünkü insan malinin yanındadır.» buyurdu.

Rivayet edildiğine göre, Hz. İsâ (A.S.) der ki:

"iyilik su üç seyde belirir: Dilde, bakista ve sususta. Allah (C.C)'i zikretmenin disinda kalan konuşma, boş sözdür. İbret almaktan başka amaç taşıyan her bakış hatadır.

Düşünce içinde geçmeyen her sükût de oyalanmaktan başka bir şey değildir. Dünyayı bırakmak, onun gelişmeleri hakkında fikir yürütmekten ve hazları pesinde kosmaktan vazgeçmek ile olur. Çünkü düşünce, nefse (benlige, şahsiyete) bağlı olduğu için. dileği dogurur. Helâl olmayan şeylere bakışlarını salmaktan sakın, çünkü bakış hedefine varan bir ok ve buyrugunu dinletebilen bir pâdisâhtir."

Nitekim Peygamber'imiz (S.A.S.) buyuruyor ki:

«— Bakış şeytanın bir okudur. Bakışını haram hedeflerden, Allah (C.C) korkusu ile alakoyanlara, Allah (C.C) bu davranışlarına karşılık hazzı kalbde duyulan bir iman bağışlar.»

Su vecizeleri dikkat ile okuyalım:

«— Bakışlarını basibos bırakanlar, sık sık hayal kırıklığına uğrar.»

«— Hep öteye beriye bakmak, olayların perdesini kaldırır, insanı rezil eder, cehennemdeki ikamet müddetini uzatır.»

«— Gözlerine sahip ol. Çünkü eğer onları basibos salacak olursan seni günaha düşürürler, fakat onlara hakim olduğun takdirde diğer organlarına da hakim olmus olursun.»

Eflatun'a sormuşlar, «İsitmek mi, yoksa görmek mi kalbe daha zararlıdır.»

Feylesofun cevabı şu olmuş: «Bakış ile isitmek kalb için kusun iki kanadı gibidir. Kus, her iki kanadı olmadan ne havalanabilir ve ne de yere konabilir. Bir kanadı kırık kus, sırf diğerinin yardımı ile havalanırken sıkıntı çeker, daha çok yorulur.»

Muhammed İbni Zey (rahimullah) der ki, «İnsanın her önüne bakması, hem Allah (C.C) katında ve hemde akli basında kimselerin gözünde yeterli bir kusurdur.»

Adamin biri önü sıra giden bir köleye bakıp gülüyormuş, zâhidlerden biri ona şöyle demiş:

«Behey akli bozuk! Kalbi bozuk ve bakışı zehirli adam! Sen amellerini yazan ve davranışlarını tesbit edici ve koruyucu kâtip meleklerden utanmıyor musun? Onlar sana belâyâ ugramış ve derin bir bataklığa gömülmüş bir zavallı olarak bakıyorlar. Sen ise bu durumda iken kendisini seyredenleri, gözlerini üzerine dikenleri umursamazların tutumunu benimsemişsin.»

Kadi Ercanî bir siirinde şöyle der:

«Ey gözlerim, bir bakista amaciniza vardiniz.

Kalbimi en zararli yere sürüklediniz.

Ey gözlerim, çekin elinizi kalbimden, çünkü

İki kisinin bir kisiyi öldürmeye yürümesi namertliktir!»

Hız. Ali (kerramellahu veçhe) buyurur: «Gözler şeytanın tuzaklarıdır, vücudtaki organların en çabuk etkilisi ve en ağır darbelisidir. Allah (C.C)'a ibadet etmek yolunda vücudunun organlarının nefsinin kontrolü altına veren kimse amacına ulaşır. Buna karşılık organlarını nefsinin hazlarının emrinde kullandıran kimse ise bütün amellerini sülüp süpürmüş olur.»

Bir sâir şöyle der:

«Müridin nefsi Allah (C.C)'a ibadete yönelince.

Kötülüğe sürükleyen sebepler, üzerindeki te'sirini yitirince.

Vücudun bütün organları bu yolda ona uyunca.

Bu durum onun hesabına çeşitli nimet bağışlar getirir.

Ebedilik yurdunda cömert insanlar onu bekler.

Günahkâr küçük - büyük her türlü günahın kökünü kazıyınca.»

Abdullah İbni Mübarek (rahimehullah) buyurur:

«İmanın özü, Peygamber'imizin (S.A.S.) getirip öğrettiklerinin doğruluğunu kabul etmektir. Çünkü Kur'an'ın doğruluğuna inanan kimse, onu tatbik etmeye koyularak ebediyen cehennemlik olmaktan kurtulur. Haramlardan sakınan kimse tevbe etmeye yönelir. Helâl ile beslenen takvâyâya yönelir. Farz ibadetlerini gerçekleştiren kimsenin müslümanlığı sağlamlaşır. Doğru konuşan sıkıntılardan kurtulur. Haksizliklerden uzaklaşan «kisas»'dan kurtulur. Peygamber (S.A.S.)'imizin sünnetlerini uygulayan kimsenin ameli özlesir. Sırf Allah (C.C) rızasına yönelen kimsenin ameli kabul edilir.»

Rivayet edildiğine göre, sahabelerden Ebû Derda (R.A.) bir gün Peygamber (S.A.V)'imize «Yâ Rasûlallah! (S.A.V) Bana bir şeyler tavsiye et» diye başvurur. Peygamber (S.A.V)'imiz onun bu arzusunu şöyle cevaplandırır:

«— Ey Ebû Derda! Kazancın helâl, amelin salih olsun. Allah (C.C)'dan gündelik rizik dile ve kendini ölümlerden say.

İslediğin amelleri beğenmekten sakın, bu durum amelleri ortadan silen, korkunç bir tehlikedir. Çünkü amellerini beğenen kimse, yaptıkları kabul edilmiş mi, yoksa geri mi çevrilmistir diye düşünmeden Allah (C.C)'i minnet borcu altına koyduğu kanaatine varır.

Oysa ki hayalkirikligi ve zillet getiren nice günah vardır ki büyüklük ve kendini beğenmişlik duygusu doğuran ibadetten daha hayirlidir.»

Amellerinde riyaya düsmekten de sekin. Allah (C.C)'in:

«O gün hic hesap etmemis olduklari seyler Allah tarafından karsilarina çikarilir» âyeti söyle tefsir edilmistir: «Bazi kimseler dünyada iyilik sayarak isledikleri nice amelleri. Kiyamet Günü olarak karsilarina çikar» (Zümer Sûre-i, Celiesi; 47)

Seleften bir zat bu âyet okunurken "Vay riyakârlarin baslarina gelene" derdi.

Öte yandan ulu Allah (C.C)'in

«Allah'a yaptigi ibadete hic bir ortak kosmasin» (Kehf Sûre-i Celilesi: 110) âyetinin mânâsi söyledir: «Yâni bu kimse yaptigi ibâdeti ne gösteris maksadi ile açiga vursun» ne de yaptigindan utanarak gizlesin»

Ibni Mes'ud'dan rivayet edildigine göre, Kur'ân'i Kerim 'in en son inen âyeti sudur:

"Allah` a döndüreceginiz ve herkese, haksizliga ugramaksizin kazandiginin karsiliginin verilecegi günden korkunuz." (Bakara Sûre-i Celilesi: 281).

Sâir Muhammed Ibni Besir söyle der:

«Dünün, yanilmaz bir sâhid srfati iie geride kalmistir.

Bu günün de yaptiklarina sâhid olacaklir.

Eger dün bir kötülük kazanmissan, bu gün, hamdederek, iki iyilik isle.

Iyilik îslemeyi, sakin yarina birakma.

Çünkü bakarsin ki, «yarin» gelmis ve sen yoksun!»

Diger bir sâir de söyie der:

«Arzularina uyarak günahi hemen islersin,

Öteyandan ilerde Tevbe edecegini umarsin

Bîr müddet sonra ansizin ölüm gelir!

Bu yaptigin akilli ve tedbirlilerin isi degildir!»

Hiz. Dâvud (A.S.), Hiz. Süleyman'a (A.S.) der ki:

1 — Mümin henüz elde edemedikleri konusunda Allah (C.C)'a tevekkül eder.

2 — Mümin elde ettiklerinden hosnut olur.

3 — Mümin elinden kaçanlar için sabreder.»

Bir vecizede de söyle denilmistir:

«Belâya karsi sabreden muradina erer.»

Bir sâir söyle der:

«Basina bir belâ gelince sabretmelisin.

Hayal kirikligina ve aciya düsmemelisin.

Eger dünya, zineti ile üzerine gelecek olursa

Buna karsi direnmek, iyilik ve takva delilidir.

Her iki durumda da zor kutlanarak nefsin ite devamlı cihad et ki.

Hiç bir engel ile karsilasmadan umduguna ulasasin.»

Diger bir sâir de söyle der:

«Sabir, dilegin anahtaridir.

O, her zaman, hedefe varmanin yardimcisidir.

Sabret, ne kadar uzasa bile geceler.

Çok defa mahzuna yardim etmistir.

Sabir sayesinde nice «heyhat, olmasi imkânsiz» denen hedefe varilmistir.»

Baska bir sâir de söyle der:

«Sabir imanin en saglam kulpudur.

Seytanin kiskirtmalarina karsi kalkandir o.

Sabirda faydali sonuçlar vardir.

Tez canliligin ise sonu hüsrandır.

Zaman sana keder ulastirdi ise.

Bize karsi zaten devirlerin tutumudur bu.

Güzelim sabir zirhina bürün.

Kesinlik ile bil ki, sabir cennetin kilavuzudur.»

Sabir çeşit çeşittir. Birisi, en uygun vakitlerde ve eksiksiz olarak farz ibadetleri islemeye devam etmektir. Bir baskasi, nafile ibadet islemeye devam etmektir. Bir diger arkadas ve komsularin aci veren davranislarina katlanmaktır.

Bir baska çeşit sabir, fakirlige ve hastalıklara dayanmaktır. Bir diger sabir çeşidi de günahlara, nefsin azgin arzularina, günah olmasi muhtemel seylere, bütün organlarin islerine ve diger faydasiz davranislara karsi durabilmektir.

28.Ölümü Hatırlamak

Peygamber'imiz (S.A.S.) buyuruyor ki:

"Dünyevî hazlari gözden düşüren ölümü sik sik hatirlayiniz."

Hadisi söyle Açiklayabiliriz: ölümü sik sik hatirlayarak dünya hazlarına karşı olan hevesinizi kiriniz ki, Allah (C.C)'a yöndesiniz. Peygamber'imiz (S.A.S.) buyuruyor ki:

"Eger hayvanlar ölüm hakkında insanlön büdigini bilselerdi, hep zayıf hayvan eti yemek zorunda kalirdiniz."

Hız. Ayşe (R. Anha) Peygamber (S.A.S.)'imize bir gün «Kiyamet Günü, şehidler ile birlikte Mahsere gelen olacak mı?» diye sorar.

Peygamber (S.A.S.)'imiz bu soruya «Evet, ölümü günle gecede yirmi kere hatirtayanlar.» diye cevap buyurdu.

Bu üstün faziletin sebebi, ölümü akla getirmenin oyalama yurdu olan dünyadan sögumayı gerektirmesi ve Âhret için hazırlık yapmaya yol açmasıdır, ölümü hatirdan çıkarmak ise dünya hazlarına dalmaya sürükler.

Peygamber'imiz (S.A.S.) buyurur ki:

«— Ölüm, mü'mine hediyedir.»

Peygamber (S.A.S.)'imizin ölümü, mümin hesabına hediye sayması sundan ileri geliyor; Çünkü nefsinin çeşitli isteklerini karşılamının sıkıntısına katlanmak, azgın arzularını sınırlamak ve şeytana karşı devamlı olarak kendini savunmak gibi vazifeleri omuzunda tasidiginden dolayı, dünya mü'min için bir çeşit zındandır, ölüm onu bu azabdan kurtarmaktır. Bu kurtuluş onun hakkında bir hediyedir.

Yine Peygamber'imiz {S.A.S.) buyuruyor ki:

«— Ölüm, her müsüman için bir kefarettir.»

Peygamber'imiz {S.A.S.) bu hadisi ile, halka ne eli ile ne de dili ile zarar vermeyen, kendini mü'min ahlâkinin canlı numunesi haline getiren, ufak tefek kusurlar dışında büyük günahların kirine bulasmamış gerçek mü'minleri kasdetmektedir. İste Ölüm böylesine büyük günahlardan kalabilmiş ve farz ibadetleri yerine getirmiş kimselerin ufak tefek günahlarına kefarettir ve temizleyici olur.

Ata-ul Horasani der ki: Peygamber'imiz {S.A.S.) bir gün yüksek sesli

kahkahalari disardan duyulan bir meclise ugradi ve onlara:

"Dünya hazlarihin bulandiricisini anarak meclisinizi karistirir." diye buyurur, oradakiler «Dünya hazlarihin bulandiricisi nedir?» diye sorarlar. Peygamber {S.A.S.}'imiz «ölüm» diye cevap verir.

Enes (R.A) der ki Peygamber'imiz (S.A.S.) söyle buyurdu:

"Ölümü sik sik hatirlayiniz, çünkü günahdan giderir ve sizi dünyadan sogutur."

Diger bir Hadiste:

«— Ölüm uyarici olmaya kâfidir.»

Baska bir Hadiste:

«— Olüm vaiz olmaya kâfidir.» Buyurmustur.

Peygamber'imiz (S.A.S.) bir gün mescide girince içerdekilerin yüksek sesle gülererek konustuklarini görür, onlara:

«Ölümü hatiriniza getiriniz. Nefsimi kudret elinde tutan Allah (C.C)'a yemin ederim ki, benim bildiklerimi bilseydiniz az güler, çok aglardiniz» buyurdu.

Peygamber'imizin de bulundugu bir mecliste sahâbiler birini söz konusu ederek hayli överler. Bunun üzerine Peygamber (S.A.V)'imiz sahabilere:

«Sözünü ettiginiz arkadasiniz ölümü anar miydi?» diye sordu. Sahabeler: «Biz onun ölümden bahsettigini hic duymus degiliz» diye cevap verdiler. O zaman Peygamber (S.A.V)'imiz «O halde arkadasiniz sizin övdüğünüz gibi degildir.» buyurdu.

Ibni Ömer (R.A.) der ki: «On kisilik bir gurubun onuncusu olarak Peygamber (S.A.V) `imizin ziyaretine vardim. Ensar'dan biri Peygamber (S.A.V)'imize «Insanlarin en zekisi ve degerlisi kimdir, Yâ Rasûlellah?» diye sordu. Peygamber (S.A.V)'imiz bu soruya söyle cevap verdi:

«En zeki ve en degerli kimseler ölümü en sik anan ve onun için en çok hazirlik yapan kimselerdir. Bu kimseler dünya serefi ve Ahiret üstünlüğünü birlikte yanlarinda götüren zekilerdir.»

Hasan-ül Basrî (rahimehullah) buyurur:

«Ölüm dünyanın degerini düsürdü ve akli basinda kimselerin huzurunu yok etti.»

Rebi' Ibni Haysem buyurdu: «Mü'minin, ölümden daha degerli bir bekledigi yoktur. Benîm ölümümü kimseye duyurmayin, hemencecik beni Rabb'ime teslim edin.»

Ehli hikmetten bir zat, bir arkadasina gönderdigi mektupta sunlari yazdi:

«Ey kardesim, ölümü özleyip de bulamayacagin âleme (Ahirete) göçmeden önce bu alemde iken ölümden kork.»

Ibni Sirin'in (rahimehullah) yaninda ölümden söz edildiği zaman vücudunun bütün organları donakalırdı.

Ömer İbni Abdülâziz (R.A.) her gece fıkıh âlimlerini sarayında sohbete çağırır, hep birlikte ölümden, Kıyamet Günü, den ve Âhiretten bahsederek, sanki önlerinde cenaze varmış gibi göryası dökerlerdi.

İbrahim-i Toymî (rahimehullah) buyurur: «İki şey beni dünyadan haz duymaz hale getirdi. Ölümü ve Allah'ın huzuruna dikileceğimi düşünmek.»

Kâ'b İbni Ahbar (rahimehullah) buyurur: «Öleceğini bilen kimse dünyanın sikinti ve mes'elelerine önem vermez.»

Mutarraf (rahimehullah) buyurur: «Rüyamda, Basra Camii'nin ortasındaki kürsüden seslenen birinin söyle dediğini duydum: «Ölümü hatırlamak. Allah (C.C)'dan korkanların kalbini parça parça etmiştir. Yemin ederim ki, ben onları ne yapacaklarını sasırmış görüyorum.»

Es'as (rahimehullah) der ki, «Hasan-ül Basrî'nin yanına girerdik kendisi sanki ates, sanki bir âhiret isı ve ölüm hatırası idi.»

Safiye (R. Anha) buyurur ki: «Kadının biri bir gün Hz. Ayse'ye (R.A.) gelerek kalbinin katiligidan dert yandı, Hz. Ayse (R.A.) ona: «Sık sık ölümü hatırla, o zaman kalbin yumusar» dedi. Kadın, Hz. Ayse (R.A.)'nin tavsiyesini tatbik edince gerçekten kalbi yumusadı. Bundan dolayı bir müddet sonra yine Hz. Ayse (R.A.)'nin ziyaretine gelerek ona tesekkür etti.»

Hz. İsa'nın (A.S.) yaninda ölümden bahsedilirken derisi kanardı.

Hz. Dâvud (A.S.) un yaninda ölümden Kıyamet Gününden söz edildiği zaman, vücudunun organları birbirinden ayrılacak derecede ağlar ve ancak Allah (C.C)'in rahmetinden bahsedilince kendine gelirdi.

Hasan-ül Basrî (rahimehullah) buyurur: «Gördüğüm bütün akli basında kimseler ölümden korkuyor ve ölünün arkasından hüzün duyuyor.»

Emevî halifelerinden Ömer İbni Abdülâziz (R.A.) çevresindeki âlimlerden birine «Bana va'zet» der. Âlim: «Ölümü tadacak ilk halife sensin» der. Halife «Devam et» der. Âlim: «Hz. Âdem'e (A.S.) varıncaya kadar bütün ataların ölümü tatmaktan kurtulamamışlardır. Simdi ise sıra sana geldi» der. Bunun üzerine Ömer İbni Abdülâziz ağlamaya baslar.

Rebi' İbni Hasem (rahimehullah) evinde bir kuyu kazmış, her gün birkaç kere içine girer yatarmış, böylelikle ölüm düşüncesini hafızasında canlı tutarmış ve soranlara dermiş ki: «Ölüm duygusu bir an bile kabimden çıkırsa hemen kalbim bozulur.»

Mutarraf İbni Abdülâziz (rahimehullah) buyurur; «su ölüm, varlık sahiplerini varlıklarına kanmaktan alakoydu, o halde ölümsüz bir varlık ve saadet arayınız.»

Halife Ömer İbni Abdülâziz (R.A.) Anbese'ye dedi ki, «Ölümü sık sık

an. Eger genis imkânlar içinde yasiyorsan, bu hatirlama, seni mütevazi imkânlarla yöneltir. Eger kit imkânlar içinde yasiyorsan bu hatirlama, yasama imkânlarini genis saymana yolacar.»

Ebû Süleyman-üd Darani (rahimehullah) der ki: «Ümmü Harun'a «ölmek ister misin?» diye sordum, «hayir» dedi. "Nicin?" diye sordum, bana su cevabi verdi: «Bir insanin emrini kirmis olsam. onunla karsilasmak istemezdim. (Allah (C.C) ile) nasil karsilasmayi isteyebilirim ki. O'nun emrini kirdim.»

Ebu Musa el-Temimî (rahimehullah) buyurur: «Meshur sâir Farezdek'in esi vefat etmist, Basra sehrinin bütün ileri gelenleri cenazeye gelmist, aralarinda Hasan-ül Basrî (rahimehullah) da vardi. Farezdek'e dedi ki:

«Yâ Ebû Firas (Farazdek'in lâkabi) bu gün için ne hazirladin?»

Farezdek: «Atmis yildan beri tekrarladiğim (Lâ ilâhe illallah...) sehadet cümlesini» diye cevap verdi.

Farezdek esi topraga verildikten sonra kabrin basina dikilerek bir mersiye söyledi, su beyitler o mersiyeden alinmistir:

«Korkarim ki, beni affetmezsen kabrin ötesinde ondan.

Daha dar ve daha yakici bir yerden yakami kurtaramam.

Kiyâmet Günü bana sert bir güdücü ve Farezdek'i süren bir sürücü geldiği vakit hiç süphesiz boynu bukali cehenneme yürüyen kimseler Adem ogullarindan hayrete ugrarlar.

«Kabirde yatanlar hakkında Arap sâirleri söyle demislerdir:

«Mezarligin basinda dur ve söyle seslen.

«Hanginiz karanliga gömülmüştür.»

Hanginize kabri içinde iyi davranilmistir, da muhafizlari onu emin bir uykuya dalmasina müsaade etmislerdir.»

Disardan bakan gözlere göre mezarlikta tek bir sükûnet vardir.

Belli degil ölüler arasindaki derece farklari

Eger sana cevap verselerdi, içinde bulunduklari durumun içyüzünü

Açiklayan bir dil ile sana her seyi anlatirlardi

Itaat içinde olanlari. Cennet bahçesine inmistir.

Dolasir dilegince agaçlari arasinda.

Azgin günahkârlara gelince onlar çukurda kivraniyorlar, yılanlarına yuva olarak

Akrebler de yürür ürerine dogru, ruhu onlarin isirmalari yüzünden

agir bir iskenca altindadir.

Mâlik ibni Dinar buyurur ki; «Bir gün bir mezarligin yanindan geçerken su siiri söyledim:

«Mezarliga vardim, onlara seslendim:

Hani nerde ululer ve küçümseyenler?

Nerede, büyüklüsüne delil getirenler?

Övündüğü zaman sözleri dogru bulunanlar nerede?»

O sirada mezarliktan bir ses geldi. Sesi duyuyor, fakat sesleneni göremiyordum, söyle diyordu:

«Yok oldu hepsi, yok haber verecek kimse,

Öldüler hepsi, haber de öldü.

Topragin kizlari gece gündüz demeden,

O vücûdlarin güzelliklerini mahvediyor.

Ey göçüp gidenleri soran kisi. Gördüklerinden ibret almiyor musun?» < br>

Bir kabrin üzerinde su yazi bulunmustur:

Mezarlar sana sesleniyor, oysa ki onlar dilsizdir, konusmazlar. Sakinleri de toprak altinda suskun yatiyor.

«Ey doymak bilmez bir ihtiras ile dünyalik yigan kimse.

Bu dünyaligi kim icin biriktiriyorsun?

Halbuki sen öleceksin!»

ibni Semmak (rahimehullah) buyuruyor ki: «Bir gün mezarliktan geçerken kabirlerden biri üzerinde su manzum kitabeyi okudum:

«Akraba ve yakinlarim, kabrimin yanindan gelip geçiyorlar.

Sanki beni hiç tanımanrslar gibi!

Mirasçilar malimi bölüsüyorlar.

Fakat borçlarimi tereddütsüz reddediyorlar.

Herkes payini almıs ve kendi hayatini yasiyor.

Aman Allah (C.C)'im! Ne de çabuk unuttular beni!»

Diger bir kabir üzerinde de su yazi bulunmustur:

«Tanidiklar arasindaki gerçek dost çabucak kayboluyor.

Ne kapici ve ne de bekçi öiüme engel olamiyor.
O hald'e dünyadan ve dünya hazlarindan nasil ferahlik
buluyorsun?

Ey sözleri ve nefes'eri sayilan kimse!

Ey gafil! Kusurlara batmissin.

Ömrünü dünya hazlarina dalarak harcamissin!

ölüm, aldandi diye, câhile redamet etmez.

Baskalarina bilgi dagitanlara da acimaz!

Basinda durdugun nice kabrin icindeki

Ölüm cevap veremez, dilsiz çevirdi, oysa o dilsiz degildi.

Köskün pek bayindirdi, herkesçe begeniliyordu.

Kabrin ise bu gün mezarlikta belirsiz olmustur.»

Baska bir manzum kitabe de söyledir:

«Kabirleri rehin atlari gibi dizidigi vakit dostlarin basinda durdum. Eger
aglasam da göz yaslarim bosansa gözlerim aralarindaki yerimi görürdü.»

(Bir doktorun mezar tasinda su manzum kitabe bulunmustur.)

«Bana biri Lokman toprak oldu dedigi vakit,

Tibbindan ve kâmilliginden bahsedilen nerede.

Ihtisas ve tedavileri suya düstü.

Heyhat, kendisini savunamayan baskasini savunamaz dedim.»

Diger bir mezar tasinda üo su manzum kitabe bulundu:

«Ey insanlar! Benim de bir emelim vardi.

Ölüm ona ulasmaktan alakoydu beni.

Allah (C.C)'indan korksun o kimse ki.

Yasarken amel etme firsati bulmustur.

Gördüğün yere tasinan yalniz ben degilim.

Herkes böyle bir yere tasinacaktır.

29.Gökler ve Çeşitli Cinsler

Rivayete göre; Allah'in (C.C.) ilk yarattığı varlık «cevher» dir. Allah (C.C.) cevhere heybet nazari ile bakınca Allah (C.C.) Korkusu ile eridi ve titredi, arkasından su oldu. Sonra Allah (C.C.) suya rahmet nazari ile bakınca yarısı dondu. Allah (C.C.) bu donmuş sudan «Ars»i yarattı.

Ars da sarsilmaya baslayınca Allah (C.C.) üzerine «Lâ ilâhe îllallah, Muhammedürrasûllah» (Allah (C.C.)'dan başka ilâh yoktur. Muhammed Allah'in rasul'üdür)» cümlesini yazdı, O zaman sükûnet buldu.

Geriye kalan suyu, Allah (C.C.) Kiyamet Günü'ne kadar kendi hâline sarsilmaya ve kaynasmaya bıraktı. Nitekim ulu Allah (C.C.) «O'nun Ars'i su üzerinde idî» buyuruyor.

Arkasından su calkanmaya ve köpürmeye başladı, ondan dumanlar çıktı ve birbiri üzerine yigilerek yükseldi. Dumanın köpüğü vardı, Allah (C.C.) bu köpükten "kat" halinde yer gökleri yarattı.

Bu sathada yer ve gök tabakaları yapısikti. Ulu Allah (C.C.) aralarında rüzgâr yarattı ve böylece yer katları ile gök katları birbirinden ayrıldı.

Nitekim ulu Allah (C.C.) bu durumu bildirerek: «Sonra semaya doğruldu ki; o bîr duman halinde idi.» buyurur.

Hikmet ehli söyle der: "Allah (C.C.) göğü neden dumandan yarattı da Buhardan yaratmadı? Çünkü duman düzleri birbirleriyle bağlantılı halde yaratılmıştır. Sonuncusu yerinde sabittir. Oysa ki, buhar dengesiz bir yapıya sahiptir, dönücüdür.

Bu da ulu Allah (C.C.)'in ilminin kemâlini ve hikmetini gösterir."

Daha sonra Allah (C.C.) suya rahmet nazari ile baktı, su dondu. Nitekim bu; husus Peygamber`imizin (S.A.S.) hedisi ile sabittir.

Faide, gerek gök ile yeryüzü arasında ve gerekse bütün gök katları arasında besyüz yıllık mesefe vardır. Her gök katinin yüksekliği de yine bes yüz yıllık uzaklık tutar.

Söylendigine göre göğün birinci kati süttten beyazdır. Onu yeşil gösteren «Kaf» dağının

yeşilliginin yansimasidir. Birinci kat göğün adı «Rakia» ´dır.

İkinci kat gökyüzü nûr gibi parıldayan demirdendir, adı «Reydum» veya «Maun» ´dur.

Üçüncü kat gök bakirdandır, adı. «Meleküt» veya «Hayruyun» ´dur.

Dördüncü kat gök beyaz gümüstendir, parlaklığı gözleri kamastırarak güçtedir, adı «Zahire» ´dır.

Besinci kat gök kırmızı altındandır, adı «Muzeyne» veya «Muzhire» ´dır.

Altinci kat gök nûr pariltili bir cevherdendir, adi «Halise» ´dir.

Yedinci kat gök kirmizi yakuttandır, adi «Labiye» veya «Damia» ´dir.

«Beyt-ül Mâmur» gögün bu yedinci katındadır. Beyt-ül Mâmur'un biri kirmizi yakuttan, öbürü yeşil zeberced'den, biri beyaz gümüsten ve öteki kirmizi altından olmak üzere dört direği vardır.

Yine söylendigiine göre akikten olan Beyt-ül Mâmur'a her gün yetmiş bin melek girer ve Kiyamet Gününe kadar bu meleklerden hiçbiri geri dönmez.

Güvenilir görüğe göre, yeryüzü gökten daha üstündür. Çünkü peygamberler burada yaratılmış ve burada gömülmüştür. Yerin en makbul kati da en üst katidir. Çünkü varlıklar bu kattan yararlanmaktadır.

Ibni Abbâs'den (R.A.) rivayet edildiğine göre göklerin en üstün kati çatısı üzerinde «Ars-ür Rahman» ´in bulunduğu gök katidir. Bu katin ismi Ars'a yakındır. İğinden dolayı «Kürsî» dir. Bir de bütün faydalanılan yıldızlar, yedi gezegen hariç, bu kattadırlar. Yedi gezegen yıldız ise gögün yedi katına dağılmış vaziyettedir.

Bunlardan «Zuhal» yedinci kat gökteredir ve perşembe gününe tekabül eder.

«Merih» besinci kat gökteredir ve salı gününe tekabül eder.

«Günes» dördüncü kat gökteredir ve pazar gününe tekabül eder.

«Zühre» üçüncü kat gökteredir ve Cum'a gününe tekabül eder.

«Utarit» ikinci kat gökteredir ve çarşamba gününe tekabül eder.

«Ay» , birinci kat gökteredir ve Pazartesi gününe tekabül eder.

Lâtif bir nükte:

Ulu Allah (C.C.)'in sasirtici bir hilkat cilvesi olarak hiç birininin digesine benzememesine rağmen yedi kat gögün hepsi de dumandan yaratılmıştır. Öteyandan Allah (C.C.) gökten indirdiği su sayesinde çeşitli rengi ve değişik tadı olan türlü türlü bitki ve meyveler ortaya çıkarmıştır.

Nitekim Ulu Allah (C.C.) «Meyva ve bitkileri yiyecek olarak birbirinden farklı üstünlükte yarattık» diye buyuruyor.

Yine ulu Allah (C.C.), ademogullarını da çeşit çeşit tabakalarda yaratmıştır. Kiminin rengi beyaz, kimininki ise siyahtır. Kimi bilgili, kimi câhildir. Oysa ki, hepsinin kökü aynı yâni Âdemdir. Her yarattığı şeyde «Kemâl» ´in isbat eden Allah (C.C.)'i noksan sıfatlardan tenzih ederim!

30.Kursı - Arş - Mukarreb Melekler - Rızıklar ve Tevekkül

Ulu Allah (C.C.) buyuruyor ki:

«— Allah'ın Kürsi'si gökleri ve yeri kaplar.»

(Bakara Sûre-i Celilesi: 255)

Bazi tefsir âlimlerine göre «Kürsî» Allah (C.C.)'in ilminden mecazdır. Bazilarına göre O'nun mülkü kastedilmektedir. Bir kısım âlimlerin yorumuna göre ise burada bildiğimiz gök cisimleri kastedilmektedir.

Hiz. Ali'den (K.V.) rivayet edildiğine göre:

"Kursi» parlak incidendir ve uzunlugunu Allah (C.C.)'dan baska hic kimse bilmez."

Bir hadiste: «Göklerle yedi kat yer Kürsi ile birlikte sahrada hir halka gibidir» buyurulmustur.

Ibni Mâce'nin naklettiğine göre. Peygamber'imiz (S.A.S.) söyle buyuruyor:

«— Gökler, Kürsî boslugundadir, Kürsi de Ars'in önündedir.»

Ikrima (R.A.) nin rivayet ettiğine göre söyle demistir:

"Günes Kürsî nurunun yetmiste biri kadardir. Ars da. Perdelerin, yani hicaplarin yetmiste biri kadardir."

Yine Peygamber (S.A.S.)'imizden nakledildigine göre:

Kürsî'yi tasiyan meleklerle Ars'i tasiyan melekler arasinda yetmis tane karaniik hicap ve yetmis tane aydinhk hicap vardir. Her hicap arasinda besyüz yillik mesafe vardir.

Eger böyle olmasaydi. Kürsî'yi tasiyan melekler, onların nurundan yanarlardı. Ars, Kürsî'den daha yüksekte tamamen isiktan ibaret bir cisimdir ve Kürsi'den ayrı bir yapıdadır.

Hasan-ül Basrî bu görüğe katılmaz. Ars'in kirmizi yakuttan, yesil bir cevherden, ak inciden ve safi isiktan oldugunu ileri süren çeşitli görüşler verdir.

En dogrusu bu konuda kesin konusmaktan kacinarak ve susmeyi tercih etmektir. Felek (astronom.) âlimleri (Ars'a «Dokuzuncu Felek» «En üst Felek» ve «Felekler, Felegi» , «Atlas Felek» yâni «Yildizsiz Felek» gibi çeşitli isimler verirler.

Çünkü klâsik hey'et âlimlerine göre bütün Felekler «Burçlar Felegi» adini alan sekizinci Felekte sabittirler.

Seriat âlimlerine göre «Ars» ve «Kursi» mahlûkatin üst siniridir. Tavanidir,

onun disinda hiçbir sey yoktur. Bu sinir, ayni zamanda kullarin bilgi hududunu cizmektedir. Bu sinirin ötesini ne idrak etmeye imkân vardir ve ne de bunun ötesine tasan bir arastirmaya girismek yerindedir.

Ulu Allah (C.C.) söyle buyuruyor:

"Eger onlar sara yüz çevirirler ise de ki, «Bana kendinden baska ilâh bulunmayan Allah yeter. Ben sirf O'na dayanıyorum. O, ulu Ars'in sahibidir."

(Tevbe Sûre-i Celilesi - 129)

<

Görüldüğü gibi Allah (C.C.), Ars'i «ulu» 'luk ile sifatlendirmistir. Çünkü varliklarin en büyüğüdür.

Öte yandan yukardaki âyette emredilen "tevekkül" (sirf Allah (C.C.)'a dayanip güvenmeyi) Peygamber'imiz (S.A.S.) hayatinda gerçeklestirmistir. Bu yüzden gerek Tevrat'ta ve gerekse diger ilâhî kaynakli kitaplarda Peygamber (S.A.S.)'imiz "Mütevekkil" (tevekkül eden. sirf Allah (C.C.)'a dayanip güvenen) diye anilmaktadir. Neden? Çünkü tevekkül; Allah (C.C.)'i tek bilip O'nu tanimanin tabii bir neticesidir. Peygamber'imiz (S.A.S.) de Allah (C.C.)'i tek bilenlerin efendisi ve O'nu taniyanlarin {ariflerin) basidir.

Zaman zaman sanildigi gibi, tevekkül tedbirlere ve neticeye götüren sebeplere sarilmaya engel degildir. Tersine böyle olmak emredilmistir.

Nitekim bir tasrali arap Peygamber'imize (S.A.S.) «Devemi baglayayim mi, yoksa onu Allah (C.C.)'a tevekkül ederek salivereyim mi» diye sorar. Peygamber (S.A.S.)'imiz tasrali arab'a «Deveni bagla, sonra tevekkül et» diye buyurur.

Peygamberimiz (S.A.S.) söyle buyuruyor:

«— Eger Allah (C.C.)'a tam mânâsi ile tevekkül etseydiniz, O. sabahleyin yola ac çikarak yuvaya tok dönen kuslarin rizkini nasil veriyorsa sizinkini de öyle verirdi.»

Peygamber (S.A.S.)'imiz burada «Kuslarin sabahleyin yola çiktiklarini» belirterek tevekkülün netice saglayici sebeplere yapismakla birlikte olmasi gerektigine isaret buyurmudur.

HIKÂYE

Ibrahim Ibni Edhem ile Sekik'ül-Belhi (rahmetullâhi aleyhim) Mekke'de karsilasirlar. Ibrahim, Sekik'e: «Seni bu duruma getirmeye sebep ne oldu» diye sorar. Sakik söyle cevap verir. «Günlerden bir gün çöle varmistim.

Kiraç bir yerde yatan, kanatlari kirik bir kus gördüm. Kendi kendime «Surada oturayim ve bu kusun rizkinin nereden geldigini gözetleyim» dedim. Kusun karsisinda yere çöktüm. O sirada gagasi arasinda çekirge tasiyan baska bir kus belirdi, kirik kanadli kusun yanma konarak gagasi arasindaki çekirgeyi onun gagasina birakti.

Bu durumu görünce içimden «Bu kusu öbürüne vasita kilan, ulu Allah (C.C.)'a nerede olursam olayım benim rizkimi da sağlamaya kadirdir» diyerek kazanç pesinden kosmaya son verdim ve kendimi tamamen ibadete adadım.»

Ibrahim Ibni Edhem. O'na: «Peki neden sen o kırık kanadlı kusa yiyecek tasiyan sağlam kus olup daha yüksek dereceli olmak istemiyorsun? Sen Peygamber (S.A.V)'imizin «Yüksek el (veren eli) alçak elden (alan elinden) deha hayirlidir» diye buyurdugunu duymadin mi?

Mü'minin alâmeti, iki dereceli olan her seyde, daha üstün olan derecenin pesinden kosmaktır. Böylelikle ancak iyilerin menziline ulaşabilir.

Bu cevabi alan Sekîk. Ibrahim Ibni Edhem'in elini tutarak öptü ve «Yâ Ebû Ishak (Ibrahim Ibni Edhem'i lekabi) sen bizim üstadimizsin» dedi.

Fakat insan bir neceye ulesmak üzere sebeplere el attigi zaman gözünü bunlara dikip onlara takilmamali, tersine her zaman bakislarinin hedefi ve emeginin amaci Allah (C.C) olmalidir. Bu-husûsda, dilenciyi örnek almalı.

Bilindigi gibi, dilenciler dilenirken bir kab kullanirlar. Fakat kab onun araci oldugu için dilenirken gözlerini kaba degil, onlara bir sey verecek olan insanlara dikerler.

Peygamberimiz (S.A.S.) buyuruyor ki:

«— insanlari en zengini olmak isteyen kimse, Allah (C.C.)'in katinda bulunan varliga elindeki varliktan daha çok güvenmelidir.»

Uzun müddet Ibrahim Ibni Edhem'in (R.A.) hizmetinde bulunan Huzeyfet-ül Merasî'ye bir gün «Onun yaninda bulundugun süre içinde karsilastigin en sasirtici olay nedir» diye sorarlar.

Huzeyfe su cevabi verir: «Mekke'ye giderken yolda günlerce aç kaldik, sonunda Kûfe'ye vardik, yikik bir camiye siginmistik.

Bu sirada Ibrahim İbni Edhem, yüzüme bakarak bana «Yâ Huzeyfe, seni acikmis görüyorum, öyle mi?» diye sordu. Ben de ona «Durum seyhimin gördüğü gibidir» cevabini verdim.

Bunun üzerine «Bana kâgit, kalem getir» dedi, istediklerini ona getirdim. Besmele'nin arkasından «Her durumda hedef sensin, her mânâda yönelis sanadir» diye yazarak su manzumeyi kâgida döktü:

«Ben hamdeden'im, ben sükreden'im, ben zikreden'im

Ben açım, ben kayibim ve ben çiplak'im!

Alti durum saydim, ben bunlari ilk yarisini üzerime almistim

Ya Rabb'i, diger yarisinden da sen kefil ol.

Senden baskasini övmek, benim için cehennem alevlerine dalmaktır.

O halde zavaili kullarini cehenneme düsmekten korusun!»

Manzumeyi bitirince yazili kâgıt parçasını elime uzattı ve bana: «Disari çık ve sakın Allah (C.C.)'dan baskasına gönül bağlama, bu kâgıt parçasını da ilk karsılastığın kimseye ver» dedi.

Disari çıktım, ilk karsılastığım insan katırına binmiş biri idi, kâgıt parçasını adama uzattım. Adam onu elimden aldı, yazıyı okuyunca ağlamaya başladı, «Bu yazının sahibi ne yaptı» diye sordu. «Falan camidedir» diye cevap verdim. Bunun üzerine adam bana içinde altı yüz dinar bulunan bir kese altın verdi ve geçip gitti. Arkasından birine daha rastlayınca ona «Su katirin sırtında giden adam kim?» diye sordum, karsımdaki bana «O bir hiristiyanıdır» diye cevap verdi.

Dönüp İbrahim'in yanına vardım, olup bitenleri anlattım, bana «O keseye sakın dokunma, çünkü o adam şimdi gelir» dedi. Biraz sonra keseyi bana veren hiristiyan. İbrahim'in dediği gibi, içeri girdi. İbrahim'in basucunda diz çöktü, onu öpmeye başladı ve arkasından İslâmi kabul etti.»

Faide, İbni Abbas (R.A.) şöyle demistir:

«Cenabi Allah (C.C), Ars'i tasiycn melekleri yaratınca onlara «Ars'imi tasiyin» diye buyurdu, tasiyamadilar. Bunun üzerine ulu Allah (C.C.) her birinin yanına bütün göklerdeki kadar melek verdi ve hepsine «Ars'imi tasiyin» diye buyurdu, yine tasiyamadilar.

Bu sefer her bir melegin yanına göklerdeki bütün melekler ile yerdeki bütün canlıların sayısı kadar melek kattıktan sonra «Ars'imi tasiyin» diye buyurdu, yine de tasiyamadilar.

Bunun üzerine ulu Allah (C.C.) onlara «Lâ havle vela kuvvete illâ billahi (bütün kimildama ve kuvvet tezahürleri ancak Allah (C.C.)'in yardımı ile dir) deyin." diye buyurdu, melekler bunu söyleyince Ars'i tasiyabildiler.

Fakat rüzgârın sırtında meleklerin ayakları, yedinci kat yere kadar battı. Tabanları hiç bir yere dayanamadığı için Ars'a tutunmak zorunda kaldılar.

Bu arada içlerinden biri düserde yuvarlanır ve nereye düstüğünü bilmez korkusu ile durmadan aynı cümleleri tekrar ediyorlardı.

Onlar Ars'i tasiyor Ars da on'ari tasiyordu amma hepsini Allah (C.C.) 'in gücü tasiyordu.

Rivayete göre:

«— Her sabah ve her akşam yedisir (kere "hasbi yellahu lailahe illâ huve, aleyhi tevekkeltü ve huve Rabbül Arsil aziz" (kendisinden başka ilâh bulunmayan Allah (C.C.) bana yeter, ben yalnız O'nun destegine güveniyorum, O ulu Ars'tn sahibidir) diyen kimsenin Alla (C.C), egri dogru ne dilegi varsa yerine getirmesi üzerine almistir.»

Baska bir rivayete göre, hadisin son kısmi şöyledir:

«Allah (C.C.), gerek dünya ile ilgili gerek Âhıret ile ilgili ne dilegi varsa yerine

getirmeyi üzerine alır.»

31.Dünyâyı Terk etmek, Onu Kötülemek

Dünyayı zem hokkinda inen ayetler ve emsaii pek çoktur. Denebilir ki. Kur'an-i Kerim'in ekserisi dünyayı asagilamak, onu insanların gözünden düşürmek ve ahirete yönelmelerini saglamayi telkin eder. Hatta peygamberlerin amaci da budur, onlar insanliga ancak bunun için gönderilmislerdir.

Bu cihet acik oldugu için bu konuda ayet nakletmeyi yersiz gördük, yalnız bu mesele ile ilgili olan hadislerin bir kismini nakledecegiz.

Rivayete göre, Peygamber'imiz (S.A.S.) bir gün yolda yürürken bir koyun lesine rastlar, yanindakilere: "Bu koyun lesine, sahibinin önem vermedigini kabul eder misiniz?" diye sordu.

Sahabiler O'no «Tabii kabul ederiz, önem vermedigi için onu çöpe attilar» diye cevap verdiler. Bunun üzerine Peygamber (S.A.S.)'imiz sahabelere buyurdu ki. «Nefsimi kudreti elinde tutan Allah (C.C)'a yemin ederim ki. Allah (C.C) katinda dünya, su koyun lesinin sahibinin gözünde oldugundan daha degersizdir. Eger Allah (C.C) katinda dünya bir sivri sinek kanadi kadar deger tasisaydi, ondan kafirlere bir içim su bile vermezdi.»

Peygamber'imiz (S.A.S.) buyuruyor ki:

«— Dünya mü'minin zindan ve kafirin cennetidir.»

Peygamber'imiz {S.A.S.) buyuruyor ki:

«— Dünya lanete ugramistir. Allah (C.C) rizasi için olunanlar disinda dünyadaki her sey de lanete ugrmistir.»

Ebu Musa et-Es'ari'nin bildirdigine göre Peygamber'imiz (S.A.S.) söyle buyuruyor:

«— Dünyayı seven. ahiretine zarar verir, ahireti seven dünyasına zarar verir. Buna göre kalici (baki) olan» geçici (fani) olana tercih ediniz.»

Peygamber'imiz (S.A.S.) buyuruyor ki:

"Dünyaya, gönül vermek, bütün günahların basidir."

Sahabelerden Zeyd Ibni Erkam (R A.) buyurur; «Bir gün, Hz. Ebu Bekr'in (R.A.) yaninda oturuyordum. Bir ara su isteyince ona bal ile tatlandirilmis su getirdiler. Serbeti agzina götürürken bir anda vazgeçerek aglamaya basladi, onun gözyaslari yanindakileri de aglatti. Yanindakiler sustu, fakat onun gözyaslari bir, türlü dinmedi. Bir ara aglamasinin siddeti daha da artti. Devamli

hüngür hungur agladigi için yanindakiler, neden gözyasi döktüğünü ona sormaya fırsat bulamayacaklarini sandilar.

Fakat bir müddet sonra aglamayi kesti ve gözlerini silince yanindakiler ona: «Ya RASulallah (S.A.V)'in halifesi! Seni aglatan nedir?» diye sordular. O da söyle cevap buyurdu:

«— Bir gün Peygamber (S.A.V)'imiz ile birlikte idim, O'nu kendinden bir sey kovarken gördüm, yaninda baska kimse yoktu. «Ey Allah (C.C)'in Rasulu! Kendinden uzaklastirmak istedigini nedir?» diye sordum, bana su cevabi verdi:

«Su dünya gözümün önüne dikildi, ona! «Defol! uzaklas benden!» dedim, sonra bana dönerek: sen beni basindan savdin, ama senden sonra gelenler elimden yakalarini kurtaramayacaklardir, dedi.»

Peygamber'imiz (S.A.S.) buyuruyor ki:

«— Ebedilik yurdunun varligina inandıktan sonra aldatma yurdunun pesinden kosan kimse, ne kadar saskindir!»

Rivayet edildigine göre, bir gün Peygamber'imiz (S.A.S.):

Bir çöplüğün basinda durarak sahabelere: «Gelin dünyayi görün» diye, seslendi, sonra çöplükten çürük bir bez parçasi ile kararmis bir kemik parçasi aldı ve sahabilere söyle dedi:

«— Çöplük dünyayi temsil eder, su paçevra dünya güzelliklerinin bir gün çürüyüp onun gibi olacagini gösterir, dünyada gördüğüm canlı vücudlar bir gün çürük kemige dönüşecektir.»

Peygamber'imiz (S.A.S.) buyuruyor ki:

«— Dünya tatli bir yesilliktir, Allah (C.C) yeryüzünü simdi size devretti, ne yapacaginizi gözlüyor. Dünya israilogullarının önüne yayılınca ve üzerindeki hakimiyetleri pekisince sasirarak süslere, elbiselere, tatli kokulara ve kadınlara daldilar.

Hz. Isa, onlara «Dünyayi ilah tutmayiniz ki, o da sizi kölelestirmesin. Hazineselerinizi, onlari kaybetmeyecek olan Allah (C.C)'in katinda biriktiriniz. Çünkü dünyada biriktirilen hazinelerin basina bir kaza geleceginden her zaman endise edilir.

Oysa ki, Allah (C.C)'in katinda hazine sahibi olanın kazadan korkusu yoktur.

Yine Hz. Isa (AS.):

Ey Havarilerim! Dünyayi sizin için yüzüstü yere yatirdim, benden sonra bir daha belini dogrultmasina imkan vermeyiniz. Zira dünyanın çirkin taraflarından biri. orada Allah (C.C)'a karsi gelinmesidir. Yine onun diger bir çirkin yönü, ona yüz çevirmeden Ahiretin ele geçirilmesidir.

Ey havarilerim! Dünyayi üzerinde geçilip gidilecek bir köprü kabul ediniz, onu kalici bir yurt sayıp imar etmeye kalkismayiniz. Biliniz ki, her günahın kaynagi dünya sevgisidir. Nice bir anlik azgin arzular sahiplerine uzun acılara mal

olmustur.

Dünyayı önünüzde çökerttim ve siz de sirtına bindiniz. Sakin orada krallar ile ve kadınlar ile çatısmaya girmeyiniz. Krallar ile dünya üzerinde çekismeye kalkısmayınız, çünkü onları dünyaları ile basbasa bıraktıkça size dokunmazlar. Kadınlara gelince onlara tutulmaktan namaz ve oruç sayesinde kaçınınız.

Dünya hem isteyen, hem de istenen bir şeydir. Dünyadaki riziklerini tamamlasınlar diye, ahireti gaye edinenlerin dünya, peslerinden kosar. Buna karşılık dünya düskünlerini de ahiret arar, ölüm gelip de yakalayınca kadar .

Musa Bin Yesar'ın rivayetine göre: Peygamber'imiz (S.A.S.) buyuruyor ki:

«— Ulu Allah (C.C)'in, yarattıkları içinde en nefret ettiği varlık, dünyadır, yarattığından beri onu hiç tarafına bakmamıştır.»

Rivayet edildiğine göre, bir gün Hz.Süleyman Bin Davud (A.S.) üzerini gölgeleyen kuslar sagında ve solunda insanlar ve cinlerden meydana gelmiş maiyyet kitasi arasında yürürken Israilogullarından bir abid ile karşılaşır.

israiloglu abid ona der ki: «Ya Süleyman İbni Davud; yemin ederim ki Allah (C.C) sana gerçekten muhtesem bir saltanat bağışladı.»

Hız. Süleyman bunu isitti ve Israiloglu abide su cevabi verdi: «Mü'minin amel defterine yazılan bir tesbih Süleyman İbni Davud'a verilen parlak saltanattan daha hayirlidir. Çünkü Süleyman'a verilen saltanat geçicidir, ama mü'minin tesbih sevabi kalıcıdır.»

Peygamber'imiz (S.A.S.) buyuruyor ki:

«— Servet biriktirme hirsizi sizi bastan çıkardı. Ademoglu, «malim, malim» der durur. Oysa ki, yiyip tükettigidenden, giyip eskittigidenden ve sadaka olarak verip geri kalanın: bıraktigidenden başka ne malin var ki?!»

Peygamber'imiz (S.A.S.) buyuruyor ki:

«— Dünya yurtsuzların yurdudur ve züğürtlerin servetidir. Dünya için akli olmayanlar, varlık biriktirir, onun ugruna, cahiller çatısmaya girer, ondan dolayı anlayıssızlar kıskançlığa kapılır, onun pesinden ancak kesin imana sahip olmayanlar kosar.»

Peygamber'imiz (S.A.S.) buyuruyor ki:

«— Birinci derecede dünyaya önem veren kimsenin, Allah (C.C)'dan hiç bir şey beklemeye yüzü olamaz. Ulu Allah (C.C) dört hasleti onun kalbinden hiç çıkarmaz:

- 1 — Kurtuluşu olmayan bir endise,
- 2 — Hiç boş vakit bırakmayan kesintisiz bir mesgüliyet,
- 3 — Hiç bir zenginlice varamayan fakirlik,

Schabilerden Ebu Hureyre (R.A.) buyurur: «Bir gün Peygamber (S.A.S.)'imiz bana: «Ya Ebu Hureyre! Sana bütün içyüzü ile dünyayı göstereyim ister misin?» dedi. Ben de «tabii isterim, ya Rasulelah» diye cevap verdim. Bunun üzerine elimden tutarak beni Medine'nin kuru derelerinden birine götürdü, karsımızda insan basları, insan tersi, paçavralar ve kemik parçalarından ibaret bir çöp yığını duruyordu. Bu manzara karsısında Peygamber (S.A.S.)'imiz şöyle buyurdu:

«Ya Ebü Hureyre! Su baslar da sizin gibi muhteris ve sizin gibi uzak vadeii emeller pesinden kosan insanların basları idi, şimdi çıplak kemik haline geldiler, daha sonra da rüzgarda uçsan toza dönüşeceklerdir.

Su tersler de onların çeşit çeşit yiyecekleri idi, nereden kazanmışlar ise kazanmışlar ve midelerine indirmişlerdi, şimdi insanların, yanlarından tiksinti ile kaçtığı pislikler haline girdiler.

Supaçavralar onların nisan takintileri ve elbiseleri idi, şimdi rüzgarda uçuyorlar. Su kemik parçaları da onların binek hayvanlarda ait idi, onların sirtında belde belde dolasirlardı. Binaenaleyh dünya üzerine aglamak isteyen ağlayabilir.»

önce sessizce dökülmeye başlayan gözyaşlarımız, gitgide yerini hüngür hüngür ağlamaya bıraktı.

Rivayet olunur ki Allah (C.C) Hz. Adem (A.S.) mi yeryüzüne indirdiği zaman ona: "Yikilmek üzere bina yükselt ve ölmek için doğur» buyurmuştur."

Davud İbni Hilal (R.A.) der ki: «Hz. İbrahim (A.S)'e indirilen sayfalarda şöyle yazar:

«Ey dünya! Sen gözlerine girmek için süslenip püslendiğin iyi kullarımın gözünde ne kadar önemsizsin! Çünkü ben onların kalbine sana karşı nefret ve senden yüz çevirme duygusu koydum.

Yarattığım varlıklar içinde nazarımda en önemsizi sensin, gelişmelerin cücedir ve yokluğa varır. Çünkü seni yarattığım gün devamlı kalmamana ve yok oluncaya kadar bir elde devamlı bulunmamana

hüküm verdim. Sana sahip olanların bütün cimrilik ve pıntılığine rağmen böyledi bu! Yüreklerinden hosnutluk doyarak kalbelerini bağlılık istikameti üzerinde tutarak bana ibadet edenlere ne mutlu! Onlara müjdelere olsun ki, yaptıklarına vereceğim karşılık, kabirlerini üzerine dikilip huzuruma gelirlerken önlerinde yayılan göz kamastırıcı bir nur, çevrelerini kusatmış melekler kafesi olacaktır, ta ki dilekleri olan rahmetime ulaşmalarını sağlayıncaya kadar.»

Peygamber'imiz (S.A.S.) buyuruyor ki:

«— Allah (C.C) dünyayı yarattığından beri O, yer ile gök arasında kendi

halinde birakilmistir. Allah (C.C) onun tarafina hiç bakmaz. Kiyamet Günü, dünya «Ya Rabb'i! Bu gün beni dostlarinin en küçük rütbelisine ver» der. Ulu Allah (C.C) «Ey hiçlik» Sus! Sen seni onlara, dünyada layik görmemistim, simdi hiç layik görür müyüm?»

Rivayete göre. Hz. Adem (A.S.) yasaklanmis agacin meyvesini yedigi zaman, midesi içindeki agirliğı çıkarmak üzere guruldamağa basladı. Oysa ki yasak meyveye gelinceye kadar hiç bir cennet yiyecegi midesini böyle bozmamisti, zaten o agacin meyvesini yemeleri bu yüzden yasaklanmisti.

Midesi rahatsızlanan Hz.Adem (A.S.) Cennet içinde dolanmaya basladı. Allah (C.C) meleklerden birini onun ile konusmaya gönderdi, gelen melek ona «Ne istiyorsun?» diye sordu. Hz. Adem (A.S.) meleğe: «mideme çöken agirliğı bosaltmak istiyorum» diye cevap verdi.

Allah (C.C)'in talimati üzerine melek adem (A.S.)'e söyie dedi: «midene çöken agirliğı nereye bosaltmak istiyorsun?. Dösegine mi, yaygilara mi, nehirlere mi yoksa agaçların altlarına mi?! Burada böyle bir sey için uygun bir yer görüyor musun hiç? Dogru dünyaya in!»

Peygamber'imiz (S.A.S.) söyle buyurdu:

Sahabilere: «Kiyamet günü Allah (C.C)'in huzuruna öyleleri gelecektir ki «Tihame» dagi kadar amelleri olduğu halde cehenneme atilmaları emrolunacaktır.»

Dinleyen sahabüer «Ya Rasulallah! Bu kimseler namaz da kiliyorlar miydi?» diye sordular. Peygamber'imiz sahabelere söyle cevap verdi:

«Evet, bunlar, namaz kilarlar, oruç tutarlar, hatta gecenin bir bölümünü de ibadetle geçirirlerdi. Fakat karsilarina bir dünya varligi çıktigi zaman üzerine çullanirlardi.»

Peygamber (S.A.S.) 'imiz bir hutbesinde söyle buyurdu:

«— Mü'min iki korku arasındadır. Biri geçip giden ömürdür ki onun hakkında Allah (C.C)'in ne yaptigin bilmez, digeri kalan ömürdür ki onun hakkında Allah (C.C)'in ne hüküm vereceğini bilmsz.»

«O halde herkes kendinden kendine, dünyasından ahiretine, hayatından ölümüne ve gençliginden yasliligina azik hazirlamalidir. Zira dünya sizler için yaratildi, siz ise ahiret için yaratildiniz.»

Nefsimi kudret elinde tutcn Allah (C.C)'a yemin ederim ki: ölümden sonra suali gerektiren bir sey yoktur. Dünyadan sonra da ya cennet, ya cehennemden baska bir diyar yoktur.»

Hız. İsa (A.S.) der ki; «Su ile ates aynı kabda nasıl barınamazsa. dünya sevgisi ile ahiret sevgisi bir mü'minin kalbinde öyle bagdasmaz.»

Rivayet edildigine göre, Cebrail (AS.) Hz. Nuh'a (AS.) «Ey peygamberlerin en uzun ömürlüsü, dünyayı nasıl buldun?» diye sorar. Hz. Nuh da: «Karsilikli iki

kapisi olan bir ev gibi, birinden girdim öbüründen çıktım.» der.

Hız. İsa (A.S)'ya «içinde devamlı barınacağın bir ev tutsana» derler. Hız. İsa (A.S) da: «Bizden öncekilerin bıraktıkları yıkıntılar yeter bize» diye cevap verir.

Peygamber'imiz (S.A.S.) buyuruyor ki:

«— Dünyadan sakinin, çünkü, o Harut ile Marut'dan daha büyüleyicidir.»

Hasan-ül Basri (R.A.) buyurur: «Peygamber'imiz (S.A.S.) bir gün sahabelerin karsısına geçerek onlara söyle hitap etti:

«— Aranızda Allah (C.C)'in kendisini körlükten kurtararak görür hale getirmesini isteyen var mı? Beni dinleyiniz. Dünyaya tutulanların ve dünya ile ilgili uzak vadeli emeller besleyenleri tutkunluk ve emelleri ölçüsünde Allah (C.C.) kalblerini kör etmiştir.

Buna karşılık dünyada gözü olmayanlara, ondan fazla bir şey beklemeyenlere Allah (C.C) ders görmeden ilim ve kilavuzsuz hidayet vermiştir.

Beni dinleyiniz! Sizden sonra öyle bir kavim gelecektir ki, saltanatları cinayet ve zulümsüz yürümeyecek, zenginlikleri cimrilik ve böbürlenmeden hali olmayacaktır. Sevgileri mutlaka azgın nefsi arzulara dayanacaktır.

Beni iyi dinleyiniz! O günlere kalanlarınızdan zengin olmak ellerinde iken fakirliğe katlananlar, sevgiye kadir iken nefrete karşı tahammül edenler şöhret ve mevki elde edebilecekleri halde itilmeye kakılmaya hosnutluk'a dayananlar ve bütün bunları sırf Allah (C.C) rızası için yapanlara Allah (C.C) elli siddik sevabi verir.»

Rivayet edildiğine göre bir gün Hız. İsa (A.S.) simsekli, gök gürültülü, sagninak bir yağmura tutulur, sığınacak bir yer arar, uzakta gözüne bir çadır ilisir, yanına varınca içerde bir kadının oturduğunu görür, bu yüzden oraya sığınmak istemez.

Saganak altında yürümeye devam ederken az sonra bir dagda bir mağaraya rastlar, kapisından içeri girmek üzere iken yerde bir arslanın yattığını görür, eli ile arslanın tüylerini oksayarak Allah (C.C)'a söyle seslenir:

«— Allah'im! Her canlıya bir yuva verdin, tek bana bir yuva nasip eyiemedin.» Bunun üzerine ulu Allah (C.C.) vahiy yolu ile O'na söyle bildirir:

«— Senin yuvan benim rahmetimin karargahidir. Seni Kiyamet Günü kendi kudretimden yarattığım yüz huri ile evlendireceğim. Düğününde her bir yılı dünya ömrü kadar uzun olan dört bin yıl ziyafet vereceğim. Bir tellala, emir vereceğim, söyle seslenecek: Dünyaya yüz vermeyenler nerede, dünyadan el - etek çekmiş olan Meryem oğlu İsa'nın (A.S.) düğününe buyurun.

Bu vahiy üzerine Hız. İsa (A.S) söyle der: «Vay, dünyaya tapanların başlarına gelene! Nasıl ölecek, dünyayı ve dünyadaki yarattıklarını nasıl bırakacaklar, dünya onları aldatıp durduğu halce onlar yine de ona hic bir tereddüde

kcpilmadan güveniyorlar.

O aldanmislara yazıklar olsun! Nesil dünya onlara hoslanmadıktan seyleri göstermiş, onları sevdiklerinden ayırmış ve korktuklarını başlarına getirmiştir. Ana hedefi dünya ve isledikleri hep günah olanların vay başlarına gelene! Yarın günahları yüzünden nasıl rezil olacaklardır.»

Söylendğine göre ulu Allah (C.C) Hz. Musa'ya (A.S.) söyle vahyetti:

«Ya Musa! Zalimler yurdu (dünya) ile senin isin ne. Orası sana göre bir yurt değildir. İlgini kes onunla, onu aklından çıkar, o ne kötü bir yurttur!

Yalnız orada iyi amel işleyenlere göre, o, ne güzel bir yurttur. Ya Musa, mazlumun hakkını olasıya kadar, ben zalimin pesini katiyyen bırakmam.»

Rivayet edildiğine göre:

Peygamber (S.A.S.)'imiz Ebu Ubeyde'yi (R.A.) Bahreyn'e gönderir, o da seferden mal getirir. En az Ebu Ubeyde'nin döndüğünü duyunca sabah namazını Peygamberimiz ile birlikte kılmaya kosarlar. Peygamberimiz (S.A.S.) namazdan sonra Mescid'den çıkarken sahabeler önüne dikilirler. Onları böyle gören Peygamber (S.A.S.)'imiz gülümseyerek «Saniyorum ki, Ebu Ubeyde'nin bir şeyler getirdiğini duydunuz» der.

Ensar «Evet, ya Rasulallah (S.A.S.)» diye cevap verirler. Bunun üzerine Peygamber (S.A.S.)'imiz onlara söyle buyurur:

«— Sevinin ve mutluluk emellerine kaptırın kendinizi bakalım! Allah (C.C)'a yemin ederim ki, sizden yana korkum, fakirlikten değildir. Tersine dünyanın sizden öncekilere olduğu gibi sizin de önünüze bolluk yaymasından korkarım, geçmiş milletler gibi ondan daha yüksek pay almak yarışmasına girersenizde onları helak ettiği gibi sizi de helak eder.»

Lbu Said-ül Hudri (R.A.) der ki: «Peygamberimiz (S.A.S.) söyle buyurdu,

> «Sizden yana en büyük korkum, Allah (C.C)'in sizin için yerden çıkardığı bereketler ile ilgilidir.» Sahabeler O'na sordu: «Ya Rasulellah (S.A.S.), yer bereketleri nedir?.»

Peygamber (S.A.S.)'imiz «her türlü dünya varlığı» diye cevap verdi.

Peygamberimiz (S.A.S.) bir hadiste.

«Dünya düşüncesi ve sözü ile kalbinizi oyalamayız.» buyuruyor.

Görülüyor ki. Peygamber (S.A.S.)'imiz dünyaya, değil göz koymayı onu anmayı bile yasaklamıştır.

Ammar İbni Said der ki: Hz. İsa (A.S), havarileri ile birlikte gezide iken bir köye uğrar, köyün halkını yollara, öteye beriye serilmiş, ölümler olarak bulur. Arkadaşlarına: «Ey havariler cemaati bu köyün halkı Allah (C.C) 'in gazabına uğrayarak ölmüş olmalıdır, böyle olmasaydı birbirlerini gömerlerdi» der.

Havariler ona: «ey Ruhullah biz bunların başlarına gelenleri bilmek isterdik» derler. Bunun üzerine Hz. İsa (A.S), Allah (C.C)'a yalvarır Allah (C.C) da ona: «karanlık basınca onlara seslen, sana cevap verirler» diye vahyeder.

Aksam olunca Hz.İsa (A.S), bir tümseğin üzerine çıkarak "ey köy halkı" diye seslenir, bir ses ona «buyur ya Ruhullah» diye cevap verir. Hz. İsa (A.S): «ne durumdasınız, basınızdan neier geçti» diye sorar, «aksam tasasız ve endisesiz uykuya yattık, sabah olunca cehenneme yuvarlandık» diye cevap verir.

Hız.İsa (A.S): «Basınıza bu hal neden geldi» diye sorar. «Dünya'ya tapmamızdan ve Allah (C.C)'in emrine karşı gelenlere boyun eğmemizden dolayı» diye cevap verir.

Hız.İsa (A.S) «Dünya sevginiz nasıldı?» diye sorar. «Bebegin annesini sevdiği gibi, yüzünü bize doğru döndüğü zaman sevinir, arkasını döndüğü zaman (işlerimiz ters gidince) üzülür. ağlardık» diye cevap verir.

Hız.İsa (A.S) «Niye arkadaşların bana cevap vermiyor?» diye sorar, gizli ses: «Çünkü onların ağızlarına atesten gemler vurulmuş ve gemlerin öbür ucu kaba ve sert meleklerin elinde» diye cevap verir.

Hız.İsa (A.S) «Sen bana nasıl cevap verebiliyorsun?» diye sorar, gizli ses: «çünkü ben onların arasındaydım, ama onlardan degildim. Fakat onlara gazab inince beni de içine aldı, şimdi cehennemın agzına ellerim ile tutunmuş sarkık vaziyette duruyorum, kurtulur muyum, yoksa içine mi yuvarlanırım, bilmiyorum» der.

Bunun üzerine Hz.İsa (A.S) havariilere der ki: «Aci tuza batırılmış arpa ekmeği yiyerek kaba işlemeyen elbise giymek ve çöplükte yatmak dünya ve ahiret afiyeti olunca çoktur bile.»

Sahabilerden Enes {R.A} der ki: Peygamberimiz (S.A.S.) adıla isminde bir devesi vardı, hiç bir deve onunla yarışamazdı. Fakat bir gün tasralı bir arap devesi ile geldi, yapılan yarış sonunda onun devesi Peygamber (S.A.S.)'imizin devesini geçti, bu durum müslümanlara (sahabilere) dokundu. Durumun farkına varan Peygamber (S.A.S.)'imiz bize şöyle buyurdu:

«Dünyada Allah (C.C) bir şeyi yükseltince bir gün onu düşürmek O'nun kaçınılmaz hükmüdür.»

Hız. İsa (A.S) şöyle der: "Denizin dalgaları üzerinde kim ev yapabilir? İste sizin dünyanızda böyledir, o halde onu yurt edinmeyin."

Hız. İsa (A.S)'ya «Bize Allah (C.C)'in sevgisini kazandıracak bir ilim öğret» derler. Hız. İsa (A.S) 'da «Dünyadan nefret ediniz ki. Allah (C.C) sizi sevsin» diye cevap verir.

Ebu Derda der ki, «Peygamber (S.A.S.)'imiz bir gün bize, benim bildiklerimi bilseydiniz, az güler, çok ağlardınız. Dünya gözünüzde önemini, kaybeder, ahireti tercih ederdiniz» buyurdu, sonra Ebu Derda kendisinden sunları söylemiştir:

Simdi de eger siz benim bildiklerimi bilseydiniz, basinizi alip tepelere çikar, halinize hungur hüngür aglayarak Allah (C.C)'a yakarirdiniz. yanınıza yalnız zaruri ihtiyaçlari alir kimseye emanet etmeksizin ve bir daha dönmemek karari ile mallarinizi terkedip giderdiniz.

Fakat uzak vadeli emeller kalbinizden ahiret fikrini sildi, bütün emeklerinizin hedefi dünya oldu, bu yüzden hic bir sey bilmeyenler gibi oldunuz. Bazilariniz basina geleceklerden korktuğu için ic güdülerine körü körüne uyan hayvanlardan daha kötüdür.

Niye birbirinizi sevmiyorsunuz? Niye biribirinize dogru yolu tavsiye etmiyorsunuz, oysa ki, sizler Allah (C.C)'in dininde ortak olan kardeslersiniz. Arzularinizin birbirlerinden ayrilmasinin sebebi, içinizin bozuklugudur, oysa iyilikte birlesseniz biribirinizi severdiniz.

Size ne oluyor ki, dünya isleri ile ilgili birbirinize nasihat verdiginiz halde ahiret konusunda birbirinize nasihat etmiyorsunuz?! Hatta hic biriniz sevdiği ve desteklediği kimseye bile ahiret konusunda nasihat vermiyor.

Bu durum, kalblerinizde iman zayifligi oldugunu gösterir. ahiretin kar ve zararına dünyanın ki kadar yürekten inansanız, ahiretin pesinden kosmayı, dünyaya tercih ederdiniz.

Cünkü orasi sizi daha çok ilgilendirir. Eger «yakın menfaati sevmek kaçinilmaz bir insani temayüldür» dersiniz, biz sizin dünyanın birçok yakın vadeli menfaatlerinden, uzak vadeli hedefler ugruna fedakarlik ettiginizi görüyoruz.

Hatta belki de hic bir zaman ulasamayacaginiz hedefler ugruna kendinizi türlü türlü sikintilara düşürüyor, degisik çarelere bas vuruyorsunuz. Ne fena kimselersiniz ki, içinizdeki imanin tesir derecesinin bilinmesini saglayacak derecede imanınıza tatbiki hayatta gerçeklestirmis degilsiniz.

Eger Muhammed'in (S.A.S.) getirdikleri hakkında bir süpheniz varsa bize geliniz, size her sey i aciklayalim, kalblerinizdeki kuskuyu giderecek aydinligi size gösterelim. Allah (C.C)'a yemin ederim ki, siz akildan yana eksik kimseler degilsiniz ki sizi mazur görelim.

Çünkü dünyanızla ilgili konularda egriyi dogrudan ayirabiliyor ve isleriniz karsisinda isabetli tavir takinabiliyorsunuz.

Size ne oluyor ki, dünyanın elde ettiginiz ufak bir kazancina seviniyor ve elden kaçirdiginiz küçük karlarına üzülyyorsunuz, bu durum yüz ifadelerinizden belli oldugu gibi sözlü olarak da açığa çikiyor, hosunuza gitmeyen gelismeleri «musibet» diye adlandirarak üzüntü sebebi yapıyorsunuz.

öteyandan çoğunuz dininde agir kayiplara ugradığı halde hic birinizin kili kipirdamiyor, bu alandaki kayiplarin üzüntüsü hic kimsenin yüzünde belirmiyor.

— 193 —

Yemin ederim ki, Allah (C.C)'in sizin ile ilgisini kestigi kanaatindeyim. Neden dersiniz, çünkü hepiniz tanidiklarini güleryüz ile karsilar, hic biriniz dostunu, hos görmeyeceği şekilde karsilamak istemez. «Aynı muameleyi de ben ondan

görürüm» korkusu ile «insanlar arasındaki münasebetlerde bu inceliğin farkındasınız da Allah (C.C) ile olan münasebetlerinizde aynı hassasiyeti göstermemenin akibetini bilmekten aciz misiniz.

İsi gücü sahtekarlığa döktünüz, meralarınızda uzak vadeli ihtiraslardan hiç biri yeşillik bitmiyor! ölümü inkar etmek üzere saf tutmussunuz. Allah (C.C)'in beni sizden kurtarıp görmek istediğime (Peygamber (S.A.V)'imize) kavusturmasını ne kadar istiyorum!
Eğer O sağ olsaydı, bu gidisinize katıyyen göz kummazdı.

Eğer siz de hayra dönme temayülü varsa, ben size her şeyi duyurdum. Allah (C.C) katındakini (ahiret sevabını) isterseniz, ona kolaylıkla kavusursunuz. Gerek kendi hesabıma ve gerek sizin için Allah (C.C)'in yardımını diliyorum.

Hz. İsa (A.S) havarilerine der ki: «Ey havariler dünyaya gönül verenlerin dünya selameti uğruna din perisanlığını göze aldıkları gibi siz de din selameti uğruna dünya perisanlığını göze atın.»

Nitekim buna dair Abdullah İbni Mübarek, şöyle buyurur:

«Çoklarını görüyorum ki» gayet zayıf bir dini yeterli görüyorlar.

Oysa dünya hayatında onları aza kanaat eder göremiyorum...

O halde kiratlar dünyaları uğruna dinden nasıl bigane kaldırlarsa.

Sen de din uğrun kiratların dünyasından bigane kal.»

Hz. İsa (A.S) şöyle der; «Ey kendi iyiliğini görerek dünya pesinde kosan kimse, bilesin ki, senin hesabına en hayırlı olan dünyayı terketmektir.»

Peygamberimiz (S.A.S.) buyuruyor ki:

"Benden sonra öyle bir dünya ile yüzyüze geleceksiniz ki, ateş odunu nasıl yakarsa o da sizin imanınızı öyle yiyecektir."

Allah (C.C) Hz. Musa (A.S)'ya şöyle vahyetti:

«Sakin dünya sevgisine meyiletme, çünkü huzuruma getirebileceğin en ağır günah odur.»

Bir gün Hz. Musa (A.S) yolda yürürken ağlayan bir adama rastlar, biraz sonra aynı yoldan dönerken adam yine ağlar vaziyette bulur, gördüğü manzara karşısında duygulanan Hz. Musa (A.S) Allah (C.C)'a «ya Rabb'i, kulun senin korkudan ağlıyor» diye yakarır. Allah (C.C) Musa'ya şöyle bildirir:

«Ya İmranoglu Musa, o gördüğün adamın ağlamaktan beyni göz yaşları ile birlikte aksa ellerini kaldırsa da yere düşünceye kadar dua etse yine onu affettim, çünkü o dünyayı seviyor.»

Hz. Ali (K.V.) buyurur ki: «Su altı meziyeti nefsinde biraraya getiren kimse cennet için isteyecek bir şey cehennemden de kaçacak bir yer bırakmamış olur.

- 1 — Allah (C.C)'i tanıyıp O'nun emirlerine uymak ve yasaklarından kaçınmak,
- 2 — Seytani tanıyıp onun arzularına karşı çıkmak,
- 3 — Hakki tanıyıp ona bağlanmak,
- 4 — Batili tanıyıp ondan sakınmak.
- 5 — Dünyayı tanıyıp ondan yüz çevirmek
- 6 — ahireti tanıyıp ona talib olmak

Hasan-ül Basri (rahimehullah) buyurur ki:

«Allah (C.C) o kullarına rahmet etsin ki, dünyayı bir emanet bilmisler onu güvendikleri kimselere teslim ederek mesuliyet yükü tasıksızın göçüp gittiler. Dinin hakkında seninle yarışmaya giren sen de yarış. Dünya konusunda senin ile yarışa giren dünyayı yüzüne fırlat.»

Hız. Lokman oğluna verdiği nasihatlerde şöyle der.

«Yavrum, dünya derin bir denizdir, içinde çokları boğulmuştur. Buna göre ona açılırken bineceğin gemi, Allah (C.C) korkusu, geminin yükü, Allah (C.C)'a iman ve yelkeni, Allah (C.C)'a Tevekkül etmek olsun. Böylelikle belki, boğulmaktan kurtulursun, başka türlü kurtulacağını sanmıyorum.»

Fudayl (R.A.) buyurur ki: «Su ayet beni çok düşündürdü:

"Biz kullardan hangisinin daha iyi amel işleyeceğini denemek için yeryüzü üzerindeki her şeyi zinet halinde yarattık. Hiç şüphesiz, biz onun üzerindeki her şeyi kupkuru bir toprak parçasına da çevirebiliriz."

(Kehf Suresi-i Celilesi; 7—8)

Ehl-i hikmetten biri şöyle der: «dünyada karşılaştığın her şey ile senden önce biri karşılaşmış ve senden sonra da başkası karşılaşacaktır. Senin dünyadan nasibin sadece bir akşam yemeği ile bir günlük gıdadır. O halde bir kaç öğün yemek uğruna kendini mahvetme. Dünyaya karşı oruçlu ve ahiret ile ilgili olarak iftar etmiş davran. Çünkü dünyanın sermayesi hiçlik, kazancı cehennemdir.»

Bir kesise «zamani nasıl görüyorsun» diye sorarlar, kesisi şöyle cevap verir: "vücutları eskitirken, emelleri yeniler. ölümü yaklaştırırken arzulanan hedefleri uzaya kaçıtır"

Yine ona, peki dünya halkı hakkında görürsün nedir?» diye sorarlar, cevabi şöyle olur:

«dünya kimin eline geçiyorsa yorgun düşer, kim ona ulaşamazsa var gücü ile pesinden kosar.»

Nitekim aynı düşünceyi bir sair şöyle ifade ediyor:

«Yüzünü güldüren bir yasayis için dünyayi öven kimse.

ömrün hakki için çok geçmeden onu kinayacaktır.

Dünya arkasini dönük tutunca insan özlem içindedir.

Yüz verdigi zaman da sikintilari artar.»

Ehli hikmetten biri der ki: «üzerinde ben yokken bu dünya vardi O yok olurken de ben üzerinde bulunmayacagim. Burada kalmaktan da hosnut degilim. Çünkü hayati pintilik, durusu bulaniktir. Dünyalilar nimetinin elden kaçacagindan, ya basa gelecek beklenmedik bir belasindan veya günü dolacak ömürden devamlı endise içindedirler.»

Baska bir ehli hikmet de söyie der: «Dünyanın en büyük kusuru, herkese hakkettigini degil, ya fazlasini, ya eksigini vermesidir.»

Süfyan-üs Sevri (R.A.) buyurur ki: "Dünya nimetlerini görmüyormusun, sanki Allah (C.C)'in gazabina ugramislar gibi hep ehil olmayan ellere düsmüslerdir."

Ebu Sü!eyman-üd Darani (R.A.) buyurur: «Dünyaya tutkunluk ile talip olan bir kimseye ondan birsey verilirse daha çogunu ister. ahirete de ask ile talip olan ondan bir sey verilse daha çogunu ister. Ne bunun ve ne de öbürünün sonu yoktur.»

Adamin biri Ebu Hazim'a (R.A.) dedi ki, «Benim yurdum olmadigi halde dünyayi sevdiğim için halimi begenmiyorum, sana kendimi sikayet ediyorum» der. Ebü Hazim adama söyle cevap verir. «Allah (C.C)'in sana dünyadan ayirmis oldugu pay hakkında dikkatli ol. onu ona helal yollardan kazanarak yerinde harca, o zaman dünya sevgisinin sana hiç bir zarari olmaz.»

Ebu Hazim'in adama böyle cevap vermesinin sebebi sudur. Çünkü eger dünya sevgisinden dolayi onu kinayacak olsaydi, adami o derece üzebilirdi ki. adam dünyadan iyice soguyarak ölmeyi isteyebilirdi.

Yahya Ibni Muaz (R.A.)- buyurur: «Dünya seytanin ticarethanesidir. Seytanin ticarethanesinden hiç bir sey çaimayasin. sonra onu aramaya çikarak seni yakalar.»

Fudayl (R.A.) buyurur ki: «Dünya geçici bir altindan ve ahiret de kalici boncuktan olsa bize kalici boncugu geçici altina tercih etmek gerekirdi. «Biz geçici boncugu kalici altina tercih ediyoruz» halimiz ne olacak!

Ebu Hazim (R.A.) der ki: «Aman dünyaya tutulmayiniz. Çünkü bilenlerden, öğrendigime göre dünyayi gözünde ululastiran kimse, Kiyamet Günü Allah (C.C)'in huzuruna getirilince ona «iste bu adam, Allah (C.C)'in önemsiz ilan ettigini yüce kabul etti» denecektir.

Ibni Mes'ud {R.A.} der ki, «Dünyada bulunan herkes bir misafir ve mali da emanettir. Misafir göcücüdür ve emanet de geri verilecektir.»

Su beyit bu gerçegi dile getinyor:

«Mal ve çoluk-çocuk birer emanetten beska bir sey degildir.

Oysa ki, emanetleri bir gün mutlaka geri vermek gerekir.»

H.z. Rabia (R.A.) bir gün dostlarini ziyaret etmege varir, dostlari sözü dünyaya getirerek onun kötülüklerini dile getirirler. H.z.Rabia buyurur ki:

«Dünyadan bahsettiginiz yeter, susun. Eger o kalbinizde yer etmis olmasaydi, ondan bu kadar çok bahsetmezsiniz.

Söyleyecegim söze kulak verin. Bir sey çok seven, onu sik sik anar.»

Ibrahim Ibni Edhem'e (R.A.) «Nasilsin» diye sordular, asagidaki siirle cevap verdi:

«Yamadik dünyamizi, yirtarak Dinimizden.

Sonunda Din de gitti, dünya da gitti elimizden...»

Baska bir beyit de söyledir:

«Dünya pesinde kosani söyle görüyorum: ömrü ne kadar uzun olursa olsun

Dünyanın nimet ve sefasina nerede ulasirsa ulassin.

Bir dülger gibidir ki, binasini yapar yapisini yükseltir

Fakat çatisini çatinca kurdugu bina yikiliverir.»

Diger bir beyitde de söyle anlatilir:

«Farzet ki, dünya sana bagis olarak sunuldu

Onun akibeti yokolmak degil midir?

Senin dünyan ancak bir gölge gibidir.

Seni gölgelendirir bir müddet, sonra kayip geçer.»

Lokman-i Hekim, ogluna der ki:

"Yavrum! ahiretin ugruna dünyani feda et, her ikisini de kazanirsin. Ama dünyan ugruna Ahiretini feda etme her ikisini de kaybedersin.»

Mutarrif Ibni Sittiy (R.A.) der ki: «Kralların bolluk içinde geçen hayatlarına ve parlak kiyafetlerine bakma, lakin onların çabuk göçüsüne ve kötü akibetine bak.»

Ibni Abbas (R.A.) buyurur: «Allah (C.C) dünyayi üçe ayirdi: "Bir parçasi mü'minin, bir parçasi münafigin ve diger parçasi da kafirindir. Mümin kendi payina düşeni azik yapar, münafik hissesi ile süslenir, gösteris yapar. Kafir de kendine düşenden habire yararlanır."

Ehli hikmetten biri der ki, «Dünya bir leştir, buna göre ondan pay almak isteyenler, köpekler ile geçinmeye katlanmalidirlar.»

Bu hususta su, beyit söylenmiştir:

«Ey dünyayı kendisine es olarak isteyen kişi.

Onu, kendine istemekten çay ki, selamete eresin.

Çünkü kendine es olarak talip olduğun gaddar bir disidir!

Onunla yapacağın evlilik töreni yas törenine pek yakındır.»

Ebu Derda (Rahimehullah) der ki: «Allah (C.C) Katin'da dünyanın hor görülmesi sebeplerinden biri Allah (C.C)'a ancak orada isyan ediimesidir. Diğer bir sebepte Allah (C.C) katında derecelere ancak dünyadan yüz çevrilerek ulaşılabilmesidir.»

Bir sairin bir beyti şöyledir:

«Dünya, basiretli bir kimse incelediği zaman karsısına dost elbiseyi giymis bir düşman çıkar.»

Diğer bir sair de şöyle der:

«Ey gecenin ilk saatlerinde memnun bir şekilde uykuya dalan kişi.

Gelismeler çoğunlukla tanyeri agarırken kapiyi çalar.

Nice bolluk ve saadet devirlerini sona erdirmistir.

Talih yildizlarinin bazan yararli ve bazan ters dönmesi.

Dünya olaylarinin akisi nice mülkü yok etmistir.

Ki, o mülk uzun bir dönem fayda ve zarar saglamistir.

Ey dünyaya yanak yanaga sokulan kişi, o baki degildir.

Aksamdan sabaha onun hayatından bir çok misaririer gelip geçer.

Dünyaya yanak yanaga sokulmaktan vazgeçer misin?

Ta ki, cennette bakireler ile yanak yanaga gelebilesin.

Eger ebedi cennet bahçelerine konmak istiyorsan.

Sana gereken cehennemden emin olmamaktır.»

Ebu ümamet-ül Bahili (R.A.) der ki: «Hz. Muhammed'e (S.A.V.) Peygamberlik verildiği zaman, seytanin yordakçilari iblise gelerek «Yeni bir peygamber gönderildi, yeni bir ümmet ortaya çikiyor» diye haber verdiler.

Iblis yordakçilarina «Bu ümmet dünyayi seviyor mu» diye sorar. Yordakçilari ona «Evet» diye cevap verirler. Bunun üzerine seytan yordakçilarina sunlari söyler, «Eger dünyayi seviyorlarsa putlara tapmamalari benim için önemü degil. Ben geçe gündüz onlara sokulur ve ayartma gayretlerimi su üç nokta üzerinde yoguntastinrim:

- 1 — Mali haksiz yollardan kazanmak,
- 2 — Haksiz ve günah yerlerde harcamak,
- 3 — Hakli yerlere yapilmasi gereken harcamanin önüne geçmek.

Zaten bütün kötütüklerin kaynagi da bu üç davranistir.»

Adamin biri Hz. Ali'ye (R.A) «Ya emirel mü ´minin, bize dünyayi anlat» der. Hz. Ali(R.A) adama su cevabi verir, «Sana dünya hakkında ne söyleyeyim? Burada sihatli olan hastalanir, güvene kavusan pismanligc düser, yoksul düsen aciya mahkum olur, zenginlesen türlü sikintilarla yüzyuze gelir. Helal kazancin da hesaplasma, haram kazancin da azabi ve süpheli kazancinin da azar vardir.»

Ayni soru baska bir sefer Hz. Ali'ye (R.A.) yine sorulur. Hz. Ali «cevabim kisa mi, uzun mu olmasini istersin?» diye sorar, «kisa olsun» deince Hz. Ali söyle der: «dünyanın helali hesap harami azabdir.»

Malik Ibni Dinar (R.A.) buyurur ki: «Dünyadan korkunuz, yaman bir disi büyücüdür o. aiimlerin kalblerini bile büyüler.»

Ebu Süleyman-üd Darani (R.A.) buyurur ki: «ahiretin yerlestigi bir kalbe dünya geldigi zaman ahireti sikistirip çikarir. Fakat dünyanın yerlestigi bir kalbe ahiret girdigi zaman onu sikistirmaz. Çünkü ahiret serref ve nezaket sahibidir, ama dünya alçaktır.»

Bu benzetme dünya ve ahiret zidligi hakkında agir bir hükme varmaktadır. Seyyar Ibni Hakem'in (R.A.) bu mevzudaki hükmünün daha dogru olacagini umarim. O der ki. «Dünya ile ahiret bir kalbde biraraya geldigi zaman hangisi baskin çikarsa öbürü ona bagli olur.»

Malik Ibni Dinar (R.A.) buyurur ki: «Dünya için ne kadar üzülürsen. ahiret düşüncesi kalbinden o kadar uzaklasir. Buna karsilik ahiret hesabina üzüntü duyugun ölçüde dünya derdinden uzak kalirsin.»

Malik Ibni Dinar'in yukardaki sözleri Hz. Ali (R.A)'nin su sözünden iktisap edilmistir. O söyle der;

«Dünya ve ahiret iki kuma gibidirler. Birini hosnut ettigin kadar digerini kizdirirsin.»

Hasan-ül Basri (rahimehullahu) buyurur: «Allah (C.C)'a yemin ederim, eski yillarim öyle insanlar arasinda geçti ki, onların gözünde dünya, üzerinde yürüdükleri topraktan daha az önemli idi. Dünya batmis mi, dogmus mu, o tarafa mi yönelmis, yoksa su tarafa mi, hic umurlarinda degildi.»

Adamin biri Hasan-ül Basri (rahimehullahu)'ye «söyle bir adam hakkında ne dersin: Allah (C.C) adama varlik vermis, o da hem sadaka veriyor ve hem de yakinlarini kolluyor. Bu servetini bol harcayarak yasamasi dogru olur mu» diye sorar.

Hasan-ül Basri (rahimehullahu) «Hayir, dogru olmaz. Bütün dünya onun olsa

yine de zaruri ihtiyaçlarini karsilayacak sekilde hesapli harcayarak biriken servetini fakirlik günlerine saklamasi gerekir.» dedi.

Fudayl (R.A.) buyurur ki: «Eger bütün dünya helal olarak bana bagislansa ve ahirette ondan dolayi hesaba çekilmeyecegim bana bildirilse yine de sizden biriniz önüne çıkan lesin elbisesine bulasmasından nasıl tiksiniş kaçınırsa ben de dünyadan öyle tiksinişerek kaçınırdım.»

Bildirildigine göre Hz. ömer (R.A.) Sam'a gelince Ebu Ubeyde (R.A.) kendisini sade bir ipe yularlanan bir devenin sirtında karsiladi.

Hız. ömer Ubeyde'ye selam verdikten sonra hatirini sordu. Sonra kaldigi eve vardi. Ortalıkta kilicindan, kalkanından ve binek takımından başka bir şey göremedi. Bunun üzerine Hz. ömer (R.A.), Ebu Ubeyde (R.A.)'ye «Biraz mal edinseydin» der.

Ebu Ubeyde (R.A.)'nin cevabi su olur; "Ey emiril mü' minin bunlar bizi mezara ulastirir."

Süfyan-üs Sevri (rahimehullahu) der ki. «Dünyadan beden için. Ahiretten de kalbin için al..»

Hasan-ül Basri (rahimehullahu) buyurdu ki; «Allah (C.C)'a yemin ederim, Israilogullari önce Allah (C.C)'a kulluk ettikleri halde dünyaya tutulduklari için sonradan puta tapmaya yöneldiler.»

Vehb (R.A.) der ki; «Bir kitabda okuduguma göre dünya akli basında kimseler için ganimet, cahiller için gaflet yeridir, oradan ayrilincaya kadar onu taniyamazlar, ayrildikten sonra yeniden oraya dönmek isterler, fakat dönemezler.

Lokman-i Hekim ogluna söyle nasihat eder:

«Yavrum, dünyaya geldigin ilk günden itibaren her geçirdigin gün ile dünyayı arkada birakiyor ve ahireti karsiliyorsun. Her gün adım adım yaklastigin bir ev, adım adım uzaklastigin evden sana daha yakindir.»

Suayd Ibni Mas'ud (R.A.) der ki: «Dünyadan yana isleri gelirken ahiret konusundaki amelleri günden güne eksildigi halde bu durumdan hosnut olan birini görürsen, bil ki, bu adam yüzüstü süründüğü halde farkında olmayan bir aldanmistir.»

Amr Ibni As (R.A.) bir gün hutbede cemaate söyle seslendi:

«Allah (C.C)'a yemin ederim ki, Peygamber (S.A.V) 'imizin uzak durdugu seylere sizin kadar düskün başka bir kavim görmüş degilim. Allah (C.C)'a yemin ederim ki. Peygamber 'imiz (S.A.S.) yanında üç kisi varsa, bir şey almak için gelen, bir şey vermeye gelenden çok olurdu.»

Bir gün Hasan-ül Basri (rahimehullahu):

«Ey insanlar, hic süphesiz. Allah (C.C)'in va'di gerçektir. O halde dünya hayati sizi sakin adatmasin. Ayartici seytan da Allah (C.C)'m bagislayiciligini ileri

sürerek sizi aldatmasin» (Fatir Suresi - 5) ayetini okuduktan sonra dedi ki. «Dünya sizi aldatmasin» diye kim buyuruyor?

Dünyayı yaratan ve buna göre onu herkesden daha iyi anlayan Allah (C.C) buyuruyor. Sakin dünya mesguliyetlerine kendinizi kaptırmayınız. Çünkü dünya o kadar oyalayıcıdır ki, insan kendisine bir mesguliyet kapağı açsa arkasından kendiliginden nerede ise on mesguliyet kapağı daha açılır.

Zavallı ademoglu, helalinin hesabi ve haraminin azabi olan bir yurttan hosnut görünüyor. Oysaki, kazancini helaldan saglasa hesaba çekilecek, haram yollardan saglasa azaba çarpilacaktır.

Ademog u malini az görür, ama amelini az görmez. Dinine gelen musibeti umursamaz da dünyasına gelen musibete üzülür.»

Hasan-ül Basri (R.A.) halife ömer Jbni Abdülaziz'e (R.A.) bir mektup yazdı, mektub da şöyle diyordu: «Selam üzerine olsun, sanki sen üzerine ölüm yazılıpta ölen son nesnesin.»

ömer Ibni Abdülaziz de ona şöyle cevap yazdı. «Selam üzerine olsun. Sanki sen dünyadasın ama hiç bir zaman varolmamissin ve sanki sen ahirettesin ve halen oradasın.»

Fudayl Ibni Iyaz (R.A.) buyurdu ki: «Dünyanın girişi kolay, fakat çıkışı zordur.»

Ehli halden biri der ki: «ölümü gerçek bilen kimseye sasarım, nasıl sevinebilir? Cehennemi gerçek bilene de sasarım, nasıl gülebilir? Dünyanın insanla nasıl degistirdigini görenlere sasarım, ona nasıl güvenebilirler? Kaderi gerçek bilenlere dahi sasarım, niye hirsle didinirler?»

Bir gün iki yüz yasında Neçran'li bir ihtiyar Hz. Muaviye (R.A.)yi ziyaret etmeye gelir. Hz. Muaviye ona dünyayı nasıl buldugunu sorar. Ihtiyar su cevabi verir, "Afet ve kitlik yillari, bolluk yillari, gün günü gece geceyi kovaladi kimi doguyor, kimi ölüyor. Doganlar olmasa insan soyu tükenecek, ölen de olmasa dünya insanlara dar gelecek."

Bunun üzerine Hz. Muaviye ihtiyora «Ne dilegin varsa söyle» der. Ihtiyar Hz. Muaviye'ye der ki. «Geçen ömrü geri getirebilir, yahut yaklasan eceli savabilir misin?»

Hz. Muaviye «Bunlara gücüm yetmez» diye cevap verir. Bunun üzerine ihtiyar Muaviye'ye «O halde senden hiç bir istegim yok» der.

Davud-el Tai (R.A.) buyurdu: «Ey ademoglu! Emeline kavustun diye seviniyorsun, ama ona ölümüne biraz daha yaklasmak pahasina ulasabildin. Sonra amelini erteledin, sanki o baskasinin yararına imis.»

Bisr (R.A.) buyurdu ki: «Allah (C.C)'dan dünyayı isteyen kimse Kiyamet Günü O'nun huzurunda uzun zaman dikili kalmayı istemis demektir.»

Ebu Hazim (R.A.) buyurdu ki: «Dünyada seni sevindiren her seye Allah (C.C)

seni üzecek bir sey bitistirmistir.»

Hasan-ül Basri buyurur: «Insanin ruhu dünyadan üç hasretle ayrilir:

1 — Biriktirdiklerine doymaz.

2 — Arzu ettiklerine kavusamaz,

3 — Varmakta oldugu yere yeterince azik hazirlayamaz.»

Ehli Ma'rifetten birine «zenginlige kavustun» derler, o da «zenginlige kavusanlar, ancak dünya köleliginden azad olunabilenlerdir» diye cevap verir.

Ebu Süleyman (R.A.) buyurur ki: «Kalbini ahiret düşüncesi ile mesgul etmeyenler, dünyaya yönelen azgin arzulara karsi direnemezler.»

Matik Ibni Dinar (R.A.) bir gün söyle dedi: «Dünya sevgisi üzerine hepimiz uyustuk. Ne biribirimize iyiligi emrediyor ve ne de biribirimizi kötülükten alakoyuyoruz. Allah (C.C) bizi bu durumda oldugumuz gibi birakmaz. Allah (C.C)'in bize ne azab indirecegini keske bilseydim!»

Ebu Hazim der ki. «Azicik dünyalik insani bir cok ahiret emelinden alakor.»

Hasan-ül Basri der ki, «Dünyaya önem vermeyiniz. Allah'a yemin ederim ki, dünya yalnız ona önem vermeyenlere yaramistir. Allah (C.C) bir kulun iyiligini dilerse ona önce bir miktar dünyalik verir, sonra bir müddet arkasini keser. Verilen bitince yine verir. Kul dünyaliga önem vermez olunca o zaman ona bol bol verir.»

Ariflerden biri Allah (C.C)'a söyle dua ederdi. «Ey senin iznin olmadan yere düsmesin diye gögü tutan Allah! Dünyayi tut ki, üzerime gelmesin.»

Muhammed Ibni Münkedir (R.A.) buyurdu ki, «Insan hiç bozmadan bütün günler oruç tutsa, hiç uyumadan geceleri ibadet ile geçirse, bütün malini sadaka olarak dagitsa. Allah (C.C) yolunda cihad etse ve Allah (C.C)'in haramlarından kaçinsa, fakat Kiyamet Günü Allah (C.C)'in huzuruna getirilince onun için «Bu adam Allah (C.C)'in hor gördüğünü gözünde yüceltti ve Allah (C.C)'in önem verdigini gözünde küçümsedi» denirse durumu ne olur, biliyor musun? Hangimiz öyle degiliz ki! Hepimiz isledigi kusur ve günahlar ile birlikte dünyayi yüce görüyoruz.»

Ebu Hazim (R.A.) buyurdu ki: «Hem dünya ve hem de ahiret kazanci çetinlesti. ahiret kazancinin zorlugu sundandir. O konuda yardım edecek kimse bulamiyorsun. Dünya kazancinin çetinlesmesine gelince bu konuda nereye el atarsan senden daha önce konmus bir egri adam görürsün.»

Ebu Hüreyre (R.A.) buyuruyor ki: «Dünya, gök ile yer arasında eski bir torba gibi asilidir. Allah (C.C) onu yarattigi günden onu yok edecegi güne kadar «Ya Rabb'i Ya Rabbi niye beni hor görüyor, tarafima bakmiyorsun» diye devamlı olarak Allah (C.C)'a seslenir. Allah (C.C)da ona «sus, ey hiçlik» diye cevap verir.»

Abdullah İbni Mübarek (R.A.) buyurdu ki; «Bir taraftan dünya sevgisi, öbür yandan islenen günahlar kalbi kusatmislardir, iyilik ona nereden sizabilsin ki!»

Vehb İbni Münebbih (R.A.) der ki, «Dünyanın herhangi bir seyine kalbi sevinen kimse hikmetten sapmistir. Azgin arzularini ayak altina alabilen kimse seytani gölgesinden ayirmis olur. Ameli, havai arzularina baskin ckan kimse galiptir.

Bisr'e «Falan adam öldü» derler. O da: «dünyada biriktirdi, ahirete gct, kendine yazik etti» diye cevap verir. «O sunu sunu yapardi» deyip adam hesabina bir kac kalem iyilik sayarlar. Bisr der ki: «dünyalik biriktirme pesinde kostuguna göre onların hiç bir faydasi yok.»

Ariflerden biri der ki: «Dünya bizden nefret ettigi halde biz onu seviyoruz. Bir de bizi sevseydi o zaman ne yapardik acaba?»

Ehli hikmetten bir zata, «dünya kimindir» diye sorarlar. O da: «onun pesinden kosmayanlarindir» der. «Peki Ahiret kimindir?» diye sorarlar, o da «ona talip olanlarindir» diye cevap verir.

Yine ehli hikmetten bir zat der ki: «Dünya bir yikinti yeridir. Onu onaranin kalbi daha köhne bir harabedir. Cennet bakimli bir evdir. Onu arayan kalb ise daha alimli bir ma'muredir.»

Cüneyd-l Bagdadi (R.A.) buyurdu ki: «İmam-i Safii (R.A.) dünyada hak dili ile konusan mritlerden idi. Bir mü'min kardesine Allah (C.C) hakkında vaaz etti ve onu Allah (C.C)'la korkutarak sunlari söyledi, «Ey kardesim! Dünya kaygan bir bataklık ve bir zillet yurdudur. Gsterisli yapilari yikilisa dogru gider. Onun sakinleri mezarlik yolcularidir. Düzeni daginikliga varir. Zenginligi fakirlige cikar. Oradaki bolluk kitliktir, kitliginda ise bolluk vardir. Allah (C.C)'dan kork. O'nun sana ayirdigi rizka razi ol. Geçici yurdundan devamlı yurduna hazirliksiz göçme. Cnki senin hayatın geçici bir gölge, yikilmaya yüz tutmus bir duvardir. Amelini cok ve emelini az eyie.»

İbrahim İbni Edhem (R.A.) adamin birine: «Rüyada bir dirhem parayi mi, yoksa uyanik iken eline geçen bir dinar parayi mi tercih edersin» diye sorar.

Adam «Tabii, uyanik iken elime geçen dinari tercih ederim» diye cevap verir. İbni Edhem adama der ki: «Dogru söylemedin. Cnki dünyada elde etmek istedigın her sey, rüyada elde etmek istedigın sey gibidir. Buna karsilik tercihini kazanmamis olan ahiret ameli, uyanikken ele geçecek seyi istememen gibidir.»

İsmail İbni Ayyas (R.A.) buyurdu ki; «Dostlarımız dünyaya disi domuz adini verirler de «bizden irak ol ey disi domuz» derlerdi. Bundan daha çirkin bir isim bulsalar, dünyaya onu takarlardi.»

Ka'b İbni Ahbar (R.A.) der ki; «Dünyaya yle tutulacaksınız ki, ona ve halkina kle olacaksınız.»

Yahya İbni Muaz-r Razi (R.A.) der ki: «Su üç kimse akillidir:

- «1 — Dünya ona yüz çevirmeden önce kendisi ona yüz çeviren,
2 — İçine girmeden önce mezarını» hazırlayan,
3 — Huzuruna varmadan önce yaradanim hosnutlugunu kazanan kimse.

"Dünya öyle ugrusuzdur ki, içine dalman surda dursun, onun özlemi bile seni Allah (C.C)'a ibadet etmekten alakoyar."

Bekir Ibni Abdulah (R.A.) der ki; «Dünyaya yine dünya ile karsi koymak isteyenler, saman ile atesi söndürmeye kalkisanlar gibidirler.»

Bindar (R.A.) der ki; «Dünya düskünlerini dünya pesine düsmemekten bahsederken gördüğüm zaman bilesin ki; onlar seytanin maskaralari arasindadir. Dünyaya yönelenleri ihtiras atesi yakar, kule çevirir.

Ahirete yönelenleri Ahiret aski aritip yararlanilabilir sikke haline getirir. Allah (C.C)'a yönelenleri Tevhit atesi yakar, paha biçilmez bir cevher haline getirir.»

Hiz. Ali (K.V.) buyurur ki: «Dünya su alti seyden ibarettir:

- 1 — Yiyecekler, 2 — İçecekler. 3 — Giyecekler, 4 — Binekler, 5 — Nikahliliklar.
6 — Güzel kokular.

Yiyeceklerin en degerlisi baldir. Halbuki o bir sinegin yiyecegidir. İçeceklerin en degerlisi sudur, ama onda iyi kötü herkes müsavidir. Giyeceklerin en degerlisi ipekdir oda bir böcek dokumasidir. Bineklerin en degerlisi attir, onunda sirtinda adam öldürülür. Nikahliliklarin en degerlisi kadindir. Oda cis yeri içinde cisyeridir. Kadın en güzel yerini ziyenetler halbuki onun en çirkin yeri arzu edilir. Güzel kokularin en degerlisi Misk'dir. O ise kandir.»

32.Yine Dünyayı Zem Hakkında

Ariflerden biri der ki: «Ey insanlar! Amellerinizi düşünerek tasınarak isleyin. Hiç bir zaman Allah korkusunu kalbinizden çıkarmayın.

Uzak vadeli emeller ile oyalanarak ölümü unutmayın. Dünyaya sakın bel bağlamayın, çünkü o gayet aldatici ve gaddardır, üstten bakarak gözünüzü boyar, bos vaadler ile aklınızı basınızdan alır, süslenip puslenerek kendisine talib çeker.

Böylece alimli bir gelin gibi ortaya çıkar. Böylece bakışlar ona dikilmiş, kalbler ona tutuimus, nefisler ona âsik olur.

Oysa nice âsikinın kanına girmiş, nice ona gönül bağlayani yüzüstü brrakmistir. Ona gerçeğin gözü ile bakın. O sayısız belâların yurdudur ve onu bizzat yaratıcısı horlamıştır.

Onun yenisi yıpranır, mülkü elden gider, ileri geleni itibardan düşer, çoğu azalır, sevgisi ölür, iyiliği kaybolur.

Gaflet dalgınlığından gözlerinizi açınız Allah (C.C) hayrınızı versin gün gelir sizin için «Falanca rahatsızdır» yahut «agir hastadır. Acaba iyileşmesinin çaresi var mı? Yahut onu doktora mi gösterelim» denilmeden uykunuzdan uyanın. Sonra senin için doktor çağrılır, fakat iyileşmene umut kalmadığı görülür. O zaman «falanca vasi yerini yaptı mali «saydi derler. Sonra dili ağırlaştı dostları ile konuşamıyor, komsularını tanımıyor» denir.

Bu arada alından terler bosalır, arka arkaya inilteleri duyulur, yaklaşan akibetini kestirmeye başlarsın, gözlerin fal tasi gibi açılıp sabit bir noktaya dikilir, tahminlerinin gerçekleşmek üzere olduğunu sezersin, dilin pelteklesir, kardeşlerin ve yakınların ağlamaya başlar. «Bu oğlun falancadır, su da kardeşlerin filancadır» diyerek sana yanibasındakiler takdim edilir, ama artık konuşmaktan alakonmussundur, konuşamaz bir dilin mühürlenmiştir.

Arkasından ilâhî hüküm üzerine iner, canın bedeninden sonra göklere çıkarılır. O zaman yakınların basında toplanır, kefenini hazırlarlar, ölünü yıkayıp kefene sararlar. Artık gidenin gelenin olmaz, seni kiskananlar rahatlar yakınların mirasını paylaşmaya koyulur, sen ise amellerin ile basbasa kalırsın

Ariflerden biri bir sultana söyle der:

"Dünya en çok hor görmesi gerekenler, bolluk içinde yüzenler ve orada her istediğini elde edenlerdir.

Çünkü her an malın varlığını altüst edebilecek teskilat ve düzenin bozacak, saltanatını temellerinden yıkacak bir felaketin bas göstermesini yahut vücuduna bir hastalık mikrobu sızarak yataga düşmeyi, yakınlarından kiskançlığa esirgediği bir varlığından ansizin ayrı düşmeyi bekleyebilir.

O halde horlanmaya en layık olan neslelerin basında dünya gelir. Çünkü o verdigini yine alır, bağışladığını geri ister. Birinin yüzüne gülerken aynı anda

baskasina göz kirpar, biri için için aglarken az sonra ona karsi gülenlere katilir, daha simdi vermek için uzattigi eli göz yumup acasiya kadar geri almak üzere uzatir, bugün basima tac kondurdugu kimsenin yarin mezarini kazar.

Kimin gittigi, kimin kaldigi onun için önemli degildir. Kalani gidenin halefi olarak benimser, herkesi herkesin yerine kabul eder."

Hasan ül-Basri, halife Ömer ibni Abdulaziz,e (r.A) yazdigi bir mektupta der ki:

"Dünya gecici bir konak yeridir, devamlı bir ikamet yeri degildir. Allah (C.C) Hz.Adem (A.S) 'i cennetten buraya ceza cekmek üzere indirmistir. Buna göre, ya emirel-mü 'minin, ondan sakın.

Her an yeni birinin kanına girer, onun gözünde yücelten perisan olur, onda mal biriktiren fakirlesir. O öldürücü oldugunu bilmeyenler tarafından yutulan bir zehir gibidir. Bu zehir öldürür.

Orada yarasını tedavi eden gibi ol, yaralı uzun süreli izdiraptan cekinerek kısa süreli nöbetleri göze alır, uzun zaman hasta kalmamak için kısa bir müddet için tedavinin acısına katlanır.

Bu insafsız aldatıcı ve bastan cikarıcı gaddardan sakın. O hile ile süslenir, kof bir calımla karsisindakini bastan cikarir. Emeller ile insanın ruhuna sizar, talipleri oyalar.

Böylece alimli bir gelin kiligina girer. Bütün gözler ondadır, kalbler ona hayrandır, nefisler ona tutkundur. Oysa hic bir esini sevmez. Ne kalan, gidenin halinden ibret alır ne bir önceki simdikini yolundan alakoyar ve nede Allah (C.C) 'i taniyan onun hakkında bildirilen nasihatlere uyar.

Ona tutulanlar, onunla ilgili bir dilegini ele gecirmis ise calimından gecilmez, iyice bastan çıkarak Âhireti hatirından siler, düşüncesini ona açar. Fakat günün birinde ayagi kayınca neaameti büyük, hayiflanması agir olur. Ölüm krizleri ve acilari, basına üsüsür.

Onun tutkunlari hic bir zaman onunla ilgili amaçlarına ulaşamazlar, yorgunluktan hic kurtulamazlar, oradan sonunda aziksiz cikarak ve kendilerine yuva hazirlamadıkları bir âieme ayak basarlar.

Aman kendini sakın ondan, yâ emirel mü 'minin. Ona elinden geldigi kadar mesefeli davran, ondan mümkün oldugu kadar uzak dur. Çünkü dünya tutkunlari ne zaman bir sevince guvenseler o onlari bir kötülüğe sürükler. Orada halka zararlı olanlar ne yaptıklarının farkında olmadan calim satarlar. Ondan yarar saglayanlar insansız ve zararlıdirlar.

Onun bollugunun arkasi beladır, orada kalmak yok olusa doğru adım atmaktır. Onun sevinci hüznün ile karisiktir. Orada sirtini donup giden bir daha geri gelmez. Gelecegin ne oldugu bilinmedigi için hep yalancı ümitlerini ve batil emellerini bekler.

Arzulari yalancı, emelleri bos, katiksizi bulanık, coskunlugunun sonu hayal

kirikligidir. Akli basinda ve önünü gören herkes orada her zaman endise içindedir, elindeki varligin kaçacagindan endiseiidir. Gelebilecek belânin her an korkusu altındadır.

Eger yaratıcısı onun hakkında hic bir bilgi vermemiş, hic bir örnek gösterip kullarını uyarmamış bile olsaydı, dünyanın kendisi uyuklayani kendine getirmeye ve uyanani uyandırmaya yeterdi. Oysa Allah (C.C), ondan sakinmeyi bildiren bir çok âyet indirmiş ve onun mahiyetini açıklayan çeşitli nasihatler vermiştir.

Allah (C.C)'in nazarında onun hic bir kıymeti yok. YarAtılberi onun tarafına bile bakmIs değil. Allah (C.C) onun bütün anahtar ve hazinelerini mülkünde bir sivrisinek kanadı bile eksiltmeksizin Peygamberimize (S.A.S.) takdim etti de O kabul etmedi.

Bunları sana hatırlatıyorum ki, Allah (C.C)'in emirlerine karşı gelmeyesin, yaratıcısını hoşlanmadığına (dünyaya) muhabbet bağlamayasın, veya sahibinin alçak saydığını değerli görmeyesin.

Deneyden geçip derece kazansınlar diye Allah (C.C) dünyayı salihlerden kisti, aldanıp kof calımlar satabilsin diye de onu düşmanlarının önüne serdi. Dünyaya aldananlar, orada kendilerini güçlü görenler, onun kendilerine bağışlanmış şeref kazandırıcı bir armağan sanırlar ve Allah (C.C)'in karnına açlıktan tas bağlayan Peygamber (S.A.V)'imizin bu hareketine ne mukabelede bulunduğunu unuturlar.

Rivayete göre Allah (C.C) Hz. Musa'ya buyurmuştur ki:

«Sana dünya varlığını yönelmiş görürsen, "bu isledigim bir kusurun pesin verilmiş cezasıdır", de. Fakirliğin sana doğru geldiğini görürsen, sâlihler gibi hoş sefa geldin!» de.

Eger dilersen sözün ve ruhun sahibi o'an Hz.İsa (A.S)'ya uyarsın, o şöyle derdi:

«Katigim açlık düstûrum Allah (C.C) Korkusu, elbisem kaba işleme, kisin işi kaynagım güneşin doğusu, kandilim ay, binelim ayaklarım, yiyeceğim ve meyvem toprakta yetişenler, akşam olur bir şeyim yok. Sabah olur yine bir şeyim yoktur. Fakat yeryüzünde benden zengin bir kişi de yok.»

Vehb İbni Münebbih (R.A.) der ki; «Allah (C.C) Hz. Musa ile Harun'u (aleyhimüsselâm) Firavun'a gönderdiği zaman onlara şöyle buyurdu:

"Onun dünya kılığının göz kamastırİçİlgi sizi ürkütmesin. Alni elimdedir, benim iznim olmadan ne konuşabilir, ne gözünü kırabilir ve ne de nefes alıp verebilir.

İçinde yüzdüğü bol dünya nimetleri de gözlerini kamastırmazın. Çünkü onlar dünya hayatının mevsimlik yeşilligi, yolunu sapıtanların nimetidir. Eger Firavun sizi görünce sizdekinin benzerine kavusmaya gücünün yetmeyeceğini anlayacağı derecede size dünya zineti vermek istemem verirdim.

Fakat böyle olmanizi istemedim ve sizi, böyle bir yola koyulmaktan alakoydum. Ben dostlarima hep böyle yaparim. Müsfik bir çoban sürüsünü tehilkeli yerde nasıl otlamaya koymazsa ben de onlari dünya zevklerine kapılmaktan öyle korurum. Sefkatli bir çobanın devesine yesilliksiz bir konakta konak vermekten esirgedigi gibi ben de onlari dünya nazlarindan uzak tutarim.

Elbette bu tutumum, dostlarima önem vermedigimden degildir, tersine benim cömertligimden paylarini tam olarak ve selâmet içinde doyasiya alabilsinler diye onlara karsi böyle davranıyorum.

Dostlarimin bana karsi zinetleri kalblerinde kökleserek vücûdlarinin her azasinda açiga vuran alçak gönüllülük, Allah (C.C) Korkusu, kaib durulugu ve takvadir. Bu onlari giydikleri elbise, takindiklari nisan, etkilendikleri duygu, kazandiklari kurtulus, özledikleri iyi dilek, övündükleri san ve hemen taninmalarini saglayan simadir.

Onlar ile karsilastiginda kendine çekidüzen ver, dilini ve kalbini onlar karsisinda mütevazilestir. Bilesin ki, benim dostlarimdan birini korkutan kimse, bana savas açmiş demektir. Sonra Kiyamet Günü Ben, ondan intikamimi mutlaka alirim.

Bir gün Hz. Ali (K.V.) su hutbeyi okudu:

«— Bilesiniz ki, siz bir gün öleceksiniz, öldükten sonra dirileceksiniz, dünyada islediginiz ameller didik didik incelenecek ve onlari karsiligini göreceksiniz.

Dünya hayati sizi aldatmasin. Çünkü o belâyaya bürünmüştür, geçiciligi ile taninir, gaddarlik en bilinen özelligidir. Oradaki her sey batmaya dogru yol alır. O dünyalilar arasinda ondan ona geçer, biri tarafından digerine atilir.

Hiç bir hak istikrarli degildir, ansizin çöken belalardan korunmak elde degildir. Orada nefsî arzularina kapılarak basibos yasamak Allah (C.C) tarafından kinanmistir, bollugu devamsizdir. İnsanlar, dünyanın ok atacagi birer hedeftir, onlari teker teker ölüm tuzagina düsürür. Herkesin oradaki süresi bellidir, payi ölçülüdür.

Ey Allah'in kullari! Biliniz ki, bu dünyada sizin durumunuz sizden önce gelip geçenlerden farkli degildir. Onlar sizden daha uzun yasamislar, sizden güçlü hâkimiyetler kurmuslar, sizinkilerden daha evler yapmislar ve daha dayanikli eserler dikmislerdir.

Fakat günün birinde uzun yillar yankilanan eserleri kesildi, duyulmaz oldu, kemikleri çürüdü. Muhtesem kaideli köskleri harabeye dönüştü. Izleri silindi. Etrafi surlar ile çevrili kösklerden, ipekli yataklardan, koltuk yastiklari arasinda ayrilarak lâhid ile örtülü, üzeri taslar ile kapatilmis zemini çakilli mezarlara tasindilar.

Mezarliklari eski konaklarına yakindir, fakat içindekiler yapayalnizdir, mâmurlelerde oturanlara, onlar yabancidir, eski yerlerinde yeni sakinleri onlan düşünmez bile. Onlari senlikle bir ünsiyetleri kalmamistir artik.

Yakin yerlerde oturmalarına ragmen, aralarinda dost ya da komsular gibi karsilikli girip cikma yoktur. Aralarinda nasil komsuluk münasebetleri olabilsin ki, eskileri gecen günlerin degirmen tasi un gibi ögütmüs, böcekler ve toprak vücûdlerini yemistir.

Bir zamanlar yasiyorken artik sadece ölüdürler, canliligin parlakligindan sonra simdi kupkuru kalintilardan ibaret kaldilar, yakinlarini ansizin kayip verme acisinda bogarak toprak altina göçtüler, heyhat yine heyhat ki, artik geri dönecek degildirler!

Kur'an-i Kerim'in ifadesi ile onlar hesabina geriye dönüs «asla mümkün olmayan ölüünün agzindan cikmis gerçeklesmeyecek bir sözdür. Tekrar dirilecekleri güne kadar geçit vermez bir engelin ardindadirlar.»

Sanki sözde onların verdigi cürüme evine varmissiniz, o barinakta birlesmizzsiniz. o toprak yataga siz de yakalanmissiniz, kendinizi öyle sayiniz. Her sey in içyüzü gözlerinizin önüne serilse, mezarlar degilse kalblerdeki sakli duygular ortaya çikarilsa ve islediklerinizin hesabini vermek üzere Allah (C.C)'in huzuruna dikilseniz, kalbier islenmis günâhlar karsisinda yuvalarindan firlayacak kadar hizli vurmaya baslasa, her türlü perdeler ve peçeler ortadan kalkarak ayip ve sirlar meydana dökülse haliniz nice Olur!

O zaman herkes islediginin karsiligini görecektir. Nitekim ulu Allah (C.C.) buyuruyor ki:

«— Kötülük isleyenler yaptiklarinin cezasini mutlaka görecekler, iyilik isleyenler elbette iyi mükâfat göreceklerdir.»

(Zilzal Sure-i Celilesi. 7—8)

Yine ulu Allah {C.C.) söyle buyuruyor:

«— Defter ortaya konmustur. O zaman günahkarların onda yazili olanlardan ürktüklerini görürsün. «Vay basimiza gelene! Ne biçim defterdir bu kî, küçük büyük, hiç birini birakmadan hepsini saymis» Onlar bütün istediklerini önlerinde bulurlar. Çünkü Rabb'in Hiç bir kimseye kat'iyyen haksizlik etmez.»

(Kehf Sure-i Celilesi 49).

Allah {C.C.)'a bizi ve sizi Kitab'ina göre amel edenlerden, dostlarının yolundan ayrılmayanlardan ve sonunda fazileti iie bizi ve sizi cennete yerlestirdiklerinden eylemesi için dua ederiz.

Ehü Hikmetten bir zat der ki, «Günler birer ok ve insanlar birer hedeftir. Dünya her gün durmadan üzerine ok yagdirir. Vücûdunun her yerini kaplayacak sekilde gündüzler ve geceler seni delik desik etmektedirler. Gündüzlerin üzerine düsmesi ve gecelerin sana dogru yürümesi karsisnda nasil sagligini koruyabilirsin.

Günlerin üzerinde meydana getirdigi eksiltmeleri acikça görebilseydin, girdigin her yeni günden ürkerdin, zamanin geçisi sena agir bir iskence gelirdi. Fakat

Allah {C.C.}'in tedbiri ferdi hislerin tedbirinin üzerindedir.

Dünya nazlarının duyulması, ancak onun sikintilerini unutarak, görmezlikten gelerek mümkündür. Aslında dünya macun haline getirilmiş öd ağcından daha acidir. Görünür gelişmelerini değerlendiren basiretli kimseler dünyanın kusurlarını saymakla bitirememişlerdir. Aslında onun sasirtici cilveleri, nasihat veren basiretli insanların idrak seviyesini de asar. Allah {C.C.}'in, bize doğru yolu buldur.»

Yine ehli hikmetten bir zat dünyayı tasvir ederken der ki;

«Dünya, içinde bulunduğun andır. Çünkü geçmişi «anlamazsın. Henüz gelmemiş olan hakkında zaten bir bilgin yok. Zaman, gecesinin gelecek heberini verdiği bir gündür.

Dünyanın gelişmeleri insani durmadan değiştirir ve kesilir. Zaman toplulukları dağıtmak, düzenleri bozmak ve fırsatları elden ele tasamakla görevlidir. Özelemler uzak. ömürler ise kısadır. Her şeyin sonu Allah {C.C.}'a dayanır.»

Halife Ömer İbni Abdülaziz (R.A.) hutbelerinden birinde cemaate söyle seslenir.

«Ey insanlar! Sizlerin yaratılışı öyle bir sebebe dayanır ki, ona inanırsanız ahmaksınız, onu yalanlarsanız helake gidirsiniz.

Sizler burada ebediyen kalmak için yaratılmış değilsiniz, bir yurttan diğer yurda taşınmak üzere yaratıldınız.

Ey Allah {C.C.}'in kulları! Şimdi öyle bir yurttaymışsınız ki, yemeniz ve içmeniz sikintilere katlanmanıza bağlıdır, elde ettiğiniz her sevindirici nimet, baske bir nimetin hosunuza gitmeyen ayrılığına karşılıktır. Nereye doğru yol sldiğinizi ve ebedî yurdunuzu iyi öğrenin.»

Son cümleler üzerine ağlaması şiddetlenen Ömer İbni Abdülaziz sözlerine devam edemeyerek kürsüden indi.

Hız. Ali (K.V.) bir hutbede cemete söyle seslenir. «Ey mü`minler, size Allah {C.C.} korkusu ile sizi terk eden dünya pesinden kosmamayı tavsiye ederim. Siz onun pesinden kosmak istesiniz de o sizi yüzüstü bırakıyor.

O vücûdunuzu günden güne yıpratırken siz kendinizi tazelemek sevdasındasınız.

Dünya ile sizin misaliniz belirli uzaklıktaki bir yere varmak üzere yola koyulan bir kafilenin yolculuğun başında iken kendisini hedefe varmış ve bir şey öğrenmeye koyulan talebenin daha ilk adımda kendisini gereken bilgiyi elde etmiş saymasına benzer.

Oyski, hedefe varmak için kim bilir ne kadar zaman geçmesi gerekir, bunun gibi kim bilir kimin yaşayacak günü vardır de o dünyada kalacak.

Dünyanın tez canlı isteklileri, oradan ayrılacakları güne kadar pesinden kosarlar. Dünyanın

sikinti ve acilarina üzölmeyin, çünkü bir gün son bulurlar. Onun nimet ve sevinçlerine de sevinmeyin, çünkü günün birinde elden giderler.

Ölüm kendilerini kovalarken dünya pesinden kosanlarla ve her hareketi sikica gözetildiği halde davranislarinin akibetini umursamayan kimselere sasiyorum.

Muhammed Ibni Hüseyin (R.A.) der ki; «Fazilet, ilim, irfan ve edep sahipleri Allah {C.C.}'in dünyayi önemsiz tuttugunu, onu dostlarina lâyük görmedigini, nezdinde onun önem ve deger tasimadigini Peygamber'imizin (S.A.S.) de ondan uzak durdugunu, sahâbilerine ona tutusmaktan sakinmayi tavsiye ettigini öğrenince dünyada az yediler, Âhiret için çok harcadilar. Orada kendilerine gereken kadarini alarak, oyalayacak taraflarina yanasmadilar.

Edep yerlerini örtecek kadar giyindiler, açliklarini giderecek kadar yediler. Dünyaya geçici gözü ile Ahirete ise kalici gözü ile baktilar. Yolcular gibi kendilerine azik hazirladilar. Dünyalarının yıkimi pahasina Âhireti imar ettiler. Bir gün gözleri önüne dikileceginin suuru içinde kalbleri ile Âhirete baktilar. Bir gün oraya vücûdlari ile göçeceklerinin kesin bilgisi altında daha yasarken kalbleri ile Âhirete göçtüler. Az didindiler, uzun zaman geçindiler. Bütün bunlari Allah {C.C.}'in tevfiği sayesinde yaptilar. Allah {C.C.}'in onlar için sevdiklerini sevdiler hoslanmadiklarindan hoslanmadilar.

33.Kanaatin Fazileti

Bilesin ki, fakirin kanaatkar baskalarinin elindekinde gözü olmayan, kimseyi kiskanmayan ve zengin olmayi ihtiras haline getirmemis, olması lâzimidir bu ancak zaruret miktarı yiyecek, giyecek ve barinak sartlari ile yetinmesi, bunlari en az ve en ucuzuna razi olması, özlemine gündelik veya aylık geçim ihtiyaçlarini saglamakla sinirleyarak gönlünü bir ay sonrasi ile oyaîam sayesinde mümkündür.

Çünkü eger fakir, çok seye sahip olma arzusuna kapilirsas, veya uzak vadeli emellere tutulursa, kanaatinin serefini yitirir, kaçinilmaz olarak tamah ve ihtiras kirine, bulasir, ihtiras ve tamahkârlık ise onu insanliga yakismaz, kötü huylar edinmeye ve egri davranislarda bulunmaya sürükler.

Zaten insanoglu ihtirasa, tamahkârlığa ve kanaatsizliğe yaradirilistan yatkindir. Nitekim Peygamberimiz (S.A.S.) buyuruyor ki:

«— Ademoglunun iki nehir yatagi dolusu altini olsa üçüncüsü ister, onun karnini ancak toprak doldurur. Allah (C.C), tevbe edenlerin tevbesini kabul eder.»

Ebû Vakid ÜI Beysî (R.A.) der ki; «Peygamber (S.A.S.)'imize yeni vahiy geldiği zaman zaman zaman yanina giderdiği inen vahyi bize öğretirdi. Bir gün yanima

vardigim zaman bana söyle buyurdu:

«— Allah (C.C) buyuruyor ki:

«Biz kullara mali Namaz kilsinlar ve zekâti versinler diye verdik. İnsanoglunun bir nehir yatagi dolusu altini olsa, ikincisini, iki nehir yatagi dolusu altini olsa üçüncüsünü ister. Topraktan baska hic bîr sey onun karnini dolduramaz... Allah (C.C) tevbe edenlerin tevbesini kabul eder.»

Ebû Mûsâ el-Es'arî (R.A) buyurdu ki; «Barae» süresi kadar bir süresi kadar bir süre indi, sonra yine Allah Allah (C.C) tarafından geriye alindi, o sürenin su kısmi akillarda kaldı:

«— Allah bu dini ile güçlendirecektir, insanoglunun iki nehir yatagi dolusu serveti olsa üçüncüsünü ister. Onun karnini topraktan baska hic bir sey dolduramaz. Allah tevbe edenlerin tevbesini kabul eder.»

Peygamber 'imiz (S.A.S) buyuruyor ki:

«— İki ac gözlü vardır ki doymazlar birisi ilim doyumsuzlugu digeri mal doyumsuzlugudur.»

Peygamber'imiz (S.A.S.) buyuruyor ki:

«— Ademoglu yaslandıkça iki sey onda gençlesir. Uzak vadeli ihtiraslar ile mal sevgisi.»

Burada gördüğümüz ve nakletmedigimiz muhtelif hadislerden de anlasilacagi üzere ihtiras ve tamahkârlık insanin yaratilisinin sapik bir yönü ve helâke götüren bir ic güdüsü oldugu için, Allah (C.C) ve O'nun Rasû'lü (S.A.S.) sik sik kanaatkârligi övmüslerdir.

Nitekim Peygamber'imiz (S.A.S.) buyuruyor ki:

«— Islâm dinini kabul eden ve asgari geçim sartlari içinde yasadigi halde bu duruma kanaat eden kimselere müjdeler olsun!»

Peygamber'imiz (S.A.S.) buyuruyor ki:

"Zengin - fakir herkes Kiyamet Günü «keske dünyada bana sadece zarurî geçimimi saglayacak kadar mal verilseydi» diye temenni edecektir."

Yine

Peygamber'imiz (S.A.S.) buyuruyor ki:

"Zenginlik mal çoklugu ile olmaz. Gerçek zenginlik, gönül zenginligidir."

Öteyandan Peygamber'imiz (S.A.S.) siddetli ihtirasa kapilmayi ve doyumsuz bir istekle varlik pesinde kosmayi yasaklayarak söyle buyurmudur:

«— Ey insanlar! sözüme kulak verin! Varlik ihtirasina kapilmadan mal kazanmaya girisiniz. Çünkü hiç bir kul kendisine ayrilan paydan daha fazlasini

elde edemez ve yine hiç bîr kul istese de istemese de dünyadaki nasibini tamamen ele geçirmeden oradan göçmez.»

Bildirildigine göre Hz. Müsâ (A.S.), Allah (C.C)'a «hangi kul zengindir?» diye sorar.

Allah (C.C) «benim kendisine verdigime en çok kanaat eden» diye buyurur.

Yine Hz. Müsâ (A.S.), Allah (C.C)'a «peki, en adil kul kimdir?» diye sorar Allah (C.C) ` da «kendine karsi hakka uygun davranandır» «diye buyurur.

Peygamberimiz (S.A.S.) söyle buyurdu:

«— Rûh-ul Kudus (Cebrail A.S) bana rizkini tüketmeden hiç kimsenin ölmeyeceğini bildirdi. O halde Allah (C.C)'dan korkun ve mesru şekilde kazanç pesinde kosun.»

Sahâbelerden Ebû Hureyre (R.A.) buyuruyor: «Peygamber'imiz (S.A.S.) bana söyle buyurdu:

"Ya Ebû Hureyre, karnin çok acikinca sana gereken bir çörek ile bir bardak sudur. Dünyanın canı cehenneme!»

Yine Ebû Hureyre der ki: «Peygamber'imiz (S.A.S.) bana söyîe buyurdu:

«Allah (C.C)'dan kork ki, insanların en ibadet edeni olasin. Kanaatkar ol ki herkesin en sevdiği ve en çok sükreden insan olasin. Kendi hesabına istediğini baskaları için de dile ki, gerçek mümin olasin.»

Ebû Eyyüb-ül Ensârî (R.A.)'nin rivayet ettiği su hadiste de, Peygamber'imiz (S.A.S.) tamahkârlığı yasaklamıştır. Bir gün tasrali bir arap Peygamber (S.A.S.)'imize gelerek: «Yâ Rasûlallah, bana kısa ve öz bir nasihat ver» dedi. Bunun üzerine Peygamber'imiz (S.A.S.) adama sunları söyledi:

"Her namazını sonuncu namazınmış gibi kil. Ertesi gün özür dileyeceğin hiç bir söz ağzından çıkarma. Baskalarının elindeki mala aç gözle bakma.»

Avf İbni Malik-ül Escaî (r.a.) der ki: Bir gün Peygamber'imizin (S.A.S.) huzurunda ya dokuz ya sekiz veya yedi kişi idik. Peygamber'imiz (S.A.S.) bize «Allah (C.C) ´in Resûl'üne biat edemez misiniz?» dedi. «Biz daha önce sana biat etmedik mi?» Yâ Resulallah diye cevap verdik. Ö yine «Allah (C.C)'in Resul'üne biat etmez misiniz» diye ısrar edince hepimiz sıra ile O'na ellerimizi uzatarak biat etmeye başladık.

İçimizden birinin sırası gelince, Peygamber (S.A.S.) ´imize «sana daha önce biat etmistik. Şimdi niçin sana yeniden biat ediyoruz?» diye sordu. Bunun üzerine Peygamber (S.A.S.) ` imiz söyle buyurdu:

"Allah'a hic bir şeyi ortak kosmadan kulluk edeceğinize, bes vakit namazı kilacagınıza, aldığınız emirleri dinleyip onlara uyacağınıza (sesini fisildar gibi alçaltarak) ve kimseden bir şey istemeyeceğinize (dilenmeyeceğinize) dair bana biat etmenizi istiyorum.»

Bu hadiseden sonra orada bulunanlardan biri, atinin üzerinde iken elinden düşen kamçısını bile kendisine uzatılmasını kimseden istemezdi.

Hz. Ömer (r.a.) der ki; "tamahkârlık fakirlik, tok gözlülük ise zenginliktir. Baskasının eline gözü dikmeyen kimse, hiç kimseye muhtaç olmaz."

Ehli hikmetten bir zata «zenginlik» nedir, diye sorarlar, o da «az şey istemek ve geçimini sağlayacak kadar dünyalığa razı olmaktır.» diye cevap verir.

Bu hususta bir şâir söyle der :

«Hayat, birbirini kovalayan anlardan ve günlerin tekerrür eden olaylardan ibarettir.

Hayat standartlarına kanaat et, ona razı ol

Bos arzulardan sıyrıl ki, hür yaşayasin

Nice ölüm var ki, ona sürüklemistir.

Altın, yakut ve inci.»

Muhammed İbni Vâsi [r.a.) kuru ekmeği suda ıslatarak yerdi ve «buna kanaat eden hiç kimseye muhtaç olmaz» derdi.

Sûfyan-üs Sevrî (r.a.) der ki: «dünyanızın en hayırlı varlığı hiç imtihan edilmediğiniz şeydir kendisiyle imtihan edildiklerinizin en hayırlısı elinizden çikandır.»

İbni Mes'ûd (r.a.) der ki; «her gün bir melek söyle seslenir: Ey ademoglu. sana yetebilen az varlık, seni azdıran çok varlıktan daha iyidir.»

Sümeyf İbni Adan (r.a.) der ki: «ey ademoglu, senin karninin eni ve boyu birer karış kadardır. içine niye ateş giriyor?»

Ehli hikmetten bir zata «malın, mülkün nedir?» diye sorarlar. Adam da: «disa karsı tok gözlülük, hususi hayatımda iktisat ve baskalarının eline gözü dikmemektir» der.

Bildirildiğine göre, ulu Allah (C.C) buyurur ki:

«ey ademoglu, dünyanın tümü senin olsa sana ancak geçimini sağlayacak kadari düşerdi. Eger ben geçineceğin kadarını sana verdikten sonra geriye kalan dünya varlığının hesaplasma mes'uliyetini baskasının omuzlarına yüklemem, sana iyilik etmiş olurum.»

İbni Mes'ûd (r.a.) der ki: «Biriniz bir şey isterken nezaket ile istesin. Adama varıp «illâ vereceksin, mutlaka vermelisin» diye gırtlığına basmasın. Ona ancak ayrılan rizik verilir.»

Emevî halifelerinden biri Ebû Hazim'a (r.a.) bir mektup göndererek istediklerini kendisine bildirmesini söyler. Ebu Hazim söyle yazar:

«İsteklerimi efendime bildirdim. Bunların hangisini verirse kabul ediyorum ve hangisini vermezse kanaat ediyorum.»

Ehli hikmetten bir zâta «akilli biri için en sevinilecek şey ve üzüntüyü gidermeye en yararlı şey nedir?» diye sorarlar, o da «akli basında biri için en sevinilecek şey ilerisi için gönderdiği salih emel ve üzüntüyü gidermeye en yarayacak şey de Allah (C.C)'in takdirini hosnutluk ile karşılamaktır» dedi.

Ehli hikmetten bir zat der ki, «en bitmez dertli insanların kiskançlar, en mesut yasayanların kanaatkarlar, en çok sıkıntıya katlananların muhteris ve tamahkârlar, en sarsintisiz yasayanların dünyayı en az umursayanlar ve en çok pismanlık duyanların bildiği ile amel etmediği ihmal eden alimler olduğunu gördüm.»

Bu konuda bir sâir şöyle der:

«Ne mutlu o kimseye ki, kesinlikle güveniyor.

Riziklari bölüştürenin kendi rizkini vereceğine.

Onunun namusu dokunulmazdır, kirletmez onu

Onun yüzü aktir, yipratmaz onu

Kanaat alanına giren kimse

Ömrü boyunca uykusunu kaçırarak tatsız bir olay ile karşılaşmaz.»

Baska bir sâir de ihtirastan şöyle yakiniyor:

«Ne zamana kadar hayatım kona-göçe geçecek.

Ne zamana kadar hayat durmadan didinecek, gâh düşüp gâh kalkacağım.

Ne zamana kadar evimden uzak, devamlı gurbete katlanacağım.

Dost ve yakınlarımın ayrı, ne durumda olduğum onlarca bilinmeden.

Gâh yeryüzünün doğu ucunda, gâh batı ucunda.

Ihtirasım yüzünden ölüm hatırıma gelmiyor.

Oysa eğer kanaatkar olsam, rizkim gelirdi yanıma bagis olarak.

Zenginlik mal bolluğu değil, kanaattir.»

Hz. Ömer (R.A.) der ki: «sözümün kulak verin, size Allah (C.C)'in malından ne kadarını kendime helâl saydığımı açıklayayım mı; Biri kışık, biri yazlık olmak üzere iki entari, hac ve ömre için bir ihram, bunların dışında herhangi bir Kureys'inin ki kadar zaruri geçim kaynağı bunlardan ne daha fazla ya ne daha aza malik değilim, Allah (C.C)'a yemin ederim ki, bu kadarının bile helâl olup olmadığını bilemiyorum.»

Görüldüğü gibi Hz. Ömer (R.A.) bu kadarlık dileklerinin, kanaat edilmesi

gereken azgarî standarttan daha fazla olmadigindan emin degildir!

Tasrali bir arap kardesine hirsindan dolayi sitem ederek söyle der: "ey kardesim, sen bir yandan arayis içinde iken öte yandan kovalaniyorsun. Henüz kullanmadigin rizkin seni kovaliyor, sen ise elde ettigini korumak pesindesin sanki aklinda olmayan rizik kaynagi önüne açilmis ve elindeki avucundan koyip gitmis gibi ey kardesim sanki sen hic muhteris hiç mahrum ve hiç riziklanmis zahit görmemis gibisin."

Bu hususda bir sâir söyle demistir:

«Görüyorum ki, servetin arttikça artiyor hirsin

Dünyaya karsi, hiç ölmeyecekmissin gibi

Senin bir amacin var mi ki, bir gün ulassan ona.

«Artik yeter, daha fazlasini istemem» diye bilesin.»

Sabi {r.a.) söyle bir hikâye anlatir:

"Avcinin biri bir gün bir serçe avlar, serçe dile gelerek avciya «bana ne« yapmayi düşünüyorsun» diye sorar, avci serçeye «seni kesip yiyecegim» cevabini verir.

Bunun üzerine serçe avciya «vallahi, benim etim ne kahvaltilik olur, ne de karin doyurur. Fakat eger beni saliverecek olursan sana üç sey öğretirim, onlar etimi yemekten daha çok isine yarar. Kabul edersen bu üç seyin itkini simdi elinde iken, ikincisini elinden uçup karsidaki agaca konunca, üçüncüsünü de agaçtan uçup önümüzdek tepeye varinca söyleyecegim» der.

Kusun teklifine avcinin akli yatar, onu salivermeye karar verir, «ögretecegin ilk seyi söyle bakalim» der. Bunun üzerine kus avciya «elinden kakan firsatlar için hayiflanma» der.

Avcı kusu saliverir. Uçup karsi agacin dalina konunca da ikinci seyi öğretmek üzere «olmayacak seye inanma» der. Bu sözlerden sonra kanadlanan kus avcinin önündeki bir tepeye varir konar, oradan avciya söyle der:

Ey Bedbah adam: "Eger beni kesmis olsaydin kursagindan her biri yirmi miskal agirliğinda iki inci cikaracaktin."

Bu sözleri duyan avci kaçirdigi firsat karsisinda hayiflanarak dudaklarini isirir. Artik elinden bir sey gelmeyecegi için kusa «üçüncüyü söyle der.

Kus avciya «sen ilk iki nasihatimi unuttun üçüncüsünü sana nasıl söyleyeyim ben sana «kaçirdigin firsatlar için hoyiflanma» demedim mi? Oysa sen daha az önce beni elinden kaçirdin diye hayiflaniverdin. Yine ben sana «olmayacak seye inanma» demedim mi? Benim etim, kanim ve tüylerimin hepsi tartilsa yirmi miskal çekmez, kursagimda her biri yirmi miskal agirliğinda olan iki tane inci nasıl olabilir?» der ve uçup gözden kaybolur.

Bu hikâyenin özü sudur: İnsanoglu, kendisini asin tamahkârlığa kaptırınca basireti kapanarak gerçeği idrak edemez oluyor ve olmayacak şeyi olabilir gibi görüyor.

Ibni Semmak (r.a.) der ki: «Baskasına bağışladığın umut, kalbine cendere ve ayagina bağdır. İnsanlara bağladığım umudu kalbinden çıkar ki, ayagini köstekleyen bağ çözülsün.»

Ebu Muhammed-ül Yezidî (r.a.) der ki: «Bir gün Harun-ür Resid'in (r.a.) huzuruna girince önündeki altın yazılı kâğıt parçasına baktığını gördüm. Beni görünce gülümsedi, ben de ona «Allah emirül mü'minine uzun ömür versin, elindeki faydalı bir şey mi» diye sordum.

Harun-ür Resid bana «evet, faydalı bir şey. Su iki beyti emevilerden kalan bir hazinede buldum, çok begendim, şimdi ben onlara üçüncü bir beyit ekledim» diye cevap verdi.

Arkasından bana şu üç beyti okudu:

«Dileğini karşılamak için başvurduğun bir kapı yüzüne kapanınca.

Onu bırak yüzüne acılacak başka bir kapıya bas vur.

Çünkü sana mide torbasının dolması yeter.

Çirkin işlerden kaçınmada yeter.

Sakin namusunu harcama ve kaçın.

Günaha girmekten ki, azabından uzak kalasın.»

Abdullah İbni Selâm, Kâ'b İbni Ahbar'a (r.a.) «âlimlerin kazanıp hafızalarına yerleştirdikleri ilimleri neler giderebilir» diye sorar, Kâ'b da ona «tamahkârlık, nefsin azgın arzularına teslim olmak ve kazanç pesinden kosmak» diye cevap verir.

Adamin biri Fudayl'den Kâ'b'in yukardaki sözlerini açıklamasını ister. Fudayl'de ona der ki;

«insan bir şeyi hirsle isterken onun ugruna dini elden gidebilir. Nefsin azgın arzularına boyun egmeye gelince nefis öteye beriye tutununca, hiç birini kaçırmaya razı olmaz. O zaman nefsinin tutulduğu her şey senin için ihtiyaç haline gelir. Nefsin ihtiyaç haline gelen arzularını karşıladın mı, o zaman burnuna halkayı takarak seni istediği yere sürükler.

Artık seni buyruğu altına almış ve sen de ona boyun egmissindir. Böyle olunca kim seni dünya için severse ona selâm verirsin, hastalanınca ziyaretine varırsın. Tabii ki ne ona verdiği selâm ve ne de hastalığında yaptığın ziyaret Allah (C.C.) için degildir. Buna göre o adamdan dünyaca bir beklediğin olmamış olsaydı, senin için ne kadar hayırlı olurdu.»

34.Fakirlerin Fazileti

Peygamber'imiz (S.A.S.) buyuruyor ki:

"Bu ümmetin en hayirlisi fakirler ve cennete en önden girecek olanlari düskülerdir.»

Peygamber'imiz (S.A.S.) buyuruyor ki:

«— Benim iki meslegim vardir, kim onlari severse beni sevmis otur, onlari hor gören benden nefret etmis demektir: Fakirlik ve cihad.»

Rivayete göre Cebrail (A.S.) Peygamber (S.A.S.)'imize gelerek: «Ya Rasûlallah! Allah (C.C) sana selâm söylüyor ve istermisin su gördüğün tepeleri altina çevireyim de nereye gitsen seninle birlikte olsunlar» buyuruyor, der.

Bu teklif karsisinda Peygamber (S.A.S.)'imiz bir müddet basini öne egerek düsündükten sonra Cebrail (A.S.)'e söyle cevap verir: «Yâ Cebrail (A.S.)! Dünya yurtsuzlarin yurdu ve baska hic bir sey olmayanlarin malidir. Dünyada birakmak üzere servet yiganlar, akli olmayanlardir.»

Peygamber (S.A.S.)'imizin cevabina Cebrail (A.S.): «Yâ Muhammed! (S.A.S) Allah (C.C) seni sabit kaville sebatkâr kilmistir» diye karsilik verir."

Rivayet edildigine göre, Hz. Isâ (A.S.) yolculuklarinin birinde paltosuna bürünmüş yerde uyuyan biri ile karsilasir, «Ey uykuya dalmis kisi kalk da Allah (C.C)'i zikret» diyerek adami uyandırir. Adam gözlerini açarak «benden ne istiyorsun, ben dünyayi sevenlere biraktim» der.

Adamin bu cevabi üzerine Hz. Isâ (A.S.) ona «o halde uyu, ey dostum» der.

Yine söylendigine göre Hz. Musa (A.S.) yerde uyuyan birine rastlar, adamin yüzü sakali topraga bulasmis, basinin altida yastik yerine bir kerpiç ve paltosunu üzerine örtmüş. Gördüğü manzara karsisinda Hz. Mûsa (A.S.), Allah (C.C)'a seslenerek: «ya Rabb'i su kulun dünyada mahvolmus» der.

Bunun üzerine Allah (C.C), Hz. Musa'ya söyle vahyeder: «Ya Mûsâ! Benim birine yüzümü tam çevirerek baktigim zaman, onu dünyadan tamamen alakoydogumu bilmiyor musun?!»

Sahâbilerden Ebü Rafi (R.A.) der ki: «Bir gün Peygamber (S.A.V)'imize misafir gelmisti, o anda evde onu agirlayacak hic bir sey bulamadi beni bir Hayber yahudisine gönderdi, «ona git, de ki Muhammed senden önümüzdeki Recep ayina kadar ya ödunc olarak veya para karsiliginda un istiyor diye bana talimat verdi.

Yahudiye verdim, ne istedigimi bildirince, «vallahi bir rehin olmalan vermem» dedi. Dönüp durumu Peygamber (S.A.V)'imize bildirdim. O bana söyle dedi:

"Allah (C.C)'a yemin ederim ki, ben gök ehli katinda nasil emin isem dünya

halki nazarında da öyle eminim. Eger yahudi bana unu para korsiliginda veya ödüne olarak verseydi, söz verdiğim gün gelince pazarliga uygun olarak borcumu verecektim. Madem ki, bana güveni yok! Su zirhimi götür, yanında rehin birak (da verecegi unu al gel)"

"Dünya hayatının mevsimlik yesilligi kabilinden ve imtihan maksadi ile onlardan bir kaç aileye vermiş olduğumuz nimetlere göz dikme, çünkü Rabb'inin nezdindeki rizik daha hayirli ve daha kalicidir."

(Taha - 131)

Peygamber`imiz (S.A.S.) buyuruyor ki:

«— Mümine fakirlik, acem kizinin yanagindaki benden daha güzel yakisir.»

Peygamber`imiz (S.A.S.) buyuruyor ki:

"İçinizden hanginiz sabahleyin uyandiginda sagligini yerinde, binegini aksam biraktigi gibi görür ve o günlük geçimini de yanında bulursa bütün dünya onun olmus gibidir."

Kâ'b-ül Ahbar (r.a.) der ki: «Allah (C.C) Hz. Musa'ya: «Yâ Müsâ, fakirliğin sana dogru gelmekte olduğunu görünce salihlerin gelenegine uyarak ona «hos geldin» de. diye buyurmudur.

Ata-ul Horasani (r.a.) der ki: «Peygamberlerden biri bir sahilde yürürken bir balik avcisina rastlar. Peygamber avciyi seyretmeye koyulur.

Adam nehrin bir yerine «bismillâhi (Allah (C.C)'in ismi ile)» diyerek agini atar. Hiç bir sey çıkmaz. Yoluna devam eden peygamber nehrin baska bir yerinde ikinci bir balikçıya rastlar, yeni gördüğü balikçi «bismi seytan (seytanin adi ile)» diyerek agini nehre atar.

Agina o kadar çok balik düşer ki, onu anmak sendeleye sendeleye sudan çıkarabilir..

Bunu gören peygamber. Allah'a (C.C.) seslenerek «Yarabbi bu hadisenin hikmeti nedir? Biliyorum ki, her ikisi de senin kudretine bagli olarak meydana geliyor» der.

Bunun üzerine Allah (C.C) meleklere: «Perdeyi kaldırarak bu kuluma her iki balikçinin katimdaki derecelerini gösterin» diye emir buyurur.

Peygamber berikinın yüksek derecesi karsisinda ötekine haziranan zillet makamini görünce «Ya Rabb'i, simdi tatmin oldum» diye cevap verir.

Peygamber'imiz (S.A.S.) buyuruyor ki:

«— Cennete girdim, çoğu cennetliklerin fakirler olduğunu gördüm. Arkasından cehenneme vardım, içindekilerin büyük çoğunlugunu zenginler ile kadınların meydana getirdigini gördüm.»

Hadisin baska bir rivayeti şöyledir.

«Çogu cennetliklerin fakirler oldugunu gördüm. «Zenginler nerede» diye sordum, bana «Dünya didinmeleri onlari buraya girmekten alakoydu» diye cevap verildi.»

Diger bir rivayete göre de hadis söyle sona eriyor:

«Cehennemliklerin çogunu kadinlariin teskil ettigini gördüm, bunlara ne oldu? diye sordum. Bana «Onlari iki kirmizi yani altinda safran mesgul etti dediler.»

Peygamber'imiz (S.A.S.) buyuruyor ki:

Haberde söy'e varid olmustur:

«Fakirlik dünyada mü´minin hediyesidir, en son cennete girecek Peygamber muhtesem mülkünden dolayi Hz.Süleyman (A.S) ve en son cennete girecek sahabi zenginliginden ötürü Abdur-rahman ibni Avf'dir.»

Bcska bir hadiste: {Onu cennete emekliyerek girerken gördüm) denilmistir.

Hz. Isa (A.S) der ki: «Zengin cennete güçlkle girebilir.»

Ehli Beyt hakkında baska bir hadiste,
Peygamber'imiz {S.A.S.) buyuruyor ki:

«— Allah (C.C) bir ku!u severse basina bir belâ verir. Onu daha çok sevdiği takdirde kendisini çoluksuz çocuksuz ve malsiz birakir.»

Peygamber'imiz (S.A.S.) buyuruyor ki:

«— Fakirliğin sana dogru geldiginizi görünce salihler gelenegine uyararak ona, «hos geldin» de. Buna karsilik zenginliğin sana yöneldigini görünce «Bu günahlarimdan birinin dünyada verilmiş cezasidir.»

Hz. Müsâ (A.S.), Allah (C.C)'a «Ya Rabb'i, kullarin içinde senin dostlariin kimlerdir ki, ben de onlari senin için seveyim» diye sorar.

Allah (C.C): «bütün fakirler, fakirler» diye buyurur.

Burada «fakirler» sözünün tekrar edilmesi pekistirmek için olabilecegi gibi «Gayet darda olan fakirler» mânâsina gelmek için de olabilir.

Hz. Isâ der ki: «Ben yoksullugu seviyorum ve bolluktan nefret ediyorum». Zaten O, en çok «Ya miskin» diye cagiriimaktan hoslanirdi.

Arablariin ileri gelenleri ile zenginleri (müslüman olduktan sonra) bir gün Peygamber (S.A.)´imize «Fakirlere ayri bir gün ve bize de baska bir gün tayin et. Onlar kendi günlerinde sana gelsinler, o gün biz gelmeyelim. Bize ayirdigin gün sana sirf biz gelelim. onlar aramızda bulunmasinlar» diye teklif ettiler.

Bu teklifleri ile Hz. Bilâl, Selman, Suheyb, Ebu Zerr, Hobbab Ibni Erat, Ammar Ibni Yasir, Ebu Hureyre ve «Eshab-i Suffe» (Allah (C.C) hepsinden rczi olsun) gibi fakir sahabileri kastediyorlardi.

Peygamber (S.A.V), onların bu mazeretlerini kabul etti, çünkü şikâyetleri fakirlerin kokusundan duydukları rahatsızlıktı.

Özellikle «Eshab-i Sufe»'nin kaba dokumadan yapılmış elbiseleri şiddetli sıcaklarda ağır ter kokuları yayıyordu. Bu duruma katlanmak aralarında Akra ibni Kabis, Et Temimi, Uyeyne, ibni Hisn-ül Fezarî, Abbas ibni Mirdas-üs Süllemlî (Allah (C.C) hepsinden razî olsun)'nin bulunduğu zengin sahabelere zor geliyordu.

Peygamber (S.A.V)'imiz meselenin nezâketini farkedince fakirler ile zenginleri artık bir araya getirmeyeceğini sezerek zenginlerin tekliflerini kabul etti.

Fakat bunun üzerine aşağıdaki âyet indi. Allah (C.C) buyuruyor:

"Rabb'lerin hoşnutluğunu dileyerek sabah akşam O'na ibadet edenlerle beraber sabret, dünya hayatının zînetini isteyerek gözlerini onlardan (yani fakirlerden) ayırma.

Kalbini zikrimizden gafil ettirdiğimiz, nefsinin arzularına uyarak işi ileri götürmüş kimselere (yani zenginlere) uyma."

De ki, «hakikat Rabb'inizdendir, dileyen îman etsin, isteyen kâfir olsun»

(Kehf Sûre-i Celilesi. 22—29)

Yine bir gün, Peygamber'imiz (S.A.S.) ileri gelen Kureysli ile konuşurken İbni Ummu Mektûm içeri girmek için izin istemisti, bu duruma Peygamber (S.A.S.)'imizin canî şikâlinca şu âyet indi.

Ulu Allah (C.C.) buyuruyor:

"Yüzünü eksiterek çevirdi, yanına âmâ geldi diye. Ne biliyorsun, belki o (senden öğrenecekleri ile} arınacaktı. Yahud nasihat alacak ve aldığı öğüdü tutacak!"

(Abese Sûre-i Celilesi. 1—4)

Peygamber'imiz (S.A.S.) buyuruyor ki:

«— Kiyamet Günü bir kul Allah (C.C)'in huzuruna getirilir, dünyada siz birbirinizden nasıl özür diliyorsanız. Allah (C.C) da o kuldan aynı şekilde özür dilmek üzere söyle buyurur:

"İzzet ve celâlim hakkı için, dünyadan seni uzak tutmam, nazarımda hor görüldüğün için değil, tersine sana hazırladığım keramet ve faziletten dolayı idi.

Ya kulum, şimdi şu saflara çık sadece benîm rizâmî kazanmak için sana yemek veren, seni giydiren kim varsa ara ve bulunca elinden tut o orada seninle birlikte olacaktır."

O gün insanlar tere batmış olacaktırlar, bunun üzerine o kimse safların arasına girerek kendisine iyilik edenleri arar ve bulunca elinden tutar, sonra

da birlikte götürür.

Peygamber'imiz (S.A.S.) buyuruyor ki:

«— Fakirleri sik sik arastirip onlara elinizi uzatiniz. Çünkü onlar imtiyazlidirlar.» Sahâbiler «onlari imtiyazi nedir?» diye sorarlari. Peygamber (S.A.S.)'imiz onlara söyle cevap verir:

"Kiyamet Günü onlara bakin bakalim, kim size bir öğün yemek yedirdi, kim size bir bardak su verdi, kim size bir elbise giydirdi. Bunlari bularak ellerinden tutun ve dogrudan dogruya cennete götürün buyurdular."

Peygamberimiz (S.A.S.) buyuruyor ki:

«Cennete girdim, önümde bir ayak sesi duydum, baktim ki, Bilâl'di. Cennetin üst katlariina göz gezdirdim, ümmetimin fakirleri ile onlariin çoluk - çocuklariini gördüm. «Ya Rabb'i, bunlar niye bu durumdalar» diye sordum.

Allah (C.C) bana: «kadinlariin derecesini kirmizi altin ve kirmizi ipek düsürdü. Zenginler ise uzun süren bir hesapla mesgul oldular» diye cevap buyurdu.

Sonra sözüne devamla buyurdu ki: «Bu arada sahâbîlerimi aradim. Abdurrahman Ibni Avf'i göremedim. Bir müddet sonra kendisi aglayarak yanima geldi, ona «neden bu kadar arkada kaldin?» diye sordum. Bana: «Yâ Resûlallah. Allah (C.C)'a yemin ederim, senin yanina gelinceye kadar öyle engellerle karsilastim ki, seni bir daha göremeyecegim sandim» diye cevap verdi. «Neden?» dedim. «Malimin hesabini veriyordum» cevabini verdi.

Su adamlar Abdurrahman'in haline bak. Abdurrahman Ibni Avf Peygamber (S.A.S.)'imiz ile birlikte uzun ve serefli bir ortak geçmisse sahib. Ayrica O dünyada iken kendilerine cennete girecekleri müjdelenen on kisiden biri idi. Buna ragmen varligi yüzünden bu derece sikintiya düstü.

Peygamber'imiz (S.A.S.) bir gün bir fakirin ziyaretine gider, evinde hiç bir sey olmadigini görür. Bunun üzerine «eger bu fakirin nuru bütün yeryüzü halkina dagitilse hepsini kaplardi» buyurur.

Peygamber'imiz (S.A.S.) bir gün sahabilere:

«Beni dinleyin, size cennetin sultanlari kimlerdir, söyleyeyim mi?» buyurur, sahâbiler: «Tabii, buyur ya Rasûlallah» derler. Bunun üzerine Peygamber'imiz sözlerine söyle devam eder:

«Bütün düskün, itibarsiz, yüzü kirli, saçi basi karisik, yazlik ve kislik ki soguk elbiseden baska giyecegi olmayan ve hiç kimsenin tarafina bakmadigi ve fakat Allah (C.C) adina bir konuda yemin etse. O'nun tarafindan mahcub edilmeyerek hakli çikarilan kimseler» dir.

Sahâbilerden Imran Ibni Hüseyin (R.A.) der ki: Peygamber'imiz (S.A.S.) bana diger sahabelerden daha çok önem verir, bana farkli bir ilgi gösterirdi. Bir gün bana:

«Yâ İmran, bizim nazarımızda senin farklı bir önem ve mevkiin var, benimle birlikte kızım Fatma'nın ziyaretine gelir misin?» diye buyurdu.

Ben de O'na «hay hay, anam - babam sana feda olsun. Yâ Rasûlallah (S.A.S.)» diye cevap verdim. Bunun üzerine birlikte kalktık, yola koyulduk. Fatma'nın evine varınca durdu ve kapiya vurduktan sonra içeriye «selâmün aleyküm, girebilir miyim?» diye seslendi. Hz.Fatma (R.A): «buyur. Yâ Resûlallah» dedi. Bunun üzerine «yanımdaki arkadaşımınla birlikte mi?» diye sordu Hz. Fatma: «yanındaki kim? yâ Rasûlallah» dedi.

Peygamber (S.A.S.)'imiz «İmran» dedi. Hz. Fatma: «seni peygamber gönderen Allah (C.C) hakkı için üzerimde sadece bir aba var» dedi. Peygamber (S.A.S.)'imiz kapıdan eli ile tarif ederek onu söyle söyle yap dedi. Hz. Fatma: «haydi vücudumu öylece örteyim. basımı ne ile kapatacağım?» diye sordu.

Bunun üzerine Peygamber (S.A.S.)'imiz belinden kusagini çözerek ona attı ve ona «al bununla basını bağla» dedi. Bundan sonra O'na izin verildi de içeri girdik. Peygamber (S.A.S.)'imiz «selâmün aleyküm, kızcağızım, geceyi nasıl geçirdin?» diye hatirini sordu.

Hız. Fatma: «Allah (C.C)'a yemin ederim ki, sancı ile sabahladım. Yiyecek bir şeyin olmaması zaten ağır olan sancımı daha da şiddetlendirdi. Açlık bana çok dokundu» dedi.

Bunun üzerine, Peygamber (S.A.S.)'imizin gözleri yasardı, «yavrum, canını sıkma, Allah (C.C)'a yemin ederim ki, üç gündür ağzıma bir lokma koymadım. Ben Allah (C.C) katında senden daha yüksek rütbeliyim. Eğer dileseydim, Allah (C.C) bana yemek gönderirdi. Fakat ben Ahireti, dünyaya tercih ettim.»

Sonra eli ile Hz. Fatma'nın omuzuna vurarak «müjdelere olsun! Allah (C.C)'a yemin ederim ki, sen cennetlik kadınların önderisin» buyurdu.

Hız. Fatma O'na: «Firavun'un karısı Asiye ile Meryem'in dereceleri nedir?» diye sordu.

Peygamber (S.A.S.)'imiz ona: «Asiye kendi devrindeki kadınların, Meryem de o devrin kadınlarının, sen de kendi devrindeki cennetlik kadınların önderisiniz. Her üçünüzün de kamıştan birer kökü olacaktır, orada ne sıkıntı, ne gözyaşı ve ne de üzüntü var. Amcanın oğlunun (Hz. Ali'nin, yoksulluğuna kanaat et. Vallahi seni hem dünyada ve hem de âhirette efendi olan bir kocaya verdim.»

Hız. Ali'nin (K.V.) rivayet edildiğine göre Peygamber (S.A.S.)'imiz şöyle buyuruyor:

«— İnsanlar fakirlerini horladıktan, dünyayı imar etmeye karşı düşkünlük gösterdikleri ve altın para biriktirmek üzere paralarına da kıyasıya yarıştıktan zaman Allah (C.C) onlara dört belâ indirir:

1) Kitlik. 2) Devlet başkanının zulmü. 3) Devlet memurlarının hıyaneti, 4} Düşmanların heybeti.»

Sahâbilerden Ebû Derda (R.A.) der ki, «iki dirhem parasi olanin hesaplamasi yahut hapsedilemesi, bir dirhemi olandan daha çetindir.»

Bir gün halife Hz. Ömer Sait Ibni Amir'e (R. Anhuma) bin dinar gönderir. Âmir eve üzgün ve bitkin olarak döner. Karisi «fena bir sey mi oldu» diye sorar. Âmir «en fenasi oldu» diye cevap verir. Bir müddet sonra karisina «bana eski hirkani getir» der. Kadinin getirdigi hirkayi sökerek bir kaç tane kese haline getirir, arkasindan parayi fakirlere dagitmak üzere bu keselere bölüstürür.

Daha sonra namaza kalkar, sabaha kadar hem kilar, hem gözyasi döker, bu arada karisina söyle der.

«Ben Peygamber (S.A.S.)'imizin söyle dedigini duydum:

«Ümmetimin fakirleri zenginlerden besyüz yil önce cennete girerler, öyle ki, o sirat zenginlerden biri fakirlerin kalabaligina karisarak onlarla birlikte cennete gitmek ister, fakat yakalanarak aralarindan çikarilir.»

Ebü Hüreyre (R.A.) der ki: «Su üç kimse hesaba çekilmeden dogrudan dogruya cennete girecektir:

«1 — Giydigi elbiseyi yikamak isteyip de üstünü degisecek eski bir elbisesi olmayan kimse,

2 — Ocagi üzerinde iki tencereye kaynamayan kimse.

3 — «İçecegimi verin» dedigi zaman kendisine: «hangisini istiyorsun» diye sorulmayan kimse.»

Derler ki fakirin biri bir gün Süfyan-üs Sevrî'nin (rahimehullah) yanina girdi ve sohbetine katilmak istedi. Süfyan adama «buyur, eger zengin olsaydin, seni yakinima almazdim» dedi.

Fakirlere daha fazla sokuldugu için ve zenginlere yanasmaktan hoslanmadigindan doiayi zengin dostlari «keske fakir olsaydik» diye hayiflanirlardi.

Muemmü (R.A.) der ki. «Sevrî'nin meclisinde en az önem verilenlerin zenginler, en çok itibar edilenlerin fakirler oldugunu gördüm.»

Ehli hikmetten bir zât der ki: «zavalli insanoglu! Eger fakirlikten korktugu kadar cehennemden de korksa ikisinden de kurtulurdu. Eger zenginlik pesinden kostugu kadar cennetin de pesinden kossa idi ikisini de kazanirdi. Davranislari ile insanlardan çekindigi kadar kalbi ile Allah (C.C)'dan da korksa hem dünyada hem de Ahirette mes'ud olurdu.»

Ibni Abbas (R.A.) der ki, "zenginlikten dolayi hürmet edip fakirlikten dolayi hor gören lânetlidir."

Lokman-i Hekim ogluna nasihat ederken der ki: «Hic kimseyi, elbisesi eskidir diye hor görme. Çünkü senin ve onun Rabb'iniz aynidir.»

Yahya İbni Muaz (r. a.) der ki, «fakirleri sevmen, Peygamberlerin ahlâkmdandır. Onlar ile buluşup sohbetle bulunmayı tercih etmen salihler alâmetlerindedir. Onlar ile sohbetten kaçınman ise münafıkların alâmetlerindedir.»

Eski din kitaplarına dayanarak söylendiğine göre. Ulu Allah (C.C) peygamberlerinden birine söyle buyurdu:

"Sana kızarak gözümde dümenden sakın, çünkü o zaman dünyayı basına belâ ederim."

Hız. Ayse kendisine Hız. Muaviye, İbni Âmir ve baskalarının zaman zaman yaptıkları bağışlardan biriktirdiği yüz bin dirhemi bir gün içinde fakirlere dağıttı." Oysa ki. o sırada giydiği hırka yamalı idi ve oruçlu oruçlu olduğu için cariyesi ona «bana bir dirhem versen de sana akşam iftar etmen üzere biraz et alsam.» diyordu. Hız. Ayse (R. Anha) cariyesine «hatirima geririsen veririm» diye basından savmısti.

Çünkü kanaatkar hayat tarzı ona Peygamber (S.A.V)'imizin tavsiyesi idi. Sağlığında ona söyle buyurmıstu: «Eğer bana kavusmak istersen fakirler gibi yaşayacaksın ve zenginler ile düşüp kalkmaktan mümkün olduğu kadar uzak duracaksın.

Sırtındaki hiç bir hırkayı yamalamadan eskidi diye atma.»

Adamin biri İbrahim İbni Edhem'e (R.A.) on bin dirhem getirir. İbrahim bu hediyeyi almak istemez. Adam ısrar edince ona «on bin dirhem karşılığında adımı fakirler kütüğünden sildirmemi mi istiyorsun? Bunu hiç bir zaman yapamam» der.

Peygamber'imiz (S.A.S.) buyuruyor ki:

«— İslâm Dinine girene ve ancak gerekli ihtiyaçlarını karşılayan bir hayat yaşamasına rağmen halinden memnun olana müjdeler olsun!»

Peygamber'imiz (S.A.S.) buyuruyor ki:

«— Ey fakirler! Allah (C.C)'a karşı kalbden hoşnutluk besleyiniz ki, fakirliğinizin sevabına kavuşasınız. Aksi halde sevaba eremezsiniz.»

Bir önceki hadisle «kanaatkar» sıfatı takiliyor, yukardaki hadiste ise o «Allah (C.C)'a karşı razı» diye tanıtılıyor. Her iki hadisin ana fikri, hasis fakirin sevap kazanamayacağını acıkıyor. Fakat fakirliğin fazileti hakkında ileride inceleme konusu yapacağımız ana prensipler, her fakirin derecesine göre yoksulluğuna karşılık sevap kazanacağını gösterir.

İhtimâl burada söz konusu edilen «hosnutsuzluk» dan murat Allah (C.C)'in kuluna dünya servetinden uzak tutması hususundaki fiiline rıza göstermemektir. Oysa nice mal sevdalisi vardır ki, mali olsun diye dilemesine rağmen, niçin kendisine yoksulluk takdir etti diye Allah (C.C)'a isyan etmeyi aklından bile geçirmez. Onun bu fiilinde hiç bir kerahat yoktur. Demek ki. fakirliği sevapsiz bırakan Allah (C.C) 'in iradesine karşı çıkmaktır.

H.z. Ömer'in (R.A.) rivayet ettiğine göre Peygamber'imiz (S.A.S.) söyle buyurmustur.

«— Her şeyin bir anahtarı vardır, cennetin anahtarı da hallerine hoşnutluk ile katlandıklarından dolayı fakirleri ve fakirleri sevmektir. Onlar Kiyamet Gününde Allah (C.C)'in yakınlarıdır.»

H.z. Ali'nin (K.V.) rivayet ettiğine göre, Peygamber'imiz (S.A.V) buyuruyor ki:

«— Allah (C.C)'in en sevdiği kul, eline geçen rizka kanaat ederek Allah (C.C)'dan razı olandır.»

Peygamber'imiz (S.A.S.) buyuruyor ki:

«— Allah (C.C)'im! Muhammed soyun dünyada yetecek kadarlık rizik ver.»

Peygamber'imiz (S.A.S.) buyuruyor ki:

«— Zengin - fakir herkes Kiyamet Günü, keske dünyalık payı zarurî geçimime yetecek kadar verilseydi, diye temenni edecektir.»

Allah (C.C) H.z. İsmail'e (A.S.): «Beni kalbi kırık kullarımın yanında ara» diye vahyetti. H.z. İsmâil «Allah (C.C)'im! Kimdir bunlar» diye sordu. Allah (C.C) ona «Doğruluktan sapmayan fakirler» diye cevap buyurdu.

Peygamber'imiz (S.A.S.) buyuruyor ki:

Allah (C.C), Kiyamet Günü söyle buyurur: "Nerede benim seçmiş kullarım. Melekler, «ey Rabb'im.z, kimlerdir onlar?» diye sorarlar. Allah (C.C) söyle cevap buyurur: Benim verdiğime kanaat eden ve takdirime razı olan müslüman fakirleridir. Şimdi derhal onları cennete alın.» Bunun üzerine hemen cennete girerler. Herkes hesap vermek üzere öteye - beriye kosurken onlar orada yemek ve içmekle meşgul olurlar."

mmmm

Bu müjdeler, «verilene kanaat eden» ve «haline razı» fakirler hakkındadır. Bunların ötesinde. bir de «dünyadan el - etek çekmiş» fakirler var dir, onların faziletini de. Allah (C.C) için verirse, ilerde inceleyeceğiz.

«Rıza» ve «kanaat» hakkında da bir çok menkıbeler ve büyük sözleri vardır. Hiç şüphesiz «kanaatin» ziddi. «tamahkarlık» 'tir.

H.z. Ömer (R.A.) der ki; «tamahkârlık fakirlik, tokgözlülük zenginliktir. Çünkü her kim elinde bulunana kanaat ederek baskalarının elindekine göz dikmezse hiç kimseye muhtaç olmaz.»

İbni Mes'ud (R.A.) der ki: Her gün bir melek Ars'm altından insanlara söyle seslenir, «ey ademoglu! İhtiyaçlarını karşılamaya yeterli olan az mal, seni azdirmaya sebep olan çok maldan daha hayırlıdır.»

Ebû Derdâ (R.A.) der ki, «herkes derece derece akıldan noksandır. Çünkü herkes dünyaca bir kazanç ziyadesine kavustuğu zaman sevinç ve kıvanç

duyuyor. Oysa gece ve gündüz, durmadan insan ömrünü kemirmek ile mesgul iken bunun üzüntüsünü kimse duymaz. Yazık insanogluna, kisanan ömre karsilik artan malin ne faydasi olur ki!»

Ehli Hikmetten bir zata, «sence zenginlik nedir?» diye sorarlar, adam da «az seyler dilemen ile zaruri ihtiyaclarini karsilayacak kadar mala razi olmandir» diye cevap verir.

Anlatildigina göre. Ibrahim Ibni Edhem (r. a.) önceleri, Horasan'in ileri gelen zenginlerinden biri idi. Bir gün köskünün balkonundan etrafi seyredirken gözüne köskün avlusunda bir adam ilisir. Adam elindeki kuru yufkayi yer ve uykuya yatar.

Ibrahim hizmetçilerinden birine adami göstererek uyaninca onu yanina çagirmasini söyler. Hizmetçi efendisinin dedigini yaparak az sonra adami huzuruna getirir. Ibrahim adama «yahu ekmeği yerken aç miydin» diye sorar, adam «evet» diye cevap verir. Ibrahim «peki. o yufka ile doydun mu?» diye sorar, adam «evet» der.

Ibrahim «Sonra rahat uyudun mu» diye sorar, adam «tabii» diye cevap verir. Bunun üzerine Ibrahim «çinden nefis bu kadarla yetindigine göre ben dünyayi ne yapayim» der.

Amir Ibni Abdülkays (R.A.) tuza batirilmis bakla yerken üzerine biri gelir ve ona «Ey Allah (C.C)'in kulu, dünyadan bu kadarlik paya razi misin» diye sorar. Amir «Sana bundan çok daha kötüsüne razi olanlari açıklayayim mi» der. Adam «kim onlar» diye sorar, o da «Ahirete karsilik dünyaya razi olanlar» diye cevap verir.

Muhammed Ibni Vasi (R.A.) karni acikinca çantasından kuru ekmek çıkararak suda islatir ve tuza batirarak yer ve derdi ki, «Dünyanın bu kadarina razi olanlar, kimseye muhtaç olmazlar.»

Hasan-ül Basrî (R.A.) söyle der ki: «Allah (C.C)'in laneti öyle kimseler üzerîne olsun ki, Allah (C.C) onlara yemin ederek söz verdigi halde O'na inanmamislardir.» Arkasından su âyeti okumustur:

«— Sizin rizkiniz ve size vaadolunan seyler göktedir. Gök ve yerin Rabb'ine yemin ederim ki bu Haktır.»

(Zâriyat Sûrec-i Celilesi. 22—23)

Sahâbilerden Ebû Zerr (R.A.) bir gün halk arasında otururken karisi çikagelir ve ona «Evde ne yiyecek var ne de içecek, sen bunlarin arasında oturuyor musun» diye çikisir. Ebu Zerr esine der ki, «Behey kadın, önümüzde öyle bir sarp geçit var ki, ondan ancak halini saklayanlar kurtulabilir. Bu cevap üzerine kadın haline razi olarak evine döner.

Zennûn-i Misr: (R.A.) der ki, «Küfre en yakin kimse sabirsiz fakirdir.»

Ehli hikmetten birine «malin-mülkün nedir» diye sorarlar, o da söyle cevap

verir, «Disa karsi tok gözlülük, içimden iktisat ve baskalarinin malina göz dikmemek»dir.

Rivayet olunur ki eski semavi kitaplardan birinde Allah (C.C) söyle buyurur:

"Ey ademoglu, dünyanın tümü senin olsa sana düşecek olan geçinecegin kadaridir. Buna göre eger ben sana geçimini saglayacak kadar verir, geriye kalan dünya varliginin hesabini baskalarinin omuzlarina yükLersem, sana iyilik etmis olurum.»

Kanaat hakkında bir sâir söyle der:

«Insanlara el açma, Allah (C.C)'a yalvar.

Kanaatkar ve tok göziü ol, çünkü seref tok gözlülüktedir.

Akraba ve yakınlarına bel baglama.

Cünkü zengin, baskalarına ihtiyaç duymayandır.»

Bu mânâda baska bir sâir de söyle der:

«Zaman hangi kapisini kapayayim diye tahminde bulunarak gözetirken.

Ey mal biriktiren ve harcamadan kaçınan? Ölümün nasıl gelecek?

Acaba bir sabahleyin ansizin baskin mi yapacak,

yoksa onunfa birlikte yola çıktikten bir müddet sonra yoiunu keserek mi? diye düşünen!

Birçok servet biriktirmissin, söyle bana bu serveti.

Bir gün gelip de dagitasin diye mi biriktirdin?

Senin yanındaki mal, varisleri için yigilmistir.

Malin, ancak onu yolunda harcarsan senindir.

Güven içinde sabahlayan, gene ne kadar huzur içindedir!

Riziklari bölüstüren onun da rizkini ayirir» diyerek.

Onun yüzü taptazedir, eski degildir.

Kanaatin alanina siginan kimse.

Onun himayesi altinda karsilasmaz uykusunu kaçiracak bir kederle.»

35.Allah'dan Başkasını Dost Edinmek

Ulu Allah (C.C.) buyuruyor ki:

"Zâlimlere meyletmeyiniz ki, cehennemiboyLamayasiniz. Zaten Allah'dan baska yardimcilariniz yoktur. Sonra O'ndan yardim göremezsiniz."

(Hûd Sûre-i Celilesi. 113)

Bir tefsir âlimi yukardaki âyet hakkında sunlari yaziyor, «Bütün dil âlimleri âyette gecen «rükün» kelimesinin azlikcokluk farki söz konusu olmaksizin kayitsiz sartsiz olarak «meyil ve siginma» mânâsina geldiginde görüsbirligi içindedirler.

Abdurrahman Zeyd. «Buradaki Ruk'un» yordakçilik etmektir. Bu da zâlimlerin küfrüne karsi ses çikarmamaktır» der.

Ikrima {R.A.) ise onlara meyil göstermeyin yasaginin «Onlar ile hiç bir sekilde isbirligi yapmayiniz» demek oldugunu belirtir.

Anlasiliyor ki âyetle umumî olarak müsriklerle fasik müslümanlara meyil etmek yasaklanmistir.

Nisabûrî tefsirinde der ki, «muhakkikler bu âyette yasaklanan "meyil gösterme" nin «zalimlerin tutumundan memnun olma, onlarin yolunu baskalarına karsi övmek ve güzel göstermek ve onlarin her hangi bir haksiz davranisina ortak olmak» demek oldugunu belirtiyorlar. Bu görüsü ileri sürenlere göre, her hangi bir zarari önlemek üzere veya geçici de olsa belirli bir yarar saglamak amaci ile zâlim yetkililere basvurmak âyette yasak onan «meyil göstermek» mefhûmuna girmez.

Nisabûrî diyor ki «Bence bu görüs, yasama ve ruhsat yoludur, zâlimlerin hepsi ile uzak kalmak iktiza eder, Allah (C.C) kuluna kâfi degilmidir?

Ben de derim ki Nisaburi [r.a.) dogru söylemistir, zâlimlere meyletme maddesini kökünden kesmek evlâdir. Bu husus bu zamanlardaki kötülükten nehiy, iyilige emir mümkün olamiyor. Halbuki zâlimlere meyletmede nice aldanma ve aldatmalar vardir. Bazi bakimlardan davranislari zulüm sifatini kazananlara belli belirsiz meyil göstermek, insani bu sekilde cehennem in atesine yakalanmaya sürüklüyorsa zulüm ve haksizligin içine batmis, kimseler son derece meyletmek, onlarin çevresine katilmaya, yordakçilari olmaya can atmak, onlarla semimi ahbapliklar kurup kötülüklerinde davranis ortakliga girismek, verdikleri nisan ve rütbeleri takinmaktan iftihar duymak, onlarin geçici saltanatının parlakliga kamasan gözlerle bakmak, aslında basak tanesinden daha dayaniksiz ve sivrisinek kanadından daha güçsüz olduklari halde geçici olarak ellerinde bulunan ihtisama imrenmek, eger bütün bunlar, böylesine yürekten taraftar olmaktan ileri gelmiyorsa, bunlar hakkında ne demeli, istenen de...

Peygamber'imiz (S.A.S.) buyuruyor ki:

«— insan dostunun dinindedir. Buna göre herkes kimleri dost edindigine iyi baksin.»

Rivayet olunur ki Peygamber'imiz (S.A.S.) söyle buyurmudur:

«— İyi bir sohbet arkadaşı misk satıcısı gibidir, sana misk vermese bile üzerine kokusu bulasır. Kötü bir sohbet arkadaşı körük çekene benzer, tutuşturduğu ateş seni yakmasa bile üzerine dumanı bulasır.»

Ulu Allah (C.C.) buyuruyor ki:

«— Allah'dan baskalarını dost edinenler, agdan yuva yapan örümcek gibidirler. Oysa ki, eğer bilseler, hiç şüphesiz örümcek yuvası yuvaların en çürüğüdür»

(Ankebût Sûre-i Celilesi - 41)

Peygamber'imiz (S.A.S.) buyuruyor ki:

«— Bir zengine zenginliğinden- dolayı saygı gösteren kimse dininin üçte birini kaybetmiştir.»

Peygamber'imiz (S.A.S.) buyuruyor ki:

«— Fâsik övüldüğü zaman Allah (C.C) gadaba gelir ve bu yüzden Ars titrer.»

Ulu Allah (C.C) buyuruyor ki:

"O gün biz herkesi teker teker imami ile çağırınız. Kitabı sağdan verilenler yok mu? Onlar kitaplarını okurlar ve en ufak bir haksızlığa uğratılmadıklarını görürler»

(Isra Sûre-i Celilesi - 71)

Herkesin imâmi çağırıldığı bildirilen yer. «Arasat» meydanıdır. Tefsir âlimleri âyette «herkesin teker teker birlikte çağırılacağını» belirttiği "imam" in ne mânaya geldiği hakkında farklı görüşler ileri sürüyorlar.

Ibni Abbas (R.A.) ile ona katılanların görüşüne göre âyetteki "imâm", içinde herkesin amelleri yazılı bulunan defterdir. Buna göre âyetten maksadın herkes defteri ile birlikte hesaplasmaya çağırılacağını belirtmektir. Kur'an'ın su âyeti de bu görüşü desteklemektedir.

Ulu Allah (C.C) söyle buyuruyor:

«— Amel defterî sağından verilenlere getince onlar, «İste defterim, alın okuyun onu» derler. Buna karşılık defteri soldan verilenlere gelince onlar da «keske defterim bana verilmeseydi!» derler.»

(Hakka Sûre-i Celilesi. 19—25)

Ibni Zeyd (r.a.) der ki imâm gökten indirilen kitaptır. Buna göre insanlar. «Ey İncil Ümmeti». «Ey Tevrat Ümmeti» ve «Ey Kur'an Ümmeti» diye huzura çağırılacaklardır.

Mücahid ve Katade'ye (r.a.) göre "imâm" ümmetlerin peygamberleri demektir. Buna göre «İbrahim (A.S)'e bağlı olanları getirin.» «Musa (A.S)'ya uyanları getirin», «İsa (A.S)'ya uyanları getirin» ve «Muhammed (S.A.S)'e uyanları getirin» denilecektir.

Hız. Ali (r.a) buyurur ki; «Bu âyetteki "imâm", insan topluluklarının her devirdeki imâmi demektir. Buna göre her asrın halkı, emirlerini uygulayıp yasaklarından kaçındıkları önderle huzura, çağrılacaktır.

İbni Ömer'in. rivayet ettiği sahih bir hadise göre Peygamberimiz (S.A.S.) söyle buyurmuştur.

"Allah (C.C) Kiyamet günü bizden önce ve sonraki bütün insanları bir araya topladığı zaman her gaddar namına bir sancak dikilerek» «bu adam falan falan kimselere haksızlık eden kısıdır» diye ilân edilir.»

Ebû Hureyre (R.A.) tarafından rivayet edildiğine göre. Peygamber'imiz (S.A.S.) yukardaki âyetin açıklaması hakkında söyle buyuruyor:

«— Onlardan biri çağırılarak defteri sağdan verilir, boyu atmış arşim olacak şekilde uzatılır, yüzü bembeyazdır. Basına parlak inciden bir tac konur. Adam hemen arkadaşlarının yanına kosar, uzaktan onu görünce hep birlikte «Allah'im! Bu adamı bizim yanımıza getir, onu hakkımızda uğurlu eyle, diye dua ederler. Adam yanlarına varınca onlara «müjdelers olsun, hepiniz ayrı ayrı benim gibi olacaksınız» der.»

Kâfire sıra gelince yüzü kararır, boyu Hz. Adem (A.S) suretine göre almış arşin olacak şekilde uzatılır. Onun basına da kâfirliğinin alâmeti olacak bir tac giydirilir. Arkadaşları onu görünce hep birlikte «Allah'im! bunun serrinden sana sığınırız, onu bizden irak eyle, onu yerin dibine batır» derler. Fakat adam onlara gelerek «Kahrolasicalar, hepiniz bu kilige gireceksiniz» der.

Ulu Allah (C.C.) buyuruyor ki:

«— Yeryüzü siddetli sarsıntı ile sarsıldığı zaman. Yeryüzü bütün ağırlıklarını disariya çıkardığı ve insan «buna ne oluyor» dediği zaman. O gün yeryüzü bütün haberini söyler. Çünkü Rabb'i ona öyle vahyetmiştir. O gün insanlar, kendilerine amelleri gösterilmek üzere bölük bölük çıkarlar. Kim zerre ağırlığınca iyilik yaparsa onu görür, kim zerre kadar kötülük islerse onu görür . (Zilzâl Sûre-i Celilesi, 1—8)

İbni Abbas (R.A.) yukardaki sûrenin «yeryüzü bütün ağırlıklarını çıkardığı zaman» mealindeki âyeti açıklarken «yâni yeryüzü en derin tabakasından sarsılacak içindeki bütün ölüleri ve gömülü hazineleri disariya bikarır» demektedir.

Ebû Hureyre'nin (R.A.) rivayet olduğuna göre Peygamberimiz (S.A.S.) söyle demistir:

"O gün yer haberlerini söyler» âyetini okuduk da onun söyleyeceği haberler nelerdir, biliyor musunuz? dedi. Sahâbiler «Allah (C.C)ve Rasûl'ü bilir» dediler.

Bunun üzerine Peygamber (S.A.S.) 'imiz buyurdu ki: «yeryüzünün haberlerini söylemesi her köle ve cariye'nin üzerinde islediği her amel hakkında sahitlik etmesidir.»

Taberanî'ye göre Peygamber'imiz (S.A.S.) buyuruyor ki:

«— Yerden korunun. Çünkü o sizin ananızdır, ayrıca onun üzerinde, iyilik olsun, kötülük olsun her kim ne islerse onu haber verecektir.»

36.Sûr'a Üfürmek, Ürkemek, Mezarlardan kalkmak

Peygamber'imiz (S.A.S.) şöyle buyuruyor:

"Nasil rahat olayım ki. Sûr sahibi (Hz. Israfil (A.S)) boruyu agzina almış, cepheye dönmüş ve kulagini dikmiş, ne zaman üfleme emri geleceğini beklemektedir.»

Mukatil'e {r.a) göre «Sûr» bir boynuzdur. Hz. Israfil (A.S) agzini boru şeklindeki bu boynuzun üzerine koymuştur. Boynuzun basının çevresi yerle gök arası genişliğindedir. Israfil (A.S), gözünü Ars'a dikmiş ne zaman ona ilk üfleme emri geleceğini beklemektedir.

Israfil (A.S) ilk defa Sûr'a üfleyince yerde ve göklerde bulunan her canlı yere baygın düşer. Yani Allah (CC)'in canlı kalmalarını diledikleri dışında bütün canlılar, siddetli korku yüzünden oluverirler. Canlı kalacak olanlar Cebrail (A.S), Azrail (A.S), Mikâil (A.S) ve Israfil (A.S)'dir. (Allah'in selâmi üzerlerine olsun.)

Bundan sonra Azrail (A.S), alacağı emir uyarınca sırasıyla Cebrail (A.S), Mikâil (A.S) ve Israfil (A.S)'in canını alır, en sonunda yine emir uyarınca kendisi ölür. İlk sûr üflemesinin arkasından ölen bütün canlılar, kırk yıl öylece berzahta kalırlar. Kırk yıl sonra Allah (C.C) Israfil (A.S)'i dirilterek ona Sûr'a ikinci sefer üflemesini emreder.

Bu durumu Kur'ân` I Kerim şöyle bildirir:

Sonra ona (Sûr´a) bîr defa daha üflenir, o zaman onların (canlıların) hepsi ayaküstü dikilmiş bekler durumdadır.»

(Zümer Sûre-i Celilesi. 68)

Peygamber'imiz (S A S.) aynı bahiste şöyle buyuruyor:

«— Bana peygamberlik verildiği zaman Sûr'un sahibi geldi, Sür'u agzına aldı bir adimini öne, öbür adimini geriye doğru açtı, her an ne zaman üfleme emri alacağını bekliyor, aman sûr'u üflemeden çekininiz.»

Şimdi kabirlerden doğrulurken ilk baygınlığın korkusunu hâlâ üzerlerinden atamamış olan ve haklarında verilecek olan hükmün iyimi kötü mü olduğunun

endisesine kapılan canlıların zavallılığını, hayal kırıklığını ve çaresizliğini düşün.

Sen de aralarında olsan onlar gibi gönül kırıklığına uğruşursun, onlar gibi hayrette kalırsın. Hattâ yeryüzünün varlıklarından ve ileri gelenlerinden biri de olsan, aynı baskıları gibi sakinlik ve hayal kırıklığı içinde olacaksın, yeryüzünün kiralları o gün herkesten daha zavallı, daha çöce ve daha önemsiz olacak, tohum tanesi gibi kalabalığın ayakları altında ezileceklerdir.

O sırada bütün vahsî hayvanlar, başları öne eğik olarak, daha önce mahlûkattan kaçtıkları halde bu defa onların arasına karışarak ve hiç bir günaha buluşmuş olmadıkları halde yeniden diriliş emrine boyun eğerek dağlardan ve çöllerden Mahser'e doğru yönelirler.

Sûr üfürüğünün ürküntüsünün doğurduğu baygınlığın siddeti onları da Mahser'e sürükleyerek daha önce insanlardan kaçtıklarını ve canlılardan ürktüklerini onlara unutturur.

Nitekim ulu Allah (C.C.) bu hususta şöyle buyuruyor:

«— Vahsî hayvanlar diriltilip biraraya toplandığı zaman»

(Tekvir Süre-i Celilesi. 5)

Sonra manzaranın dehşeti karşısında ürpererek durumun farkına varacak olan inatçı kâfir ile şeytanlar. Allah (CC)'in su âyetini doğru çıkarmak üzere, belirirler.

"Rabb'in hakkı için biz onları şeytanlar ile birlikte toplayacak ve cehennem çevresinde dizüstü çökmüş halde bekleteceğiz."

(Meryem Süre-i Celilesi, 68}

O zaman gerek kendi halini ve gerekse kalbinin oradaki halini düşün. Daha sonra bütün diriltilecek canlılar cirilciplak, yalın ayak ve basi kabak olarak Mahser yerine nasıl sevk edilirler. Bir bak da Mahser yeri dümdüz, bembeyaz, engebesiz ve apaçık bir yerdir. Üzerinde ne arkasına saklanacak bir tümsek ve ne de içine girip saklanacak bir çukur var.

Birinci sefer Sûr'a üflendikten sonraki ikinci Sûr üfleme ile bütün canlı türlerini, aralarındaki bütün farklılıklara rağmen biraraya getirip Mahser yerine sevk eden Allah (CC), noksan sıfatlardan ne kadar uzaktır! Bu manzara karşısında bütün kalblerin ürkerek çarpması ve bütün gözlerin korkudan fıtması gibi açılması gayet tabiidir.

Nitekim Peygamber'i-miz (S.A.S.) buyuruyor ki:

«— Kiyamet Günü bütün insanlar, bitki, örtüsüz, sığınak ve işaretli, dümdüz ve bembeyaz bir alanda toplanırlar.»

Zaten bu alanı yeryüzü alanları gibi sanma, aralarında sadece isim ortaklığı var.

Nitekim ulu Allah (CC.) söyle buyuruyor:

«— Yerin ve göklerin olduklarından başka bîr duruma çevrildikleri o gün onlar (insanlar) tek ve hükmünde ortaksiz olan Allah'in huzuruna dikilirler.»

(Ibrahim Sûre-i Celilesi. 48)

Ibni Abbas (R.A.) der ki: «Bu degisiktik söyle gerçeklesir:

Yeryüzünün bazı yerleri kirpilir, bazı yerlerine eklemeler yapilir. Agaçlari, dallari, vadileri ve bunlara benzer engebeleri ortadan kalkarak tabaklanmış deri yüzeyine kan damlamamış bembeyaz bir yumurta kabugu ve üzerinde hiç bir günah islenmemiş bir alan olarak yayilir.

Göklerin de güneşi, ayi ve yıldizlari ortadan kalkar.»

Ey zavallı insan, bu günün dehset ve fevkalâdeligine dikkat et. Bütün canlılar bu alanda toplandığı zaman gökteki yıldizlar kayıp, başlarına düşer, güneş ve ay kararır, bu arada bütün ışık kaynakları söneceği için yeryüzü koyu bir karanlığa gömülür.

İnsanlar bu durumda iken diğer taraftan gökyüzü meleklerin kimi eteklerinde ve kimi de dorugunda dururken bes yüz yıl boyunca tepelerinde dönerek bütün katılık ve kalınlığına rağmen paramparça olur.

Kimbilir, gök yüzü parçalanırken kulaklarına ne korkunç bir ses gelir. Gök o kadar iri ve sert gök cisimlerinin paramparça olarak boşluğa düşmeleri ve yer yer sararmış sivi gümüş halinde akıp inmesi, göklerin sivi bir maden haritasına, dağların hallaç pamuğuna dönüşmesi, insanların pervaneler gibi öteye beriye serpilmesi ve hepsinin yalın ayak çiriplik yürümesi kimbilir, ne korkunçtur!

Peygamber'imiz (S.A.S) buyuruyor ki:

"İnsanlar yalınayak, çiriplik, sünnetsiz olarak ve kulak memelerine kadar tere batmış olarak yeniden dîrilip biraraya getirilir.»

Bu hadisi rivayet eden Peygamber (S.A.S.)'imizin esi Hz. Sevda (RA) söyle diyor:

"Bu sözleri isitince Peygamber (S.A.S.)'imize: "ne çirkin şey!« Birbirimizin her tarafını göreceğiz" dedim. Bana su cevabi verdi, "O gün herkesin kendi derdi, onları birbirine bakmaktan alakoyar. Herkes başka şey ile ilgilene meyecek derecede kendi basının derdine düşer."

Ne dehsetli bir gün ki, herkesin edep yeri açıkta olduğu halde kimse kimseye basını çevirip bakmaz. Nasıl baksın ki, insanların bir kısmı karın üstü ve yüz üstü sürünmekten takat bulup baskasına dönüp bakamaz bile!

Sahâbilerden Ebû Hureyre (R.A.) der ki: Bir gün Peygamber'imiz (S.A.S.) buyurdu:

: «Kiyamet Günü insanlar üç gurup halinde Mahser yerine toplantiya gider. Binekliler, yayalar ve yüzüstü sürünenler.»

Aramizdan biri «Yâ Rasûlallah: üçüncü gurup yüzüstü sürüne sürüne nasıl yol alabilecek?» diye sordu, Peygamber'imiz ona: «O kimseleri ayaklari ile yürüten Allah (CC) yüzüstü süründürerek yol almalarini saglamaya da muktedirdir.»

Gözleri te görmedigi, aliskanlik haline getirmedigi seyi inkâr etmek insanin degismez huyudur. Eger insanoglu, yilanin karin üstü sürünerek simsek hizi ile yol aldigini gözleri ile görmese, ayaksiz yol almayi tasavvur etmeye bile yanasmazdi.

Aslinda ayak üstü yürümeyi görmeyen bir kimse için o da olacak bir sey degildir.

Buna göre dünya ölçülerine uymuyor diye Kiyamet Günü hakkında bildirilen sasirtici gelismelerden her hangi birini inkâr etmekten sakinmalisin. Çünkü eger sen daha önce gözlerin ile görmemis olsaydin, sana sunulacak olan bir takim sasirtici dünya gelismelerini de siddet ile inkâr ederdin.

O halde kendini çirilçiplak, perisan, zavalli, saskin, apisip kalmis bir durumda hakkında verilecek hükmün iyi mi, fena mi oldugunu beklerken ayak üstü dikilmis olarak gözlerinin önüne getir, kafanda kendini böyle canlandir ve bu manzarayi hic bir zaman hafizandan silme, çünkü durum, her türlü tarifin üstünde kalan bir önem tasimaktadır.

Sonra tasavvur etmeye devam ederek su gerçekleri de gözlerinin önüne getir:

Insan, melek, cin, seytan, vahsi ve yirtici hayvan, kus olsun, yerlerin ve göklerin bütün canlilari toplanip biraraya yigiliyor. Biline gelen hafifligi giderilmis ve isisi kat kat yükseltilmis olan günes, canli yiginin neredeyse tepesine degecek sekilde yakinina indiriliyor. Ars'in gölgesinden baska hiç bir gölge kalmiyor ve bu gölgenin altina beirli ibadetleri isleyerek Allah (CC)'a yakin olma serefini kazananlardan baskasi alinmiyor.

Ars'in gölgesi altina alinanlar ile disarida kalanlar arasindaki fark, korkunç günes isisi altinda hoslananlarin baygin hali ve yüzlerinden okunacak olan izdiraplannin siddeti ile derhal farkediliyor.

Bunlar yaninda o günkü canlilar kalabaligini tasavvur et. Bir yandan tarife sigmaz kalabalik yüzünden, öteyandan kimi yürürken kimi süründüğünden ötürü her canli birbirini itip kakiyor. Bütün bu sikintilara bir de Allah (CC)'in huzuruna dikilince içine düşülecek perisanlik ve rezilligin doguracagi korku ve utanç ve mahcubiyet ekleniyor.

Günes alevi, nefeslerin yalazi, utanç ve endisenin harareti ile yükselen kalb atesi bir oraya geliyor. Teker teker her kil dibinden bosanip yere akararak denizlesen ter deryasi canli vücudlar boyunca yükseliyor. Her canli Allah (CC) katindaki derecesine göre kimi diz kapaklarina kimi bellerine, kimi kulak memelerine ve kimi de nerdeyse içinde kaybolacak derecede bu ter deryasina batiyor.

İbni Ömer'den (R.A.) rivayet edildiğine göre Peygamber (S.A.V)'imiz buyuruyor ki:

«— Kiyamet Günü insanlar Allah (CC)'in huzuruna dikilince yan kulak hizasına kadar tere batar.»

Ebû Hüreyre'nin rivayetine göre Peygamber'imiz (S.A.S) söyle buyuruyor:

«— Kiyamet Günü insanlar, öylesine terler ki, terleri bir yandan yetmiş kulaç yerin dibine sizarken bir yandan da kulak hizalarına yükselecek kadar herkesi içine alır.»

Baska bir hadiste Peygamber'imiz (S.A.S.) buyuruyor ki:

"İnsanlar. Kiyamet Günü kırk yıl gözlerini semaya dikmiş olarak ayakta dururlar ve çektikleri sikintidan dolayı içinde gömilesiye ter akitirler."

Ukbe-Bin Amir'in rivayetine göre Peygamber'imiz (S.A.S.) söyle buyurmıştır:

"Kiyamet Günü güneş yere öyle yaklaşırsın ve insanlar öyle terler ki, kiminin teri topuğuna, kimininki ayak bileğine, kimininki dizlerine, kimininki kalçasına, kimininki böğrüne, kimininki agzına varacaktır."

Peygamber'imiz böyle derken eti ile agzına gem vurdu, kimisi de terine tamamen gömülür (bu sırada da eli ile söyle basına vurdu.)»

Ey zavallı insan. Mahser yerinde toplanacak olanların karşılaşacakları sikintileri ve dökcekleri terleri düşün. Bu ağır sikintilere dayanamayanların bir kısmı Allah (CC)'a seslenerek «yâ Rabb'i, cehenneme göndecek bile olsa beni bu sikinti ve bekleme azabından kurtar.» diye yalvarırlar.

Bütün bunlar, henüz hesapaasmaya çekilmeden ve azaba çarpılmadan çekilecek olan sikintilerdir. Sen de bu sikintiler ile yüzyüze geleceklerden birisin. Terinin nerene kadar çıkacağını simdiden bilmiyorsun.

Bilmezsin malûmun olsun ki. Hacc, cihad, oruç, namaz, müslümanların sikintisini gidermeye kosmak, iyiliği emrederek kötülükten alakoyarak ugruna yorulmak gibi Allâh (CC) yolunda gayretler vererek dökülmeyen terler. Kiyamet alanında korku ve utançtan dökülecek ve orada daha uzun müddet sikintiye katlanmaya yol acacaktır.

İnsanoğlu cehalet ile aldanmadan kurtulsa, ibadet ugruna sikinti çekerek terlemenin doğuracağı yorgunluktan, Kiyamet Günü çekilecek sikintilerle bekleme azabının yol açacağı terlemenin yorgunluktan hem daha kısa ve hem de daha kolay olduğunu anlamakta güçlük çekmez.

Çünkü o gün hem pek çetin ve hem de çok uzundur!

37.Mahlûkat Arasında Verilecek Hüküm

Sahabilerden Ebû Hureyre'den (R.A.) rivayet edildiğine göre, Peygamber'imiz (S.A.S.) şöyle buyuruyor:

«Müflis, kimdir, bilir misiniz?» Biz «Aramızda müflis, parasi, pulu ve mali kalmamış kimsedir yâ Rasûlallah diye cevap verdik. Bunun üzerine Peygamber (S.A.V) 'imiz şöyle buyurdu.

"Ümmetimin asil müflisi. Kiyamet Günü Allah (CC)'in huzuruna namaz, oruç ve zekât ile geldiği halde falana küfrettiği, filâna iftira ettiği, berikinin malını yedigi, ötekinin kanını döktüğü, bir baskasını dövdüğü ortaya çıktığı için yaptığı iyiliklerin bir kısmı falan, öbür kısmı filâna verilen ve borçları karsılanmadan iyiliği bittigi takdirde hak sahiplerinin günahları kendisine devredilerek böylelikle cehenneme atılan kimsedir."

Böyle bir hesaplama gününde basına gelecekleri şöyle bir düşün. Çünkü riyadan ve şeytanın öbür tuzaklarından kurtulmuş bir iyiligin pek yok. Buna rağmen uzun bir süre içinde şeytan tuzaklarından ve riyadan kurtanlabilmiş bir iyiligin sahibi olursan onun basına da haksizlik ettiğin kimseler üsüsür ve onu hemencecik elinden alırlar.

Kendini doğru yoldan ayırmayarak devamlı olarak gündüz oruç tutsan ve geceleri de namaz kilsan bile hemen hemen her gün bütün iyi amellerini silip götürecektir kadar dedikodu yaptığını görürsün. Yedigün haramın, haramı helâl mi olduğu kesinleşmemiş davranışların ve ibadetlerdeki kusurların ne olacak? Boynuzsuz hayvandan hak alınarak boynuzluya verilecek olan ince hesap günü haksizlikten kurtulmayı nasıl umabilirsin?

Sahabilerden Ebû Zerr (R.A.) der ki; «Bir gün Peygamber (S.A.V)'imiz boynuz boynuza döğüsen iki koç gözüne ilisti. Bana dönerek:

«Yâ Ebû Zerr, su koçların ne üzerine boynuzlastıklarını biliyor musun?» diye sordu. Ben O'na «hayır, bilmiyorum» diye cevap verdim. O bana dedi ki. «Fakat Allah (CC) bu kavganın sebebini biliyor ve Kiyamet Günü aralarında hüküm verecektir.»

Ebû Hureyre (R.A.):

«Yeryüzünde kimildayan bütün canlılar ve uçan bütün kuşlar sizin gibi birer ümmettirler.» (En'am Sûre-i Celilesi. 38) mealindeki âyet hakkında şöyle der:

"Hayvanlar ve kuşlar da dahil olmak üzere bütün canlılar Kiyamet Günü yeniden diriltilerek biraraya toplanır ve boynuzsuz koyunun hakkını boynuzlu koyundan alacak derecedeki hassas ilâhî adalet bütün canlılara uygulanır. Bundan sonra Allah (CC) hayvanlara ve kuşlara "şimdi toprak olun" diye emir buyurur.

Iste o sırada önlerindeki azabi apacik gören kâfirler: «keske ben de toprak olaydım.» diyeceklerdir.

Behey zavalli, o gün al eline defterinin uzun yorgunluklar pahasına islemis oldugun iyilikler sayfasini bos görüp «nerede benim yapmis oldugum iyilikler» diye sorunca «onlar haksizlik ettiklerin kimselerin defterlerine nakledildi» , cevabini alinca ve bir ömür boyu nefsinin arzularina karsi direnerek kaçindigin günahlar ile amel defterinin kötülük sayfalarini dopdolu görüp:

«Yâ Rabb'i, bunlar benim hiç islemedigim kötülüklerdir» deyince.

«Bunlar dedi -(kodusunu yaptigin, küfrettigin, haklarinda kötülük kurdugun alis - veriste, komsulukta, karsilikli konusurken, tartisirken, ders çalisirken, ilmî arastirma yaparken veya baska her hangi bir ortak münasebet esnasinda aldattigin, hakkini yedigini kimselerin günahlaridir» diye cevap alinca halin ne olacak!

Ibni Mes'ûd'un (R.A.) rivayet ettigine göre PeyGamber'imiz (S.A.S.) buyuruyor ki:

"Seytan, Islâm âleminde puta taptirmaktan ümidini kesmistir. Fakat daha hafif düşüklüklere düşmenizi yeterli görecektir ki, onlar da zulümlerdir. Buna göre elinizden geldigi kadar zulümden sakininiz."

Çünkü kul. Kiyamet Günü dag kadar ibadet ile Allah (CC)'in huzuruna varir ve bu ibâdetlerin kendisini cehennemlik olmaktan kurtarmaya yeterli oldugunu, fakat orada biri cikagelerek «yâ Rabb'i, bu adam bana karsi faian haksizligi isledi» deyince Ailâh (CC) da : «O halde ondan su iyiligi sil» diye buyurur. Böyle böyle defteri silinerek sonunda hiç bir iyiligi kalmaz.

Bu durum suna benzer. Bir yolcu kafilesi düşünün, kiraç bir yerde konaklamislar, yanlarin da yakacak bir seyleri yok. Fakat yolcular dört bir yana dagilarak odun toplamislar ve çok geçmeden biraraya gelince ortaya bir yigin odun çikarak ates yakmislar. Iste günahlarin birikmesi de böyle olur.»

«Sen de onlar da öleceksiniz. Sonra hepiniz Kiyamet Günü aranızdaki davalar ile ilgili olarak durusmaya çikacaksınız» (Zümer Sûre-i Celilesi. 30—31) , mealindeki âyetin indigi zaman sahâbilerden Zübeyr (R.A.):

«Yâ Rasûlellah, biribirimizi ilgilendiren günahlar yeniden dâva konusu mu edilecek?» diye sordu Peygamberimiz (S.A.S.) ona:

«tabii, her hakliya hakki geri verilmek üzere aranızdaki meseleler yeniden dâva konusu edilecek» diye cevap verdi. Bunun üzerine Zübeyr «vallahi, çok çetin is» dedi .

Sen de yanlis atilan bir tek adima bile göz yumulmayan, haksiz yere atilan bir tek tokata veya söylenen bir kelimelelik söze bile müsamaha gösterilmeyerek mazlumun hakki zalimden alinan günün önemini iyi kavra.

Sahâbilerden Hz. Enes (R.A.) der ki, bir gün Peygamber (S.A.V) 'imizin söyle dedigini duydum.

«Allah (CC) bütün insanlari çirilçiplak ve topraga bulasmis halde yeniden

dirilterek Mahser'de toplar. Sonra hem yakından va hem de uzaktan duyulan bir ses ile söyle seslenir:

«— Ben hem sultan hem de hâkimim! Cennetlik bir kimse, üzerinde cehennemlik birinin hakkı varsa, bu hak cehennemlige verilmeden kendisi cennete giremez. Buna karsilik cehennemlik birinde cennetlik birinin hakkı varsa, ben de bu hakkı cehennemlikten alip cennetlige vermedikçe o cehenneme girmez. Bu haksizlik isterse bir tokat olsun.»

Biz Peygamberimize «nasil olur? Hani bizler çirilçiplak ve toztop-rak içinde, yani baska hiç bir seyimiz olmaksizin Mahser'e gidecegiz» diye sorduk.

Peygamber (S.A.V)´imiz bize «hak alis - verisi iyilikler ve kötükükler ile olacak» diye cevap verdi.

Ey Allah (CC)'in kullari, baskalarinin mallarina el koyarak, irzlanna saldirarak, kalblerini kirarak ve onlarla kurdugunuz münasebetler sirasinda kötü huyluluk göstererek kullara haksizlik etmekten sakininiz. Çünkü sirf Allah (CC) ile kul arasinda kalan günahların afvedilmesi çabuk olur.

Üzerinde kul hakkı bulunup yaptiklarına tevbe etmesine ragmen hak sahiplerinden helâllik almak imkânı bulamayanlar, hakların sahiplerine verilecegi güne hazirlik olmak üzere iyi amel islemeyi artirmali, sirf Allah (CC)'in bilecegi. Allah (CC) ile kul arasinda kalan iyilikler islemeye eksiksiz bir ihlâs ile devam etmelidir. Böylelikle o kimsenin Allah (CC) 'in yakinligini kazanarak O'nun haksizliga ugrayanların isteklerini karsilamak üzere sevdiği kullar hesabına ayirdigi bagislardan pay almaya nail olması umulabilir.

Nitekim sahâbilerden Hz. Enes (R.A.) der ki: «Bir gün Peygamber (S.A.V)´

imiz ile birlikte otururken bir ara azi disleri görünecek sekilde O'nun güldüğünü gördük. Hz. Ömer (R A): «Ya Rasûlallah, anam - babam sana feda olsun, neye güldün?» diye sordu. Peygamberimiz su cevabi verdi:

«— Ümmetinden iki kisi Allah (CC)'in huzurunda diz çöktü, biri «Yâ Rabb'i, bu kardesimden hakkimi al» dedi. Allah (CC)´da ötekine: «kardesinin hakkini kendisine ver» diye buyurdu. Verecekli adam «hiç bir iyi amelim kalmadi» dedi.

Bunun üzerine Allah (CC) alacakliya: «ne yapacaksın, arkadasinin sana verecek hiç bir iyi ameli kalmadi» diye buyurdu. Alacakli «o halde hakkim kadar günahimi üzerine alsın» dedi.

Böyûe derken Peygamber (S.A.V)'imiz yasli gözlerle «o gün öyle yaman bir gündür ki, her günahini sirtina yükleyecegi birini arar» diye buyurdu ve sözlerine söyle devam etti:

"Bu arada Allah (CC) alacakli tarafa: «kaldır basini da cennet bahçelerine bak» diye buyurdu. Adam basini kaldırarak «Yâ Rabb'i, altından bir takım yüksek evler ile incilerle bezenmiş sehirler görüyorum. Bunlar acaba hangi peygambere, veya hangi siddika yahut hangi sehide ayrildi» dedi.

Ulu Allah (CC): «Bu gördüğün ev ve köskler bana bedelini ödeyenlere verilecek» diye buyurdu. Alacakli adam «Yâ Rabb'i, onların bedelini sana kim ödeyebilir» dedi. Allah (CC): «sen verebilirsin» diye buyurdu. Adam: «nedir o bedel» diye sordu.

Allah (CC): «Arkadasina hakkina bagislaman» diye buyurdu. Bunun üzerine alacakli adam: «yâ Rabb'i ona hakkimi bagisladim» dedi. Allah (CC) 'da alacakliya «o halde onun elinden tut ve onu cennete götür» diye buyurdu.

Sonra Peygamber'imiz (S.A.S.) bize dönerek «Allah (CC)'dan korkun ve aranizda dogan anlasmazliklari barisçi yollardan halledin. Görüyorsunuz ki, Allah (CC) mü'minlerin arasini bulmaktadır» diye buyurdu.

Yukardaki hadis, helâlligi alınmamis hak sahipleri ile Allah'in arabuluculugu sayesinde hesaplasmanın ancak insanlar arasinda uzlastirici olmak ve benzeri gibi" ilâhî huylari benimsemek ile mümkün olabilecegine dair bir uyarı mahiyetindedir.

Simdi kendi kendine düşün. Eger Kiyamet Günü, amel defterin haksizliklardan yana bos çikarsa veya Allah (CC)'in lütfuna mazhar olup afva ugrar da ebedi saadete erisin kesinlesirse muhakeme yerinde ne benzersiz bir sevinç ile ayrilirsin. Artik «Riza» elbisesini giymis, sonrasi bedbahtlik olmayan bir saadete ve her en sona erme tehlikesi ile karsi karsiya olmayan bir rahata ulasmis olacaksın!

Iste o zaman sevincinden kalbin yuvasından uçacak gibi atar. yüzün ayin on dördü gibi ak ve parlak bir görünüme bürünüverir.

O sirada her türlü yükü sirtından indirmis olmanın rahatligi içinde diger canlılar arasinda basi dik olarak yürüyerek calim satmana, alninda parildayacak olan mutiuluk rüzgârî ile «hosnutluk» serinliginin tazeligini tasavvur et. Dünyanın basından sonuna kadar gelmss ve gelecek olan bütün canlılar sana ve haline bakar, güzellik ve saadetine imrenirler.

Melekler etrafında dolusarak şehidler huzurunda «bu falan oğlu filândır. Allah (CC) ondan razı oldu ve onu hosnut etti. O artık sonrasi bedbahtlik olmayan bir saadete kavustu» derler.

Bu mertebeyi dünyada iki yüzlülük, yaltakçilik, yapmaciklik ve süslenip püslenerek insanların kalbinde kazandigin itibardan daha üstün görmüyor musun?

Eger bu mertebenin daha yararlı oldugunun farkında isen, daha dogrusu ikisini birbiri ile mukayese etmenin bile yersiz oldugunu kabul ediyorsan Allah (CC) ile aranda olan münâsebetlerini katiksiz samimiyet ve iyi niyete dayandirarak o mertebeye ulasmaya çalış. İyi bilesin ki, bu mertebeye ulasmanın başka çaresi asla yoktur.

Mâzâ Allah bir de öbür türlü olur da, amel defterinde sana önemsiz gelen, fakat Allah (CC) katında ağır kabul edilen bir günahinin varligi ortaya çikarsa

ve bu günah yüzünden Allah (CC)'in gazabına ugrar da O sana' «ey kötü kul, lanet sana, senin ibadetini kebut etmiyorum» derse bu azari duyar duymaz hemen yüzün kararır, Allah (CC)'in gazabına ugradığın için melekler de sana gazab ederek «bizim ve bütün canlıların laneti üzerine olsun» derler.

O zaman zebaniler (azab melekleri) Allah (CC)'in gazabına ugradığından dolayı sana karşı duyacakları öfke ile üzerine yürürler, bütün kabalık, korkunçluk ve ürkütücü görüntüleri ile üstüne çullanırlar, alnından yakalayarak herkesin gözü önünde seni yüzüstü sürüklemeye başlarlar, bütün kalabalık yüzünün kararmasına ve perisanlığına seyirci olur.

Bu arada sen feryad: basarak: «Ah, ölsem, yok olsam da kurtulsam» dersin. Zebaniler senin bu feryadına «bugün bir defa ölüp yokolmayı değil, bir çok ölümü imdada çağır» diye cevap verirler.

Bu arada melekler senin için «bu odam falan oğlu filândır. Allah (CC) bunun rezilliklerini ve çirkin işlerini ortaya dökerek kirli işleri yüzünden ona lanet etti. Artık o sonrası saadet olmayan bir bedbahtlığa ebediyyen mahkûm olmustun deyip herkesin duyacağı bir şekilde seslenirler.

Bu acı âkibet, dünyada insanlardan gizli olarak yahut baskalarının gözüne girmek için veya onlar, kullar nazarında itibarını yitirmekten çekindiğinden dolayı işlediğin bir günah yüzünden basına gelmiş olabilir. Dünyanın geçici ve Âhirettekine çok daha az olan kalabalığı karşısında utanç verici bir duruma düşmekten çekinip Âhiretin korkunç kalabalığı huzurunda rezil olmaktan korkmaman ne büyük cehalet! Üstelik işin sonunda Allah (CC)'in gazabına maruz kalmak, acı bir azaba çarpılarak zebanilerin elinde cehennemini boylamak da var. İste Ahirette karşılaşacağın durumlar bunlar, fakat sen tehlikenin farkında bile değilsin!

38.Dünyâ Malinin Kötülüğünü Beyân

Ulu Allah (C.C.) buyuruyor ki:

«— Ey müminler! Sizi mallarınız ve çoluk - çocuğunuz Allah'i zikretmekten alakoymayın. Bunu yapanlar yok mu? İste asil hüsrana uğrayanlar onlardır.»

(Münafikun Sûre-i Celilesi. 9)

Ulu Allah (C.C.) buyuruyor ki:

«— Mallarınız ve çoluk - çocuğunuz sadece birer fitnedir (imtihan vesilesidir) Büyük mükâfat ise Allah'in katındadır.»

(Tegabun Sûre-i Celilesi. 15)

Demek ki, malini ve çoluk - çocuğunu Allah (CC) katında kazanılacak olan

"büyük mükâfatla tercih edenler, aldanarak ağır bir zarara uğrayacaklardır."

Yine ulu Allah (C.C.) söyle buyurur.

«— Dünya hayatini ve onun zinetini isteyenlere islediklerinin karsiligi eksilmeksizin onlara dünyada verilir. Bu kimselere Âhirette yalnız cehennem vardır, dünyadaki basarilari geçersizdir ve işlemis olduklari ameller de bosa çikmistir.»

(Hûs Sûresi Celilesi. 15—16)

Ulu Allah (C.C.) buyuruyor ki:

«— Gerçekten insanoglu, kendisini varlikli görünce azar. Oysa ki, dönüş, kesinlik ile Rabb'inedir.»

(Alâk Sûre-i Celilesi. 6—7)

Ulu Allah (C.C.) buyuruyor ki:

«— Çoklukla böbürlenmek sizi o derece saskinliga sürükledi ki isi mezarliktan ziyaret etmeye kadar vardirdiniz.»

(Tekasür Sure-i Celilesi. 1—2)

Peygamber'imiz (S.A.S.) buyuruyor ki:

«— Servet ve söhret düskünlüğü, suyun baklayi bitirmesi gibi kalb de münafiklik bitirir, yetistirir.»

Peygamber'imiz (S.A.S.) buyuruyor ki:

"Söhret, varlik ve mevki düskünlüğünün müslüman kimsenin dinine verdigi zarar, saliverilmis iki azgin kurt bir koyun sürüsüne veremez."

Peygamber'imiz (S.A.S.) buyuruyor ki:

«— Çok mal sahipleri helak olacaktır. Yalnız Allah (CC)'in kullari arasinda falana su kadar filana su kadar verilsin diyenler müstesna. Öyleleri de o kadar az ki!»

Peygamber (S.A.S.)'imize «ümmetinin en kötöleri kimlerdir» diye sordular. Peygamber (S.A.S.)'imiz de «zenginler» diye cevap buyurdu.

Peygamber'imiz (S.A.S.) buyurdu ki:

"ilerde öyle bir kavim gelecek ki, dünyanın en besleyici ve istah açici yiyeceklerini yerler, en besili ve alimli bineklere binerler, en güzel ve isveli kadinlari es edinirler, en güzel ve en gösterisli elbiseleri giyerler, ne mideleri azla doymak bitir ve ne de gözleri çoga doyar. Gece gündüz isleri güçleri sirf dünya olur. Allah (CC)'i birakip dünyaya taparlar sirf onun emirlerine boyun egerler ve sadece nefis'lerinin azgin arzularina uyarlar."

Abdullah oğlu Muhammed'în (A.S.V.) o günlere erisenlere tavsiyesi.

Böylelerine ne selâm vennek, ne hastalarını ziyaret etmek, ne cenazelerine gitmek ve ne de yaşlılarına saygı göstermektir. Söylediklerinin tersini yapanlar, İslâmın yıkılmasına yardımcı olmuş olurlar.»

Peygamber'imiz (S.A.S.) buyurdu ki:

"Dünyayı ona düşkün olanlara bırakın. İhtiyaçlarını karşılayacak kadarından fazla dünyalık elde edenler, farkında olmadan kendi felâketlerini hazırlamışlardır."

Peygamber'imiz (S.A.S.) buyurdu ki:

"Ademoglu «malim, malim» der durur. Oysa senin yiyip tükettiğinden, giyip eskittiğinden ve sadaka olarak verip ilerisi için ayırdığından başka ne malin var ki?!"

Adamin biri Peygamber (S.A.S.)imize: «Yâ Rasûlallah, acaba neden ölümü sevmiyorum» diye sordu. Peygamber'imiz de ona:

«malin var mı» diye sordu, adam «evet, var Yâ Rasûlallah» diye cevap verdi. Bunun üzerine Peygamber (S.A.S.)imiz adama söyle buyurdu:

«Malini önden gönder (hayır yolunda sarf et} çünkü müminin kalbi malına bağlıdır. Buna göre eğer onu önden gönderirse ölüp ona kavusmak ister. Buna karşılık eğer onu geride bırakırsa kendisi de dünyada kalıp onunla birlikte olmak ister.»

Peygamber'imiz (S.A.S.) buyuruyor ki:

«— Ademogulunun üç dostu vardır. Biri cani çıkıncaya kadar onun ardından gelir, ikincisi mezara girinceye kadar takip eder, üçüncüsü ise yeniden diriltilerek Allah (CC)'in huzuruna varıncaya kadar yanında olur.

Ölünceye kadar yanında kalan dostu malidir. Mezara girinceye kadar yanında kalan dostu esidir. Yeniden diriltilerek Allah (CC)'in huzuruna çıkıncaya kadar yanından ayrılmayan dostu da amelidir.»

Havariler Hz. İsa (A.S.)'ya: «neden sen su üzerinde yürüyebiliyorsun da biz yürüyemiyoruz» diye sorarlar. Hz. İsa (A.S.)'da onlara: «dünyanın ve paranın sizin nazarınızda yeri nedir» diye sorar. Havariler: «bunlar bize göre güzel şeylerdir» diye cevap verirler. Hz. İsa (A.S.) onlara: «oysa onların her ikisi de benim için çamurdan farksızdır» der.

Selman-i Farisî Ebû Derdâ'ya (R. Anhuma) yazdığı bir mektupda der ki, «Ey kardeşim aman; dünyada sükrünü ödemeyecek kadar mal biriktirmekten sakın. Çünkü ben Peygamber (S.A.S.)'imizin söyle dediğini duymuştum:

«— Dünyada Allah (CC)'in emirlerine uyan bir kimse sirat köprüsünün basına getirilir, mali önündedir. Mali önünde iken sirat köprüsüne binmek isteyince mali ona «geç, çünkü Allah (CC)'in senin üzerindeki hakkını ödedin (sükrünü yerine getirdin)» der.

Arkasından dünyada Allah (CC)'in emirlerini yerine getirmeyen biri sirat köprüsünün basına getirilir, mali sirtindadır. Bu yükü sirat köprüsüne binmeye kalkınca sirtindeki mal adama: «vay basına gelene? Allah (CC)'in bendeki hakkını ödeseydin ya (sükür borcunu yerine getirseydin ya)» der. Mal adama aynı sözleri durmadan o kadar çok tekrarlar ki, adam sonunda «vay basıma gelenler, keske yok olsam da kurtulsam» diye feryad eder.»

Peygamber'imiz (S.A.S.) buyuruyor ki:

«— Biri ölünce melekler «acaba Âhireti için önceden ne gönderdi?» diye, insanlar da: «acaba geriye ne bıraktı» diye sorarlar.»

Peygamber'imiz (S.A.S.) buyuruyor ki:

«— Çift çubuk edinmeyin sonra dünyayı seversiniz.»

Rivayet edildiğine göre Hz. Ebû Derda (R.A.) ya bir adam sövmüş ve kötülük etmiş o da şöyle beddua edermiş:

«Allah'im! Bana kötülük edene sağlık, uzun ömür ve çok mal ver.»

Görüyorsun ki. Ebü Derda (R.A.) sağlık ve uzun ömre eslik eden mal çoklugunu belâların en büyüğü saymıştır. Çünkü böyle birini, malinin azgınlığa sürüklemesi kaçınılmazdır.

Hz. Ali (K.V.) bir gün avucuna bir dirhem para alarak ona şöyle seslendi:

«Hiç şüphesiz sen elimden çıkmadan bana yaramazsın.»

Rivayet edildiğine göre halife Hz. Ömer (R.A.) Peygamber (S.A.V)'imizin esi Hz. Zeyneb Binti Câhs'a (R. Anha) bir gün hazine bagisi olarak bir miktar dünyalık gönderir, Zeyneb «bu nedir» diye sorar. Getirenler «Bunu sana Hz. Ömer gönderdi» diye cevap verirler. Hz. Zeyneb «Allah (CC) onun günahlarını afvetsin» diye Hz. Ömer'e dua eder.

Arkasından eski bir bas örtüsünü keserek bir kese yapar, gelen dünyalığı akrabalarına, yakınlarına ve onların yetimlerine bölüştürerek keselere koyar ve sonra da ellerini kaldırarak «Allah (CC)'im, bu seneden başka bir daha Ömer'in bagisi bana ulaşmasın» diye dua eder.

Nitekim Hz. Zeyneb Peygamber (S.A.V)'imizin arkasından ilk vefat eden esi olur.

Hasan-ül Basrî (r.a.): «Allah (CC)'a yemin ederim ki, para sahibi olan Allah (CC) nazarında mutlaka itibarını kaybederler.»

Söylendiğine göre şeytan ilk basılan altın ve gümüsü parayı görünce yerden kaldırarak önüne koyar ve öper. Arkasından da derki, «sana düskün olan benim gerçek kölemdir.»

Sûmet İbni Aclan (r.a.) der ki: «Para münahikların yulandır, cehenneme onunla çekilip götürülürler.»

Yahya İbni Muaz (R.A.) der ki; «para akrep gibidir. Eger ona muska yapmayı (idare etmeyi) beceremiyeceksen ona hiç eli sürme. Çünkü eger seni isiracak olursa zehri seni öldürür.»

Yahya İbni Muaz'a «Onun muskasi nedir?» diye sorarlar. O da «onu helâl yollardan kazanarak yerinde kullanmaktır» diye cevap verir.

Ala İbni Ziyad (r.a.) der ki: «Dünya bütün ihtisam ve alimi ile gözümün önüne dikildi, onu görünce «Senin serrinden Allah (CC)'a sığınırım» dedim. Dile gelerek bana dedi ki:

«Eger Allah (CC) seni benden korusun istiyorsan parayı sevme.»

Dünyanın bu cevabı çok doğrudur. Çünkü para dünyanın özü demektir. Neden dersen, para ile dünyanın her şeyi elde edilebilir. Buna göre paradan uzak duranlar, dünyadan uzak durmuş olurlar.

Nitekim bir sâir, söyle der:

«Ben, dünyadan sakinmeyi (vera'i) su paradan buldum. Baskasında buldum sanmayın.

Eger onu ele geçirmeyi becerdikten sonra bırakabilirsen.

Bil ki, senin tekvan, müslümana yarasan takvadır.

Baska bir sâir de aynı konuda söyle der:

"Seni adamin sırtında gördüğün yamalı gömlek yahut.

Bilek kemiginin üstünde kalmış (israf olmasın diye kısa tutulmuş) elbise veya

Alında daha önce silinmiş olan ibadet izi aldatmasın

Ona parayı göster, Allah (CC) sevgisini ve tekvasini anlarsın."

Rivayet edildiğine göre. Emevî hanedanından Müselleme İbni Abdül-melik ölmek üzere bulunan halife Ömer İbni Abdülâzizin yanına girerek ona: Ey Emirel mü'minin «senden önceki emevî halifelerinden hiç birinin yapmadığını yaptın, çoluk-çocugunun parasız, pulşuz bıraktın» dedi. Halife'nin on üç tane çocuğu vardı.

Ömer İbni Abdülaziz, bu sitemi isitince beni oturtun» dedi. Kendisini oturttukları zaman sözü Müsellem'in sitemine getirerek söyle dedi:

«— Çoluk - çocuguma para - pul bırakmadığım şeklindeki sözleri» gelince ben ne onların herhangi bir hakkına engel oldum ve ne de kendilerine baskalarının hakkını verdim. Benim çocuklarım iki kisten biridir. Ya Allah (CC)'in emrine uygun yasarlar, o zaman Allah (CC) onlara yeter. Çünkü O, İyilerin koruyucusudur.

Yahut Allah (CC)'in emirlerine karşı çıkarlar. O zaman da olup bitecek olanlar beni ilgilendirmez.»

Rivayet edildiğine göre. Muhammed İbni Kâb-ül Karazî'nin (r.a.) eline yüklü bir servet geçer, ona: «eline geçen bu varlığı çocuklarına miras bırakmak üzere saklasana!» derler. O da böyle söyleyenlere su cevabi verir: «öyle yapacağıma bu varlığı Allah (CC) katında kendim için biriktirim, çocuklarımın rizkim ise Allah (CC) ayırır.»

Söylendiğine göre adamm biri bir gün Ebu Abdurrabb'e {r.a.) gelerek: «Kardesim, kötülüğü yanında götürüp çoluk - çocuğuna saadet bırakma» der. Bunun üzerine Abdürrabib servetinin yüz bin dirhemlik kısmını sadaka olarak dağıtır.

Yahya İbni Muaz (R.A.) der ki: «Ölüm sırasında insanın başına gelen mana ilgili su iki musibetin esi ne duyulmuş ve ne de duyulacaktır» Dinleyenler ona «bu musibetler nelerdir» diye sorarlar. O da: «malinin tamamı elinden alınır, buna rağmen hepsinden sorumlu tutulur» der.

39.Ameller - Mizan ve Cehennem Azabım

Kardesim, amellerin tartılması ve amelleri kaydeden defter sayfalarının sağa-sola uçuşması bahislerini hiç bir an hatırlanndan çıkarma. Çünkü insanlar sorguya çekildikten sonra üç kısma ayrılırlar:.

1 — Hiç bir ameli olmayanlar.

Cehennemden simsiyah bir boyun çıkararak böylelerini kusun taneleri devsirdiği gibi kapar, boyunlarına dolanarak onları atesin içine atar, ates de onları hemencecik yutuverir. Kendilerine sonu saadet olmayan bir bedbahtlığa ugradıkları yüksek ses ile duyurur.

2 — Hiç bir kötülüğü olmayanlar.

Meleklerden biri yüksek ses ile: «her durumda Allah (C.C)'a hamdedenler ayaga kalksın» diye ilân verir. Bu zümre böylece cennete yolcu edilir.

Sonra aynı işlem gecelerini ibadet ile geçirenler için. arkasından alıs-veris ve ticaretin Allah (C.C)'i zikretmekten (namazdan), alakoymadığı kimseler için tekrarlanır ve zümrelerin hepsine sonunda bedbahtlık olmayan bir saadete kavuştukları yüksek ses ile duyurulur.

3 — Hem iyiliği ve hem de kötülüğü olanlar.

Çoğunluk bu kısma girer. Onlar bilmeseler bile iyiliklerinin mi, yoksa kötülüklerinin mi baskın olduğunu, hiç şüphesiz, ulu Allah (C.C) iyi bilir. Fakat afvettiği takdirde fazileti ve cezalandırdığı takdirde adaletinin titizliği açıkça ortaya çıksın diye ulu Allah (C.C), amelleri hakkındaki kesin bilgisini mutlaka onlara da göstermek ister.

Iste bunun için iyilik ve kötülüklerin kayıtlı olduğu amel defterlerinin durulmuş yaprakları rüzgârda uçuşur gibi hızla uçar ve terazi kurulur. «Sag yüzünde mi, yoksa sol yüzünde mi kayıt var» diye gözler amel defterine dikilir aynı anda «acaba sag kefesi mi yoksa sol kefesi mi baskın çikiyor» diye bakışlar terazinin diline dikilir.

Bu sahne, insanların beynini kaynatacak derecede korkunçtur!

Hasan-ül Basrî'nin [r.a.) bildirdiğine göre:

Bir gün Peygamber'imiz (S.A.S.) basını Hz. Ayşe (R.A.)'nin dizine koyarak uyuklar. Bu arada Ahireti hatırlayan Hz. Ayşe (R.A.)'nin gözleri yasarır, yanğından süzülen damlatardan biri Peygamber (S.A.S.)'imizin yanğına düşünce uyanır ve «neye ağlıyorsun yâ Ayşe» diye sorar.

H.z. Ayşe (R.A.)'de «Âhîret aklıma geldi de ondan ağladım. Acaba siz erkekler kıyamet gününde eslerinizi hatiriniza getirir misiniz» diye sorar.

Peygamber'imiz (S.A.S.) ona şöyle cevap verir:

"Nefsîmi kudret elinde tutan Allah (C.C.)'a yemin ederim ki. Ahiretin su üç safhasında herkes sîrf kendini düşünür:

1 — Teraziler kurulup ameller tartılırken, herkes amelînin ağır mı yoksa hafif mi geldiğini görünceye kadar sîrf kendini düşünür.

2 — Amel defterleri dağıtılırken. Herkes defterînin sağdan mı yoksa soldan mı verildiğini görmeden baskasını düşünmez.

3 — Sîrattan geçileceği zaman da herkes yalnız kendini düşünür."

Enes İbni Mâlik (R.A.) der ki:

«Kıyamet Günü, ademoglu Allah (C.C.)'in huzuruna getirilerek terazînin iki kefesi arasında ayak üstü durdurulur, basına da bir melek dikilir. Tartıda sevapları ağır bastığı takdirde basındaki melek herkesin duyabileceği yüksek bir sesle «falan kimse sonunda bedbahtlık olmayan ebedî bir saadete kavustu» diye seslenir.

Buna karşılık tartıda sevapları hafif geldiği takdirde aynı melek bu defa «falan kimse, sonu saadet olmayan ebedî bir bedbahtlığa ugramıstır» diye seslenir. Sevap kefesi hafif kalınca elleri demir topuzlu ve atesten elbiseli zebaniler ileri çıkarak cehennem yolcusunu cehenneme götürmek üzere teslim alırlar.

Peygamberimiz (S.A.S.) bir gün Kıyamet Günü hakkında konuşurken buyurdu ki:

«Kıyamet Günü gelince ulu Allah (C.C.) Hz. Adem (A.S.)'e «Yâ Adem, yerinden doğrul da cehennem kafîlesini cehenneme gönder buyurur.

H.z. Adem «cehennem kafîlesi ne kadardır» diye sorar. Ulu Allah (C.C.) ona: «Her bin kîside dokuz yüz doksan dokuz kîsi» diye cevap verir.

Peygamber (S.A.S.)`imizin son cümlesi sahâbeleri öyle derin bir üzüntüye sürükledi ki, ağızlarını bıçak açmaz oldu. Peygamber (S.A.S.)`imiz onların üzerine çöken bu ağır kederi farkedince buyurdu ki: «siz iyi amel işlemeye devam ediniz ve sevininiz Muhammed'in (S.A.V.) nefsinin kudret elinde tutan Allah (C.C)'a yemin ederim ki, sizin ile birlikte iki halk kesimi var ki, bunlar hangi ümmetin devrinde yarasalar o ümmetin sayısını bütün insan ve şeytan ölümleri kadar yükseltirler.»

Sahâbiler «bu iki halk kesimi kimlerdir?» diye sorunca Peygamber (S.A.V)'imiz «Ye'cüc ve Me'cüc'dür, dedi. Bunun üzerine ashab biraz ferahlamışlar. Peygamber (S.A.S.) sözlerine söyle devam eder: «İyi amel işlemeye devam ediniz, ve sevininiz, Muhammed'in nefsinin kudret elinde tutan Allah (C.C)'a yemin ederim ki. Kiyamet Günü siz; insanlar içinde devenin karnındaki benek yahut atın bacağındaki yara izi kadar kalacaksınız.»

Ey nefsi farkında olmayarak zevale ve son bulmaya mahkûm olan bu dünyanın oyalayıcı yanlarına aldanan kişi! Göçüp gideceğin yer hakkında kafa yormaktan vazgeçerek aklını varacağın yere yönelt.

Çünkü cehennem herkesin varacağı bir yer olduğu sana bildirilmiştir.

Nitekim ulu Allah (C.C.) söyle buyuruyor:

«— Her biriniz oraya (cehenneme) mutlaka varırsınız. Bu Rabb'inin kesin karara bağlanmış bir hükmüdür. Sonra takva sahiplerini kurtarırsınız da zâlimleri orada dizüstü bekletiriz»

(Meryem Sûre-i Celilesi. 71—72)

Buna göre senin cehenneme varacağın kesin olmasına rağmen geri çıkacağın süphelidir. O halde oraya girmenin korkunçluğunu kalbinde duy ki, belki oradan kurtulup çıkmak için şimdiden tedbir alırsın.

Mahlukatın halini düşün, insanlar Âhret sıkıntıları altında inlerken o günü korku ve endişeler içinde ayak üstü dikilmiş başlarına neler geleceğini öğrenmeyi ve kurtarıcılarının sefaat etmesini bekler, bu orada günahkârları kavurucu bulutlar kaplar, yalazlı ateş onları gölgesi altına alır, bu ateşin harlamaları herkes tarafından duyulur, öfke ve kin saçan çitirtileri apaçık belirirken o anda günahkârlar başlarına çeken felâketi kesinlik ile anlar bütün ümmetler dizüstü yere çöktürülür. Öyle ki, iyiler bile durumlarının bir anda kötüye dönüşmesinden korkuya düşer, bu arada zebanilerden biri:

«Dünyada iken uzak vadeli emeller pesinden kosarak ömrünü kötü işler uğruna harcayan falan oğlu filân nerede» diye seslenir azab melekleri (zebaniler) demir topuzlar ile adamın üzerine yürürler, ağır tehditler ile karsısına dikilerek onu cetin eziba sürüklerler, basını cehennem derinliklerine doğru çevirirler ona Kur'an-i Kerim'in dili ile:

«Tat bu azabi, hani sen (ileri sürdüğüne göre) çok güçlü ve her iş yerli yerinde olan biri idin» (Dûhan Sûre-i Celilesi. 49) diye seslenirler.

Sonra adam dar, çikis yolu görünmeyen tehlikeleri belirsiz bir yere kapatilir, burasi esirlerin devamlı barinagidir, orada ates yakilir. Cehennemliklerin oradaki içecekleri kaynamis sudur, barinaklari da "cahim" (cehennemin katlarindan biri)dir. Cehennemlikleri bir yandan zebaniler topuzlarken öteyandan "Haviye" (harli ates) onlari bir noktada toplar.

Bütün ümitleri helaktır oradan hiç bir yere kimildayamazlar, ayaklari alinlarina baglanmistir. Günahlar yüzlerini karartmistir, cehennemin yanlarindan seslenirler, oranin ötesinden-berisinden "ya malik, korkunç akibet üzerimizde gerçekleşti. Ya malik, demir topuzlara artık katlanamaz olduk. Ya Malik, derilerimiz pisti. Ya malik, bizi buradan çıkar, bir daha yapmayacagiz" diye feryad ederler.

Zebaniler bu feryadlara söyle cevap verirler, «heyhat, geçmiş olsun. Bu zillet yuvasindan size çikis yok, susun orada konusmayin ve gevezelik edip durmayin. Eger buradan çıkarilsaniz yine size yasaklanan seylere dönerdiniz.»

Zebanilerin bu cevaplan üzerine cehennemlikler kurtulmaktan ümitlerini iyice keserler, dünyada Allah (C.C)'a karsi isledikleri asiri günahlara hayiflanirlar. Fakat onlari ne pismanlik kurtarir ve ne de hayiflanma acilarina çare olur. Tersine zincirlere vurulmus olarak yüzüstü yere kapanirlar altlarindan, üstlerinden, seglarindan ve sollarindan ates ile kusatilmislar, ates deryasi içinde bogulmuslardir.

Yedikleri ates içtikleri ates, giydikleri ates ve yatacak yerleri atestir. Onlar ates kümeleri, katrandan elbiseler, demir topuzu darbeleri ve zincirlerin yükü altında ezilirler. Cehennemin sikintilarinda kivranir, bataklarinda parçalanir biribirini kovalayan acilar altında kivranirlar, ates onlari ocaktaki kazan gibi kaynatir.

«Ah, eyvah» gibi aci sözler ile feryad ederler, fakat ne zaman ahûzar etseler baslarindan asagi iç orgcnlari ile derilerini eritip akitan kaynar sular dökülür. Onlar için orada yüzlerinde yariklar eçen demir topuzlar vardir. Agizlarindan irin kaynar, susuzluktn cigerleri dogranir, göz bebekleri eriyip yuvalarindan yanaklarına akar, sakaklarının etleri düşer, etraftan saçlari hatta derileri dökülür.

Derileri her yandıkça eskisinin yerine yeni deri tabakasi ile kaplanirlar, etleri döküldüğü için kemikleri çiplak kalir ruhlari sadece damarlara tutunmus ve sinirlere asilmistir. Bu ateslerin yalazasi içinde, fikir fikir kaynarlar. ölmek isterler, fakat ölemezler.

Onlari bu durumda görsen acaba ne hale düşersin. Baslarindan asagi dökülen kaynar sular yüzlerini kapkara etmis, gözleri kör olmus dilleri tutulmus, belleri kirilmis kemikleri dagilmis kulaklari kesilmis, derileri param, parça olmus elleri, boyunlarına bukali ayaklari alinlarina yapisik. Yüzüstü ates üzerinde sürünürler, göz bebekleri ile demirden oklar üzerine basarlar atesin yalazi iç organlarını sarmis, cehennemin yılanlari ve akrepleri dis azalarına yapismistir.

Bu tasvir ettigimiz manzara cehennemliklerin acikli durumunun bazı

görüntülerini aksettiriyor, şimdi onların korkunç hallerinin tafsilatına bak, bu arada cehennem vadilerini ve kollarını da düşün.

Peygamber'imiz (S.A.S.) buyuruyor ki:

«— Cehennem yetmiş bin vadisi ve her vadinin yetmiş bin kolu vardır. Her vadi kolunda yetmiş bin yılan ve yetmiş bin akrep bulunur. Kâfir ve münafıklar bu kolların herbirinden ayrı ayrı geçmedikçe yerlerine ulaşamazlar.

Hz. Ali'nin (K.V.) rivayet ettiğine göre Peygamber'imiz (S.A.S.) buyuruyor ki:

«— Hüzün kuyusu veya vadisinden Allah (C.C)'a sığınınız» Dinleyenlerden biri O'na: yâ Rasûlellah, hüzün vadisi veya kuyusu nedir» diye sordu.

Peygamber (S.A.S.)'imiz ona söyle cevap verdi: «O. cehennemde öyle bir vadide ki cehennem kendisi günde yetmiş kere ondan Allah (C.C)'a sığınır, Allah (C.C) onu riyakâr Kur'an okuyucuları için hazırlamıştır.»

Iste yedi kat cehennem ile onun vadileri ve her vadinin kolian bunlardır. Bu vadi ve kolların sayısı yer yüzündeki vadiler ile vadi kolları sayısı ile günaha sürükleyen azgın nefsi arzuların sayısına denktir. Cehennem kapıları ise günah işlerken kullanılan yedi azanın sayısındadır (yedi azaya karşılık yedi kapı).

Cehennem kapı ve katları üstüstedir. En üstekinin adı. «cehennem» , sonrasının «sakar» , sonrasının «Lezza» . daha alttakinin «Hutame» , daha alttakinin «sair» , daha alttakinin «câhim» , ve en alttakinin adı ise «haviye» 'dir.

Şimdi cehennem derinliğini bir düşün dünya ile ilgili azgın arzuların nasıl dibi bulunmaz ise ve yine dünyada her ulaşılan amaç daha uzak bir hedefe kavuşma arzusunun körüklüyorsa, cehennem çukurlarının derinliği de ölçsüzdür, her asılan dipsiz derinlik daha dibi bulunmaz derinliklere ulaştırır.

Nitekim Sahâbelerden Hz. Ebû Hureyre (R.A.) der ki: «Bir gün Peygamber (S.A.V)'imiz ile birlikte iken kulagımıza derin bir yanki sesi geldi.

Peygamber (S.A.V)'imiz bize «Bu sesin ne olduğunu biliyor musunuz» diye sordu. Biz de «Allah (C.C) ve Rasûlü bilir» diye cevap verdik.

Bunun üzerine Peygamber (S.A.V)'imiz buyurdu ki: «Duyduğunuz bu yankili ses, cehennem dibine su anda varan bir taşın sesidir, bu taş cehenneme yetmiş sene önce atılmıştı.»

Ayrıca cehennemdeki kat farklılıklarına da dikkat et. Hiç şüphesiz ki Âhiret, en ince ve detaylı derece farklılıklarına sahiptir. İnsanların dünyaya dalışı nasıl farklılık gösteriyorsa, yani kimi bogulurcasına içine batarken kimi de nasıl belirli bir derinliğe kadar dalarsa cehennem günahkârları kapmasında öyle farklıdır.

Çünkü Allah (C.C)'a zerre ağırlığı kadar bile hiç kimseye haksızlık etmez. Cehennemliklere uygulanacak azâb şekilleri rastgele tekrarlanıp durmaz, tersine her bir azabın günahların derecesine göre değişen belirli bir ölçüsü

vardir, ancak cehennemnin azabi genel olarak öyle siddetlidir ki, en hafif azab çeken cehennemliğe dünya ile birlikte onun bütün varligi bagislansa, bunlari çektigi azabtan kurtulmak için fidye olarak verirdi.

Peygamber'imiz (S.A.S.) buyuruyor ki:

"Kiyamet Günü cehennemlikler içinde en hafif azap çekecek olanlar, atesten iki nalinla gezinecek olanlardir ki, tabanlarindan giren atesin harareti beyinlerini kaynatacaktir."

Simdi sen hafif azaba çarpilanin çekecegine bak da agir azaba çarpilacaklarin basina neler gelecegini hesap et. Cehennem azabinin agirliigi konusunda ne zaman süpheye dusersen parmagini atese yaklastir ve çegin aciyi cehennem ile kiyaset.

Hem unutma ki sen, bu kiyaslamada yaniliyorsun. Çünkü dünya atesi ile cehennem atesi birbirinden çok ayridir. Fakat dünyanın en agir açisi bu ateste yanma acisi oldugu için cehennem azabi onunle tarif edilir.

Yoksa cehennemnin en üst tabakasinda azap çekenler bile dünyadaki âtes gibi ates bulsalar, çektikleri agir acidan kurtulmak için bu atese gönüllü olarak katlanirlardi.

Bundan dolayidir ki bazi haberle de dünya atesi canlilarin katlanabilecegi bir dereceye dësürölünceya kadar, yetmis kere rahmet suyundan geçirildi» denilmistir.

Peygamber'imiz (S.A.S.) cehennemi tanitirken

«Allâh (C.C.)cehennem atesinin bin sene boyunca devamlı yakilmasini emretti, sonunda kipkirmizi kesildi. Arkasindan bin yıl daha yakilmasini emretti, sonunda bembeyaz kesildi, arkasindan bin yıl daha yakilmasini emretti sonunda simsiyah oldu. Su anda cehennem atesi gayet koyu kara renklidir.»

Peygamber'imiz (S.A.S.) buyuruyor ki:

"Cehennem atesi rabbine sikayet etti ya Rabbi içimdeki soguk ve sicak bölümleri biribirini yiyor» Bunun üzerine ulu Allah (C.C.) cehenneme biri yazin, öbürü kisin olmak üzere senede iki defa nefes almaya izin verdi. Yazin duydugunuz en siddetli sicaklik cehennemnin hararetinden ileri geldiği gibi kisin geçirdiginiz en siddetli soguk da cehennemnin zemherindendir.

Enes Ibni Mâlik (R.A.) der ki: "Dünyanın en yüksek refahi içinde yasayan kafir, Allah (C.C.)'in huzuruna getirilince «onu bir kere cehennem atesine daldirin» diye buyurulur. Çikarilınca ona «hic refah gördün mü» diye sorulur, kâfir «hayir» diye cevap verir."

Buna karsilik dünyada en çok maddî sikinti çeken mümin Allah (C.C.)'in huzuruna getirilince onun hakkında «kendisini bir sefer cennete koyup geri getirin» diye Duyurulur. Çikarilınca mümin de «dünyada hic geçim darligi çektin mi» sorusuna «hayir» diye cevâb verir.

Ebû Hureyre (R.A) der ki: «Su bizim mescitte yüz bin veya daha fazla kisi toplansa da bunların üzerine bir cehennemın nefesi salinsa hepsi yanarak öldü.»

Âlimlerden biri Kur'an'ın:

«Yüzlerini cehennem yalazi yalar, onlar orada kavrulur.» (Mü'minun Süre-i Celilesi. 104) mealindeki âyeti hakkında der ki; «Cehennem yalazi cehennemlikleri bir kere yalayınca kemiklerini çirilçiplak birakarak bütün etlerini eritip ayak topuklarının yanına akitiverir».

Simdi de cehennemliklerin vücûdlarından akacak olan ve içinde bogulacakları «Gassak» admi tasiyan irinin kokusuna dikkat et. Nitekim Ebu Said-ül Hudrî (R.A.) nin rivayet ettigine göre. Peygamber (S.A.V)'imiz buyuruyor kî:

«— «Gassas adli cehennem irininden bir kova dünyaya dökülse yeryüzünün bütün canlilarini kokustururdu.»

Iste cehennemliklerin içecegi budur. Onlar susuzluktan yanarak «su, su» diye yalvarınca içlerinden birine bu kanli irin sunulur. Adam irini agzina alir fakat bir türlü yutamaz. Her yönden üzerine ölüm acilari üsüsür, ama ölmesi asla mümkün degildir!

Nitekim Allah (C.C.) buyurur ki:

"Cehennemlikler «su, su» diye yalvardiklari zaman kendilerine kizgin katran gibi bir sivi sunulur. O ne kötü bir içecek ve arasi ne fena bir barinaktir."

Bir de cehennemliklerin yiyecegine bak, onun adi «zekkum» dur.

Nitekim ulu Allah (C.C.) buyuruyor ki:

«— Sonra ey hakki inkâr eden sapiklar, hic süphesiz, siz «zakkum» agacindan yiyeceksiniz. Midelerinizi onunla dolduracaksınız. Onun üzerine de susamis develerin içisi gibi, kaynar katran içeceksiniz.» (Vâkiâ Süre-i Celilesi. 51—55)

Ulu Allah (C.C.) buyuruyor ki:

«— Zakkum» kökü «cehimisîn dibinde olan ve tomurcuklari seytan baslarina benzeyen bir agaçtir. Hic süphesiz onlar (cehennemlikler) bundan yiyecekler ve onunla midelerini dolduracaklardır.»

Sonra onlara, bunun üzerine kaynar bir icki vardir, süphesiz varacaktan yer «canim» olacaktır»

(Kur'an-i Kerim / Saffat Süresi. 64—65).

Ulu Allah (C.C.) buyuruyor ki:

«— O gün onlar kizgin atesin alevlerine girerler. Kendilerine kaynar bir pinardan su verilir»

(Kur'an-i Kerim / Gasiye Süresi. 4—5).

Yine Ulu Allah (C.C.) buyuruyor ki

«— Hiç süphesiz, bizim katimizda bukagılar, kızgın ates, bogazdan bir türlü geçmeyen yiyecek ve aci azab vardır» (Müzemmil Suresi 12-13).

Ibni Abbasin (K.A.) rivayet ettigine göre. Peygamber (S.A.V)'imiz buyuruyor ki:

«— «Zakkumsun bir damlasi dünya denizlerine dökülse, bütün canlıların sagligini bozardi, yiyecegi bu maddeden ibaret olanların halini düşünün.»

Enes Ibni Malik'in (R.A.) rivayet ettigine göre:

Peygamber (S.A.V)'imiz buyuruyor ki:

«— Allah (C.C)'in sizi talip olmaya tesvik ettigi seylerin pesinde kosunuz, sizi korkuttugu azandan, iskenceden ve cehennemden korkup kaçınınız zira içinde yasadiginiz dünyaya cennetten bir damla düşürülse tatli kokular sarardi. Buna karsilik dünyaya cehennemden bir damla akitslsa dünyanizi bastanbasa berbad ederdi.»

Ebû Derdâ'nın (R.A.) rivayet ettigine göre

Peygamber (S.A.V)'imiz buyuruyor ki:

"Cehennemlikler öyle bir açliga mahkûm edilirler ki, bu açlığın azabi, çektikleri diger bütün azaba denk gelir. «Yemek, yemek» diye yalvardıkları zaman kendilerine ne karın doyuran ve ne de açlıklarını gideren kaynatıla kaynatıla pismemis bir yemek verilir."

Yine «yemek, yemek» diye yalvarırlar; bu defa da kendilerine girtlaklarından geçmeyen bir yiyecek verilir, dünyada girtlaklarına tikanan lokmaları içecek sayesinde bogazlarından geçirdiklerini hatırlayarak «su, su» diye yalvarırlar. Kendilerine su yerine demir kiskaçlar ile kaynar katran sunulur, yüzlerine yaklasınca çehrelerini kavurur, bogazlarından geçer geçmez bütün hazim cihazlarını parçalar.»

«Bize cehennem bekçilerini çağirin» diye yalvarırlar, bekçiler gelince onlara «Rabb'inize dua edin de bir günlüğüne üzerimizdeki azabi hafifletsin» derler.

Cehennem bekçileri onlara «Size açık açık delillerini ortaya seren Peygamberleriniz gelmedi mi» diye sorarlar.

Cehennemlikler bu soruya «evet, geldiler» diye cevap verirler, bunun üzerine bekçiler onlara «O zaman kendiniz Allah (C.C)'a dua edin. Ama kâfirlerin duasi, hiç süphesiz bosunadır» diye cevap verirler.

Bekçilerden de bir fayda göremeyen cehennemlikler «bize Mâlik'i çağirin» derler. Mâlik gelince hep birlikte ona yalvararak «yâ Mâlik. Rabb'in su azabimize son versin» derler. Mâlik de onlara «siz burada kalacaksınız» diye cevap verir [Ames'in söylediğine göre cehennemlikler Mâlik'i çağirdikten sonra ancak bin yıl sonra ondan cevap alabilirler.)

Baska çare kalmayınca cehennemlikler birbirine: «Rabb'inize dua edin. Allah (C.C) ´dan baska hiç kimseden hayir yok» derler. Bunun üzerine hep birlikte «ey Rabb'imiz! Kötülük üzerimizde baskin çıktı da zâlim bir gurüh olduk. ey Rabb'imiz!, bizi buradan çıkar, eger yine küfre dönersek biz kendi kendimize zulmetmis oluruz» diye Allâh (C.C.)'a yalvarirlar, Allâh (C.C.) onlara «kalin oldugunuz yerde ve gevezelik etmeyin» diye cevap buyurur.

Bu son cevabi aldiktan sonra her türlü kurtulus ümidini yitirerek «vay basimiza gelenlere, keske söyle, keske böyle...» diye aci aci feryad etmeye koyulurlar .»

Ebû Ümame'nin rivayet ettigine göre;

«Onun için ölümün sonrası cehennemdir. Orada kendisine içecek olarak irinli su verilir, onu agzina alir, fakat bir türlü bogazindan geçmez. Her yönden üzerine ölüm üsüsür, ama artik ölecek degildir. Önünde çetin bir azab vardır» (Ibrahim Sûre-i Celilesi. 16—17) Mealindeki âyet hakkında, Peygamber (S.A.V)'imiz buyuruyor:

«— Cehennemlige irinli kaynar su yaklastirilinca ondan tiksindir. Iyice önüne getirildigi zaman yüzü kavrulur ve basinin derisi eriyip düşer, ondan içince de barsaklari parçalanip akar döbüründen akar.»

Ulu Allâh (C.C.) buyuruyor ki.:

«— Takva sahiplerine vadedilen (cennetin hâli (su): Orada tabii özellikleri bozulmamis su irmaklari, tadi bozulmamis süt irmaklari, lezzeti içenlerin damaginda kalan içki irmaklan süzölmüs bal irmaktari vardır. Onlara orada her çeşit yemis ve Allah ´in bagislayiciligi vardır. Bunlari durumu ile ebedî cehennem azabina mahkûm edilen ve yerine kendilerine verilen irinli sivi ile parçalananlari durumu bir olur mu?» (Muhammed Sûre-i Celilesi, 15)

Ulu Allah (C.C.) buyuruyor ki:

«— Deki, hak Rabb'imizden gelendir, dileyen inanir, isteyen inkâr eder. Biz zâlimlere, duvarlari arasinda sikisip kalacaklari bir cehennem hazirladik. «Su» diye yolvardiklari zaman onlara kaynar katrani andiran, cehreleri kavurucu bir sivi verilir. O ne kötü bir içecektir ve orasi ne fena bir barinaktır!»

Kehf Sûre-i Celilesi, 29).

Iste aciktikten ve susadiklari zaman cehennemliklerin yiyecekleri ve içecekleri bunlardır. Simdi de cehennemdeki yılanlara ve akreplere, akittiklari zehirin siddetine, iriliklerine, görünüslerinin korkunçluguna geelim. Bunlar cehennemliklerin üzerine kiskirtilarak salinir, biran bile aman vermeden, durmadan cehennemlikleri isirir ve sokarlar.

Ebû Hureyre'nin rivayet ettigine göre.

Peygamber (S.A.V)'imiz buyuruyor ki:

"Allah (C.C)'in kendilerine bagisladigi malin zekâtini vermeyenlerin serveti Kiyamet Günü, kudurgan bir yilan kiligina girerek boynuna sarilir ve avurtlarindan tutarak ona «ben senin malinin, ben senin biriktirdigin servetim» der."

Bu sözlerden sonra Peygamber (S.A.V)'imiz su âyeti okur:

"Allah'in kendilerine bagisladigi varligi cimrilikle ellerinde tutanlar, bu pintiliklerinin kendilerine fayda saglayacagini yakin sanmasinlar, bu tutum kendi hesaplarina kötüdür. Kiyamet Günü, o cimrilikte ellerinde tuttuklari mal (yilan olup} boyunlarına dolanir. Hiç süphesiz, yer yüzünün mirasi, yalnız Allah'indir. Allâh islediklerinizden (inceden inceye) haberdardir.» (Ali Imran Sûre-i Celilesi. 180)

Peygamber (S.A.V)'imiz buyuruyor ki:

"Cehennemde deve boynu kalinliginda öyle yilanlar vardir ki bir isiriklerinin acisi kirk yil sürer. Yine cehennemde semerli katir iriliginde öyle akrepler vardir ki, bir kere saktular mi, acisi kirk yil sürer."

Bu yilanlar ve akrepler, dünyadaki pintilerin, ahlâksizlerin ve baskalarına zarar verenlerin üzerine salinir. Saydigimiz kötülüklerden uzak duranlar, oranin yilan ve akreplerinden de kendilerini korumus olur, onlar ile karsilasmaz bile.

Bütün bunlar yaninda bir de cehennemliklerin vücûdlarinin irilestirilip boylarinin uzatilacagini hesaba kat. Allah (C.C), cehennemlikleri, bu yoldan azabin acisini artirmak için, vücûdlanni irilestirip boylarini uzatir. Böylece ates yalazinin daglayisini, yilan ve akreplerin sokusunu irilesecek olan vücûdlarinin her tarafindan ayni anda ve devamlı olarak duymalari mümkün olur.

Ebû Hureyre'nin (R.A.) rivayet ettigine göre.

Peygamber (S.A.V)'imiz buyuruyor ki:

«— Cehennemde kâfirin azi diside Uhud dagi kadar, derisinin kalinligi ise üç günlük yol kadardir.»

Peygamber (S.A.V)'imiz buyuruyor ki:

«— Cehennemde kâfirin alt dudagi, gögsünü örtecek şekilde sarkik ve üst dudagi da yüzünü kaplayacak şekilde kalkik olur.»

Yine Peygamber (S.A.V)'imiz buyuruyor ki:

«— Kiyamet günü kâfirin dili o kadar uzar ki, yerlerde sürüklenerek halkin ayaklan altinda kalir.»

Cehennemlik vücûdlar, bütün iriliklerine ragmen durmadan ateste yanip erirler, fakat her eriyisten sonra derileri ve etleri yenilenir.

Ulu Allah'ın:

«âyetlerimizi inkâr edenleri öyle bir atese atacagiz ki, daha çok aci çeksinler diye, derilerini her eriyip döküldüklerinde yenisi ile degistirecegiz. Süphesiz ki, Allah her seye kadir ve bütün yaptiklari yerli yerindedir» (Nisâ Sûre-i Celilesi. 56)

âyeti hakkında Hasan-ül Basri (R.A.), der ki: "Cehennemlikleri ates, günde yetmis bin kerre yiyip eritir, fakat her seferinde onlara «eski durumlariniza dönün» diye emir verilince hemen daha önceki gibi olurlar."

Simdi de cehennemliklerin aglamalarini, feryad etmelerini, «ah, vah, keski ölüp yokolsak da kurtulsak» diye sizlanmalarini düşün. Bu durum onlarda cehenneme girer girmez baslar.

Nitekim Peygamber (S.A.V)'imiz buyuruyor ki:

«— Kiyamet Günü cehennem, her birini yetmis bin melegin çektiği yetmis urgan ile çekilerek yerine kurulur.

Enes ibni Mâlik'in (R.A.) rivayet ettigine göre.

Peygamber (S.A.V)'imiz buyuruyor ki:

«— Cehennemliklere aglama gönderilir, onlar öa göz yaslari kuruyuncaya kadar aglarlar, göz yaslari kalmayinca kan aglamaya baslarlar, öyle ki yüzleri, içine gemi salinca yüzecek kadar derin bir kan çanagina döner.»

Aglayabildikleri, feryad edebildikleri, «ah, eyvah, keski ölsem de bu azabdan kurtulsam» diye bagirip çağirabildikleri müddetçe biraz ferahlik duyarlar, fakat bir müddet sonra bu davranislar da kendilerine yasak edilir.

Muhammed Ibni Kâ'b'in söylediğine göre. cehennemliklerin yapacağı dört çağrının ulu Allah (C.C) dördünü de cevaplandırarak, arkasından bir besinci çağrıda bulunmaya dilleri varmayacaktır. Cehennemliklerin bu çağrileri ile Ulu Allah (C.C)'in onlara vereceği cevaplar Kur'an'da söyle bildirilmektedir:

Ilk çağrıda cehennemlikler diyecekler ki:

«— Bizi iki defa ölümden dirilttin. Simdi günahlarimizi itiraf ediyoruz, (buradan) çıkmanın bir yolu var mi?»

(Mû'min Sûre-i Celilesi. 11)

Allah (C.C.) onlara söyle cevap verir:

«— Sundan dolayi ki, biricik Allah'a çağirildigi zaman onu inkâr ettiniz. O'na her ortak kosuldugu zaman inandiniz. Simdi ise hüküm ulu ve büyük Allah'a aittir.» (Mü'min - 12)

Ikinci çağrıda cehennemlikler diyecekler ki:

"Ey Rabb'imiz, artik gördük ve duyduk. Simdi bizi geri gönder de iyi amel isleyelim. Çünkü arük kesin inanç sahibi olduk biz." (Secde - 12).

Allah (C.C.) onlara söyle cevap verir:

"Size hiç bir zeval yoktur» dîye yemin etmemismiydiniz?!» (İbrahim - 44)

Üçüncü çağrida cehennemlikler diyecek ki:

"Ey Rabb'imiz. bizi buradan çıkar da daha önce islediklerimizin tersine iyi ameller isleyelim." (Fatir - 37)

Allâh (C.C.) onlara söyle cevap verir:

"Size dünyada düşünenin düşüncesine yetecek kadar ömür vermedik mi? Size kötü akibeti bildiren elçi de geldi. O halde şimdi çekin azabın acisini! Zâlimlerin hiç bir koruyucusu yoktur."

(Fatir - 37)

Dördüncü çağrida cenennemlikler diyecek ki:

«— Kötülük üzerimizde baskın akti da sapık bir kavim olduk. Ey Rabb'imiz, bizi buradan çıkar, eger bir daha küfre dönersek hiç şüphesiz, bizler zâlimiz.» (Mü'minun - 106-107)

Allah (C.C.) onlara söyle cevap verir:

«— Kalın olduğunuz yerde ve ses çıkarmayınız.» (Mü'minun - 108)

Iste o zaman çektikler azabın siddeti, doruguna varir. Artık ebediyen konuşamazlar.

Mâlik İbni Enes'in söylediğine göre Zeyd İbni Eslem, ulu Allah (C.C)'in «simdi artık sizlansak da, katlansak da, bizim için farketmez, bizim için kurtuluş yoktur» mealindeki âyeti hakkında der ki; «cehennemlikler, önce yüz sene azaba ses çıkarmadan katlanırlar, arkasından yüz sene kadar sizlanıp feryad ederler, daha sonra da yine bir yüz sene daha ses çıkarmadan azab çekerler ve bunun üzerine:

«Sizlansakta da sabretsek de bizim için farketmez, kurtuluşumuz yok» derler. (İbrahim - 21)

Peygamber (S.A.V)'imiz buyuruyor ki:

"Kiyamet Günü ölüm semiz bir koç seklinde huzura getirilerek cennet ve cehennem arasında bogazlanır ve gerek cennetliklere ve gerekse cehennemliklere «ebedî barınagınız burasıdır, artık size ölüm yok!» diye seslenilir.»

Hasan-ül Basrî (r. a.) der ki; «ilk saliverilen cehennemlik, bin yıllık azabdan sonra çıkar. O adam keski ben olsam.»

Yine Hasan-ül Basrî'yi bir kösede aglarken gördüler. Ona: «neye aglıyorsun» diye sordular. O da: «O'nun (Allah (CC)'in) beni cehenneme atıp da artık benim ile ilgilenmemesinden korkuyorum» dedi.

Deminden beri belirttiklerimiz genel olarak cehennemde çekilecek azabların

çesitleridir. Oradaki acilari, kedereleri, sikintilari ve pismanliklari inceden inceye sayip bitirmek mümkün degildir.

Karsilastiklari azabin çetinligi ile birlikte cehennemlikler hesabina en aci gerçek, cennet saadetini, Allah (CC)'a kavusma imkânini ve O`nun hosnutlugunu kazanma mazhariyetini kaçirmaktir, üstelik bütün bu kayiplarin sayiya vurulabilir, ucuz karsiliklar pahasina oldugunu bile bile. Çünkü bu degerli nimetleri, kısa süreli, aritilmamis, aci ile karisik, "yarim yamalak ve basit dünya arzulari ugruna" kaybetmislerdir.

Bu yüzden o gün içlerinden "Eyvah, Allah (CC)'in emirlerine karsi gelerek niye kendi kendimizi mahvettik. Niye nefsimizi bir kac günlüğüne sabretmeye zorlayamadik? Eger sabretseydik, o günler simdi arkada kalacak ve bu gün Allah (CC)'in hosnutluk ve bagisina kavusmanin saadeti içinde O'nun yakinligini kazanmis olacaktik."

Oysa ki, o anda artik her firsati kaçirmislar, baslarina türlü belâlarin çökmesine yol açmislardir ve dünya saadetinin hic bir nimeti de yanlarinda kalmamistir. Eger cennet saadetini görmeseler, hayiflanmalari o kadar aci olmayabilirdi. Oysa ki, cennet onlara sunulur.

Peygamber (S.A.V)'imiz buyuruyor ki:

«— Kiyamet günü cehennemlik bir grup, cenneti görmeye getirilir. Bunlar cennete yaklasip bayiltici kokusunu burunlarına çeker çekmez kösklerine bakip Allah (CC)'in cennetliklere sundugu nimetleri görür görmez onlara «gidin oradan, sizin orada hic bir payiniz yok» diye ses gelir. Bu ses üzerine esi ne daha önce duyulmus ve ne de daha Sonra duyulabilecek bir hayiflanma duygusu içinde geri dönerler.

Bu sirada: «ey Rabb'imiz! Eger cennetini ve dostlarına orada sundugun nimetleri göstermeden bizi cehenneme koysaydin. daha kolay gelirdi» derler. Ulu Allah (C.C.) da onlara: «bunun böyle olmasini ben istedim. Çünkü dünyada yalnız basiniza katinca bana ululuk taslayarak kafa tutunuz.

Oysa insanlar karsisinda duygularinizin tersine bir görünüse bürünerek gerçek kimliginizi sakliyordunuz. Benden degil, insanlardan çekindiniz, beni degil, insanlari saydiniz. İnsanlari düşünerek bazi davranislardan kaçindiginiz halde benim yasaklanma uymadiniz.

Simdi ben sizi bitmez mükâfattan mahrum tuttugum gibi aci bir azaba da carptiriyorum» diye buyurur.»

Ahmed Ibni Harb (r.a.) der ki: «Gölgeyi günese tercih ederiz de cenneti cehenneme tercih etmeyiz.»

Hız. İsâ (A.S.) der ki: «Nice saglam vücûd, saglikli çehre ve tatli sözlü dil, yarin cehennem katlari arasinda feryad edecektir.»

Dâvud Tâi (r.a.) der ki: «Allah (CC)'im! Bensenin güneşinin sicakliga dayanamiyorum da cehennem isisina nasıl katlanabileyim? Ben senin rahmetinin sesine dayanmazken azabinin gürleyisine nasıl takat getireyim?»

Ey zavalli! Kiyamet'in belirttiğimiz korkunç gerçeklerini iyi düşün. Bilesin ki. Ulu Allah (CC) bütün korkunç gerçekleri ile cehennemi yarattığı gibi kesin sayisi ile mahlukatı da yaratmıştır. Eu gerçek hükme bağlanarak kesinleştirilmiştir.

Ulu Allah (C.C.) buyuruyor ki:

«— Sen onlara hesap görüldüğü zamanın dehseti ile, pismanlık günü ile korkut. Onlar hâlâ gaflet içindedirler ve hâlâ inanmıyorlar.»

(Meryem Sûre-i Celilesi - 39)

Yemin ederim ki, âyet-i kerime Kiyamet Gününe, daha doğrusu ezelin ezeline verilerek Kiyamet Günü açıklanan hükme isaret etmektedir.

Ezeldede seninle ilgili olarak ne hüküm verildiğini bilmediğin halde nasıl böyle gülebiliyor, eglenebiliyor ve basit dünya nimetleri ile oyalanabiliyorsun, sasilir sana doğrusu?!

«Keski gideceğim yeri, duragimi, sığınagimi ve ezeldede hakkımda verilen hükmü bilseydim» diyorsan, elinin altında bulunan ve istegini cevaplandırmana yardımcı olabilecek önemli alâmet vardır.

Bu alâmet is ve davranışlarını gözetlemektir. Herkese, uğrunda yasatıldığı davranış ve iş çeşidi nasip olur. Eger iyilik yolu, önüne açılıyor, iyilikleri işlerken sana nasip oluyorsa sana müjdelers olsun. Sen cehennemden uzaksın demektir.

Fakat giristigin her iyiligin önüne bir engel dikiliveriyor ve seni o iyiligi işlemekten alakoyuyorsa, buna karşılık yapmayı tasarladığın her kötülüğü, hiç bir terslik önüne çıkmadan rahat rahat gerçektirebiliyorsan bil ki, aleyhinde kesin hüküm verilmiştir. Verdiğim bu ip ucunun akibetini belirtmesi, yağmurun yesillige ve dumanın atese delil olması gibi kesindir.

Ulu Allah (C.C.) buyuruyor:

«Hiç şüphesiz, iyiler cennette ve kötüler de cehennemdedir»

(Infitar Süresi Celîlesi; 13—14)

Kendini bu iki âyete arzet her iki dünyada yerini tespit etmiş olursun.

Doğrusunu Allah bilir.

40. İtaatin Fazileti

Bilesin ki. Allah (C.C.)'a ibadet etmek bütün iyiliklerin toplamıdır. Ulu Allah

(C.C.) Kur'an-i Kerim'in bir çok âyetinde kullari buna tesvik etmiş, insanlari nefislerin karanliklarından çıkarıp Allah (C.C)'i tanımanın aydınlığına kavussunlar ve Allah (C.C)'dan korkanlar için, içinde hiç bir gözün görmediği, hiç bir kulagin isitmediği ve hiç kimsenin hayalinden geçmemiş olan nimetlerin hazırlanmış olduğu cennete girebilsinler diye Ulu Allah (C.C), peygamberleri göndererek insanlari ibadet etmeye çağırmıştır.

Cûnki insanlar bosu bosuna yaratılmamışlardır. Tersine kötülük isleyenler isledikleri kötülüğün karsiligini görsün ve iyilik yapanlar iyilikle mükâfatlansınlar diye yaratılmışlardır. Allah (C.C)'in kullarin ibadetine ihtiyacı yoktur, insanların O'na karsi gelmesi O'na ne bir zarar verebilir ve ne de uluguna bir eksiklik getirebilir.

«— Eger bütün insanlar kendilerini büyük görüp Allah (C.C)'a kulluk etmekten vazgeçerlerse bilmiş olsunlar ki Rabb'in katında bulunanlar (melekler) geçgündüz. hiç bıkmadan O'nu tesbih ederler», «İyilik isleyen kendine işler, kötülük yapan da kendi zararına yapmış olur. Allah (C.C)'in hiç bir şey ihtiyacı yoktur, fakir olan sizlersiniz. »

Sasilir ki. içimizden biri bir köle satın alınca, onun gereken hizmeti seve seve yapmasını, belirli ve değeri önemsiz bir maden karsiligında ona sahip olan efendisinin her emrine boyun egmesini ister. Bir hata yüzünden köleyi gözünden düşürür, ona öfkelenir, belki de ya ücretini keser, ya da onu kovar, veya satısa çıkarır.

O halde bize ne oluyor da bizi yoktan var ederek en mükemmel kivama getiren yağmur tanesi sayısınca kusur isledigimiz halde, yoklukları helakimiz demek olan nice nimet ve destegini bizden alıkoymayan gerçek efendimize ibadet etmiyoruz. Bizleri bir kusurumuz üzerine yakalayip hesaplasmaya çekebileceği halde mühlet verirsek bizde tevbe edelim de kusurumuzu bağışlasın, kabahatimizi örtsün.

Aklin basında olan kimse ibadete lâyük olan Rabb'ini tanımakta ve bütün varlığı ile O'na yönelerek rızasını dilemekte gecikmez. Her islediği günahı tevbe ederek yaraticısına siginir, O'nun rahmetinden hiç bir zaman umut kesmez, nimetlerine sükrederek sevgisini arar ve buna devam ederek ola ki. O'nun sevgisini kazananların defterini yazılır da, kendisi efendisine kavusmaya arzulu efendisi ise onu yanına almaktan daha arzulu iken ölür.

Ebu Derdâ, Kâ'b İbni Ahbar'a (R. Anhuma): «Bana Tevrat'taki âyetlerin en özlüsünü bildir» dedi. Kâ'b da ona şöyle cevap verdi:

Allah (C.C) buyurur ki: "iyi kullar bana kavusmayı uzun müddet özler, ben de onlara kavusmayı daha siddet ite özlerim." Bu âyetin yanibasında da sunlar yazılıdır:

"Seni arayan bulur, benden baskasını arayan beni bulamaz."

Ebu Derdâ (R.A.) der ki «Peygamber'imizin (S.A.S.) böyle buyururken isittigime kendim şahidim:

Hız. Davud (A.S) hakkında varit olan haberlere göre ulu Allah (C.C.) ona buyurdu ki:

«— Ey Davud! Yer yüzü halkına bildir ki, beni seveni ben de severim. Benim ile oturanın ben de yoldasıyım. Benim zikrimi aliskanlık haline getirenin yakiniyim. Beni arkadaş edinenin arkadaşısıyım. Beni seçeni ben de tercih ederim. Bana itaat edenin ben de dileğini yerine getiririm. Beni sevdiğini kalbinden kesinlikle öğrendiğim kulu mutlaka kendime kabul eder, onu hiç bir canlı yarattığımın gösteremediği derecede ileri bir sevgi ile severim. Beni gerçekten arayan bulur, benden baskasının pesinde olan beni bulamaz.

Ey yer halkı, etkisi altında bulunduğunuz aldanıştan sıyrılarak benim yolumda olmayı araysanız ki, ben de size yakın olayım ve bir en önce size sevgimi nasib edeyim.

Çünkü ben sevdiğlerimi Halilim İbrahim, Neciyyîm Musa ve Safiyyim Muhammed'in mayaları ile bir yarattım. Beni özleyenlerin kalbini nurumdan yaratarak celâlim ile besledim.»

Seleften bir zattan rivayet olduğuna göre ulu Allah (C.C.) siddiklerden birine söyle vahyetti:

"Benim öyle kullarım vardır ki, beni severler, ben de onları severim. Onlar beni özler, ben de onları özlerim. Onlar beni zikir eder, ben de onların zikrine mukabele ederim. Onlar bana bakar, ben de onlara bakarım. Eğer sende onların yolunu tutarsan seni de severim, onlardan ayrı düşersen, gözümden düşersin.»

Siddik kul Allah (C.C)'a: «Yâ Rabb'i, onların alâmetleri nelerdir?» diye sordu.

Ulu Allah (C.C) siddik kuluna söyle buyurdu:

"Müsfik bir çoban, sürüsünü nasıl güneşten esirgerse onun gibi gündüzleri gölgelere sığınır. Güneşin batmasını dört gözle bekleyip gün batır - batmaz hemen yuvasına uçan kusun sabırsızlığı ile günün batmasını beklerler. Gece basar karanlık çöker, yataklar serilir, koltuklar kurulur ve herkes sevdiği ile basbasa kalır kalmaz ayaktan üzerine dikilip yüz üstü yere serilerek benim kelâmim ile bana yalvarmaya koyulurlar. Onlara verdiğim nimetlere karşılık bana sadakat arzederler.

Gâh feryad ederler, gâh sessizce gözyası dökerler. Gâh, ahu vah ederler gâh tutumları karşısında hayiflanırlar. Gâh ayakta ve gâh oturma halindedirler. Gâh rukûda ve gâh secdededirler. Ne benim ugrumda çektikleri sıkıntı gözümden kaçır ve ne de bana olan sevgileri yüzünden yakınmaları isitmemin dışında kalır.

Onlara ilk adımda bağışım şu üç şeydir:

«1 — Nurumun bir parçasını kalblerine saçarım da ben onlardan nasıl haber verirsem onlar da benden aynı şekilde haber verirler.

2 — Gökler, yerler ve göklerle yerlerde var olan her şey onların amel terazilerinin kefesine konsa bütün bunları gözlerine az gösteririm.

3 — Rızam ile onlara doğru yönelirim, kendilerine doğru yöneldiğim dostlarımın onlara ne vermek istediğimi bildiklerini görürsün.»

"Ahbar-ud Davud" isimli esere göre ulu Allah (C.C.) Hz. Davud (A.S)'a söyle vahyetti:

«— Yâ Davud! Daha ne zamana kadar hep cenneti düşünecek ve bana karşı özlem duymaya talip olmayacaksın?»

Hz. Davud (A.S), Ulu Allah (C.C)'a: «seni özleyenler kimlerdir» diye sorar.

Allah (C.C) ona söyle cevap verir:

"Beni özleyenler, her türlü kederden arındırıp saflastırdıklarım, benden çekinmeleri için ikaz ettiklerim ve kalblerinde bana bakabilecekleri delikler açtıklarım.

Ben onların kalblerini kendi avucuma alarak göğe çıkarırım, sonra da seçkin meleklerimi çağırırım. Hepsi hemen önümde secdeye kapanırlar. Onlara derim ki: «ben sizi bana secdeye varasınız diye değil, benim özlemim ile yananların kalblerini size göstereyim ve sizinle onlara iftihar edeyim diye çağırdım» Çünkü yeryüzü halkına güneşin aydınlık sağtığı gibi beni özleyenlerin kalbi de gökte meleklerime isik saçar.

Ey Davud! Ben, özlemlilerimin kalbini hoşnutluğumdan yaratarak öz nurumla besledim, onları kendime söz arkadaşı olarak seçtim. Yer yüzüne onların vücûdları aracılığı ile bakarım. Kalblerinde bakışlarını bana ulaştıran bir yol açtım. Bana karşı duydukları özlem günden güne artar.»

Hz. Davud (A.S.) «yâ Rabb'i, sevgililerini bana göster» der.

Bunun üzerine ulu Allah (C.C.) ona söyle buyurur:

Yâ! Davud Lübnan dağında var. Orada genc, ihtiyar ve orta yaşlılardan meydana gelen on dört kişi var. Yanlarına varınca benden onlara selâm söyle ve onlara de ki. Rabb'iniz size söyle diyor:

«Benden istediğiniz bir şey var mı? Siz benim arınmış dostlarımınız ve sevdiklerimsiniz. Sizin sevinmenize bende sevinirim muhabbetinize kosarım.»

Hz. Davud (A.S), bu grubun yanına varınca onları bir pınarın başında Allah (C.C)'in ululuğu hakkında düşünceye dalmış olarak bulur. Hz. Davud (A.S)'u görünce ondan uzak kalmak için yerlerinden sıçrayıp kalkarlar. Bu sırada Hz. Davud (A.S) onlara der ki: «Ben Allah (C.C)'in size gönderdiği bir elciyim. Rabb'inizin buyrugunu size bildirmeye geldim.»

Bu sözleri duyunca yönlerini Hz. Davud (A.S)'a çevirirler. Kulaklarını ona doğru vererek bakışlarını yere çevirirler. Hz. Davud (A.S) onlara «ben size Allah (C.C) tarafından elçi olarak geldim. O - size selam söylüyor ve söyler»

buyuruyor:

«— Bir arzunuz yok mu? Bana seslenir misiniz ki, sesinizi ve sözünüzü duyayım. Siz benim seçkin dostlarım ve yakınlarımsınız. Sizin sevinciniz beni de sevindirdiği için sizi hosnut etmeye derhal yönelirim. Müsfik, yumusak kalbli bir anne çocuğu üzerine nasıl titrerse size her an öyle bakarım.»

Bu sözleri duyunca hepsinin gözleri yasardı ve yaşları süzülerek yanaklarına indi.

En yaşlıları konusarak "Sübhaneye, sübhaneye (seni noksan sıfatlardan tenzih ederim, seni noksan sıfatlardan tenzih ederim). Biz senin zavallı kullarınız. Atalarımız da senin zavallı kulların idi. Bizi afveyle, ömrümüzün su anına kadar kalblerimiz sana zikretmekten bir an bile geri kalmadı." der.

Arkasından bir diğeri de söz alarak «sübhaneye, sübhaneye. Biz senin zavallı kullarınız ve senin zavallı kullarının çocuklarıyız. Binaneleyh aramızdaki muhabbete hüsnü nazar ederek bize minnet buyur der.

Bir baskası, süphaneye, süphaneye biz senin kulların ve kullarının çocuklarıyız. Sen bizim kendi umurumuza dair bir hacetimiz olmadığını bilirken. Duaya cür'et edebilir miyiz, sen bize yolunda devami nasip et. Bununla bize olan bağışını tamamla der.

Arkadasın bir baskası söze girerek «biz senin rızanın pesinde gerektiği şekilde kosamıyoruz. Cömertliğin sayesinde bu konuda bize yardım eyle» der.

Arkasından bir diğeri söz alarak: «Bizi bir damla bel suyundan (meniden) yarattın, bize buna rağmen ululugunu düşünbilme yeteneğini bağışladın. Senin ululuguna dalanlar, celâlini düşünenler konuşmaya cür'et edebilirler mi? Nuruna yaklasmamızı istedikten sonra senden ne istemeye dilimiz varabilir ki?» der.

Arkasından söze giren bir diğeri «sevdiklerine olan bağışlarının bolluğu. dostlarına yakınlığın ve sanının ululuğu celâliyle sana dua etmekten dillerimiz acizdir.» der.

Arkasından bir baskası söz alarak «Kalblerimizi seni zikretmeye yönelten, sırf seni düşünbilmeye yatkın bir gönül anlığı kazanmamızı sağlayan sensin. Sana sükür hususundaki yetersizliklerimizi afveyle» der.

Arkasından söze giren bir baskası «dileğimizi sen bilip duruyorsun, bu dilek sadece senin vechine bakabilmektir.» der.

Arkasından bir baskası söz alarak: «Köle efendisine karşı nasıl cür'et edebilir? Madem ki, öz cömertliğinin eseri olarak bize dua etmeyi emrettin. Gökyüzünün karanlık katlan arasında sana ulaşabilmek için bize yolumuzu aydınlatacak ışık da bağışla» der.

Arkasından bir diğeri söze girerek: «ibadetlerimizi kabul buyurmanı ve her zaman sana ibadet etmeyi bize nasip eylemeni dileriz»

Arkasından söz alan bir baskası «baskalarından farklı olmamızı sağlayan üzerimizdeki nimetlerini tamama erdirmeni dileriz» der.

Arksından bir diğeri söz alarak «yarattıkların arasında hiç bir şeye ihtiyacımız yok. Yalnız bize cemalinin vechini görebilmeyi bağışla» der.

Arkasından dile gelen bir diğeri: «arkadaşlarımdan ayrı olarak senden gözümü dünyaya ve dünyalılara karşı kör eylemeni ve kalbimi Âhiretten başka hiç bir şey ile ilgilenmez kılmanı dilerim» der.

Arkasından bir baskası söz alarak «ey seni yüce ve ulu Allah (C.C)'im! Dostlarımı sevdiğini artık kesinlikle öğrendim. Bize kalbimizin senden başka her şey ile ilgisini keserek sadece senin ile ilgilenmesini bağışla» der.

Lübnan dağındaki on beş Allah (C.C) sevgilisinin bu cevapları üzerine ulu Allah (C.C.) Hz. Davud (A.S) vasıtasıyla onlara söyle vahyetti:

"Söylediklerinizi duydum, isteklerinizi kabul ettim. Şimdi birbirinizden ayrılın, şimdi herkes kendine bir sığmak bulsun. Ben sizin için aramdaki perdeleri kaldıracam, böylelikle celâlime ve nuruma bakacaksınız.»

Hız. Davud (A.S): «yâ Rabb'i, bunlar ne sayesinde senin yanında bu yüksek dereceyi kazandılar» diye sorar.

Ulu Allah (C.C.) ona şu cevabı verir:

«— Bu dostlarım, nail oldukları bu mertebeye benim hakkımda iyi düşündükleri için, dünyadan ve dünyalılardan uzak durdukları için. benim ile basbasa kalıp bana yalvardıklarından dolayı ulaşmışlardır.

Bu mertebeye ancak dünya ile dünyalılardan terkederek, onun ile ilgili hiç bir şeyi diline almayanlar, beni bütün yarattıklarına tercih ederek kalbini sadece bana ayıranlar varabilir.

Böyle kullanma ben de bağışım ile yönelerek nefsinin diğer her türlü ilgiden alıkorum, nihayet onun ile aramızdaki perdeyi kaldırarak herhangi bir şeye bakar gibi beni görmesini sağlarım. Her an ona kerametimi göstererek onu vechimin nuruna yaklaştırırım. Eğer hasta olacak olsa müsfik bir anne çocuğuna nasıl bakarsa ben de ona öyle bakarım. Eğer susayacak olsa beni zikretmenin tadını tattırarak onu suya kandiririm.

«Ey Davud! Bütün bunları ona yapınca nefsinin dünyaya ve dünyalılara karşı körelterek, hiç birini sevmemesini sağlarım. Bütün ilgisi her an sadece bana yönelir, bana bir an önce kevsümayi diler. Oysa ki, ben onun canını almayı istemem. Çünkü o varlıkları arasında bakışlarımdan yeridir. Ne o benden baskasını görür ve ne ben ondan baskısına bakarım.

«Ey Davud, benim böyle bir kulumu görürsen, nefsi erimis, vücûdu süzölmüştür. Fakat benim zikrimi duyunca kalbi hoplar ve azaları kanatlanır. Onun ile meleklerime karşı övünürüm. Gök halkı onu görünce benden daha çok çekinir ve daha çok ibadet etmeye yönelirler.

Ey Davud! izzetim ve celâlim hakkı için böyle kulumu cennetime oturtacak ve kendisine cemâlimi gösterip hosnutlugunu ve hosnutlulugunun da ötesini saglayarak özlemine dindirecegim!

Yine Hz. Davud (A.S)'a ait haberlerde söyle varit olmustur:

"Ey Davud! Benim sevgime yönelen kullarima de ki: «Varliklar ile aramda perde bulunmasina ragmen sizin ile aramdaki perdeyi kaldırarak bana kalb gözleriniz ile bakmanizi saglayınca daha ne istersiniz? Dinimi önlerine serince dünyanın onlardan uzak tuttugum nimetleri nedir ki? Benim hosnutlugumu kendilerine kazandirdikten sonra insanların nefreti onlar için ne mana ifade eder"?.

Yine o haberlerde söyle denilmektedir: Ulu Allah (C.C.) Hz. Davud'a (A.S.) sunlari vahyetti:

"Sen beni sevdiğini sanıyorsun. Eger beni gerçekten seviyorsan kalbinden dünya sevgisini çıkar, çünkü benim sevgim ile dünya sevgisi aynı kalbde biraraya gelemmez.

Ey Davud! Benim sevdiğimi gönülden sev. Dünya halkı ile de görünüsü idare ederek geçin, git. Dinine noktası noktasına uy, dinî görevlerinde baskalarına özenme.

Benim sevgime ters düşmediği sence apaçık olan seylere yapıs, fakat benim sevgim ile bağdasip bağdasmayacağı hususunda seni süphelendiren konularda bana uy da ben hemen seni doğruya yöneltip düzeltip düzeltmeye kosarım. Senin rehberin ve yol göstericin olurum. Sen istemeden sana verir ve karşılaştığın sıkıntılarda senin yardımcı olurum.

Ben kendi nefsim hakkı için yemin ettim ki, dilek ve iradesinin hedefi önünde teslimiyet arzetmek olmayan ve bensizliği düşünmeyen, hiç bir kula sevap vermem ve böyle olabirsen zillet ve yabancılığı senden uzaklaştırır ve kalbine zenginliği yerleştiririm.

Yine ben nefsim hakkı için yemin ettim ki, benim ile ilgili münasebetlerinde amelini bakarak kendine güvenen kulu, mutlaka ameli ile basbasa bırakırım. Sadece amelin ile çatısmayan seyleri bana izafe et ki, sonra basın derde girmesin. O zaman yanındakilerin sana hiç bir faydası dokunmaz. Beni tanımaya sınır koyma. Çünkü, Onun sonu yoktur. Benden daha çok ma'rifet nuru İstersen sana veririm. Bu arada benim ma'rifetimin nurunun artisına sınır tanıma.

Sonra israilogullarina bildir ki, benim ile varlıklarından herhangi biri arasında soy bağı yoktur. Onların arzu ve iradeleri benim katımda değer kazansın ki, onlara hiç bir gözün görmediği, hiç bir kulagin isitmediği ve hiç bir insan hayalinin canlandıramayacağı nimetler bağislayayım.

İki gözünün arasına beni koy ve kalb gözün ile bana bak. Basındaki gözlerinle akillarina perde gerdigim kimselere bakma, onlar ona güvenerek sasirdilar

bende onlari sevabimdan mahrum ederek kirlettim.

Izzet ve celâlîme yemin ettim ki, deneme ve ileriye erteleme düşüncesi ile bana ibadet etmeye girisenlere sevap vermem. Öğrencilerine karsi alcak gönüllü ol. Müridlerin sevkini kiracak sekilde ileri - geri konusma. Bana muhabbet besleyenler, müridlerin benim katimdaki degerini bilseler onların yoluna toprak olurlardi.

Ey Davud! Eger bir müridi içinde bulunduğu sarhosluktan kurtararak ayık hale getirirsen, seni katimda «gayretli» oîarak yazarim. Benim katimda «gayretli» olarak yazdiklarim hic bir zaman yalnızliga düşerek beskasina muhtaç olmaz.

Ey Davud! Sözümü tut, kendi için kendinden ibret al, onun arzularina uyma ki, sevgim ile arana perde germeyeyim. Rahmetimden kullarimin ümidini kestir. Benim için nefsinin arzularini gemle, benim nefsin arzularini boyun egmeyi sadece zayıf iradeli kullarima mübah kildim.

Saglam iradeliler için nefsin arzularina uymak ne demek! Bu tutum, bana yalvarmanın tadini azaltir. Saglam irade ve iman sahipleri nefislerinin arzularina kapildikleri takdirde, kendilerine ulasacak en hafif cezam, akıllari ile arama perde germektir. Çünkü ben sevdiğime dünyayı lâîyk görmem. Onu ondan uzak tutarim.

Yâ Davud! Benim ile arana saskinligi ile perde koyacak olan alimi aramiza alma. Onlar beni murad eden kullarimin yol kesicileridir. Devamli oruç tutmayı nefsinin arzularim kirmada yardımcı tut, sakın oruca ara vermeyi denemeye kalkisma. Çünkü oruca muhabbetim kesintisizlidir.

41.Şükür

Bilesin ki. ulu Allah (C.C.) Kur´an-i Kerim´de:

«Allah'i zikretmek daha büyüktür.» (Ankebût Sûre Celîlesi - 45) diye buyurmakla birlikte şükretmeyi Allah (C.C.)'i zikretmek ile yanyana getirirken söyle buyurmustur:

«— O halde siz beni zikredin ki, ben de sizi zikredeyim. Bana şükredin, sakın bana karsi nankör olmayın.»

(Bakara Sûre Celîlesi; 152)

Ulu Allah (C.C.) buyuruyor ki:

"Eger şükreder ve inanırsanız, Allah sizi azaba çarptirmaz. Allah sükrün mükâfatini verir ve her şeyi bilir."

(Nisa Sûre-i Celilesi: 147)

Ulu Allah (C.C.) buyuruyor ki:

«— Hiç kimse, Allah'ın izni olmaksizin ölmez, ölümün kesin zamanı bellidir. Dünya kazancını isteyene oradan bir pay veririz. Âhîret sevabını dileyene de oradan bir pay veririz. Sükredenleri mutlaka mükâfatlandıracağız.»

(Âl-i Imrûn Sûre Celilesi - 145)

Ulu Allâh (C.C.) lânelük seytanın amacına tercüman olarak söyle buyuruyor:

"Beni onun (âdemin) yüzünden azgınlığa mahkûm ettiğine göre (onları saptırmak) için dosdoğru yolun üzerinde pusu kuracağım.

Sonra ben onlara önlerinden, arkalarından, sağlarından ve sonarından (her yanlarından) sokulacağım da sen onların çoğunu sükreder bulmayacaksın"

(A'raf Süre Celilesi: 16—17).

Görüldüğü gibi lânetli seytan insanları pesinen lekeleyerek onları sükürden uzaklaştırıp Hz. Ademe secde etmediği için Allâh (C.C.)'in rahmetinden uzaklaştırılmasının öcünü alacağını soklamomaktadır.

Nitekim ulu Allâh (C.C.) söyle buyurur:

> "Kullarımın içinde sükredenler azdır."

(Sebe' Sûre Celilesi: 13)

Ulu Allâh (C.C.) su âyette hiç bir şeyi müstesna tutmayarak sükür karşılığında her nimeti artıracığını kesinlikle belirtmektedir:

Ve hatırlayın kî, Rabb'iniz size sunu bildirmisi.

"Eğer sükrederseniz, kesinlikle size daha fazlasını veririm. Eğer nankörlük ederseniz, hiç şüphesiz, azabım pek çetindir."

(İbrahim Sûre Celilesi; 7)

Oysa ki, aşağıdaki beş şeyin bağışını kayda bağlamış, kesinlikle vereceğini belirtmemiştir.

"1 — Zenginlik" Ulu Allâh (C.C.) bu konuda:

"Eğer geçim darlığından korkuyorsanız, Allâh eğer dilerse size zenginlik bağışlayacak. O her şey] bilen ve her yaptığı yerinde olandır."

(Tevbe Sûre Celîlesi: 28) buyuruyor.

"2 — Duaları kabul etmek" Ulu Allah (C.C.) bu konuda:

"Putlarınıza değil ancak Allah'a dua edersiniz. O da dilerse hakkında onun yardımını dilediğiniz sıkıntıyı çözer de ona ortak kâstüklerinizi unutturursunuz»

buyuruyor."

(En'am Sûre Celilesi; 41).

"3 — Rizik" Ulu Allah (C.C.) bu konuda:

"Allah diledigine, hesapsiz rizik verir." buyuruyor. (Nur Sûre Celilesi: 38)

"4 — Afv" Ulu Allah (C.C.) bu konuda:

«Hiç süphesiz. Allâh kendisine ortak kosulmasini bagislamaz. Bunun disindaki günahlari diledigi kimselere bagislar.» buyuruyor. (Nisa Süre-i Celilesi. 48)

"5 - Tevbeyi kabul etmek" Ulu Allâh (C.C.) bu konuda:

«Allah, diledigi kimselerin tevbesini kabul eder.» buyuruyor. (Tevbe Süre-i Celilesi 15)

Öteyandan sukur Allâh (C.C.)'a has davranislardan biri olarak gösterilmektedir.

Nitekim Ulu Allah (C.C.) söyle buyuruyor:

"Eger Allah'a, karsilik beklemeksizin, iyilik ederek Allâh'a borç vererseniz, onu size kat kat geri verir ve günahlarinizi afveder. Allah merhametli ve iyiligin karsiligini fazlasi ile verendir." (Tegabun Sûre-i Celilesi; 17)

Ulu Allah (C.C) su iki âyette cennetliklerin ilk sözlerinin sükr olacagini belirtmektedir.

Ulu Allah (C.C.) söyle buyuruyor:

«— Bize verdigi sözü yerine getirerek istedigimiz yerde oturmak üzere cenneti bagislayan Allah'a hamd (sükr) olsun.»

(Zûmer Sûre-i Celilesi; 74)

«— Cennetliklerin (oraya girince) söyleyecekleri sözlerin son cümlesi «alemlerin Rabb'ina hamd (sükr) olsun» dur.»

(Yûnus Sûre-i Celilesi: 10)

Bu konudaki hadislere gelince Peygamber 'imiz (S.A.S.) buyuruyor ki:

"Yedigine sükreden kimse, açliga katlanarak oruç tutan kimse gibidir." (Peygamberimiz (S.A.S.) burada nafile orucu kasdetmektedir)

H.z.Ata (R.A.) der ki, «Bir gün Hz.Ayşe (R.A.)'yi ziyaret etmeye gittim, ona "Allâh (C.C.) Resul'ünün sahit oldugun en sasirtici hareketini anlat." dedim. Bunun üzerine Ayşe (R.A.), göz yaslari arasinda söyle dedi. «O'nun hangi hareketi sasirtici degil di ki! Bir gece eve geldi, benim ile birlikte yataga girdi, benim tenine degmisti.

Tam bu sirada bana «ey Ebu Bekr'in kizi, birak beni de Rabb'ime ibadet

Sahabiler «hamdediciler kimlerdir?» diye sorarlar. Peygamber (S.A.V) 'imiz: "Her durumda Allâh (C.C.)'a sükrederlerdir."

(baska bir rivayete göre): "Rahatlikta ve sikintida Allâh (C.C.)'a sükredenlerdir)" diye buyurur.

Peygamberimiz (S.A.S.) «hamd (sükür) Rahman'in elbisesidir» buyurmudur.

Ulu Allah (C.C.) Hz. Eyyûb'e (A.S.) uzun bir konusmada:

«Ben sevdiğim kullarimin sükürünü mükafat olarak kabut ederim.» diye vahyetti.

Ulu Allâh (C.C.), yine Hz. Eyyûb'e sabirli kullar hakkında:

«Onların yurdu »Dârusselâm» 'dir. Oraya girdiklerinde onlara sükretmeyi ilham ederim, o sözlerin en hayirlisidir. Sükrettikleri zaman onlara verdiklerimi artiririm, beni görmelerini nasip ederek onlara verdiğim nimetleri artirmis olurum.» diye vahyetti.

Mal yigma hakkındaki âyetlerden biri. inince Hz. Ömer (R.A.) Peygamber 'imize (S.A.S.) hangi mali biriktirelim? diye sorar.

Peygamber (S.A.S.) 'imiz: "Biriniz zikreden dil ve sükreden kalb edininiz» diye buyurur.

Görülüyor ki, Peygamber (S.A.S.)'imiz servet yerine sükreden kalb sahibi olmayi emrediyor.

Ibni Mes'ûd (R.A.) «sükür, imanin yansidir» der.

Bilesin ki, sükür hem kalbi, hem dili ve hem de vücûdun belli basli organlarini ilgilendirir.

1 — Kalbi ilgilendiren sükür, iyilige yönelmek ve bütün canlılar için iyilik duygusu beslemektir.

2 — Dili ilgilendiren sükür, hamd mânâsi ifâde eden sözleri Allah (C.C)'i sükür için dile getirmektir.

3 — Baslica vücûd organlarini ilgilendiren sükür. Allah (C.C)'in verdiği nimetleri O'na kulluk maksadi ile kullanmak, O'nun emrine aykiri sekilde kullanmaktan sakınmaktır.

Buna göre gözler vasitasi ile yapılacak sükürden biri, müslümanın görülen kusurlarina göz yummak, kulak ile yapılacak bir sükür çesidi de müslüman hakkında isitilen bir kusuru saklamaktır. Her kim davranis da göz ve kulaga bagislanan nimetlere karsilik olarak yapılacak olan sükür görevleri arasindadir. Allâh (C.C.)'in tekdirine karsi hosnutluk belirtmek, dilin görevi olan bir sükür çesididir.

Nitekim Peygamber'imiz (S.A.S.) bir sabah sahabilerden birine:

«Gecen nasıl geçti» diye sorar. Sahabi de: «iyi geçti» diye cevap verir. Peygamber (S.A.S.)'imiz üçüncü seferinde, "Allâh (C.C.)'a hamd ve sükürler olsun, iyi gecti" cevabini alincaya kadar aynı soruyu arka arkaya tekrarlar. Nihayet son cevabi alınca «senden aradığım buydu» diye buyurur.

Eski örnek müslümler birbirlerinin halini sormayı gelenekleştirmişlerdi. Maksatları Allâh (C.C.)'a sükretmeye fırsat hazırlamakti. Böylece hem sükreden ve hem de ona bu imkânı verdiği için halhatir soran birlikte ibadet etmiş oluyordu. Yoksa amaçları, karşı tarafa ilgi ve iltifat gösterip riyakârlık etmek değildi.

Hali sorulan herkes ya sükreder, ya durumundan şikâyet edebilir veya hiç bir cevap vermez. Sükür ile cevap vermek ibadettir. Halden şikâyet ederek cevap vermek, müslümana yakışmayan, çirkin bir davranıştır. Her şey kadir olan ulu Allâh (C.C.)'i elinden hiç bir şey gelmeyen bir kula şikâyet etmek nasıl çirkin olmaz!

Basına gelen belâyâ katlanmayı beceremediği ve iradesinin zayıflığı kendisini şikâyet etmeye sürüklediği takdirde insanın bu şikâyeti, hiç olmazca. Allâh (C.C.)'a yapması daha yerindedir. Çünkü belâyı veren de o, giderebilecek olan da O'dur.

Kulun Allâh (C.C.) karşısında dükünlüğünü arzetmesi sereftir, fakat Allâh (C.C.)'dan baskısı önünde şikâyet etmek alçaklıktır. Karşındakinin de kendisi gibi âciz bir kul olduğunu gözden kaçırarak bir insanın baskısı önünde zavallılaşması halinden yakınması çirkin bir alçaklıktır.

Nitekim Ulu Allah (C.C.) şöyle buyuruyor:

«— Hiç şüphesiz, siz Allah'i bırakıp putlara tapıyor ve asersiz güç kaynakları uyduruyorsunuz.

«Allah'i bırakıp taptığınız putlar, size hiç bir şey veremezler. Rizki Allah katında arayınız, sırf O'na kulluk ediniz, yalnız O'na sükrediniz, O'nun katına döndürüleceksiniz.»

(Ankebût Sûre-i Celilesi: 17)

Ulu Allah (C.C.) buyuruyor ki:

«— Allah'i bırakıp yardıma çağırdıklarınız da sizin gibi kullardır. Eğer bu tutumunuzda yanılmıyorsanız, haydi onları yardıma çağırın da cevap versinler»

(A'raf Sûre-i Celilesi: 194)

Buna göre dil ile sükretmek, sükür görevinin bir çeşididir.

Rivayet edildiğine göre bir gün bir heyet emevî halifelerinden Ömer İbni Abdülâziz'i (R.A.) ziyarete gider. Aralarından bir delikanlı ayaga kalkıp konuşmak ister. Halife, «en yasliniz konuşsun, en yasliniz» der.

Bunun üzerine ayaga kalkan delikanli «Ey Emirel mü´minin is yasa kalsaydi, müsiümanlar arasinda senden daha yaslisi vardi (onun halife olmasi gerekirdi)» der.

Cevabdan hoslanan halife, delikanliya «Haydi, o halde sen konus» deyince. Delikanli sunlari söyler: «Bizler ne bir sey istemek için ve ne de himaye edilmek için gelen bir heyetiz. Cünki faziletli idaren bize istediklerimizi ulastirdi. Adaletin de bizden korkuyu giderek güvenligimizi sagladi. Bizler sadece bir sükran heyetiyiz, sana sözlü olarak sükranlanimizi arzedip dönmeye geldik.»

42.Kibrin Kötülüğü

Ulu Allah (C.C) Kur'an-i Kerim'in çeşitli yerlerinde kibri ve kendini beğenmiş zorbalari kötulemiş, kinamistir.

Nitekim ulu Allah söyle buyuruyor:

"Yer yüzünde, hiç bir hakli gerekçeye dayanmaksizin, kendini büyük görenlerin bakislarini, âyetlerimi idrak edip ibret almaktan alakoyacagim. Onlar bütün âyetleri görseler bile inanmazlar, eger dogru yolu görseler bile onu kendilerine yol edinmezler. Fakat egrilik ve kargasalik yolunu görünce o yolu tutarlar. Bu tutum, ayetlerimizi yalan sayarak onların iç yüzünün farkinda olmamalarindandir."

(A´raf Sûre-i Celilesi; 146)

Ulu Allah (C.C.) buyuruyor ki:

«— O saskinlar, kendilerine hiç bir dayanak vermedigimiz halde Allah'in âyetleri hakkında tartismaya girisirler. Bu tutum, Allâh katinda ve iman edenlerin gözünde büyük bir nefrete yol açar. Iste Allah, her kendini beğenmiş zorbanin kalbini böyle mühürler.»

(Mü'min Sûre-i Celilesi; 35)

Ulu Allah (C.C.) buyuruyor ki:

"Peygamberler Allâh'dan fetih istediler de bütün inatçı zorbalar hayal kirikligina ugradilar."

(İbrahim Sûre-i Celilesi: 15)

Ulu Allah (C.C.) buyuruyor ki:

"Hiç süphesiz, Allah sakladiklarinizi da açiga vurduklarinizi da bilir. O, kendini

büyük görenleri sevmez."

(Nahl Sûre-i Celilesi; 23)

Ulu Allah (C.C.) buyuruyor ki:

"Bizim ile karsilasmayi ümid etmeyenler «bize melekler indîrîlse veya Rabb'imizi görsek daha iyi olmaz miydi» dediler. Hiç süphesiz, onlar içlerinden kendilerini büyük görerek büyük bir küstahlığa gıristiler."

(Furkan Sûre-i Celilesi: 21)

Ulu Allah (C.C.) buyuruyor ki:

"Kendini büyük görerek bana kulluk etmeyenler, boynu bükük, zavallı bir durumda cehenneme gıreceklerrdir.»

(Mü'min Sûre-i Celilesi: 60)

Kur-an 'ı Kerim'de kibırlılığı kinayan daha bir çok âyeti kerime vardır. Peygamber'imiz (S.A.S.) buyuruyor ki:

"Kalbinde bir hardal tanesi ağırlığında kibir bulunan kimse çennete gıremez. Buna karsılık kalbinde hardal tanesi ağırlığında iman bulunan kimse de cehenneme gırmez."

Ebû Hureyre'nin rivayetine göre Peygamber'imib (S.A.S.) buyuruyor ki:

«— Ulu Allah (C.C) «büyüklük abam ve ululuk da gömlegimdir. Bu iki seyde bana ortak çıkmak isteyenleri, hiç aldiris etmeden, cehenneme atarım» buyurur.

Ebû Seleme ibni Abdurrahmân (R.A.) der ki: «Bir gün Abdullah İbni Amr ile, Abdullah İbni Ömer Sefa'da karsilasarak bir müddet duraklarlar. Arkasında Abdullah İbni Amr hic konuşmadan geçip gider, bunun üzerine Abdullah İbni Ömer yerinde dikilerek ağılamaya koyulur, ona "Ey Abdurrahman'in babası, neye ağılıyorsun?" diye sorarlar. O da söyle cevap verir: «Bu adamın (Abdurrahman İbni Amr'i kastediyor) Peygamber (S.A.V)'imizin «Kalbinde hardal tanesi ağırlığında kibir bulunan kimseyi ulu Allah (C.C) yüzüstü cehenneme atar.» buyurdugundan acaba süphesi mi var?»

Peygamber'im iz (S.A.S.) buyuruyor ki:

"İnsan, nefsinin pesinden gıde gıde günün birinde zorbalardan biri olarak yazilir ve onların çarptırıldığı azaba çarptırilir."

Hız. Süleyman (A.S.) bir gün insan, kus, hayvan, cin ve bütün canlılara «Bulundugunuz yerlerden çikin ve karsımda toplanın.» diye emir verir. Emri üzerine ikiyüz bini ve iki yüz bini cin olmak üzere canlılar toplanıverirler. Bu sırada meleklerin tesbih sesini duyacak derecede göklere yükseltildikten sonra ayakları deniz suyuna degecek şekilde yere indirildi, bu esnada kulagina «Eger dostumuzun kalbinde zerre kadar kibir olsaydı onu göklere çıkarırken

kendisine kat'ettirdigim mesafenin daha alçagina indirirdim.» diyen bir ses gelir.

Peygamberimiz (S.A.S.) buyuruyor ki:

«Kiyamet Günü iki isitir kulagi, iki görür gözü ve konusur dili olan bir boyun cehennemden disariya uzanir ve «su üç kimseyi yakalamakla görevliyim:

- 1 — Inatçı zorbalar,
- 2 — Allah (C.C)'a ortak kosanlar (müsrikler)
- 3 — Resim ve put yapanlar.»

Peygamber'imîz (S.A.S.) buyuruyor ki:

«Pintiler, zorbalar ve kötü huylular cennete giremezler. »

Peygamber'imiz (S.A.S.) buyuruyor ki:

«— Cennet ile cehennem birbirleri ile üstünlük iddiasina giristiler. Cehennem «kendini begenmisler ve zorbalar beni tercih etti» dedi. Cennet de «bana sadece zayıflar, düskünler ve zavallilar girer» dedi.

Bunun üzerine Allah (C.C) cennete dedi ki, «sen benim rahmetimsin, diledigim kullarima senin vasitan ile merhamet ederim.» Cehenneme de dedi ki, «sen de benim azabinsin, diledigime senin araciligin ile azap çektiririm. Her ikiniz de dolarsiniz.»

Peygamberimiz (S.A.S.) buyuruyor ki:

«— Ulu Cebbâr'i (Allah (C.C)'i) unutarak zorbaliga girisen ve saldirganligi huy edinen kul, ne fena bir kuldur!

Ulu Büyügü (Allah (C.C)'i) unutarak zorbaliga girisen ve büyüklük taslayan kul, ne fena bir kuldur!

Kabîrleri ve bedenlerin çürüyecegini unutan, bilmezlikten gelen ve hesaba katmayan kul, ne fena bir kuldur!

Hayatinin baslangicini ve akibetini düşünmeyerek küstahlasan, azginlasan kul, ne fena bir kuldur!»

Sabit'ten rivayet edildigine göre söyle demistir: «Duyduk ki Peygamber (S.A.V)'imize biri hakkında «ya Rasûlallah, falan adam amma da kibirli!» dediler.

Peygamber (S.A.V) 'imiz de: «bu kibrin sonu ölüm olmayacak mi?, diye buyurmudur.

Abdullah ibni Amr (R.A.) der ki. «Peygamber (S.A.V)'imiz söyle buyuruyor:

"Hz. Nûh (A.S.) ölmek üzere iken iki ogulunu yanina cegirarak onlara dedi ki:

"Size iki seyi emrediyor ve iki seyi yasakliyorum. Size Allah (C.C)'a ortak kosmayi ve kendinizi büyük görmeyi yasakliyorum.

Size emrettiğim iki seye gelince önce "lâ ilâhe illellah" (Allah (C.C)'dan baska ilâh yoktur) demeyi emrediyorum. Çünkü yerler, gökler ve yerler ile göklerdeki her sey terazinin bir kefesine, "lâ ilâhe illallah" cümlesi de öbür kefesine konsa "lâ ilâhe illallah" cümlesinin bulundugu kefe agir basar.

Yine gökler, yerler ve gökler ile yerlerde bulunan her sey bir çember olsa ve bu çembere "lâ ilâhe illallah" cümlesi yüklense çember parçalanir.

Size emrettiğim ikinci sey: "Sübhanellahi velhamdü lillâhi" (Allah (C.C)'i noksan sifatlardan tenzih eder ve O'na hamdederim) demenizdir:

Cünkü bu iki cümle canlı - cansız bütün varlıklann duasidir. Bu iki cümle sayesinde bütün canlılar riziklanmaktadır."

Hz. Isâ (A.S.) der ki:

«Allah (C.C)'in kendisine kitabini öğrettiği ve zorba olarak ölmeyen kimseye müjdeler olsun!»

Peygamber'imiz (S.A.S.) buyuruyor ki:

«— Cehennemlikler, bütün kötü huylular, caka satanlar, kendini büyük görenler», hep mal biriktirme pesinde kosanlar ve pintilerdir. Buna karşılık cennetlikler de alçak gönüllüler ve az mali olanlardır.»

Peygamber'imiz (S.A.S.) buyuruyor ki:

"Tarafimizdan en çok sevilenleriniz ve ahîrette bize en yakın olacak olanlarınız, en iyi huylularınızdir. Buna karşılık nefretimize en layık olanlarınız ve ahîrette bizden en uzak kalacak olanlarınız da bütün gevezeler, alaycılar ve kendini beğenmişlerdir."

Peygamber'imiz (S.A.S.) buyuruyor ki:

«— Kendini büyük görenler, Kiyamet Günü» zerrelere sekinde adamlar halinde mahsere gelirler. Kalabalığın ayakları altında çignenirler, öyiesine cüce kalırlar ki, her sey onlardan yüksek kalir. Sonra da cehennemin, adı «Bules» olan bir mahzenine atılırlar, orada atesin közü içinde kalırlar, içecekleri cehennemliklerin vücudundan buharlasan bir bulasik sivisidir.»

Ebu Hureyre'nin (R.A.) rivayet ettigine göre Peygamberimiz (S.A.S.) buyuruyor ki:

"Zorbalar ve kendini beğenmişler. Kiyamet Günü Allah (C.C) nazarında hor görüldükleri için herkesin ayakları altında çignenecek tanecik iriliginde Mahser toplantısına gelirler."

Muhammed ibni Vasi (R.A.) der ki; «Bilâl İbni Ebû Bürde'yi ziyaret ederek ona dedim ki: Ya Biiâl, baban bana, dedenden naklederek söylediğine göre

Peygamber'imiz (S.A.S.)

"Cehennemde adi «Heb heb» olan bir vadi var. Allah (C.C) her zorbayı oraya yerleştirmeye kesin karardır» buyurmuş. Ya Bilâl! Sakin o vadinin sakinlerinden olma."

Peygamber'imiz (S.A.S.) buyuruyor ki:

"Cehennemde içine bütün kendini büyük görenlerin doldurularak kapının yüzlerine kapatılacağı ayrı bir köşk vardır."

Peygamber'imiz (S.A.S.) buyuruyor ki:

«— Allah (C.C)'im! Kendini büyük görenlerin cakasından sana siginirim. Su üç şey ile ilgisiz olarak ruhu bedeninden ayrılan kimse cennete girer:

1) Kendini büyük görmek. 2) Borç. 3} Dolandırıcılık.»

Hız. Ebû Bekr (R.A.) der ki: «Hic bir kimse bir müslümanı küçük görmesin. Çünkü müslümanların küçüğü Allah (C.C) katında büyüktür.»

Veha ibni Münebbih (R.A.) der ki; «Allah (C.C) «Adn» cennetini yarattıca ona dönerek «sen kendini büyük gören herkese haramsin.» diye buyurdu.

Ahnef İbni Kays ile Musab İbni Zübeyr (R.A.) aynı sedirde otururlardı, bir gün Ahnef geldiği zaman Musab ayaklarını uzatmış oturuyordu, arkadaşını otursun diye ayaklarını toplamadı. Bu durumda Ahnef oturunca Musab'ın rahatını biraz bozdu, Musab şikâldiğini yüz ifadesiyle belli edince Ahnef ona «iki sefer: (sidik yolundan çıktığı helde kendini büyük gören ademoglunun haline ne kadar sasilir.) dedi.

Hasan-ül Basrî (rehimehullah) der ki: «Her gün bir veya iki sefer eli ile pislik yıkadığı halde göklerin hâkimine (Allah (C.C)'a) kafa tutan insana sararım!»

«Kendi üzerindeki de görmüyor musun?» mealindeki âyeti kerimesinde ön ve arka pislik yollarının kastedildiğini belirten görüşler vardır.

Muhammed İbni Hüseyin İbni Ali (R.A.) der ki: "insanın kalbine kibirden bir şey geçse az olsun veya çok olsun! o şey miktarı akli eksilir."

Numan İbni Şesir (R.A.) bir gün minberden cemaate seslenirken der ki, «hic şüphesiz, şeytanın bir takım tuzakları ve ağları vardır. Allah (C.C)'in nimetlerini azgınlığa âlet etmek. Allah (C.C)'in bağışladıklarını böbürlenme gerekçesi olarak kullanmak, Allah (C.C)'in kullarına karşı büyüklük taslamak ve Allah (C.C)'in emrine aykırı yollarda nefsin arzularına uymak, şeytanın baslıca tuzak ve ağlarındandır. Allah (C.C)'in bağış ve keremi sayesinde O'ndan afv ve selâmet dileriz.»

Peygamber'imiz (S.A.S.) buyuruyor ki:

«— Büyüklük taslayarak elbisesini sürükleyen kulun, Allah (C.C) yüzüne bakmaz.»

Peygamber'imiz (S.A.S.) buyuruyor ki:

"Adamin biri abasinin içinde caka satıyordu, kendini begenmişti. Bu yüzden Allah (C.C) onu yerin altına geçirdi, şimdi Kiyamet Gününe kadar orada debelenip duruyor."

Zeyd İbni Eslem (R.A.) der ki, «Bir gün İbni Ömer'in yanımda iken içeriye Abdullah İbni Vakid girdi, üzerinde yeni bir elbise vardı. İbni Ömer'in ona söyle dedigini duydum: «Yavrum! Elbiseni yerde sürükleme. Çünkü ben Peygamber (S.A.V) 'imizin

Peygamber'imiz (S.A.S.) buyuruyor ki:

«Büyüktük duygusu ile elbisesini yerlerde sürükleyenin, Allah (C.C) yüzüne bakmaz» buyurdugunu duymustum.

Rivayet edildigine göre bir gün Peygamber'imiz (S.A.S.) avucuna tükürerek öbür elinin parmagını tükürüğü üzerine koyar ve söyle buyurur:

"Allah (C.C) buyuruyor ki. «ey Ademoglu, sen mi benim ile boy ölçüseyceksin? Ben seni böyle bir seyden (meniden) yaratarak seni gelistirdim, dolgunlastirdim da iki uyku hali (yokluk ve ölüm) arasında yürüyebildin. Simdi adimlarinin sesi yerden geliyor. Mal biriktirdin, kimseye bir sey vermedin. Fakat mühletin dolunca sadaka vereyim.» dedin, sadaka verecek zamanlarda neredeydin?»

Peygamber'imiz (S.A.S.) buyuruyor ki:

«— Ümmetim caka satarak salina salina yürüdüğü ve Bizanslılari, iranlılari kendilerine hizmetçi tuttuğu zaman Allah (C.C) onlari birbirine düşürür.»

Peygamber'imiz (S.A.S.) buyuruyor ki:

«— Kendini büyük gören ve yürürken calim satanlar Allah (C.C) ile karsi karsiya geldiklerinde O'nu kendilerine karsi gazabli bulurlar.»

Ebu Bekr-ül Huzelî (R.A.) der ki. «bir gün biz Hasan-ül Basrî iie birlikte iken İbnî Edhem caminin sultan mahfiline gitmek üzere yanimizdan geçiyordu. Üstüste binmis bol kivrimlari topuklarına kadar sarkmis ve paltosunu kısa birakan ipek bir cübbe giyiyor, çalimli çalimli yürüyordu. Hasan-ül Basrî ona bir bakarak dedi ki:

"Aman, aman! Ne burnu havade, kurumlu, sureti asik ve kendini begenmis edam!

Behey zavalli ahmak! Sen sükrü edâ edilmemis, hesaba gelmez, Allah (C.C)'in emri uyarınca kullanilmayan ve içindeki Allah (C.C) hakkı ödenmemis elbiseler içinde calim satıyorsun. Onun her uzvunda Allah (C.C)'in ayrı bir nimeti varken azalarinin her birini seytana iltifat ugruna kullaniyor. Allah (C.C)'a yemin ederim ki, sade ve gösterissiz adimlar ile yürümek, hattâ deli gibi sendeleyerek yürümek bu adam hesabına daha hayirlidir."

İbni Edhem, kendisi için söylenen bu sözleri duydu, geri gelerek Hasan-ül Basr

İ den davranışından dolayı özür diiedi. Hasan-ül Basrî ona dedi ki: «Benden özür dileyeceğine Allah (C.C)'a tevbe et. Sen Allah (C.C)'in su buyrugunu hiç duymadin mi?

"Yeryüzünde calım satarak yürüme. Çünkü (adimlerini ne kadar sert bassan) ne yeri delebilir ve ne de dağların tepesine erebilirsin."

(İsra Süre-i Celilesi; 37)

Yine bir gün delikanlının biri Hasan-ül Basri'nin yanından geçiyordu, üzerinde kırmızı renkli, alimli bir elbise vardı. Hasan onu çağırarak dedi ki:

«Ey gençliği ile böbürlenene ve görünüşünün alimliliğine tutkun âdemoglu! Oysa ki, neredeyse kibir bedenini örtmek üzeredir ve amelin ile basbasa kalmış gibisin. Yazık sana! Kalbini tedavi et, çünkü Allah (C.C) kullarda sadece kalb sağlığı arar.»

Rivayete göre Ömer İbni Abdülâziz (R.A.) halife olmadan önce hacca gider, calimli adimlarla yürürken onu Tavus (R.A.) görür, parmağı ile yandan dörterek ona

«Bu yürüyüş karnında pislik taşıyan kimsenin yürüyüşü değildir» der. «Ömer de ona özür dilercesine «Amca her azam bu yürüyüşe göre eğitildim, bu yüzden öyle aldim» diye cevap verir.

Muhammed İbni Vasî (R.A.) oğlunun calım sattığını görünce onu yanına çağırarak kendisine der ki,

«Yavrum, sen kim olduğunu biliyor musun? Anneni köle iken yüz dirheme satın aldım, babana gelince Allah (C.C) onun gibilerin müslümanlar arasında sayısını çoğaltmasın!»

Abdullah İbni Ömer (R.A.) bir gün elbisesi yerlerde sürünen birini görünce iki veya üç defa arka arkaya «hiç şüphesiz, şeytanın bir çok kardeşleri vardır» der.

Mutarraf İbni Abdullah İbni Suhiyr, bir gün Mühelleb'i görür, ipek bir cübbesi içinde çalım satmaktadır. Mutarraf ona der ki. «Ey Allah (C.C) kulu! Bu yürüyüşün, Allah (C.C)'in ve O'nun Rasül'ünün gazabına vesile olan bir yürüyüştür.»

Mühelleb ona «Beni tanımıyor musun» diye sorar. Mutarraf de ona

«Tabii tanıyorum. Başlangıcın bir menî damlası, akibetin kokusmuş bir les parçası, sen de bu iki uc arasında pislik yükü taşıyan birisin.»

Bu ağır cevap altında ezilen Mühelleb, ağzını açmadan oradan uzaklaşır ve bir daha çalım satarak yürümez.

Bu konuda bir şâir söyle der:

Sasarım, görünüşü ile böbürlenene

Oysa ki, dün bir damla meni idi
Yarin da güzel görünüsünün ardından.
Kabirde kokusmus bir les olacak.»
Sâir Hale-ul Ahmer de söyle der.
«Bir dostumuz var, çatismaya düskündür.
Hatasi çok. sevabi azdir
Tartisirken mayis böceginden daha inatçidir
Yürürken de kargadan daha çalimlidir.»
Diger bir sâir de söyle der:
«Dedim kendini begenmise,
O deyince «benim gibi bir daha gelmez»
Ey çikis günü pek yakin kimse.
Niçin alçak gönüllü davranmiyorsun?»
Zinnûn-ul Misrî (R.A.) da söyle der:
«Ey burnu Kaf daginda, boyun egmez kisi.
Biz balçiktaniz, selâm üzerine olsun.
Dünya hayati bir metagdir
Ölüm ile bütün ayaklar dümdüz olur»
Büyük tefsir âlimi Mücâhid:
«Sonra salina salina yürüyerek evine gitti» mealindeki âyet hakkında «Yâni.
kibirlendi ve çalim satti» der. Hiç süphesiz, en dogrusunu Allah (C.C.) bilir.

43.Gündüzleri ve Başka Zamanları Düşünmek

Ulu Allah (C.C.) bir çok kereler Kur'ân-i Kerihin bir çok yerlerinde düşünmeyi emretmis:

«— Hiç süphesiz, göklerin ve yerin yaratilisinda, günün ve gecenîn (uzayip

kisalarak) birbirini kovalayisinda derin dsnebilenler hesabina br çok ibretli deliller vardir.» (l-i Imran Sre-i Celilesi - 90) buyurmudur.

Yine Ulu Allah (C.C.) buyuruyor ki:

"Derin dsnmek isteyenler, yahud sükretmek niyetinde olanaar için gece ile gündüzü (uzatip kisaltarak) birbirine kovalatan O'dur."

(Furkan Sre-i Celilesi - 62)

Ata der ki: "Ayetteki ihtilftan gece ile gündüzün, aydinlik ve karanlik hususundaki degisikligini, ziyade ve noksani kasdetmistir."

Nitekim sirin biri bunu ne güzel ifade etmistir:

«Ey gecenin baslangicinda sevine içinde uykuya dalan kimse.

Beklenmedik bellari seher vakti kapiyi alabilir.

Baslangici mes'ud geceye sevinme, nice gecenin bitiminde ates tutusur.»

Diger bir sâir de söyle der:

«Geceler canlilar için birer duraktir.

Ki, onlarin sonunda mrlar ya dgmlenir ya da açilir

Onlarin kisasi kederler ile uzundur.

Uzunlari da sevinç ile kisadir.»

Ulu Allah (C.C.) dsnenleri överek söyle buyuruyor:

"Bu derin dsnceliler ayakta, oturarak ve yanüstü uzanirlarken Allah'i anarlar ve «ey Rabb'imiz, sen bütün bu varligi bosuna yaratmadin, seni böyle bir isnaddan tenzih ederiz, o halde bizi cehennem azabindan koru.» diyerek göklerin ve yerin yaratilisi hakkında enine - boyuna dsnceye dalarlar."

(l-i imrân Sre-i Celilesi; 191)

ibni Abbas (R.Anhuma) der ki. «Peygamber (S.A.V) ´imiz, Allah (C.C.) hakkında akil yürüten bir gurup ile karsilasti, onlara buyurdu ki:

«Allah (C.C.)'in kendisi hakkında degil, O'nun yarattigi varliklar üzerinde akil yürütün. Çünki siz O'nun ululugunu degerlendiremezsiniz.»

Rivayet edildigine göre Peygamberimiz (S.A.S.) bir gün dsnceye dalmis bir gurup ile karsilasir. Onlara:

"Nicin konusmuyorsunuz?" diye sorar. Onlar da: «Allah (C.C.)'in yarattigi varliklar hakkında dsnyoruz» diye cevap verirler. Bu cevaplanı zerine Peygamber (S.A.S.)'imiz buyurur ki:

"iste böyle yapin. Allah (C.C.)'in kendisi hakkında degil, yarattigi varliklar

üzerinde akıl yürütün."

Su Bati tarafında bembeyaz bir ülke vardır. Oranın aklığı aydınlığı gibi ve aydınlığı da aklığı gibidir. Güneşe uzaklığı kırk gündür. Allah (C.C.) orada öy elerini yarattı ki, onlar göz yumup açasiya kadar bile Allah (C.C.)'in emrini kirmazlar.»

Dinleyenler «Yâ Rasûlallah (S.A.S), şeytan onları ayartmaya kalkmaz mı?» diye sorarlar. Peygamber (S.A.S.)'imiz «Onların, şeytanın var olup olmadıgından bile haberleri yoktur.» diye cevap verir. Bu sefer dinleyenler O'na: «peki, insanogulları ile münasebetleri yok mudur?» diye sorarlar.

Peygamber (S.A.S.)'imiz: «Onlar insanoglunun da var olup olmadıgından haberdar degillerdir.» diye karşılık verir.

Sahabilerden Ata (R.A.) öer ki: «Bir gün Ubeyd İbni Ümer (R.A.) ile birlikte Hz. Ayse'ye (R. Anha) gittik. Bizim iie perde arkasından konustu. «Yâ Ubeyd, ziyaretimize gelmeni engelleyen sebep nedir?» diye sordu. Ubeyd de ona: «Peygamber (S.A.S.)'imizin arasına ziyaret et ki, sevgin artsın» şeklindeki hadisidir.» diye cevap verdi.

Bu sefer İbni Umeyr ona «Bize Rasûlallah (S.A.S) ile ilgili olarak gördüğün en sasirtici olayı anlat.» dedi. Bunun üzerine Hz. Ayse ağlayarak dedi ki, «O'nun her şeyi sasirtici idi. Nöbet gecelerinin birinde bana geldi, yatagıma girdi, tenim tenine degmisti ki, «Beni bırak da Rabb'ime ibadet edeyim.» diyerek yataktan kalktı, su kirbasının yanına vararak abdest aldı ve namaza durdu.

Namaza dururken bir yandan da yaşları sakalını ıslatacak şekilde ağlıyordu, secdeye varınca da yeri ıslatacak kadar gözlerinden yaş akıyordu. Arkasından yanüstü yere uzandı, sabaha kadar böyle kaldı, sabah olunca ezen vermeye gelen Bilâl ona dedi ki, «Yâ Rasûlallah (S.A.S), Allah (C.C.) senin geçmiş gelecek» bütün günahlarını bağışladığına göre niye ağlıyorsun?»

O da Bilâl'e dedi ki. «Yazık sana, yâ Bilâl! Allah (C.C.) bana bu gece su âyeti indirdiğine göre beni ağlamaktan alakoymak mümkün mü?» Sonra da su âyeti okudu:

"Hiç şüphesiz, göklerin ve yerin yaratılışında, günün ve gecenin (uzayip ktsalarak) birbirini kovalayışında derin düşünebilenler hesabına bir çok ibretli deliller, vardır."

(Al-i İmrân Sûre-i Celilesi: 190)

Sonra da «Yazık olsun, bu âyeti okuyup da üzerinde akıl yürütmeyentere.» diye buyurdu.

Evzâ'ye (R.A.) «Bu âyetler hakkında düşünmekten gaye nedir?» diye sorarlar. O da «Onları okuyup iyice anlamaktır.» diye cevap verir.

Muhammed İbni Vasi (R.A.) der ki; «Basralı bir kişi Ebû Zerr'in (R.A.) ölümünden sonra onun dul esi olan Ümmü Zerr'e (R. Anha) vararak kocasının

nasil ibadet ettigini sordu. Ümmü Zerr de ona «Bütün gününü evin bir kösesinde düşünceye dalmis olarak geçirirdi» dedi.

Hosan-ül Basrî (R.A.) der ki; «Bir saatlik düşünce, bir gecelik nafile namazdan daha hayirlidir.»

Fudayl (R.A.) der ki; «Düşünmek, sana iyiligini ve kötülüğünü gösteren bir aynadır.»

Ibrahim Ibni Edhem'e: «Cok düşünüyorsun» derler.

O da: «düşünmek aklın iligidir.» diye cevap verir.

Süfyan ibni Uyeyne (R.A.) bu konuda sik sik su beyti misal verirdi:

Adamin düşüncesi olunca.
Her seyde onun için ibret vardır.»

Tavus'un (R.A.) bildirdigine göre havariler Hz. Isa (A.S)'ya sorarlar. «Yâ Ruhullah yeryüzünde su zamanda senin gibisi var mi?» Hz. Isâ (A.S) da onlara:

«Evet var. Konusmasi zikir, susmasi fikir ve bakisinin amaci ibret olanlar benim gibidirler» diye cevap verir.

Hasan-ül Basri (R.A.) der ki. «Hikmet tasimayan söz, bos bogazliktir. Susmasi düşünce olmayar, yanilmistir. Bakisinin amaci ibret olmayan kimse, bosubosuna oyalanmistir.»

Ulu Allah (C.C.) buyuruyor ki:

«— Yeryüzünde bosu bosuna kibirlenenlerin idrâklerini âyetlerimi kavramaktan alakoyacagim. Bunlar bütün âyetlerimi görseler bile, yine iman etmezler, eger dogruluk yolunu görseler onu yol edinmezler, buna karsilik azginlik yolunu görünce o yola koyulurlar. Çünkü onlar, bizim âyetlerimizi yakan saymislari, onların farkina varamamislardir.»

(A´raf Sûre-i Celilesi; 146)

Âyette gecen «kibirlenen idrâklerini âyetlerimi kavramaktan alakoyacagim.» cümlesini, "Benim tebligim hakkında düşünmekten kalblerini alakoyoarim" seklinde yorumlanmaktadır."

Ebû Said-ü Hudri'nin (R.A.) rivayet ettigine göre Peygamber (S.A.V)'imiz:

«Gözlerinize ibadetten paylarim veriniz» buyurdu. Sahâbiler: «Yâ Rasûlallah (S.A.V) onların ibadetten payi nedir ki?» diye sordular. Peygamber (S.A.V)'imiz onlara söyle buyurdu: «Kur'an´a bakmak, onun âyetleri üzerinde düşünmek ve onun sasirtici yönlerinden ibret almaktır.»

Mekke yakinlarmda çölde yasayan ehli halden bir kadin der ki:

«Eger Allah (C.C.) korkusu tasiyanların kalbleri, kendileri için bu âlemin

ötesinde hazirlanan Âhret nimetleri üzerinde durarak düşünceye dalsalardi, dünyadaki hic bir mes'ut yasama tarzi onlari kandirmaz ve hiç bir basari karsisinda gözleri gülmezdi.»

Lokman-ül Hekim, yalnız basina oturmayi huy edinmisti, kölesi onun yanina girince ona «Yâ Lokman, devamlı yalnız basina oturuyorsun, oysa eger insanlar ile düşünüp kalksan senin için daha eglendirici olurdu» dedi.

Lokman (A.S) da kölesinin bu sözlerine «uzun yalnızlık devamlı düşünmeyi saglar, uzun süreli düşünce de cennet yolunun kilavuzudur.» diye karsilik verdi.

Veheb Ibni Münebbih (R.A.) der ki; "Uzun düşünce mutlaka bilgiyi gelistirir, bilgi de insani mutlaka amel islemeye götürür."

Ömer ibni Abdüiâziz (R.A.) der ki; «Allah (C.C.)'in nimetler: hakkında düşünmek, en üstün ibadetlerdendir.»

Abdullah Ibni Mübarek bir gün suskun ve düşünceye dalmis gördüğü Seni Ibni Ali'ye (R.A.) «Nereye ulastin» diye sorar. O da «sirata» diye karsilik verir.

Bisr (R.A.) der ki: «insanlar Allah (C.C.)'in ululugu hakkında akil yürütseler, O'na asla karsi gelmezlerdi.»

Ibni Abbas (R. Anhuma) der ki. «Düşüne tasina kilinan iki rek'atlik namaz, havaî bir kalb ile yapılan bir gecelik namazdan üstündür.»

Ebu Süreye (R.A.) bir gün yolda yürürken ansizin yere çöker, obasına bürünür ve aglamaya baslar. Görenler ona «Niye agliyorsun?» diye sorarlar. O da söyle cevap verir, «ömrümün gitmesi, amelimin azligi ve ölümümün yaklasmasi üzerine düşünceye daldim da ondan agliyorum.»

Ebu Süleyman (R.A.) der ki. «Gözlerinizi aglamaya ve kalblerinizi düşünmeye alistiriniz.»

Dünya hakkında düşünmek. Âhret ile araya giren bir perde ve Allâh (C.C) dostlarına verilmiş agir bir cezadir. Âhret hakkında düşünmek ise hikmet kazandirir ve kalbi diri tutar.»

Hatem-ül Esâm (R.A.) der ki. «ibret bilgiyi, zikir muhabbeti ve düşünce de Allah (C.C.) korkusunu çoğaltir.»

Ibni Abbas (R.A.) der ki; «Iyilik hakkında düşünmek, onu islemeye yol açar, kötülükten pisman olmak, ondan vazgeçmeye sevkeder.»

Söylendigine göre ulu Allah (C.C.) kitablanndan birinde buyurur:

«— Ben her hikmet sahibinin sözünü kabul etmem. Onun hedefine ve arzusuna bakarim. Hedefi ve arzusunu ben olunca sususunu düşünce ve hiç konusmasa bile sözünü hamd yaparim.»

Hasan-ül Basrî (R.A.) der ki; «Akli basinda kimseler zikirden düşünceye ve

düşünmeden zikre geçerek kalblerini dile gelmeye sevkederler. O da sonunda hikmet konusur.»

isak Ibni Halef (R.A.) der ki. «Dâvûd-üd Taî bir gece ay isigi altında evinin damina çıkar ve bakislarini semaya dikerek göklerin ve yerin azameti hakkında düşünceye dalar. Bir yandan da göz yasi döker. Bu halde iken kendisini kaybederek damdan yuvarlanir ve komsunun evinin içine düşer. Komsusu da eve hirsiz girdigini sanarak yatagından çirilçiplak sıçrar ve kilicina sarilir. Fakat Davud ile karsilasinca kendini geri çekerek kilicini indirir ve komsusuna «seni damdan kim düşürdü» diye sorar.

Dâvûd da ona «farkında degilim» diye cevap verir.

Cüneyd-ül Bagdadî (R.A.) der ki. «Meclislerin en sereflişi, en üstünü Tevhid meydanında düşünceye dalarak oturmak, ma'rifet yeli ile serinlenmek, muhabbet kâsesi ile dostluk deryasından içmek ve hüsn-ü zan ile Allah (C.C.)'a bakmaktır.

Böyle bir oturma, ne muhtesem ve böyle bir sarap ne tatlidir, nasip olanlara müjdeler olsun!»

Imam-i Safii (R.A.) der ki; "Konusmayı susmak devresi iie ve ilmî araştırmayı düşünce ile destekleyiniz."

Meselelere sağlıklı acidan bakmak, aldanmaktan kurtarir. Kanaat edinmede titizlik göstermek, asirilikten ve pismanliga düşmekten kurtarir, görüs keskinliği ve düşünce anlayisi ve zekâyı meydana ckarir. Bilginlere danismak, vicdana istikrar ve basirete güç kazandırir. Buna göre ise girismeden düşün, tesebbüs etmeden önce tedbirini al, adım atmadan önce danis.

Faziletler dörttür:

Birincisi hikmettir ki, dayanagi düşüncedir.

İkincisi iffettir ki, dayanagi sehvete hâkim olmaktır.

Üçüncüsü kuvvettir ki, dayanagi öfkeyi yenmektir.

Dördüncüsü adalettir ki, dayanagi psikolojik güçler orasında denge sağlamaktır.»

45.Ölümün Şiddetinin Beyânı

Hasan-ül Basrî'nin (R.A.) bildirdigine göre Peygamber'imiz (S.A.S.) ölümü,

"Onun sikinti ve acisini anlatirken «onun yol açtığı aci üçyüz kiliç darbesininkine bedeldir". buyurdu.

Peygamber'imize (S.A.S.) bir gün ölüm acisi hakkında sormuslar, O da buyurmus ki:

"En kolay ölüm; yünlü kumasa batmış dikene benzer. Yünlü kumasa batmış diken, yanında yün lifleri söküp almadan çıkar mı?"

Yine Peygamber'imiz (S.A.S.) bir gün ağır bir hastayı ziyaret ederken buyurur ki:

«— Ben bunun ne çektiğini biliyorum. Tek tek bütün damarları aynı anda ölüm sancısı içindedir.»

Hız. Ali (K.V.) mücâhidleri savaşa teşvik ederken öer ki; «Eğer öldürmezseniz, öölürsünüz. Nefsîmi kudret elinde tutan Allah (C.C)'a yemin ederek söylüyorum ki: "Bin kılıç darbesi indirmek, bana göre yatakta ölmekten daha kolaydır."

Evzci (R.A.) der ki. «Duyduğumuza göre ölü tekrar dirilip mezarından doğruluncaya kadar, ölüm acisi çekmeye devam eder.»

Seddat İbni Evs (R.A.) der ki; «Mü'min için dünya ve âhiretin en korkunç olayı ölümdür. Onun acisi, testere ile biçilmekten, makas ile doğranmaktan ve kazanda kaynamaktan daha şiddetlidir. Eğer ölü diriltilerek yaşayanlara basından geçenleri anlatsa, dünyalılar ne yiyip içip eğlenebilir ve ne de uykudan tad alabilirdi.»

Zeyt İbni Eslem'den, o da babasından naklen rivayet olunur ki: «Mü'min dünyadaki ameli ile ulaşabileceği derecelerden birisine ulaşamamışsa kendisine şiddetli ölüm acisi çektirilir de ölümün şarsintisi ve acisi sayesinde cennetteki derecesini elde eder.

Kâfirin de karsılığı verilmemiş bir iyiliği varsa canı kolay alınır da iyiliğinin sevabını tüketerek cehenneme gönderilir.»

Bir çok ağır hastalara ölmek üzere iken neler hissettiklerini sormayı alışkanlık haline getiren bir ma'rifet ehline komada iken:

«Sen ölümlü nasıl buluyorsun?» diye sorarlar. Cevabı söyle olur: "sanki gökler yere kapaklanmış ve sanki canım ignenin deliğinden çıkıyor."

Peygamber'imiz (S.A.S.) buyuruyor ki:

«— Anı ölüm, mümin için rahata kavuşma ve ağır günahkâr için de hayflanma vesilesidir.»

Mekhul'den rivayet olunduguna göre: Peygamber'imiz {S.A.S.) buyuruyor ki:

«— Ölünün bir tek kili gök ve yer halkı arasına düşse hepsi, Allah (C.C)'in izni ile, ölürdü. Çünkü ölünün her kilinde ayrı bir ölüm vardır, ölümün değdiği her canlı da ölü.

Rivayet edildiğine göre: "ölüm acisinin bir damlası yeryüzü dağlarına düşse hepsi erirdi."

Rivayet edildiğine göre Hz. İbrahim (A.S.) ölünce ulu Allah (C.C) ona: «Ey dostum, ölümü nasıl buldun?» diye sordu. Hz. İbrahim (A.S.) de «Yas yüne batırılmış geri çekilen sis gibi» diye cevap verdi. Bunun üzerine Allah (C.C.) ona: «Üstelik biz onu senin için kolaylastırdık.» buyurdu.

Yine rivayet edildiğine göre ruhunu Allah (C.C) teslim ettiği zaman Rabbi Hz. Musa'ya (A.S.) «Yâ Musa, ölümü nasıl buldun?» diye sorar. Musa de su cevabi verir: «Kızartılmak üzere canlı canlı tavaya konmuş ne ölüp huzura kavusan ve ne de uçup kurtulabilen bir serçe gibi hissettim.»

Baska bir rivayete göre de «Kendimi kasabın eli altında canlı canlı yüzülen bir koyun gibi hissettim» diye cevap verir.

Rivayet edildiğine göre Peygamber'imiz (S.A.S.) ölmek üzere iken sonra alnini silerek

«Allah'im! Ölüm krizini benim için kolay kil» diye dua ederdi.

Hız. Fâtima {R. Anha) bu arada «Âh babacığım, acı çekiyor» diye ağlamaya başlayınca Peygamber (S.A.V)'imiz ona:

«bu günden sonra babana acı yok» diyerek teselli etmişti.

Hız. Ömer (R.A.) bir gün Kâ'b-üî Ahbar'a (R. Anhuma) «Bize ölümden bahset» dedi. Kâ'b da «Peki, yâ emirelmüminin. ölüm çok dikenli bir ağaç dalı gibidir, bu dal insanın karın bosluguna sokulmuş, her diken bir damara takılmış. Arkasından güçlü - kuvvetli bir adam bu dalı geri çekmiş, böylece dal aldığını almış, bıraktığını bırakmış dedi.

Peygamber'imiz (S.A.S.) buyuruyor ki:

«— Mü'min kul, ölümün sikinti ve krizine karşı çare bulur. Onun eklemleri «Selâm sana. Kiyamet Günü yeniden bulusmak üzere birbirimizden ayrılıyor» diye birbirleri ile selâmlasirlar.»

Buraya kadar Aliâh dostları ve O'nun yakınlığın] kazananlar hesabına ölüm krizinin ve acisinin keyfiyetini anlatmaya çelistik. Ölüm onlar için bile böyle olunca bizim gibi günahkârların hali acaba nice olur? Ölüm krizi ile birlikte pespeşe başka felâketler ile de yüzyüze gelinir. Ölüme eslik eden baslica felaketler üçtür:

Birincisi, yukardan beri anlattığımız gibi siddetli can çekismedir.

İkincisi, ölüm melegini (Azrail (A.S)'i) apaçık görmek ve bu görmenin kalbe salacağı korku ve ürpertidir. Ölüm melegini günahkâr bir insanın ruhunu alırken büründüğü kilik içinde, en dayanikli kimseler bile görse buna tahammül edemez.

Rivayet edildiğine göre Hz. İbrahim (A.S) bir gün Azrail (A.S)'e «Günahkâr insanın canını alırken büründüğün kiligi bana gösterebilir misin?» diye sorar.

Azrail (A.S.) ona «Bunu görmeye dayanamazsın» diye cevap verir.

Hız. İbrahim (A.S.), «Dayanırım, sen göster» diye ısrar edince Azrail (A.S) ona «8asini çevir» der.

Bir müddet arkasını döndükten sonra tekrar yüzünü dönünce Hız. İbrahim (A.S.), kapkara yüzlü, saçları diken diken, kötü kokulu, siyahlara bürünmüş, agzından ve burun deliklerinden ateş ve duman çıkan bir adam ile karşılaşılarak yere baygın düşer.

Ayılınca Azrail (A.S.), ilk kılıgına dönmüştür. Hız. İbrahim (A.S.) ona der ki. «Ey ölüm meleği, günahkâr insan ölüm anında senin bu kılığın ile yüzyüze gelmekten başka bir felâket ile karşılaşmasaydı, bu ona yeterdi» der.

Ebû Hureyre'nin (R.A.) rivayet ettiğine göre Peygamber'ımız (S.A.S.) buyuruyor ki:

"Hız. Dâvûd (A.S.) esine karşı kıskanç bir erkek olduğu için kendisi evden çıkarken karısının üzerine kapıyı kilitlerdi. Bir gün kapıyı kilitleyip gittikten sonra karısı basını kaldırınca yabancı biri ile yüzyüze gelir. Bunun üzerine kadın hizmetçilere; «Bu adamı kim içeri aldı, eğer Dâvud gelirse ondan çekeceği var» der. Bu arada Hız.Dâvud (A.S) çıkagelir, yabancıyı görür, ona «Sen kimsin?» diye sorar.

Yabancı da ona «ben kirallardan korkmayan ve onların koyduğu perdelerle yolu engellenmeyen bir kimseyim» diye cevap verir. Bu cevabı alan Hız. Dâvud (A.S) «Vallahi, o halde sen ölüm meleşisin» diyerek olduğu yere yığılıp kalır.»

Rivayet edildiğine göre Hız. İsâ (A.S.) bir gün yolda yürürken bir kafatasına rastlar, oyağı ile ona vurarak «Allah (C.C)'in izni ile konuş» der. Bunun üzerine dile gelen kafatası şöyle konuşur. «Yâ Rûhullah! Ben falan zamanda kraldim. Bir gün basımda tacım, çevremde muhafızlarım ve devlet adamlarım bulunduğu halde tahtımda oturuyorken ansizin karşıma ölüm meleği çıktı.

Böylece bütün canlı uzuvlarım üzerimden ayrılarak canımla birlikte ona gitti. Keski bütün o kalabalık çevrem olmasaydı, keski o kadar hareketli münasebetler içinde değil de yalnız basıma yatasaydım.»

«— iste âsilerin basına gelen musibet budur. Bu musibet itaatkârların basına gelmeyecektir.»

Peygamberler ölüm meleşini görenin içine düştüğü dehşeti değil, sadece ölüm krizini anlatmışlardır. Oysa ki, insan ölüm meleşini rüyasında görse ölüncüye kadar yemeden içmeden kesilir, ölüm anında ve o korkunçlukta görmenin dehşetini var hesap et.

Allah (C.C)'a kulluk görevine bağlı kalanlar ise ölüm meleşini en güzel ve alimli görüntüsü ile görürler.

İkrime'nin İbni Abbas'dan (R. Anhuma) rivayet ettiğine göre Hız. İbrahim (A.S) kıskanç bir zat idi. Evinde müstakil bir ibadet odası vardı. Çıkarken bu odanın kapısını kilitlerdi. Bir gün içeri girince odanın ortasında bir yabancı ile karşılaşır. Yabancıya «seni evine kim aldı?» diye sorar.

Yabancı «Sahibi içeri aldı» diye cevap verir. Hz. İbrahim (A.S), «sahibi benim» der.

Yabancı «Senden de benden de daha önce evin mülkiyetini elinde tutan beni içeri aldı» diye karşılık verir. Bunun üzerine Hz İbrahim (A.S) ona, «Bana mü'minlerin ruhlarını alırken büründüğün kilgin ile görünür müsün» diye rica eder. Ölüm melegi «Peki. o zaman arkani dön» der.

Hz. İbrahim (A.S) de arkasını döner. Bir müddet sonra yüzünü dönünce bir gene ile karşılaşır. Hz. İbrahim (A.S) hadiseyi nakle ederken yüzyüze geldiği delikanlının yüz güzelliğini, elbisesinin alimliliğini ve güzel kokusunu zikretmişti. Gördükleri karşısında ölüm melegine «mü'min ölüm anında sadece senin yüzünle karşılaşırsa bu mükâfat ona yeterdi.» der.

Ölüm sırasında karşı karşıya gelinecek bir diğer gelişme de iki muhafız melegini görmektir. Bu konuda Süeyb (R.A.) der ki:

«Duyduğumuza göre hiç bir kimse emellerini yazan iki muhafız melegini görmeden can vermez. Eğer adam kulluk görevine bağlı kalmış biri ise melekler ona «Allah (C.C) bizden yana sana hayır versin. Sizi nice iyi mecliste otururtun ve nice iyi amelin işlenişine şahit eyledin» derler.

Eğer adam günahkâr biri ise ona «Allah (C.C) bizden yana sana kötülük versin. Bizi nice kötü yerlerde oturmak zorunda bıraktın, nice kötü işleri ister istemez görmemize sebep oldun ve nice kötü sözü duymamıza yol açtın. Bu yüzden Allah (C.C) hayrini vermesin» derler.

İste bu anda ölmek üzere olan kimsenin gözüne o meleklerle dikilir ve artık bir daha dünyayı göremez.

Ölüm anında karşılaşılan felâketlerin üçüncüsü ise günahkârların cehennemdeki yerlerini görmeleri ve bu görmeden önce korkmalarudur. Çünkü onların ölüm krizi esnasında bütün enerjileri boşalmış ve kendileri canlarının çıkışına boyun eğmişlerdir.

Fakat insanlar ölüm meleginin yüksek sesli bildirisini duymadıkça ölmezler. Ölüm meleginin bu bildirisi «Ya, ey Allah (C.C)'in düşmanı, cehennem sana müjdeler olsun» ve «Ey Allah (C.C)'in dostu, cennet sana müjdeler olsun» şeklindedir.

İste derin akıl sahiplerinin ölüm korkusu bu sebeplere dayanır.

Nitekim Peygamber'imiz (S.A.S.) buyuruyor ki:

«— Hiç biriniz akibetini öğrenmedikçe. Cennet veya cehennemdeki yerini görmedikçe dünyadan ayrılmaz.»

46.Kabrin ve Kabir Korkusunun Açıklanması

Peygamberimiz (S.A.S) buyuruyor ki:

«— İçine ölü gömüldüğü zaman kabir ona der ki, ey Ademoglu! Yazık sona, beni ne kadar hesaptan çıkardın. Benim sikinti, karanlık, yalnızlık ve böcek yurdu olduğumu bilmiyor muydun? Yolun bana düstüğünde ayakların geri geri giderken beni ne kadar hesap dışı bıraktın.»

Eğer ölü iyi emel işlemiş biri ise onun adına kabre denir ki, «peki, ya bu adam iyiliği emreden ve kötülükten uzaklayan biri ise o a zaman ona karsi tutumun ne olur?» Kabir der ki, «o zaman ben onun için yeşil bir bahçe olurum, onun vücudu nurlanır ve ruhu Allah (C.C)'a yücelir.»

Ubeyd İbni Umeyr-ül Leysî (R.A.) der ki, «kabir, içine giren herkese seslenerek der ki, «ben karanlık ve yapayalnızlık yurduyum. Eğer hayatta iken Allah (C.C)'a itaat halinde isen şimdi ben sana rahmet olurum. Eğer hayatta iken Allah (C.C)'a karsi bas kaldırdı isen bu gün ben senin için felâketim. Allah (C.C)'a iteatkâr öterek bana gelen bir gün buradan memnun ayrılır. Allah (C.C)'c karsi gelmiş biri olarak bana gelen biri ise bir gün buradan feryad-u figan kopararak çıkar.»

Muhammed İbni Sibih (R.A.) der ki, öğrendiğimize göre kişi mezara gömülerek azab çekmeye başlayınca veya bir tekim ecılar ile yüzyüze gelince diğer kabirlerde yatan ölü komsuları ona söyle seslenir. «Ey dost ve komsularının ölümünden sonra dünyada kalan kimse, bizden niye ibret almadın? Henüz fırsat elindeyken bizim amel defterimizin ölümle kapandığını görmedin mi? Dostlarının kaçırdığı fırsatları sen değerlendiremez miydin?»

Diğer yandan yer tabakalar da ona söyle seslenir, «Ey dünyanın görünüşlerine aldanan kişi: Ailenden dünyaya aldanıp senden önce toprağın karnına gömülmüş olanlardan ibret alsaydın ya! Oysa ki senden öncekilerin cenazelerinin . sevdikleri tarafından bu: kaçınılmaz duraga tasındığını görüyordun.»

Yezici-Er Rekkasi (R.A.) üer ki, »öğrendiğime göre ölü mezara girince amelleri, üzerine üsüsür ve Allah (C.C)'in izni ile dile gelerek sahiplerine derler ki, «Ey çukurunda tek basına kalan kimse! Dostların ve ailen senden ayrıldı, bu gün bizden başka hiç bir yoldasın yok senin.»

Kâ'b-ül Ahbar (R.A.) der ki, «iyi kul mezara gömülünce namaz, oruç, hacc, cihad ve sadaka gibi iyi emelleri çevresine üsüsür. Bu arada azab melekleri: ona ayakları tarafından sokulmak isteyince namaz der ki, «Uzak durun ondan, ona sokulmanıza yol yok. Bu ayakları üzerinde uzun müddet dikilerek Allah (C.C) Rizasi için beni kıldıydı.»

Bunun üzerine azab melekleri ona basi tarafından sokulmak isteyince oruç «Onun yanına girmenize yol yok. Dünyada Allah (C.C) rizasi için uzun müddet susuz kaldıydı, bu yüzden yol yok size onun yanına sokulmaya» der.

Azab melekleri bunun üzerine yan taraftan ona sokulmaya girince hacc ve cihad birlikte derler ki, «Uzak durun ondan. Nefsini feda ederek ve bedeninin

yorgunluguna katlanarak hacca gitti, cihad etti. Bu yüzden yanına girmeye yol yok size.»

Bu sefer azab melekleri ona elleri tarafından sokulmaya kalkisinca sadaka der ki, «Uzak durun efendimden. Nice sadaka su iki elden çikaran Allah (C.C) rizasi ugruna yoksulun eline girdi. Bu yüzden size Orta varmaya yo! yok.»

Bunun üzerine o ölüye «müjdeler olsun? Diriyken saadet içinde yasadigin gibi ölüyken de saadete kavusur.» diye seslenilir. Arkasından rahmet melekleri gelerek ona cennet yatagi sererler, cennet yaygilari yayarlar. Kabri, gözünün alabilecegi kadar genisletilir, kendisine bir cennet kandili sunularak bir daha dirilecegi güne kadar kabrinde aydinlik içinde zaman geçirir.»

Ubeydullah Ibni Ubeyd Ibni Ömer {r.a.) bir cenaze namazinda der ki. «Duyduguma göre Peygamber'imiz (S.A.S) söyle buyurmus:

«— Ölü mezara koyunca, kendisini topraga verenlerin ayak seslerini duyardik oturur, kendisi ile konusacak hic kime yoktur. Yalniz kabir ona seslenir ve der ki, «ey ademoglu, yaziklar olsun sana! Dünyada benim hakkimda, darligim hakkında, pis kokum hakkında, dehsetim ve kurtlarim hakkında korkunç seyler duymadin mi? Benim için ne hazirlik yaptin?»

Bera Ibni Azib (r.a.) der ki: «Bir gün Peygamber (S.A.S)'imiz ile birlikte en-sardan birinin cenazesini topraga vermistik.

Peygamber (S.A.S) 'imiz basini öne egerek mezarin basina oturdu ve üç kere Allah'im. kabir azabından sana siginirim» dedi ve sonra sözlerine söyle devam etti. «Mü` min Âhirete göçerken Allah ona yüzleri güneş gibi parlak bir grup melek gönderir. Ellerinde onun kefeni ve kokusu vardir.

Gözünün görebilecegi yere kadar siro halinde otururlar, mü`minin ruhu cikinca gerek yer ile gök arasında bulunan ve gerekse gökteki bütün melekler ona dua ederler, göklerin bütün kapilari onun ruhuna açilir, her gök koptsi ruhuna geçit vermeye can atar.

Ruhu göge yüceltilince "Yâ Rabb'i, filân kulunu getirdik" diye seslenilir. Allah "geri götürün, ona hazirladigim yüksek dereceleri gösterin. Çünkü ben dünyada ona:

«Biz sizi topraktan yarattik, oraya döndürürüz ve yine sizi yeni bastan oradan çikaririz» diye, vaad etmistim.» diye buyurur. (Tâhâ Sûre-i Celilesi. 55).

Kendisini mezara belirenlerin dönüp giderken ayak seslerini isidir bir halde iken sorgu melekleri yanina girerek onu, «hey adam, Rabb'in kim?, dinin nedir?, Peygamber'in kim?» diye sorarlar.

O da «Rabb'im Allah, dinim Islam ve Peygamberim Hz. Muhammed (S.A.S)'dir.» diye cevap verir. Sual sirasina ona oldukça sert davranirlar, ama bu onun karsilasacagi son imtihan olur. Sorularin cevabini verince, "Dogru söylüyorsun" diye bir ses isitilir. Iste Ulu Allah (C.C):

«Allâh dünyada âhirette de iman edenleri, sabit sözde (Kelime-i Sehadette) sebat ettirir, zalimleri de sasirtir. Allâh diledigini yapar.» âyeti ile bu hadiseye isaret etmektedir (ibrahim Sûre-i Celilesi; 27).

Arkasından yanına güzel yüzlü has kokulu, alimli elbiseli biri girerek ona «Allâh'in rahmeti ve ebedî nimetlerinin bulunduğu cenneti sana müjdeler olsun!» der. Olü olan «Allâh seni de hayırla müjdelesin, kimsin sen» diye sorar. Yeni gelen der ki, «senin iyi amelin. Allah'a yemin ederek söylüyorum ki, seni ibadet işlemeye nasıl can attığını, buna karşılık günah işlemeye karşı nasıl gönülsüz davrandığını iyi biliyorum. O yüzden Allâh da sana iyilik verdi.»

Arkasından «onun altına bir cennet yatağı serin ve mezarından cennete bir kapı açın.» diye bir ses gelir. Gelen emir uyarınca altına bir cennet yatağı serilerek yattığı yerden cennete bir kapı açılır. Bunun üzerine o der ki: «Allah'im! Kiyamet Gününü cabuklastır da bir an önce coluk-çocuguma kavuşayım.»

Kâfir ise dünyadan ayrılıp Âhirete göç etmeye yönelince yanına kaba ve sert görünüşlü bir grup melek girer. Elllerinde atesten elbiseler ile katrandan iç çamasırları vardır, hemen çevresini sararlar.

Son nefesini verince gerek gökle yer arasında ve gerekse gökteki bütün melekler ona lanet okurlar. Ruhuna karşı bütün gök kapıları kilitlenir.

hic bir gök kapısı ruhuna yol vermek istemez, bu yüzden yukarıya etken ruhun yarı yoldan geri çevrilir. Ve «Ya Rabb'i, falan kulunu ne gök ve ne de yer kabul etmiyor» diye duyurulur.

Bunun üzerine ulu Allâh: «Geri götürerek ona hazırladığım azabları gösterin. Çünkü ben ona «sizi topraktan yarattık, oraya döndürürüz ve yine yeni bastan oradan çıkarırız.» diye vaad etmistim buyurur.

Kendisini geri getirip mezarına bırakanların ayak sesleri henüz kaybolmadan sual meleklerinin «hey adam, Rabb'in kim?, dinin nedir?, peygamber'in kimdir?» soruları ile karşılışır. Sorulara «bilmiyorum» diye karşılık verince sorgu meleklerinden «bilmen gerekirdi» diye karşılık alır.

Arkasından yanına çirkin yüzlü, pis kokulu ve çirkin elbiseli biri girer, ona «Allah'in gazabı ve daimi acı azabı sana müjdeler olsun!» der.

Bunun üzerine o yeni gelene «Allah belâni versin kimsin sen.» diye sorar. Yeni gelen der ki: «senin kötü amelin. Allah'a yemin ederek söylüyorum ki, sen günah işlemeye can atar, buna karşılık ibadet işlemeye karşı gönülsüz davranırdın. Şimdi Allah cezasını verdi.»

O da «Allah senin de belâni versin» diye cevap verir. Daha sonra karşısına sağır, kör ve düssüz bir azab melegi dikilir. Elinde insanlar ile cinler bir araya gelseler kaldıramayacakları kadar ağır ve üzerine indirilebileceği bir dağı bile altında ezip topraga çevirebilecek olan demir bir topuz vardır. Topuzla ona bir darbe indirince altında ufalanarak toz olur. Sonra yeniden can gelir alınca bir

topuz darbesi daha indirilir. Darbeler arasında kopardığı feryadı insanların ve cinlerin dışında kalan bütün yeryüzü canlıları duyar.

Arkasından «onun altına iki ateş tabakası serin ve yattığı yerden cehenneme bir kapı açin.» diye bir ses duyulur. Bunun üzerine altına iki ateş tabakası serilerek kabrinden cehenneme bir kapı açilir.»

Muhammed İbni Ali (r.a) der ki: «Her ölüye, gerek iyi amelleri ve gerekse kötü amelleri mutlaka gösterilir, iyilikleri karşısında gözleri dikilir, kötülükleri karşısına da basını öne eger.»

Ebû Hureyre'nin (R.A.) rivayet ettiğine göre Peygamber'imiz (S.A.S.) buyuruyor ki:

«— Mü'min ölmek üzere iken bir grup melek, yanlarına misk ve reyhanlı bir ipek parçası ile ona gelirler, ruhu hamurdan kil çeker gibi çıkarılır. Ona: «ey huzura ermiş, tatmin olmuş ruh! Sen Rabb'inden ve Rabb'in de senden hoşnut olarak Allâh'in ululuk ve kerametine çık.» denir.

Ruhu çıkarılınca meleklerin yanındaki misk ve reyhana konarak ipek parçasına sarılır ve «illiyûn» 'a gönderilir.

Kâfir ölmek üzere iken bir grup me'ek, yanlarına içinde yanar ateş parçası bulunan bir bez parçası ile ona gelir, ruhu hayratça çıkarılırken ona: «ey pis ruh! Sen Rabb'inden uzak ve Rabb'inin gazabı üzerinde olarak O'nun azab ve ezasına cik denir. Çıkanların ruhu, meleklerin getirdiği ve harıl harıl yanan bu ateş parçası, üzerine konarak bez parçsına sarılır ve «siccin» 'e gönderilir.»

Muhammed İbni Kâ'b-ül Kurâzî (r.a.) don rivayed edildiğine göre nihayet onlardan birine ölüm gelince:

"Nihayet onlardan birine ölüm gelince:

"Ey Rabb'im, beni geri gönder de terkettiğim konularda iyi amel isteyeyim." der. Mealindeki âyeti yorumlarken der ki. «Allâh böyle deyen kula «ne istiyorsun, arzun neyedir? Mal biriktirmek, ağac dikmek, bina yapmak ve nehir yatakları açmak için mi yeniden dünyaya dönmek istiyorsun» diye sorar (Mü'minûn Süre-i Celilesi; 99).

Kul hayir, ihmal ettiğim hususta da iyi emel işlemek için geri dönmek istiyorum» diye cevap verir.

Fakat ulu Allah (C.C) bu dileğe karşılık.

«Hayir, hayir. O sadece kendinin söylediği boş bîr sözdür.» diye cevap verir. (Mû'minûn Sûre-i Celilesi; 100).

Yani bu kimseler, bu sözü ölmek üzere iken mutlaka söylerler, fakat reddedilirler.

Ebû Hureyre'nin (R.A.) rivayet ettiğine göre Peygamberimiz (S.A.S.) buyuruyor ki:

«— Mü ´minin mezarı yeşil bir bahçedir ve yetmiş arşın boyu genişliğindedir. Ayın ondördüncü gecesi gibi aydınlatılır.

«Onun için sükutlu bir hayat vardır.» âyeti kim hakkında indirildi, biliyor musunuz? Oradakiler: «Allah ile O'nun Resul'ü bilir» deyince Peygamber (S.A.S.)'imiz şöyle buyurdu.

"Bu âyet kabirdeki kâfirin çekeceği azabı anlatmaktadır. Üzerine doksan dokuz Tinnin ´in musallat edilir.

Tinnin ne demektir bilir misiniz? Doksan dokuz yılan demektir. Her yılanın yedi başı vardır hepsi onu ısırır, yalar ve vücûduna nefes üfler. Su hal kabirden kalkıncaya kadar devam eder."

Sayının doksan dokuz olarak belirtilmesine şaşmamalı. Çünkü bu yılan ve akreplerin sayısı kibir, riya, kıskançlık, darginlik, kin ve benzeri kötü huyların sayıdır. Çünkü bunların sayısı aslıdır. Sonra kötü huylar bu asıllardan sayılı dallara ve her daldan çeşitli budaklara ayrılırlar işte bu sıfatlar asıl mahvolma sebebidir ki, (bunlara muhlikât denilir.) bunlar aynen akrep ve yılanlara dönüşürler.

Kuvvetlileri yedi başlı doksan dokuz yılan kadar ısırır, zayıfları da akrep gibi sokar, ikisi arasında kalanlar da bildiğimiz yılan gibi ısırır.

Kalb gözü açık, basiret sahipleri gerek bu mahvedici ana gövdeleri ve gerekse bu gövdelerden çıkan dalları görürler. Fakat bunların sayısını ancak Nübüvvet Nuru ile bilirler. Bu çeşit haberlerin gerçek bir dış yüzü ve gizli bir iç yüzü basiret sahiplerine bunlar açıktır. Bu çeşit haberlerin mahiyetini kavramakta güçlük çekenler, bunların dış yüzünü inkâr etmemelidirler. Tersine imanin en alt basamağı, doğrulayıp teslim olmaktır.

47.İlm'ül - Yakın, Aynel - Yakın ve Arz Günü Suâl

Ulu Allah (C.C.) buyuruyor ki:

"Hayir, hayir. Kesinlikle bir bilmis olsanız."

(Tekasür Sure-i Celilesi: 5)

Yani Kiyamet'in içyüzünü kesinlikle bilerseniz, sayı çokluğu ile böbürlenmeden vazgeçer, size yarayacak davranışlar islerdiniz. Zararlı davranışlardan sakınırdınız. Ve Kiyamet Günü varlıkla sayı çokluğu üe övünmenin hiç bir faydası olmadığını Peygamberler gibi kesinlikle bilerseniz varlıkla ve sayı çokluğu ile böbürlenmezsiniz. Diyenler olmuştur.

«Mutlaka cehennemi göreceksiniz»

(Tekasür Sure-i Celilesi: 6).

Ulu Allah (C.C.) yemin ediyor ki.

Kiyamet Günü atesi ve onun siddetini kendi gözünüzle göreceksiniz ve

«Sonra da onu (cehennemi) mutlaka kesin müşahede ile göreceksiniz»

(Tekasür Sure-i Celilesi: 7)

Yani cehennemi, hiç bir süpheye yer bırakmayacak şekilde gözleriniz ile göreceksiniz, müşahede edeceksiniz.

Acaba «ilm-ül Yakın {kesin bilgi} ile «ayn-el Yakın (kesin müşahede)» arasında ne fark vardır? denilirse söyle cevap verilmiştir.

«İlm-ül Yakın» da meleklerin bilgisidir. Çünkü onlar cenneti, cehennemi. Levhi, kalemi, Ars'i, Kürsi'yi acıkça müşahede ediyorlar, o yüzden bu sayılan konular hakkında onların bilgisi «ayn-el yakın» oluyor.

Bu konuda söyle de diyebilirsin «İlm-ül Yakın» yasayanların ölüm ve mezarları hakkındaki bilgisidir. Çünkü onlar ölümlerinin kabirlerde olduklarını bilirler, ama durumlarının nice olduğunu bilmezler. Ayn-el Yakın» da ölüm ve kabirler hakkında bizzat ölümlerinin bilgisidir.

Çünkü gerek bir cennet bahçesi olarak ve gerekse bir cehennem çukuru olarak kabirleri yakından müşahede etmişlerdir.

Söyle de düşünülebilir. «ilm-ül Yakın» Kiyamet hakkında dünyada iken edinilen bilgidir. Ayn-el Yakın» da bütün korkunçlukları ile Kiyameti müşahede etmektir.

Yahud da söyle denebilir. «ilm-ül Yakın» cennet ve cehennem hakkında edinilen ön bilgidir. Ayn-el Yakın» da cennet ve cehennemi doğrudan doğruya görmektir.

«Sonra o gün mutlaka nimetlerden sorguya çekileceksiniz»

(Tekasür Sure-i Celilesi: 8)

Âyetinden murat: Kiyamet gününde dünya nimetlerinden mutlaka sorulacaksınız, bunlar beden, kulak, göz ile kazançlar, yiyecekler, içecekler ve saire olup bunların sükrünü yaradanlarına eda ettiniz mi ona sükrenda mi bulundunuz, küfrani nimette mi diye sorulacaklardır demektir.

Ibni Ebû Hatim ve Ibni Merduye, Zeyd İbni Eslem'den o da babasından (Allah hepsinden razî olsun) rivayet ettiğine göre Peygamber (S.A.V)'imiz «Elhakümü» (Tekasür Suresi) sûresini okuyarak şu şekilde yorumlamıştır.

«Sizi sayı çokluğu ile böbürlenmek sasırttı, (ibadetten alakoydu).» Hatta «Mezarları bile ziyaret ettiniz bundan murat size ölüm gelinceye kadar» demektir.

«Hayır, hayır öğreneceksiniz.» (Yani kabirlerimize girerseniz), öğrenebilirsiniz.

«Sonra yine hayır hayır öğreneceksiniz» Bu âyette buyuruyor ki (kabirlerinizden çıkıp Mahsere varırsanız)» anlayacaksınız.

«Hayır hayır ilmi yakinde bir bilseniz» buyuruyor ki (Rabb'imizin huzurunda amellerinize vakif olsanız).

«Mutlaka Cahim'i göreceksiniz» Bunun sebebi: (Çünkü sirat cehennemden ortasından geçecektir. Kimi geçip kurtularak kimi böbürlenerek kurtulacak kimi de cehennem atesine düşecektir.)»

«Sonra o gün mutlaka nimetlerden sorguya çekileceksiniz» (yani karninizin doymasından, soguk sulardan evlerin sağladığı gölgelerden yaratılıştaki dengeden ve uykunun verdiği lezzetten sorguya çekileceksiniz)»

Hız. Ali (K.V.) der ki; «Dünya nimetinden maksat, vücut sağlığıdır. Bugday ekmeği yiyen, soguk Firat suyundan içen ve oturulabilir bir evi olan kimsenin bu varlıkları, soruşturma konusu olacak olan nimetlerdir.»

Ebû Kilâbe'nin (R.A.) rivayet ettiğine göre «sonra o gün mutlaka nimetleri hakkında hesaba çekileceksiniz.» Mealindeki âyet inince Peygamber (S.A.V)'imiz:

«âyetin kastedtiği kimseler ümmetin içinde yağ ile bali karıştırıp yiyenlerdir» diye buyurmuştur.

İkrime'nin (R.A.) rivayet ettiğine göre «Yukardaki âyet inince sahabiler «Yâ Rasûlallah (S.A.V), bizi hangi nimetin içindeyiz biz ancak arpa ekmeği ile karnimizi ancak yarım yamalak doyurabiliyoruz» dediler.

Bunun üzerine ulu Allâh, Peygamber'ine bildirdi ki: «Onlara söyle: Ayagında nalın giymiyor musunuz, soguk sular içmiyor musunuz? İşte bunlar birer nimettir.

Tirmizi ve diger ana hadis kaynaklarına göre «et-tekâsür» süresi inip Peygamber (S.A.V)'imiz de onu: «O gün mutlaka nimetlerden sorguya çekileceksiniz»

Mealindeki sonuncu âyetine kadar okuyunca, sahabiler: «Rasûlallah (S.A.V)! Biz hangi nimetten sorguya çekileceğiz ki? Elimizde ki ancak kara renkli yani su ve hurma var. Kiliçlarımız boyunlarımızda ve düsman yanibasımızda. Buna göre hangi nimetten sorguya çekileceğiz ki?» derler.

Peygamber (S.A.V) ´imiz de onlara: "Bu ilçede olacaktır" diye cevap verir.

Ebû Hûreyre'nin (R.A.) rivayet ettigine göre Peygamber'imiz (S.A.S.) buyuruyor ki:

«— Kiyamet günü, kulun dünya nimetlerinden ilk sorguya çekilmesi kendinin biz sana vücud sagligi vermedik mi, seni soguk suya kandirmedik mi» denilmek suretiyle olacaktır."

Müslim ve baskalarının rivayetine göre Ebû Hureyre (R.A.) der ki. «Peygamber (S.A.V)'imiz bir gün evinden çıkmış, yolda yürürken Ebû Bekr (R.A) ve Ömer (R. Anhuma) ile çarsilasmış. Onlara:

«Bu saatte niye evlerinizden çıktınız?» diye sormuş. Onlar da: «Yâ Rasûlallah (S.A.V) açtık da ondan.» diye cevap vermişler.

Peygamber (S.A.V) ´imiz de onlara:

«nefsimi kudret elinde tutan Allah'a yemin ederek söylüyorum ki, ben de o yüzden sokaga çıktım. Haydi kalkın bakalım» buyurmuş.

Her ikisi de O'nunla birlikte kalkıp yola koyulmuşlar. Ensar'dan bir sahâbînin evine varmışlar, adam evde yoktur. Evin kadını Peygamber (S.A.S.)'imizi görünce «hos geldiniz, buyurunuz» demiş.

Peygamber (S.A.S.)'imiz «Filân nerede» diye ev sahibi Ensâriyi sorar.

Kadın: «Bize içecek su aramaya çıktık» der. O sırada adam da çika gelir.

Peygamber (S.A.S.)'imiz ile arkadaşlarını görünce: «Elhamdülillah, bu gün ne kıymetli misafirler buldum» der.

Derhal kosarak onlara karışık hurma dolu bir çanak getirir. «Bundan yiyedurun» der ve eline bıçagi alır.

Peygamber (S.A.S.)'imiz ona sakın süt veren koyun kesme» der.

Adam onlara koyun keser. Hem koyunun etinden ve hem de o karışık hurmalardan yerler, içerler. Karınları doyup soguk suya da kanınca Peygamber (S.A.S.)'imiz, Ebû Bekir ile Ömer'e:

«nefsimi kudret elimde tutan Allah'a yemin ederek söylüyorum ki. Kiyamet Günü bu nimetten dolayı hesaba çekileceksiniz» buyurur.

48.Allah'ı (C.C.) Zikretmenin Fazileti

Ulu Allah (C.C.) buyuruyor ki:

"Siz beni anin ki, ben de sizi anayim. Bana sükredin, sakın nankörlük etmeyin."

(Bakara Süre-i Celilesi; 152)

Sabit-ül Bünnanî (R,A.) der ki ben Rabb'immin beni ne zaman anacagini biliyorum.» Dinleyenler bu söz karsısında irkilerek «bunu nasıl biliyorsun» diye sorarlar. Sabit-ül Bünnanî: «Ben O'nu ne zaman anarsam o da beni o zaman anar» diye karsilik verir.

Yine ulu Allah (C.C.) buyuruyor ki:

"Ey îmân edenler Allah'i sık sık anin."

(Ahzab Süre-i Celilesi; 41)

Yine ulu Allah (C.C.) buyuruyor ki:

«— Arafattan indigimiz zaman Allah'i "Mes'arulharam" da anin. O size nasıl hidayet verdiyse siz de O'nu zikredin»

(Bakara Süre-i Celilesi; 198).

Yine ulu Allah (C.C.) buyuruyor ki:

«— Hacc görevlerinizi bitirince atalarinizi andiginiz kadar, hatta daha harareтли bir dil ile Allah'i aniniz» (Bakara Süre-i Celilesi; 200).

Yine ulu Allah (C.C.) buyuruyor ki:

"Bu derin düşünceliler ayakta, oturarak ve yanlari üstü uzanmislarken Allâh'i anarlar ve ey Rabb'imiz, sen bütün bu varliklari bosuna yaratmaadin, seni böyle bir isnadden tenzih ederiz, o halde bizi cehennem azabından koru.» diyerek göklerin ve yerin yaratilisi hakkında enine boyuna düşünceye dalarlar."

(Al-i Imran Süre-i Celilesi; 191).

Yine ulu Allah (C.C.) buyuruyor ki:

«— Namazi kilinca ayakta, oturuyorken ve yanüstü uzanmiskem Allâh'i aniniz.»

(Nisa Süre-i Celilesi; 103)

Ibni Abbas (R.A.) yukardaki âyeti tefsir ederken: «Yani gece gündüz, denizde

karada, evde, yolda, varlıkta, darlıkta, saglıkta hastalıkta, gizli açık her zaman ve her yerde Allah (C.C)'i anınız.»

Ulu Allah (C.C) münafıkları:

«Allah'i çok az anarlar» diye kinamaktadır.

(Nisa Süre-i Celilesi; 142)

Yine ulu Allah (C.C.) buyuruyor ki:

«— Rabb'ini, içinden yalvararak ve çekinerek, yüksek sesle konuşmayarak sabah-aksam an da gafillerden olma.»

(A'raf Süre-i Celilesi; 205)

Yine ulu Allah (C.C.) buyuruyor ki:

«— Allah'i zikretmek, hiç süphesiz, en büyük ibadettir»

(Ankebut Süre-i Celilesi; 45)

Ibni Abbss (R.A.) yukardaki âyeti hakkında der ki. «Bu âyeti iki türlü anlamak mümkündür;

1) Allah (C.C)'in sizi anması, sizin O'nun anmanızdan daha önemlidir.

2) Allah (C.C) 'i anmak, geride kalan her türlü ibadetten üstündür.»

Buna dâir deha bir' çok âyetler vardır.

Peygamber'imiz (S.A.S) buyuruyor ki:

«— Gafiller arasında Allah (C.C)'i anan kimse, kuru otlar arasındaki yeşil otlar gibidir.»

Peygamber'imiz (S.A.S) buyuruyor ki:

«— Gafiller arasında Allah (C.C)'i anan kimse, cephe kaçakları arasındaki savaşçı gibidir.»

Peygamber'imiz (S.A.S) buyuruyor ki:

«— Ulu Allah (C.C) söyle buyurur: "Beni andığı sürece, dudakları benim adıma kipirdedikçe ben kulum ile birlikteyim.»

Peygamber'imiz (S.A.S) buyuruyor ki:

«— Kulun islediği ameller içinde, ona Allah (C.C)'in azabından en kurtarıcı olanı, Allah (C.C)'i anmaktır»

Sahabiler «Cihâd da mi bunun ayarında değil» diye sorarlar.

Peygamber'imiz (S.A.S) onlara: «Düşmana vura vura kılıcın kirildikten sonra yine bir kılıcı vura vura kırmak ve bir üçüncü kılıcı, yine düşmanla vuruşa vuruşa kırmak durumu dışında cihad bile onun ayarında değildir.»

Peygamber'imiz (S.A.S) buyuruyor ki:

"Cennet bahçelerinde gezinmek isteyen kimse ulu Allah'i sik sik ansin.»

Peygamber (S.A.S) ´imize «en faziletli amel nedir?» diye sorarlar. Peygamber (S.A.S) `imiz «Allah (C.C)'i anan dilin kurumadan can vermendir."

Peygamber'imiz (S.A.S) buyuruyor ki:

"Sabah-aksam Allah (C.C)'in adini an ki, sabah ve aksama günahsız giresln."

Peygamber'imiz (S.A.S) buyuruyor ki:

"Sabah aksam Allah (C.C)'in adini dilden düsürmemek. Allah (C.C) yolunda düsman iie vururken kiliç kirmek ve mali cömertçe dagitmaktan daha faziletlidir."

Peygamber'imiz (S.A.S) buyuruyor ki:

«— Ulu Allah (C.C) buyuruyor: "Kulum beni içinden anınca ben onu içimden anarim. Beni kalabalik arasinda anarsa ben de onu daha hayirli bir kalabalik içinde anarim. Bana bir karis yaklasirsa ben de ona bir dirsek boyu yaklasirim. Bana bir dirsek boyu yaklasirsa ben de ona bir kulaç yaklasirim. Bana dogru yürüyünce ben ona dogru kosa kosa giderim.»

Peygamber'imiz (S.A.S) buyuruyor ki:

«— Yedi kimse var ki, Allah (C.C), baska hiç bîr gölgenin bulunmadigi günde onlan Ars'inin gölgesi altina alir.»

Bu yedi kimseden biri. Yalniz basina iken Allah (C.C)'i anarak O'nun korkusu île gözleri yasarandir.

Peygamber'imiz (S.A.S) buyuruyor ki:

"Beni İyi dinleyin. Size amellerinizin en hayirlisini, Rabb'inizin katinda en temiz olani, size en yüksek, derece kazandirani, kâgıt ve altın para dagitmaktan sizin İçin daha hayirli olani, düsman ile karsilasip onun boynunu vurmaktan veya boynunuzu ona vurdurup şehid olmaktan sizin hesabiniza daha faydali olani size söyleyeyim mi?»

Sahabiler: "Bu amel nedir, ya Rasülallah (S.A.V)" diye sorarlar.

Peygamber (S.A.V) ´imiz «Allah (C.C)'i dilden düsürmemektir» diye cevap verir."

Peygamber'imiz (S.A.S) buyuruyor ki:

"Ulu Allah (C.C.) söyle buyuruyor: "Beni anmaktan benden bir sey istemeye fırsat bulamayanlara, isteyenlere en degerli bagisi sunarim."

Fudayl (r.a.) der ki: «Ögrendigime göre ulu Allah (C.C.) söyle buyurur:

"Ey

kulum, beni sabahtan sonra bir saat ve akşamdan sonra bir saat anarsan, ikisi arasında geçen zaman parçalarında sana kâfiyim."

Alimlerden biri der ki: «Ulu Allah (C.C.) söyle buyurur:

"Kalbine nazar atfettiğim zaman benim zikrimin orada baskın olduğunu gördüğüm kulun bütün karar ve davranışlarına yön vermeyi üzerime alır. onun sözdasi ve yakini olurum."

Hasan-ül Basrî (r.a.) der ki: «Allah (C.C.)'i anmak iki türlüdür:

Birincisi: Allah (C.C.) ile aranda kalacak şekilde gizli olarak O'nu anmandır. Zikrin bu çeşidi, ne kadar güzel ve üstün derecelidir.

Bundan daha değerlisi de Allah (C.C.)'i, O'nun haram kaldıkları ile karşılaştıkça anmaktır.»

Rivayete göre Allah (C.C.)'in adını ananlardan başka herkes susuzluk içinde dünyadan ayrılır.

Muaz İbni Cebel (R.A.) der ki. «Cennetlikler sadece Allah (C.C.)'i anmadan geçirdikleri bir saate hayiflanırlar.»

Peygamber'imiz (S.A.S) buyuruyor ki:

"Bîr oraya gelerek Allah (C.C.)'in adını anan kimselerin melekler çevresini kuşatır, onları rahmet bürür ve Allah (C.C.) da onları yanındakiler arasında anar."

Peygamber'imiz (S.A.S) buyuruyor ki:

"Bir araya gelerek Allah (C.C.)'in rızasından başka hiç bir şey beklemeden O'nun adını ananlara gökten «Günahlarınız bağışlanmış olarak kalkınız, kötülükleriniz iyiliklere dönüştürülmüştür." diye seslenilir.

Peygamber'imiz (S.A.S) buyuruyor ki:

"Bir yerde oturup da Allah (C.C.)'in adını anmayan ve Peygamber'ine sa-lat-ü selâm getirmeyen bir grup. Kıyamet Günü bu davranışı karşısında hayiflanmak zorunda kalır."

Hız. Davud (A.S.) ulu Allah (C.C.)'a söyle dua eder. "Allah'im! Beni senin adını ananların meclisinden geçip gafillerin arasına katılmaya giderken görünce ayakımı kir, bu bana tarafından bağışlanmış bir nimet olur."

Peygamber'imiz (S.A.S) buyuruyor ki:

"İyi bir toplantıya katılmak, mü'minin iki milyon kötü toplantıda kazandığı günahi giderir."

Ebû Hureyre (R.A.) der ki. «Gök halkı içinde Allah (C.C.)'in adı anılan kimselerin evlerini yıldızları birbirlerine gösterir gibi gösterirler.»

Süfyan İbni Üyeyne (R.A.) der ki; "Mü`minler bir araya gelip Allah (C.C.)'in adini andiklari zaman gerek seytan ve gerekse dünya onların yanından kaçır. Seytan dünyayı «görüyor musun, ne yapıyorlar» diye hayiflanır. Fakat dünya seytana «Birak yapsırsılar, yorulduklari zaman. teker teker hepsini enselerinden tutup sana getiririm.» diye karsilik verir.

Ebû Hureyre {R.A.) bir gün carsiya girer ve: «Peygamber (S.A.V)'imizin mirasi camide bölüsülürken sizi burada görüyorum» der. Bu sözleri duyan esnaf ve halk çarsiyi pazari birakip camiye kosusurlar, fakat bölüsülen bir miras göremezler.

Bunun üzerine Ebû Hureyre'ye: «Biz camide bölüsülen bir miras göremedik» derler. Ebû Hureyre onlara: «Peki, ne gördünüz» diye sorar. Onlar da «Allah (C.C.)'in adini anan ve Kur'ân okuyan kimseler gördük» derler. Ebû Hureyre onlara: «iste Peygamber'imizin mirasi budun» diye karsilik verir.

Amesin Ebû salihden onun da Ebû Hureyre ve Ebû Hudri'den (R. Anhuma) rivayet ettiklerine göre

Peygamber'ımız (S.A.S) buyuruyor ki:

«— Allah (C.C.)'in kullarin amellerini yazanlar disinda yer yüzünde devamlı dolasan bir grup melegi vardir. Bunlar bir araya gelerek Allah (C.C.)'in adini anan bir mü`min grup görünce biribirlerine «Aradiginiz burada, gelin» diye seslenerek bir araya toplanirlar ve gök yüzüne yüceleinceye kadar bu grubun etrafini sararak beklerler.

Göge çikinca ,Allah (C.C.) onlara: «Kullarimi ne ile mesgul iken biraktiniz» diye sorar, onlar da «Sana hamd ederken, seni noksan sifatlardan tenzih ederken ve seni yüceltirken yanlarından ayrıldık» diye cevap verirler.

Ulu Allah (C.C.): «Peki, onlar beni gördüler mi» diye sorar, melekler: «hayir» diye cevap verirler. Allah (C.C.) onlara: «peki beni görseler ne yaparlar» diye sorar. Melekler de: «seni görselerdi, hamdleri, tesbihleri ve seni yüceltmeleri, daha kuvvetli olurdu.» diye cevap verirler.

Allah (C.C.) onlara sorar. «Peki hangi seyden çekinerek bana siginiyorlar»

Melekler «cehennemden» diye cevap verirler.

Allah (C.C.) onlara: «Cehennemi gördüler mi» diye sorar. Melekler «Hayir» diye cevap verirler.

Allah (C.C.) onlara: «Peki cehennemi görseler ne yaparlardı» diye sorar. Melekler de «Cehennemi görseler ondan daha çok kaçınırlar, daha çok nefret ederdi» diye cevap verirler.

Allah (C.C.) onlara: «istedikleri nedir» diye sorar: Melekler «Cennet» derler.

Allah (C.C.) onlara: «Peki, hic gördüler mi» diye sorar. Melekler: «Hayir» diye cevap verirler.

Allah (C.C.) onlara: «Peki, cenneti görmüs olsalardi, davranislari ne olurdu» diye sorar. Onlarda: «Eger cenneti görselerdi, ona kersi daha güçlü bir arzu duyarlardi» derler.

Bunun üzerine Ulu Allah (C.C.) meleklerle: «Sizi sahid tutuyorum ki, onların hepsinin günahlarini bagisladim» der.

Melekler «aralarında falan kimse de vardi, o zikretmek için degil, baska bir amaçla aralarına katilmisti» derler.

Ulu Allah (C.C.): «Onlar öyle bir topluluktur ki, onlar ile birlikte oturan bedbaht olmaz.»

Peygamber'imiz (S.A.S) buyuruyor ki:

«— Gerek benim ve gerekse benden önceki peygamberlerin söylediği en faziletli söz «lâ ilâhe illallahu vehdehu lâ serike lehu (Allâh'dan baska ilâh yoktur, tektir, ortagi yoktur)» sözüdür.

Bir kimse günde yüz kere "la ilahe illallahu vahdehu lâ serike lehül mülkü ve lehul hamdü ve huve alâ külli sey'in kadir"

(Allah'dan baska ilâh yoktur, tektir, ortagi yoktur. Varligin mülkü O'nundur. Hand O'na mahsusdur, o her seye kadirdir)»

derse on köle azad etmis gibi olur, amel defterine yüz iyilik yazilir ve kötülüklerinin yüz tanesi de silinir, o gün aksama kadar bu sözler onun sey tandan koruyucusu olur. Ondan daha fazla bu sözleri söyleyenlerden baska hiç kimse onun yaptigindan dana üstün bir ibadet ile Allah (C.C)'in huzuruna gelmez.»

Peygamber'imiz (S.A.S.) buyuruyor ki:

«— Düzgün bir şekilde abdest alip arkasından basini göge dikerek "Eshedü en la ilahe illallahu vahdehu lâ serike lehu ve eshedü enne Muhammeden abdühü ve resulühü" (Allâh'dan baska ilâh olmadigina. O'nun tek ve ortaksiz olduğuna. Muhammed'in O'nun kulu ve rasul'ü olduğuna sahadet ederim)» diyen bir kulun önünde cennetin bütün kapilari açilir ve dileginden içeri girer.»

49.Namazların Fazileti

Ulu Allah (C.C.) buyuruyor ki:

«— Hîç süphesiz, namaz müminler üzerine vakitleri belirli bir farzdir»

(Nisa Sûre-i Celilesi: 103).

Peygamber'imiz (S.A.S.) buyuruyor ki:

"Bes vakit namaz, kullara farz kilinmistir, önem ve usûlünü hafife almadan, hiç bir yönünü ihmal etmeksizin bu bes vakit namaz farzini yerine getireni cennete koymak, Allah'in taahhüdüdür. Bes vakit namaz farzini yerine getirmeyenlere karsi Ise Allah (C.C)'in hiç bir taahhüdü yoktur, dilerse o kimseyi azaba çarptirir, dilerse cennete koyar.»

Peygamber'imiz (S.A.S.) buyuruyor ki:

«— Bes vakit namaz birinizin kapisi önünde akan bol ve tatli sulu bir nehir gibidir. Günde bes sefer böyle bir nehirde yikanan kimsenin vücûdunda kir kalir mi, ne dersiniz?»

Sahabiler: «öyle kimsenin vücûdunda hiç bir sey kalmaz.» diye cevap verirler. Peygamber (S.A.S.) 'imiz sözlerine söyle devam eder: «iste o nehrin suyu vücûd kirini nasil giderirse bes vakit namaz da günahlari öyle giderir.»

Peygamberimiz (S.A.S.) buyuruyor ki:

«— Namaz, büyük günâhlardan sakinmak sarti ile, vakit aralarindaki günahlari siler.»

Nitekim ulu Allah (C.C.) buyuruyor ki:

«— İyi âmeller kötülükleri giderir»

(Hûd Sûre-i Celîlesi; 114).

«Günahlari giderir» demek, «sanki hiç olmamislari gibi onlari ortadan kaldirir» demektir.

Basta Buhârî ile Müslim olmak üzere baslica hadis kaynaklarinin Ib-ni Mesûd'dan (R.A.) rivayet ettiklerine göre bir gün Peygamber (S.A.V)'imize yabancı bir kadini öpen biri geldi.

Günahini nasil sildirecegini sorar gibi bir eda içinde durumu Peygamber (S.A.V)'imize anlatti. Bu sirada

«Gündüzün besi ve sonu ile gecenin ilk saatlerinde namaz kil. Hiç süphesiz iyi ameller kötülükleri giderir. Bu. faydalanmasini bilenlere öğüttür.» âyeti indi (Hûd Sûre-i Celilesi: 115).

Adam «Yâ Rasûlallah (S.A.V) , bu âyet beni mi kasdediyor?» diye sordu. Peygamber (S.A.V) 'imiz:

«o ümmetinden kendisi ile amel eden herkes içindir.»

Basta Müslim ve Ahmed olmak üzere çeşitli hadis kaynaklarinin Ebû Ümame'den (R.A.) rivayet ettiklerine göre adamin biri Peygamber (S.A.V)'imize gelerek:

«Yâ Yâ Rasûlallah (S.A.V), bana Allah (C.C)'in' emrettiği haddi uygula.» dedi. Bunu bir iki defa tekrarladi. Peygamber (S.A.V)'imiz söylediklerine kulak asmadi.

Az sonra namaz kilindi, namazdan sonra Peygamber (S.A.V)'imiz «hani o adam nerede» diye sordu. Adam: «iste, benim» diye cevap verdi. Peygamber (S.A.V) 'imiz ona «Düzgün abdest alip az önce bizim ile birlikte namaz kildin mi» diye sordu. Adam: «evet» dedi. Peygamber (S.A.V)'imiz ona «o halde sen su anda anandan dogdugun gün gibi günahsizsin, bir daha yapma» dedi.

Bunun üzerine Allah (C.C.) Resulüne: «Gündüzün basi ve sonu ile gecenin ilk saatlerinde namaz kil. Hiç süphesiz iyi ameller kötülükleri giderir.» mealindeki âyeti indirdi.

Peygamber'imiz (S.A.S.) buyuruyor ki:

«— Münafiklar île aramızda iki açık fark, vardır, sabah ve yatsi namazlarında gelmek, onlar bunlari yerine getiremezler.»

Peygamber'imiz (S.A.S.) buyuruyor ki:

«— Namazi ihmal etmis olarak Allah (C.C)'in huzuruna varanlarin, Allah (C.C) diger iyilikleri ile ilgilenmez.»

Yine Peygamber'imiz (S.A.S.) buyuruyor ki:

"Namaz, dinin diregidir. Namaz kilmayan dinini yikmistir.» Peygamber (S.A.S.)'imize «en faziletli ibadet nedir» diye sorarlar. Peygamber (S.A.S.)`imiz «vakitlerinde kilinan namazlar» diye cevap verir.

Peygamber'imiz (S.A.S.) buyuruyor ki: "Eksiksizce temizlenerek bes vakitte namaz kilmaya devam eden

kimseye NAMAZ Kiyamet Günü bir nur ve kilavuz olur. Bes vakit namazi ihmal eden kimse, mahserde Firavun ve Haman üe birlikte olur.»

Peygamber'imiz (S.A.S.) buyuruyor ki:

«— Namaz cennetin anahtaridir.»

Yine Peygamber'imiz (S.A.S.) buyuruyor ki:

"Ulu Allah (C.C) Kelime-i Tevhid disinda, kullarina namaz kadar sevdiği bir ibadet farz kilmis degildir. Eger bundan daha çok sevdiği bir ibadet olsaydi, melekleri onu yaparlardi. Oysa ki, onların kimi ruküda, kimi secdede, kimi kiyamda ve kimi de kuud halindedirler."

Peygamberimiz (S.A.S) buyuruyor ki:

«— Bir namazi kasden terkeden kâfir olur.»

(Yani namazi kasden terkeden kimse, îman kulpundan eli ayrıldığı ve îman direği devirdiği için îmandan çıkmaya yaklasir. Nitekim herhangi bir sehrin yakinma varan kimse için «sehre ulasti», hattâ «sehre vardi» denir.

Peygamber'imiz (S.A.S.) buyuruyor ki:

"Bir namazi kasden terkeden kimse Muhammed'în zimmetinden siyrimistir."

Ebu Hureyre (R.A.) der ki: Kim düzgün abdes alır ve namaz kılmak niyeti ile evinden çıkarsa, amacı namaz olduğu müddetçe o namazdadır. Attığı her iki adimin birine karşılık amel defterine bir sevap yazılır, öbürüne karşılık da bir günah silinir. Buna göre biriniz ezani duyunca artık vakit geçirmemesi gerekir. Evi camiye en uzak olanınız, en çok sevap kazananızdır.»

Ashap: «Nicin yâ Hureyre?» diye sorarlar.

Ebu Hureyre de: "Adım sayısının çoklugundan dolayı" diye cevap verir.

Peygamber'imiz (S.A.S.) buyuruyor ki:

«— Gizli secde kadar kulu Allah (C.C)'a yakın kılan hiç bir ibadet yoktur.»

Peygamber'imiz (S.A.S.) buyuruyor ki:

«— Allah (C.C) için secdeye varan her mü'mini Allah (C.C) onurla, bir derece yükseltir ve bir günahını da afveder.»

Sahâbilerden biri Peygamber (S.A.S.)'imize «Allah (C.C)'a yalvar da beni senin sefaatine nail olanlardan ve cennette seninle birlikte olanlardan biri eylesin» der.

Peygamber'imiz (S.A.S.) de ona «Çok secde ederek bana yardımcı ol» diye buyurur.

Belirtildiğine göre kulun Allah (C.C)'a en yakın bulunduğu hal, secde halidir. Zaten

«Secde et ki, yaklaşırsın.» (Alâk Sûre-i Celilesi: 19) (((DIKKAT BU BİR SECDE AYETİDİR LÜTFEN HEMEN SECDE EDİNİZ!! Secde Ayetleri hakkında BILGI)))

mealindeki âyetin de mânâst budur.

Secde Ayetleri hakkında!!

Kur'an-ı Kerîm'de 14 yerde secde âyeti bulunmaktadır. Bu sure ve âyet noları aşağıda verilmiştir:

- 7. el-A'raf 206,
- 13. er-Ra'd 15,
- 16. en-Nahl 50,
- 17. el-İsrâ 109,
- 19. Meryem 58,
- 22. el-Hac 18,
- 25. el-Furkân 60,

27. en-Neml 25,
32. es-Secde 15,
38. Sâd 24
,
41. Fussilet 37,
53. en-Necm 62,
84. el-Insikâk 20,
96. Alak 19

Tilavet secdesi niyeti ile, eller kaldırılmaksizin "Allahü Ekber" denilerek secdeye varilir. Üç kere "Sübhone Rabbiye'l-ala" veya bir kere: "Sübhone Rabbena in kâne vadü Rabbina lemef'ulâ" denilir. Ondan sonra "Allahü Ekber" denilerek kalkilir.

Daha genis bilgi icin yukardaki linke tiklayiniz)

Ulu Allah (C.C.) buyuruyor ki:

«— Alinlarindaki nisan, secde izindendir.» (Feth Sûre-i Celilesi; 29)

Bir yoruma göre burcdaki «nisan» dan maksat, namaz kilanlarin alinlarina, secde ederken yerden yapisan toz, toprak gibi seylerdir. Diger bir yoruma göre âyetteki «nisan» dan maksat, içten disa vuran husu nurudur, bu yorum daha dogrudur. Bir baska yoruma göre de söz konusu «nisan» Kiyamet Günü abdestin izi olarak namaz kilanlarin yüzlerinde belirecek olan pariltidir.

Peygamberimiz (S.A.S) buyuruyor ki:

«— Ademoglu secde âyeti okuyup arkasindan secde edince seytan bir köseye çekilip aglar ve bana yaziklar olsun, su adam secde etmekle emredildi ve etti. ona cennet verilecektir. Oysa ben secde etmekle emredildigim halde isyan ettigim için bana cehennem vardir der.»

Rivayet olunduguna göre Ali Ibni Abdullah Ibni Abbas (R.A.) günde bin kere secdeye varirdi, bu yüzden ona «secdeci» adi verilmisti.

Bildirildigine göre halife Ömer Ibni Abdülâziz (R.A.) mutlaka toprak üzerinde secdeye varirdi.

Yusuf Ibni Esbat (R.A.) der ki: «Ey gençler, cemaati hastalanmadan önce sihhatine sagladigi imkânlarini degerlendiriniz. Ben simdi sadece düzgün bir sekilde rukûa ve secdeye varabilenleri kiskaniyorum. Çünkü sagligimin elverissizligi yüzünden ikisini de gerektiği sekilde yapamiyorum.

Said Ibni Cübeyr (R.A.) der ki. «Dünyada secdeden beska hiç bir seye hayiflanmiyorum.»

Ukbe İbni Müslim (R.A.) der ki; "Allah (C.C)'in kulda en sevdiği meziyyet. O'na yakın olma özlemidir. Kulu Allah Allah (C.C)'a en çok yakın kilan an, secdeye kapanma halidir."

Ebû Hureyre (R.A.) der ki. «Kulun Allah (C.C)'a en yakın olduğu an, secde halidir, o anda çok duâ ediniz.»

50.Namaz Kılmayanın Cezası

Ulu Allâh (C.C.) cehennemliklerden haber vererek söyle buyuruyor:

"Sizi cehenneme sürükleyen sebep nedir? Derler ki, «Biz namaz kilanlardan degildik, yoksullara yemek vermezdik, batila dalanlar ile birlikte biz de dalardik."

(Müdessir Sûre-i Celilesi; 42-45)

Ahmed İbni Hambel'in (R.A.) rivayet ettiğine göre Peygamberimiz (S.A.S) buyuruyor ki:

«— Kul ile küfür arasında namazi terketmek vardır.»

Müslim'in rivayetine göre "Kulla sirk arasında yahut kulla küfür arasında namazi kilmamak vardır." Buyurmudur.

Ebû Dâvûd ve Neseî'nin rivayeti de şöyledir:

«— Kul ile küfür arasında sadece namaz kilmamak vardır.»

Aynı hadisi Tirmizî söyle rivayet ediyor: «— Küfür ile iman arasında namaz kilmamak vardır.»

İbni Mace'nin rivayeti de şöyledir: «— Kul ile küfür arasında namaz kilmamak vardır.» Bu hadis sahihtir, nitekim Tirmizî ile baskaları onu rivayet etmiştir.

Peygamberimiz (S.A.S) buyuruyor ki:

«— Onlar ile aramızdaki sözleşmenin temeli namazdır, namaz kilmayan kâfir olur.»

Taberanî'nin zararsız bir isnatla rivayetine göre:

Peygamberimiz (S.A.S) buyuruyor ki:

"Kim kasden namaz kilmazsa açıkça kâfir olur."

Tirmizinin diğeri bir rivayetine göre hadis şöyledir:

«— Kul ile sirk arasında sadece namaz kilmamak vardır. Namaz kilmayan Allah'a sirk kosmus olur.»

Yine Tirmizî'nin rivayet ettiğine göre
Peygamberimiz (S.A.S) buyuruyor ki:

"İsîâmin özü, dinin temeli üçtür, İslâm bunlara dayanır. Bunlardan her hangi birine yüz çeviren kimse, o yüzden kâfir olur; kani helâldir."

- 1 — Allah'dan başka ilâh yoktur» diye şahadet getirmek.
- 2 — Farz namazlar
- 3 — Razaman orucu.

Tirmizî'nin diğeri senedi güzel bir rivayetinde ifade edildiğine göre:

"Bu temellerden birine yüz çeviren Allah (C.C)'i inkâr etmiş gibidir. Onun hiç bir içtimaî tasarrufu ve adalet dağıtımını ile ilgili görevi geçerli değildir. Kani ve malînin dokunulmazlığı kalkmış olur.» seklindedir.

Taberânî ve diğeri bazı hadis kaynaklarının zararsız iki isnatla rivayet ettiklerine göre, Ubade İbni Samit (R.A.) der ki; «Dostum Muhammed (S.A.S.) bana yedi şey tavsiye etti:

- 1 — Kesilseniz, ya ki isanınız., asilseniz bile Allah (C.C)'a sakın ortak koşmayın.
- 2 — Mazeretsiz olarak sakın namazı terketmeyin. Kasden ve mazeretsiz olarak namaz kılmayanlar İslâm dininden çıkmış olur.
- 3 — Allah (C.C)'a karşı gelmeye kalkışmayın, çünkü bu tutum Allah (C.C)'in gazabını kazanmaya yol açar.
- 4 — İçki içmeyiniz, çünkü o bütün kötülüklerin basıdır.
- 5 — Esinizden, malinizden ayrı düşmenizi isteseler bile ana - babanıza karşı gelmeyiniz.
- 6 — Bütün ordu kırılıp da tek başınıza bile kalsanız, cepheden kaçmayın.
- 7 — Evhalkınıza ve yakınlarınıza iyilik ediniz. Yedigünizden onlara da pay ayırınız. Onlara el kaldırmayınız, onlara Allah (C.C) korkusunu telkin ediniz.»

Tirmizî der ki. Peygamber 'imizin (S.A.S.) sahâbieri namazdan başka hiç bir ibdeti terketmenin küfre yol açacağını ileri sürmezlerdi.»

«Kulla küfür ve imanın arasında namaz vardır. Kul namazı terketti mi müsrîk oldu demektir.»

Hadisi sahih'de Bezzar'ın rivayet ettiğine göre
Peygamberimiz (S.A.S) buyuruyor ki:

"Namazı kılmayanın İslâm'dan payı yoktur. Abdesti olmayanın da namazı kabul edilmez."

Taberaniye göre
Peygamberimiz (S.A.S) buyuruyor ki:

"Emânete hiyanet edenin imani yoktur. Temiz olmayanın namazi kabul edilmez. Namâz kilmayanın dini yoktur. Basin vücûd da yeri ne ise namazın dindeki yeri de odur."

Bezzar'a ve diger bir koç hadis kaynagina göre Ibnu Abbas der ki: "göz bebegim saglam olarak yerinde durdugu halde gözüm görmez olunca. Bana «bir kac günlüğüne namaz kilmamak kaydiyle seni tedavi ederiz» dediler.

Ben de dedim ki: "Hayir, olmaz. Çünkü Peygamber (S.A.V) 'imiz bana:

«Namaz kilmayan kendisine karsi gazapli olarak Allah (C.C)'in karsisina çikar" buyurdu,

Taberani'nin zararsiz bir senetle Mütebekatda rivayet ettigine göre. Rasûlallah'a (S.A.S.) bir adam gelerek:

Ya Rasûlellah bana bir amel öğret ki onu isledigim zaman cennete gireyim dedi.

«— Eziyette görsen, yakinsan da hiç bir seyi Allah (C.C)'a serik kosma, anana babana itaat et. Velev ki seni malindan ve her seyinden etsinler. Namazi kasden terk etme. Çünkü kasden namazi terk eden kimseden Allah (C.C)'in zimmeti beri olur.» buyurdular.

Diger senedi sahih, fakat minkatt bir rivayette söyle denilmistir.

Öldürülse de, yakilsan da Allah (C.C)'a hiç bir seyi serik kosma sakın, annene babana âsi olma. Velev ki sona ailenden ve malindan olmayi emretsinler, sakın kasden farz namazi birakma, zira kasden farz bir namazi terk eden kimseden Allah (C.C)'in zimmeti beri olur. Sakın sarabi içme, çünkü onu içmek her kötülüğün basidir. Günah istemekten sakın, zira günah sayesinde Allah (C.C)'in gazabi hak edilir. Harp safından kaçma velev ki insanlar helak olsun, onlar helâk olsa da sen yerinde dur. Varligından âilece harca teed-düben sopani ontardan eksik etme. Allah (C.C) hususunda onlari korkut.»

Ibni Hibban'tn (R.A.) rivayet ettigine göre, Peygamberimiz (S.A.S) buyuruyor ki:

"Kapali havalarda sabah namazini erken kiliniz. Çünkü namaz kilmayanlar kafir otur.»

Taberani'nin Peygamber (S.A.V) 'imizin azatlisi Ümeyme'den rivayet ettigine göre Ümeyme söyle demistir: «Rasûlellah (S.A.S.) in bosma su döküyordum. Bu arada bir adam gelerek. «Bana vasiyette butun» dedi.

O da: «Parcalansan da, ateste yakilsan da Allah (C.C)'a hiç bir seyi serik kosma, annene, babana âsi olma, velev ki sana aileden ve dünyadan olmani emretsinler. Sakın sarabi içme, çünkü o her kötülüğün anahtaridir. Sakın kasden namazi birakma, bu yapmandan Allah (C.C)'in ve Rasulü'nün zimmeti beri olur...» buyurdu.

Ebû Naim'e göre

Peygamberimiz (S.A.S) buyuruyor ki:

"Mazeretsiz olarak ve kasden namaz kilmayanin adini Allah (C.C) cehenneme gireceklerden biri olarak cehennemini kapisina yazar."

Taberanî ve Beyhakî'ye göre
Peygamberimiz (S.A.S) buyuruyor ki:

«— Namaz kilmayan kimse, ailesinin ve malinin dagilmasina yol açar»

Hâkimin Hz. Ali (r.a)'den rivayetine göre
Peygamberimiz (S.A.S) buyuruyor ki:

"Vallahi ey Kureysliler! Ya namazinizi kilar, zekâtinizi verirsiniz. Yahut dinin emirleri geregince boynunuzu vurmak üzere üzerinize birini gönderirim.»

Ahmed Ibni Hambel'e göre
Peygamberimiz (S.A.S) buyuruyor ki:

"Allah (C.C)Islâm'da dört seyi farz kilmistir: Hepsini birarada yerine getirmeyenin üçünü islemis olmasi kendisine hic bir fayda saglamaz: 1) Namaz, 2) Zekât, 3) Ramazan orucu, 4) Beytullâh'i ziyaret etmek.»

Isfahani'ye göre
Peygamberimiz (S.A.S) buyuruyor ki:

«— Hic bir mazereti olmaksizin ve kasden namaz kilmayanin Allah (C.C) bütün iyi amellerini siler, tevbe edip yeniden Allah (C.C)'a dönünceye kadar onun île hic bir ilgisi kalmaz.»

(Burada ayni mealde bir kaç hadis atlanmistir.)

Peygamber (S.A.S) 'imizin zamanindan beri gelen bütün ilim adamlarinin ortak görüsüne göre mazeretsiz olarak vakti cikincaya kadar bir namazi kilmayan kimse, kafir olur.

Eyüp der ki: Namazi terketmek küfürdür. Bunda ihtilâf yoktur

Ulu Allah (CC.) buyuruyor ki:

«— Sonra onların arkalarından namazi savsaklayan ve nefislerinin azgin arzularina uyan bir nesil geldi. Onlan ileride cehennemini en derin yerini boylayacaklardir.

Fakat tevbe edip iyi amel isleyenler müstesna, onlar en ufak bir haksizliga ugramaksizin cennete girerler.»

(Meryem Sure-i Celilesi: 59-60)

Ibni Mes'ud (R.A) der ki: «Âyette gecen «savsakladilar» ifâdesi, «namazi bütün bütüne terkettiler» demek degil. «Onu vaktinde kilmadilar» demektir.

«Tabiin» tabakasinin imami olan Said Ibni Museyyeb (R.A.) ayni konuda der ki, «âyetteki «savsakladilar» deyimi, ikindi olmadan ögle namazini, akşam olmadan ikindi namazini, yatsi olmadan akşam namazini, sabah olmadan yatsi namazini, güneş dogmadan da sabah namazini kilmamayi huy haline getirenler hakkındadır.

Iste bu huyunda ısrar ederek tevbe etmeden ölenleri. Allah (C.C)'in cehennemın derin ve azabi siddetli kuyusuna atacagini simdiden bildirmektedir.»

Allah (C.C.) buyuruyor ki:

"Ey mü'minler, mallarınız ve çoluk - çocukunuz sizî Allah'i anmaktan alakoymasın. Bunu yapanlar, zararlıların ta kendileridir.»

(Münafikun Sûre-i Celilesi: 9)

Bir gurup tefsir âlimine göre âyetteki «Allah'i anmak» deyiminden maksat bes vakit namazdır .»

Buna göre ticaretle, sanatla veya çoluk - çocukla oyalanarak namazını kilmayanlar zararlı çıkarlar.

Onun için

Peygamberimiz (S.A.S) buyuruyor ki:

"Kiyamet Günü amelleri arasından kul, ilk önce namazından hesaba çekilir. Eger bu hesabi düzgün geçerse kurtulmuş ve basariya ulaşmış olur. Eger bu husûsdaki suâlde eksikleri çıkarsa aldanmış ve zararlı çıkmış olur.»

Ulu Allah (C.C.) buyuruyor ki:

"Kıldıkları namazın önemini kavramadan namaz kılanların vay haline."

(Maun Sûre-i Celilesi: 4—5)

Peygamber (S.A.V)'imiz âyette geçen «Kıldktan namazın önemini kavramayanlar» ifâdesi ile, namazı vaktinde kilmayanların kastedildiğini bildirmektedir.

Ahmed ibni Hambel, Taberanî ve Ibni Hibban'a göre Peygamber'imiz (S.A.S.) bir gün namazdan bahsederken şöyle buyuruyor:

"Kim namaza devam ederse o kendisine Kiyamet gününde Nur kilavuz ve kurtarıcı olur. Buna karşılık namazına önem vermeyenlere ne Nur, ne kilavuz ve ne de kurtarıcı olur. Böyfe bir kimsenin. Kiyamet Günü, arkadaşları Karun, Firavun, Haman ve Übeyy Ibni Half olur."

Alimlerden biri der ki; "Namaza önem vermeyenlerin Kiyamet Günü bu kimselere arkadaş olmalarının hikmeti sudur: Eger adam, varlığı yüzünden namazı savsaklarsa Karun'a benzemiş olur, o yüzden Mahser'de ona yoldas olur.

Eger saltanatı yüzünden namazı savsaklarsa Firavun'a benzemiş olur, o

yüzden Mahser'de ona yoldas olur. Eger vezirligi yüzünden namazi savsaklarsa Hamam gibi olmus olur, o yüzden Mahser'de ona yoldas olur. Eger ticarete düskünlüğü yüzünden namazi savsaklarsa Mekke kâfirlerinin tüccari Ubeyy Ibni Half gibi olmus olur. bu yüzden Mahser'de onun yoldasi olur."

Ebû Ya'lanin güzel bir senetle rivayetine göre Musab ibni Sa'd (R.A.) der ki, «Bir gün babama: «Babacigim! Ulu Allah (C.C)'in: «Namazlarinda hatâya düşen, kildikleri namaza önem vermeyen namaz kilicilerin vay haline!» mealindeki âyeti hakkında görüsün nedir? Hangimiz kilarken yanlislik yapmaz, hangimiz namazda iken içinden baska seyler geçirmez» dedim.

Bana dedi ki: «âyetin maksadi senin sandigin gibi degil, namazi vaktinde kilmamaktır.»

Âyette geçen «Veyl»`in kelime mânâsi, agir azâbdır. Fakat bir görüse göre cehennemdeki bir vadinin adidir ki; oradan dünya daglari geçirilse erir, o kadar isi derecesi yüksektir, burasi namazi savsaklayanlarin, onu vaktinde kilmayanlarin yeridir, yalnız yaptiklarina pisman olup tevbe edenler hariç.

Hakim'e göre
Peygamberimiz (S.A.S) buyuruyor ki:

«Özürsüz olarak iki namazi bir vakitte birlestiren kimse, büyük bir günaha girmis olur.»

Basta Buhari ile Müslim olmak üzere diger dört hadis kaynagina göre
Peygamber´imiz (S.A.S)

«ikinci namazini kaçiran kimse yuvasini dagitmis ve malini mülkünü yitirmis gibi olur.» buyuruyor.

Neseî´ye göre Peygamber´imiz (S.A.S) ikinci namazini kasederek:

«Namazlar için de öyle biri var ki, onu kaçiran yuvasini dagitmis ve malini - mülkünü yitirmis gibi olur.» buyuruyor.

Müslim ve Nesâî'ye göre Peygamber´imiz (S.A.S) ikinci namazini kasederek:

«Bu namaz sizden öncekilere sunuldu, onu savsakladilar. Simdi ona önem vererek devam edenlerinizin mükâfati iki kattir. Yildiz doguncaya hava kararincaya kadar. Ondan sonra namaz kilinmaz» buyurmudur.

Ahmed Ibni Hambel. Buhari ve Neseî'ye göre Peygamber'imiz (S.A.S):

«ikinci namazini kilmayanin iyi ameli silinir.» buyuruyor.

Ahmed Ibni Hambel ile Ibni Ebû Seybe'ye göre Peggamber'imiz (S.A.S) «Hiç bir mazereti olmaksizin ikinci namazini kilmayip kaçiranlarin bütün iyi amelleri silinir.» buyuruyor.

Abdürrezzak'a göre Peygamber (S.A.S)'imiz

«içinizden birinin yuvasinin dagilmasi, malinin mülkünün elden çikmasi, onun

hesabına ikinci namazının vaktini kaçırmaktan daha hafif bir zarardır» buyuruyor.

Taberanî ile Ahmet İbni Hambel'e göre Peygamber (S.A.S)'imiz

«Mazeretsiz olarak ikinci namazını kilmayıp güneşin batısına kavusanlar, yuvasını dağıtmış, malini mülkünü elden kaçırmış gibidirler» buyuruyor.

İmam-i Sâfi ile Beyhakî'ye göre Peygamber (S.A.S)'imiz

«Her hangi bir vakit namazı kilmaksızın vaktini geçirenler yuvası dağılmış, malini mülkünü elden kaçırmış gibidirler.» buyuruyor

Buhârî'ye göre Semûre İbni Cündep (R.A.) der ki, Peygamber'imiz (S.A.S.) sahâbîlere sık sık: «rüya göreniniz var mı?» diye sorar ve anlatılan rüyaları Allah (C.C)'in dilediğince yorumlardı.

Bir sabah bize şöyle dedi:

«— Bu gece bana iki kişi gelerek beni yataktan kaldırdılar ve «yürü gidelim dediler. On'ar ile birlikte yürüdüm. Yolda iki kişiye rastladık. Biri sirtüstü yerde yatıyordu, diğeri basına tasla dikilmiş elindeki kayayı arkadaşının basına vuruyor, basını yarıyordu.

Yuvarlanan kayayı alıp geri gelinceye kadar arkadaşının basındaki tas yarısı kapanıyordu. O da aynı işi yeni bastan tekrar yapıyordu.

Onlara «Subhanallah, bu ne istir» dedim, Yürü gidelim» dediler.

Az ilerde yine iki kişiye rastladık. Biri basının üstüne dikilmiş, yerde yatıyordu. Öbürü basınca dikilmiş, elinde demirden bir cengel var, demir çengeli arkadaşının yanaklarının birine batırıyor, yarı cenesini, burnunun bir deligini ve kasları ortasından alınıyor yarıyordu. Derken öbür yanagina dönerek aynı şekilde basının diğeri yansıni darmadagan ediyor, bu araca dağıtılmış olan ilk yanagin yaraları kapanıp eski heline dönüyor ve bu iş durmadan tekrar ediliyor.

Yanımdakilere «Subhanallah, bu ne istir» dedim, bana «yürü, gidelim» dediler. Yürümeye devam ettik, az ilerde karsımıza tandıra benzer bir ateş kuyusu çıktı. İçinde — Zannederim gürlütü patirdi vardı buyurdu. — İçine bakınca çirilciplak erkek ve kadınlar gördük, dalga dalga dipten yükselen alevler vücutlarını sarıyordu.

Alevler dalgalanınca onların acı feryedleri de yükseliyordu. Yanımdakilere «bunlar nedir» diye sordum, «yürü, gidelim» dediler.

Yürümeye devam ederek bir nehrin yanına vardık. (Peygamber (S.A.V)'imizin nehri; «Kan gibi kırmızı» diye tarif ettiğini sanıyorum) Orada iki kişi ile karsılaştık. Biri nehirde yüzüyordu, öbürü, iri bir tas yığını yanında ve kenarda duruyordu.

Yüzen adam, kenara yaklaşıp yaklaştıkça kenardaki adam yanındaki taslardan birini üzerine fırlatarak onu geri döndürüyordu ve her dönüp geldikçe ağzına

tasi basiyordu.

Yanimdakilere «bu nedir» dedim. «Yürü, gidelim» dediler.

Yürümeye devam ederek görünüsü tiksinti uyandıran bir adam ile karsilastik. onun kadar çirkin ve tiksindirici görünüslü birini görmüs olamazsin. Adamin önünde bir atas yaniyordu, ates zayıfladıkça adam onu güçlendiriyor ve durmadan etrafında dolaniyordu.

Yammdakilere «bu nedir» dedim. «Yürü, gideim» dediler.

Yürümeye devam ederek yüksek otlar ile kapli bir bahçe ile karsilastik. Bahçenin bahar çiçekleri vardi, ortasında bazı göge degecek gibi uzun boylu bir adam vardi, edamin etrafını o ana kadar görmedigim kadar kalabalik sayıda çocuklar çevrelemisti.

Yanimdokilere "bunlar nedir" dedim. "Yürü, gidetim" dediler.

Yürümeye devam ederek ulu bir agacin yanına vardik. O kadar ve muhtesem bir ağaç ki, o ana kadar hic görmemistim. Yanimdakiler «bu agaca tirman» dediler. Hep birlikte agaca tirmana tirmana bir sehre ulastik, binalarının tuğlaları altın ve gümüşten idi. Sehrin kapısına dayanıp açılmasını istedik, kapı açıldı ve içeri girdik.

Bizi vücudlarının yarisi gördüğün en güzel, diger yarisi gördüğün en çirkin bir takım kimseler karsiladi. Yanimdakiler onlara: «haydi kosun, su nehre dalin» dediler. Bir de baktim ki, nehir ters dönmüş suyu halis bembeyaz olmuş akiyor. Bizi karsilayanlar nehre dalip çıkarak yanımıza döndüler, vücudlarındaki çirkinlik kaybolmuş, tepeden tirnaga en güzel bir görüntü kazanmışlardı».

Yanimdakiler: «Burası Adn Cennetidir, surası da senin konagin» dediler. Bu arada gözlerimi yukarı kaldırıncı bakışlarım beyaz bulut gibi bir köşk ile karsi karsiya geldi. Yammdakiler «iste konagin orası» dediler. «Allah (C.C)'in bereketi üzerinize olsun, bırakın beni de içine gireyim» dedim, «şimdi olmaz, nasıl olsa oraya gireceksin» dediler. Onlara «Bu geceden beri sasirtici şeyler görüyorum, bu gördüklerim nedir» diye sordum, «sana anlatacağız» deyip söyle söze girdiler.

İlk karsilastigin, basına tas ile vurulan adam Kur'an'ı Kerim 'i bildigi halde uygulamayan ve farz namazı kilmaksizin uyuyan kimse idi.

Çenesi, burnu ve gözü demir cengele takılarak yırtılan adam, sabah evinden dışarıya adım attığı andan itibaren durmadan yalan konuşup sağa sola yayan kimse idi.

Tandır gibi bir kuyuya kapatılmış çıplak vücudlu kadın ve erkekler de zina edip erkek ve kadınlardı.

Kenara yaklaşıp yaklaşıp üzerine tas atılan ve durmadan nehirde yüzer halde karsilastigin adam faiz yiyen kimse idi. Atesin yanında gördüğün o durmadan ates tutuşturup çevresinde dolanan, çirkin görüntülü adam da

cehennemnin bekcibasisi idi.

Bahçedeki uzun boylu adam Hz. Ibrahim (A.S.) çevresindeki çocuklar da Islâm fitrati üzere ölen insan yavruları idi.

(Bu sirada schabelerden biri: «Yâ Rasûlallah (S.A.V), müsriklerin çocukları da dahil mi diye sorar. Peygamber'imiz (S.A.S.) de ona: «Müsriklerin çocukları da dahil» diye cevap verir.)

Vücutlannin yansı güzel ve diğer yansı çirkin olarak gördüğün kimseler ise hem iyi, hem kötü amelleri olan kimselerdi ki. Allah (C.C) onların kötü amellerini bağışlayıvermişti.

(Bezzar'ın rivayetine göre hadis söyle sona ermektedir):

Arkasından Peygamber (S.A.V) 'imiz başlarına tas ile vurulup yarılan ve yarılır yarılmaz yaraları iyileserek aynı tas darbelerine yeni baştan hedef olan bir gurup ile karşılaştı. «Ya Cebrail, bunlar kimdir» diye sordu. Cebrail de ona: «Bunlar başları namaz ile hoş olmayan kimselerdir» diye cevap verdi.

Hatib Ve İbni Neccar'a (rahimehullah) göre Peygamber'imiz (S.A.S.)

«İslâmın alâmeti farikası namazdır. Bütün varlıklarını vererek namaz kılanlar, vakitlerine, sünnetlerine ve ölçülerine titizlikle önem verenler, gerçekten mü'mindirler» buyuruyor.

İbni Mâce'ye göre
Peygamberimiz (S.A.S) buyuruyor ki:

«— Ulu Allah (C.C.) söyle buyurdu: «Ümmetine bes vakit namaz farz kıldım ve bu namazları her zaman vaktinde kılanları cennete koyacağım daire söz verdim. Fakat bes vakit namazı savsaklayanlara verilmiş hiç bir sözüm yoktur.»

Ahmed İbni Hambel ile Hakim'e göre
Peygamberimiz (S.A.S) buyuruyor ki:

«— Namazı üzerine gerekli bir borç bilip yerine getirenler, cennete girerler.»

Tirmizî. Neseî ve İbni Mâce'ye göre
Peygamberimiz (S.A.S) buyuruyor ki:

"Kiyamet Günü kul, ilk önce namazdan hesaba çekilir. Eğer bu hesabi iyi geçerse kurtulmuş ve başarıya ulaşmış olur.

Bu konuda iyi hesap vermeyenler aldanmış ve zararlıdır. Eğer kulun farz namazlarından eksik çıkarsa ulu Allah (C.C); «Bakin bakalım, kulunun eksik farzlarından tamamlayacak nafile ibadeti var mı» diye buyurur. Arkasından aynı şekilde, kulun diğer amellerle ilgili hesabi yapılır."

Neseî 'ye göre
Peygamberimiz (S.A.S) buyuruyor ki:

«— Kiyamet Günü kul ilk önce namazdan hesaba çekilir. İlk görülecek insanlararası dava: kan davasıdır.»

Ahmed İbni Hambel, Ebû Dâvud, Neseî, İbni Mâce ve Hakim'e göre Peygamberimiz (S.A.S) buyuruyor ki:

"Kiyamet Günü kul, ilk önce namazdan hesaba çekilir. Eğer kul namaz borcunu tam olarak yerine getirmiş ise hesaplaşmasının sonucu tam olarak kaydedilir. Eğer namaz borcunu eksiksiz olarak yerine getirmiş değilse. Ulu Allah (C.C) meleklerle «bakın bakalım, kulumun nafile ibadeti varsa farz borcunu karşılayan» diye buyurur. Arkasından aynı şekilde zekâtın hesabına geçilir, sonra da aynı usul ile diğer amellerin hesabı yapılır."

Taberânî'ye göre Peygamber`imiz (S.A.S):

"Kiyamet Günü kulun ilk hesâb konusu ve ilk gözden geçirilecek amel hanesi namazdır. Bu konudaki hesaplaşma iyi geçerse kul kurtulur, bozuk geçtiği takdirde ise aldanmış ve hüsrana uğramış olur." buyuruyor.

İbni Asâkir'e göre Peygamberimiz (S.A.S):

«Kul ilk önce namazından hesaba çekilir. Bu hesap iyi geçerse, diğer amelleri ile ilgili olan hesaplaşma da kolay geçer. Bu hesapta aksaklık çıkarsa diğer ameller ile ilgili hesaplaşma da ogırlastırılır. Sonra Ulu Allah (C.C) meleklerine: «Bakin bakalım, kulumun defterinde nafile ibâdet var mı?» diye emreder. Varsa onunla farz borcu karşılanır. Arkasından diğer farzlar da aynı şekilde hesaplaşma konusu yapılır» buyuruyor.

Ahmed İbni Hambel, Ebû Dâvud, Neseî ve Hakîm'e göre Peygamberimiz (S.A.S):

«Kiyamet Günü insanlar, amelleri arasından ilk önce namazdan hesaba çekilirler. Ulu Allah (C.C) meleklerine: — Zaten her şeyi bilir ya — «Kulumun namazına bakın bakalım, tamam mı, yoksa eksigi var mı» diye buyurur. Eğer tamam ise, tamam olduğu kayda geçer. Eğer kulun namaz konusunda eksigi varsa Ulu Allah (C.C) meleklerine «bakın bakalım, kulumun nafile ibâdeti var mı? Eğer varsa nafilesinden alarak farz borcunu karşılayın» diye buyurur. Arkasından aynı biçimde diğer ameller ele alınır» buyurur.

Tayalîsî, Taberânî ve Ziya'ya göre Peygamberimiz (S.A.S) buyuruyor ki:

«— Allah katından Cebrail bana geldi ve söyle dedi: Yâ Muhammed. Ulu Allah buyuruyor ki:

«—Ben senin ümmetine bes vakit namaz farz kildim. Bu bes vakitlik namazı abdesti ile, vakit titizliği ile, rükû'u ile ve secdesi ile eksiksiz olarak yerine getirenleri cennete koymayı taahhüt ediyorum. Fakat namazda eksigi olarak katıma gelenlere karşı hiç bir taahhüdüm yoktur, onları dilersem azaba çarptırır, istersem kendilerine merhamet ile muamele ederim.»

Beyhakî'ye göre

Peygamberimiz (S.A.S) buyuruyor ki:

«— Namaz ile ilgili olarak terazi vardır, denk tartan mükâfatını tastamam alır.»

Deylemî (rahimehullâh) der ki, «Namaz, şeytanın yüzünü karartır. Sadaka, belini büker. Allah (C.C) ugruna sevismek ve ilim yolunda kaynasmak, onun kökünü kazır. Bunları yaparsanız, dogunun batiya uzaklığı gibi şeytan sizden uzaklaşır.»

Tirmizî. İbni Hibban ve Hâkim'e göre

Peygamberimiz (S.A.S) buyuruyor ki:

«— Allah (C.C)'dan korkunuz, bes vakit namazınızı kiliniz. Ramazan ayında orucunuzu tutunuz, malinizin zekâtını veriniz, âmirlerinize itaat ediniz ki, Rabb'inizin cennetine giresiniz.»

Buharî. Müslim. Ebû Dâvud. Neseî ve Ahmed İbni Hambel'e göre

Peygamberimiz (S.A.S) buyuruyor ki:

«— Allah (C.C) katında en sevimli amel, vaktinde kilinan namazdır. Ondan sonra sirasiyle ana - babaya iyilik etmek ve Allah (C.C) yolunda cihad gelir.»

Beyhakî'ye göre Hz. Ömer (R.A.) der ki; «Bir gün adamin biri Peygamber (S.A.S)'imize gelerek: «Ya Rasûlallah, Islâm'da Allah (C.C) katında en sevimli amel nedir» diye sordu. Peygamber (S.A.S)'imiz adama şu cevabi verdi:

«— Vaktinde kilinan namazdır. Namaz kilmayanın dini yoktur, namaz dinin diregidir,»

Bu yüzdendir ki. Hz. ömer (r.a)'in sirtina hançer saplandığı zaman ezan okununca ona «namaza» diye haber verirler. O da «Namaz ne güzel şeydir. Namazi terkedenin islâm ile hiç bir ilgisi yoktur» diye cevap verir ve yarasından kan aka aka namazi kılar.

Zehebî'nin rivayetine göre

Peygamberimiz (S.A.S) buyuruyor ki:

— Kul namazını vakti girer girmez kilinca, bu namaz, nur saçır halde göge doğru yücelerek Ars'a varır ve orada Kiyamet Gününe kadar sahibi için istigfar ederek:

«Beni nasıl titizlikle gözetinse Allah (C.C) da seni gözetsin» der.

Buna karşılık kut namazının vaktini kaçırarak kilarsa bu namaz karanlığa bürünerek göge doğru yükselir, varacağı yere» ulasınca eski bir paçavra gibi dürülerek sahibinin yüzüne fırlatılır.»

Ebû Davud'a göre

Peygamberimiz (S.A.S):

«Allah (C.C), üç kimsenin namazini kabul etmez.» diye buyurduktan sonra onlardan biri olarak vakti geçtikten sonra namaz kılanları saymıdır.

Peygamberimiz (S.A.S) buyuruyor ki:

«— Namaza karşı titiz davrananlara Allah (C.C) şu beş ikramda bulunur:

- 1 — Geçim darlığını üzerinden kaldırır.
- 2 — Kabir azabından kurtulur.
- 3 — Amel defteri sağ taraftan verilir.
- 4 — Sirat'ı simsek gibi geçer.
- 5 — Hesaba çekilmeden cennete girer.»

Namazi savsaklayanlara da Allah (C.C) beş dünyada, üçü ölümlük, üçü kabirde ve üçü kabirden yeniden çıkarken olmak üzere onbes çeşit ceza verir.

Dünyadakiler şunlardır:

- 1 — Ömrünün bereketi kaldırılır.
- 2 — Yüzünden «iyiler» siması silinir,
- 3 — Allah (C.C) hiç bir amelinin mükâfatını vermez,
- 4 — Duası göğe yücelmez,
- 5 — İyilerin dualarında payı bulunmaz.

ölürken çekilen cezalar şunlardır:

- 1 — Boynu bükük ölür.
- 2 — Aç olarak can verir.
- 3 — Bütün dünya denizleri gırtlagina akitilse kanmayacak şekilde susuzluk çeke çeke ölür.

Kabirde basına gelenler şunlardır:

- 1 — Kaburgaları birbirine geçecek şekilde sıkışır.
- 2 — Kabirde üzerine ateş yakılır ve sabah - akşam bu ateşin karaları üzerinde daganır.
- 3 — Kabirde üzerine «Sucâul Akra» adında gözleri ateş ve tırnakları demirden bir yılan salınır, her tırnagının uzunluğu bir günlük yol kadar olur. Kulak zarını titreten gök gürültüsü gibi bir ses ile dile gelerek ölüye der kî:

«— Ben Sucâul Akra'im. Rabb'im bana sabah namazını güneşin doğuşuna kadar, öğle namazını ikindiye kadar, ikindi namazını akşama kadar, akşam namazını yatsıya kadar, yatsı namazını tan yeri ağarana kadar geciktirerek

savsaklamana karsilik seni her biri için ayri ayri dögmemi emretti.»

Yılanın her darbesi ile adam yetmiş arsin boyu daha yere gömülür. Kiyamet Gününe kadar kabir azabi çekmeye devam eder.

Yeniden dirilip mezardan çıktığında Kiyamet duragında basına gelenler sunlardır:

«— Agir hesablasma, 2 — Rabb'in gazabi. 3 — Cehenneme girmek.»

(Diğer bir rivayete göre hadisin son kısmi şöyledir:}

«— O Kiyamet Günü, alnında üç satır yazı ile Mahser'e gelir: Birinci satırda:

«Ey Allah hakkını zayı eden», ikinci satırda: «Ey hassatan Allah (C.C)'in gazabını hak eden kimse», üçüncü satırda: «Dünyada Allah (C.C)'in hakkını nasıl zayı ettinse bu gün sen de O'nun rahmetinden umud kes» diye yazılıdır.»

(Namazı savsaklayanlara verilecek cezaların toplamı bu hadiste belirtildiği gibi on beşe ulaşmıyor, on dört oluyor. Anlaşılan hadisi rivayet eden. on besinciği unutmuştur.)

Ibni Abbas'ın (R. Anhuma) rivayet ettiğine göre Peygamberimiz (S.A.S) buyuruyor ki:

«— Kiyamet Günü, adamın bîri getirilerek Allah (C.C)'in huzuruna dikilir ve Allah (C.C) onun cehenneme götürülmesini emreder. Adam: «Ya Rabb'i, beni ne yüzden cehenneme yolluyorsun» deyince Ulu Allah (C.C) ona: «Namazı vaktinde kılmadığın ve adima yalan yere yemin ettiğin için» diye buyurur.»

Bazıları der ki Peygamber'imiz (S.A.S.) bir gün sahebîlerine:

«Allah'im, aramızdan hiç kimseyi —mahrum kötü— eyleme. diye dua ediniz»

buyurduktan sonra onlara «mahrum kötü» kimdir, bilir misiniz?» diye sorar. Sahabiler »kimdir, ya Rasûlallah?» derler. Peygamber (S.A.S.) 'imiz. «Namaz kılmayan» diye cevap verir.

Söylendiğine göre Kiyamet Günü ilk önce namaz kılmayanların yüzleri kararır. Cehennemde yılanlar ile dolu «Lemlem» adında bir vadi vardır. Her bir yılan deve boynu kalınlığında ve bir aylık yol uzunluğundadır. Bu yılanlar namaz kılmayanı isirinca zehirleri vücudunda yetmiş yıl boyunca kaynar, sonunda etleri çürüyerek dökülür.

Rivayet edildiğine göre İsrailoğullarından bir kadın bir gün Hz.Musa (A.S)'ya gelerek: «Ey Allah'ın Rasûl'ü, büyük bir günah işledim, fakat tevbe ettim. Benim için Allah'a yalvar da tevbe kabul ederek günahımı bağışlasın» der. Hz. Musa (A.S) kadına «işlediğin günah nedir» der.

Kadın Hz. Musa (A.S)'ya «Yâ Nebi Allâh, zina ettim, gayri mesru bir çocuğum oldu, sonra da onu öldürdüm» diye cevap verir. Bunun üzerine hiddetlenen Hz. Musa (A.S) kadına: «Defol, ey fahişe! Yoksa senin uğursuzluğun yüzünden

gökten ates yağıp bizi yakacak» der. Ve kadın, kalbi kırılarak yanından çıkar.

Hemen o sirada Cebrail (A.S.) inerek Hz. Musa (A.S)'ya der ki. «Allah sana: «Yâ- Musa, günahına tevbe eden kadını niye kovdun, ondan daha fenasını bulamadın mı» diyor. Hz. Musa (A.S), Cebrail (A.S)'e «Ondan daha fenası kimdir» diye sorar. Cebrail (A.S),de «Hiç bir mazereti olmadığı halde bile bile namaz kılmayan kimse.» diye cevap verir.

Yine söylendiğine göre eskilerden biri ölen bir kız kardeşini toprağa verirken para kesesini mezara düşürür. Mezarlıktan ayrılınca kadar farkına varmaz. Farkına varınca mezarlığa döner, el-ayak çekilince kardeşinin mezarını açar. Fakat içerde ates tutustugunu görür.

Tekrar kabri örterek aglaya ogluya annesine kosar. «Anacığım, bana kız kardeşim ve onun davranışları hakkında bilgi ver» der. Kadın «Niye soruyorsun, oğlum» der. Adam: «Anacığım, mezarında ates yandığını gördüm de ondan soruyorum» der.

Bu defa annesi de aklamaya başlayarak «Oğlum, kız kardeşin namazi savaşı, vaktinde kılmazdı» diye cevap verdi.

Namazi vaktinde kılmayanın hali bu olunca hiç namaz kılmayanın akibetini var kendin düşün.

Allah (C.C)'dan dileriz ki, bize namaza karşı titiz davranmak, onu vaktinde ve eksiksiz kılmak üzere yardımcı olsun. O cömert, kerim, esirgeyici ve merhamet edicidir.

51.Cehennem Meydâni ve Cehennem Azabı

Ulu Allah (C.C.) buyuruyor kî:

"Onun (cehennem) yedi kapısı vardır. Her kapiya sana (yani şeytana uyanlardan bir cüz ayrılmıştır»

(Hicr Sûre-i Celilesi; 44)

Âyetteki cüz, «zümre, firka» demektir. "Kapi" lardan maksat, üstüste yükselen katlardır.

Ibni Cüreyc (rahimehullâh) der ki: «Cehennem yedi kattır. İsimleri üstten aşağıya doğru şöyledir: 1) Cehennem. 2) Lezza. 3) Hutame. 4) Sair. 5) Sakar. 6) Cahim. 7) Haviye.»

İlk kat iman eden günahkârlar için, ikinci kat: yahudiler için, üçüncü kat: hristiyanlar için, dördüncü kat: yıldızlara tapanlar için, besinci kat:

atesperestler için, altinci kat: putperestler için, yedinci kat da: münafıklar içindir. Görülüyor ki cehennem bu tabakaların en üst katıdır. Sonra sıra ile, diğerleri gelmektedir.

Buna göre âyette Ulu Allah (C.C)'in seytana uyanları yedi kısma ayırıp her kısmi cehennemden bir katına yerleştireceği belirtilmek istenmektedir. Sebep de sudur: Küfür ve günahların derecesi değişik olduğu için onları isteyenlerin cehennemdeki durumları da değişik olmuştur.

Bir görüşe göre: «Göz, kulak, dil, karın, edep yeri, el ve ayaktan ibaret yedi vücut azasına karşılık cehennem de yedi kat olarak yaratılmıştır. Çünkü günahlar bu organlardan çıkmaktadır, o yüzden onların varacağı yer de yedi katlı olarak yaratılmıştır.»

Bu konuda Hz. Ali (keremellahu vechehu) der ki: «Cehennem, üstüste yedi kattan meydana gelmiştir. İlk önce birincisi, sonra ikincisi, sonra üçüncüsü sıra ile bütün katlar dolar.»

Buhari ve Tirmizî'nin İbni Ömer'den rivayetine göre Peygamberimiz (S.A.S) buyuruyor ki:

«— Cehennemden yedi kapısı vardır, bunlardan birisi ümmetime karşı kılıç çekenlere mahsustur.»

Taberânî'nin rivayetine göre bir gün Cebrail (A.S.) her zamankinden başka bir saatte Peygamber (S.A.V)'imize gelir. Peygamber (S.A.V)'imiz onu karşılayarak;

«Ya Cebrail, niye senin cehreni solgun görüyorum» diye sorar. Cebrail (A.S): «Eğer Allah (C.C) cehennemden körükleri hakkında sana bilgi vermemi emretmeseydi, gelecek degildim» der.

Peygamber (SAV)'imiz ona: «Yâ Cebrail, bana cehennemi anlat» der. Cebrail (AS) söyle cevap verir: «Allah (C.C), cehennemden bin yıl boyunca yakılmasını emretti. Bin yıl yakıldı, sonunda ağardı. Arkasından bin yıl daha yanmasını emretti, sonunda kapkara kesildi.

Şimdi o kapkaradır, ne kivilcimi isik saçar ve ne de yalazi söner. Seni hak üzere elçi olarak gönderen Allah (C.C)'a yemin ederim ki, cehennemde ıgne deliği kadar bir delik açılrsa dağılacak olan yüksek hararettten dolayı yeryüzünün bütün canlılar kavrularak ölürdü.

Seni hak üzere elçi gönderen Allah (C.C)'a yemin ederim ki, cehennem bekçilerinden biri dünya halkına görünse yüzünün çirkinliği ve kokusunun ağırlığı yüzünden bütün yer yüzü halkı ölürdü. Seni hak üzere elçi gönderen Allah (C.C)'a yemin ederim ki. Allah (C.C)'in Kur'an'ın tanıttığı cehennem zincirinin bir halkası yeryüzü dağlarına konsa dağ yarılar ve yerin merkezine ininceye kadar durmazdı.

Bunun üzerine Peygamber (SAV)'imiz «Yeter, ya Cebrail! Yoksa kalbim duracak ve öleceğim» der.

Bu sirada Peygamber (S.A.V)'imiz. Cebrail'in agladigini görür. Ona: «Ya Cebrail, Allah (C.C) katinda sahip oldugun mertebeye ragmen sen de agliyorsun» der. Cebrail (A.S) O'na söyle cevap verir: «Niye aglamayayim? Asil benim aglamam lâzim. Çünkü belki Allah (C.C)'in bilgisine göre bu günkü mevkiimden baska bir mertebedeyim. Belki meleklerden biri iken Iblisin tâbi tutuldugu imtihanin bir benzerine ben de tâbi tutulurum. Bilmiyorum, belki de Harut ile Marufun baslarina gelenler benim de basima gelir.»

Bunun üzerine ikisi de aglamaya baslarlar, göz yaslari akarken «Ya Cebrail ve ya Muhammed! Ulu Allah her ikinizi âsi olmak tehlikesinden emin kilmistir» diyen gizli bir ses duyarlar.

Sesi duyunca Cebrail (AS) göge yücelir. Peygamber (SAV)'imiz de disarya çikar. Yolda Ensardan gülen, oynayan bir gurup ile karsilasir. Onlara der kî: «cehennem ardinizda iken gülüyor musunuz?! Benim bildiklerimi bilerseniz, az güler, çok aglar, girtlaginizdan ne yemek ve ne de su geçmez, yüksek tepelere çikarak yüksek sesle Allah (C.C)'a yakarirdiniz.»

Bu sirada; «Ya Muhammed, kullarimi umutsuzluga düsürme. Ben seni zorluk gösterici olarak degil, müjdeleyici olarak gönderdim» diye bir nida gelir.

Bu nidayi duyunca Peygamber (SAV)'imiz «Dogru olun ve Allah (C.C)'a yaklasin» diye buyurur.

Imami Ahmed 'in rivayetine göre Peygamber (SAV)'imiz Cebrail (AS)'e:

«Niye hiç bir zaman Mikâil (AS)'i gülerken görmüyorum?» diye sorar. Cebrail (AS)de O'na: «Mikâil, cehennem yaratilaliberi hiç gülmüs degil» diye cevap verir.

Müslim'in rivayetine göre Peygamberimiz (S.A.S) buyuruyor ki:

«— Kiyamet günü cehennem, her biri yetmis bin melek tarafından çekilen yetmis bin yedekle getirilir.»

52.Cehennem Azabi

Ebu Davud, Neseî ve Tirmizî'nin rivayetine göre Peygamberimiz (S. A.S.) buyuruyor:

«— Ulu Allah (C.C) cennet ve cehennemi yaratınca Cebrail (A.S)'i cennete gönderdi ve git orayi ve oraya girecek olanlara neler hazirladigimi gör» dedi. Cebrail (A.S) de cennete vararak onu ve Allah (C.C)'in cennetliklere neler hazirladigini görüp dönünce Allah (C.C)'a: «Ululugun hAKki için oranin adini duyan herkes içeri dalar» der.

Arkasından cennet Allah (C.C)'in emri üzerine günahlar ile kusatılır. Bunun üzerine Allah (C.C) Cebrail (A.S)'e: «Bir deha cennete dön ve cennetlikler için neler hazırladığımı gör» diye emir buyurur. Cebrail(A.S) yeniden cennete varınca günahlar ile çevrelendiğini görür, geri dönünce «Ululugun hakkına yemin ederim ki, oraya hiç kimsenin girmeyeceğinden korktum» der.

Bu sefer Allah (C.C) Cebrail (A.S)'e: «Var, git cehennemi ziyaret et ve orada cehennemlikler için neler hazırladığımı gör» diye buyurur. Cebrail (A.S)oraya varınca cehenneme bakar, ates dalgalarının üstüste yuvarlanıp yükseldiğini görür. Allah (C.C)'in huzuruna dönünce «Ululugun hakkına yemin ederim ki, adini duyan hiç kimse oraya girmez» der. Bu sırada Allah (C.C)'in emri üzerine cehennem azgın nefsi arzular tarafından kusatılır. Allah (C.C) Cebrail (A.S)'e: «Orayı yeniden git, gör» diye buyurur. Cebrail (A.S) de bir daha cehennemi görünce «Ululugun hakkına yemin ederim ki. oraya girmeyen tek kimse kalmayacağından korktum» der.

Beyhakinin zararsız bir senetle ibni Mes'ud'tan rivayetine göre:

«Hiç süphesiz o, (cehennem) köşk iriliginde kivilcimlar saçar.» mealindeki âyet hakkında İbni Mes'ud (R.A.) «Ben bu kivilcimlar için «agaçlar gibi» değil, «kaleler ve şehirler gibi» tâbirini kullanıyorum demistir (Murselât Sûre-i Celilesi; 32).

Ahmed İbni Hambel, İbni Mâoe, İbni Hibban ve Hâkim'e göre Peygamber (S.A.V)'imiz buyuruyor ki:

«Veyl, öyle bir cehennem vadisidir ki, kâfir dibine varıncaya kadar içinde kırk yıl batmaya devam eder.»

Tirmizî'ye göre ise aynı hadis şöyledir:

"Veyl, iki dag arasında o kadar derin bir vadidir ki, kâfir dibine ulaşıncaya kadar içinde yetmiş yıl batmaya devam eder."

Tirmizî ve İbni Mâce'nin rivayetine göre bir gün Peygamber'imiz (S.A.S.) sahabilerine:

«Hüzün kuyusundan Allah (C.C)'a siginin» buyurur. Sahabiler: «Yâ Rasûlallah (S.A.S.), hüzün kuyusu nedir» diye sorarlar.

Peygamber'imiz (S.A.S.): «Bizzat cehennemnin günde dört yüz kere kendisinden Allah (C.C)'a sigindiği bir cehennem vadisidir» diye cevap verir.

Sahabeler: «Oraya kimler girer, yâ Rasûlallah (S.A.S.)» diye sorarlar. Peygamber'imiz (S.A.S.) onlara su cevâbi verir: «Orası, amellerini gösteris için isleyen Kur'an okuyucular için hazırlanmıştır. Hiç süphesiz, Allah (C.C)'in gazabına en çok hedef olan Kur'an okuyucuları, zorba devlet adamlarını ziyaret edenlerdir.»

Taberanî'de yazdığına göre: «Cehennemde bizzat cehennemnin günde dört yüz kere Allah (C.C)'a sigindiği bir vadi vardır ki, orası Muhammed (S.A.V)

ümmetinin iki yüzüleri için hazırlanmıştır.»

Ibni Ebû Dünya der ki: «Cehennemnin yetmiş bin vadisi, her vadinin yetmiş bin kolu, ve her vadi kolunun yetmiş bin tasi vardır, her tasta, cehennemlikleri yüzlerinden sokan birer yılan barınır.»

Buhari Tarihinde senedi zayıf söyle bir hadis vardır;

«Cehennemnin yetmiş bin vadisi, her vadinin yetmiş bin kolu, her vadi kolunun yetmiş bin hanesi ve her hanenin yetmiş bin evi, her evde yetmiş bin kuyu, her kuyuda yetmiş bin yılan bulunur ve her yılan da ağzında yetmiş bin akrep tasir. Gerek kâfir ve gerekse münafık, vadinin dibini boylayıncaya kadar bunların her biri ile ayrı ayrı karşılaşır.»

Tirmizi'nin rivayet ettiği münkati bir hadise göre Peygamber'imiz (S.A.S.) buyuruyor ki:

«— Cehenneme atılan büyük bir kaya yetmiş yıl düşmesine rağmen dibine varamaz.»

Hız. Ömer (R.A.) der ki. «Cehennemi sık sık hatırla. Çünkü harareti yüksek, dibini derin ve topuzları demirdendir.»

Bezzar, Ebû Ya'İa, İbni Hibban ve Beyhakî'nin rivayetine göre Peygamber'imiz (S.A.S.)

«Cehenneme bir kaya salınsa yetmiş yıl düşerek ancak dibine ulaşabilir» diye buyuruyor.

Müslim'in rivayetine göre Ebû Hureyre (R.A.) der ki: «Bir gün Peygamber'imiz (S.A.S.)

«Bu duyduğunuz nedir, biliyor musunuz» diye sordu. «Allah (C.C) ve O'nun Resul'ü bilir» diye cevap verdik. Bunun üzerine Peygamber'imiz (S.A.S.) söyle buyurdu:

«Allah (C.C) yetmiş yıl önce cehenneme bir kaya saldı, iste şimdi onun cehennemnin dibine varmasını yankısını duydu.»

Taberani'nin rivayetine göre Said-ül Hudrî (R.A.) der ki, «Peygamber'imiz (S.A.S.)

Bir gün siddetli bir yanki sesi duyarak irkildi. Bu sırada yanına Cebrail (A.S) geldi. Peygamber (S.A.S.)'imiz O'na: "Ya Cebrail, bu duyduğum ses nedir?" diye sordu. Cebrail (A.S) de ona şu cevabı verdi: «Yetmiş sene önce cehenneme bir kaya salındı, fakat ancak şimdi dibine ulaştı, İste onun sesini Allah (C.C) sana duyurmak istedi.»

Peygamber (S.A.V)'imizin bu olaydan sonra, ruhunu Allah (C.C)'a teslim edinceye kadar ağzını açarak güldüğü görülmüştür.»

Ahmed İbni Hambel ve Tirmizî'nin rivayetine göre Peygamber (S.A.S.)'imiz

buyuruyor ki:

«— Eger sunun gibi (kafa tasini isaret ederek) yuvarlak bir kaya parçasi gökten salinsa aradaki mesafe bes yüz senelik yol kadar oldugu halde aksam olmadan yere iner. Fakat ayni kaya cehennemnin agzina salinsa dibine varabilmesi icin, kirk yil geceli-gündüzlü düsmeye devam etmesi lâzimidir.»

Ahmed Ibni Hambel, Ebu Ya'la ve Hakim'in rivayetlerine göre Peygamber (S.A.S.)'imiz buyuruyor ki:

«— Cehennemnin demir topuzlarından biri yere indirilse. insanlar ile cinler bir araya gelerek onu yerden kaldıramazlardı.»

Hakim'in rivayetine göre Peygamber (S.A.S.)'imiz

«cehennemnin demir topuzlarından biri daga indiriîse, ufalanarak kül olurdu» buyuruyor.

Ibni Ebu Dünya'nin rivayetine göre Peygamber (S.A.S.)'imiz

«Cehennem kayalarından biri dünya daglarından birinin tepesine düşse, dag eriyerek kül olur. Her cehennemliğin yanında böyle bir cehennem tasi ile bir seytan bulunur» buyurmuştur.

Hakim'in rivayetine göre Peygamber'imiz (S.A.S.) buyuruyor ki:

«— Yer yedi kattır. Her iki kat arasi bes yüz yillik mesafedir. En üst kat, basi ve kuyruğu havaya kalkmis bir baligin sirti üzerindedir, baiik kaya üzerinde ve kaya da bir melegin elindedir.

İkinci kat rüzgârın mohfesidir. Ulu Allah (C.C) «ad» kavmini yoketmek istedigii zaman rüzgâr korucusuna, üzerlerine mahvedici bir rüzgâr estirmesini emretti. Rüzgâr koruyucusu olan melek: "ya Rabbi, onların üzerine öküzün burun deliklerinden cikan yel kadar rüzgâr salayim mi?" diye sorar.

Ulu Allah (C.C): «O kadar ile bütün yer yüzünün ve bütün canlıların hakkından gelirsın. Sen onların üzerine yüzük tasi kadar rüzgâr sal» buyurdu. İste «Üzerinden geçtiği hiç bîr şeyi çürümüs kemik döküntüsü gibi yapmadan bırakmaz» mealindeki âyet bu rüzgârc isaret eder.

Üçüncü kat yerde cehennem tasları, dördüncü kat yerde cehennem kibriti vardır.»

Sahabîler: «Yâ Rasûlallah (S.A.V), cehennemnin kibriti mi var? diye sordular. Peygamber (S.A.V)'imiz onlara:

«Tabii var, nefsimi kudret elinde tutan Allah (C.C)'a yemin ederim ki, o katta öyle kibrit vadileri vardır ki, içlerine yüce daglar salinsa, eriyerek su gibi akarlardı» diye cevap verdi.

Besinci kat yerde cehennem yılanları bulunur, ağızları vadi gibi genistir.

Altıncı kat yerde cehennemnin akrepleri bulunur, en küçüğü semerli katır

iriliginde, bir darbe indirince kâfire cehennem atesinin hararetini unuttururlar.

Yedinci kat yerde bir eli önde, bir eli arkada olmak üzere demir kelepçeye vurulmuş olarak Iblis vardır. Ulu Allah (C.C) onu bir kulun üzerine salmak isteyince çözer.»

Ahmed ibni Hambel. Taberanî ve Ibni Hibban ve Hâkim'in rivayetine göre Peygamber'imiz (S.A.S.) buyuruyor ki:

«— Cehennemde deve boynu kalınlığında yılanlar vardır. Her biri bir kere sokunca yakıcı acisi yetmiş yıl devam eder. Yine cehennemde semerli katır iriliginde akrepler vardır, her biri insani bir kere ısırınca atesi kırk yıl boyunca duyulur.»

Tirmizî. Ibni Hibban ve Hâkim'in rivayetlerine göre Peygamber'imiz:

«Cehennemlikler «su» diye yalvarınca kendilerine yüzleri kavuran katran gibi bir sivi verilir. O ne fena bir içecek ve orası ne kötü bir yerdir» (Kehf Sûre-i celilesi; 29)

Mealindeki âyet hakkında «bu sivi zeytinyağı tortusu gibidir, cehennemlik kimse ona yaklaşıncaya yüzünün derisi eriyerek içine dökülür» buyuruyor.

Tirmizî'nin rivayetine göre Peygamber'imiz (S.A.S.) buyuruyor ki:

«— Cehennemliklerin başlarına dökülen kaynar su içlerine sızarak karın boşluklarını eritir ve içlerinde ne varsa eriyerek tabanlarından dışarıya akar. Sonra yeniden eski hallerine döndürülürler.»

Dahhak (rahimehullah) der ki: «Hanin, Allah (C.C)'in yeri göğü yarattığından beri cehennemliklere icirileceği ve başlarından aşağı döküleceği ana kadar durmadan kaynamaktadır.»

Bir görüşe göre cehennemliklere sunulacak olan kaynar su, onların akan göz yaşlarını cehennem havuzlarında biriktirerek elde edilir ve kendilerine sunulur.

Iste "Onlara (cehennemliklere) bağırsaklarını parçalayan kaynar bir sivi verilir."

(Muhammed Sûre-i Celilesi: 15) mealindeki âyet. bu siviya işaret etmektedir. Bu hususta daha başka sözler de söylenmiştir.

Ahmed Ibni Hambel. Tirmizî ve Hakim'in rivayetine göre Peygamber'imiz (S.A.S.)

«Ötesinde cehennem vardır ve kendisine irinleşmiş su verilir. Onu ağzına alır, fakat yutamaz, her bir azab vardır»

(İbrahim Sûre-i Celilesi. 15—16) mealindeki âyet hakkında şöyle buyurmuştur:

«İrinli su ağzına yaklaştırılınca tiksindir, daha yakına getirilince yüzünü

kavurur, basinin derisi eriyip akar, içince de bağırsaklarını parçalar. Nihayet dübüründen çıkar.

Ulu Allah (C.C.) buyuruyor ki:

«— Onlara (cehennemliklere) bağırsaklarını parçalayan kaynar bir sivi icirilir.»
(Muhammed Süre-i Celîlesi; 15).

Yine Ulu Allah (C.C.) buyuruyor ki:

"Cehennemlikler «su» diye yalvarınca kendilerine yüzleri kavuran, kaynar katran gibi bir sivi verilir. O ne fena bir içecek ve orası ne kötü bir yerdir."

(Kehf Süre-i Celîlesi: 29)

Ahmed İbni Hambel ve Hakim'in rivayetine göre Peygamber (S.A.V)'imiz buyuruyor ki:

«— Gassaktan yeryüzüne bir hava dökülse, bütün dünya halkını kokustururdu.»

Buradaki «gassak»

«O azabi tatsınlar ki, o kaynar su ve gassaktır» (Sad Süre-i Celîlesi; 57) âyeti ile

«sadece kaynar su ve irin içerler» (Nebe Süre-i Celîlesi; 25) mealindeki âyette adi geçen irindir.

Bu irin hakkında esitli görümler vardır. İbni Abbas'a (R.A.) göre o: "kâfirin cildinden süzülen sarı su", baskalarına göre de yine: "kâfirlerin o kokmuş irinleridir."

Kâ'b-ül Ahbar'a göre: o bir cehennem pınarıdır ki; oraya yılan, akrep ve benzeri gibi zehirli hayvanların zehirleri sızarak birikir. Sonra da âdemoglu getirilip bu siviye batırılır. ıkarken dirisi eriyerek akar, etleri de kemiklerinden ayrılarak oyluklarından ve diz kapaklarından yerlere sarkar, o da insan elbisesini sürükler gibi etlerini sürükler.

Tirmizî'nin rivayetine göre bir gün Peygamber'imiz:

«Ey Mü'minter, Allah'dan gerektiği gibi korkun ve mutlaka müslüman olarak ölün» mealindeki âyeti okuduktan sonra söyle buyurdu: (Al-i İmran Süre-i Celîlesi; 102).

«— Eger Zakkum'un bir parçası dünyaya damıyaydı. dünya halkının bütün yiyecek ve içeceklerini bozardı, yiyeceği yalnız bu olanın hali nice olur, varın siz düşünün.»

Baska bir rivayete göre hadisin son kısmı;

«Bundan başka yiyeceği olmayanın hali nice olur, varın siz düşünün.»

seklindedir.

«Takintili bir yiyecek» mealindeki âyet ifadesini İbni Abbas (R. An-huma) Yani, girtlaga takilip ne içeri giren ve ne de geri çıkan bir yiyecek» seklinde açıklamıştır.

Buhari ve Müslim'e göre Peygamber'imiz (S.A.S.) buyuruyor ki:

«— Kâfirin iki omuz basının arası hızlı giden bir atlı hesabi ile üç günlük yol genişliğindedir.»

Ahmed İbni Hambel'in rivayetine göre Peygamber'imiz (S.A.S.) buyuruyor ki:

«— Kâfirin azı disî Uhud dağı; uyluğu Beyza tepesi, cehennemde kapladığı yer Kadid ile Mekke arası (yani takriben üç günlük yolculuk mesafesi) kadar derisi de Yemen kralı Cebbar'ın arsini ile kırk arsin boyu kalınlığındadır.»

(Burada aynı mânada birkaç hadis çıkarılmıştır.)

Füdayii Bin Yezit'ten Tirmizi'nin rivayetine göre Peygamber'imiz (S. A.S.) buyuruyor ki:

«— Kiyamet günü kâfirin dili bir veya iki fersah kadar yere sarkar ve insanların ayakları altında çignenir.»

Fudayl bin Yezid'in Ebû Aclan'dan rivayetine göre kiyamet gününde

kâfir, dilini iki fersah sürükleyecek insanlar onu çigniyeceklerdir. Bu hadisi Beyhakî ve baskaları rivayet etmiştir. Doğru olanı bu rivayettir.

Peygamber'imiz (S.A.S) buyuruyor ki:

«— Cehennemliklerin gövdesi, cehennemde o kadar irilestirilir ki, kulak memeleri ile omuz başları arası yedi yüz yıllık bir yolculuk mesafesinde derilerin kalınlığı yetmiş arsin boyu kadar ve azı disleri Uhud dağı boyunda olur»

Ahmed İbni Hambel ile Hâkim'in rivayetlerine göre Mücahid (R.A.) der ki. «Bir gün İbni Abbas bana: «Cehennem ne kadar geniştir, biliyor musun» diye sordu. «Hayir, bilmiyorum» diye cevap verdim. Bunun üzerine o şöyle dedi. «evet, vallahi bilmiyorsun! Cehennemlik bir adamın kulak memesi ile omuz başı arası yetmiş yıllık yol kadardır. Orada kan ve irin nehirleri akar.»

Ben: «Kan ve irin nehirleri mi dedin» diye sordum, İbni Abbas: «Hayir hayir, kan ve irin vadileri» diye cevap verdi.

53.Günâhtan Sakınmanın Fazileti

Bilesin ki, günah işlemekten insani meneden en büyük engel Allah (C.C)

korkusu. O'nun adalet ve intikamından çekinmek. O'nun cezasından gazab ve azabından sakınmaktır.

Nitekim Ulu Allah (C.C.) buyuruyor ki:

"Allah'in emrine aykiri davrananlar bir fitneye yakalanmaktan veya aci bir azaba çarpılmaktan korunursunuz."

Anlatıldığına göre Peygamber (S.A.V)'imiz bir gün ölüm döşeginde yatan bir delikanlıyı ziyaret ederek ona:

«Kendini nasıl hissediyorsun» diye sorar. Delikanlı Peygamber'imize: «Yâ Rasûlallah (S.A.V), hem Allah (C.C)'a umut bağlıyorum, hem de günahlarımın ötürü korkuyorum» diye cevap verir. Bunun üzerine Peygamber'imiz (S.A.S.) buyuruyor ki:

«— Böyle bir anda bu iki duygu kulun kalbinde biraraya gelince Ulu Allah (C.C) mutlaka onu umduguna kavuşturur ve korktugundan korur.»

Veheb İbni Verde (rahimehullah) der ki, «Hz.İsa (A.S) söyle diyordu:

"Cennet sevgisi ile cehennem korkusu belâlara katlanmayı sağlar, kulu dünyanın nazlarından, azgın isteklerinden ve kötülüklerinden uzak tutar."

Hasan-ül Basrî (rahimehullah) dan rivayet olunduguna göre, «Vallahi, sizden önce öyleleri gelip geçti ki, onlar günahi gözlerinde büyük gördükleri için çakiltasları sayısınca fakirlere altın dağıtsalar yine de kurtulamayacaklarından korkarlardı» demistir.

Peygamber'imiz (S.A.S) bir gün sahâbilerle:

"Benim isittigimi siz de isitiyor musunuz? «Gökyüzü hakli olarak üzerindeki yükün altında sıkıttan büzülüp zangirdiyor Nefsimi kudret elinde tutan Allah (C.C)'a yemin ederek söyüyorum ki, gökyüzünün her dört parmaklik yerinde Allah (C.C)'a ya secde eden, ya O'nun için ayakta dikilen veya rükua varan bir melek vardır."

"Benim bildiklerimi bilerseniz, az güler, çok ağlar ve Allah (C.C)'in yakaya yapışmasının çetinliğinden, intikaminin aciliğinden dolayı yüksek dağlara çıkar, O'na yakarırdınız. Üstelik hiç biriniz kurtulacak misiniz, yoksa kurtulamayacak misiniz, bilmezsiniz."

Bekr İbni Abdullah El'Muzinî (rahimehullah) der ki:

«Gülerek günah işleyen kimse, ağlayarak cehenneme girer.»

Peygamber'imiz (S.A.S.) buyuruyor ki:

«— Kul, Allah (C.C)'in katındaki azabın tamamını bilse, cehennem korkusu hiç bir an kalbinden çıkmaz.»

Buhari ve Müslim'in rivayetine göre:

«Sen (önce) en yakın hisimlerini ikaz et.»

(Suara Sûre-i Celilesi: 214) meâlindeki âyet inince Peygamber (S.A.S.)'imiz ayaga kalkarak Kureys kabilesi mensuplarına söyle seslendi:

"Ey Kureys'liler! Kendinizi Allah (C.C)'dan satın alın. ben sizi Allah (C.C)'in hiç bir hükmünden kurtaramam."

Ey Abdülmenaf oğulları, sizi Allah (C.C)'in hiç bir hükmünden kurtaramam. Ey Allah (C.C) Resül'ünün amcası İbni Abbas, seni Allah (C.C)'in hiç bir hükmünden kurtaramam. Ey Allah Resül'ünün halası Safiye, seni Allah (C.C)'in hiç bir hükmünden kurtaramam. Ey Muhammed'in kızı Fatimâ, benden dilediğin mali iste, fakat seni Allah (C.C)'in hiç bir hükmünden kurtaramam.»

Bir gün Hz. Ayşe (R. Anha):

«O kimseler ki, Allah'a dönecekler diye kalpleri ürpererek kendilerine verilenden verirler. İste onlar iyiliklere kusanlar ve bu alanda birbirleri ile yarısanlardır.» (Mû'minun Sûre-i Celilesi; 60-61) Mealindeki âyet hakkında Peygamber'imize {S.A.S.):

«Âyetin kasdettiği kimseler zina eden, çalan, sarap içen ve bunlar ile birlikte Allah (C.C)'dan korkan kimseler midir» diye sorar. Peygamber {S.A.S.} 'imiz ona şu cevabı verir:

«— Hayır Ebû Sekr'in kızı, hayır Siddik'in kızı! Âyet namaz kılan, oruç tutan, sadaka veren ve bunlara rağmen, «islediği iyilikler, kabul edildi mi, yoksa edilmedi mi» diye Allah (C.C)'dan korkan kimseleri kasdetmektedir.»

Adamin biri Hasan-ül Basrî'ye (rahimehullah): «Yâ Said, kalbimi nerede ise sevincinden uçuracak şekilde bana ümit telkin edenlere karşı nasıl davranmamı tavsiye edersin?» diye sorar. Hasan-ül Basrî adama şöyle cevap verir:

«Vallahi, sonradan güvene kavuşmana rağmen, seni korkutanlar ile düşüp kalkacağına, bastan sana güventelkin ederek korkunç durumlar ile karşılaşmana yol açanlar ile düşüp kalkman için daha hayırlıdır.

Hız. Ömer (R.A.) sükaste ugrayıp sirtinden hançerlendiği zaman ölmek üzere iken oğluna der ki:

«Vay basıma gelenlere! Çabuk yanagımı yere değdir. Anası olmiyan! Eğer O (Allah (C.C)) bana rahmet etmezse yazık bana. vay halime!»

İbni Abbas (R. Anhuma) ona der ki: «Yâ Emirülmü'minin, bu ne korku! Oysa ki Allah (C.C) sana nice fetihler nasip etmiş, nice şehirler ele geçirmeye seni vasıta kılmış, sana nice nice başarılar göstermiştir.»

Hız. Ömer ona: «Kimseye zulmetmeden ve kimsenin zulmüne ugramadan kurtulmak isterdim» der.

Hız. Ali'nin (KerremeUahu vechehü) torunu Zeynelabidin'i (rahimehul-lah) her

abdestten sonra titreme nöbeti tutardi, kendisine sebebini soranlara derdi ki:

«Yazik size, kimin huzuruna dikilip yakarmak üzere oldugunu biliyor musunuz?»

Ahmed Ibni Hambel (rahimehuüah) der ki: «Allah (C.C) korkusu beni yemekten, içmekten alikoyuyor. Bunlari istahim cekmiyor.»

Buhari ile Müslim'in rivayetlerine göre Peygamber'imiz (S.A.S.):

"Baska hiç bir gölgenin kalmayacagi Kiyamet Günü Allah (C.C)'in Ars'inin gölgesi altina alacagi yedi kimseden biri olarak «Tenhada Allah (C.C)'i hatirlayip (yani O'nun azabini anip isledigi emre aykiri günahlarin korkusu ile) göz pinarlari yasaran kimseyi zikretmistir."

Ibni Abbas'in (R. Anhuma) rivayet ettigine göre Peygamber'imiz (S.A.S.) buyuruyor ki:

«— Su iki göz cehennem yüzü görmez:

- 1) Gece yarisi Allah (C.C) korkusu He aglayan göz.
- 2) Allah (C.C) yolunda geceyi nöbet tutarak geçiren göz.»

Ebû Hüreyre (RA)'nin bir hadisinde, Peygamber'imiz (S.A.S.) buyuruyor ki:

"Kiyamet Günü su üçü hariç, bütün gözler aglayacaktır:

- 1) Allah (C.C)'in haramlarına bakmaktan sakinan göz.
- 2) Allah (C.C) yolunda nöbet tutarak uykusuz sabahlayan göz.
- 3) Allah (C.C) korkusu ile sinek basi iriliginde yaslar akstan göz."

Peygamber'imiz (S.A.S.) buyuruyor ki:

«— Sagilan süt nasil memeye geri dönmezse Allah (C.C) korkusu ile aglayan göz de cehenneme düşmez. Allah (C.C) yolunda savasanin vücuduna konan toz ile cehennem atesinin dumani da biraraya gelmez.»

Amr Ibn-ül As (R.A.) der ki:

«Allah (C.C) korkusu ile bir damla yas akitmak, benim için bir dinar sadaka vermekten daha sevimplidir.»

Avn ibni Abdullah (rahimehullah) der ki:

«Öğrendigime göre Allah (C.C) için aglayan kimsenin göz yasi vücudunun neresine degse, ulu Allah (C.C) orayi cehennem atesine haram kilar.»

Peygamber (S.A.V)'imiz Allah (C.C) korkusu ile aglarken gögsünden kaynayan kazan gibi bir ses duyulurdu.

Kindi (rahimehullah) der ki:

«Allah (C.C) korkusu ile aglarken dökülen göz yaşlarının bir damlası, denizler büyüklüğündeki cehennem atesini söndürür.»

Ibni Simak (rahimehullah) nefsinin azarlayarak der ki:

"Zâhidler gibi konuşuyor, fakat münafıklar gibi davranıyorsun. Sonra da cennete girmek istiyorsun. Heyhat, heyhat. Cennet baskaları içindir. Onların Amelleri bizim islediklerimiz gibi değildir."

Süfyan-üs Sevrî (rahimehullah) der ki: «Cafer-us Sadik'in yanına vardım ve ona dedim ki; «Ey Allah (C.C)'in Resül (S.A.V)'ünün torunu, bana bir tavsiyede bulun.» Bunun üzerine o bana dedi ki;

«Ya Süfyan! Yalancıda mertlik, kiskançta huzur, tembelde dostluk ve kötü huyluda efendilik olmaz.»

Ona: «Ey Rasûlallah (S.A.V)'in torunu, devam et» dedim. Söyle dedi.

«Yâ Süfyan! Allah (C.C)'in haram kıldıklarından kaçınırsan ibadet etmiş olursun, Allah (C.C)'in sana ayırdığı paya azi olursan müslüman olursun. Insanlardan seninle neler konuşmalarını istiyorsan, sen de insanlara onları söylersen, mümin olursun. Günahkâr ile dostluk kurma ki, sana kötülüklerini öğretmesin.

Yani: «Kisi arkadaşının dinindedir, o yüzden herkes kimi arkadaş edineceğine dikkat etsin» şeklindeki hadise uymalısın. Bir iş yapmak isteyince Allah (C.C)'dan korkanlara danıs.»

Ben ona yine «Devam et, ey Allah (C.C) Resül (s.A.V)'ünün torunu» dedim. O da sözlerine söyle devam etti:

«Ya Süfyan kim soya dayanmayan asalet ve mevkie dayanmayan nüfuz istiyorsa. Allah (C.C)'in emrini kılmasın, günaha girmeksizin Allah (C.C)'a ibadet etmeye yücelsin.»

Ona yine: «Devam et» deyince sunları söyledi:

«Babam bana su üç noktayı titizlikle telkin ederdi. Bana derdi ki; «Yavrum, kötü arkadaşı olanın bası dertten kurtulmaz. Kötü yerlere girip çıkan kinanır. Diline hâkim olmayan kimse, pisman olur.»

Ibni Mübarek (R.A.) der ki:

«— Vübeyb İbni Verd'e sordum: «Allah (C.C)'in emrine zid hareket edenler ibadetten tad alabilirler mi?» Bana: «Hayır. Allah (C.C)'in emrine zid hareket etmeyi kafasına koyanlar da ibadetten tad bulamaz» diye cevap verdi.

imam Ebû Ferec İbn-ül Cevzi (Rehimehullahu) der ki:

"Allah (C.C) korkusu azgın nefsi arzulan yakan bir atestir. Buna göre onun fazileti, yaktığı azgın nefsi arzular ile günahattan uzaklaştırma ve ibadete tesvik etme derecesi ile ölçülür."

Allah (C.C) korkusu nasıl fazilet olmaz ki, âyet ve hadislerden öğrendiğimize göre iffet; vera'; takva, cihad ve benzeri olan Allah (C.C)'a yaklaştırıcı faziletli ameller onun sayesinde kazanılabilir.»

Nitekim ulu Allah (C.C.) buyuruyor ki:

«— Rabb'lerinden çekinen için hidayet ve rahmet vardır.»

(A'raf Sûre-i Celilesi; 154)

Yine ulu Allah (C.C.) buyuruyor ki:

"Allah onlardan, onlar da Allah'dan razı oldular. İşte bu, Rabb'inden korkan içindir."

(Beyyine Sûre-i Celilesi; 8)

«— Allah'ın huzuruna çıkmaktan çekinenlere iki kere cennet vardır. Gerçek mü'minseniz benden korkun.»

(Rahman Sûre-i Celilesi; 209)

"Allah'dan korkanlar, yapılan nasihattan ders alacaklardır."

(A'la Sûre-i Celilesi; 10)

«— Kulları arasında Allah'dan yalnız âlimler korkar.»

(Fâtir Sûre-i Celilesi; 28)

İlmin faziletini bildiren âyet ve hadisler, aynı zamanda Allah (C.C) korkusunun da faziletini belirtmektedirler, çünkü Allah (C.C) korkusu ilmin ürünüdür.

Peygamber'imiz (S.A.S.) buyuruyor ki:

— Kulun vücudu Allah (C.C) korkusu ile ürperince kuru ağacın yaprak dökmesi gibi günahlarından siyirilir.»

Peygamber'imiz (S.A.S.) diyor ki:

"Allah söyle buyurur:

"İzzetim hakkı için kulumda iki güveni, iki korku ile yanyana getirmem; buna göre, dünyada benden yana emin olanları Ahirette korku ile karşılaştırırım. Dünyada benden korkan kimseleri ahirette güvene kavuştururum."

Ebu Süleyman-ud Darani (Rahimehullahi) der ki:

Allah (C.C) korkusu tasımayan kalb, harabedir.

Çünkü Ulu Allah (C.C):

"Gerçekten Allah'ın imtihanından ancak ağır zarara uğrayanlar endişeye düşmezler." buyurmuştur.

54.Tövbenin Fazileti

Tevbenin fazileti hakkında birçok ayet inmistir. Nitekim ulu Allah (C.C) buyuruyor ki:

"Ey müminler, hepiniz günahlarinizdan tevbe ediniz ki, kurtulusa eresiniz."

(Nur Sûre-i Celilesi; 31)

"Allah'in iyi kullari, Allah ile birlikte baska bir ilâha tapmazlar, hakka dayanmaksizin Allah'in haram kildigi canliyi öldürmezler, zina islemezler. Bunlari yapan, agir günah islemis olur. Kiyamet günü azabi kat kat olur ve çaresiz olarak cehennemde ebedî kalir.

Yalniz tevbe edip îman ederek iyi ameller isleyenler müstesna, onlari kötülüklerini Allah iyilige çevirir. Allah bagislayici ve merhamet edicidir.

Tevbe edip iyi amel isleyen kimse, tevbesi kabul edilmis olarak Allah'in huzuruna varir."

(Furkan Sure-i Celilesi: 68—71)

Bu konudaki hadisler de hayli çoktur. Nitekim müslümün rivayetine göre Peygamber'imiz (S.A.S.) buyuruyor ki:

"Gündüz günah isleyenler tevbe etsin diye Allah (C.C) geceleyin rahmat etini uzatir. Gece günah isleyenler tevbe etsin diye de gündüz rahmet elini uzatir. Bu, güneş battigi yerden doguncaya kadar böyle devam eder."

Tirmizinin rivayetine göre, Peygamber'imiz (S.A.S.) buyuruyor ki:

«— Bati tarafinda kirk veya yetmis yillik yol genisliginde bir kapi vardir. Allah (C.C), gökleri ve yeri yarattigi gün onu tevbe için açmıstir, güneş oradan (batidan) doguncaya kadar o kapiyi kapamaz.»

Ulu Allah (C.C.) buyuruyor ki:

"Rabb'inin bazi alâmetleri belirdigi gün insana daha önce getirilmemis olan veya inancina göre hayir kazanmamis olan îman, sahibine yaramaz. De ki. «bekleyin bakalim, biz de bekliyoruz."

(En 'am Sûre-i Celilesi: 158)

Taberaniye göre Peygamber'imiz (S.A.S.) buyuruyor ki:

«-- Cennetin sekiz kapi var, yedisi kapali ve biri, güneş batisindan doguncaya kadar tevbe için açıktir.»

Ibni Mace'ye göre Peygamber'imiz (S.A.S.) buyuruyor kî:

«— Günahlarınız göge dayanacak kadar kötülük isleseniz de sonra tevbe etseniz, yine Allâh (C.C)!i tevbenizi kabul eder»

Hakim'e göre Peygamber'imiz (S.A.S.) buyuruyor ki:

«— Uzun yasayıp tevbe edebilmek insan hesabına büyük bir talihtir.»

Ibni Mâce ve Hakim'e göre Peygamber'imiz (S. A.S.) buyuruyor ki:

«— Herkes günah isler, fakat günahi isleyenlerin en iyileri tevbekârlardır.»

Buhari ile Müslim'e göre Peygamber'imiz (S.A.S.) buyuruyor ki:

«— Bir kul günah isler ve «Ya Rabb'î, ben bir günah isledim, beni affeyle» derse, Rabb'i de: «Kulum; isleyen günahi bağışlayan veya cezalandıran bir Rabb'i olduğunu bildi» buyurarak o kulun günahını bağışlar.

Bir müddet sonra yine aynı kul başka bir günaha girer ve «Ya Rabb'i ben yine bir günah isledim, beni affeyle» derse Rabb'i: «Kulum; islenen günahi bağışlayan veya cezalandıran bir Rabb'i olduğunu bildi» buyurarak onu affeder.

Bir müddet sonra yine aynı kul, başka bir günaha girer ve: «Ya Rabb'i, ben yine bir günaha girdim, onu bana bağışla» derse, Rabb'i «Kulum; islenen günahi bağışlama ve cezalandırma emrine sahip olan bir Rabb'i olduğunu bildi, ne isterse yapsın, kulumu affettim, buyurur.»

Munzir (Rehimehullahu) der ki, «Hadiste geçen (ne isterse yapsın) ifadesinin mânâsi söyle olmalıdır:

Söz konusu kulun her seferinde başka bir günah islediği belirtildiğine göre. islediği her günahıtan pismanlık duyup vazgeçiyor demektir. Böyle olunca her islediği günah üzerine yaptığı tevbe günahına kefaret olarak ona zarar vermiyor. Yoksa hadis, insanın durmadan günah isleyip arkasından sözle tevbe ederek yine aynı günaha dönmenin hoş görüleceğini söylemek istemiyor. Çünkü böylesi, yalancılardan tevbesi olur.»

Ulemadan bir cemaatin rivayetine göre, Peygamber'imiz (S.A.S.) buyuruyor ki:

«— Müminin islediği her günah kalbinde siyah bir nokta meydana getirir. Tövbe edip kötülükten siyrilerek af dileyince o siyah nokta kalbinden silinir. Eger günaha günah eklerse siyah noktalar çoğalıp kalbini kaplar, iste:

«Hayir hayir, onların isledikleri günahlar, kalblerinde pas bağlamıştır» (Mutaffif Sûre-i Celilesi; 14) mealindeki âyette belirtilen «pas» bu noktaya isaret etmektedir»

Tirmizi'ye göre Peygamber'imiz (S.A.S.) buyuruyor ki:

«— Can bogaza dayanmadıkça Allah (C.C) kulun tevbesini kabul eder.»

Taberanî'ye göre sahabelerden Hz. Muaz İbni Cebel (R.A.) der ki. «Bir gün Peygamber'imiz elimden tuttu, birlikte bir mil kadar yürüdüktan sonra bana dedi ki:

«— Ya Muaz! Allâh (C.C)'dan korkmayı, dogru konusmayı, sözünde durmayı, emaneti yerine getirmeyi, hiyanetten uzak durmayı, yetimi esirgemeyi, komsularına iyi davranmayı, öfkeyi bastırmayı, yumusak sözlü olmayı, selamlasmayı, imama bagli kalmayı, Kur'an-i Kerim hakkında derin derin düşünmeyi. Ahireti sevmeyi, hesaba çekilmekten çekinmeyi, uzak vâdeli emeller beslememeyi ve iyi amel islemeyi sana tavsiye ederim.

Buna karsilik müslümana sövmekten, yalanciya inanmaktan, yahut dogru sözlüyü yalanci çıkarmaktan, adil imama bas kaldirmaktan, yeryüzünde kargasalik çıkarmaktan, seni menederim.

Ya Muaz! Her agacin, her tasin yaninda Allâh (C.C)'i an, açiga açık ve gizliye gizli olmak üzere her günaha karsilik ayri bir tevbe yap.«

Isfahanî'ye göre Peygamber'imiz (S.A.S.) buyuruyor ki:

"Kul günahlarından tevbe edince Allâh (C.C) onun günahlarını koruyucu meleklerle, vücudunun azalarına ve yer yüzündeki iz ve belirtilerine unutturur da Kiyamet Günü, günahının hiç sahidi olmaksizin Allâh (C.C)'in katina çıkar."

Yine Isfahanî'ye göre Peygamber'imiz (S.A.S.) buyuruyor ki:

«— Günahına pisman olan Allâh (C.C)'in rahmetini, kendini begenen ise O'nun gazabini bekler.

Ey Allâh (C.C)'in kullari! Bilmis olun ki herkes isledigi amele göre hesaba çekilir. Hiç kimse iyi ve kötü amelinin karsiligini görmeden dünyadan çıkmaz. Ameller, niyyetlerine göre degerlendirilir.

Gece ile gündüz birer binek hayvanidirlar, onların sirtinda âhirete dogru, iyi yol alin. Tevbede ve iyi amel islemeyi ertelemekten sakinin, çünkü ölüm ansizin gelir. Allâh (C.C)'in merhametine güvenip kendinizi aldatmayin, biliniz ki, cehennem size pabucunuzun bagindan daha yakindir.»

Arkasından Peygamber'imiz:

«Zerre kadar iyilik isleyen onun karsiligini görür, zerre kadar kötülük isleyen de karsiligini görür.» (Zilzal Sûre-i Celilesi; 7-8) mealindeki âyeti okudu.

Taberanî'ye göre Peygamber'imiz (S.A.S.) buyuruyor ki:

«— Günahlarından tevbe eden kimse, günâhi olmayan kimse gibidir.»

Beyhakî'ye göre Peygamber'imiz (S.A.S.) buyuruyor ki:

«— Günahlarından bagislanmasini diledigi halde onu islemeye devam eden kimse, Rabb'i ile alay etmis gibidir»

Ibni Hibban ve Hâkim'e göre Peygamber'imiz (S.A.S.)

«Islenen günaha karsi pismanlik duymak tevbedir» buyuruyor. Yani pismanlik tevbenin ana temelidir. Arafat'a çıkmak haccin temel esaslarından biri olduğu gibi.

Fakat duyulan pismanligin Allâh (C.C)'in emrini kirmaktan, yapilan hareketin çirkinliginden ve karsiliginda ugranilacak azabdan dolayi olmasi gerekir. Yoksa günah islendigi için malca zarara ugramaktan korkarak pisman olmak tevbe yerine geçmez.

Hâkim'e göre Peygamber'imiz (S.A.S.) buyuruyor ki:

"Allah (C.C) bir kulun isledigi günahdan dolayi pismanlik duyugunu bilir bilmez, daha kul afv dilemeden onu afveder."

Müslim'e göre Peygamber'imiz (S.A.S.) buyuruyor ki:

"Varligimi kudret eiinde tutan Allâh (C.C'a yemin ederek söylüyorum ki; eger siz günah isleyip arkasindan günahlarinizin afvini dilemeseydiniz, Allâh (C.C sizi ortadan kaldirarak yerinize günah isleyip afv dileyen bir kavim getirir ve günahlarini bagislardi."

Peygamber'imiz (S.A.S.) buyuruyor ki:

«— Allâh (C.C övülmeyi herkesten çok sever, bu yüzden kendini övmüştür. Allâh (C.C'dan daha gayretli kimse yoktur. Bu yüzden çirkin davranislari haram kilmistir. Allâh (C.C) kendisinden özür dilenmesini herkesten çok sever, bu yüzden kitap indirmis, peygamberler göndermistir.»

Müslim'in rivayetine göre Cuheyne kabilesinden bir kadin bir gün Peygamber (s.a.v)'imize gelir, kadin zinadan hamiledir. Peygamber (s.a.v) 'imize: «Yâ Rasûlallah (s.a.v), haddi gerektiren bir günah isledim, cezami tatbik et» der.

Peygamber'imiz kadinin velisini çağirarak ona

«Bu kadina iyi bak, dogum yapinca onu bana getir» der. Adam da Peygamber (s.a.v)'imizin dedigi gibi yapar.

Kadin getirilince Peygamber (s.a.v)'imiz elbisesinin sikica üzerine baglanmasını emreder ve O'nun emri üzerine kadin recm edilir. Sonra da Peygamber (s.a.v)'imiz onun cenaze namazini kilar.

Hz. Ömer (R.A.) «Zina ettigi halde onun cenaze namazini mi kiliyorsun, yâ "Rasûlellah (s.a.v)» der. Peygamber (s.a.v)'imiz ona söyle cevap verir:

«Bu kadin öylesine bir tevbe yapti ki, yetmis Medineliye bölüstürülse, onlara bile kâfi gelirdi. Sen kendiliginden Allâh (C.C için canina kiyandan daha makbul hic bir kimseye rastladin mi?>

Tirmizî, Ibni Hibban ve Hâkim'e göre Ibni Ömer (R.A.) der ki: «Peygamber (s.a.v)'imizden bir çok kerreler duyugum bir hadisi nakledeyim, O söyle buyurdu:

«— Israilogullarindan Kifl adinda günah islemekten çekinmeyen biri vardi. Bir gün yanina bir kadin geldi. Kifl ona irzina geçmek karsiliginda altmis dinar verdi.

Adam kocanın karısına yanastigi gibi kadina sokulunca kadin titreyip aglamaya basladi, adam «Niye agliyorsun, yoksa benden hoslanmadin mi» diye sordu. Kadin «Hayir, mesele hoslanmamak degil, fakat bu isi simdiye kadar hic yapmis degilim. Simdi de maddî sikinti yüzünden yapmaya mecbur kaldim» diye cevap verdi.

Adam kadina «Madem ki, simdiye kadar yapmadigin bir is, kalk git, para da senin olsun. Allâh (C.C')a yemin ederim ki, ben de bundan böyle artik günah islemeyecegim» dedi ve o gece öldü. Sabahleyin kapisinda «Allah Kifl'i afvetti» diye yazili oldugu görüldü.»

Ibni Mes'ûd (R.A.) der ki:

«İki komsu köy vardi, birinin halki iyi, öbürünün kötü idi. Halki kötü dan köyden biri halki iyi köye dogru yola çikti, fakat iki köy arasinda öldü.

O adam hakkında seytan ve melek anlasmazliga düstüler. Seytan «Vallahi, o bana hiç karsi gelmis degildi» dedi. Melek de, «Fakat köyden tevbe etmek üzere ayrilmisti» dedi.

Ulu Allâh (C.C) aralarina girerek, ölünün hangi köye daha yakin oldugunun tesbit edilmesine hükmetti. Neticede iyilerin köyüne bir karis daha yakin oldugunu gördüler. Bunun üzerine afvedildi.

Ma'mer (R.A.): «Ben de bu hususda adami «iyilerin köyüne Allâh (C.C) yaklastirdi» diyenleri isittim demistir.

Buharî ve Müslim'e göre Peygamberimiz (S.A.S) buyuruyor ki:

«— Sizden çok önceleri yasayanlardan bir adam doksandokuz kisi öldürmüdü. Bunun üzerine o günün en mühim âlimini arastirdi, ona bir rahibi tavsiye ettiler. Rahibin yanina varinca ona doksandokuz kisi öldürdüğünü söyleyerek tevbesinin kabul edilip edilmeyecegini sordu. Rahip ona «hayir» deyince onu da öldürdü, böylece öldürdüklerinin sayisi yüze ulasti.

Arkasindan yine o günün en büyük âlimini sordu, ona yüksek bir âlimi tavsiye ettiler. Adam âlime yüz kisi öldürdüğünü söyleyerek tevbesinin kabul edilip edilmeyecegini sordu. Âlim ona elbette tevbe edebilecegini, tevbe ile kendisi arasina hiç kimsenin girmeye hakki olmadigini bildirerek ona «Yürü, filân yere var, orada Allâh (C.C)'` a ibadet eden insanlar yasiyor, onlar ile birlikte sen de Allâh (C.C)'a ibadet et, köyüne dönme, çünki orasi kötü bir yerdir» dedi. Adam da yola koyuldu, fakat yari yolda öldü.

Bunun üzerine Azab melekleri ile rahmet melekleri adam hakkında anlasmazliga düstüler. Rahmet melekleri bu adam tevbekâr olarak ve kalbi ile Allâh (C.C)'a yönelerek buraya geldi» dediler. Azab melekleri de «O hiç bir iyilik islemedi» dediler.

Bu sirada insan kiligina girmis bir melek çikageldi, rahmet ve azab melekleri onu anlasmazliklarini çözmek üzere hakem kabul ettiler.

Insan kiligindaki melek «Her iki mesafeyi de ölçüp karsilastirin. Hangi tarafa

daha yakinsa o tarafa ait olsun» dedi. Mesafeleri ölçüp karsilastirinca varmak istedigi yere daha yakin oldugu görülerek onu rahmet melekleri götürdü.»

Diger bir rivayete göre hadisin son kısmi şöyledir. «...Adamin ölüsü İyiîer köyüne bir karis daha yakin oldugu için iyilerden sayildi.»

"Baska bir rivayete göre de hadisin bu kısmi şöyledir.

«... Allâh (C.C beriki, köye «uzaklas» ve öteki köye «yakina gel» diye emrettikten sonra insan kiligindaki melek «Her iki tarafa olan mesafeyi ölçüp karsilastirin» dedi. Ölçüp karsilastirinca iyiler köyüne bir karis daha yakin oldugunu gördüler, böylece afvedilmis oldu.»

Baska bir rivayete göre hadis söyle sona ermektedir, «... Ö!üm melegi gelince adem son bir gayret ile gögsünü iyiler köyüne dogru sürükledi.»

Taberanî'ye göre Peygamber'imiz (S.A.S.) buyuruyor ki:

"Adamin biri pek azgin idi, yolda biri ile karsilasti, ona «Hepsi de haksiz yere olmak üzere doksan dokuz kisi öldürdüm, acaba tevbem kabul olunur mu» diye sordu. «Hayir» deyince onu da öldürerek yine yola koyuldu.

Bir müddet sonra baska biri ile karsilasti, ona da «hepsi de haksiz yere olmak üzere yüz kisi öldürdüm, tevbemin kabul edilmesi için bir çare var mi?» diye sordu.

Adam kaatile «Eger sana «Allâh (C.C tevbe edeni reddeder» dersem, yalan söylemis olurum. Surada vakitlerini ibadet ile geçiren bir kisim insan var, onlara var, birlikte Allâh (C.C) 'a ibadet edersiniz» diye cevap verdi. Kaatii o yöne dogru yola koyuldu, fakat yolda öldü.

Rahmet ve azab melekleri adamin ölüsünü hangi tarafın kaldiracagi konusunda anlasmazliga düstüler. Bunun üzerine Allâh (C.C) aralarini bulsun diye onlara bir melek gönderdi. Gelen melek «iki yere dogru olan mesafeyi ölçüp karsilastirin, ölü hangi tarafa daha yakinsa oranin halkindandir» dedi. Mesafeleri ölçüp karsilastirinca ölü'nün tevbekârlar yurduna bir parmak kadar daha yakin oldugunu gördüler, böylece afvedimis oldu.»

Baska bir rivayete göre hadisin son" kısmi şöyledir, «... Sonra katil baska bir rahibe vardi ve «Ben yüz kisi öldürdüm, tevbemin kabul edilme çaresi var mi» dedi. Rahip adama dedi ki. «Çok ileri gitmissin. Bilmiyorum. Fakat yakinlarda iki köy var, birinin adi «Nasere» digerininki ise «Kefere. Nasere halki cennetliklerin amellerini isler, köyde kendilerinden baska kimse oturmaz. Kefere halki ise cehennemliklerin amellerini islerler, köyde yalnız kendileri oturur.

Simdi sen var, Nasere'ye git, eger orada kalir, onların amelleri gibi amel islersen tevbemin kabul edilecegi süphesizdir.»

Adam Nasere'ye varmak amaci ile yola çikti, fakat iki köy arasinda öldü. Melekler kaatilin ölüsünü ne yapacaklarini Allâh (C.C)'dan sordular. Ulu Allâh

(C.C) onlara: «Bakin bakalim, adamin ölüsü hangi köye daha yakinsa kendisini o köy halkından yazin» buyurdu.

Mesafeleri ölçüp karsilastirinca adami bir parmak kadar Nasere'ye daha yakin bularak kendisini bu köy halkından saydilar.»

55.Zûlmü Nehyetmek

Ulu Allah (C.C.) buyuruyor ki;

«—Zulmedenler yakinda hangi tarafa varacaklarini anlayacaklardir (Suara Süres-i Celilesi; 227).

Peygamber'imiz (S.A.S.) buyuruyor ki:

"Zulüm, Kiyamet Günü karanliklaridir.»

Yine Peygamber'imiz (S.A.S.) buyuruyor ki:

«— Haksizlik ile bir karis topragi ele geçirenin, Allah (C.C) Kiyamet Günü boynuna yedi kat yeri geçirir.»

Bir kitapta yazdigina göre ulu Allah (C.C):

«Benden baska yardimcisi olmayan kimseye zulmedene gazabim pek çetindir» buyuruyor.

Sâir ne güzel söylemistir:

«Güçlü iken zulmetme.

Çünkü zûlmun sonu pismanliga döner.

Gözlerin uyur, fakat mazlum uyaniktir.

Hep beddua eder sana, Allâh (C.C)'in gözleri de uyaniktir.»

Diger bir sâir de ayni konuda söyle der:

«Zâlim yeryüzünü binek hayvanina çignetip.

Kötülük kazanmada gemiyi iyice aziya takinca.

Onu zamanin gelismelerine birak.

Cünki bu gelismeler onun karsisina hesabinda olmayan seyler çikarir.»

Setefden bir zat, «Düskünlere zulmedip de güçlülerin kötülerinden olma» demistir.

Ebû Hureyre (R.A.) der ki; «Toy kusu. her hangi bir zâlimin zulmünden duyduğu korkudan yuvasında ölür.»

Söylendigine göre Tevrat'da şöyle yazilidir.

«Kiyamet Günü, Sirat köprüsünün arkasından şöyle bir ses gelir:

«Ey azgin zorbarlar, ey gemi aziya takmis eskiyalar! Allah izzeti hakki için yemin eder ki, bu gün su köprüyü hiç bir zâlimin zulmü asmayacaktır.»

Sahâbelerden Câbir (R.A.) der ki.

«Habesistan'dan dönünce Peygaber (s.a.v) 'imiz bize Habesistanda gördüğünüz en sasirtici olayi bana anlatir misiniz» dedi.

Kuteybe'nin beyanina göre bu göçmenlerden biri olan Hz. Ali (K.V.) şöyle konustu:

«— Ya Rasûlallah (s.a.v), bir gün hep birlikte birarada oturuyorken önümüzden oranin yerlisi olan yasli bir kadin geçti. Basinda bir su testisi vardi ve yerli bir delikanli ile karsiladi.

Delikanli bir eli ile kadini ensesinden tutarak itti, kadin dizüstü yere kapaklandi ve testisi kirildi.

Kalkinca delikanliya dönerek «Ey zâlim Allah (C.C) Kürsî'yi kurup gelmis geçmiş herkesi toplayınca, eller ve ayaklar dile gelerek islediklerini bir bir anlatacaklar, yarin O'nun huzurunda aramızdaki dava ne olacak, göreceksin» dedi.

Bunun üzerine Peygamber'imiz (S.A.S.) buyurdu ki:

«— Allah zayıfın hakkını güçlüden almayan bir topluluğu temize çıkarır mı hiç?»

Peygamber'imiz (S.A.S.) buyuruyor ki:

«— Ulu Allah (C.C) su bes kisiye gazab eder, dilerse gazabini dünyada yürürlüğe koyar, dilerse âhirette onlari cehenneme atar. Bu bes kisi sunlardır:

1 — idare ettiklerinden hakkim aldigi halde ontara karsi insafli davranmayan ve ugradiklari haksizliga engel olmayan devlet Baskani.

2 — Idare ettikleri kendisine bagli kaldigi halde, güçlüler ile zayıflarin arasini bulmayan ve arzusu uyarınca konusan yetkili.

3 — Ailesine, çoluk - çocuguna Allah (C.C)'a ibâdet etmeyi telkin etmeyen ve onlara dinleri hakkında gereken bilgileri öğretmeyen kimse,

4 — Çalistirdigi işçiye hakettigi ücreti vermeyen kimse.

5 — Mehri konusunda karisina haksizlik eden erkek.»

Abdullah Ibni Selâm (R.A.) der ki; «Ulu Allah (C.C) insanlari yaratip ayaklari

üzerine dogruduklari zaman baslarini Allah (C.C)'a kaldirarak «Yâ Rabb'i, sen kim ilesin» diye sordular. Ulu Allah (C.C) da: «Hakki verilinceye kadar mazlumun yanindayim» buyurdu.

Veheb Ibni Munebbih (R.A.) der kî: «Zorbanin biri bir kösk yapar, etrafina sûr çeker. Bu arada yasli bir kadin gelerek köskün yakininda barinabilecegi bir küçük kulübe kurar.

Bir gün zorba atina binerek gelir, köskün çevresini gezer. Bu arada yasli kadinin kulübesi gözüne ilisir. «Bu kimindir» diye sorar, kendisine kulübenin yasli ve yoksul bir kadinin barinagi oldugu söylenir.

Zorbanin emri ile kulübe derhal yikilir, kadin gelince kulübesinin yikildigini görür. «Kulübemi kim yikti» diye sorar, kendisine «Kral onu görünce yiktirdi» diye cevap verilir.

Bunun üzerine kadin basini göge kaldirarak der ki, «Yâ Rabb'i, ben burada yoktum, peki sen neredeydin?!»

Bunun üzerine Ulu Allah (C.C) Cebrail (A.S)'e: "içindekiler ile birlikte köskün altini üste getirmesini emreder". Cebrail (A.S) de aldigi emri derhal yerine getirir.»

Söylendigine göre Bermekilerin ileri gelenlerinden biri oglu ile birlikte zindana atilince ogul babaya, «Babacigim, onca saltanattan sonra zincire vurulduk, zindana düstük» der. Babasi ogluna, «Yavrum, mazlumun bedduasi geceleri yürüdü, biz farkinda olmadik ama Allah (C.C)'in gözünden kaçmadi» der.

Yezid Ibni Hakim (R.A.) der ki:

"Zulmettigim kimse kadar hiç kimseden korkmus degilim. Çünkü o bana Allâh (C.C) yeter. Allâh (C.C) seninle benim aramızdadir der. Halbuki ben onun destekçisi yalnız Ulu Allâh (C.C) oldugunu bilirim."

Ebû UmAme (R.A) der ki;

«Zâlim Kiyamet Günü Sirat köprüsüne varınca mazlum önüne çikarak yaptigi haksizligi kendisine hatirlatir. Böylece zâlimler ellerindeki iyi amelleri vermeden mazlumların ellerinden yakalarını kurtaramazlar. Eger iyi amelleri yoksa zulümleri kadar günah mazlumlardan alinarak yüklenir, böylece cehennem en alt katina gönderilirler.»

Abdullah Ibni Ünés (R.A.) der ki; «Ben Peygamber (s.a.v)'imizi söyle buyururken isittim:

"Insanlar Kiyamet Günü çirilçiplak, yalin ayak ve sünnetsiz olarak meydana toplanirlar. Uzaktan ve yakindan ayni ayarda duyulan bir ses tonu ile onlara söyle seslenilir:

"Hesaplasmanın mutlak hâkimi benim. Cennetliklerden hiç birinin kendisinden bir fiske veya daha büyük bir zülüm görmüs bir cehennemlik hak isterken cennete girmemesi gerekir. Üzerinde bir fiske kadar veya daha büyük bir

haksizlik bulunan hiç bir cehennemligin de zulmünün hesabini vermeden cehenneme girmemesi gerekir." Rabb'in hiç kimseye zulmetmez."

Biz «Yâ Rasûlallah (s.a.v), bizler çirilçiplak, yalin ayak ve sünnetsiz olarak biraraya getirilecegimize göre bu hak alis - verisi nasil olacak» diye sorduk.

Peygamber (s.a.v)'imiz: «Tam ceza olarak iyilikler ve kötülüklerle hesaplasacaksınız. Rabb'in hiç kimseye zulmetmez» diye cevap verdi.

Peygamber'imiz (S.A.S) buyuruyor ki:

«— Kim haksiz yere baskasına bir kamçı vurursa, Kiyamet Günü karsiligi olan cezaya çarpilir»

Söylendigine göre Pers hükümdarlarından biri oglunu okutup yetistirmek üzere bir muallim tutar. Sahzade terbiye ve fazilet yönünden beklenen amaca ulasinca muallim bir gün onu karsisina alir. Kabahatsiz, sebepsiz yere aci bir sekilde döver. Sahzade muallime karsi kin baglar.

Babasi ötüp tahta kendisi geçince muallimi huzuruna çağirarak ona; «Falan gün beni kabahatsiz ve sebepsiz yere agir bir sekilde dövmenin sebebi ne idi?» diye sorcr.

Muallim ona su cevabi verir, «Ey Pâdisâh, bilmis ol ki fazilet ve terbiye yönünden arzulanan seviyeye ulasinca babandan sonra tahta çikacagini anlamistim. Bu yüzden hic kimseye zülmetmeyesin diye sana dayagin ve zulmün acisini tattirmek istedim.»

Bunun üzerine Padisah ona: Allah (C.C) hayrini versin demis, sonra kendisine bahsis verilmesini emrederek birakmistir.

56.Yetime Zulüm Etmeyi Yasaklamak

Ulu Allah (C.C.) buyuruyor ki:

"Yetimlerin mallarini zalimce (haksiz yere) yiyenler, ancak ve ancak karinlarina ates dolduruyorlar. Onlar cehenneme atilacaklardir."

(Nisa Sure-i Celilesi; 10)

Katade (R.A.) der ki. «Bu âyet Gadafan kabilesinden bir adam hakkında inmistir. Bu adam Vâli olmus onun küçük yastaki yetim yegenin malini yemistir.»

Âyetteki «zâlimce» deyimini «zorla» veya «haksiz yere» demektir, buna göre fikh kitaplarında belirtilen sartlar uyarınca, haksizlik maksadi tasimaksizin yetimin malini kullanmak bu hükmün disindadir.

Ulu Allah (C.C.) buyuruyor ki:

"Yetimin velisi zengin ise, yetim malından yemekten uzak dursun, fakir ise ölçülü olarak ondan yesin."

(Nisa Sure-i Celilesi; 6)

Âyetteki «ölçü olarak» ifadesi, «ihtiyaca yetecek kadar» veya «borç olarak» yanud «emeginin karsiligi olarak» demektir. Veli yetim malinden aldigi borcu, eli genisleyince geri verir, eli hiç bir zaman genislemese, aldigi kendisine helâldir.

Ulu Allah (C.C.) su âyette yetimlerin hakkinin önemi ve bu hususta gayet titiz davranilmasi konusunda velileri uyarmaktadır.

Ulu Allah (C.C.) söyle buyuruyor:

"Arkalarinda zavalli yavrular birakirlarsa zulüm göreceklerinden korkanlar ayni endiseyi yetimlere karsi da duysunlar, Allâh'dan korkarak dogru konussunlar."

(Nisa Sure-i Celilesi; 9)

Âyetin, malin üçte birinden fazlasi için yapılacak olan vasiyetler ile ilgili oldugunu ileri süren görüs bir yana birakilacak olursa yukardaki Allah (C.C) Kelâmının özü, mes'ûliyyeti altında yetim barindiran kimse hakkındadır. Âyet yetime hitap tarzina varincaya kadar her hususta iyi davranmaya tesvik etmektedir. Yetimin velisi ona kendi çocugu imis gibi «yavrum» diye hitap etmeli, öldükten sonra malinin çocuguna ve zürriyetine nasil iyilik ve ikramla taksim edilmesini ve onun malina bakilmasini isterse yetime de öyle muamele etmelidir.

Çünkü ceza gününün hâkimi, herkese amelinin karsiligini verir. Sen ne yaparsan onun aynisini görürsün.

Insanoglu baskasinin mal ve evlâdi üzerinde güven içinde tasarruf ederken ansizin ölümün pençesine düşer, o zaman, Allah (C.C) ona, mali, çoluk - çocugu, karisi ve diger yakinalari hakkında baskalarına yaptiginin tipkisi olan bir muamele ile mukabele eder. Eger iyi davrandi ise karsilasacagi mukabele de iyi. Kötü davranmissa görecegi mukabele de kötü olur.

Buna göre akli basinda olan bir kimse, dininin zedelenmesinden endise etmiyorsa kendi malina ve çoluk - çocuguna karsi endise duymali; velinin — yetim olsalar — çocuklarına karsi nasil davranilmasini istiyorsa, mes'ûliyyeti altında yasayan yetimlere karsi da ayni tavrı takinmelidir.

Bildirildigine göre Ulu Allah (C.C), Hz. Davud'a (A.S.) buyurdu ki:

«Yâ Dâvud! Yetime karsi cana yakin bir baba gibi ve dula karsi da müsfik bir koca gibi davran. Bilesin ki, ne ekersen onu biçersin. Çünkü günün birinde mutlaka öleceksin, senin de geriye yetim çocugun ve dul esin kalacak.»

Yetim malina karsi titizlik göstermek, bu hususta zulümden kaçınmak hakkında âyetlerdeki ikazi destekleyen, bu vahim ve yıkici kötülüğe kapılmaktan insanlari uzak durmaya çağiran bir çok hadisler vardır.

Müslim'e göre Peygamberimiz (S.A.S.) buyuruyor ki:

«— Ya Ebû Zerr! Seni zavalli görüyorum, ben kendim için ne istiyorsam, senin için de onu diliyorum. Sakin iyi kisiye bile âmir olma. Sakin yetim malina veli olma.»

Buhari ve Müslim'in rivayetine göre Peygamber'imiz (S.A.S.) buyuruyor ki:

«— Su yedi mahvedici seyden kaçinin.»

Sahabiler «Yâ Rasûlallah (s.a.v) nedir onlar?» diye sorarlar. Peygamber (s.a.v)'imiz onlara su cevabi verir:

«1) Allah'a ortak. 2) Büyücülük, 3) Haksiz yere Allâh'in haram kildigi bir canliyi öldürmek, 4) Faiz yemek, 5) Yetim mali yemek.

Peygamber'imiz (S.A.S.) buyuruyor ki:

«— Su dört kimseyi cennete koymamak» oranin nimetlerinden kendilerine taddirmamak Allah (C.C)'in kesin kararidir.

1) Devamli içki içen.

2) Faiz yiyen.

3) Haksizlikla yetimin malini yiyen.

4) Ana - bayaya âsi olan.»

Ibni Hibban'a göre Peygamber (s.a.v) 'imizin Amir Ibni Hazm vasitasiyle Yemen halkina gönderdigi mektubun bir yerinde sunlar yazili idi:

«— Kiyamet Günü Allah (C.C) katinda en büyük günahlar sunlardir.

1) Allah (C.C)'a ortak kosmak.

2} Haksiz yere mü'min bir cana kiymak.

3. Savas günü Allah (C.C) yolundan kaçmak.

4) Ana - babaya âsi olmak.

5) Namusiu bir kadina zina iftirasi atmak.

6) Büyücülük öğrenmek.

7) Faiz yemek, yetim mali yemek.»

Peygamber'imiz (S.A.S.) buyuruyor ki:

«— Kiyamet Gününde, bir kavim ates fiskirarak kabirlerinden

dogrulacaklardir.» Peygamber (S.A.S.)'imize «Bunlar kimlerdir. Yâ Rasûlallah (S.A.S.)» diye soruldu. O su cevabi verdi.

Ulu Allah (C.C)'in: «Yetimlerin mallarini haksizlikla yiyenler, karinlarinda atesten baska bir sey yemezler» mealindeki âyetini görmüyor musun?»

Müslim'e göre Miraç hadisinin bir yeri şöyledir:

«— Bir de baktim bir takim adamlarin yanindayim. Onlara kimler tevkil edilmis, çenelerini parçalayan baska bir gurup da atesten getirerek agizlari ve yuttuklari taslar arkalarindan çikiyor. Cebrail (A.S)'e «Bunlar kimdir?» diye sordum, bana: «Bunlar yetimlerin mallarini haksizlikla yiyenlerdir, onların yedigini karinlarinda tutusan atesten baska bir sey degildir» diye cevap verdi.»

Kurtûbî tefsirinde Ebû Said-ül Hudrî (R.A.) nin rivayetine dayanarak Peygamber (s.a.v) 'imizin söyle buyurdugu bildiriliyor.

«Mirâc gecesi dudaklari deve dudagina benzeyen bir takim kimseler gördüm, baslarinda dudaklarindan tutan kimseler vardi. Bunlar kendilerine biraz sonra arkalarindan düsürdükleri atesten kayalar yutturuyorlardi. Cebrail (A.S)'e «Bunlar kim?» diye sordum. Bana «bunlar yetimlerin mallarini haksizlikla yiyenlerdir» diye cevap verdi.»

57.Kibrin Kötülüğünü Belirtmek

Kibirliğin fenaligi ve kötü akibeti hakkında daha önce söylediklerimize ilâveten sunlari söylemek istiyoruz. Bu huy Iblisin isledigi ilk günahdir. Allah (C.C) da kendisini lanetleyerek gökler ve yerler kadar genis olan cennetten cehennem azabina kovmustur.

Bir Hadis-i Kudsî'de: Ulu Allah (C.C) «Ululuk, ridam, azamet de gömlegimdir. Bunlari birinde bana ortak çikani hic aldirmadan belini kirarim.» buyuruyor.

Peygamberimiz (S.A.S.) buyuruyor ki:

"Kibirli erkek kiliginda, karincalar gibi Mahsere getirilirler. Her taraflarini kosluk kaplar. Cehennemliklerin terleri kendilerine içirilir."

Peygamber'imiz (S.A.S.) buyuruyor ki:

«— Üc kimse vardi. Kiyamet Günü Allah (C.C) onlar ile ne konusur, ne taraftarina bakar, onlara aci bir azab vardi:

- 1) Zina eden yasli.
- 2) Zâlim devlet baskani.
- 3) Büyüklük taslayan fakir.»

Rivayete göre Hz. Ömer (R.A.) «Ona Allâh (C.C)'dan kork» denince, "Günah ile böbürlenme duygusuna kapilir." mealindeki âyeti okuyunca (saskinligini ifade etmek üzere)

«Hic süphesiz, biz Allah'iniz ve O'na dönecegiz» mealindeki âyeti tekrarladi. Bu arada iyiligi emreden biri atildi. Onu öldürdü. Bunun üzerine baska birisi öne atilarak «iyilik emredenleri mi öldürürsün?» dedi. Onu da öldürdü. Böylelikle hem kendisine, kendini begenerek emir vereni ve hemde de kendini begendigi için yaptigina karsi cikani öldürdü.»

Ibni Mes'ûd (RA) der ki. «Biri adama «Allâh (C.C)'dan kork» denince, «Sen kendine bak» demesi, günâh olarak yeter.»

Peygamber (s.a.v)'imiz adamin birine:

"Sag elînle ye» dedi. Adam «Yapamiyorum» diye cevap verdi. Peygamber (s.a.v)'imiz ona «Yapamayasin!" dedi. Çünkü adami sag eliyle yemekten kibir engellemisti. Bir müddet sonra koluna felç indi de onu artik kaldiramadi.

Sabit Ibni Kays (R.A.) bir gün Peygamber (s.a.v) 'imize «Ben gördüğün gibi güzelligi seven biriyim, bu kibirlilik midir, ya Rasûlallah (s.a.v)» diye sorar. Peygamber (s.a.v)'imiz ona:

«Hayir. Kibir hakki kabul etmemekten ve baskalarini hor görmekten ileri gelir. Oysa ki, baskalari da kibirli gibi veya daha faydali birer insandir.»

Vehb ibni Munebbih (R.A.) der ki; »Hz. Musa (a.s) Firavun'a iman et de kirallik yine senin olsun» diye teklif edince Firavun «Hamana danisayim» diye cevap verir. Haman'a danisince ona der ki. «Simdi sen tapilan bir Rabb iken tapan bir kul olacaksin.» Bunun üzerine Allah (C.C)'a kul olmayi ve Hz. Musa (a.s)'ya uymayi reddetmis, Allah (C.C) da onu suda bogmustur.

Kureysliler Ulu Allah (C.C)'in

«Su Kur'ân iki köyün büyük adamina inseydi ya.» (Zuhrûf Sûre-i Celilesi: 31) mealindeki âyette bildirilen itirazi ileri sürmüsiydi.

Katade (r. a.) der ki. «Iki köyün ileri geleni» Velid Ibni Magire ile Ebu Mes'ûd-us Sakafî'dir. Bunlar Peygamber (S.A.V)'imlz için: «O yetim bir çocuktur. Allah (C.C) O'nu bize nasil oldu da peygamber gönderdi» diyerek Peygamber (s.a.v) 'imizden daha büyük bir reis aradilar.

Ulu Allah (C.C.) onlara cevap olarak söyle buyurdu:

«— Rabb'inin rahmetini onlar mi bölüstürüyorlar!» (Zuhrûf Sûre-i Celilesi; 32)

Sonra Ulu Allah (C.C) cehenneme girip de «Sûfe» ehli gibi hor gördükleri kimseleri orada göremeyince düşecekleri saskinligi onlara dünyada iken bildirerek buyuruyor ki:

"(Dünyada) hor gördüğümüz kimseleri niye göremiyoruz?" (Sad Sûre-i Celilesi; 62) diyecekler.

Ileri sürüldüğüne göre bunlar, yukarıdaki sözler ile Ammor, Bilal, Süheyb ve Miktad (R. Anhuma) gibi sahâbileri kasederler.

Vehb ibni Munebbih (R.A.) der ki; «ilim yagmur suyu gibidir. Yagmur suyu nasil gökten tatli saf olarak iner, agaclar onu kilcal kökleri ile emerek tatlari ne ise ona çevirirler, böylece aci olan daha aci, tatli olan daha tatli olur. ilim de öyledir. İnsanlar onu himmet ve arzularina göre bellerler. 8öylece o. kibirliyi daha kibirli yaparken alçak gönüllünün de tevazûunu arttirir. Çünkü kibirliligi amaç edinen kimse câhildir, ilim kazaninca kibirliligine sebep bularak daha da kibirli olur. Fakat câhilken Allah (C.C) Korkusu tasiyan kimse, bilgisini arttirinca, tavrini sebep edinerek Allah (C.C) Korkusu, çekingenlik ve tevazuu daha da artar.

Bundan dolayidir ki ibni Abbas'in rivayet ettigine göre Peygamber'imzi (S.A.S.) söyle buyurmudur:

«— Oyle bir kavim gelecek ki Kur'an okuyacaklar girtlaklarindari öteye geçmeyecek ve biz «Kur'ân okuduk. Kim bizden daha güzel okur, kim bizden daha iyi bilir.» diyeceklerdir.

(Sonra sahâbilere dönerek) «Bu kimseler sizin aranızdan çıkacak. Ey ümmet iste cehennemın yakiti onlardır.» diye buyurdu.

Hız. Ömer (R.A.) der kim, «Âlimlerin büyüklenenleri olmayın.» Bilginiz cehaletinize yetmez.»

Rivayete göre her yerde kargasalik çıkardigi için «Israilogullarının serserisi» diye söhret kazanan bir adam «îsrailogullarının Âbidi» diye isim yapan bir zât ile karsilasir, âbidin basi üzerinde kendisini devamlı olarak gölgesi altında tutan bir bulut dolasmaktadır.

Serseri onun yanına varınca içinden «Ben Israilogullarının Serserisi, bu adam ise Israilogullarının âbididir. Eger onun yanında oturursam. belki Allah (C.C) bana merhamet eder» diye düşünerek âbidin yanına oturur.

Âbid de içinden «Ben Israüogullarının âbidi, bu ise Israilogullarının serserisidir. Nasil olur da benimde oturur» diye düşünerek onu hor görür ve ona «Kalk git yanından» der.

Bunun üzerine Allah (C.C) o günün Peygamber'ine «Onlara yeni amel islemeye baslamalarını söyle. Çünkü ben serseriye afvettim ve âbidin de isledigi amelleri sildim.» diye bildirir.

Baska bir rivayete göre de: "âbidin basi üzerinde gezen bulut, serserinin basi üzerine geçer."

Bu hikâye sana Allah (C.C)'in kullarının kalblerine baktigini açıkça öğretir.

Anlatildigina göre Peygamber (s.a.v) 'imize adamin birinin iyiliginden bahsedildi. Günün birinde odamin kendisi cikagelince sahabiler: «Yâ Rasûlallah (s.a.v), iste sana bahsettigimiz adam bu» dediler. Peygamber (s.a.v)'imiz

«Ben onun yüzünde seytanî bir karanlık görüyorum» dedi.

Adam selâm verip Peygamber (s.a.v) 'imizin huzuruna çikinca Peygamber (s.a.v)'i

miz ona: «Sana Allah (C.C) için soruyorum. Nefsin sana çevrenin en faziletli adami oldugunu söylüyor.» diye sordu. Adam «evet» diye cevap verdi.

Demek ki, Peygamber (s.a.v)'imiz adamin kalbinde sakli duran kötülüğü nübüvvet nuru sayesinde yüz karaligi olarak görmüştü.

Sahabilerden Haris Ibni Cüzuf Zubeydi (R.A.) der ki;

«Kur'ân okuyucularinin gülüne hali beni sasirtir. İçlerinde öyleleri var ki, sen onu güleryüzle karsiladigin halde o sana ilmi ile minnet ederek asik çehre ile mukabele eder. Allâh (C.C) bu gibilerin müslümanlar arasindaki seyisin çogaltmasin.»

Rivayete göre Ebû Zerr (R.A)der ki: «Bir gün Peygamber (s.a.v) 'imizin huzurunda biri ile tartisirken ona «Ey kadinin siyah oglu» dedim Bunun üzerine Peygamber (s.a.v)'imiz bana dönerek:

«Yâ Ebû Zerr! Bardagi tasirdin, bardagi tasirdin! Beyazin oglu ile karanin oglu arasinda üstunlük farki yoktur.»

Bunun üzerine yere yattim ve adama: «Gel, yüzüme bas» dedim.

Hz. Ali (K.V.) buyurur ki: "Cehennemlik bir adam görmek isteyen kimse, karsisinda ayakta duranlar varken oturan bir adama baksin."

Enes Ibni Malik (R.A.) der ki; «Sahabilerin nazarinda Peygamber (s.a.v)'imizden daha sevgili bir insan yoktu, böyie iken O'nu görünce ayaga kalkmazlardı, çünkü bu davranistan hoslanmadigini bilirlerdi.»

Peygamberimiz bazi vakitlerde sahabiler ile gurub halinde yürürken onlari öne geçirerek aralarinda yürürdü. Bu hareketinin hikmeti, ya onlara alçak gönüllülüğün güzel bir numunesini vermek veya seytanin nefsine üfleyebilecegi kibir ve kendini begenmislik duygusunu silmek idi.

Nitekim bu iki ihtimalden biri yüzünden olsa gerek, bir seferinde namaza dururken yeni elbisesini çikarip yerine eski elbisesini giymisti.

58.Tevâyun ve Kanaatin Fazileti

Peygamber'imiz (S.A.S.) buyuruyor ki:

«— Ulu Allâh (C.C), karsisindakinin kusurunu hos görenin itibrinit yüceltir. Allah için alçak gönüllü davrananin. Allâh (C.C) derecesini yükseltir.»

Yine Peygamber'imiz (S.A.S.) buyuruyor ki:

"Herkesin yanibasinda iki melek bulunur, bunlar kendisini kontrol eden bir gemi avuqlarinda tutarlar. Eger adam büyüklük taslarsa melekler gemi çekerek «Allâh (C.C)'im, onu asagi indir» diye dua eder'er. Adem nefisini alçaltınca melekler de «Allâh (C.C)'im, onu yükselt» diye dua ederler.»

Yine Peygamber'imiz (S.A.S.) buyuruyor ki:

«— Miskinlige düsmeksizin alçak gönüllü olabilen, biriktirdigi mali Allâh (C.C)'in emri uyarınca kullanan, zavallılara ve düskünlere acıyan, ilim ve idrak sahipleri île düsüp kalkanlara müjdedeler olsun!»

Riyayete göre Peygamberimiz {S.A.S.) ashabından bir ac kisi ile birlikte evinde yemek yiyordu. Kaptya bir dilenci geldi, dilencinin vücudunda tiksindirici bir felç vardı, adama içeri girmesi için izin verdi. İçeri girince Peygamber (SAV)'imiz adami dizi üzerine oturttu. Sonra ona:

«Ye» dedi. Galiba Kureysti biri adamdan igrenir gibi oldu, ondan tiksindigini belirtti. Fakat o Kureysli ölmeden önce ayni felce yakalandi.

Peygamber'imiz (S.A.S) buyuruyor ki:

«— Rabb 'im bana iki sey arasinda Rasül bir kul olmakla Nebi bir Melek olmak arasinda muhayyerlik verdi Ama, hangisini tercih edecegimi bilemedim. Melekler arasinda samimî dostum Cebrail idi, basimi kaldirip ona baktm. bana «Rabbi'nin karsisinda alçak gönüll ü ol» dedi. Bunun üzerine ben de «Kul-peygamber olmak isterim» dedim.»

Ulu Allâh (C.C) Hz. Musa'ya (A.S.) bildirdi ki: «Ben sadece ululugum önünde tevazu göstererek canlilarima karsi büyüklük taslamayan ve korkumu kalbinden birakmayanlarin namazini kabul ederim.»

Peygamber'imiz (S.A.S.) seyle buyurdular:

«— Ululuk takvadir, seref alçak gönüllülüktür ve kesin inanç da servettir.»

Hız. isâ (A.S.) der ki; "Dünyada alçak gönüllü olanlara müjdelere olsun. Âhirette kürsî sahibi onlardır. Dünyada insanlar arasinda arabuluculuk yapanlara ne mutlu, Kiyamet Günü «Firdevs»in vârisi onlar olacaklardır. Dünyâda kalbleri temiz olanlara ne mutlu! Kiyamet Günü Allah (CC)'i onlar göreceklerdir."

Ulemadan biri dedi ki duyduğuma göre, Peygamberimiz (S.A.S.) söyle buyurmıştır.

"Ulu Allâh (C.C) bir kulu Islama hidâyet eder, ona yüz güzelliği verir ve ona kendisini beklemeyen bir mevki verir ve bunlarla birlikte ona alçak gönüllülük nasip ederse o kul Allâh (C.C)'in, en seçkin kullarından olur."

Peygamber'imiz (S.A.S.) buyuruyor ki:

"Ulu Allâh (C.C) su dört şeyi sadece sevdiklerine nasip eder:

1 — Az konuşmak. O ibadetlerin basidir, 2 — Allâh (C.C)'a güvenmek, 3 — Alçak gönüllülük, 4 — Dünyaya gönül bağlamamak."

Bildirildiğine göre, bir gün Peygamber (SAV)'imiz yemekte iken basında kabuk bağlamış kellik bulunan siyahi bir edam çıkageldi. Kimin yanına oturduysa yanındaki yerinden kalkıp uzaklastı. Bunun üzerine adami Peygamber (SAV)'imiz yanına aldı, yine peygamber (S.A.S.) buyuruyor ki:

«İnsanın, çevresince hor görülmesine yol açan bir kusur tasıyarak onun ile kendisinden elinde kibirlilik duygusunu gidermesi hosuma gider.»

Peygamber'imiz (S.A.S.) bir gün sahabelere

«Ne için sizde ibadet tadi göremiyorum» der. Sahâbiler. «Yâ Rcsûlallah (SAV), ibadetin tadi nedir» diye sorarlar. Peygamber (SAV)'imiz: «alçak gönüllülüktür» diye cevap verir.

Peygamber'imiz (S.A.S.) buyuruyor ki:

«— Ümmetimin alçak gönüllülerini görünce onlara karşı siz de alçak gönüllü olunuz. Fakat ümmetimin kibirlilerini görünce siz de onlara tepeden bakın. Bu tutum onları horlar ve küçültür.»

Sâirin biri ne güzel söyler:

"Alçak gönüllü ol ki, kendisi yükseklerde olduğu halde

Su yüzünde göze görünen yıldız gibi olasin!

Duman gibi olma ki, yükselti kendini

Hava tabakalarına doğru, oysa ki alçaktadır."

Kanaatin fazileti hakkında yukarıda geçenlere ilâveten su bilgi verilmistir.

Peygamber'imiz (S.A.S.) buyuruyor ki:

«— Müminin yüceliği, baskalarına muhtaç olmamakladır.» Kanaatte hürriyet ve yücelik vardır. Bu yüzden «Herhangi bir kimseye karşı kendini ihtiyaçsız sayarsan, onun gibi olursun. Kime el açarsan aç, esiri olursun. Kime iyilik edersen efendisi olursun. İhtiyacını karşılayan az miktar seni azdıran çoktan daha hayirlidir» demisler.

Ehli hikmetten biri der ki. «Kanaatten daha üstün bir zenginlik ve maymun istahlilikten daha ağır bir fakirlik görmedim.»

Sâir buna dâir söyle der:

«Kanaat bana ululuk elbisesi sağlamistir.

Hangi zenginlik kanaatten daha ulu olabilir!

Onu kendine sermaye edin.

Sonra da takvayı meta haline getir.

Böylece çifte kazanç bularak dosta muhtaç olmazsın.

Bîr müddet sabrin karsiligi olarak da cennet nimetlerine kavusursun.»

Diger bir sâir de söyle der:

«Nefsinin yetecek kadar ile yetinmesini sagla, yoksa

Senden yeterli olandan daha çogunu ister.

Senin uzun ömrün ancak içinde yasadigin saattir.»

Diger bîr sâir de söyle söylüyor:

«Rizik senden uzaklasınca sabirli ol.

Var olanla yetinerek o husûsda kanâat et.

Onu kazanmak için kendini yorma.

Eger onda nasibin varsa sana ulasir.»

Diger biri de der ki:

«Alçaklarin avuçlari seni susuz birakirsa.

Kanaat doyurma ve kandirmada sana yeterlidir

Öyle bir erkek ol ki, ayagi toprakta.

Himmet ve arzusu Süreyya'da olsun.»

Baska bir sâir de der ki:

«Ey kuvvete dayanarak rizik arayan kimse.

Heyhat ki, sen asilsiz kanaatlere saplanmissin.

Karayilan bütün gücüne ragmen çöl lesi yer.

Oysa zayifligina ragmen, sinek bal toplar.»

Peygamber'imiz (S.A.S.) maddî darliga düşünce ev halkina

Namaza kalkin buyurur. «Bana böyle emir verildi» diyerek su âyeti okurdu:

«— Ev halkina namazi emreyie ve bunda sebat et.»

Sâirin biri der ki:

«Dünya ile onun süsleri üzerinde dolasmayi birak.

Çoga kosmak ve tamahkârlık aklini basindan almasin.

Kanaat bitmeyen bir servettir.

Hey. geçimin fazlasini hepsi ile birak.

Allah'in sana ayirdigi pay ile yetinerek razi ol!

iyî düşününce öyle olmanın sana hiç bir faydası yoktur.»

Diğer bir sâir de der ki:

«Üzerine düsmeden sana gelen ile yetin

Rabb'imiz karincayı bile unutmaz.

Zaman sana yüzünü dönerek gelirse ayaga kalk.

Yok eğer arkasını çevirirse sen de yat uyu.»

Hikmet ehli «Ululuk, güzel kiyafetle değildir» derler. Çünkü elbise giyinmenin zevkine dalmak ve süsler takistirmek insani öyle oyalar ki, dünyaya duyduğu meyil yüzünden dinî görevlerine aldiris etmez olur, böyle birinin kibirlilikten uzak kalması da çok zayıf bir ihtimaldir.

Bir sâir söyle der:

«Dünyanın kuru bir lokmasına raziyim.

Bir de kaba islemeden bir abasına, bu ikisinden baskasını istemem.

Çünkü ben devrin kalıcı olmadığını gördüm.

Devir ve ömrümün her ikisi de yok olucudurlar.

59.Dünyâya Aldanmak

Dünyanın bütün gelişmeleri hosa giden ve arzulanmayan durumlar olmak üzere ikiye ayrılır. Bu geliş, bütün yeryüzü halkı hesabına elverişli olmaz, hâkim olan Allah (C.C)'in hükmü uyarınca çeşitli mahiyetler kazanırlar.

Ulu Allâh (C.C.) buyuruyor ki:

«— Rabb'în dileyseydi, bütün insanları tek bir ümmet yapardı. Rabbi'nin rahmet ettikleri hariç, onlar farklı olmakta devam ederler. Rabb'inin «cehennemi cinlerden ve insanlardan doldururum» hükmü kesinleşti.

(Hûd - 118—119.)

Bir tefsir âlimine göre âyetteki «farklılık» varlık açısından ve insanların fakir ve zengin olmak üzere birbirinden farklı durumda olmaları belirtilmektedir.

Buna göre dünyanın elverişli gelişmelerine muhatap olanlar ve Allah (C.C)'in imkân tanıdığı kimseler bu durumu sükür ile karşılayarak Allah (C.C)'a çeşitli

iyi ameller ile karsilik vermeleri ve dünyaya oldanmamalari gerekir. Böyle bir tutum, beklenmedik felâketlere karsi koruyucudur.

Bu husûsda Allah (C.C)'in âyeti yeterli bir uyaricidir:

«— Ey insanlar, hiç süphesiz, Allah'in vâ'di kesindir. Buna göre sakin dünya hayati sizi aldatmasin.»

(Fatir - 5}

Ulu Allah (C.C.) buyuruyor ki:

«Münafiklar mü'minlere «sizin ile birlikte degilmiydik» diye seslenirler. Mü'minler de «evet, fakat siz kendinizi fitneye düsürerek hep mü'minlerin kötülüğünü beklediniz. Islam hakkında süpheye düstünüz. Sizi nefsinizin arzulari aldatti. Böylece Allah'in hükmü geldi, ayartici seytan sizi Allah'in fırsat vermesine dayanarak aldatti.»

(Hadid - 14)

Peygamber'imiz (S.A.S.) buyuruyor ki:

«— Akli basinda kimselerinn uykusu ve orucsuz hali ne güzeldir. Ahmaklarin uyanik katil ibadet etmelerine ve çalismalarinda niçin gözleri kalsin? Allah korkusu ve kesin iman tasiyanin bir zerre kadarlik iyiligi, aldanmislerin yeryüzü dolusu iyiliginden daha üstündür.»

Peygamber'imiz (S.A.S) buyuruyor ki:

«— Akilli kimse nefsini hor görüp ölümden sonrasi için amel isleyen kimsedir. Aptal da nefsinin azgin arzularina kapilan ve Allâh (C.C)'dan uzun vaden hayallerinin gerçeklesmesini dileyendir.»

Bir sâir söyle der:

«Hosuma giden bir gelismeye karsi dünyayi övenler
Ömrüm hakki için, çok geçmeden onu kinayacaklardir.
O arka Gönöğü zaman insan için hasret konusudur.
Dönüp geldiginde ise sikintilar artar.»

Baska bir sâir de söyle der:

«Allah'a yemin ederim ki, dünya bastanbasa

Bize kalsa ve rizki da bol bol gelse,

Serefli bû insânin ona boyun egmesi yerinde degildir.

Nasil yerindide olsun ki, o yarin bozulub gidecek bir meta'dir.»

ibni Besam der ki:

«Adi bâtsin, dünyanın ve onun günlerinin!

Cünkü o üzüntü için yaratılmıştır.

Sikintilar bir ân bile bitmez.

Ne kirallar ve ne de idare edilenler hesabına.

Sasarım ona ve onun gerçekçiligine!

Ki o insanlara düşman olduğu halde herkes ona âsik!»

Diger bir sâir de der ki:

«Dünya der ki: Zamani söyle görüyorum

Alçaklara öncelikle rizik veriyor

Seref ve fazileti olanlara karsi elini sikiyor.

Ona dedim ki: Sözün özünü benden al.

O kazanci haramda gördü.

Bu yüzden pisi pisine bol bol verdi.»

Diger bir sâir de öer ki:

«Sor günleri Kisra'ya

Kayzer'e saraylara ve saraylılara ne yapmişlar

Onların hepsini ayriliga sürükledi mi?

Ne akilliği ve ne de akilsizi bırakmaksizin!»

Anlatıldığına göre bîr Bedevi bir kabileye misafir olur. Ona yemek verirler, yemekten sonra kabilenin çadırının gölgesinde uykuya yatar, uyurken çadiri sökerler, güneş basına vurunca uyanarak yola koyulur, yürürken der ki:

«— Hey, gidi hey! basına çektiğin bir gölgeye benzer

Günün birinde bu gölgenin kaybolması kaçınılmazdır.»

Diger bir sâir de söyle der:

Hey gidi hey! Dünya atlinin öğle sonu uykusu için indigi bir konaktır.

Orada dinlenme ihtiyacini giderir ve sonra göçer.»

Ehli hikmetten biri arkadaşına der ki. «Dua eden sana isittirdi isteyen de senden özür diledi. Fakat yardıma en muhtaç olanlar kesin imanini kaybedenler ve amelden uzak kalanlardır.»

Ibni Mes'ûd (R.A.) der ki, «İlim nâmına Allah (C.C) korkusu kâfidir. Câhil

nâmina da, «Allâh (C.C)'in affina aldanmak kâfidir.»

Peygamber'imiz (S.A.S.) buyuruyor ki:

«— Dünyayı seven ve ondan hosnut olanın kalbinden Âhiret Korkusu çıkar.»

Ehli hikmetten biri der ki. «Kul, elde edemediği dünyalıklara karşı duyduğu üzüntüden dolayı hesaba çekilir. Ele geçirdiği dünyalıklara karşı duyduğu sevinçten dolayı da hesaba çekilir.»

İlk müslümanlar sizin haramlardan kaçındığınızdan daha siddetle helâllerden uzak dururlardı. Sizin gözünüzle önemi olmayan bir çok şeyler onlarca mahvedici tehlikeler olarak kabul edilirdi. Halife Ömer İbni Ab-dülaziz {R.A.} sık sık şu beyitleri misâl olarak getirirdi.

Bu beyitler Sâir Misar - İbni Keddâm'a aittir:

«Ey aldanmış! Gündüzün vurdumduymazlık ve uykudur.

Gecen de uykudur, mahvolman kaçınılmazdır.

Sen ki gelip geçici olanlar oyalanıyorsun, hayallerle seviniyorsun.

Rüya gören kimsenin, uykuda asilsiz tatlarla oyalandığı gibi.»

Dünyadaki bu oyalanışın yüzünden hoslanmadığın bir âkibet ile karşılaşacaksın.

Hayvanların dünyadaki hayatı böyledir.»

60.Dünyanın Kötülüğü ve Ondan Sakındırmak

Ebu Ummet-ül Bahilî'nin (R.A.) rivayet ettiğine göre Salebe İbni Hâtib Peygamber (S.A.V)'imize «Yâ Rasûlallah (S.A.V). Allah (C.C)'a duâ et de bana mal versin» dedi.

Peygamber (S.A.V)'imiz onun bu arzusunu «Yâ Salebe, sükrünü eda ettiğin az mal, sükrünü yerine getiremeyeceğin çok maldan daha iyidir» diye karşılık verdi.

Salebe yine de «Yâ Rasûlellah (S.A.V), Allah (C.C)'a duâ et de bana mal versin» diye ısrar etti. Peygamber (S.A.V)'imiz ona «Yâ Salebe, beni misâl almak istemez misin? Allah (C.C)'in Rasûl'ü gibi olmak istemez misin? Nefsimi kudret elinde tutan Allah (C.C)'a yemin ederek söylüyorum ki, dağların benim için altın ve gümüş olmasını dilersem, olurlardı.» diye cevap buyurdu.

Salebe bu sefer dedi ki. «Seni Hak dinle peygamber gönderen Allah (C.C)'a yemin ederim ki, bana mal versin diye Allah (C.C)'a duâ edersen, her hak sahibine hakkını vereceğim, söyle söyle yapacağım.»

Bunun üzerine Peygamber (S.A.V)'imiz: «Allah (C.C)'im, Salebe'ye mal nasibeyle diye duâ etti. Salebe de koyun edindi.

Salebe'nin edindiği koyunlar böcek gibi üredi. Öyle ki, sürüsüne Medine dar geldiği için bir vadiye tasındı. Bu yüzden sadece öğle ve ikindiye cemaatle kilip, diğer vakitler cemaatten geri kalmaya başladı. Bu arada sürü üremesine devam ettiği için Salebe başka bir yere taşınmak ihtiyacını duydu ve Cuma'dan başka hiç bir namazı cemaatle kilmamaya başladı.

Derken sürü böcek gibi üremeye devam etti. Salebe de Cuma günleri kervanların yoluna çıkarak Medine'de olup bitenleri öğrenir oldu.

Bir gün Peygamber (S.A.V)'imiz «Salebe ne yapıyor?» diye sordu. O'na «Yâ Rasûlallah (S.A.V), sürü edinince Medine'ye sığmaz oldu» diye başlayarak olup bitenleri bir bir anlattılar. Peygamber (S.A.V)'imiz «Yazık Salebe'ye, yazık Salebe'ye, yazık Salebe'ye» diye buyurdu.

Bu sırada:

«Onların mallarından belirli bir sadaka al, böylece onları temizlemiş ve nefislerini arındırmış olursun. Onlar için duâ et, senin duan onları huzura kavuşturur.» (Tevbe - 103) mealindeki âyet inerek zekât vermek farz kılındı.

Peygamber (S.A.V)'imiz Cuheyne kabilesi ile Beni Süleym kabilesinden iki kişiye yazılı bir emirname verip zekât toplamakla görevlendirdi, onlara «Salebe Bin Hatib ile Beni Süleym'den falan adama verip zekâtlarını alın» diye emir verdi. Adamlar yola çıkıp Salebe'ye vardılar. Peygamber(S.A.V) 'imizin emirnamesini okuyarak kendisinden zekâtını vermesini istediler.

Salebe tahsildarlara: «Bu cizyeden baska bir sey degil, bu cizyeden baska bir sey degil, bu cizyenin kardesidir, gidin isiniz bitince bana yine ugrayin» dedi. Bunun üzerine tahsildarlar Suleymiye yöneldiler. Suleymî onların geldigini duyunca develerin en semizini seçerek onu zekâtlik olarak ayirdi ve tahsildarlari onunla karsiladi. Tahsildarlar bunu görünce «En semiz deveyi vermen gerekli degil, o yüzden bunu senden almak istemiyoruz» dediler. Suleymî «Ne münasebet alin onu, ben gönül hosnutlugu ile veriyorum. Onu siz alasiniz diye ayirdim» dedi.

Tahsildar görevlendirdikleri diger zekârtlan toplamayi bitirince geri dönerken Salebe'ye bir daha ugradilar, zekâtini vermesini istediler. Salebe bu sefer onlara «Yaninizdaki yaziyi gösterin» dedi. Yaziya göz atarken yine «Bu cizyenin kardesidir, siz gidin, ben ne yapacagimi düşüneyim» dedi.

Tahsildarlar Peygamber (SAV)'imize döndüler. O onlari görür görmez daha kendileri ile konusmadan «Yaziklar olsun Salebe'ye» dedi ve Suleymi'ye duâ etti. Tahsildarlar da Peygamber (SAV)'imize gerek Salebe'nin ve gerekse Suleymî'nin nasil davrandigini anlattilar. Bunun üzerine Allah (C.C) Salebe hakkında:

«Onlardan bir kısmi «Eger Allah bize mal bagislarsa mutlaka zekât verir ve mutlaka salihlerden oluruz» diye söz verdiler. Fakat Allah onlara mal bagislayinca onu cimrilik ettiler, arka dönüp sözlerinden caydilar.

Allah da kendisine verdikleri sözden cayarak yalan söyledikleri için O'nun karsisina çikacaklari güne kadar kalblerine nifak ekmek suretiyle onlari cezalandirdi» mealindeki âyet indi.» (Tevbe - 75 - 77)

Bu sirada Peygamber (SAV)`imizin yaninda bulunan Salebenin bir akrabasi, inen âyeti duyunca Salebe'ye vararak ona «Yâ Salebe, anan ölesi, ulu Allah (C.C) senin hakkında öyle söyle bir âyet indirdi» dedi.

Bunun üzerine yol çikan Salebe. Peygamber (S.A.V)`imize vararak zekâtini aimasini istedi. Peygamber (S.A.V)`imiz kendisine «Allah (C.C), bana senden zekât almayı yasakladi» diye cevap verdi.

Peygamberimizin bu cevabi üzerine Salebe basina toprak serperek döğünmeye koyuldu.

Peygamber (S.A.V)'imiz ona «Iste senin amelin, verdigim emri yerine getirmedi» dedi. Peygamber (S.A.V)'imiz verecegi zekâti almak istemeyince Salebe evine döndü.

Peygamber (S.A.V)'imiz Âhirete göçünce Salebe, zekât borcunu Hz. Ebû Bekr (RA)'e getirdi, fakat Ebû Bekr (RA)`de onu geri çevirdi. Arkasindan Hz. Ömer (RA)'e getirince o da kabul etmedi. Hz. Osman (RA)'in halifelige geçisinden sonra da Salebe öldü.

Cerir'in rivayet ettigine göre Leys der ki: «Adamin biri Hz.Isa (a.s)'ya arkadas olur, ona «Senin yaninda sana yoldas olabilir miyim» diye teklif eder.

Teklifinin kabul edilmesi üzerine yola koyulurlar, bir nehrin kenarina varinca yemek molosi için otururlar, yanlarinda üç çörek vardır. İkisini yerler, birisi kalir, bu arada Hz.Isa (a.s) nehre varip su içmek üzere kalkar, su içip dönünce üçüncü çöregi bulamaz. Adamaa «çöregi kim aldı» diye sorar, adam «bilmiyorum» diye cevap verir.

Yemekten sonra arkadasi ile birlikte yola koyulur. Yolda iki yavrulu bir geyik görürler. Hz.Isa (a.s) yavruardan birini çağirir, yavru Hz.Isa (a.s)'nin daveti üzerine yanina gelince onu keser, etinin bir kismini kizartarak yerler.

Yemekten sonra Hz.Isa (a.s) geyik yavrusunun kalintilarina «Allah (C.C)'in izni ile canlanip kalk» der, yavru da derhal canlanip kalkarak oradan uzaklasiverir.

Bu olay üzerine Hz.Isa (a.s) yoldasina, «Sana az önceki mucizeyi gösteren Allah (C.C) için soruyorum, çöregi kim aldı?» der. Adam yine «bilmiyorum» diye cevap verir.

Bir müddet sonra bir nehrin yanina varirlar. Hz.Isa (a.s) adamin elinden tutarak su üstünde yürürler, karsiya geçerler. Nehri asinca Hz.Isa (a.s) «Az önceki mucizeyi sana gösteren Allah (C.C) hakki için sana soruyorum, üçüncü çöregi kim aldı» diye sorar, adam yine «bilmiyorum» diye cevap verir.

Bir müddet sonra bir çöle varirlar ve otururlar. Hz.Isa (a.s) bir yere kum ve toprak yigar, meydana gelen yigma Allah (C.C)'in izni ile «altin ol» der, yigin da altin olur Hz.Isa (a.s) altin yiginini üçe bölerek adama «üçte biri benim, üçte biri senin, öbür üçte biri de çöregi alanin» deyince adam «çöregi alan bendim» diye gerçegi itiraf eder.

Bunun üzerine Hz.Isa (a.s) «Altinin hepsi senin olsun» diyerek ondan ayrilir. Adam altinin basinda dururken çölde yanina iki yolcu gelir. Gelenler kendisini öldürüp altini olmak ister, adam «Onu aramızda üçe bölüsürüz, simdi önce biriniz sehre varip yiyecek bir sey alsin» diye teklif eder. Adamin teklifi kabul edilerek gelenlerden biri sehre gönderilir.

Sehre giden adam yolda giderken «Niye altini onlar ile bölüseyim, alacagim yiyecege zehir katar, onlari öldürürüm, böylece altinin hepsi bena kalir» diye düşünür ve dedigi gibi yapmak üzere sehirden aldigi yiyecege zehir katarak döner.

Altinin yaninda kalanlar da «Niye ona altinin üçte birini verelim, dönünce onu öldürür ve altini ikimiz paylasiriz» diye Konusurlar. Adam dönünce onu öldürürler, fakat yiyecegi yeyince de kendileri ölür, böylece altin çöl ortasinda ve her üçünün ölüsünün yambasinda sahipsiz kalir.

Bu sirada Hz.Isa (a.s)'nin yolu olay yerine yeniden ugrar, durumu görünce yanindakilere «Iste dünyâ budur, ondan sakinin» der.

Hikâyeye göre Zûlkarneyn, yolculuklarından birinde hiç biri dünya nimetlerinden yararlanmayan bir kavim ile karsilasir. Adamlar kendilerine birer mezar kazmislari, sabah olunca herkes mezara girer, orayi süpürür ve

orada ibadete koyulur, acikinca da hayvanlar gibi baklagil otu otlarlar, ayrıca bir çok bitkileri de kendilerine yasaklamışlardır.

Zûlkarneyn, kavmin pâdisâhına haber göndererek kendisi ile görüşmek istediğini bildirir, pâdisâh elçiye «Ona cevap olarak bildir ki, benim kendisinden bir istegim yok, eğer kendisinin bir arzusu varsa gelsin» der.

Zûlkarneyn «Dogru söylüyor» diyerek pâdisâhin karsısına çıkar ve

«Bana gelesin diye sana elci gönderdim, gelmeyince iste ben geldim» der. Pâdisâh «Eğer senden bir istediğim ölseydi, gelirdim» der.

Zûlkarneyn der ki. «Niye hic bir kavimde benzerini görmedigim bir takım seyleri sizde görüyorum?» Pâdisâh «Gördüğün acayiplik nedir?» diye sorar. Zûlkarneyn «Dünyaliginiz ve hic bir seyiniz yok, niye altin gümüs edinip istifade etmiyorsunuz?» der. Pâdisâh «Biz altin ve gümüsten nefret ederiz. Çünkü insanin biraz altin veya gümüsü olunca nefsi kabarir ve daha fazlasini elde etmeye bakar.»

Zûlkarneyn «Peki, niye kendinize mezar kazmissiniz, sabah olunca her biriniz mezarina kosuyor, temizliyor ve orada, namaz kiliyor der.» Pâdisâh «Orasini gözönünde tutup dünya bize amel asilamak isteyince böylelikle nefsimizi firenlemek istedik» der.

Zûlkarneyn «Baklagil otlarından baska bir yiyeceginiz olmadigini görüyorum. Niye heyvan edinip sütünü sagmiyor, onlari binek olarak kullanmiyorsunuz» diye sorar. Pâdisâh «Midelerimizi canlilara mezar yapmak istemiyoruz, bitkileri kendimize yeterli gördük, insana az miktarda bir yiyecek kâfidir. Hangi yiyecek olursa olsun, girtlaktan geçtikten sonra bize göre hic bir tadi yoktur» der.

Bu sirada pâdisâh elini Zûlkarneyn'in arkasina dogru uzatarak bir kafa tasi alir ve «kimdir bu, biliyor musun?» diye sorar. Zûlkarneyn «Hayir, kimdir» der. Pâdisâh «Yeryüzünün hükümdarlarından biri, Allah (C.C) ona halk üzerine saltanat vermiş, o da zülüm, haksizlik ve azginliga girmiş. Allah (C.C) onu bu yolda görünce canini alip basini gövdesinden ayirmiş da yere atılmış bir tas gibi olmuş, ayrıca âhirette cezasini vermek üzere Allah (C.C) onun islediklerini de bir bir kayda geçirmiş» der.

Pâdisâh sonra eline bir baska çürük kafa tasi alarak «Yâ Zûlkarneyn, kimdir bu, biliyor musun» diye sorar. Zûlkarneyn «Hayir, bilmiyorum, kimdir» der.

Pâdisâh «Bu da deminkinin arkasından tahta gecen hükümdarin kafa tasidir. Bu pâdisâh kendisinden öncekinin halka yaptigi zulmü, zorbaligi ve haksizlig görmüş. O yüzden Allah (C.C)'dan korkup tevazu yolunu seçerek halkina karsi adaleti emretmiş, sonunda akibeti gördüğün gibi olmuş. Allah (C.C) âhiretinde karsiligini vermek üzere onun da amelini kayda geçirmiş» diye cevap verir.

«Arkasından pâdisâh Zûlkarneyn'in basini isaret ederek «Bu kafa tasi da deminkiler gibi olacak, ya Zûlkarneyn, davranislarina dikkat et» der. Bunun üzerine pâdisâha; «Bana arkadas olur musun? Seni Allah (C.C)'in bana bagladigi servette kardes, vezir ve ortak edinirim» diye teklif eder. Pâdisâh

«Ben ve sen birerada barinamayız» der. Zûlkarneyn «Niye» diye sorar. Pâdisâh «Çünkü herkes sona dushman, bana dosttur» der. Zûlkarneyn «niye» diye sorar. Pâdisâh «cünki elindeki mevkii, mal ve dünyalik ugruna sana herkes dis biler. Bana bu hususta da dushman olan birinin oldugunu sanmiyorum, cünki ben bunlari terketmisim, hic bir seyin ne yoksullugunu ve ne de azligini duyuyorum» diye cevap verdi.

Sairin su sözleri ne kadar güzeldir!

«Ey dünya ve onun zineti ile oyalanan.

Ve gözlerini kirpmadan dünya nazlarına dalan kimse.

Huzuruna vanna Allah (C.C)'a ne diyeceksin?»

Diger bir sâir de söyle der:

«Câhillerin yükselisi ve faziletliilerin arkada kalisi yüzünden dünyaya sitem ettim.

Bana «mazeretimi dinle» dedi.

«Câhiller öz çocuklarim olduklari için onlari yükselttim»

«Takva ehli ise diger kumamin çocuklaridir.»

Sair Mahmud-ül Bahilî der ki:

Hey gidi hey, dünya insan içinde herhalde bir imtihan vesilesidir.

Ister gelsin, ister gitsin.

Eger gelirse sen de devamlı sükürü karsıla

Giderse sabret ve tahammüllü ol.

61.Sadakanın Fazileti

Peygamberimiz (S.A.S.) buyuruyor ki:

«— Kim helâl kazancından bir hurma tanesine denk gelecek kadar sadaka verirse. ((Zaten Allâh (C.C) helâl kazançtan verilmeyen sadakayı kabul etmez.)) Allâh (C.C) onu bereket ve hosnutlukla kabul eder ve sizden biriniz tayini nasıl büyütüp çoğaltırsa o sadakayı öyle artırır da dag gibi olur.»

Kur'ân'i Kerim'in su âyetleri, bu hadîsinde delilidir:

Ulu Allâh (C.C.) buyurur:

"Kullarının tevbesini ancak Allah'ın kabul ettigini ve sadakaları aldigini onlar bilmiyorlar mi? Hiç süphesiz O, tevbeleri kabul eden ve rahim olandır."

(Tevbe - 104)

Ulu Allah (C.C.) buyuruyor ki:

«— Allah faizi eritir ve sadakayı artırır.»

(Bakara - 276)

Peygamber'imiz (S.A.S.) buyuruyor ki:

«— Sadaka mali eksiltmez. Allâh (C.C) baskalannm kusurlarını bağışlayanların itibarını arttırır. Allâh (C.C)'a karşı mütevâzi olan kulu. O, mutlaka yüceltir.»

Yine Peygamber'imiz (S.A.S.) buyuruyor ki:

«— Sadaka malda eksilme meydana getirmez. Kulun sadaka vermek üzere uzanan elindeki matâi Allâh (C.C)'in kudret eline düşer, (isteyenin eline geçmeden önce Allâh (C.C) tarafından kabul ve hosnutlukla karşılanır.)

İnsan muhtaç olmadığı halde dilenmek üzere bir kapı açarsa, Allâh (C.C) da ona yoksulluk kapısı açar.

Kul «malim, malim» diye konuşur. Oysa ki, onun mali üçtür: 1) Yiyip bitirdiği, 2) Giyip yıprattığı, 3) Verip alakoyduğu. Gerisi ya elinden gider veya baskalarına kalır.»

Peygamber'imiz (S.A.S.) buyuruyor ki:

«— Allâh (C.C) her birinizle arada tercüman bulunmaksızın konuşacaktır. O zaman kul sağına bakar, sadece yapmış olduklarını görür, soluna bakar, yine işlemiş olduklarını görür, önüne bakar, cehennemden baskasını görmez. Bir hurma kirintisi vasıtasıyla bile olsa, cehennemden korununuz.»

Peygamber'imiz (S.A.S.) buyuruyor ki:

«— Bir hurma kirintisi vasıtasıyla de olsa herkes kendini cehennemden korusun.»

Peygamber'imiz (S.A.S.) buyuruyor ki:

«— Su atesi nasıl söndürürse sadaka da günahları öyle söndürür.»

Peygamber'imiz (S.A.S.) buyuruyor ki:

«— Ya Kâ'b İbni Ucar'a Allâh (C.C), haram ile beslenen et ve kani cennete koymaz. Onlar cehenneme yarasır. Ya Kâ'b, insanlar sabahleyin kendilerini kurtarmak hususunda iki türlü yola koyulurlar. Kimi nefsinin âzad eder, kimi kendini mahva sürükler. Ya Kâ'b, namaz Allâh (C.C)'a yaklaşma anlarıdır, oruç kalkandır, su nasıl atesi söndürürse sadaka günahları öyle eritir.»

Peygamber'imiz (S.A.S.) buyuruyor ki:

«— Sadaka Rabb'in gazabını söndürür, imansız ölmeyi önler.»

Peygamber'imiz (S.A.S.) buyuruyor ki:

«— Allâh (C.C), sadaka sayesinde yetmiş türlü fena ölümü kuldan uzaklastirir.»

Peygamber'imiz (S.A.S.) buyuruyor ki:

«— Allâh (C.C), insanlar hakkında hüküm verinceye kadar herkes sadakasının gölgesi altında kalir.»

Peygamber'imiz (S.A.S.) buyuruyor ki:

«— Kulun verdiği her sadaka, üzerinden yetmiş şeytanin uğursuzlugunu giderir.»

Peygamberimize «en faziletli sadaka hangisidir» diye sorarlar.

Peygamber'imiz (S.A.S.):

«Mali az olanin vermeye çalıştigidir der. İlk önce bakmak zorunda olduklarindan basla» der.

Peygamber'imiz, «Bir dirhem, yüz dirhemi geçti» buyurur. Dinleyenlerden biri. «Bu nassl'olur, ya Rasûlallah (S.A.S)» der. Peygamber (S.A.S)'imiz sözlerine söyle devam eder; «Adamin biri varliklidir, malinin bir yerinden alip yüz dirhem sadaka verir. Adamin birinin de yalnız iki dirhemi varken birini ayirip sadaka olarak verir.»

Peygamber'imiz (S.A.S.) buyuruyor ki:

«— Bir tirnak kadar bir sey bile verebiliyorsan, sakın senden bir sey isteyen bos çevirme.»

Peygamber (S.A.S)'imiz «Baska hiç bir gölgenin kalmadigi Kiyamet Günü Allâh (C.C) yedi kimseyi Ars'in gölgesi altına alır» diye buyurduktan sonra bu yedi kimseden biri olarak «Sag elinin verdigini sol eli bilmeyecek kadar gizli sadaka veren kimse» yi sayar.

Peygamber'imiz (S.A.S.) buyuruyor ki:

«— Iyilikler, kötü akibetlerden korur. Gizil sadaka Rabb'în gazabini dindirir, yakınlarla iyilik etmek ömrü uzatir.»

Taberanî'nin rivayet ettigine göre yukardaki hadis söyle biter:

«— ... Her iyilik sadakadir, dünyada iyilik yapanlar Âhirette iyilik görürler. Dünyada kötülük isleyenler Âhirette kötülük görürler. Cennete ilk önce girecek olanlar iyilik yapantardir.»

Taberanî ve Ahmed ibni Hambel'e göre Peygamber (S.A.S)'imize:

«Sadaka nedir» diye sorarlar.

Peygamber'imiz (S.A.S.):

«Kat kat olan mükâfatlardır. Allâh (C.C) Katında daha fazlası da vardır» buyurduktan sonra su âyeti okudu:

"Kimdir o ki, Allah'a menfâat beklemeksizin borç verir de Allah da onun verdigini bir çok kat büyüterek mükâfatlandırır."

(Bakara - 245).

Peygamber ´imize (S.A.S) «Yâ Rasûlallah (S.A.S), en faziletli sadaka hangisidir» diye sorarlar.

Peygamber'imiz (S.A.S.):

«Fakire gizli verilen, yahud az maldan verilmeye çalisilendir» buyurduktan sonra su âyeti okur:

«— Eger sadakalari (zekâtlari) asikâre verirsiniz, ne güzel. Fakat onlari gizler de fakirlere öyle verirsiniz, sizin için daha hayirlidir. Bu sebeble, bir kisim günâhlarinizi bagislar, O (Allâh) yaptiklarinizin iç yüzünü (hakkiyla) bilir» (Bakara - 231).

Peygamber'imiz (S.A.S.) buyuruyor ki:

"Müslümana bir elbise giydiren kimse, onun üzerinde bir iplik veya yamasi kaldikça Allâh (C.C)'in himayesi altindedir."

Peygamber'imiz (S.A.S.) buyuruyor ki:

"Bir müslüman çiplak bir müslümana elbise giydirirse, Allâh (C.C) ona Cennet ipeklilerinden giydirir. Kim aç bir müslümani doyurursa Allâh (C.C) onu mühürlü Cennet sarabından sular."

Peygamber'imiz (S.A.S.) buyuruyor ki:

«— Fakire verilen sadaka bir sadakadır. Fakat yakina verilen sadaka, hem sadaka ve hem de sila-i rahim olarak iki sadakadır.»

Peygamber'imize: «En faziletli sadaka hangisidir» diye sorarlar.

Peygamber'imiz (S.A.S.)

"İçinden sana kin besleyen akrabaya verilen sadakadır." diye cevap buyurur.

Peygamber'imiz (S.A.S.) buyuruyor ki:

"Kim süt veren bir deveyi sütü sagildigi müddetçe ihtiyaci olan birisine verirse, veya baskasına borç para verirse ve yahut da baskasına bir yular hediye ederse bir köle azad etmis gibi sevap kazanir."

Peygamber'imiz (S.A.S.) buyuruyor ki:

«— Her verilen borç bir sadakadır.»

Peygamber'imiz (S.A.S.) buyuruyor ki:

«— Mirac gecesi. Cennetin kapisinda «her sadakanin mükâfati on kat, verilen borcun mükâfati ise onsekiz kattir» diye yazili oldugunu gördüm.»

Peygamber'imiz (S.A.S.) buyuruyor ki:

«— Sikintida olana kolaylik gösteren kimseye Allâh (C.C), dünya ve âhirette kolaylik gösterir.»

Peygamberimize: «Islâm acisindan en hayirli davranislar nelerdir?» diye sorarlar.

Peygamber'imiz (S.A.S.):

«Yemek yedirmen ve tanidigin tanimadigin herkese slâm vermendir» buyurur.

Sahâbilerden biri Peygamber (S.A.V) ´imize: «Her seyin asli, kaynak: nedir, bana bildir» der.

Peygamber'imiz (S.A.S.):

«Her sey sudan yaratilmistir» diye cevap buyurur. Soruyu soran sahâbi der ki Peygamber (S.A.V) ´imize: «Bana isledigim zaman Cennete girebilecegim bir sey söyle» dedim. Bana su cevabi verdi:

«Düskünlere yemek yedir, selâm ver. yakinlarına iyilik et, geceleri insanlar uykuda iken namaz kil, selâmetle cennete girersin.»

Peygamber'imiz (S.A.S.) buyuruyor ki:

"Rahmeti gerektiren seylerden biri, müslüman fakirin karnini» doyurmaktır."

Peygamber'imiz (S.A.S.) buyuruyor ki:

«— Müslüman kardesinin karnini doyuran ve kandirasiya ona su veren kimseyi Allâh (C.C) cehennemden yetmis hendek uzaklastirir, her iki hendegin arasi bes yüz senelik yol mesafesidir.»

Bir hadis-i serifde söyle buyurulmustur:

«— Kiyamet Günü Allâh (C.C) buyurur ki: «Ey ademoglu! Hastalandim, ziyaretime gelmedin. Kul der ki. "Sen âlemlerin Rabb'isin, benim seni ziyaret etmem nasil sözkonusu olabilir?" Ulu Allâh (C.C) buyurur ki: «Bilmiyor musun, filân kulum hastalandi da ziyaretine gitmedin.

Bilmiyor musun ki, onu ziyaret etseydin, beni yaninda bulurdun.»

Sonra: «Ey ademoglu! Senden yemek istedigim halde bana yemek vermedin.» buyurur. Kul der ki: «Ya Rabb'i, sen âlemlerin Rabb'i iken sana yemek vermem nasil söz konusu olabilir!»

Ulu Allâh (C.C) buyurur ki: «Bilmiyor musun, filân kulum senden istedi de ona yemek vermedin. Bilmiyor musun ki, eger ona yemek verseydin, onun karsiligini benim katimda bulurdun.»

Sonra: «Ey ademoglu, senden su istedim vermedin.» Kul der ki: «Ya Rabb'i, sen Âlemlerin Rabb'i iken benim su vermem nasıl olur?» Ulu Allâh (C.C) söyle buyurur: «Senden filân kulum su istedi de vermedin. Bilmiyor musun ki, eger ona su verseydin, karsiligini benim katimda bulurdun.»

62.Müslüman Kardeşinin İhtiyâcını Karşılama

Ulu Allah (C.C.) buyurur ki:

"Günah ve haddi asmak üzerinde değil, iyilik ve takva üzerinde yardımlasınız."

(Maide - 2)

Peygamber\`imiz (S.A.S.) buyuruyor ki:

«— Müslüman Kardeşi için, ona fayda sağlamak üzere adim atan kimseye Allâh (C.C) Yolu\`nda cihâd etmişlerin sevâbi vardır.»

Peygamber\`imiz (S.A.S.) buyuruyor ki:

«— Allah (C.C)\`in öyle kullari vardır ki, onlari insanların hacetlerini görmek için yaratmıştır, onlara cehennem azabi tattirmayacagina dair kendi kendine söz vermiştir. Kiyamet Günü olunca onlar için nurdan koltuklar konur ve herkes hesap vermek ile mesgul iken onlar bu koltuklarda oturup Allah (C.C) ile söylerler.»

Peygamber\`imiz (S.A.S.) buyuruyor ki:

«— Kim müslüman kardeşinin bir hacetine kosarsa isî görsün, görmesin. Allah (C.C) onun geçmiş, gelecek bütün günâhlarını afveder ve kendisine iki berat yazar. Biri cehennemden, öbürü de münafiklikten kurtulmak içindir.»

Peygamber\`imiz (S.A.S.) buyuruyor ki:

«— Müslüman kardeşinin bir isini gören kimsenin. Kiyamet Günü ben terazisinin yanibasinda dururum. Eger sevabi agir basarsa mesele yok. Degilse ona sefaat ederim.»

Enes İbni Mâlik\`in (R.A.) rivayet ettigine göre. Peygamber (S.A.V)\`imiz buyuruyor:

«— Müslüman kardeşinin hacetini görmeye kosan kimseye, Allah (C.C) adim basina yetmiş sevap yazar ve yetmiş günâhını siler. Eger kardeşinin isi onun vasitasi ile görülürse anasından doğduğu gün gibi bütün günchlardan siyirilir. Eger bu arada ölürse hesabsiz Cennete girer.»

Ibni Abbas\in (R.A.) rivayet ettigine göre. Peygamber (S.A.V)\'imiz buyuruyor:

\\"Kim müslüman kardesinin bir isini görmek için onun ile birlikte yürür ve isinin olması için ona yol gösterirse Allah (C.C) onunla cehennem arasına yedi hendeklik bir mesafe kor, her iki hendegin arası yeryüzü ile gök arası kadar olur.\"

Ibni Ömer\in (R.A.) rivayet ettigine göre. Peygamber (S.A.V)\'imiz buyuruyor:

\\"Allah (C.C)\'in bazı kavimlere öyle nimetleri vardır ki, baskalarının ihtiyaçlarına kostukları müddetçe ve bu isten bilmadıkları sürece Allah (C.C) o nimetleri devam ettirir, fakat onlar yardımlaşma görevini savsaklayınca o nimetlerini ellerinden alıp başka kavimlere verir.\"

Peygamber (S.A.V)\'imiz sahâbelere:

«Arslan kükrerken ne demek ister, biliyor musunuz?» diye sorar. Sahâbeler: «Allah (C.C) ve O\'nun Rasûl (S.A.V)\'ü bilir» derler. Peygamber (S.A.V)\'imiz buyurur ki: «Arslan kükrerken «Allah (C.C)\'im, beni îyîlik edenlerden birinin üzerine salma» der.

Hız. Ali\'nin (K.V.) rivayet ettigine göre. Peygamber (S.A.V)r\'imiz (S.A.S.) buyuruyor ki:

«— Biriniz bir isini görmek isteyince, perşembe günü sabahleyin erken yola çıkın. Evden çıkarken «Âmenerrasûlü» âyetlerini, «âyetülkürsi» yi, «innâenzelnâhu» sûresi ile «fatıha» sûresini okusun. Çünkü bu âyetlerde hem dünya hem de Âhret hâcetleri vardır.»

Abdullah İbni Hasan İbni Hüseyin (R.A.) der ki: «Bir isim için bir gün, halife Ömer İbni Abdülâziz\in makamına varmistim. Bana dedi ki. «Bana bir isin duserse biri ile haber gönder, veya mektûb yaz. Çünkü Allah (C.C)\'in seni kapıda görmesinden utanıyorum.»

Hız. Ali (K.V.) buyurur ki: «Her sesi duyacak kadar isitmesi geniş olan Allah (C.C)\'a yemin ederek söylüyorum ki, baskasının kalbine sevinç salan kimse hesabına, Allah (C.C) o sevinçten bir lütuf yaratır. Adamin kalbine sıkıntı girince bu lütuf su gibi sızarak onun kalbine girer ve yabancı deve kovar gibi adamin kalbindeki sıkıntıyı kovar.

Bir isin görülmemesi, onu lâîk olmayandan istemekten daha ehvendir.» Kardesinden sık sık hâcet isteme. Çünkü buzağı anasını sık sık emmeye kalkınca anası onu sürer.»

Sairin bu konudaki sözü ne güzeldir:

«Sakin iyilik âdetini hiç kimseye karşı kesme

Elinden geldikçe ve günler birbirini kovaladıkça.

Allah (C.C)\'in sana yaptigi ihsani hatirfa.

Çünkü O baskalarını sana muhtaç kildi, seni baskalarına degit.»

Diger bir sâir de söyle der:

«Elinden geldigi kadar hacet bitir

Kardesinin sikintisini giderici ol.

Çunki kisinin en hayirli günü.

Baskalarının isini gördüğü gündür.»

Peygamberimiz (S.A.S.) buyuruyor ki:

«— Elinden hayir çıkanlara ne mutlu. Elinden kötülük çıkanlara da yaziklar olsun!»

63. Abdestin Fazileti

Peygamber'imiz (S.A.S.) buyuruyor ki:

«— Kim güzelce abdesî alip iki rek'at namaz kilarsa ve her ikisinde de içinde dünya ile ilgili bir endise tasimazsa, anasından dogdugu gun gibi günâhlarından siyrilir.»

Diger bir rivayete göre hadisin son kısmi söylerdir:

«— ...Ve her ikisinde de bir hata islemediği takdirde geçmiş günahlari afvedilir.»

Yine Peygamber'imiz (S.A.S.) buyuruyor ki:

«— Allah (C.C)'in günahlari bagislamasına ve dereceleri yükseltmesine yol açan ibâdetlerini sîze bildireyim mi? «Kötü islerin ardından hemen abdest almak, câmilere dogru yürümek ve bir namazi kilinca diger vakti beklemek» ´ dir. Bunlar can kurtaran halatidir.»

(Peygamberimiz son cümleyi üç kere tekrarladi.)

Peygamber (S.A.V)'imiz bir gün abdest azalarını birer kere yıkayarak abdest aldı ve: «Su sekilde alınacak abdest, Allah (C.C)'in namazi kabul etmesinin asgari sartidir» buyurdu. Sonra azalarını ikiser kere yıkayarak abdest aldı ve: «Azalarmi ikiser sefer yıkayarak abdest alana Allah (C.C) iki kat ecir verir» diye buyuordu. Daha sonra azalarını üçer kere yıkayarak abdest aldı ve «Abdestin bu sekli, benim ve benden önceki peygamberlerin ve dostum Halil Ibrahim'in (A.S) abdest seklidir» buyurdu.

Peygamber'imiz (S.A.S.) buyuruyor ki:

«— Abdest alirken Allah (C.C)'in adini anan kimsenin Allah (C.C) bütün vücûdunu temizler. Fakat Allah (C.C)'in adini zikretmeden abdest alan kimsenin sadece su dokunan âzalari temizlenir.»

Peygamber'imiz (S.A.S.) buyuruyor ki:

«— Abdestli iken abdest alanin amel defterine on iyilik yazilir.»

Peygamber'imiz (S.A.S.) buyuruyor ki:

«— Abdest üzerine abdest almak, nûr üzerine nurdur.»

Bütün bu hadisler, mü'minleri abdest tazelemeye tesvik eder.

Peygamber'imiz (S.A.S.) buyuruyor ki:

«— Müslüman kul, abdest alirken agzina su verince agzindaki günâhlar cikip kaybolur, burnuna su verince burnunun gânahlari çikip kaybolur, yüzünü yıkayınca göz kapaklarinin kenarlarina kadar yüzünün bütün günahları süzülüp gider.

Ellerini yıkayınca tirnak altlarına kadar bütün ellerinin günâhları süzülüp gider, basina su verince de kulak altlarına kadar basinin bütün günâhları süzülüp çıkar, ayaklarını yıkayınca da tirnak aralarına kadar ayaklarının bütün günâhları süzülüp çıkar. Bundan sonra camiye kadar yürüyüp namaz kilması kendi için fazladan bir sevap olur.»

Peygamber (S.A.S.)'imizin:

«Abdestli oruçlu gibidir» buyurdugu rivayet edilir.

Peygamber'imiz (S.A.S.) buyuruyor ki:

«— Kim güzelce abdest aldıktan sonra gözünü göge kaldırarak «eshedü ellâilâhe illallahu vahdehû lâserike lehû ve eshedü enne Muhammeden abdühû ve rasûlühû (Sehadet ederim ki, bir olan Allah (C.C)'dan baska ilâh yoktur. O'nun ortagi yoktur. Muhammed (S.A.S.) de O'nun kulu ve rasûlüdür» derse istediginden içeri girebilecegi sekiz Cennet kapi açilir.»

H.z. Ömer (R.A.) buyuruyor ki; «Düzgün bir abdest seytani senden kovar.»

Mücâhid (R.A.) buyurur ki; «Abdestsiz ve tevbesiz, zikirsiz uyumamayi basarabilenler bu aliskanligi devam ettirmelidirler, çünkü ruhlari hangi durumda alinirsa ayni vaziyette yeniden dirilirler.»

Rivayet edildigine göre H.z. Ömer (R.A.) Peygamber (S.A.V.)'imizin sahâbilerinden birini Kâ'be örtüsü için Misir'a gönderir, adam Sam dolaylarında bir kesis manastiri yakınında konaklar. Kesis ondan daha âlim degildir.

H.z. Ömer'in (R.A.) elçisi, kesis ile karsilasip onun bilgisinden faydalanmak ister, kesise gelir, manastirin kapisini çalar, fakat uzun müddet kapi açılmaz.

Sonra kapi açilip kesisin yanma girince ona bazi sualler sorarak ilminin derecesini ölçmek ister, aldigi cevaplar hosuna gider, bu arada kapida uzun müddet bekletilmesinden dolayı kesise sikâyetinde bulunur.

Kesis onun sikâyetine söyle cevap verir: Kapimiza yöneldiginde seni hükümdar edasinda gördüğümüz için senden korktuk, seni kapida bekletmemizin sebebi:

Allah (C.C) Hz. Musa (A.S)'ya: «Ya Mûsâ, bir hükümdar tarafından korkutulduğun zaman sen ve ev halkın hemen abdest alin. çünkü abdestliler benim himayem altına girerek korktuklarından emin olurlar» diye buyurdu. Biz de, kendim ve ev halkı abdest alip namaz kilarak senin korkundan emin oluncaya kadar kapiyi yüzüne kapattik, sonra açtik.

Namazın Fazileti

Namaz, ibâdetlerin en faziletlisi olduğu için, Allah (C.C)'in Kitabı'na uyarak bu hususu yeniden tesvik ediyoruz. Bu husûsda daha önceki bahiste belirttiklerimize ilâve yapacağız.

Peygamber'imiz (S.A.S) buyuruyor ki:

"Hiç bir kula kildigi iki rek'at namaz için verilen izinden daha değerli bir bagis verilmiş değildir."

Muhammed Ibni Sirin (R.A) buyurur ki; «İki rek'at namazla cennet arasında tercih kullanmak durumunda kalsam, iki rek'at namazi Cennete tercih ederim. Çünkü iki rek'at namazda Allah (C.C)'in rizasi. Cennette ise benim hosnutlugum bahis mevzuudur.»

Bildirildigine göre Ulu Allâh (C.C.) yedi kat gökleri yaratınca melekler ile doldurdu ve hiç bir an ara vermeksizin onlari namaz kilarak ibadet etmeye memur kildi.

Her gök halkına bir türlü ibâdet emretti: Birinci semâdakilere Sûr'a üfleninceye kadar ayakta dikilmeyi, bazı semâ ehline rûku'u, bazilarına secdeyi, diger bazilarına da O'nun heybeti karsisinda kanadlarini yere sererek ibadet etmeyi, emir buyurdu.

illiyyûn Melekleri ile Ars Melekleri Ars'in etrafında dolanarak Allah (C.C)' hamd ile tesbih ederler, yeryüzündekiler hesabına O'ndan afv dilerler.

Ulu Allah (C.C) bütün bunlari mü'minlere ikram olmak üzere bir namazda toplamıştır. Tâ ki gök halkının ibadetlerinin hepsinden, içinde birer nümüne bulunsun.

Ayrıca namazda Kur-ân 'i Kerim okumayı ilâve etti ve kullardan da bu ibâdete sükretmeyi istedi, bu sükür, namazi, sartlari ve ölçüleri nisbetince kilmakla yerine getirilebilir.

Ulu Allah (C.C.) buyuruyor ki:

«— Onlar ki, gaybe inanirlar, namazi dosdogru kilarlar ve kendilerine

verdığımız rizkin bir kısmını fakirlere verirler.»

(Bakara - 3)

"Namazı dosdoğru kılın, zekât verin ve rükûa varanlar ile birlikte rükûa varın.»

(Bakara - 43)

"Namazı dosdoğru kıl."

(İsra - 78)

«— Fakat onlardan ilimde yüksek dereceye erenler ile mü'minler, sana indirilen Kur'ân ile senden evvel gelen kitaplara inanırlar. Onlar namazı dosdoğru kılanlar, zekât verenler, Allah'a ve Âhîret Günü'ne inananlardır, iste onlara biz büyük ecir vereceğiz.»

(Nisa - 162)

Kur'ân-i Kerim 'de nerede namazdan bahsedilirse «dosdoğru kılmak» kaydına bağlandığını görürsün. Buna karşılık münafıklardan bahsederken Ulu Allah (C.C) söyle buyuruyor:

«— Namazlarının suhurunda olmayan namaz kılıcılarının vey haline!» (Maun - 4-5)

Görülüyor ki, Ulu Allah (C.C), mü'minlerden; «Namazı dosdoğru kılanlar» diye bahsederken münafıklardan sadece «namaz kılanlar» diye bahsetmektedir. Bunun sebebi, namazı kılanlar çok olmakla birlikte «namazı dosdoğru» kılanların az olduğunu belirtmektir.

Siradan gaafiller isledikleri amelleri, geleneğe uymak için işler ve ibadetleri Allah (C.C)'a takdim edileceği gün «Kabûl edilir mi, edilmez mi?» diye düşünmezler.

Rivayete göre, nirekim Peygamberimiz (S.A.S.) buyuruyor ki:

İçinizden öyleleri vardır ki, kıldıkları namazların sadece üçte biri, veya dörtte biri veyahut beste biri yahud da altıda biri... (Peygamber (S.A.S.)'imiz onda bire kadar çıkmıştır) yazılır.»

Peygamber (S.A.S.)'imiz bu hadisi ile namazların ancak suurlu olarak kılınanlarının yazılacağını açıklamak istemistir.

Rivayete göre Peygamber'imiz (S.A.S.) buyuruyor ki:

"Allah (C.C)'a kalbi ile yönelerek iki rek'at namaz kılan kimse anasından doğduğu gün gibi günâhlarından siyirilir."

Kulun namaz kılması ancak kalbiyle Allah (C.C)'a yöneldiği zaman büyük önem tasir. İçî vesveseler ile oyalanarak namaza bütün varlığı ile kendini vermezse söyle birinin durumuna düşer; Bir adam düşünün ki, kusurunu bağışlamak için

hükümdarin kapisina varmis, içeri alinarak huzuruna dikilmistir.

Hükümdar yanina gelince saga sola bakmaya baslamis ve hükümdar da onun dilegini yerine getirmemistir. Çünkü hükümdar, kendisine verilen önemin derecesine göre. dilekleri karsilar.

Iste namaz da buna benzer, insan namaza durunca onun suurundan uzak kaldigi takdirde, kildigi namaz kabul olunmaz.

Bilesin ki, namaz bir padisah tarafindan verilen düğün ziyafetine benzer, orada herkese açık, çeşitli tat ve faydasi olan her türlü yiyecek ve içecek bulunur. Namaz da böyledir. Allah (C.C), insanlari çeşitli davranis ve zikirleri biraraya getirerek ona davet etmis, ibadetin çeşitli tatlarına birarada kavussunlar diye onlara bu ibadeti sunmustur. Onun içindeki hareketler ziyafetteki yemeklere, zikirler ise içeceklere benzer.

Derler ki namazda onikibin haslet vardir. Sonra bu onikibin haslet oniki haslette biraraya getirilmistir. Simdi namaz kilmak isteyen kimse eksiksiz bir namaz kilmak için bu oniki hasleti birarada bulundurmak mecburiyetindedir.

Bu oniki hasletin altisi namazdan önce, altisi da namazın içindedir:

1 — İlim: Çünkü Peygamber'imiz (S.A.S) «Bilerek islenen az amel, cahilce islenen çok amelden daha hayirlidir.» buyurur.

2 — Abdest: Peygamber (S.A.S)'imiz «temizlenmeksizin namaz olmaz» buyurmudur.

3 — Elbise: Ulu Allah (C.C): «Ey odemogullari, her mescidde zinetinizi takinin» buyurur (A´raf - 31) Buradaki «ziynetinizi takinin» : «her namaz vakti elbisenizi giyinin.» demektir.

4 — Vakti gözetmek: Ulu Allah (C.C): «Hiç süphesiz, namaz mü'minler üzerinde vakitleri belirli bir farzdir.» buyuruyor (Nisa - 103).

5 — Kibleye yönelmek. Ulu Allah (C.C): «Namazda yüzünü Mescid-i Haram yönüne döndür. Nerede olursanız olun, yüzlerinizi çevirin.» buyuruyor. (Bakara - 144)

6 — Niyet: Çünkü Peygamber (S.A.V)'imiz: «Ameller niyetlere baglidir. Herkes niyet ederse onu elde eder» buyuruyor.

7 — Tekbir almak: Çünkü Peygamber (S.A.V)'imiz: «Tekbir alinca namaz disi her sey haram olur, selâm verince bu yasak sona erer.» buyuruyor.

8 — Ayakta dikilmek. Nitekim Ulu Allah (C.C): «Allâh için ayakta dikilerek dua edin.» buyuruyor. Bu «Ayakta namaz kilin» demektir. (Bakara - 288)

9 — Fatiha sûresini okumak: Nitekim Ulu Allah (C.C): «Sonra Kur'ân'dan kolayınıza geleni okuyun» buyuruyor. (Müzemmil - 20)

10 — Rukûa varmak: Nitekim Ulu Allah (C.C): «Namazi dosdogru kilin, zekât

verin ve rukûa varanlar ile birlikte rukûa varin.» buyuruyor (Bakara - 43).

11 — Secdeye varmak: Nitekim Ulu Allah (C.C): «Ey mü'minler, rukûa varin, secde edin, Rabb'inize ibadet edin, hayirli isler isleyin» buyuruyor. (Hacc - 77)

12 — Tahiyâtta oturmak: Peygamber'imiz {S.A.S.) «Kisi son secdeden basim kaldirip ettihyyâtü okuyacak kadar bir zaman oturunca namazi sona erer.» buyuruyor.

Iste bu oniki sart biraraya gelince bunlarin kemâl derecesi kazanabilmesi için mühür mesabesinde ihlâs gerekir.

Nitekim Ulu Allah (C.C) buyuruyor ki:

«— Kâfirlerin cani sikilsa da dinde yalnız Allah'a yöneterek ihlâsla O'na dua edin.»

(Mü'minun - 14)

Namazın birinci hasleti ve sarti olan ilim üçe ayrılır:

- 1 — Namazın farz ve sünnetlerini birbirinden ayırdedebilmek.
- 2 — Abdestin farz ve sünnetlerini bitmek. Çünkü bu namazın tamamındandır.
- 3 — Seytanın tuzaklarını bilip önemle onlara karşı koymak.

Abdest üç şey sayesinde tamam olur.

- 1 — Kalbi kin, kiskançlık ve bozukluktan arındırmak.
- 2 — Bedeni günahlardan temizlemek.
- 3 — Abdest âzâla»ini, suyu israf etmeksizin iyice yıkamak.

Elbise de üç şey ile tamam olur:

- 1 — Kazancın helâl olması.
- 2 — Pislikten arındırılmış olması.
- 3 — Sünnete uygun olması, büyüklük taslamak ve çalim satmak edası tasınaması.

Vakti gözetmek dahi su üç şey sayesinde yerine getirilir:

- 1 — Vaktin girişini gözetlemek üzere gözün güneste, ayda ve yıldızda olması,
- 2 — Kulagin ezanda olması.
- > 3 — Kalbin daima vaktin girmesini düşünür halde bulunması.

Kibleye durmak da üç şey sayesinde eksiksiz olur:

- 1 — Yüzünü kibleye çevirmek.

2 — Kalbini Allah (C.C)'a yöneltmek.

3 — Allah (C.C)'dan korku duyarak nefsi küçük görmek.

Niyet de üç sey sayesinde kemâl vasfi kazanir:

1 — Hangi namazi kildigini bilmek.

2 — Allah (C.C)'in huzurunda durdugunu, O'nun seni gördüğünü bilerek çekingenlik duygusu içinde dikilmek.

3 — Allah (C.C)'in senin kalbinde sakli tuttugun her duyguyu bildigini bilerek dünya ile ilgili düşüncelerden uzak durmak.

Tekbir'in eksiksiz olması da üç seye baglidir:

1 — Kararli ve dogru bir tekbir getirmek,

2 — Ellerini kulak hizasina kadar kaldirmak.

3 — Uyanik bir kalble ve hürmet edasi tasiyarak tekbir almak.

Ayakta dikilmenin (Kiyamin) kâmil olabilmesi de üç seye dayanir:

1 — Gözlerini secde yerine dikmek.

2 — Kalbini Allah (C.C)'a vermek.

3 — Saga - sola bakinmamak.

Kur-an 'i Kerim okumanin kusursuzlugu da üç sarta baglidir:

1 — Kelimeleri gevelemeden, âyet sirasina uyarak Fatiha suresini dogru okumak.

2 — Düşünerek ve âyetlerin mânâsinin suurunda olarak okumak.

3 — Okuduguna göre amel etmek.

Rükûun kusursuzlugu da üç seye baglidir:

1— Sirtini düz tutmak, fazla egip veya fazla dogru durmamak,

2 — Parmaklarini açarak ellerini diz kapaklarina dayamak.

3 — Rükû hâlinde vücûdun durulmasini saglayarak, vakar ve hürmet içinde tesbih cümlelerini okumak.

Secdenin kusursuzlugu da üç sarta baglidir:

1 — Elleri kulaklarin hizasinda yere koymak.

2 — Dirsekleri yere yaymak.

3 — Secde halinde vücûdun durulmasini saglayarak hürmetle tesbih cümlelerini okumak.

Ettehiyât'a oturmanın kusursuzluğu da üç seye bağlıdır:

- 1 — Sağ ayagının bilekten aşağısını bükerek sol ayak üzerine oturmak,
- 2 — Hürmet İçinde Ettehiyyatü'yü okumak, kendin ve bütün müminler için duâ etmek.
- 3 — Âdabına uyarak selâm vermektir. Âdaba uygun selâm da sağa verdiği selâmın o tarafta bulunan koruyucu melekler ile, erkek ve kadın müminlere olduğunu, sola verdiği selâmın da yine soldaki koruyucu meleklerle, erkek ve kadın mü'minlere yöneldiğini suurlu bir niyetle yapmana bağlıdır.

Kusursuz ihlâs da üç seye bağlıdır:

- 1 — Kıldığın namazla insanların teveccühünü değil, Allah (C.C)'in rızasını aramak.
- 2 — Basariyi Allah (C.C)'dan bilmek.
- 3 — Kiyamet Günü'ne götürüsiye kadar namazı korumak. Çünkü Ulu Allah (C.C): «iyilik isteyen» dememis, «iyilik getiren» buyurmuştur.

64.Namazın Fazileti

Namaz, ibâdetlerin en faziletlisi olduğu için, Allah (C.C)'in Kitabı'na uyarak bu hususu yeniden tesvik ediyoruz. Bu husûsda daha önceki bahiste belirttiklerimize ilâve yapacağız.

Peygamber'imiz (S.A.S) buyuruyor ki:

"Hiç bir kula kıldığı iki rek'at namaz için verilen izinden daha değerli bir bağış verilmiş değildir."

Muhammed İbni Sirin (R.A) buyurur ki; «İki rek'at namazla cennet arasında tercih kullanmak durumunda kalsam, iki rek'at namazı Cennete tercih ederim. Çünkü iki rek'at namazda Allah (C.C)'in rızası. Cennette ise benim hoşnutluğum bahis mevzuudur.»

Bildirildiğine göre Ulu Allâh (C.C.) yedi kat gökleri yarattıca melekler ile doldurdu ve hiç bir an ara vermeksizin onları namaz kılarak ibadet etmeye memur kıldı.

Her gök halkına bir türlü ibâdet emretti: Birinci semâdakilere Sûr'a üfleninceye kadar ayakta dikilmeyi, bazı semâ ehline rûku'u, bazılarına secdeyi, diğer bazılarına da O'nun heybeti karşısında kanadlarını yere sererek ibadet etmeyi, emir buyurdu.

İlliyyûn Melekleri ile Ars Melekleri Ars'in etrafında dolanarak Allah (C.C)' hamd ile tesbih ederler, yeryüzündekiler hesabına O'ndan afv dilerler.

Ulu Allah (C.C) bütün bunlari mü'minlere ikram olmak üzere bir namazda toplamıştır. Tâ ki gök halkının ibadetlerinin hepsinden, içinde birer nümüne bulunsun.

Ayrıca namazda Kur-ân 'i Kerim okumayı ilâve etti ve kullardan da bu ibâdete sükretmeyi istedi, bu sükür, namazi, şartları ve ölçüleri nisbetince kilmakla yerine getirilebilir.

Ulu Allah (C.C.) buyuruyor ki:

«— Onlar ki, gaybe inanırlar, namazi dosdogru kilarlar ve kendilerine verdigimiz rizkin bir kismini fakirlere verirler.»

(Bakara - 3)

"Namazi dosdogru kilin, zekât verin ve rukûa varanlar ile birlikte rükûa varin.»

(Bakara - 43)

"Namazi dosdogru kil."

(Isra - 78)

«— Fakat onlardan ilimde yüksek dereceye erenler ile mü'minler, sana indirilen Kur'ân ile senden evvel gelen kitaplara inanırlar. Onlar namazi dosdogru kilanlar, zekât verenler, Allah'a ve Âhîret Günü'ne inananlardır, iste onlara biz büyük ecir vereceğiz.»

(Nisa - 162)

Kur'ân-i Kerim 'de nerede namazdan bahsedilmisse «dosdogru kilmak» kaydına bağlandığını görürsün. Buna karşılık münafıklardan bahsederken Ulu Allah (C.C) şöyle buyuruyor:

«— Namazlarının suhurunda olmayan namaz kilicilerin vay haline!» (Maun - 4-5)

Görülüyor ki, Ulu Allah (C.C), mü'minlerden; «Namazi dosdogru kilanlar» diye bahsederken münafıklardan sadece «namaz kilanlar» diye bahsetmektedir. Bunun sebebi, namazi kilanlar çok olmakla birlikte «namazi dosdogru» kilanların az olduğunu belirtmektir.

Siradan gaafiller isledikleri amelleri, geleneğe uymak için işler ve ibadetleri Allah (C.C)'a takdim edileceği gün «Kabûl edilir mi, edilmez mi?» diye düşünmezler.

Rivayete göre, nirekim Peygamberimiz (S.A.S.) buyuruyor ki:

İçinizden öyleleri vardır ki, kildikleri namazların sadece üçte biri, veya dörtte

biri veyahut beste biri yahud da altida biri... (Peygamber (S.A.S.)'imiz onda bire kadar çıkmıştır) yazılır.»

Peygamber (S.A.S.)'imiz bu hadisi ile namazların ancak suurlu olarak kılınanlarının yazılacağını açıklamak istemistir.

Rivayete göre Peygamber'imiz (S.A.S.) buyuruyor ki:

"Allah (C.C)'a kalbi ile yönelerek iki rek'at namaz kılan kimse anasından doğduğu gün gibi günâhlarından siyirilir."

Kulun namaz kılması ancak kalbiyle Allah (C.C)'a yöneldiği zaman büyük önem tasir. İçi vesveseler ile oyalanarak namaza bütün varlığı ile kendini vermezse söyle birinin durumuna düşer; Bir adam düşünün ki, kusurunu bağışlamak için hükümdarın kapisına varmış, içeri alınarak huzuruna dikilmistir.

Hükümdar yanına gelince saga sola bakmaya başlamış ve hükümdar da onun dileğini yerine getirmemistir. Çünkü hükümdar, kendisine verilen önemin derecesine göre. dilekleri karsılar.

Iste namaz da buna benzer, insan namaza durunca onun suurundan uzak kaldığı takdirde, kıldığı namaz kabul olunmaz.

Bilesin ki, namaz bir padisah tarafından verilen düğün ziyafetine benzer, orada herkese açık, çeşitli tat ve faydası olan her türlü yiyecek ve içecek bulunur. Namaz da böyledir. Allah (C.C), insanları çeşitli davranış ve zikirleri biraraya getirerek ona davet etmiş, ibadetin çeşitli tatlarına birarada kavussunlar diye onlara bu ibadeti sunmustur. Onun içindeki hareketler ziyafetteki yemeklere, zikirler ise içeceklere benzer.

Derler ki namazda onikibin haslet vardır. Sonra bu onikibin haslet oniki haslette biraraya getirilmistir. Şimdi namaz kılmak isteyen kimse eksiksiz bir namaz kılmak için bu oniki hasleti birarada bulundurmamak mecburiyetindedir.

Bu oniki hasletin altısı namazdan önce, altısı da namazın içindedir:

1 — İlim: Çünkü Peygamber'imiz (S.A.S) «Bilerek işlenen az amel, cahilce işlenen çok amelden daha hayirlidir.» buyurur.

2 — Abdest: Peygamber (S.A.S)'imiz «temizlenmeksizin namaz olmaz» buyurmıştır.

3 — Elbise: Ulu Allah (C.C): «Ey odemogulları, her mescidde zinetinizi takinin» buyurur (A'raf - 31) Buradaki «ziynetinizi takinin» : «her namaz vakti elbisenizi giyinin.» demektir.

4 — Vakti gözetmek: Ulu Allah (C.C): «Hiç şüphesiz, namaz mü'minler üzerinde vakitleri belirli bir farzdır.» buyuruyor (Nisa - 103).

5 — Kibleye yönelmek. Ulu Allah (C.C): «Namazda yüzünü Mescid-i Haram yönüne döndür. Nerede olursanız olun, yüzlerinizi çevirin.» buyuruyor. (Bakara - 144)

6 — Niyyet: Çünkü Peygamber (S.A.V)'imiz: «Ameller niyetlere bağlıdır. Herkes niyet ederse onu elde eder» buyuruyor.

7 — Tekbir almak: Çünkü Peygamber (S.A.V)'imiz: «Tekbir alınca namaz dışı her şey haram olur, selâm verince bu yasak sona erer.» buyuruyor.

8 — Ayakta dikilmek. Nitekim Ulu Allah (C.C): «Allâh için ayakta dikilerek dua edin.» buyuruyor. Bu «Ayakta namaz kılın» demektir. (Bakara - 288)

9 — Fatiha sûresini okumak: Nitekim Ulu Allah (C.C): «Sonra Kur'ân'dan kolayınıza geleni okuyun» buyuruyor. (Müzemmil - 20)

10 — Rukûa varmak: Nitekim Ulu Allah (C.C): «Namazı dosdoğru kılın, zekât verin ve rukûa varanlar ile birlikte rukûa varın.» buyuruyor (Bakara - 43).

11 — Secdeye varmak: Nitekim Ulu Allah (C.C): «Ey mü'minler, rukûa varın, secde edin, Rabb'inize ibadet edin, hayırlı işler isteyin» buyuruyor. (Hacc - 77)

12 — Tahiyâtta oturmak: Peygamber'imiz {S.A.S.) «Kisi son secdeden basım kaldırıp ettihiyâtü okuyacak kadar bir zaman oturunca namazı sona erer.» buyuruyor.

İste bu oniki şart biraraya gelince bunların kemâl derecesi kazanabilmesi için mühür mesabesinde ihlâs gerekir.

Nitekim Ulu Allah (C.C) buyuruyor ki:

«— Kâfirlerin canı sikilsa da dinde yalnız Allah'a yöneterek ihlâsla O'na dua edin.»

(Mü'minun - 14)

Namazın birinci hasleti ve şartı olan ilim üçe ayrılır:

1 — Namazın farz ve sünnetlerini birbirinden ayırtedebilmek.

2 — Abdestin farz ve sünnetlerini bitmek. Çünkü bu namazın tamamındandır.

3 — Seytanın tuzaklarını bilip önemle onlara karşı koymak.

Abdest üç şey sayesinde tamam olur.

1 — Kalbi kin, kiskançlık ve bozukluktan arındırmak.

2 — Bedeni günahlardan temizlemek.

3 — Abdest âzâla»ini, suyu israf etmeksizin iyice yıkamak.

Elbise de üç şey ile tamam olur:

1 — Kazancın helâl olması.

2 — Pislikten arındırılmış olması.

3 — Sünnete uygun olması, büyüklük taslamak ve çalim satmak edası

tasimamasi.

Vakti gözetmek dahi su üç sey sayesinde yerine getirilir:

- 1 — Vaktin girisini gözetlemek üzere gözün güneşte, ayda ve yıldızda olması,
- 2 — Kulagin ezanda olması.
- > 3 — Kalbin daima vaktin girmesini düşünür halde bulunması.

Kibleye durmak da üç sey sayesinde eksiksiz olur:

- 1 — Yüzünü kibleye çevirmek.
- 2 — Kalbini Allah (C.C)'a yöneltmek.
- 3 — Allah (C.C)'dan korku duyarak nefsi küçük görmek.

Niyet de üç sey sayesinde kemâl vasfi kazanır:

- 1 — Hangi namazi kildigini bilmek.
- 2 — Allah (C.C)'in huzurunda durdugunu, O'nun seni gördüğünü bilerek çekingenlik duygusu içinde dikilmek.
- 3 — Allah (C.C)'in senin kalbinde sakli tuttuğun her duyguyu bildigini bilerek dünya ile ilgili düşüncelerden uzak durmak.

Tekbir'in eksiksiz olması da üç seye bağlıdır:

- 1 — Kararlı ve doğru bir tekbir getirmek,
- 2 — Ellerini kulak hizasına kadar kaldırmak.
- 3 — Uyanık bir kalble ve hürmet edası tasıyarak tekbir almak.

Ayakta dikilmenin (Kiyamin) kâmil olabilmesi de üç seye dayanır:

- 1 — Gözlerini secde yerine dikmek.
- 2 — Kalbini Allah (C.C)'a vermek.
- 3 — Saga - sola bakınmamak.

Kur-an 'i Kerim okumanın kusursuzluğu da üç sarta bağlıdır:

- 1 — Kelimeleri gevelemeden, âyet sırasına uyarak Fatiha suresini doğru okumak.
- 2 — Düşünerek ve âyetlerin mânâsinin suurunda olarak okumak.
- 3 — Okuduguna göre amel etmek.

Rükûun kusursuzluğu da üç seye bağlıdır:

- 1— Sirtini düz tutmak, fazla eğip veya fazla doğru durmamak,

2 — Parmaklarını açarak ellerini diz kapaklarına dayamak.

3 — Rükû hâlinde vücûdun durulmasını sağlayarak, vakar ve hürmet içinde tesbih cümlelerini okumak.

Secdenin kusursuzluğu da üç sarta bağlıdır:

1 — Elleri kulakların hizasında yere koymak.

2 — Dirsekleri yere yaymak.

3 — Secde halinde vücûdun durulmasını sağlayarak hürmetle tesbih cümlelerini okumak.

Ettehiyât'a oturmanın kusursuzluğu da üç seye bağlıdır:

1 — Sağ ayagının bilekten aşağısını bükerek sol ayak üzerine oturmak,

2 — Hürmet İçinde Ettehiyyatü'yü okumak, kendin ve bütün müminler için duâ etmek.

3 — Âdabına uyarak selâm vermektir. Âdaba uygun selâm da saga verdiği selâmın o tarafta bulunan koruyucu melekler ile, erkek ve kadın müminlere olduğunu, sola verdiği selâmın da yine soldaki koruyucu meleklerle, erkek ve kadın mü'minlere yöneldiğini suurlu bir niyetle yapmana bağlıdır.

Kusursuz ihlâs da üç seye bağlıdır:

1 — Kıldığın namazla insanların teveccühünü değil, Allah (C.C)'in rızasını aramak.

2 — Basariyi Allah (C.C)'dan bilmek.

3 — Kiyamet Günü'ne götüresiye kadar namazı korumak. Çünkü Ulu Allah (C.C): «iyilik isteyen» dememiş, «iyilik getiren» buyurmuştur.

65.Kıyametin Dehşetleri

Rivayete göre Hz. Ayşe (R. Anha) buyurur ki;

«Peygamber (S.A.S) ´imize «Yâ Rasûlallah (S.A.S). Kıyamet Günü sevenler birbirlerini hatırlarlar mı» diye sordum. Bana su cevâbi verdi;

«Üç yerde hayır. Birincisi, Mizan karsısında, iyiliklerin ağır mi,yoksa hafif mi geleceği belli oluncaya kadar;

İkincisi amel defterleri uçurken. Herkes amel defterim acaba sağımdan mi, yoksa solundan mi verilecek diye beklerken.

Üçüncüsü de cehennemden uzun bir boyun çıkararak bir takım kimselerin boyunlarına dolanarak su üç kimseye musallat edildim: Allah (C.C) ile birlikte başka bir ilâha tapana bütün zâlim ve zorbalara ve hesaplama gününe inanmayanlara derken, bu kimseleri kiskaca alarak cehennemden derinliklerine atar.

Cehennemde kıldan ince, kılıçtan keskin bir köprü vardır. Üzerinde sivri demirden çengeller ve dikenler vardır. Bu köprüden insanlar, kimi çakan simsek, kimi esen rüzgâr gibi... geçeceklerdir.»

Hz. Ebü Hüreyre (R.A.) öer ki: Peygamber'imiz (S.A.S) söyle buyurdu:

«Ulu Allâh (C.C) gökleri ve yeri yaratınca Sûr'u yaratıp Israfil (A.S)'in eline verdi, o da onu agzina koyarak «Ne zaman üfleme emri alacağım» diye bakislerini Ars'a dikmiş beklemektedir.

Ben O'na: «Ya Rasûlellah (S.A.S). «Sûr nedir» diye sordum. Bana: «Nurdan bir boynuzdur» diye cevap verdi. Ben O'na: «Yâ Rasûlellah (S.A.S), nasıl bir şeydir» diye sordum. O da bana: «Geniş çaplı bir daire seklindedir. Beni Hak dinle Peygamber olarak gönderen Allah (C.C) adına yemin ederek söylüyorum ki. çapı yerle gök arası genişliğindedir.

Israfil (A.S)bu sûra üç kere üfler: Birinci üfleme ürkütmek, ikinci üfleme canlıların hepsini öldürmek, üçüncü üfleme de yeniden dirilis içindir. Üçüncü üfleyisten sonra ruhlar ortaya çıkarak gök ile yer arasını arılar gibi doldururlar ve genizlerden cesedlere girerler. Topragı yarılarak yerden ilk çıkacak olan benim.»

Baska bir hadiste bildirildigine göre:

Ulu Allah (C.C). Cebrail (A.S). Mikâil (A.S) ve Israfil (A.S)'i yeniden diriltince bunlar hemen yanlarına Burak'ı ve bir kat cennet elbisesi alarak Peygamber (S.A.V)'imizin kabri basına inerler. O sırada kabrin topragi yarılarak derhal acilir. Peygamber (S.A.V)'imiz Cebrail (A.S)'e bakar ve «Bu hangi gündür?» diye sorar. Cebrail (A.S)de O'na: "Bu gün Kiyamet Günü'dür, bugün hasir günüdür; bugün karar günüdür" diye cevap verir. Peygamber'imiz «ya Cebrail, Allah (C.C) ümmetime ne yaptı» diye sorar. Cebrail (A.S) de «Müjdeler olsun, sana üzerindeki toprak ilk açılan sensin.» diye cevap verir.

Ebû Hüreyre'nin rivayet ettigine göre, Peygamber (S.A.V)'imiz buyurmustur ki:

«— Ulu Allah (C.C) buyurur ki; «Ey insanlar ve cinler! Ben size gereken nasihati vermistim. Iste simdi amelleriniz defterlerinizde yazili. İyilik bulan Allâh'a hamd etsin. Baska türlüünü bulan da kendinden baskasını kinamasın.»

Anlatildigina göre bir gün Yahya İbni Muaz-el Razrın (R.A.) bulundugu mecliste:

«O gün takva sahiplerini Allah huzuruna binekli olarak toplar ve günahkârları cehenneme yaya ve susuz olarak sevkederiz.» (Meryem 85-86)

mealindeki âyetler okununca o söyle der:

«— Ey insanlar!. Bir dakika, bir dakika! Yarın mahserin durak yerinde hep biraraya geleceksiniz. Her yönden gurup gurup gelerek Allah'ın huzuruna tek tek dikileceksiniz. Kelime kelime yaptıklarınızdan hesaba çekileceksiniz. Ermisler Allah (C.C)'a binekli olarak, günahkârlar da Allah (C.C)'in azabına yaya ve susuz olarak götürülecek. Ve bölük bölük cehenneme gireceklerdir!

Kardeslerim! önünüzde sizin hesabınıza göre elli bin sene uzunlugunda bîr gün var, o gün «sarsinti günü», «yaklasan gün» dur. «bütün insanlar o gün Allah (C.C)'in huzurunda dikileceklerdir», «o gün. hayiflanma ve pismanlik günü», «tartisma ve hesaplama günü», «hesaplama günü», «feryad günü», «gelecegi kesin bir gün», «kalb çarpintisi günü», «yeniden dirilme günü», «herkesin kendi elleri ile islediklerine bakacagi bir gün», «aldanma günü», «kimi yüzlerin agardigi ve kimisinin de karardigi gün». «Allah (C.C)'in Huzûru'na temiz kalble gelenlerden baska malin, çoluk-çocugun fayda saglamadigi bir gün», «zâlimlere mezarlerinin fayda vermedigi, kendileri için fena yerlesme yeri hazirlanan bir gün» dür.

Mukatil Ibnî Süleyman (R.A.) der ki: «Insanlar Kiyamet Günü, hiç konuşmadan yüz yıl beklerler, yüz yıl da karanlıkta saskinlik içinde geçer, yüz yıl da dalga dalga birbirine sürtünerek Allah (C.C)'in Huzurunda çekisirler. Kiyamet Günü, sizin hesabınıza göre elli bin yıl uzunluguna olmasına ragmen ihlâsli bir mü'mine en kısa bir namaz süresi gibi gelir.»

Peygamber'imiz {S.A.S.) buyuruyor ki:

«— Su dört seyden hesaba çekilmeden kulun ayaklari kaymaz:

- 1 — Ömrünü nerede harcadigindan,
- 2 — Vücûdunu nerede yiprattigindan,
- 3 — ilmi ile nasil amel ettiginden.
- 4 — Malini nereden kazanip, nerede harcadigindan»

Peygamber'imiz (S.A.S.) buyuruyor ki:

«— Her peygamber'in mutlaka kabul olan bir duasi vardir, hepsi bu haklarini dünyada kullandi. Ben duâ hakkimi Kiyamet Günü ümmetime sefaat etmek için sakladim.»

Allah (C.C)'imiz! Rasûlellah (S.A.S.)'in. Kati'ndaki itibâr hakki için O'nun sefaatine bizi eristir!.

66.Cehennem ve Mizân'ın Sıfatları

Bu mevzuda bazi noktalarına daha önce temas etmiş olmamıza rağmen, faydayı tamamlamak için yeniden ele almakta mahzur görmedik. Ola ki; bozulmuş ve gaafil gönüllere tekrarlanan nasihatler kâr eder.

Bu husus Ulu Allah (C.C.) Kur'ân`i Kerim`in bir çok yerinde cehennem korkunçluğu ile Kiyamet siddetlerine büyük önem vermiştir, öyle ki Allah Taâla'nin bu beyanati akli basında insanların kalplerine en büyük tesiri yapmış, ahiretin faydalı ve kalıcılığını; onun disındaki her şeyin hiçliğine tercih etmiştir.

Cehennem nasıl bir yer olduğu konusuna gelince Allah C.C) cümlemizi baş ve keremi ile oradan korusun. Hadiste bildirildiğine göre orası simsiyah ve karanlıktır. isigi ve alevi yoktur. Cehennem yedi kapısı vardır. Her kapının üzerinde yetmiş bin dağ vardır, her dağın üzerinde yetmiş bir atesten tepe vardır, her atesli tepe üzerinde yetmiş bin ates çukuru vardır. Her ates çukurunda yetmiş bin ates vadisi bulunur.

Her vadiye yetmiş bin atesten köşk. her köşte yetmiş bin ates evi, her evde yetmiş bin yılan ile yetmiş bin akrep, her akrebin yetmiş bin kuyruğu vardır. Her kuyrukta yetmiş bin bogumu, her bogumda da yetmiş bin testi dolusu zehir bulunur.

Kiyamet Günü olunca cehennem örtüsü açılır ve ondan insanlarla cinlerin sağından solundan, önünden, arkasından ve tepeleri üzerinden uçusan birtakim çadırlar çıkar. İnsanlar ile cinler bu manzarayı görünce dizüstü çökerek hep birlikte «Allah C.C)'im, bizi kurtar» diye çığlık atarlar.

Müslim'in rivayet ettiğine göre. Peygamber'imiz (SA.S.) buyurur:

«— Kiyamet Günü cehennem her birinden yetmiş bin melegin tuttuğu yetmiş bin yedek ile çekilerek getirilir.»

Bir hadiste Peygamber'imiz (S.A.S.):

«Cehennemde iri, sert, Allah C.C)'in kendilerine verdiği emrine isyan etmeyen verilen emri olduğu gibi uygulayan melekler görevlendirilmiştir» (Tahrim - 6) mealindeki âyette iri kıyımliktıkları belirtilen cehennem zebanileri hakkında buyurur ki:

«— Bu meleklerden her birinin iki omuz bası bir yıllık yol mesafesi kadardır. Her birinin öyle bir kuvveti var ki, elindeki demir topuz ile bir daga vursa onu paramparça eder. Her darbesi ile yetmiş bin kişiyi cehennem derinliklerine atar.»

«— Cehennemde ondokuz melek görevlidir.» (Müdessir - 30) Mealindeki âyet, zebanilerin ileri gelenlerinin sayısını belirtir, yoksa cehennemdeki bütün görevli meleklerin sayısını Allâh'dan başka kimse bilmez.

Nitekim Ulu Allah:

«Rabb'inin askerlerinin sayısını yalnız O bilir.» buyurur. (Müdessir - 31)

Ibni Abbas'a (R.A.) cehennemnin genisligisorulunca:

«Vallahi, genisliginin ne kadar oldugunu bilmiyorum. Fakat öğrendigimize göre her cehennem zebanisinin kulak memesi ile ensesinin arasi yetmis yillik yol mesafesindedir, cehennemde kan ve irin irmaklari akar» diye cevap vermistir:

Tirmizî'nin rivayet ettigi bir hadise göre:

"Cehennem çadırlarının duvar kalınlığı kırk yillik yol mesafesindedir."

Müslim'in rivayet ettigine göre Peygamber'imiz {S.A.S.} buyuruyor ki:

«— Sizin su atesiniz, cehennem atesinin yetmiste biri siddetindedir. Sahâbiler «Ya tam olsaydı nasıl olacaktı?» diye sordular. Peygamber {S.A.S.} 'imiz «Bu atesin isisi altmış dokuz kat arttırılmıştır.» Her katin sıcaklığı dünya atesi kadardır.» diye cevap verdi.

Peygamber'imiz (S.A.S.) buyuruyor ki:

"Cehennemliklerden biri avucunu dünyalılara uzatsa hararetinden bütün dünya yanardı. Cehennem zebanilerinden biri disarı çıksa da insanlar onu görse. Allah (C.C)'in onun üzerinde beliren gazabi yüzünden bütün insanlar derhal ölüvereceklerdi."

Peygamber {S.A.S.}'imiz bir gün schâbeleri ile birlikte otururken derin bir gürültü duyuldu. Peygamber {S.A.S.}'imiz:

«Bu gürültünün ne olduğunu biliyor musunuz?» diye sordu. Sahabeler «Allah (C.C)ve Rasûl'ü (S.A.V) bilir» diye cevap verince Peygamber {S.A.S.}'imiz «Yetmiş sene önce cehenneme bir tas atılmıştı, su ana kadar yol alıyordu, duyduğunuz bu gürültü o tasin dibe vurma sesidir» diye buyurdu.

Hız. Ömer (R.A.) buyurur ki: «Cehennemi sık sık hatırlayın. Çünkü harareti çok yüksek, dibi çok derin ve topuzları demirdendir.»

Ibni Abbas'a göre:

«Cehennem kendilerini uzaktan görünce (cehennemlikler) onun uğultu ve homurtusunu duyarlar.» (Furkan - 12) mealindeki âyet hatırlatılarak kendisine: "Cehennemnin gözleri mi var?" diye soruldu O da dedi ki: «Tabii var, Peygamber {S.A.S.} 'imizin «Bile bile bana yalan söz isnad eden kimse, cehennemnin iki gözü arasında kendisine yer ayırsın.» şeklindeki hadisini duymadınız mı? O zaman Peygamber{S.A.S.}'imize «Yâ Rasûlallah {S.A.S.}, cehennemnin gözleri mi var?» diye sorulmuştu. Peygamber {S.A.S.} 'imiz «Yoksa kendilerini uzaktan gördüğü zaman (cehennemlikler) onun uğultu ve homurtusunu duyarlar» meâîindeki âyeti duymadınız mı?» diye cevap verilmisti.

Asğıdaki hadis bu gerçeği teyid eder:

«— Cehennemden bir boyun çıkar, onun gören iki gözü ve konuşan dili vardır.» bu gün ben Allâh (C.C)'a başka bir ilâhi ortak kusanlar üzerine

musallat edildim» der, o cehennemlikleri susam tanelerini görüp kapan kustan daha iyi görür.»

Mizân'in nasıl olduğuna gelince; Hadîs-i serifde bildirildigine göre "onun iyilikler kefesi nurdan ve günahlar kefesi karanlıktandır."

Tirmizî'nin rivayet ettiğine göre. Peygamber'imiz buyuruyor ki.

«— Cennet Ars'm sagında, cehennem de solünde kurulur. Mizân'in iyilikler kefesi Ars'in sagında, günahlar kefesiye solunda bulunur. Böylece cennet iyilikler kefesi karsisine, cehennem de kötülükler kefesi karsisine düşer.»

Ibni Abbas (R.A.) derdi ki; «Iyilikler ile günahlar iki kefesi ve bir dili olan bir Mizân'da tartılır. Kiyamet Günü. Allah (C.C) kullarin amellerini tartmak isteyince onlari maddelestirir.»

67.Kibir ve Kendini Beğenmişliğin Kötülüğü

Allah (C.C) beni ve seni dünya ve âhiretin iyiligine kavustursun. Bilesin ki. büyüklük taslamak ve kendini beğenmişlik faziletleri siler ve alçaklık kazandırır. Nasihat dinlemeyi ve terbiye edilmeyi engelleyen bir rezalet olmak için sana kâfidir.

Bu yüzdendir ki, mütefekkirler «İlim haya ile büyüktük taslama arasında barınamaz. Sel yüksek binalara nasıl düşmansa ilim de böbürlenene öyle düşmandır» derler.

Peygamber'imiz (S.A.S.) buyuruyor ki:

«— Kalbinde zerre kadar büyüklük duygusu bulunan kimse, cennete giremez.»

Yine Peygamber'imiz (S.A.S.) buyuruyor ki:

«— Büyüktük taslama niyeti ile elbisesini yerde sürükleyen yüzüne Allah (C.C) bakmaz.»

Ehli hikmet derler ki. «Büyüklük duygusu ile saltanat bir arada devam etmez.»

Ulu Allah (C.C.) kibirle kargasalık çıkarmayı yanyana zikrederek söyle buyurmıştır:

«— Bu âhîret yurdudur. Biz onu yeryüzünde büyüklük taslamak ve kargasalık çıkarmak pesinde kosmayanlara nasib ederiz.»

(Kasas Sûresi - 83)

Yine Ulu Allah (C.C.) buyuruyor ki:

«— Yeryüzünde bosu bosuna büyüklük taslayanların dikkatlerini âyetlerimden

alokoyacagim da onlar bütün âyetlerimi görseler bile inanmayacaklar.»

(Araf Sûresi - 146)

Ehli hikmetten biri der ki. «Bana karsi büyüklük taslayan herkesin durumunun tersine döndüğü ve ondakinin bana geçtiğini yani benim ona karsi büyükmeye başladığımı gördüm.»

Ibni Avane en çok büyüklük taslayan kimselerdendi. Rivayete göre bir gün hizmetçisinden su ister, hizmetçi «peki» der; bunun üzerine Ibni Avane ancak «hayir» diyebilecek durumda olanlar «peki» diyebilir, hizmetçiye çikisir ve tokatlamalarını emrederek dövdürür; Ibni Avane bir çiftçi çağırarak onunla konuşmuş, sözü bitince su istemiş, ve onunla konustugu için igrenerek agzini çalkalamış.

Bu husûsda «falan kimse, kendini öyle yücelere çıkardı ki, düsse paramparça olur» derler.

Meshur dil âlimi Câhiz der ki; «Kureys kabilesinden büyüklük taslamada meshur olanlar Beni Mahzum ve Beni Umeyye oymakları, Araplar arasında ise Beni Cafer Bin Küâb. Beni Zeraret Ibni Adiy oymaklarıdır. Pers hükümdarları (Kisralar) ise kendilerini ilâh, halkı da köle olarak görürlerdi.»

Kibirliiliği ile meshur Beni Abdudrar oymagından birine. «Halifeyi görmeye niçin gelmiyorsun» diye sorarlar. «Köprünün, serefimi çekemeyeceginden korkuyorum» diye böbürlenir.

Haccac Ibni Artat'a «Niçin cemaatle namaz kılmaya geimiyorsun?» diye sorarlar. «Bakkal takiminin beni sikistiracagından çekiniyorum» diye cevap verir.

Anlatıldığına göre. Yemen ileri gelenlerinden Vali Ibni Hicr Peygamber (S.A.V)'imize gelir, Peygamber (S.A.V)'imiz de ona bir miktar mirî arazisi tahsis eder. Muaviye'yi de «ayırdığım araziyi kendisine göster ve üzerine yaz» diyerek yanına katar.

Sıcak bir günde yola çıkarlar. Muaviye Valinin devesini arkasından yürüdüğü için güneşten bunalır. «Beni devenin arkasına al» diye teklif eder. Vali «Sen hükümdarin yanına bineceklerden değilsin» diyerek onu reddeder. Bunun üzerine Muaviye «Bari ayakkabılarını bana ver» der. Vâil bu isteğe de, «Ey Ebû Sufyanoglu, senden ayakkabılarımı esirgeyecek kadar cimri değilim, fakat ayakkabılarımı giydiğinin. Yemen kabileleri arasında yayılmasından hoslanmam. Sen devemin gölgesinden yürü, bu seref sana yeter» diye cevap verir.

Söylendiğine göre sözü edilen Vâil, Hz. Muaviye'nin halifelik devrine yetisir, bir gün halifeyi ziyaret etmeye varınca Hz. Muaviye onu koltuk üzerine oturarak kendisiyle konuşur.

Mesrur Ibni Hind, adamin birine «Beni taniyor musun?» diye sorar, adam «Hayir» diye cevap verir. Adamin cevabi üzerine «Ben Mesrur Ibni Hind'im»

diye kendini tanitir, adam yine «Seni tanimiyorum» deyince ona «Ay'i tanimayanlari Allah (C.C) kahretsin» diye çikisir.

Sâir söyle der:

«Kendini begenmislik kuruntusuna tutulan aptala deyiniz ki;

Kendini begenmisliğin zararini bilsen ona kalkismazdin.

Kendini begenmislik dini zedeler, akli zayıflatir.

Serefi düsürür, hey kendine gel!»

Derler ki: «Ancak dükün ruhlular büyüklük taslar ve alçak gönüllüler mutlaka yüce ruhlu, kimselerdir.»

Peygamberimiz (S.A.S.) buyuruyor ki:

"Üç şey mahvedicidir: Boyun eğilen pıtilik, isteklerine uyulan nefis ve insanın kendini beğenmesi."

Abdullah İbni Amr'in rivayet ettiğine göre. Peygamberimiz (S.A.S.) buyuruyor ki:

"Hz. Nuh (A.S) ölmek üzere iken iki oğlunu yanına çağırarak onlara su nasihatte bulunur, «size iki şeyi emreder ve iki şeyden sakınmanızı isterim. Allah (C.C)'a ortak koşmaktan ve büyüklük taslamaktan uzak durunuz. Emrettiğim şey'ere gelince birincisi "Lâ ilâhe illallah"'i dilinizden düsürmeyin. Çünkü göklerde ve yerde olan her şey terazinin bir kefesine; "Lâ ilâhe illallah"' cümlesi de öbür kefesine kosa ikincisi ağır basar.

Gökler ile yeryüzü bir araya gelerek bir çember teskil etse de bu çemberin üzerine "Lâ ilâhe illallah"' cümleleri kosa, çember üzerine binen ağırlığın altında kırılır. İkinci olarak da sık sık «sübhanellâhi velhamdülillâhi» deyiniz. Çünkü bu cümle canlı - cansız her varlığın duasıdır ve canlıların rizki bu duâ sayesinde.

Hz. İsâ (A.S.) der ki. «Allah (C.C)'in Kitabı'ni öğrenen ve zorba olarak ölmeyen kimseye ne mutlu!»

Anlatıldığına göre Abdullah İbni Selâm (R.A.) bir gün odun yüklü alarak çarsıdan geçiyordu. «Niye böyle yapıyorsun, senin buna ihtiyacın yok.» diyenlere «nefsimden kibiri kovmak istedim» diye cevap verir.

Kurtubî tefsirinde:

«Gizlenmesi gereken zinetleri bilinsin diye ayaklarını yere sert basmasınlar» (Nur Sûresi - 31) mealindeki âyet hakkında denir ki; «kadınlar bu hareketi böbürlenmek erkeklere gösteris olsun diye yaparlarsa davranışları haramdır.»

Aynı şekilde erkeklerin de calım satmak gayesi ile yere sert basmaları da haramdır, çünkü büyüklük taslamak büyük günahlardandır.»

68. Yetimlere İyilik Etmek ve Zulümden Kaçınmak

Buhari'nin rivayetine göre: Peygamber'imiz (S.A.S.) sahadet parmagi ile orta parmagini ayirip göstererek:

«Ben ve yetimin bakimini üzerine alan kimse, bu sekilde cennette birlikteyiz» diye buyurmudur.

Müslim'in ayni konudaki rivayetine göre. Peygamber (S.A.S.)'imiz sehâdet parmagi ile orta parmagini birarada göstererek:

«Gerek kendisinin gerek baskasinin olsun bir yetimin gözetimini üzerine alan kimse, benimle birlikte su sekilde cennettedir» diye buyurmudur.

Bezzar'in ayni konudaki rivayetine göre de Peygamber (S.A.V)'imiz:

«iki parmagini birlestirerek yakini olsun - olmasin, bir yetimin bakimini üstüne alan kimseyle ben, su iki parmagim gibi cennetteyiz.» diye buyurmudur. "Üç kiz çocugunun bakimina kosan kimse de cennettedir, ona oruclu - namazli bir mücâhidin mükâfati verilir." buyurmudur.

Ibni Mâce'ye göre Peygamber'imiz (S.A.S.) buyuruyor ki:

"Üç yetime et uzatan kimse gecesini namaz kilarak, gündüzünü oruç tutarak geçiren ve gece - gündüz kiliçla Allâh (C.C) yolunda cihâd eden kimse gibidir, su iki parmagim nasıl birbirine esse, ben ile o kimse de o sekilde cennette kardesiz."

(Burada sahadet parmagi ile orta parmagini birbirine yapistirmistir.)

Tirmizî'ye göre Peygamber'imiz (S.A.S.) buyuruyor ki:

«— Kim yetim bir müslüman çocugunu elinden tutarak bakimini üzerine alirsa, afvedilmesi mümkün olmayan bir günah islemedikçe cennete girmesi kesindir.»

Ibni Mâce'ye göre Peygamber'imiz (S.A.S.) buyuruyor ki:

«— En hayirli müslüman evi, içinde bulunan yetime iyi davranilan evdir. En fena müslüman evi de içinde bulunan yetime hor davranilan evdir.»

Ebu Ya'lâ'ya göre Peygamber'imiz (S.A.S.) buyuruyor ki:

«— Cennetin kapisini ilk açacak olan benim. Fakat o sirada önümden geçmek üzere olan bir kadina rastlarim, ona «Sana ne oluyor, kimsin sen» diye sorarim, bana «Ben, mes'ûliyyeti altinda bulunan yetime iyi bakan bir

kadinim» diye cevap verir.

Taberani'ye göre Peygamber'imiz (S.A.S.) buyuruyor ki:

«— Beni hak üzere peygamber gönderen Allâh (C.C)'a yemin ederek söylüyorum ki, yetime aciyip ona karsi tatli dil kullananana, düsküne merhamet edene ve Allâh (C.C)'in kendisine verdigi ile komsusuna karsi çalim satmayana, Allâh (C.C) Kiyamet Günü azab çektirmez.»

Ahmed Ibni Hambel'e göre Peygamber'imiz {S.A.S} buyuruyor ki:

«— Kim, sirf Allâh (C.C) Rizasi için bir yetimin basini oksarsa Allâh (C.C) ona elini üzerinde gezdirdigi, saçların sayisi kadar sevap yazar. Yaninda barinan yetim bir erkek veya kiz çocuguna iyilik eden ile ben, su iki parmagim gibi cennette birlikte oluruz.»

Hakim'in dogruladigina göre Peygamber'imiz (S.A.S.) buyuruyor ki:

c— Kim, sirf Allâh (C.C) Rizasi için bir yetimin basini oksarda Allâh (C.C) ona elini üzerinde gezdirdigi, saçların sayisi kadar sevap yazar. Yaninda barinan yetim bîr erkek veya kiz çocuguna iyilik eden ile ben, su iki parmagim gibi cennette birlikte oluruz.»

Hakim'in dogruladigina göre Peygamber'imiz (S.A.S.) buyuruyor ki:

«— Ulu Allâh (C.C) Hz. Yakub (A.S)'a kör olusunun, kambur olusunun ve Hz. Yûsuf (A.S)'a kardeslerinin çektirdikleri acıların sebebi sudur. Hz. Yakup (A.S) ve ailesi koyun kesip yedikleri bir gün kapisina gelen fakir oruçlu ve karni aç bir yetime yiyecek vermemislerdi, sonra Allâh (C.C) ona bildirdi ki kendisi insanlar arasinda en çok yetime yemek yapip yoksullari evine çağirmasini emretti, o da Allâh (C.C)'in emrini yerine getirdi.»

Ebu Hureyre 'nin rivayet ettigine göre. Peygamber'imiz buyuruyor ki:

"Dul ve yetimlerin yardimina kosan kimse Allah (C.C) yolunda mücâhid gibidir."

(Ebu Hureyre der ki, «Peygamber'imizin: "... Hiç ara vermeden gecelerini namaz kilarak geçiren ve hiç bozmadan her gün oruç tutan gibi» buyurdugunu sanıyorum."

Ibni Mâce'ye göre Peygamber'imiz (S.A.S.) buyuruyor kî:

«— Dul ve yetimlere elini uzatan kimse, Allah (C.C) Yolunda cihâd eden ve gecelerini namaz kilarak ve gündüzlerini oruç tutarak geçiren kimse gibidir.»

Eski büyüklerden biri der ki. «Ben önceleri içkici, günaha düskün biri idim. Bir gün bir yetim ile karsilastim, ona evlâda davranilir gibi, hattâ daha yakin davranarak iyilik ettim. O gece uykuya yatinca rüyamda zebanilerin beni sert biçimde yakalayip cehenneme dogru götürdüklerini gördüm, bir de baktim ki iyilik ettigim yetim yolumuzu keserek beni götürmekte olan zebanilere O'nu birakin, onun hakkında Rabb'ime müracaat edecegim» dedi

Zebaniler çocukun dediklerine aldiris etmek istemediler. Fakat o sirada «Onu saliverin. Biz onu kendisine yapilan iyilige karsilik olarak yetime bagisladik» diye bir ses geldi. Böylece uyandim ve o günden sonra yetimlere iyilik etmeye deha fazîa önem verdim.

Anlatildigina göre zengin Alevilerden biri ölür ve geride Alevî bir kadından dogma birkaç kiz çocuğu kalir. Bir müddet sonra iyice fakir düşerler, bu yüzden çevrenin hakaretlerine maruz kalmamak için yurtlarından göçerler. Yolda bakimsiz bir mescide siginirlar.

Dul kadin, çocuklarini burada birakip yiyecek bir sey bulmaya cikar. Sehrin müslümen ileri gelenine basvurur. Durumunu anlatir, fakat adam «Durumunu mutlaka delillendirmem gerekir» diyerek kadini eli bos çevirir.

Kadin arkasından bir mecûsiye vararak durumunu anlatir, adam kadina inanir ve bir kadin göndererek yetim yavrulari ile o kadinin evine getirtir, onlara gayet iyi bakar.

Gece yarisi olunca sehrin müslüman ileri geleni rüyasında Kiyamet koptugunu görür. Peygamber'imiz basi üzerinde «hamd sancagi» tasiyan ulu bir kösktür, karsisinde duruyor.

Adam Peygamberimize «Su kösk kimin içindir, yâ Rasûlellah » diye sorar. Peygamber'imiz : «Bir müslümanindir» diye cevap verir. Adam «ya Rasûlellah , ben tevhid akidesinden hic ayrilmamis bir müslümanim» der. Peygamber'imiz ona «Buna dâir bana delil getir» der. adam sasakalir. Peygamber'imiz ona yetim anasi Alevi kadinin durumunu hatirlatir, adam bu sirada üzüntü ve pismanlik içinde uyanir.

Derhal kadinin pesine düşer, siki bir arastirmadan sonra bilen birinin kilavuzlugu ile kadini mecûsinin evinde bulur, onu alip evine götürmek ister, fakat «Onlar sayesinde evime bereket geldi» diyerek mecûsî reddeder. Adam mecûsiye «Yüz dinar vereyim de onlari bana teslim et» der, mecûsî yine reddeder. Bu sefer misafirleri mecûsiden zorla almaya kalkisinca mecûsî ona der ki. «Senin pesinden kostugun seye ben senden daha lâyikim, rüyanda gördüğün kösk benim için yaratilmistir. Sen bana karsi «müslümanim» diye mi üstünlük tasliyorsun? Allah (C.C) adina yemin ederim ki, ben ve ev halkim, bir dul kadin vasitasi iie müslüman oiduk da ondan sonra yattik. Senin gördüğün rüyanin aynisini ben de gördüm. Peygamberiniz bana «Dul kadin ile yetim kizlar yaninda mi?» diye sordu. «Evet» dedim. Bunun üzerine Peygaamber'imiz «O halde bu kösk senin ve ev halkinindir» dedi.

Aldigi bu son cevap üzerine, sehrin ileri gelen müslümani, ancak Allâh (C.C)'in bildigi büyük bir üzüntü ve pismanlik içinde eski mecûsinin yanından ayrildi.

69.Haram Yemek

Ulu Allâh (C.C.) buyuruyor ki:

«— Ey imân edenler, karsilikli riza ile yapilcn bir ticarete dayanmaksizin birbirinizin malini mesrû olmayan yollarda aranizda yemeyin»

(Nisa Sûresi - 29)

Âyette gecen «gayri mesru yollardan» ifâdesinden ne kastedildigi hakkında çesitli görüsler vardır. Kimi bu ifadeden maksat «faizdir», kimi «kumardir,» kimi «zorla ev soymadir», kimi «hirsizliktir», kimi «emanete hiyanettir,» kimi «yalanci sâhitliktir» ve kimi de «yalan yere yemin ederek baskasinin malini almaktır» der.

Ibni Abbas «Suradaki maksad, karsiliksiz olarak ele geçirilen her çesit maldır» der.

Ileri sürüldüğüne göre yakardaki âyet indikten sonra sahâbiler baskasinin evinde bir sey yemekten kaçinmaya basladilar da üzerine:

«Amanin, topalin, hastanin ve kendinizin evinizden, babanizin, arsanizin, kardesinizin, kiz kardesinizin, amcalarinizin, dayilarinizin, anahtari eli nize verilmiş, yakin dostlariinizin evlerinden yemek yemenizin hiç bir mahsuru yoktur.» mealindeki âyet inmistir (Nur - 61).

Bazilarina göre de maksat, «hileli sözleşmeler»dir. Bu husûsdaki en yerinde Söz İbni Mes'ûd' un «Bu yasak, ne yürürlükten kalkmiş ve ne de Kiyamete kadar yürürlükten kalkacak olan muhkem bir hükümdür.» seklindeki ifadesidir. Çünkü «gayri mesru yollardan mal yemek, haksiz yere ele geçirilen her seyi içine alır, isterse zorla el konma, hiyanet, hirsizlik, kumar ve kandirma gibi zulüm yolu ile olsun, isterse hileli sözleşme gibi aldatma ve dolandirma yolu ile olsun. Bazı âlimlerin «Bir insanin kendi malini haram yerlerde harcamasi da bu âyetin muhtevasi içine girer» seklindeki sözleri de bu görüsü destekler.

Âyetin «ticaret yolu ile olmaksizin» ifâdesi, dil bilgisi yönünden «istisna-i munkati («bagimsiz istisna) dir. Çünkü ticâretin hiç bir mânâda «gayri mesru yollar» ile ilgisi yoktur. »Ticaret» her ne kadar karsilikli tavizlere dayali sözleşmelere mahsus ise de borç ve hibe gibi münasebetler de baska deliller ile ona eklenmistir. Âyetteki «karsilikli riza» ifadesi «hosnutlukta, gönüllü olarak» demektir.

Âyette malin sirf «yenmesinden» söz edilmesi, siniflayici bir kayıt degil, en çok bilinen faydalanma sekli öldüğünden dolayidir, «yetimlerin mallarim gayri mesru sekilde yiyenler, karinlariinda yanan atesten baska bir sey yemezler» mealindeki âyetin üslûbu da bu incelige dayanir.

Bu bahisdeki hadisler çoktur, biz bir kismini hatîrlatalim. Ebû Hureyre'nin rivayet ettigine göre Peygamber'imiz {S.A.S.) buyuruyor ki:

«— Allah (C.C) paktir ve sirf pâk olani kabul eder. Allah (C.C): «Ey Peygamberler, temiz seylerden yiyin ve iyi ameller isleyin» buyurmus. Allah (C.C) peygamberlere ne emretti ise mü'minlere de onu emreder. Keza «Ey

mü'mînler, size verdigimiz riziklerin pâk olanlarından yiyin» buyurmustur. (Muminun 51 - Bakara 172).

Bir adam düşünün ki, uzun müddet yoldadır, üstü basi toz toprak, kir içindedir. Bu durumda iken ellerini göge kaldırarak «Yâ Rabbi, ya Rabbi» diye duâ eder, oysa ki, yedigi, içtigi, giydigi haramdır. Hep haram ile beslenmiştir, böylesinin duasi hiç kabul olunur mu?»

Yine Peygamber'imiz (S.A.S.) buyuruyor ki: . .

«Helâli aramak, her müslümanın üzerine farzdir.»

Peygamber'imiz (S.A.S.) buyuruyor ki:

«— Helâli aramak, farz ibadetlerin hemen ardından gelen bir farzdir.»

Peygamber'imiz bir gün «Helâl yiyen, sünnete uygun amel isleyen ve kimseye kötülüğü dokunmayan kimse cennete girer» buyurdu. Bunun üzerine sahâbiler «Yâ Rasûlellah , böyleleri bugün ümmetin içinde çoktur» dediler, Peygamber'imiz «Benden sonraki devirlerde de olacaktır» buyurdu.

Peygamber'imiz (S.A.S.) buyuruyor ki:

«— Dört sey sende varsa dünyada elde edemedigin hic bir sey sana zarar vermez. Bunlar; emâneti korumak, dogru konusmak, iyi huy ve helâl lokmadir.»

Peygamber'imiz {S.A.S.) buyuruyor ki:

"Kazanci temiz, kalbi dagru dis görünüsü serefli, insanlara kötülüğü dokunmaz olan kimseye ne mutlu, ilmî ile amel eden. malinin ihtiyaçtan fazlasini dagitan ve lüzumsuz yere konusmaz olanlara ne mutlu!"

Peygamber'imiz (S.A.S.) buyuruyor ki:

"Ya Sa'd' Yiyecegini pâk eyle ki, duasi kabul edilenlerden olasin. Muhammed'in (S.A.S.) varligini kudret elinde tutan Allâh (C.C)'in adina yemin ederek söylüyorum ki, midesine haram lokma indiren kulun ibadeti kirk gün kabul olmaz. Eti haram ile beslenen kula cehennem atesi daha lâyiktir."

Peygamberimiz (S.A.S.) buyuruyor ki:

"Emânete riâyet etmeyenin dîni yoktur, onun ne namazi ve ne de zekâti kabul olunur. Kim haram bir mal elde eder de bu yoldan (meselâ) bir gömlek giyirse o gömlegi sirtindan atmadikça namazi kabul edümez. Hiç süphesiz, Allâh (C.C) 'i sirtinda haram gömlek bulunan "kimsenin namazini veya baska bir amelini kabul etmekten yüce ve uludur."

Ibni Ömer (R.A.) der ki; «Peygamber'imîz : «kim on dirheme bir elbise satin alsa da bu on dirhemin bir dirhemi haram olsa elbise üzerinde oldukça, Allâh (C.C) onun namazini kabul etmez» buyurmustur. Sonra iki parmagini kulaklarına tikayarak bu sözleri Peygamber'imizden duymadiysam, her iki

kulagim sagir olsun» dedi.

Peygamber'imiz (S.A.S.) buyuruyor ki:

«— Bir kimse çalınmış bir mali bile bile satın alsa, onun günah ve ayibina ortak olur.»

Peygamber'imiz (S.A.S.) söyle buyuruyor:

«— Nefsimi kudret elinde tutan Allâh (C.C)'in adına yemin ederek söylüyorum ki, herhangi biriniz agzına haram lokma koyacağına, eline ip alıp daga çıkması ve odun kesip sirtında taşıyarak ekmeğini kazanması daha hayirlidir.»

Peygamber'imiz (S.A.S.) buyuruyor ki:

"Kim haram mal biriktirip sonra da sadaka olarak dağıtsa, hiç bir sevap kazanamaz ve vebali de boynunda olur."

Peygamber'imiz (S.A.S.) buyuruyor ki:

«— Kim haramdan mal kazanır da onunla köle âzâd eder veya yakınlarına iyilik ederse vebâti üzerinde olur.»

Peygamber'imiz (S.A.S.) buyuruyor ki:

«— Allâh (C.C), aranızda rizkinizi bölüştürdüğü gibi huylarını da bölüştürmüştür. Allâh (C.C), dünyayı sevdiğine de sevmediğine de verir, fakat dini yalnız sevdiğine verir. Buna göre Allâh (C.C), dini kime verirse onu seviyor demektir.»

Nefsimi kudret elinde tutan Allâh (C.C)'a yemin ederek söylüyorum ki, kulun kalbi temiz ve dili doğru olmadıkça müslüman olamaz, komsusu zararından emin olmadıkça da mü'min olamaz.»

Sahâbiler «Zarardan kasdin nedir, yâ Rasûlallah » diye sorarlar.

Peygamber'imiz sözlerine söyle devam eder:

«— Zararından kasdim, onun hiyanet ve zâlimliğidir. Haram yollardan kazanarak sadaka verenin sadakası kabul olunmaz. Böyle bir maldan yapılan hayır da kabul olunmaz.

İnsan böyle bir mali arkada bırakarak ölürse ona cehennem azığı olur. Allâh (C.C), kötüyü kötü ile değil, kötüyü iyi ile giderir, pislik pislği gideremez.»

Peygamberimize insanların cehenneme girmesine en çok sebep olan şeylerin neler olduğu soruldu. Peygamberimiz : «dil ve edep yeri» diye cevap verdi. İnsanların cennete girmesine en çok vesile olan şeylerin ne olduğu soruldu. Peygamber'imiz «Allâh (C.C) korkusu ile huy güzelliği» diye cevap verdi.

Peygamber'imiz (S.A.S.) buyuruyor ki:

«— Kiyamet Günü su dört şeyden hesaba çekilmedikçe kulun ayakları kaymaz:

- 1 — Ömrünü nerede harcadigindan,
- 2 — Gençligini nerede yiprattigindan,
- 3 — Malini nasil kazanip, nerelerde harcadigindan,
- 4 — Ilmi ile ne yolda amel islediginden.»

Peygamber'imiz (S.A.S.) buyuruyor ki:

"Dünya yesil ve tatlidir. Kim orada helâlden mal kazanip yerinde harcarsa Allah (C.C) ona sevap verir ve cennetine koyar. Kim orada helâl olmayan yollardan mal kazanip yanlis yerlerde harcarsa. Allah (C.C) onu azab yurduna atar. Allah (C.C) ve Rasûl'ünün malina göz diken nicelerine Kiyamet Günü cehennem atesi vardır."

Böyleleri için Ulu Allah (C.C) buyurur ki:

">

«Allah kime hidâyet vermişse, o doğru yoldadır, kimi saptırmışsa O'ndan başka koruyucu bulamazlar. Onları biz, Kiyamet Günü, kör, dilsiz ve sagir olarak Mahser'e getiririz. Onların yeri cehennemdir, oranin atesi hafifledikçe alevlerini arttiririz.»

(Isrâ Sûre-i Celilesi; 97)

Peygamber'imiz (S.A.S.) buyuruyor ki:

«— Haram ile beslenen kan ve et. Cennete giremez, anlar cehenneme yakisirlar.»

Peygamber'imiz {S.A.S.) buyuruyor ki:

«— Haramdan meydana gelerek gelisen her et parçasi cehenneme daha lâyük olur. Haram ile beslenen vücûd cennete girermez.»

70.Faizin Yasak Olusu

Faizi yasaklayan âyetler çoktur. Bu konudaki hadislerden bazilarinin Buhari ve Ebû Dâvud söyle rivayet etmişlerdir. Peygamber'imiz (S.A.S.) vücûda dögme isleyenler ile isletenleri, faiz yiyenler ile yedirenleri lânetlemiş, köpek alip satarak ve zina yolu iie kazanç saglamayi yasaklamış ve resim yapanları lânetlemistir.

Ahmed Ibni Hambel. Ebû Ya'lâ. Ibni Huzeyme ve Hibban'in Ibni Mes'-ûd 'dan rivayetine göre fâiz alan ve müvekkiler, bile bile faize sahitlik ve kâtiblik edenler, süs olsun diye vücûdlarina dögme isleyenler ve isletenler, zekât yemekten kaçınanlar, hicretten sonra Islâm'dan dönen bedeviler.

Peygamberimizin dili ile lânetlenmişlerdir.

Peygamber'imiz (S.A.S.) buyuruyor ki:

«— Su "dört kimseyi cennete koymamak, onlara oranin nimetlerinden tattirmamak Allah (C.C)'in kesin sözüdür: 1) Devamli içki içenler. 2) Faizciler. 3) Gayri mesru şekilde yetim mali yiyenler. 4) Ana - babaya âsi olanlar.»

Peygamber'imiz (S.A.S.) buyuruyor ki:

«— Faiz yetmiş üç cesittir, en hafifi insânin anasi ile zina etmesi gibidir.»

Yine Peygamber'imiz (S.A.S.) buyuruyor ki:

«— Faiz, yetmiş küsur çeşittir. Sirk de onun gibidir.»

Peygamber'imiz (S.A.S.) buyuruyor ki:

«— Faiz yetmiş çeşittir. En aşağı derecelisi, anasi ile zina edenin yaptığı gibidir.»

Peygamber'imiz (S.A.S.) buyuruyor ki:

«— Fâiz yolu ile kazanılan bir dirhem, insanın Islâm'i kabul ettikten sonra otuz üç kere zina etmesinden daha ağır bir günahdır.»

Abdullah İbni Ömer der ki; «Faiz yetmiş iki dereceli bir günahdır, en hafifi müslüman olduktan sonra insanın anasi ile zina etmesi gibi bir günahdır. Faiz yolu ile kazanılan bir dirhem, otuz küsur zinadan daha ağır bir günahdır. Ulu Allah (C.C) Kiyamet Günü. iyi kötü herkesin mezardan doğrulmasına izin veriyor, fakat faizciye vermiyor. Çünkü o ancak şeytan tarafından çarpılmış biri gibi mezardan doğrulacaktır.

Kâ'b İbni Ahbar der ki; «Bile bile bir dirhem faiz yiyeceğime otuz üç kere zina etmeyi tercih ederim.»

«— Bile bile yenen bir dirhem faiz. otuz altı kere zinadan daha ağırdır.»

Beyhakî'nin rivayet ettiği bir hadiste şöyle denilmiştir: «Peygamber'imiz (S.A.S.) bize hutbe okudu, faiz meselesini ele aldı, onun büyük önemini belirterek buyurdu ki:

"İnsanın faizden ele geçirdiği bir dirhem, Allah (C.C) Kati'nda otuz altı kere zina işlemekten daha ağır bir günahdır. Bu katmerli faiz müslümanın nâmusudur."

Peygamber'imiz (S.A.S.) buyuruyor ki:

«— Kim bir hakkı örtmek için batıl bir yolla bir zâlimi desteklerse Allah (C.C)'in ve Rasûlü'nün himmetinden uzak kalır. Kim faiz yolu ile elde edilmiş bir dirhem yerse o, otuz üç kere zina etmiş gibidir. Kimin eti haram ile beslenirse ona cehennem daha yarasır.»

Beyhakî'ye göre Peygamber'imiz buyuruyor ki:

"Faiz yetmiş kûsur çeşittir, en hafifi anası ile zina eden gibidir. Faizden elde edilen bir dirhem otuz bes zinadan daha ağırdır."

Taberânî'ye göre Peygamber'imiz (S.A.S.) buyuruyor ki:

«— Faiz yetmiş iki türüdür. En hafifi insanın anası ile zina etmesi gibidir. Faizden de kötüsü; insanın müslüman kardeşinin namusuna dil uzatmasıdır.»

Ebû Hureyre 'nin rivayet ettiğine göre Peygamber'imiz (S.A.S.) buyurur:

«— Faiz yetmiş dereceli bir günahdır. En hafifi insanın anası ile zina etmesi gibidir.»

Ibni Abbas buyurur ki; «Peygamber'imiz : olgunlaşmamış meyveyi satın almayı yasaklayarak buyurdu ki:

«— Bîr yerde zina ve faizcilik yaygın hale gelirse oranın halkı Allah (C.C)'in azabını hak etmiş olur.»

Peygamber'imiz (S.A.S.) buyuruyor ki:

«— Bir kavim arasında zinâ ve faiz salgın hale gelince Allah (C.C)'in azabını hak etmiş olurlar.»

Peygamber'imiz (S.A.S.) buyuruyor ki:

«— Aralarında faiz yaygın hale gelen kavim, mutlaka kitlikle cezalandırılır. Aralarında rüşveti yaygınlaştıran kavim de korku ile cezalandırılır.»

Peygamber'imiz (S.A.S.) buyuruyor ki:

"Mi'râc'a çıkarıldığım gece yedinci kat göğe varınca yukarıya baktığım zaman yıldırımlar, simsekler ve fırtınalar gördüm, o orada karınlara bir ev kadar ve içlerinde disardan seçilebilen yılanlar bulunan bir gurupla karşılaştım. Cebrail (A.S)'e «Bunlar kimdir?» diye sordum, bana: «Bunlar faiz yiyicilerdir» diye cevap verdi."

İsfahanî'ye göre Peygamber'imiz (S.A.S.) buyurur ki:

«— Göğe yükseltildiğim zaman, birinci kat gökte bir guruba rastladım, karınları kocaman odalar gibi sismisti. Firavun hanedanının geçiş yolu üzerinde yığılmışlardı, her gün sabah akşam atesin basına dikilerek «Rabbimiz, Kiyamet Günü hiç bir zaman olmasın» diye duâ ediyorlardı. «Yâ Cebrail (A.S), bunlar kimdir?» diye sordum. Cebrail (A.S) bana «Bunlar, ümmetin arasında faiz yiyenlerdir. Bunlar mezarlarından, ancak şeytan çarpmış gibi doğrulurlar» diye cevap verdi.

Taberani'ye göre Peygamber'imiz (S.A.S.) buyuruyor ki:

«— Kiyamete yakın zina, faiz ve içki salgın hale gelir.»

Abdullah İbni Verrak der ki; «Bir gün Abdullah İbni Ubey Ev-fa'yi sarraflar çarsisinde gördüm. «Ey sarraflar, size müjdeler olsun» diye bagiriyordu. Sarraflar ona «Yâ Ebû Muhammed, Allâh (C.C) seni cennetle müjdelesin, bize neyi müjdeliyorsun?» diye sordular. Abdullah İbni Ubey onlara «Peygamber'imiz sarraflari cehennemle müjdeleyin, buyurdu» diye cevap verdi.

Peygamber'imiz (S.A.S.) buyuruyor ki:

«— Afvedilmeyen günahlardan sakininiz. Bunlardan biri hile ve hiyanettir. Hile ve hiyanet yolu ile mal kazanan kimse Kiyamet Günü onu sirtinda tasir. Digeri de faizdir, sonra faiz yiyen kimse. Kiyamet Günü çarpilmis bir deli olarak mahsere gelir.» (Peygamber'imiz sözlerine devam ederek) «Faiz yiyenler mutlaka seytanin çarptigi kimseler gibi mezarlarindan dogrulurlar» mealindeki âyeti okudu.» (Bakara 275)

İsfehanî'ye göre Peygamber'imiz

«Faiz yiyenler. Kiyamet Günü Mahsere ayaklarini sürüye sürüye birer çarpik olarak gelirler» diye buyurduktan sonra «Onlar mutlaka seytanin çarptigi kimseler gibi mezarlarindan dogrulurlar» mealindeki âyeti okudu.

Peygamber'imiz (S.A.S.) buyuruyor ki:

«— Faizciliği meslek haline getirenler, sonunda mutlaka kitlikle karsilasirlar.»

Peygamber'imiz buyuruyor ki:

«— Faiz, ne kadar cogalsa da, sonunda azalmaya mahkûmdur.»

Peygamberimiz (S.A.S.) buyuruyor ki:

«— Öyle bir gün gelecek ki, hic kimse müstesna olmamak üzere herkes faiz yiyecektir, hic faiz yemeyene bile tozu bulasacaktır.»

Peygamber'imiz buyuruyor ki;

«— Faiz, ne kadar çogalsa da, sonunda azalmaya mahkûmdur.»

Peygamber'imiz (S.A.S.) buyuruyor ki:

«— Nefsimi kudret elinde tutan Allah (C.C) adina yemin ederek söyüyorum ki, ümmetimden bazi kimseler aksam sen - sakrak ve eglenceden sonra yatacak, fakat sabaha maymun ve domuz kiligina girmis olarak çikacaklardir. Sebebi, haramlari helâl saymalari, çalgici kadin edinmeleri, içki içmeleri, faiz yemeleri ve ipekli giymeleridir.»

Aynı konuda Ahmed İbni Hambel ile Beyhakî'nin rivayeti şöyledir:

«— Bu ümmetin bir kısmi yiyip içip gülerek eglenerek yatar. Fakat sabaha maymun veya domuz sekline girmis olarak çikar. Yine onlardan bir kısminin basina yerin dibine batma ve tas yagmuru gibi âfetler gelir. Sabahleyin halk, «Falangiller yerin dibine batti, geceleyin falan gillerin evleri yıkildi» diye

konusur. Yahud da Lût kavminin bir kısım kebileleri iie onların evlerine olduğu gibi üzerlerine gökten taş yağar. Sebebi, içki içmeleri, çalgıcı kadın edinmeleri, faiz yemeleri, akrabalara yakınlık göstermemeleridir.»

Bir haslet daha var ya. onu Ravi unutmuştur.

71.Kul Hakları

KUL HAKLARI BABINDA

Baslıca kul hakları şunlardır:

- 1 — Müslüman kardeşinle karşılaştığında ona selâm vermen.
- 2 — Seni davet edince davetine icabet etmen.
- 3 — Aksirip «eihamdüllâh» denince onu «yerhamukellâh» diye cevaplandırman.
- 4 — Hastalanınca ziyaretine varman.
- 5 — Ölünce, cenazesinde bulunman.
- 6 — Senin üzerine yemin ettiği zaman onu haklı çıkarman.
- 7 — Senden nasihat isteyince ona nasihat vermen.
- 8 — Yokluğunda ona arka çıkman.
- 9 — Kendin için ne dersen onun için de aynı şeyi istemen.
- 10 — Kendi hesabına neden hoşlanmıyorsan onun için de hoşlanmaman."

Bunların hepsi hadisler ile bildirilmiştir.

Peygamber'imiz (S.A.S.) buyuruyor ki:

"Su dört şey müslümanların senin üzerindeki haklarıdır:

- 1 — İyi yolda olanlarını desteklemen.
- 2 — Günahkârları için afv dilemen.
- 3 — Doğru yola sırt çevirenleri Hakka çağırman.
- 4 — Tevbe edenleri sevmen."

İbni Abbas «Mü'minler birbirlerine karşı merhametlidirler» (Fetih - 29) Mealindeki âyet hakkında der ki: «Mü'minlerin iyi yolda olanı kötü yolda olanı için kötüsü de iyisi için duâ eder. Muhammed ümmeti içinde kötü olan, iyi yolda olanlara bakınca «Allah (C.C)'im, suna nasip ettiğin iyiliği daha da artır,

o yoldan ayrılmamasını temin eyle ve bize de fayda sağlamasını nasib eyle» der. İyi yolda olan kötü yolda olanı görünce «Allah (C.C)'im, buna hidâyet ver, kendisine tevbe nasib eyle ve egriligini kendisine bağışla» der.

Müslümanların karşılıklı haklarından biri de her müslümanın kendi hesabına ne diliyorsa bütün mü'minler için de aynı şeyi istemesi, kendi hesabına hoşlanmadığı şeyi mü'minler için de istememesi olduğunu belirttik.

«Nitekim Numen İbni Besir der ki, «Ben Rasûlallah'i (S.A.S.) söyle buyururken isittim:

"Mü'minler karşılıklı sevgi ve birbirlerini kayırma bakımından bir ceset gibidirler. Azalarından biri rahatsız olunca bütün azalârin atesi yükselerek ve uykusuz kalarak rahatsız azanın acısını paylaşırlar."

Peygamber'imiz (S.A.S.) buyuruyor ki:

"Mü'min, mü'mine karşı her parçasıyla birbirini ayakta tutan bir bina gibidir.» Müslümanın müslümana karşı haklarından biri de, hiç bir müslümanı söz ve davranışla üzmemektir."

Nitekim Peygamberimiz (S.A.S.) buyuruyor ki:

"Müslüman eli ve dili ile müslümanlara zarar vermeyendir."

Peygamber'imiz örnek davranış ve huyları tanıtan uzun bir hadisin bir yerinde şöyle buyurur:

«— ...Eğer elinden geçiyorsa» insanları kötülükten vazgeçirmeye çalış, bu hareket senin nefsin hesabına verdiğin bir sadakadır...»

Yine Peygamberimiz (S.A.S.) buyuruyor ki:

«— Müslümanların en faziletlisi, eli ve dili ile müslümanları incitmeyendir.»

Peygamber'imiz bir gün sahabilere:

« Müslüman kimdir, bilir misiniz» diye sorar. Sahâbiler «Allâh (C.C) ve Resulü bilir» diye cevap verirler. Peygamber'imiz «Müslüman, eli ve dili ile müslümanları incitmeyendir» buyurur. Sahâbiler «Peki, mü'min kimdir?» diye sorarlar.

Peygamber'imiz «Mü'minlerin kendisine malları ve canları konusunda güvendikleri kimsedir» diye buyurur. Sahâbiler «Peki, Muhacir kimdir?» diye sorarlar. Peygamber'imiz «Kötülükten kaçman ve sakinandır» diye buyurur.

Sahâbilerden biri «Yâ Rasûtallah , peki İslâm nedir?» diye sorar. Peygamber'imiz ona «Kalbini Allâh (C.C)'a teslim etmen, gerek elinle ve gerek dilinle müslümanları incitmemendir» diye cevap buyurur.

Mücâhid der ki: «Cehennemliklere öyle bir uyuz musallat edilir ki, her birinin vücûdunu kasımdan derisi soyulup kemikleri meydana çıkar. Bu arada «Ey falan oğlu filân, bu kasıntı canını acıtıyor mu» diye bir ses duyulur. Adam

«Evet» diye cevap verir. Gizli ses de ona «Bu eziyet, müslümanlara çektirmis oldugun acinin karsiligidir» diye cevap verir.

Peygamber'imiz {S.A.S.) buyuruyor ki:

«— Adamin birini cennette gezinir gördüm, buna sebep yol üzerinde gelip geçenlere zahmet verdigi için kestigi bir agaçti.»

Sahabilerden Ebû Hureyre bir gün Peygamberimize «Yâ Rasûlallah bana faydali bir sey öğret» der. Peygamberimiz de ona:

"Müslümanların gelip geçtiği yoldan engel ve takintilari kaldır» diye cevap verir."

Peygamberimiz (S.A.S.) buyuruyor ki:

«— Müslümanların yolundan engel ve eziyet teskil eden seyleri atan kimseye Allâh (C.C) bir iyilik yazar. Allâh (C.C)'in hesabına iyilik yazdığı kimsenin ise cennete girmesi kesinlik kazanandır.»

Peygamber'imiz (S.A.S.) buyuruyor kt:

«— Din kardesine rahatsız edici nazarla bakmak, müslümana helâl değildir.»

Peygamberimiz (S.A.S.) buyuruyor ki:

«— Müslümanın müslümanı yildirması, korkutması helâl değildir.»

Peygamber'imiz (S.A.S) buyuruyor ki:

«— Allah (C.C) mü'minleri üzmetten hoslanmaz»

Rebi ibni Heysem der ki: «insanlar iki türdür: Mü'min ve sapık. Mü'min ise onu üzme. Sapiksa ona uyma.»

Müslümanın müslüman üzerindeki haklarından biri de, müslümana karşı alçak gönüllü davranmak, ona karşı büyüklük taslamamaktır. Çünkü «Allah (C.C) böbürleneni ve kendini beğenmişleri sevmez.»

Peygamber'imiz (S.A.S) buyuruyor ki:

«— Ulu Allah (C.C) bana bildirdi ki. «Birbirinize karşı alçak gönüllü olun ki, kimse size karşı üstünlük taslamasın. Buna rağmen biri üstünlük taslamaya kalkarsa, karsısındaki bunu hoş görsün.»

Nitekim Ulu Allah (C.C) Peygamber 'ine buyuruyor ki:

«— Bağışlayıcı ol, iyiyi emret ve câhillerden yüz çevir.» (A´raf 199)

İbni Ebi Evha der ki: «Peygamberimiz her müslümana karşı alçak gönüllü davranır, kimseyi küçümsemezdi. Dullarla yoksullarla yanyana yürüyüp onların dileklerini karşılamayı küçüklük görmezdi.»

Müslümanın müslüman üzerindeki haklarından biri de. birbirlerinin sözlerine

israrla kulak dikmemek ve birinden duyduğunu öbürüne yetistirmemektir.

Peygamber'imiz {S.A.S) buyuruyor ki:

«— Kogucu cennete giremez.»

Haül Ibni Ahmed der ki: «Sana baskasinin koguculugunu yapan, baskasina da senin koguculugunu yapar. Baskasinin haberini sana tasiyan kimse senin sirrini da baskasina götürür.»

Müslümanm müslüman üzerindeki haklarından biri de, ne kader kizarsa kizsin, tanidiklari ile üç günden çok küs kalmamasidir.

Ebu Eyyüb-ül Ensâri'ye göre. Peygamber'imiz buyuruyor ki:

«— Bir müslümanın diger bir müslüman kerdesi ile üç günden fazla küs kalmasi ve karsilasinca berikinin bu tarafa, ötekinin öbür tarafa dönmesi caiz degildir. Bu iki kisinin daha hayirlisi, iik önce selâm verenidir.»

Peygamber'imiz (S.A.S) buyuruyor ki:

«— Ayagi kayan bir müslüman tutup kaldirani Allah (C.C) da Kiyamet günü kaldirir.»

Ikrima der ki, «Ulu Allâh (C.C) Hz. Yûsuf (A.S)'a «Kardeslerini bagisladigin için dünya ve âhirette sanini yüce kildim» buyurdu.

Hiz. Ayse (R. Anha) buyurdu ki: "Allâh (C.C)'in Rasulü kendi için hiç bir zaman intikam almamistir. Meger ki Allâh (C.C)'in hürmeti çignenmis ola, o zaman Allâh (C.C) için intikam aldi."

Ibni Abbas buyurur ki; «Insan ugradigi bir haksizligi bagislarsa. Allâh (C.C) mutlak onun sanini yüceltir.»

Peygamber'imiz {S.A.S.) buyuruyor ki:

«— Hiç bir sadaka mali eksiltmez. Bagislamak, ancak sahibinin sanini yüceltir. Allâh (C.C) İçin alçak gönüllü davranan kimseyi Allâh (C.C) yükseltir.»

72.Havaya Uymanın Kötülüğü ve Zühd

Ulu Allah (C.C.) buyuruyor ki:

"Nefsinin arzularini ilân edinen kimseyi görmüyor musun? Allah onu bile bile saptirdi, kulagini ve kalbini mühürledi ve gözlerine perde indirdi. Allâh'dan baska artik kim hidâyet verebilir? Hâlâ düşünmeyecek misiniz?"

(Casiye Sûre-i Celilesi; 23.)

Ibni Abbas buyurdu ki. «Burada Allah (C.C)'in hidâyetine ve gercek delile dayanmaksizin din edinen kâfir kasedilmektedir. O nefesine uyar, Allah (C.C)'in Kitabı'na aldiris etmeksizin nefsinin çağrilarina boyun eger, iste bu yüzden nefsinin nevasina tapmis olur.»

Ulu Allah (C.C.) buyuruyor ki:

«— Onlarin hevalarina uyma.»

Ulu Allâh (C.C.) buyuruyor ki:

"Ya Dâvud! Seni yeryüzünde halife kildik, buna göre adalete uygun hükmet ve nefsin nevasina uyma ki, seni dogru yoldan sapittirir. Allâh yolundan ayrilanlara hesaplasma gününü unuttuklarindan dolayi, agir azab vardir."

(Sad - 26)

Bu yüzden ki. Peygamber'imiz nefse uymaktan Allah (C.C)'a siginarak söyle buyuruyor:

«— Allah (C.C)'im! Ben boyun egilen hevedan ve arzularina uyulan pintilikten sana siginirim.»

Peygamber'imiz (S.A.S) buyuruyor ki:

«— Su üç sey mahvedicidir: Boyun egilen heva, arzularina uyulan pintilik ve insanin kendini begenmesi»

Çünkü nefsi arzularin sebep oldugu her günah insani cehenneme sürükler. Allah (C.C) cümlemizi oradan korusun! «Âmin yâ Muîn!»

Ariflerden biri buyurdu ki; «Karsina çikan her hangi bir mevzuda dogrunun hangi tarafta oldugunu kestiremezsen, hangi tarafin nefsinin arzusuna daha yakin geldigine bak ve ziddini yap.»

Bu mânâda Imam-i Safiî su siiri söylemistir.

«isin iki tercih arasinda dönüp durur.

Ve egri ile dogrunun neresi oldugunu kestiremezsen;

Nefsinin arzusuna karsi çik, çünkü nefsin arzusunu

insanlari kötü olana dogru sürükler.»

Ibni Abbas buyurur ki; «Iki görüsten hangisinin dogru oldugu hakkında tereddüde düsersen, sana sevimli geleni birak ve nefesine agir geleni tercih et.»

Bu hükmün sebebi sudur: Basit olanin ulasilmesi kolay, yeri yakin zahmeti az, verimi kisa vadeli oldugu için, insan ona meyleder ve nefis onu siddetle arzular. Buna karsilik zor isin gerçeklesmesi çetin, ulasilmesi uzak ve verimi zaman alici oldugu için nefis ona karsi isteksiz davranir ve yorgunluguna katlanmaktan hoslanmaz.

Hız. Ömer buyurur ki; «Su nefisleri gemleyiniz, çünkü o sizi kötü amaçlara götüren bir kilavuzdur. Süphesiz ki, bu hak ağır ve acı, bâtil ise hafif ve hostur. Kötülüğe yanasmamak, onu işleyip tevbe ile gidermekten daha kolaydır. Nice bakış şehvet tohumu eker ve nice anı lezzet uzun süreli kedere yol açar.»

Lokman-i Hekim der ki, «Yavrum, en başta sana nefisinden sakinmeyi öğütlerim. Çünkü her nefsin arzusu ve havası vardır. Bunların dediklerine uyacak olursan azmaya devam ederek daha da çoğunu isterler. Çakmak tasında ateş nasıl saklı durursa arzular da nefiste öylece saklıdır, eğer onu çıkarsan ateş parlar, kendi haline bırakırsan gizli kalır.»

Sâirin biri der ki:

«Nefsin her çağrısına uyacak olursan.

O seni çirkin ve haram olan işlere çağırır.»

Diğer biri de şöyle der:

«Eğer sen nefsinin arzularına hiç karşı çıkmazsan, bu arzular seni her zaman mes'ûlliyyet yükleyen davranışlara sürükler.»

Diğer bir sâir de şöyle der:

«Bilesin ki, sen hiç yükselemezsin ve göremezsin.

Doğruya giden yolu; nefsinin arzularına uydukça.»

Diğer bir sâir de aynı husûsda şöyle der:

«Yaptığın her davranışın övgü ile karşılanmasını istiyorsan.

Arzu ettiğin Hâni rahmete ulaşmak diliyorsan,

Günahsever nefsinin arzularına karşı çık,

çünkü o Sevme arzusundan daha büyük bir düşman ve alçak bir duygudur.

Bunların her ikisi de gerçi tuzagina düşürücüdür,

fakat

Sevgi arzusu iffete saygılı kaldığın müddetçe günahattan uzak kalır.

Nefsin arzuları karşısında kör olmamaya dikkat et,

Eğer aklın varsa onun körüklediği isteklere karşı çık.»

Diğer bir sâir de şöyle der:

«Aklın aydınlatması nefsin hevasına uymakla kararır.

Nefsin arzularına karşı çıkanın akli ise daha parlaktır»

Fazl İbni Abbas der ki: «Bazan zaman câhili yükseltir.

Bazen da nefsin arzulari keskin görüslü kimseyi zekâsına ragmen alçaltır.

Bazan halk, hata ettiği halde, kisiyi över.

Bazan da iyilik uğruna kinanır, oysa ki. yolu doğrudur.»

Peygamber'imiz (S.A.S.) buyuruyor ki:

«— Ulu Allah (C.C) akli yaratınca ona beri gel» dedi, o da geldi. Sonra «geri git» dedi, o da gitti. Arkasından «izzet ve celâlim hakkı için seni en sevdiğlerime vereceğim» dedi.

Buna karşılık aptallığı yaratınca ona «Beri gel» dedi, o da geldi, «geri git» dedi, geriye gitti. Arkasından «izzet ve celâlim hakkı için seni en sevmediklerime vereceğim» diye buyurdu.

Allah (C.C) su iki beyti söyleyenin hayrini versin:

«Her husûsda ne yapacağını aklına danışan kimsenin.

Görüsü doğrunun tam merkezine isabet eder

O, anlamıştır ki, nefsin arzularına uyunca,

İnsani istenmez akibetlere ve cezaya sürükler.»

Diğer bir sâir de söyle der:

«Basarılı olmak ve ülküne ulaşmak istiyorsan;

Arzuların kölesi olan nefsin yüz verme.

Ona arzulari açısından karşı dur.

Sapık ve azgınlarla birlik olmaktan sakın.

Nefsinden ve onun çağırıldığı davranışlardan uzak dur.

Çünkü O, durmadan kötü istek ve amaçları emreder.

Ola ki, cehennemden kurtulursun, hiç şüphesiz orası.

Barsakları doğrayıcı ve derileri kavurucudur.»

Hikmet ehlinin deyişi ile «Nefsi arzular seni kargasalık karanlığına sürükleyen yaramaz bir binek hayvanı, seni sıkıntı mintikalarına çeken zehirli bir otlaktır. O halde nefsin azgın arzulari sakın seni kötülük canavarlarının sirtına bindirmesin ve egrilik mintakalarına sürüklemesin.»

Birine «evlensen iyi olur» derler, adam «nefsimi bosamak elimden gelse hemen bosardım» diye cevap verir. Arkasından su beyti okur:

«Dünyadan ilisigini kes, çünkü sen.

Dünyaya çirilçiplak olarak düstün.»

Dünya uyku. Âhîret uyanıklık, bunların arası ise ölümdür. Biz de ham hayallerin tutkunuyuz. Heva gözü ile bakan saskin, hevaya uyarak hüküm veren zâlimdir. Bakisi uzatan hedefe varamaz, çünkü bakan doymaz.

Ehli hikmetten biri, adamin birine su nasihatte bulunur, «Sana nefsi arzularına karsi koymayı emrederim. Çünkü nefsin arzuları kötülüklerin anahtarı, iyiliklerin düşmanıdır. Nefsinin her arzusu sana düşmandır, en tehlikelisi ise sana günahi takva gîbi gösteren nefis arzusudur. İçinde bu konuda doğabilecek olan çatismayı ancak gevseklige yer vermeyen bir azim, yalana acik kapi bırakmayan bir dürüstlük, gecikmesiz bir devamlılık, ümitsizlige kapılmayan bir sabir, ibâdetsiz kalmayan bir niyet hâlledebilir.

Allah (C.C)'im! Aklimizi hevamıza galib kilarak bize zarar ve hüsrân tattırma. Dünya ile oyalanıp Âhîreti unutmamıza fırsat verme. Efendimiz ve önderimiz Hz. Muhammed'in (S.A.S.) hatiri için bizi seni zikredenlerden ve nimetlerine sükredenlerden eyle. Hamd, bize türlü nimetler veren Allah (C.C) 'a olsun!

Peygamber'imiz (S.A.S.) çeşitli hadislerde buyuruyor ki:

«— Dindeki en hayirli ameliniz takvadır»

"Amellerin en üstün derecelisi takvadır."

«— Takva sahibi ol ki, insanların en ibadetlisi olasın. Kanaatkar ol kî, insanların en sükredeni olasın.»

Peygamber'imiz (S.A.S.) buyuruyor ki:

«— Önüne çıkan günahdan kendisini alakoyacak takvaya sahip olmayanın ameline, ulu Allah (C.C) hic önem vermez.»

ibrahim İbni Edhem (R.A.) buyurur ki; «Zühd üç basamaklıdır: Onun bir basamağı farzdır, o da haramlardan kaçınmaktır. İkinci basamağı selâmet vesilesidir, o da süpheli davranışlardan uzak durmaktır. Üçüncü: basamağı fazilet vesilesidir, o da bazı helâlleri gönüllü olarak feda etmektir.» Bu açıklama faydalıdır.

Abdullah İbni Mübarek buyurdu ki; «Zühdün aslı, zühdü saklı tutmaktır. Zâhid insanlardan kaçınca onun pesinden kos, insanların pesinden kosunca ondan uzak dur.»

Su beyitlerin sâiri ne güzel söyler:

«Ben gerçeği buldum, sakın asilsiz başka görüşlere saplanma.

Takva su paranın yanındadır.

Eğer onu elde ettikten sonra bırakırsan.

Bilesin ki, senîn takvan müslümana yakisir bir takvadır.»

Zahid, dünyadan yüz görmeyince ondan el-etek çeken kimse degildir,

asil zâhid, her sey yolunda giderken yüzünü dünyadan çevirerek ondan uzak durmayı tercih ederdir.

Nitekim büyük sâir Ebu Temmam der ki:

«Dünya kendisiler sariya boyanarak yönelmiskên zühd yoluna girmeyen kimse gerçek zâhid degildir.»

Ehli hikmetten biri der ki; «Niye dünyadan uzak durmuyoruz ki, onun ömrü sayili, faydasi kit, arisi bulanik, güveni aldaticidir, getirse üzer, giderse süründürür.»

Sâirin biri der ki:

cDünya pesinde kosana yaziklar olsun, kalici degildir o!

Durmadan degismesi ile rüyayi andirir.

Onun ansi bulanik, sevinci karar.

Güveni aldatici, aydinligi karanliktir.

Dinçligi yaslilik, sagligi hastalik.

Lezzeti pismanlik, bulusu yokluktur.

Sahibi sikintidan basini alamaz,

Irem'de bulunanlara mâlik olsa bile

Ona bos ver, sakın parlakligina meyletme.

Çünkü o kivriminda belâ saklayan nimettir.

Sen, tükenisi olmayan nimet yurdu ugruna amel isle,

ki orasi için ne ölüm korkusu ve ne de yaslanmak vardir.»

Yahya Ibni Muaz (Rahimehuliahu) der ki:

«Dünyaya bakisin ibret makşadi ile olsun onu terkedisin gönüllü orada verdigin emek mecburiyetten dolayı Âhret pesinde kosman da sevkle olsun.»

73.Cennetin Vasıfları ve Cennetliklerin dereceleri

Bilesin ki, keder ve sikintilarini daha önceki bölümlerde öğrendigin su yurdun -ki bu yurd cehennemdir— karsiligi olarak baska bir yurd vardır. Simdi de o yurdun nimet ve hazlari üzerine düşün. Çünkü bu yurdlarin birinden uzak kalan, hiç süphesiz, öbürüne yerlesir.

Cehennemin korkunç yönleri üzerinde uzun uzun düşünerek kalbinde korkuyu tercih et, cennetliklere adanan kalici nimetler hakkında uzun uzun düşünerek de kalbinde umudu tercih et Nefsini korku kirbaci ile kamçilayip umut dizgini ile Sirat-i Müstakim'e sür. Böylelikle aci azabdan kurtularak ulu mülke nail olursun.

Simdi cennetlikleri düşün. Yüzlerinde mutluluk parildar, tipasi mühürlü bir kabdan cennet sulari içerler. Tasi ak inciden yapilmis çadırlarda kirmizi yakut sedirlerde otururlar, yer yaygilari yesil ipeklidendir, bal ve sarap akan irmaklarin kenarlarina dizilmis koltuklara kurulurlar, bu irmak kenarlari huriler ve hizmetçilerle dolup tasmis.

Bunlar sanki yakut ve mercandır, daha önce onlara ne insan, ne cin el deginmemistir. Cennet makamlarinda dolasirlar, içlerinden biri yürüyüsünde kiritirsa eteklerini yetmis bin Gilman tasir, giydikleri ak ipek elbiseleri gözleri kamastirir, baslarinda ince ve mercan taşlar vardır, alimli, agirbasli ve hos kokuludurlar. ihtiyarlamalari, yipranmalari söz konusu degildir.

Cennet bahçelerinin ortalarında kurulmus yakut kösklerin içindeki çadırlarda kalirlar, iri gözleri efendilerinden baskasina kaymaz.

Cennetliklere ve hurilere testiler, ibrikler ve köselerle içenlerin tadina duyamayacaklari ak renkli su ikram edilir, hizmetlerini göz degmemis inciler gibi hizmetçiler ve gençler yapar. Islediklerinin mükâfati olarak emin bir barinaga kavusmuslardir, bahçeler ve pinarlar içinde yesillikler ve akar sular arasindadirlar.

Her seye kudretli bir melikin katinda sadakat koltugundadirlar, orada kerem sahibi melikin yüzüne bakarlar. Nimetlerin parlakligi yüzlerine vurmudur. Darlik ve sikinti nedir bilmezler, tersine Rabb'lerinin çeşit çeşit hediyelerine mazhar olurlar.

Onlar canlarinin istedigini ile ebediyyen basbasadirlar, orada ne korkarlar ve ne de üzülürler, ölüm endisesinden uzaktirlar.

Onlar orada her türlü nimetleri tadarlar, oranin yemeklerini yerler, sütlü, balli, içkili ve an sulu akar sularindan içerler. Oranin zemini gümüs, çakili mercan, topragi has misk, bitkisi zaferan. Kâfur kumullarinda bitmis gülsuyu tasiyan bulutlardan yagmur alirlar. Bu su kendilerine çeşit çeşit kablrlar ile sunulur. Kabrlar inci, yakut ve mercan süslemeli, havalanmamis içki ile karisik tatli su ile dolu, madeninin sadeliginden dolayi üzerine düşen isigi yansitarak içindeki içkiyi bütün allik ve inceligini gösteren, insan elinden benzeri çıkmamis, isleme ve süslemesini insanin basaramayacağı kabrlardir.

Bu kabrlara cennetliklere yüz parlakligi, güneş isigini hatirlatan hizmetçilerin elinden sunulur. Fakat nerede onların tatli görünüsü, yanak güzelligi ve çene

alimliliği ve nerede güneş isigi!

Bu sifatta bir âleme inanan, oraya girenlerin ölümsüzlüğe kavustuguna hiçbir felâketle yüzyüze gelmeyeceğine ve olayların degistiriciliğine maruz olmadigina dair kesin kanaat besleyen bir kimseye sasilir. Allah (C.C)'in yikimine izin vermiş olduğu bu dünyaya nasıl isinir ve onun sundugu yasayisla tatmin olur. Allah (C.C)'a yemin ederim ki. Âhirette ölüm, açlık, susuzluk ve diğer gelismelerin yoklugu yanında vücûd sagliligindan baska bir şey olmasa sirf bu yüzden ona göre dünyadan sogumak ve dünyayı oraya tercih etmemek lâyük olur. Kaldi ki, cennette ne sikinti ve ne de keder söz konusudur.

Nasıl söz konusu olabilir ki, cennetlikler emniyet içinde birer meliktirler. Sevincin her türlüşünü tadarlar, orada her istedikleri kendilerine verilir, her gün Ars'in çevresine varirlar ve kerim olan Allah (C.C)'in yüzünü görürler. Allah (C.C)'in yüzünü görmekle diğer cennet nimetlerine bakarak elde edemedikleri ulu bir nimete nail olurlar ve gözlerini baska terafa çevirmezler. Onlar devamlı şekilde bu nimetler arasında dolasilar ve yok olacaklar diye korkmazlar.

Ebû Hureyre'nin rivayet ettigine göre. Peygamber'imiz (S.A.S.) buyuruyor ki:

«— Cennette söyle bir ses gelir: Ey cennetlikler! Sizlere öyle bir sihat veriyorum ki, ondan sonra ebediyen hasta olmayacaksınız. Ölümsüz bir hayat bulacaksınız. Ardında yaslilik olmayan bir gençlige ereceksiniz. Arkasından yeis gelmeyecek bir mutluluga ulasacaksınız.»

Ulu Allah (C.C)'in su âyeti, bu gerçeği ifâde eden

«— Cennetliklere «islediginiz iyi ameller sayesinde nail olduğunuz cennet iste budur» diye seslenilir»

(A'raf - 43)

Cennetin nasıl olduğunu öğrenmek istiyorsan, Kur'ân'i Kerim'i oku, çünkü Allah (C.C)'in açıklamasının ötesinde açıklama yoktur. Meselâ «Rabb'immin huzuruna dikilmekten korkan için iki cennet vardır» âyetinden itibaren «Rahman» sûresini, «Vakia» sûresi ile diğer ilgili sûreleri oku. Eger cennetin nasıl olduğu hakkında Peygamber'imizin verdiği tafsilâtli bilgileri öğrenmek istiyorsan, ona hatların bilgisini edindikten sonra şimdi de iç yönünü tanımaya yöneterek, önce cennetlerin sayısından basla.

Peygamber'imiz «Rabb'inin huzuruna dikilmekten korkana iki cennet vardır.» mealindeki âyet hakkında buyuruyor ki:

"İki cennetin bütün kab ve esyasi gümünden, diğer bir iki cennetin bütün esyasi altındandır. "Adn" cennetinde cennetlikler Rabb'lerini görürken onlar ile ALIâh (C.C) arasında sadece «Kibriya Perdesi» bulunur."

"Sonra cennetin kapilarına bak, bunlar ibadetlerin asillarına göredir. Nitekim cehennemnin kapilari da günahların asillarına göredir."

Ebû Hureyre'nin rivayet ettigine göre. Peygamber'imiz (S.A.S.) buyuruyor:

«— Kim malından iki birimlik bir sadaka verirse, cennetin bütün kapilarından içeri girmeye çağrılır.

Cennetin sekiz kapisı vardır. Namaz ehli olanlar namaz kapisından içeri girmeye çağrılır. Oruç ehli olanlar oruç kapisından içeri girmeye çağrılır. Sadaka ehli olanlar sadaka kapisından içeri girmeye çağrılırlar. Cihâd ehli olanlar cihad kapisından içeri girmeye çağrılır.»

Bu arada Ebû Bekir :

«— Vallahi bir kimsenin bu kapılardan birinden çağrilma zarureti yoktur. Acaba bir kimse hepsinden aynı anda içeri girmeye çağrilırsa olur mu?» diye sorar.

Peygamber'imiz ona «Evet, böyleleri de vardır. Senin de onlardan olmanı dilerim» diye cevap verir.

Âsim İbni Zamûre der ki; «Hz. Ali bir gün cehennemden bahsetti, bu konuda şimdi hepsi hatirimda kalmayan çok önemli açıklamalarda bulundu, arkasından sözü Cennete getirerek dedi ki:

«— Rabb'lerinden korkanlar bölük bölük Cennete sevk edilirler. Onun kapilarından birine varınca, kapının yanibasında köklerinin arasından iki ayrı pınar kaynayan bir ağaç görürler. Aldıkları emir uyarınca pınarlardan birine sokulurlar, suyundan içince karınlarındaki pislikler kaybolur. Arkasından öbür pınara sokularak içinde yıkanınca yüzlerine Cennet tazeliği gelir, artık sac renkleri ebediyen degismez, basları yağla yıkanmış gibi hep parlak kalır. Sonra Cennete girerler, içeri girerken Cennet korucuları onlara «Selâm size. ne mutlu size. oraya ebedî kalmak üzere giriniz derler.

Arkasından Cennet çocukları etraflarını sarar, dünyada sevilen birinin ansizin çikip gelisi karsısında çocuklar onun etrafını nasıl çevirirse öyle çevirirler, ona «Müjdeler olsun! Allah (C.C) sana su su nimet ve dereceleri bağışladı» derler, içlerinden biri o kimsenin Cennet hurilerinden olan eslerinden birine kosarak dünyadaki adı ile «Falan kisi geldi» diye haber verir. Huri «Sen kendin onu gördün mü» diye sorar. Çocuk «tabî gözümle gördüm, pesimden geliyor» der.

Bu haber üzerine Huri sevincinden âdeta kus gibi uçarak kapının esigine varır. Adam makamına varınca yapısına göz atar, yuvarlak inci pareleri üzerinde birer kırmızı, yeşil ve sarı köskün yükseldiğini görür. Sonra basını kaldırarak çatısına bakar, simsek gibi göz kamastırıcı olduğunu görür, öyle ki. Ulu Allah (C.C) ona güç vermese gözleri karsısındaki manzaraya bakarken kör olurdu. Basını indirince görür ki esleri, kullanmaya hazır kablara, sıra sıra dizilmiş yastıklar, yere yayılmış saçaklı halılar, yüksek sedirler hazır duruyor. Sonra sirtini bir yere dayayıp «bizi bu nimetlere yönelten Allah (C.C)'a hamd olsun, eğer kilavuzumuz o olmasaydı, biz bu duruma kendiligimizden ulaşamazdık» diye hamdeder.

Bu arada kulagina gizli bir ses söyle seslenir: «— Yasayın, size ebediyen ölüm

yoktur. Orada yerlesin, hic göçmeyeceksiniz. Sihhate kavusunuz, artik size hastalik gelmeyecektir.»

Peygamber'imiz (S.A.S.) buyuruyor ki:

«— Kiyamet Günü Cennet kapisina varir, kapinin açilmasini isterim. Hazin (cennet kاپicisi} «kim o» der. «Muhammed» diye cevap veririm. Bunun üzerine bana «Senden önce hiç kimseyi içeri almamam emredildi» der.

Simdi de Cennetin odalari ile bu odalar orasindaki yükseklik farklarini düşün. Cünkî en büyük dereceler ile en yüce faziletler âhirettedir. İnsanlar arasinda bariz ibadet farklılıklari ve iyi huy dereceleri kesin bir şekilde var olduğu gibi kavusacaklari mükâfatlar arasinda da açık farklılıklar olacaktır.

Eger en yüksek derecelere ulasmak istiyorsan, Allah (C.C)'a ibadet hususunda seni hiç kimsenin geçmemesine çalış, zaten Ulu Allâh (C.C) bu konuda yarismayi emretmistir. Ulu Allah (C.C.) buyuruyor ki:

"Rabb'inizden bir magfirete ve genisligi yer ile gök arasi kadar olan Cennete kavusmak için yarisin."

(Hadid - 21).

Ulu Allâh (C.C.) buyuruyor ki:

«O'nun mührü misktir. Yariscilar bunun için yarissin.»

(Mutaffifin - 26)

Sasirticidir ki, yakinlarindan veya komsularindan biri senden daha çok para sahibi olsa veyahut evi seninkinden daha yüksek olsa, sana agir gelir, canin sikilir, duyduğun hased yüzünden keyfin bozulur. Oysa ki, senin hesabina en güzel sey, dünyadaki bütün alimli seylerin denk olmayacağı bagislar acisindan senden ilerde olanların bulunmasına ragmen Cennete yerlesmektir.

Ebu Said-ül Hudrî'nin rivayet ettigine göre. Peygamberimiz buyuruyor:

«— Cennetlikler, üst katlarindakileri, aralarindaki derece farklıligi yüzünden, sizin dogudan batiya kadar ufukta degilmis gördüğünüz yildizlar gibi görürler.»

Sahabiler: «Yâ Rasûlellah! Bunlar baska hiç kimsenin ulasmayacağı peygamberlerin dereceleri midir?» diye sordular.

Peygamber'imiz «Hayir, nefsimi kudret elinde tutan Allah (C.C)'a yemin ederek söylüyorum ki, Allah (C.C)'a inanan ve Peygamberlerine uyan kimseler de bunlara nail olacaklardır.»

Yüksek derece sahiplerini asagidan bakanlar, sizin gök ufuklarindan birinde dogmuş gördüğünüz bir yildiza baktiginiz gibi görürler. Hiç şüphesiz, Ebû Bekr ve Ömer o zümredendir ve o yüce nimete kavusacaklardır» buyurdu.»

Sahâbilerden Câbir der ki: «Peygamber'imiz bize buyurdu ki:

«Size Cennet kösklerini anlatayım mı?» Ben de O'na «Tabii, ya Rasûlallah anamız babamız sana feda olsun» diye cevap verdim. Bunun üzerine söyle buyurdu: «Cennette som cevherden köskler vardır, dislari iclerinden ve içleri disardan görülebilir. Orada hiç bir gözün görmediği, hiç bir kulagin isitmediği ve hiç kimsenin hayatinden geçmemis nimetler, tadlar ve sevinçler vardır.»

Bunun üzerine ben «Bu köskler kimler içindir?» diye sordum. Bana söyle cevap verdi. «Bu köskler selâmi yayan, yemek yediren, devamlı oruç tutan ve herkes uyurken namaz kılanlar içindir» dedi.

Hep birlikte O'na «Bunlari kim yapabilir?» dedik. Peygamber'imiz «Ümmetim bunlari basarabilir. Simdi size anlatacagim. Kim müslüman kardesi ile karsilasinca ona selâm verirse selâmi yayginlastirmis olur. Çoluk - çocugunu doyurasiya yediren «Yemek yedirmisler» zümresine girer. Ramazan ile birlikte her aydan üç gün oruç tutan devamlı oruç tutmus gibi olur. Yatsi ve sabah namazlarini cemaatle kılanlar, herkes (yani yahudiler, hiristiyanlar ve atesperestler) uykuda iken namaz kilmis olurlar.» buyurdu.

Peygamber'imiz:

«O, sizin günahlarinizi bagislayarak artlarindan irmaklar akan cennetlere ve «Adn» cennetindekî güzel kösklere yerlestirir» (Saff - 12) mealindeki âyet hakkında sorulan bir soruyu söyle cevaplandirdi:

«— Inciden kösklerdir, her köskte kirmizi yakuttan yetmis daire vardır. Her dairenin yesil zümrütten yetmis odasi vardır. Her odada yetmis sedir, her sedirde her renkten yetmis dösek, her dösekte iri gözlü hurilerden bir es bulunur. Her odada yetmis sofrâ, her sofrada yetmis türlü yemek vardır ve her odada yetmis hizmetçi bulunur. Her sabah mü'mine bunlar yeniden tazeleyerek verilir.»

74.Sabır - Rızâ ve Kanâat

Rizânin fazileti hakkındaki Kur'ân-i Kerim âyetleri sunlardir:

Ulu Allâh buyuruyor ki:

«— Allah onlardan. Onlar da Allâh'dan razi olmustur»

(Beyyine - 8)

«— Iyiligin karsiligi »iyilikten baska bir sey olabilir mi?»

(Rahman - 60)

Iyiligin sonu Allâh'in kulundan razi olmasidir, bu da kulun Allah (C.C)'dan razi olmasinin mükâfatidir.

Ulu Allah (C.C.) buyuruyor ki:

"Allah, erkek kadın, mü'minlere; içinde ebedî kalmak üzere, altından ırmaklar akan cennetler ve Adn cennetinde güzel meskenler vadetti. Allah'in Rizâsi ise hepsinden büyüktür."

(Tevbe - 72)

Görülüyor ki, Ulu Allâh (C.C), rizasini Adn cennetlerinden üstün tutmuştur. Nitekim kendi zikrini namazdan üstün tutmuş.

«— Hiç şüphesiz, namaz çirkinlikten egriliklerden alaikor, Allah'i zikretmek ise en büyüktür. Allah bütün islediklerinizi bilir» (Ankebut - 45) buyurmuştur.

«— Namazda adi anılan (Ulu Allah (c.C)'i) müşahede etmek namazdan daha üstün olduğu gibi cennetlerin Rabb'inin rizâsi, cennetten üstündür, daha doğrusu O, cennetliklerin son arzusudur.

Peygamberimiz (S.A.S.) buyuruyor ki:

"Ulu Allah mü'minlere tecelli ederek «Benden ne isterseniz dileyin» diyecek, mü'minler de «Senin rizâni» diyecekler."

Mü'minlerin Ulu Allah (C.C)'i müşahede ettikten sonra, O'nun Rizâsini dilemeleri, Allah'in rizasi en üstün gaye olduğu içindir.

Kulun Allâh (C.C)'dan hosnutlugu konusunu daha sonra ele alacağız. Allâh (C.C)'in kuldan razı olması ise, diğer bir mânâdadır ki. Allâh (C.C)'in kulu sevmesi konusunda söylediklerimize yakındır. Bunun iç yüzünü açıklamak caiz değildir. Çünkü kulların idrâki O'nu kavrayamaz. Bunun haktan gelebilenler kendi idrakleri ile yetinsinler.

Sözün kisasi, Allâh (C.C)'i müşahede etmekten üstün bir derece yoktur. Mü'minlerin Allâh (C.C)'in rizâsini dilemeleri, O'nun cemâlini devam üzere müşahedeye sebep olduğu içindir. Onlar Allâh (C.C)'i müşahede etme nimetine erince O'nu ana ülkü ve en uzak arzu olarak değerlendirmişler ve ne diledikleri sorulunca sadece bu durumunun devamını dilemişlerdir. Allâh (C.C)'in rizâsinin perdelerin kalkısına sebep teskil edeceğini bilmislerdir.

Ulu Allah (C.C.) buyuruyor ki:

"Orada onlar (cennetlikler) ne dilerse vardır. Bizim katımızda daha fazlası da vardır."

(Kaf - 35)

Bir tefsir âlimine göre «daha fazla» faslından, cennetliklere Allah (C.C.) tarafından üç bağış gelir. Birincisi, cennetlerde benzeri bulunmayan bir ilâhi armagandır. Nitekim Ulu Allah (C.C.) buyuruyor ki:

«— Onlar için isledikleri iyiliklerin mükâfati olarak ne göz kamastirici bağışlar saklandığını kimse bilemez.»

(37).

İkincisi, onlara Allah (C.C.) katından verilen selâmdir. Bu, hediyeden daha üstün bir mükâfatdır. Nitekim Ulu Allah (C.C.) buyuruyor ki:

«— O esirgeyici Allâh'dan sözlü bir selâmdir.»

(Yasin - 58}

Üçüncüsü de. Ulu Allah (C.C): «Ben sizden hosnutum» diye buyurur. Bu hediyeden ve selâmdan daha üstün bir bagistir. Nitekim Ulu Allah (C.C.) buyurur:

"Allah'in Rizâsi ise en büyüktür. "

(39)

Yâni, Allah (C.C)'in hosnutlugu içinde yüzdükleri nimetlerden daha üstün bir bagistir. Bu Allah (C.C)'in Rizâsinin fazileti ve kulun rizâsinin da mahsûlüdür.

Rizânin faziletine delil teskil eden hadislere gelince. Peygamber'imiz (S.A.V) bir gün sahâbilerden bir cemâate;

«Siz kimsiniz?» diye sorar, onlar da «Mü'minleriz» diye cevap verir. Peygamber'imiz onlara «Imâninizin alâmeti nedir?» diye sorar. Onlar da «Belaya karsi sabreder, bolluga sükreder ve kazanin tecellisine razi oluruz.» diye cevap verirler. Bunun üzerine Peygamber'imiz onlara «Kabe'nin Rabb'i adina yemin ederek söylüyorum ki, sizler mü'minsiniz» diye karsilik verir.

Baska bir haberde Peygamberimiz (S.A.S.) söyle buyurmudur:

«— Hikmet ehli âlimler, derin görüsleri sayesinde peygamberlige yakindirlar.»

Peygamberimiz (S.A.S.) buyuruyor ki:

«— Islâm hidâyetine eren ve rizki geçimine yetecek kadar olup da durumu hosnutlukla karsilayanlara ne mutlu!»

"Allâh'in verdigi az rizka razi olanlarin, Allâh da az ameline razi olur."

Peygamber'imiz (S.A.S.) buyuruyor ki:

«— Allâh bir kulu sevince ona belâ verir, sabrederse onu sever, hosnutlukla karsilarsa onu mümtaz kilar.»

Peygamber'imiz {S.A.S.) buyuruyor ki:

«— Kiyamet Günü olunca. Allah ümmetinden bazilarini kanatlandirir da onlar da kabirlerinden cennetlere uçarlar. Orada kosusurlar ve diledikleri nimetlere konarlar.

Melekler onlara: «Hesaplasma gördünüz mü?» diye sorarlar. Onlar da: «Hiç bir hesap görmedik» «derler. Melekler onlara: «Sirati astiniz mi» diye sorarlar. Onlar da: "Biz sirati görmedik" derler. Melekler onlara: «Cehennemi gördünüz

mü?» diye sorarlar. Onlar: «Hic bir sey görmedik» diye cevap verirler. Bunun üzerine melekler onlara: «Siz kimin ümmetindensiniz diye sorarlar, onlar: «Muhammed ümmetindeniz» derler. Bunun üzerine melekler: «Allah'in hosnutlugu üzerinize olsun, dünyada ne amel islediginizi bize söyleyiniz» derler. Onlar da: «İki özelligimiz vardi, onlar sayesinde Allah'in fazileti ile bu dereceye ulastik» diye cevap verirler.

Melekler: «O iki özellik nelerdir?» diye sorarlar. Onlar da: «Yalnız basımıza kalınca Allah'in emrine karşı gelmekten haya ederdik ve Allah'in payımıza ayirdigi rizka az da olsa razı olurduk» diye cevap verirler. Bunun üzerine melekler onlara: «Bu derece size lâyiktir.» diye cevap verirler.

Peygamber'imiz" (S.A.S.) buyuruyor ki:

"Ey fakirler! Allâh'a kalbden râzi olunuz ki, fakirliğinizin sevabına kavuşasınız, yoksa sevaba eremezsiniz."

Bildirildigine göre Israiiogullari Hz. Musa'ya (A.S.) derler ki: «Rabb ´inden dile de bize yapınca rizâsini kazanacagimiz bir amel bildirsin» Hz. Musa (A.S) «Allah'im! Dediklerini duydun» diye Allâh'a yalvarir. Ulu Allah Hz. Musa'ya buyurur ki: «Yâ Musa! Söyle onlara benden razı olsunlar ki, ben de onlardan razı olayım.»

Sabra gelince. Ulu Allâh (C.C) Kur'ân-i Kerim'in doksan küsur yerinde onu zikretmiş ve bütün iyi amellerden daha çok derece ve mükâfati ona izafe etmiş, bütün bunları onun neticesi diye ilân etmiş, sabirlilere diğer bütün iyi amel sahiplerinden daha çok müjdeler vermiş ve karşılastıkları musibetlere sabredenlere Allah'dan bağış ve rahmet vardır, onlar doğru yola eristirilenlerin tâ kendileridir» (Bakara - 157) buyurmuştur.

Görülüyor ki âyette hidayet, rahmet ve selâmet sabredenler için bir araya getirilirler. Sabir hakkındaki âyetlerin hepsini zikretmek mümkün değildir.

Bu mevzudaki hadislere gelince Peygamber'imiz (S.A.S.) buyuruyor ki:

«— Size en az verilen meziyetler «yakın» ve ısrarlı sabirdir. Bu iki meziyetten yeteri kadar pay alanların gece namazında ve gündüz orucunda görülen eksikliklerine göz yumulur.

Karılastığınız sıkıntılara sabırla katlanmanız benim nezdimde içinizden birinizin hepiniz kadar amel işlemesinden daha sevimidir. Fakat benden sonra dünya yönünden bahtinizin açılmasından ve birbirinize düşmenizden ve netice olarak göktekilerin (meleklerin) size yüz çevirmesinden korkuyorum.

Kim sabreder ve her yerde Allah'i görüyormuş gibi davranırsa eksiksiz mükâfata nail olur» (sözünün burasında su âyeti okudu:)

«— Sizin yanınızdaki tükenir, oysa Allah katındaki kalıcıdır. Hiç şüphesiz biz, sabredenlerin mükafatını, yaptıklarının daha iyisi ile vereceğiz»

(Nahl Sûre-i Celilesi; 96).

Sahibilerden Cabir'in bildirdigine göre. Peygamberimize (îmânin ne oldugu) sorulunca Peygamber'imiz «îmân sabir ve cömertliktir» diye cevap buyurdu.

Peygamber'imiz (S.A.S.) buyuruyor ki:

«— Sabir cennet hazinelerinden biridir.»

Bir keresinde O'na «imân nedir» diye sorulunca» «sabirdir» diye cevap buyurmudur.

Bu cevap, Peygamber'imizin «Hacc, Arafat'a çıkmaktır» buyurmasına benzer. Mânâsi. «Haccin belli-basli rüknü Arafat'a çıkmaktır.»

Peygamber'imiz (S.A.S.) buyuruyor ki:

"En faziletli amel, nefse zor gelen ameldir"

Peygamber'imiz (S.A.S.) buyuruyor ki:

«— Sabir cennet hazinelerinden biridir.»

Söylendiginegöre, Ulu Allâh (C.C) Hz. Davud'a (A.S) söyle vahyetti;

«Benim ahlakimi benimse. Benim huylarımdan biri de sabirli olmaktır.»

Ibni Abbas'in rivayet ettigine göre. bir gün Peygamber'imiz ensann yanına girerek

«Siz, mü'min misiniz?» diye sorar. Ensar susar. Hz. Ömer :«Evet, yâ Rasûlallah» diye cevap verir. Peygamber'imiz : «Imâninizin alâmeti nedir?» diye sorar. Ensâr; «Bolluga karsi Allah'a sükrederiz, belâya katlanir ve ilâhî hükme rizâ gösteririz.» diye cevap verirler. Bunun üzerine Peygamber'imiz : «Kabe'nin Rabb'i adina yemin ederek söylüyorum ki, sizler mü'minlersiniz» buyurur.

Peygamber'imiz (S.A.S.) buyuruyor kî:

«— Hosa gitmeyen seye katlanmakta bir çok fayda vardır.»

Hz. Isa (A.S.) der ki;

«Siz hosunuza gitmeyen seylere katlanmadskça sevdiğiniz seylere ulaşamazsınız.»

Peygamber'imiz (S.A.S.) buyuruyor ki:

«— Sabir bir insan sekline girse, mutlaka kerem sahibi bîri olurdu, Allah sabirlilari sever.»

Bu mevzuda sayisiz hadis-i serif vardır. Peygamber'imiz (S.A.S.) buyuruyor:

«— Kanaatkar aziz olur, muhtaris ise düskün olur.»

Yine Peygamber'imiz (S.A.S.):

«— Kanâat tükenmez bir hazinedir» buyurmustur.

Kanâat bahsine, daha önce bir kaç kere de temas etmistik.

75. Tevekkülün Fazileti

Bu bahisdeki âyetlerden biri şöyledir:

«— Hic süphesiz, Allâh Tevekkül edenleri sever»

(Al-i imrân Süre-i Celilesi; 159).

Sahibi Allah (C.C), sevgisi ile sereflenmiş, mensubu Allah (C.C)'in desteği ile müjdelenmiş olan rütbe ne yüce bir rütbedir. Yetkili koruyucusu, destekleyicisi, seveni ve gözeticisi Allâh (C.C) olan kimse, hic süphesiz, büyük bir kurtulsa ermistir. Çünkü sevilen azaba çarptırılmaz, sürülmez, kovulmaz.

Bu mevzûdaki hadislerle gelince, İbni Mes'ûd'un rivayet ettiğine göre. Peygamber'imiz (S.A.S.) buyuruyor ki:

«— Bütün ümmetleri Hac mevsiminde bir arada gördüm. Bu arada kendi ümmetimin dağları-ovaları doldurduğunu gördüm, çok olmaları ve görünüşleri hosuma gitti, bana «Hosnûd oldun mu?» diye soruldu, «Evet» dedim. Bunlar ile birlikte yetmiş bin kişi daha hesaplasmaksizin cennete girecek denildi.»

Sahabiler, «Onlar kimdir, yâ Rasûallah» diye sordular. Peygamber'imiz «Bosubosuna böbürlenmeyenler, falitlikten uzak duranlar, hirsizlik etmeyenler ve Rabb'lerine güvenenlerdir» diye cevap buyurdu.

Bu sırada Sahâbilerden ükkâse ayaga kalkarak: «Ya Rasûlallâh! Allah'a duâ et de beni onlardan etsin!» dedi. Peygamber'imiz : «Allâh'im, o'nu onlardan eyle!» diye duâ buyurdu. Arkasından bir başka sahâbi, kalkarak: «Ya Rasûlallâh! Allah 'a duâ et de beni de onlardan etsin» dedi. Peygamber'imiz de Allah'im onu da onlardan eyle diye duâ etti. Arkasından bir başka Sahâbi kalkarak Ya Rasûlallâh!, Allah'a yalvar da beni de onlardan eylesin» dedi. Peygamber'imiz bu husûsda «Ükkase seni geçti» dedi.

(Rasûlallah (S.A.S.) söyle buyurdu:

«Eger siz Allah'a gerçek manada tevekkül edebilseniz, sabahleyin yuvasından aç çıktığı halde akşam karni tok dönen kusa rizik verdiği gibi sizin de rizkinizi verirdi.»

Peygamber'imiz (S.A.S.) buyuruyor ki:

«— Kim sadece Allah'a güvenirse. Allah ona her türlü desteği yetistirir ve ummadığı yerden rizkini sağlar. Kim sadece dünyaya yönelirse Aliâh onu dünyaya havale eder.»

Peygamber'imiz (S.A.S.) buyuruyor ki:

«— İnsanların en zengini olmak isteyen kimse Allah'ın Katındakine elinkinden daha çok güvensin.»

Rivayet edildiğine göre. Peygamber'imiz geçim darlığına düşünce ev halkına «Haydi namaza kalkın, Yüce Rabb'im bana böyle emretti» buyurur ve su âyeti okurdu.

«Ev halkına namazı emret ve kendin de ona sebatla devam et.»

(Tâhâ Sûre-i Celilesi: 132)

Peygamber'imiz (S.A.S.) buyuruyor ki:

«— Asilsiz kuvvetlerden yardım dileyen ve kendine güvenen Allah'a tevekkül etmez» (etmiş sayılmaz.)

Bildirildiğine göre. Hz. İbrahim (A.S.) mancınik ile cehenneme atıldığı zaman, yanına Cebrail (A.S) gelerek: «Bîr şey istiyor musun» diye sorar. Hz. İbrahim (A.S.) de atese atıldığı zariyan söylediği: «Allâh bana yeter, O ne güzel vekildir» sözüne bağlı kalarak Cebrail'e (A.S.) «Senden hiç bir dileğim yok» diye cevap verir. Nitekim ulu Allah (C.C) O'nun hakkında «Sözüne bağlı kalan İbrahim» buyurdu. (Necm Sûre-i Celilesi; 37)

Ulu Allah. Hz. Davud'a (A.S.) söyle vahyetti. «Yâ Dâvûd! Yarattıklarımın değil de bana güvenen kula, bütün yer ve gök hiyle ile karsısına dikilse bile, çıkış yolu gösteririm.»

Said İbni Cübeyr buyurur ki; «Bir gün elimi akrep soktu, annem (seni muskacıya götürüp tedavi ettireceğim) diye yemin etti, ben de muskacıya varınca sokulmayan elimi uzattım.»

İbrahim İbni Havvas «Ölümsüz diri olan Allah'a güven» mealindeki âyeti okuyarak «Bu âyeti gördükten sonra insanın Allâh 'dan baskasına güvenmemesi gerekir» dedi.

Âlimlerden birine rüyasında bir ses sunları duyurur; «Ulu Allah'a güvenen geçimini sağlamış olur.»

Âlimlerden biri der ki; «Payına ayrılan rizk, seni üzerine farz kilinan ibâdetten alakoymasın. O zaman Âhiretinî mahvedersin ve dünyada da payına yazılardan daha fazlasını elde edemezsin.»

Yahya İbni Muaz buyurdu ki; «İnsanın pesinden kosmaksızın rizkına kavuşması, rizkin, insani aramakla emredildiğini gösterir.»

İbrahim İbni Edhem buyurdu ki; «Kesislerden birine, yiyeceğin, içeceğin nereden geliyor» diye sordum. Bana su cevabı verdi. «Bunu ben bilmiyorum sen bana nereden yiyecek ve içecek gönderdiğini Rabbime sor.»

Herem İbni Hayyan. Üveys-ül Karanî'ye «Nerede oturmami» istersin» diye sorar, o da Sam'i tavsiye eder. Herem. «Oranın geçinme şartları nasıl» diye sorar. Hz. Üveys: «Yazıklar olsun su şüpheli kalblere! Onlara nasihat fayda vermiyor» der.

Ariflerden biri der ki; «Vekil olarak sadece Allah'a dayandığım zaman her iyiliğe yol bulurum.»

Allâh (C.C)'dan dileriz ki, bize güzel edeb nasib eylesin. «Âmin, yâ Muin.»

76.Mescidin Fazileti

Ulu Allah (C.C) buyuruyor ki:

«— Allah'ın mescidlerini ancak Allah'a ve Âhiret Gününe inanan, namazı dosdoğru kılan, zekâti veren ve Allâh'dan başka hiç kimseden korkmayanlar imâr eder. İste doğru olmaları umulanlar, bunlardır.»
(Tevbe Sûre-i Celilesi; 18.).

Peygamber'imiz (S.A.S.) buyuruyor ki:

" Kim isterse bir bagirtlak kusu yuvası kadar olsun. bir mescid yaparsa, Allah ona cennette bir köşk kurar."

«— Câmiden hoslananlardan Allâh da hoslanır.»

"Camiye ganimiz oturmadan önce iki rek'at namaz kilsin."

«— Mescide komşu olan, namazını mutlaka mescidde kılmalıdır.»

«— İçinizden biriniz namaz kıldığı yerde kaldığı müddetçe konuşmadıkça veya camiden çıkmadıkça, melekler (Allah'im, ona rahmet et, Allah'im onun günahlarını bağışla) diyerek onun için dua ederler.»

«— Âhir zamanda ümmetinden öyle kimseler gelecektir ki, camilere gelip halka halka oturacaklar. Konuşma konuları dünya ve dünya sevgisidir. Sakin onlarla birlikte oturmuyunuz. Allah onların hiç bir dileğini kabul etmez.»

"— Ulu Allâh (C.C) kitaplarından birinde söyle buyuruyor:

«Benim yeryüzündeki evlerim camilerdir. O evlerdeki ziyaretçilerim onları tâmir edip senledirenlerdir. Evinde temizlenip beni evimde ziyaret edenlere ne mutlu! Ziyaret edilenin ziyaretçisine ikramda bulunmak görevidir."

«— Birinin camilere devam ettiğini gördüğünüz zaman onun mü'min olduğuna şahitlik ediniz.»

Said İbni Müseyyeb buyurur ki: «Camide oturan kimse Rabbi ile basbasa oturuyor demektir. Onun hayadan başka bir söz söylememesi gerekir.»

Peygamberimiz (S.A.S.) buyuruyor ki:

"Camide konuşmak, hayvanların otu yedigi gibi sevabi mahveder."

Nohaî (R.A.) der ki: «İlk müslümcular. karanlık gecelerde camiye yürüyerek gitmenin cenneti gerekli kıldığını belirtirlerdi.»

Enes İbni Mâlik der ki; «Kim camiye bir kandil yakarsa Ars'i tasiyanlar ile birlikte bütün melekler kandilin isigi yanar kaldıkça onun günahlarının afvedilmesi için duâ ederler.»

Hız. Ali buyurur ki; «İnsan öldüğü zaman yeryüzündeki namaz yeri ile gökte amellerinin yükseldiği yer onun için ağlar.» Arkasından:

"Ne gök ve ne de yer onlara {Firavun ile yardakçılara) ağlamadı. Ve Onlara mühlet de verilmedi" mealindeki âyeti okudu (Duhan - 29).

İbni Abbas buyurur ki; «Mü'minin ölümüne, yer yüzü kırk sabah ağlar.»

Ata-ul Horasani buyurdu ki;

«Yeryüzünün her yüzü kırk sabah ağlar.»

Ata-ul Horasani buyurdu ki;

«Yeryüzünün her hangi bir mevkiinde bir kere secdeye varan bir kul için, secde yeri Kiyamet Günü şahidlik eder ve öldüğü gün arkasından ağlar.»

Enes İbni Mâlik buyurur ki;

«Üzerinde namez kılarak veya zikredilerek Allah'ın adı anılan yeryüzü mevki, çevresindeki kesîmlere karşı övünür, Allâh zikriyle yedi kat derinliğindeki yere kadar sevircini duyurur. Namaza duran kul için üzerinde durduğu zemin bütün süsünü takinir.»

Söylendigiine göre, insanların konakladıkları her zemin gelip geçenlere ya duâ veya lanet eder.

77.Riyazet ve Keramet Ehlinin Fazileti

Bilesin ki, ulu Allah (C.C) bir kulun iyiligini isterse ona kendi günahlarını gösterir. Görüşü derin olanlara kusurları gizli kalmaz. İnsan, kusurlarını bilince giderilmeleri mümkün olur.

Fakat insanların çokları kusurlarını görmezler. İnsan baskasının gözündeki çöpü görür de kendi gözündeki mertegi görmez. Kusurlarını görmek isteyen için dört yol vardır:

Birinci yol: Nefsin kusurlarını gören ve gizli âfetlerin farkında olan bir şeyh ile

oturup kalkmak, onu kendisi hakkında hakem tutması ve nefisle cihâd hususunda, onun buyruklarına uymasidir.

Bu yol, müridin seyhi ve talebenin hocası ile olan münasebetlerini belirtir. Bu yolda hoca ve seyh insana kusurlarını tanıtır ve giderilmelerinin çârelerini gösterir. Zamanımızda böylesi pek az kalmıştır.

İkinci yol: İnsanın sadık, derin görüslü ve dindar bir dost edinerek, onu davranış ve hâllerini incelemek üzere kendine murakebeci olarak kabul etmesidir. Bu dost onun gizli acik bütün kusur ve huylarına karşı onu ikaz eder. Dinimizin ileri gelen büyük ve akıllı şahsiyetleri böyle yaparlardı.

Hz. Ömer «Bana kusurumu gösteren kimseye Allah rahmet eylesin» derdi ve Selman-i Fârisî'den kusurlarını sorardı.

Bir gün Selman onun yanına girince, «Benim hakkımda hoş görmediğin bir şey duydun mu?» diye sorar. Selman afv dileyerek bir şey söylemek istemez. Fakat Hz. Ömer ısrar edince «Duyduğuma göre sofranda iki çeşit yemek bulunduruyorsun. Ayrıca biri gece, öbürü gündüz giyilmek üzere iki kat elbisen varmış» der. Hz. Ömer Salman'a «Baska bir şey duydun mu» diye sorar. Salman «Hayır» deyince, ben bu ikisinin çaresine bakarım der.

Hz. Ömer'in kusurları hakkında soru sorduğu kimselerden biri de. Hüseyfe idi. Ona «Sen Peygamber'imizin münâfiklar hakkındaki sirdası idin, bende münafıklık belirtisi görüyor musun?» diye sorardı. Ahlâkinin üstünlüğü ve siyasî mevkiinin yüksekliğine rağmen Hz. Ömer nefisini bu derece kinardı. Zâten akli çok ve derecesi yüksek olanlar kendilerini daha az beğenir ve nefislerini daha siddetle kinarlar.

Ancak şimdi böylelerine çok az rastlanır oldu. Dalkavukluğa sapmadan insana kusurunu bildiren veya kiskançlığa kapılarak tenkitte ölçüyü kaçırmayan dostlar azaldı.

Bu yüzden arkadaşların ya kiskançlık ve kin duygusu ile iyiliklerini kusur olarak görüyor veya dalkavukluk ederek kusurlarını dikkatlerinden kaçırmak istiyorlar.

Bu yüzden Dâvüd-üd Taî (R.A.) insanlardan uzak yarıyordu, ona «insanlar ile niye düşüp kalkmıyorsun» diye sorarlardı. O da şu cevabı verir, «Benden kusurlarımı saklayanları ne yapayım? Oysa ki, dindarların arzusu baskalarının ikazı sayesinde kusurlarının farkına varmaktır.»

Durum bu iken bizim gibiler arasında yayılan anlayışa göre, bize en sevimsiz görünen insanlar, bize nasihat ederek kusurlarımızı tanıtmaya çalışanlardır. Bu hâl, iman zayıflığının delili olabilir.

Kötü huylar sokucu yılan ve akreplerdir. Eğer birisi bize elbisemiz arasında akrep gezindiğini duyarsa ona karşı minnet duyar, onun davranışından hosnutluk duyar ve derhal akrebi üzerimizden uzaklaştırıp öldürmeye koyuluruz.

Oysa ki, akrebin verecegi aci bedenedir ve bir gün ya da daha az bir müddet sürer. Ama kötü huyun acisi kalbin derinliklerine nüfuz eder ve ölümden sonra binlerce yıl boyunca veya ebedî olarak sürme tehlikesi vardır.

Buna ragmen kötü huyumuz hakkında bizi uyaran kimsenin davranisini hosnutlukla karsilayarak bu huyu gidermeye koyulmuyoruz da bize nasihat edene sözlerini geri çevirerek ona «Sen de su hareketi isliyorsun» diyoruz. Böylece ona karsi duyduğumuz düşmanlik, nasihatinden faydalanmaktan bizi alakoyuyor.

Bu davranis, günâh çoklugunun yol açtigi kalb katiligindan ileri gelmise benziyor. Bunlarin hepsinin kaynagi îman zayifligidir.

Ulu Allâh (C.C)\dan bize dogruluga irsâd ederek kusurlarimizi görmemizi saglamasini ve giderilmeleri için çare aramamizi nasib etmesini, fazilet ve keremi sayesinde kötülüklerimizi bize duyuranlara tesekkür etmemizi müyesser kilmasini dileriz. «Âmin. yâ Muin!»

Üçüncü yol: Kusurlari düşmanlarin agzindan öğrenmektir. Çünkü hasim göz, kusurlari meydana çikarir. İnsani yalandan öven, pohpohlayan karsisindakinin kusurunu saklayan dalkavuk bir dosta nazaran karsisindakinin kusurlarini açıklayan kindar bir düşmandan daha iyi faydalanilir. Fakat, insan düşmanın söylediklerini inkâr etmeye ve sözlerini kine baglamaya yaratilistan yatkindir. Amma, derin görüslü kimseler düşmanlarinin sözlerinden faydalanmaktan geri kalmazlar, çünkü onun kusurlari nasil olsa onların dillerine düşer.

Dördüncü yol: İnsanlar ile düşüp kalkmaktır. Baskalari arasinda kinanan her davranisi kendinde arastirmali ve nefsinin bu konuda tartmalidir. Çünkü mü'min mü' minin aynasidir. Herkes karsisindakinin kusurundan kendi kusurunu gorur ve bilir ki, nefse uyma konusunda insanlar birbirine yakin karakterdedir. İçlerinden birinin huy edindigi seyden digeri butun bütüne kurtulamaz, ondan daha büyük sekilde veya hiç degilse bir nebze pay almıs olur. Bu yüzden herkes kendi kendini inceleyip baskasinca kinadigi kusurdan kendini arindirmalidir. Bu senin için yeterli bir edeb egitimidir. Herkes baskasinda ayipladigi davranisi islemekten kendini alakoyabilse edeb öğretmenine ihtiyaç duyulmazdi.

Hiz. Isâ {A.S.}\a: «Seni kim terbiye etti» diye sorarlar, o da «Bana kimse terbiye öğretmedi, kendim câhilin cahilligini çirkin görerek, ondan kacindim» diye cevap verir.

Butun bunlar irfan sahibi, dürüst, kendi kusurlarini görebilen, müsfik din konusunda nasihatten geri durmayan, kendini egitmeyi basarmıs ve baskalarinin egitimine yönelmiş, nasihat vermekten geri durmayan bir seyhden mahrum olanların çareleridir. Böylesini bulan kimse, hekimini bulmustur, hemen onun etegine yapissin. Çünkü onu hastaliktan kurtaracak, karsi karsiya bulundugu tehlikeden alakoyacak olan odur.

Bilesin ki, anlattiklarimiz: eger ibret gözü ile incelersen basiretin acilir, kalb bozukluklari, hastaliklari ve bunlarin tedavi yollari ilim ve îman nuru ile

önünde apaçık hâle gelir. Eger bunu basaramazsan taklid ve kapma yolu ile tasdik ve iman etmekten geri kalmamalısın. Çünkü ilim olduğu gibi imân da derece derecedir, ilim, îmândan sonra elde edilir. îmân, ilmin ötesindedir.

Nitekim ulu Allah (C.C.) buyuruyor ki:

«— Allâh içinizden îmân edenler ile kendilerine ilim veritmiş olanları derecelerine göre yüceltir.»

(Mücâdele Sûre-i Celilesi; 11.)

Nefsin azgın arzularına karşı durmanın Allah (C.C.)'a ulaştırılan yol olduğunu kabul edip, bunun sebep ve sırrını bilmeyen kimse «îman edenler» dendir. Nefsin azgın arzularını kışkırtanlar konusunda anlattıklarımızı öğrenenler de «Kendilerine ilim verilenlerdendirler. Her ikisine de Allah (C.C) en güzel mükafatı vaatmiştir. Kur-an 'i Kerim 'de, hadiste ve ileri gelen âlimlerin sözlerince bu gerçeği destekliyen deliller sayısızdır.

Nitekim ulu Allâh (C.C.) buyuruyor ki:

"Rabb'inin katında dikileceğinden korkarak nefsi hevadan alakoyana gelince, onun varacağı yer cennettir."

(Naziat - 40 - 41).

«— Rasûlullah'in yanında alçak sesle konuşanların kaiblerini Allâh takva yönünden imtihan etmiştir. Onlar için büyük bir magfiret ve mükâfat vardır»

(Hucurat - 3).

İleri sürüldüğüne göre «Kalblerini takva yönünden imtihan etmiştir» demek, «Kalblerini nefsinin arzularının sevgisinden armdırmıştır» demektir.

Peygamber'imiz (S.A.S.) buyuruyor ki:

«— Mü'min bes yönden baskı altındadır:

- 1) Mü'min onu kiskanır.
- 2) Münâfik ondan nefret eder.
- 3) Kâfir ona savaş açar.
- 4) Seytan onu yoldan çıkarır.
- 5) Nefis kendisi ile çekisir.»

Açıktır ki, nefis didisen bir düşmandır, ona karşı cihâd etmek herkes için gereklidir.

Söylendigiğine göre. Ulu Allâh (C.C). Hz. Davud'a (A.S.) söyle vahyetti.

«Yâ Dâvûd (A.S.) Dostlarını nefsin asiri arzularını doyurmaktan sakindir. Çünkü dünya arzularına bağlı olan kaiblerin akılları ile benim aramda perde

gerilmistir.»

Hz. Isâ (A.S.) buyurur ki;

«Vaadedilen görmedigi kayip bir sey ugruna gözünün önündeki arzusunu terkedene ne mutlu!»

Peygamber\`imiz cihaddan henüz dönen bir cemâate:

«Hos geldiniz. Küçük cihâddan büyük cihâda döndünüz» demis. O\`na «Yâ Rasûlallah, büyük cihâd nedir» diye sormuslar. Peygamber\`imiz «Nefisle cihad etmektir» buyurmustur .

Peygamber\`imiz (S.A.S.) buyuruyor ki:

\`"Mücâhîd. Allah\`a Tâat hususunda nefsi ile cihad edendir.\`"

Peygamber\`imiz (S.A.S.) buyuruyor ki:

«— Nefsine eziyyet etmekten kacin. Allah\`in emrine karsi olan arzularina da uyma. Kiyamet Günü nefis senden davaci olunca senin bir uzvun digerine lânet eder. Ancak, Allah\`in bagislama ve gözyummasi hâli müstesna.»

Süfyan-üs Sevrî buyurur ki;

«Nefsimden daha çetin bir seyle karsilasmis degilim, bazen lehimde bazen aleyhimde olur.»

Ebu Abbas-ül Mevsilî nefsine söyle seslenir.

«Ey nefis, ne dünyada hükümdar çocuklari gibi yiyip içip yasadin ve ne de Âhiret kazanmak için Allâh\`in kullari ile birlikte gayret sarfettin. Galiba senin yüzünden ben cennet ile cehennem arasinda mahpus kalacagim. Ey nefis, utanmaz misin?»

Hasan-ül Basrî buyurdu ki;

«Nefsin azgin bir binek atindan daha cok siddetle gemlenmeye muhtaçtir.»

Yahya Ibni Muaz\`ur Râzî (S.A.) derki; «Nefsine karsi riyazet kilici ile savas.»

Riyazet dört çesittir: 1)

Az yemek, 2) Az uyumak, 3) Lüzumsuz konusmamak, 4) Herkesein derdine kosmak (kimseyi üzmemek)

Az yemek asiri arzulari söndürür, az uyku iradeyi arilastirir, az konusmak belâlardan korur, sikintilara katlanmak ülkülere ulasdirir.

insana en zor gelen sey, haksizliga karsi anlayisli davranmak ve sikintilara karsi sabretmektir.

Azgin arzular ve günah istekleri nefisten harekete geçip bos yere konusmak hevesi kabarinca teheccüd ve az uyku, kinindan az yemek kilicini siyirir.

Yumusaklik ve az konusma elleri ile üzerine darbe indirir, böylece zulüm ve intikamdan kendini uzak tutarsin.

Diger insanlar karsisinda onun yol açacagi âfetlerden kurtulursun. onu asiri arzularin karanligindan arindirir, korkunç âfetlerinden necat bulursun. O zaman pâk, nurlu, hafif, rûhânî bir varlik olur, bahçede gezinen hükümdar gibi iyilikler alaninda dolasir, yaris ati gibi itaat yollarindan yarisirsin.

Yahya Ibni Muâz sözlerine söyle devam eder, «Insanin üç düsmani vardır:

\"Dünyâsi, seytani ve nefsi. Zühd ile dünyadan, emirlerine karsi koyarak seytandan ve arzularina karsi soyarak nefisten sakin.\"

Ehli hikmetten biri der ki. «Nefsinin kontrolü altina giren kimse, ezgin arzularindan hoslanmada ona esir olur. Onun nevasinin zindaninda mahpus olur, dizginleri onun elinde olan gemlenmis ve eli kolu bagli biri olur. Onu istedigini tarafa sürükleyerek kalbini faydalardan mahrum eder.»

Cafer Ibni Humejd buyurur ki; «Hiç bir nimete, baska bir nimeti terketmeksizin ulasilamayacagi hususunda âlimler ve hikmet sahipleri görüs birlii içindedirler.»

Ebu Yahya el-varrak buyurdu ki; «Azalarinin azgin arzularim doyuran kimse kalbine pismanlik agaci diker.»

Vuheyb Ibni Verd buyurur ki; «Ekmekten daha fazlasi sehvedir. Dünyanın azdinci arzularindan hoslanan kimse alçalmaya hazir olsun.»

>

Söylendigine göre Hz. Yûsuf (A.S.). Misir hazinelerine sahip olunca, hükümdarin karisi «Ona günah sebebiyle krallari köle, taatleri sebebiyle köleleri kral yapan Allah\'i tenzih ederim. Ihtiras ve azgin arzular hükümdarlari köle yapmistir. Bu da bozuncularin cezasidir. Sabir ve takva da köleleri hükümdar yapmistir» dedi. Bu kadin Hz. Yûsuf (A.S.)\'un kafilesi ile geçecegi bir günde yolunun üzerine oturmustu. Hz. Yûsuf (A.S.) memleketinin büyüklerinden on iki bin kisi arasrnda binek gidiyordu.

Hz. Yûsuf (A.S.) Allah (C.C.)\'in âyette haber verdigi üzere. O\'na su cevabi vermistir, «Kim günâhdan sakinir ve sabrederse, ulu Allah iyilik isteyenlerin mükâfatlarini zâ\'yetmez.» (Yusuf - 90)

Cüneyd-ül Bagdadî (R.A.) buyurur ki; «Bir gece uykum kaçti, kalktim zikre basladim, fakat her zamanki tadi bulamadim. Uyumaya çalistim, uyuyamadim. Oturdum, fakat oturmaya da dayanamdım. Bunun üzerine disari çiktım, karsima yere serilmis bir abaya bürünmüs bir adam çikti.

Benim yaklastigimi duyunca «Ya Ebel Kasim, hemen bana gel» dedi. Ben «Efendim, böyle bulusmayi kararlasmadan mi» dedim. «Evet, Allâh (C.C.)\'dan kalbini bana dogru gelmek üzere harekete geçirmesini dilemistim» dedi. Ben de «Arzunu yerine getirdi, ne istiyorsun» dedim. «Nefsin hastaligi ne

zaman kendisine ilâci olur» diye sordu. «Ben nefis arzularına karsi koyunca» diye karsilik verdim. Bunun üzerine nefsine dönerek, «Bak dinle, ayni cevabi sana yedi kere verdim, fakat illâ «Cüneydin ne diyecegini duymak istiyorum» diyerek benim sözüme kanmadin, iste simdi ayni cevabi Cüneyd\'den duydun» dedi ve ortadan kayboldu, onu taniyamadim.»

Yezid-ür Rekkosî buyurur ki; «Dünyada soguk suyu benden uzak tutun, olaki Ahirette ondan mahrum kalmam.»

Adamin biri Ömer Ibni Abdülâziz\'e \"Ne zaman konusayim\" diye sorar, o da «Canin susmak isteyince» der. Adam «Peki, ne zaman susayim» diye sorar, o da «Canin konusmak isteyince» der.

Hız. Ali (K.V.) buyurdu ki; «Cennete hasret duyan kimse, dünyada nefsinin arzularından uzaklasir.»

78. İman ve Nifak

Bilesin ki, ulu Allah (C.C.)'in tek ve ortaksizligina ve peygamberlerin getirdigi gerçeklere inanmak demek olan İmanın kemâli, fazla amel islemekle olur. Nitekim ulu Allah (C.C.) buyuruyor ki:

"Mü'minler ancak o kimselerdir ki, Allâh'a ve O'nun Rasûl'üne İmân edenler, sonra da hiç şüpheye düsmeksizin Allâh yolunda mallari ve canlari ile cihâd ederler. İste İmânlarında sâdik olanlar bunlardir."

(Hucurat - 15).

Lâkin iyi kimseler, yüzlerini doguya ve batiya çevirenler degildir. Asil iyi kimseler Allah'a, Ahiret Gününe, meleklerle, kitaba, peygambere Inananlar, mallarini Allah sevgisi ile yakinlarına, yetimlere, yoksullara, yari yolda kalmislara, dilencilere, esirlere verenler, namazi dosdogru kilanlar, zekât verenler, sözlestikleri zaman verdikleri sözleri yerine getirenler, sikintida, hastalikta ve savasin hararetli safhalarında mukavemet gösterenlerdir.» (Bakara - 177)

Ulu Allah C.C) burada «İyi insan olmak için ahde vefa, sikintilere katlanma... gibi yirmi vasif sart kildikten sonra, iste İmânlarında sadik olanlar bunlardir» buyurmudur.

«— Ulu Allah içinizden İmân edenler ile, kendilerine ilim verilenleri derece derece yüceltir.» (Mücadele Suresi - 11)

«— Size ne oluyor ki, İmân ettikten sonra gene Allâh Yolu'nda harcamiyorsunuz?! Oysa ki, göklerin ve yerin mirasi Allah'indir. İçinizde

Fetih'den önce Allah Yolu'nda harcayan ve savasanlar, digerleri ile bir degildir. Onlar derece itibari ile Fetih'den sonra harcayan ve savasarlardan çok büyüktür. Bununla birlikte, Allâh bu iki zümrenin her birine en güzel olani vaadetti. Allah yaptiklarinizdan inceden inceye haberdardir»

(Hadid - 10).

Yine Ulu Allah (C.C.) buyuruyor ki:

«— Allah'in Rizâsi pesinden kosanlar, O'nun katinda derece derecedirler. Allâh bütün islediklerinizi görür.»

(al-i-imran - 163).

Peygamber'imiz (S.A.S.) buyuruyor ki:

«— îmân çiplaktır, onun elbisesi takvadir.»

Yine Peygamber'imiz (S.A.S.) buyuruyor ki:

«— îmân yetmis küsur derecedir, en asagi derecelisi, yolu engel ve takintilardan temizlemektir.»

Peygamberimizin bu hadisi, îmân olgunlugunun amellere bagli oldugunu gösterir, öteyandan îmân olgunlugunun münafiklik ve gizli sirkten uzak olmaya bagli oldugunu belirtmek üzere Peygamberimiz (S.A.S.) buyuruyor:

«— Su dört sifât kimde varsa, o kimse her ne kadar namaz kiîp oruç tutarak kendini mü'min sansa da katiksiz münâftktir:

- 1) Yalan konusuyorsa.
- 2) Verdigi sözü tutmuyorsa.
- 3) Emânete hiyanet ediyorsa.
- 4) Anlasamadigi kimselere karsi hileyle davranirsa»

(Baska bir rivayete göre dördüncü madde Antlasmalari bozarsa) diye geçmektedir.

Peygamber'imiz (S.A.S.) buyuruyor ki:

"Kalbler dört çeşittir:

- 1) Pürüzsüz ve içinde parlak kandil yanan kalb, bu mü'minin kalbidir.
- 2) İçinde hem imâni ve hem de nifaki bir arada barindiran, karmakarisik kalb.

Oradaki îmân tatli su ile beslenen yesil bakla gibi, nifak ise kan ve irinle beslenen bir çiban gibidir. Bu iki maddeden (su ile kan-irin) hangisi baskin çikarsa, kalb onun hükmünü giyer. (Baska bir rivayete göre bu iki maddenin hangisi baskin çikarsa kalbi denetimi altına alır."

(Hadisin basinda kalblerin dört çeşit oldugu belirtildiği halde sadece iki çeşidi

aciklanmistir. Diger iki cesit hakkindaki aciklamayi ya Ravî tarafindan unutuldugu için veya elimizdeki kitaba eksik nakledildigi için öğrenenuyoruz.)

Peygamber'imiz (S.A.S.) buyuruyor ki:

«— Bu ümmetin münafiklarinin çoğunluğu, Kur'ân okuyucularidir.»

Peygamber'imiz (S.A.S.) buyuruyor ki:

«— Ümmetimde sirk, beyaz kaya üzerinde yürüyen karincanın ayak sesinden daha gizlidir.»

Sahabilerden Huzeyfe buyurur ki; «Peygamber zamanında insan söylediği tek söz yüzünden ölünceye kadar münafik sayılırdı. Oysa ki, ben aynı sözü sizden günde on sefer duyuyorum.»

Âlimlerden biri der ki; «İnsanların münafıklığa en yakını olanı kendisini münafiklikten uzak kabul edendir.»

Sahâbilerden Huzeyfe buyurur ki: «Bu günün münafıkları Peygamber'in zamanındakilerden çoktur. O zaman onlar münafikliklerini saklardı, bugün ise açık açık münafiklik yapıyorlar.»

Bu nifak îmân dürüstlüğü ve olgunluğu ile bağdasmaz. Münafiklikten en uzak olanlar, ondan çekinenler, en yakın olanlar da onunla hiç bir ilgisi olmadığını sananlardır

Hasan-ül Basri'ye demisler ki; «Simdilerde münafiklik kalmadığı söyleniyor» Hasan Basrî böyle diyene «Kardesim, münafıklar ortadan kalksa yolda yalnızlıktan ürküntü duyardınız» diye cevap verdi.

Yine Hasan-ül Basrî veya başka birisi der ki. «Münafıkların kuyruğu yerde adim atamazdik.»

Abdullah İbni Ömer bir gün Haccâc'ın aleyhinde konuşan birini duydu ve adama «Acaba Haccâc burada olup sözünü duyabilse onun hakkında böyle konuşur muydun?» diye sordu, adam «Hayır» diye cevap verdi. Bunun üzerine Abdullah da dedi ki, «Biz bu hareketi Peygamber'imizin sağlığında münafiklik sayardık. Peygamberimiz Dünyada iki cesit dil kullanan Allah Kiyamet Günü de iki dilli yapar» buyuruyor. Yine Peygamberimiz «İnsanların en kötöleri, berikine bu yüzü ile ve ötekine öbür yüzü ile giden iki yüzlülerdir» buyuruyor

Hasan-ül Basri'ye «Bazıları bizim münafiklikten endişemiz yok diyorlar, ne dersin» diye sorarlar. Hasan onlara su cevabi verir. «Vallahi münafiklikle hiç bir ilgin olmadığını bilmen, benim için yeryüzünün altın ile dolup tasmaından daha sevimsidir» der.

Yine Hasan-ül Bas-rî : «Dilin kalple, için dışla ve girisin çıkışla uyusmaması münafiklik alâmetlerindedir.» demistir.

Adamin biri Huzeyfe'ye «Ben münafik olmaktan korkuyorum» der. Huzeyfe de ona su karsılığı verir; «Sen münafik olsan, münafiklikten korkmazdın. Çünkü

münâfik, nifaktan emin olur.»

Ibni Ebu Müleyke der ki; «Peygamber'imizin yüz otuz (bir rivayete göre yüz elli) sahebi ile karsilastim, hepsi de münafiklikten korkuyorlardı.»

Rivayete göre bir gün Peygamber'imiz bir gurup sahâbi ile birlikte oturuyordu. Birinin sözü geçti ve onu çok övdüler. Bu arada sözü edilen edam çıkageldi. Yeni abdest almisti, abdest suyunun damlaları yüzünden akiyordu, nalinları da elindeydi, alnında secde izi vardı.

Sahabiler «Sana sözünü ettigimiz adam iste, ya Rasûlallah» dediler. Peygamber'imiz «Ben onun yüzünde seytan lekesi görüyorum.» buyurdu.

Adam geldi, selâm vererek sahâbilerin yanına oturdu. Peygamber'imiz ona dedi ki, «Allah için senden istiyorum, doğru söyle. Buraya gelirken içinden (Bunların arasında benden iyisi yok) diye geçirdin mi?» Adam «evet» diye cevap verdi. Bunun üzerine Peygamber'imiz (S.A.S.) duâ ederken söyle buyurdu:

«—Allâh'tm, bildigim ve bilmediklerim için senin afvini dilerim.»

Sahabiler O'na «Korkuyor musun, yâ Rasûlallah» diye sordular. Peygamber'imiz onlara su cevabi verdi. «Emin olmam için ne sebep var ki. kalbler Allah'in iki parmagi arasidadir, onları diledigi tarafa çevirir.»

Nitekim ulu Allah:

«Daha önce hesaba katmadıkları bir durum, Allah tarafından önlerine çıkarilir.» buyurmaktadır (Zümer - 47).

Bu âyeti açıklarken, belirtildigine göre, onlar iyilik sanarak bir tekim ameller islerler, fakat Mizan'in kefesine sıra gelince isledikleri kötülük sayilir.

Seriyüs-Sakatî der ki: «Insan bilinen bütün kus çeşitlerini dallarında barındıran her çeşitten birer ağacın bulunduğu bir bahçeye girse ve her kus ayrı dil kullanarak ona (Selâmünaleyküm, ya Allah'in dostu) diye ona seslense de onun da buna gönlü yatsa kusların ellerine düsmüs bir esir olur.»

Yukardaki hadis ve büyük sözleri nifakin ve gizli sirkin incelikleri yüzünden tasidigi önemi ve bundan emin olunamayacağını sana öğretmiş olmalıdır. O kadar ki, Hz. Ömer Huzeyfe'ye kendisinin münâfik olup olmadığını sorabiliyor.

Ebu Süleyman-üd Darani buyurur ki; «Hükümdarların birinden bir söz duydum, ona itiraz etmek istedim, fakat öldürülmem için emir vermesinden korktum. Korktuğum ölüm değildi, fakat ruhum çıkarken, baskalarına karşı içimden üstünlük duymaktan çekinerek itiraz etmekten vazgeçtim.»

Bu çeşit nifaklar îmânin hakikati ile gerçekliği, sadakati, olgunluğu ve saflığı ile çelilir, asli ile çelilmez.

Nifak iki çeşittir. Birincisi sahibini dinden çıkarak kâfirler arasma katar ve ebedi cehennemliklere ekler, ikincisi sahibinin bir süre cehenneme düsmesine

veya ulularin derecesinden eksiklige ugramasina ve siddik'arin mertebesinden asagida kalmasina yalac̣ar.

79.Gıybet ve Koğuculuğun Kötülüğü

Ulu Allah (C.C.) Giybeti Kur'\ân\'da kinayarak, sahibini ölü eti yiyene benzetmiştir. Ulu Allah (C.C.) buyuruyor ki:

«— Biribiririniz giybet etmeyin. Her hangi biriniz kardesinin ölü etini seve seve yer mi? Bundan eibette tiksiniirsiniz»

(Hucurat 12).

Peygamber\'imiz (S.A.S.) buyuruyor ki:

«— Müslümanın her sey, kani, mali ve serefi müslümana haramdır.»

Giybet irza sâmindir, Peygamberimiz irzin dokunulmazligini, mal ve kan dokunulmazligi ile bir arada zikretmiştir.

Peygamber\'imiz (S.A.S.) buyuruyor ki:

«— Biribirinizi kiskanmayiniz, birbirinize kin beslemeyiniz, yalandan müsteri çikip biribirinizin alacagi malin fiyatini yükseltmeyiniz, biribiriniz aleyhine dedikodu yapmayiniz, Allâh\'in birbirine kardes olan kullari olunuz.»

Peygamber\'imiz (S.A.S.) buyuruyor ki:

«— Giybetten sakininiz, çünkü o zinadan daha agir bir günahdir. İnsan zina edebilir ve tevbe edince Allâh da tevbesini kabul eder. Fakat giybet edilen kimse, hakkini bagislamadikça, giybetçi afvedilmez.»

Peygamber\'imiz (S.A.S.) buyuruyor ki:

«— Mi\'râc Gecesi tirnaklari ile çehrelerini tirmalayan bir guruba rastladim. Cebrail\'e (A.S.) (Bunlar kimdir) diye sordum. Cebrail\'de (A S.) bana (Bunlar giybet yaparak baskalarinin serefini lekeleyenlerdir) dedi.»

Süleyman Ibni Câbir der ki; «Peygamber\'imize gelerek (bana iyi bir sey öğret de faydalanayim) dedim, bana söyle buyurdu:

«Kendi kovandan su isteyen birinin kovasina su bosaltmak veya müslüman kardesini güteryüzle karsilamak ve arkasindan dedikodu yapmamak (gibi sana basit görünen hareketler) bile olsa hiç bir iyiligi küçümseme.»

Berae der ki; «Bir gün Peygamberimiz evdeki kadinlari da duyabildigi yüksek bir sesle bize hitap ederek buyurdu ki.

«Ey dili ile imân ettiği halde kalbi ile imân etmeyenler! Müslümanları giybet etmeyin, onların ayıplarını araştırmayın. Çünkü kim kardesinin ayıbını araştırırsa Allâh da onun ayıbını araştırır. Allah kimin ayıbını araştırırsa onu evi içinde rezil eder.»

Söylendğine göre, ulu Allah (C.C.) Hz Musa'ya (A.S.) şöyle vahyetti:

«Dedikodudan tevbe ederek ölen kimse, en arkadan cennete girer. Dedikoducu olarak ölen kimse ise ilk önce cehenneme girer.»

Sahabilerden Enes buyurdu ki; «Rasûlallah herkese bir gün oruç tutmalarını ve kendisi izin vermedikçe oruçlarını bozmamalarını emretti, herkes bunun üzerine oruca niyetlendi. Aksam olunca herkes bir bir Peygamber'imize gelerek «Yâ Rasûlallah, günü oruçlu geçirdim, izin verirsen iftar edeyim» diyerek izin istemeye başladı, Peygamber'imiz de gelene oruç açma izni veriyordu.

Bir kişi, bir kişi daha derken adamın biri gelerek «Yâ Rasûlallah! Ailemden iki kız, günü oruçlu geçirdiler, karsına çıkmaya utanıyorlar, izin verirsen iftar etsinler» dedi.

Peygamber'imiz adamın tarafına bile bakmadı, adam aynı sözleri yeniden söyledi. Peygamber'imiz onunla yine ilgilenmedi. Adam bir daha aynı sözleri söyleyince Peygamber'imiz adama

«Onlar oruç tutmadılar. Bütün gün baskalarının etini yiyen bir kimse nasıl oruç tutmuş olabilir, git onlara eğer oruç tutmuşlarsa kusmalarını söyle» dedi.

Adam kızların yanına döndü, durumu onlara anlattı, kustular, her ikisinden de birer parça kan pıhtısı geldi.

Adam tekrar Peygamber'imize vararak durumu bildirdi. Peygamber'imiz de «Nefsimi kudret elinde tutan Allah'ın adına yemin ederek söylüyorum ki, eğer pıhtılar karınlarında kalsaydı, onları ateş yakacaktı» diye buyurdu.

Diğer bir rivayete göre de. Peygamber'imiz adamın tarafına bakmayınca adam bir müddet sonra yine Peygamberimizin huzuruna gelerek. «Yâ Rasûlellah, kızlar açlıktan öldüler (veya öleyazdılar)» dedi. Peygamber'imiz «Onları buraya getir» buyurdu.

Kizîar Peygamber'imize gelince Peygamber'imiz ir bardak getirtti ve birine «kus» dedi. kusunca, ağızlarından bardak dolusu kan ve irin geldi. Sonra öbürünü kusturdu, onun ağızından da aynı şeyler geldi.

Bunun üzerine Peygamber'imiz ikisi Allah'ın helal ildigi şeyler karsi oruç tuttular, fakat Allah'ın haram kildikleri ile oruçlarını bozdular karsilikli oturup baskalarının etini yemeye koyuldular» buyurdu.

Yine Enes buyurur ki; «Peygamber'imiz bir gün bize hitâb ederek falz bahsini ele aldı, önemini belirterek şöyle buyurdu:

«Faizden elde edilen bir dirhem insanın otuz altı kere zina yapmasından Allah

katında daha ağır bir günâhtir. Faizlerin en koyusu ise müslümamn irzidir.\"

Koguculuk de adî bir huydur. Nitekim ulu Allah (C.C.) buyuruyor ki:

«— Gammazlık yapip isi-gücü öteye beriye söz tasimak olan, iyilige siddet ile engel olan, azgin, günâha dalmis, kötülüğe düskün, kaba ve bunlardan baska soysuz olan yardakciya iltifat etme»

(Kalem - 11 - 14).

Ulu Allah (C.C.) buyuruyor ki:

«— Bütün gammazların ve baskalarına hakaret edenlerin vay haline!»

(Humeze - 1).

Ulu Allah (C.C.) buyuruyor ki:

\"karisi de Odun hammali olarak.\"

(Tebbet - 4).

Söylendigine göre. Ebû Leheb'in (A. Lâ'ne) karisi söz tasiyan bir kogucu oldugu için ulu Allâh onu «odun hamali» olarak zikrediyor.

Ulu Allâh (C.C.) buyuruyor ki:

«— Allâh, küfredenlere Nuh'un (A.S.) karisi ile Lût'un (A.S.) karisini örnek olarak gösterdi. Onlar iki iyi kulumuzun nikâhi altında idiler. Fakat onlara hiyanet ettiler de kocalari onlari Allah'in gazabindan en ufak bir sekilde kurtaramadilar. O ikisine «Cehenneme girenler ile birlikte siz de girin» denilecek. »

Söylendigine göre Lût'un (A.S.) karisi Lût'un (A.S.) misafirlerinin geldigini gizlice kâfirlere bildirir. Nüh'un (A.S) karisi da kocasinin deli oldugunu ileri sürerdi.

Peygamber'imiz (S.A.S.) buyuruyor ki:

Kogucu Cennete giremez.»

Peygamber'imiz (S.A.S.) buyuruyor ki:

«— Allah Kati'nda en sevimplileriniz, huyu en güzel olanlari, âilesine karsi görevlerinizi yapanlari, uzlastiranlar ve uzlasmaya yanasanlari, »

Allâh Kati'nda en sevimsizleriniz de, ondan ona söz tasiyanlariniz, bozgunculuk çikaranlari ve temiz insanlara leke sürmeye ugraasanlari, »

Peygamber'imiz (S.A.S.) buyuruyor ki:

\"Kim küçük düsürmek kasdi ile bir müslüman hakkında asli olmayan bir ayip yayarsa, Allah onu o yüzden cehenneme atarak mahveder.\"

Peygamber\`imiz (S.A.S.) buyuruyor ki:

«— Herhangi bir kimse dünyada küçük düsürmek kasi île birisi hakkında asilsiz bir söz yayarsa, Allah\`in o söz yüzünden o kimseyi Kiyamet Günü atese atarak perisan etmesi kesinlik kazanir.»

Peygamber\`imiz (S.A.S.) buyuruyor ki:

\`"Kim bir mümin aleyhinde asilsiz yere sahidlik ederse kendine cehennemden yer begensin.\`"

Bildirildigine göre kabir azabının üçte biri koguculuk yüzündendir.

Peygamber\`imiz (S.A.S.) buyuruyor ki:

\`"Ulu Allah cenneti yaratınca ona «konus» diye buyurdu. Cennet de \`"Bana giren mes\`'uddur\`" dedi. Bunun üzerine ulu Allah söyle buyurdu. «Izzet ve celâlim hakki için su sekiz çesit kimse, sende barinamayacaktır.\`"

1— Devamli içki içenler.

2 — Zina etmekte ısrar edenler.

3 — Kogucular.

4 — Karisini baskasına peskes çekenier.

5 — Zorba zaptiyeler.

6 — Kadinsi erkekler.

7 — Sila-i rahmi terkedenler.

8 — Allah adına söz verip yerine getirmeyenler.

Kâ\`b-ul Ahbarin anlattigina göre, bir ara Israilogullari büyük bir kurakliga maruz kalirlar. Hz. Mûsâ (A.S.) bir kac defa yagmur için dua eder, fakat bir türlü yagmur yagmaz. Nihayet ulu Allâh Musa\`ya söyle vahyeder:

«Aranızda hâlâ huyunda ısrar eden bir kogucu varken ne senin ve ne de yanındakilerin duasini kabûl etmem.»

Bunun üzerine Hz. Mûsâ (A.S.): «Kimdir o, tarif et onu bana da aramızdan çıkarayim» diye yalvarir. Ulu Allah ona söyle cevap verir, «Ya Musa size koguculugu yasaklarken benmi kogucu olayim?» Bunun üzerine hep birlikte tevbe ettiler de yagmura kavustular.

Söylendigine göre adamin biri yedi mes\`'eleyi ög enmek için yediyüz fersah uzakta bulunan bir hekimi görmeye gider, hekimin yanına varınca ona der ki, «Allah\`in sana bagislamis oldugu ilimden faydalanmak üzere sana geldim, bana söyle:

1 — Gök ve gökten daha egir olan nedir?

- 2 — Yer ve yerden daha genis olan nedir?
- 3 — Tas ve tastan daha kati olan nedir?
- 4 — Ates ve atesten daha hararetli olan nedir?
- 5 — Zemherir ve zemherirden daha soguk olan nedir?
- 6 — Denizden daha zengin olan nedir?
- 7 — Yetim ve yetimden daha zavalli olan kimdir?»

Hekim onun sorularini söyle cevaplandirdi: «

- 1 — Suçsuz insana yapilan iftira gökten daha agirdir.
- 2 — Hak yerden daha genistir.
- 3 — Kanaatkar kalb, denizden daha zengindir.
- 4 — İhtiras ve kiskançlik atesten daha hararetlidir.
- 5 — Akraba tarafinda? -karsilanmayan ihtiyaç zemherirden daha soguktur.
- 6 — Kâfirin kalbi tastan daha katidir.
- 7 — Durumu meydana çikinca kogucu yetimden daha zavallidir.

Sâirin su sözü ne güzeldir:

«İnsanlar arasinda koguculuk edenin dostlarına karsi akreplerinden ve yılanlarından emin olunamaz.

Gece seli gibi, kimse bilmez onu.

Nereden geldi, nereye gidiyor?

Vay onun verdigi söze, nasıl bozar onu.

Vay onun dostluguna, nasıl yok sayar onu.»

Diger biri de der ki:

«Lehinde çalıştiği gibi aleyhinde de çalışir

Hiç bir zaman iki yüzlü düzenbazın tuzaklarından emin olma.»

80.Şeytânın Düşmanlığı

Peygamber'imiz (S.A.S.) buyuruyor' ki:

«— Kalbin iki türlü meyli vardır Biri melektendir, hayra yönelme ve hakkı

tasdik etmeyi telkin eder. İcinde bu temayülü bulunan kimse, bunu Allâh'dan bilerek sükretsiz. Digeri de düsmandandır, kötülüğe yönelme, hakki yalanlama ve iyilikten alakoymayı tekin eder. İcinde bu temayülü bulan kimse de lanetlik seytandan Aliâh'a siginsin.»

Arkasından Peygamber'imiz su âyeti okudu.

«Seytan sizi fakirlikle korkutup çirkin çirkin seylere tesvik eder. Allah da lütfundan ve bagıslamasından birtakim vaatlerde bulunuyor. Allah'in lütfu genistir. O herseyi bilendir.»

(Bakara - 268)

Hasan-ül Basrî buyurur ki; «Bunlar kalbde dolasan iki endisedir, endiselerin biri Allah'dan, öbürü de düsmandandır. Allah endiselerini incelemeye tâbi tutularak ulu Allâh'dan geleni yürütüp düsmandan (seytandan) gelene karsi koyana rahmet etsin.»

Câbir İbni Ubeyde der ki. «Alâ İbni Ziyad'a, kalbimi rahatsız eden kiskirtmalardan sikâyet ettim. Bana dedi ki, bu mesele hirsizların bir eve girmesine benzer, eger evde bir sey varsa orayla ilgilenirler, yoksa birakıp giderler» buna göre demek ki, azgin nefsi arzularından kurtulan kalbe seytan girmez.

Nitekim ulu Allah (C.C.) buyuruyor ki:

«— Ey seytan) Benim kullarimin üzerinde senin hiç bir nüfuzun olamaz»

(Hicr - 42).

Ö halde nefsinin azgin arzularına uyan herkes. Allâh'in kulu değil, arzularinin kölesidir. Bu yüzden Allâh onu seytanın boyunduruguna mahkûm eder.

Ulu Allâh (C.C.) buyuruyor ki

"Nefsinin azgin arzusunu ilâh edinen. Allâh'in bile bile yoldan çıkararak kulagini, kalbini mühürlediği ve gözüne perde çektiği kimseyi görmüyor musun? Onu Allâh'dan baska kim hidâyete erdirebilir, hiç düsürmüyor musunuz?"

(Casiye - 23).

Bu âyetten de anlasiliyor ki, nefsin asiri arzularini ilâh ve mebud edinmiş olan kimse Allah'in kulu değil, arzularinin kölesidir.

Eu yüzden Amr İbnül As (R.A.) Peygamber'imize «Yâ Rasûlellah , seytan namazim ve Kur´ân okuyusumla benim arama giriyor» diye sikâyet edince Peygamber'imiz de ona

«Bu seytandır, adina (Hitrib) denir, onu duyunca serrinden Allah sigin ve sol yanına üç defo tükür.»

Amr İbnül Âs der ki; Ben de Öyle yaptım da Allah onu benden uzaklastirdi.»

Bir hadise göre «abdeste mahsus, bir seytan vardır, adı «velhan» dir, ondan Allah'a sigininiz.»

Kalbe giren seytân kiskirtmasını; kiskirtma konusu olandan başka bir şeyi zikretmek uzaklaştırabilir. Çünkü kalbe yeni bir şey doğduğu zaman, daha önce kaibde bulunan endişe yok olur.

Lâkin Allâh ve O'nunla ilgili şeylerin dışında her şey seytana, yataklık edebilir. Bundan insani kurtaracak olan şey sadece Allah'i zikretmek ve seytan için burada meydan bulunmadığını bilmektir. Her şey ancak ziddi ile tedavi edilebilir. Seytan kiskirtmalarının ziddi de Allâh'a siginarak O'nun adını anmak, güç ve kuvvetten biri olduğunu itiraf etmektir. İşte «eûzu billahi minesseytanirracim ve lâ havle ve lâ kuvvete illâ billahi alîyil azim» cümlelerinin mânâsı budur. Bunu yalnız Allah'ın zikri etkisi altına giren takva sahipleri basarabilir. Seytan ancak sıkıntı ve saskinlik anlarında, bu kimselerin çevresinde hirsizlik yolu ile dolabilir.

Nitekim Ulu Allâh (C.C.) buyuruyor ki:

«— Takva sahipleri seytan tarafından bir kiskirtmaya uğradıkları zaman Allah'i hatırlarlar, bir de bakarsın ki, her şeyi görüvermişlerdir»

(A'raf - 201)

Ulu Allâh (C.C.) buyuruyor ki:

«— De ki, insanların Rabb'ine, insanların hükümdarına, insanların İlâhına kiskirtici ve çekingen seytanın serrinden siginirim» (Nas - 1 - 4)

mealindeki âyetleri açıklarken Mücahid der ki, «Seytan kalb üzerine uzanmıştır. Allah'ın adı zikredilince büzülür, toparlanır, Allâh'dan gaafil olunduğu zaman da yayılır. Isığın karanlığı, gecenin gündüzü kovması gibi Allah'i zikretmek seytan kiskirtmesini kovar Bu ikisinin zid oluşu yüzünden Ulu Allah (C.C.) buyuruyor ki:

«— Seytan onları nüfuzu altına alarak Allah'i hatırlamayı onlara unutturmıştır.» (Mücadele - 19)

Enes İbni Mâlik'in rivayet ettiğine göre, Peygamber'imiz (S. A.S.) buyuruyor ki:

«— Seytan hortumunu insanoglunun kalbi üzerine koymuştur. Eğer insanoglu, Allah'ın adını zikrederse büzülüp geri çekilir. Eğer Allâh'i zikretmeyi aklından çıkarırsa kalbini kavrur.»

İbni Vezzah söylediği bir hadiste der ki: «insan kırk yaşına geldiği halde tevbe etmemişse seytan eli ile onun yüzünü oksar» ve «Babam hakkı için, kurtulsa eremeyenin yüzü» der.

Arzular insanın et ve kanına karışmış olduğu gibi seytanın nüfuzu da onun kanına etine sızar ve kalbini çepeçevre kusatır.

Nitekim Peygamber'imiz buyuruyor ki:

«— Seytan insanoglunun kan yollarında dolasir. O halde açlıkla onun yollarını darlastiriniz.»

Cünkü açlık asiri arzulari kirar, seytanın sizma yollari ise asiri arzulardir. Nefsin asiri arzulari ise, kalbi her taraftan kusatmislardir. Ulu Allah seytandan haber vererek söyle buyuruyor:

"Sonra (onların) önlerinden arkalarından, sağlarından sollarından onlara sokulacağım ve sen, çocuklarını sükredenlerden, bulmayacaksın."

(Allah) buyurdu: "Haydi, sen, yerilmiş ve kovulmuş olarak oradan çık. And olsun ki, onlardan sana kim uyarırsa, (bilin ki) sizin hepinizden (derleyip) cehennemini dolduracağım."

(A'raf - 16 - 17)

Peygamber'imiz (S.A.S.) buyuruyor ki:

"Seytana ademoglunun yolu üzerine birkaç defa dikildi. Bir defasında ona karşı İslâm yolu üzerine dikildi ve «Kendi dinini, atalarının dinini bırakıp müslüman mi olacaksın» dedi. Ademoglu onun sözüne bakmadı, müslüman oldu.

Bir keresinde de hicret yolu üzerine dikilerek ona «Kendi yerinden ve göğünden ayrılarak göç mü edeceksin» dedi. Âdemoglu onun sözüne bakmayarak göç etti. Arkasından cihâd yolu üzerine dikilerek «nasıl cihada çıkarsın? O canını ve malını yok etmek demektir, çarpılırsın, öldürülürsün ve kadınların başka kocaya varır ve malın bölüşülür» dedi. Âdemoglu yine onun dediklerine uymayarak cihad etti.

Peygamber (S.A.S.) buyurdu ki:

"Kim bu amelleri işlerse Allah'ın onu Cennete koyması kesindir.»

81.Muhabbet ve Nefs Muhasebesi

Sufyan-üs Sevri (R.A.) dedi ki, muhabbet. Allâh'ın Resulüne uymaktır, başka bir görüşe göre devamlı zikirdir, bir baskasına göre, sevgiliyi, diğer her şeye tercih etmektir. Başka bir tarife göre dünyada kalmaktan hoşlanmamaktır.

Bu tariflerin hepsi muhabbetin ürünlerine isarettir. Hic biri onun özünü ele almamıştır. Ariflerden birine göre muhabbet, sevilenden bir mânâdır. Kalpleri sevgili idrakten alakor düler de onu ifade edemez.

Cüneyd-ul Bagdadî buyurur: «Başka şeylerle alâkasi olana Allâh muhabbeti haram kılar, karşılığa dayanan her sevgi de karşılığı ortadan kalkınca son bulur.»

Zunnûn-i Misrî buyuruyor ki; «Allah'i sever görünenlere de ki, Allâh'dan

baskasina alcałmaktan sakinin.»

Siblî'ye «Bize arifi ve muhabbet sahibini tanit» dediler, o da dedi ki; «Arif konusursa helak olan, muhabbet sahibi de susarsa helak olan kimsedir.»

Imam-i Siblî söyle buyurur:

»Ey Kerim ve ulu.

Muhabbetin kalbde yer tutmus.

Ey göz kapaklarından uykuyu kaldıran

Sen benim basına gelenleri en iyi bilensin.»

Basko bir sâir der ki:

«Sevgilimi andım» diyene sasarım.

Onu unuttuğum varmi ki, unuttuğumu hatırlayayım.

Seni anarken ölür, sonra yine dirilirim.

Eğer hüsnü zannım olmasaydı, dirilmezdim.

Ümitle dirilir, hasretle ölürüm.

Senin için kaç defa Ölür ve kaç defa dirilirim.

Kadeh kadeh muhabbeti içtim.

Ne sarab bitti ve nede ben içmeye kandım.

Keski onun hayâli gözümün önüne dikilseydi,

Çünkü gözümün önünden kaybolsa kör olurum.»

Rabiât-ül Adeviye bir gün »Bizi kim sevgilimize götürecektedi. Bir kadın hizmetçisi «sevdiğimiz bizimle birlikte ama onunla aramızın açan dünyadır» dedi.

Ibni Celâ (R.A.) der ki; «Allah Hz. İsa'ya (A.S.) söyle vahyetti:

«— Bir kalbi gözden geçirip içinde dünya ve âhiret sevgisi bulmadığım zaman onu kendi sevgimle doldururum ve onu himayem altına alırım.»

Söylendiğine göre bir gün Zunnûn, muhabbet hakkında konuşurken önüne bir kus konar ve devamlı bir şekilde yeri gagası ile gagalar. Nihayet kan kaybederek ölür.

m

İbrahim İbni Edhem buyurdu ki; «Allah'im! Bilirsin ki bana bağışladığın muhabbet, zikrine karşı bende uyandırdığın ünsiyet ve ululuğun hakkında düşünmek üzere bana tanıdığın fırsata karşılık, yanımda Cennet'in sıvrisine kadar kadar ağırlığı yoktur.»

Sirrî buyuruyor ki; «Allah'i seven yasar, dünyaya yönelen sasar, aptal bosu bosuna aksamlar ve sabahlar, akli basında olan kimse de kusurlarını araştırır.»

Nefs muhasebesine gelince. Ulu Allah (C.C) onu su âyetiyle emretmektedir:

«— Ey mü'minler! Allâh'dan korkun. Herkes yarın için de ayırdığına baksın. Allâh'dan korkun, çünkü O, yaptıklarınızdan haberdardır.»

(Hasr - 18)

Bu âyet geride bırakılan amelleri göz geçirmenin gerekliliğini gösterir. Bu yüzden Hz. Ömer der ki. «Hesaba çekilmeden önce kendi kendinizi hesaba çekiniz. Amelleriniz tartılmadan siz onları tartınız.»

Bir gün adamın biri Peygamberimize gelerek «Yâ Rasûlallah, bana bir nasihat et» der. Peygamber'imiz de ona

«Sen gerçekten nasihat istiyormusun» diye sorar, adam «tabii» der. Bunun üzerine Peygamber'imiz buyurur ki, «Bir iş murâd ettiğin zaman akibetini iyi düşün, doğru ise ona gir, eğer eğri ise ondan vazgeç.»

Hadiste bildirildiğine göre, akli basında bir kimsenin dört saati olması icap eder. Bunların birinde kendini hesaba çekmelidir.

Ulu Allah (C.C.) buyuruyor ki:

«— Hepiniz Allah'a tevbe ediniz, ey mü'minler. Tâ ki kurturusa eresiniz.»
(Kurtulsa erme ümidi oluncaya kadar, Allah'a tevbe ediniz.)

(Nur - 31).

Tevbe» bir işi bitirdikten sonra ona pismanlık duygusu içinde bakmaktır.

Peygamber'imiz (S.A.S.) «Ben günde Allah'a yüz defa tevbe ediyorum» demistir.

Ulu Allah (C.C.) buyuruyor ki:

«Takva sâhiblerine seytandan bir kiskirtma geldiği zaman üzerinde düşünürler ve bir de bakarsın ki, her şeyi görüvermişlerdir.»

(A'raf - 201)

Anlatıldığına göre. Hz. Ömer her akşam ayaklarına kamçı ile vurarak kendi kendine «Bu gün ne yaptın» derdi.

Meymun İbni Mahran der ki; «Hiç kimse iş ortacı ile hesaplasırken gösterdiği titizlikten daha büyüğü île kendi kendini hesaba çekmedikçe takva sâhiblerinden olamaz. Ortaklar dâima her işten sonra hesaplaşırlar.»

Hız. Ayse'nin »rivayet ettiğine göre. Hz. Ebû Bekir ölmek üzere iken ona «Ömer 'den daha çok sevdiğim bir insan yok» dedi. arkasından Hz. Ayse'ye «Nasıl dedim» diye sordu. Hz. Ayse duyduklarını kendisine tekrar edince Hz.

Ebû Bekir «Nazarimda Ömer'den daha değerli biri yoktur» dedi.

Bak ki; sözünü bitirir bitirmez nasıl söyleyeceklerini araştırıp sözünü düzeltmiştir.

Ebû Talha'yi namaz kılarken oyalayan bir kus olayı üzerinde sonradan düşünerek evinin bahçesini pismanlık alâmeti olarak hazineye bağlaması bu konuda hatıra gelen büyük bir titizlik numûnesidir.

Anlatıldığına göre İbni Selâm bir gün odun yüklü olarak görenler. «Yâ Ebû Yusuf, ailen içinde ve kölelerinden bu işi yapabilecek olanlar var» deyince İbni Selâm onlara «Acaba bunu yapmama engel olacak mı diye nefsimi denemek istedim» diye cevap verdi.

Hasan-ül Basrî buyurdu. «Mü'min nefsine hâkim olup onu Allâh adına hesaba çeken kimsedir. Dünyada nefsinin hesaba çekenlerin hesablaşması kolay geçer. Nefs muhâsebesi yapmadan hayat geçirenlerin. Kiyamet Günü hesaplaşması çetin olur»

Arkasından sözlerine devam eden Hasan-ül Basrî nefsi muhasebesini şöyle açıklıyor.

«Mü'min ansizin, nefsinin hosuna giden bir davranışla karşı karşıya gelince içinden «Vallahi sen benim hosuma gidiyorsun, sana ihtiyacım da var, fakat seninle aramda engel var» iste bu emelden önce hesâb germektir.

Sonra sözüne şöyle devam etmiştir: Bazen bir şeyde ifrata varır da içinden «Bu davranış niye işledim? Yemin ederim ki, buna karşı geçerli bir mazeretim yok. Allah'ın izni ile bu davranış bir daha yapmamaya yemin ediyorum» diyerek yanlış hareketi karşısında pismanlık belirtir.

Enes İbni Mâlik buyurur ki: «Bir gün Hz. Ömer evden çıktı, ben de pesinden çıktım, bir bahçeye girdi, aramızda bir duvar vardı, duvarın arkasından şöyle dediğini duydum. «Hattab oğlu Ömer, mü'minlerin emiri, oh oh, Allah'a yemin ederim ki, ya Allâh'dan korkarsın, yahud da azaba çarpılırsın.»

«Kendini kinayan nefse yemin ederim» mealindeki âyet hakkında (Kiyâme - 2)

Hasan-ül Basrî buyurur ki; «Mü'min, su sözü neye söyledim, su yiyeceği niye yedim, su içeceği niye içeyim diye kendini devamlı olarak kinamaktan geri durmaz. Günahkâr ise kendini kinamadan ömrünü geçirir.»

Mâlik İbni Dinar buyurur ki: «Sen su kusurun sahibi değilmisin». «Bu kusurun sahibi değil misin» diye nefsinin kötüleyen ve arkasından boynuna yular takıp Allâh'ın Kitabı'na bağlayan ve böylece Allah'ın Kitabı'ni nefsinin güdücü yapan kimseye Allâh rahmet etsin! İste nefsin denetim altında tutmak böyle olur.

Meymun İbni Mehran buyurdu ki; «Takva sahibi, kendini zâlim bir hükümdardan ve pinti bir ortaktan daha titiz bir şekilde hesaba çeker.»

İbrahim Et-teymi der ki: «Nefsim bir kere cennette imiş gibi gösterildi Meyvelerinden yiyor. Nehirlerinden içiyor ve genç kızları ile kucaklaşıyordum.

Diger bir keresinde de «cehennemde imisim gibi gösterildi. Zakkumdan yiyor, irininden içiyor, zincir ve bukagilarini tasiyordum.

Ona dedim ki, «Ey nefsim, ne istersin.» «Tekrar dünyaya dönüp iyi emel islemek istiyorum» dedi. Ona dedim ki. «O halde simdi emniyettesin. Firsat elindeyken iyi amel isle.»

Mâlik Ibni Dinar buyurdu ki; «Haccâc'in bir hutbede söyle dedigini duydum; «Hesabi baskasinin eline düsmeden kendisini hesaba çekene Allah rahmet etsin. Amellerinin dizginini eline alarak ne için isledigine dikkat edene Allah rahmet etsin, ölçüsüne ve tartisina dikkat eden kula Allah rahmet etsin.» Bunlan öyle devamli söyledi ki sonunda beni aglatti.»

Ahnef Ibni Kays'in arkadaslarindan biri anlatir. «Onunla birlikte oldugum müddetçe gece namazlarinizin büyük çoğunlugunu duâ teskil ederdi. Bu arada kandilin yanina gelir, parmagini yanasiya atese tutar, sonra nefesine söyle seslenirdi.

«Hey Huneyf, falan gün, falan günâhi, filân gün filân kusuru niye isledin?»

82.Hakki Bâtıla Karıştırma

Peygamberimiz (S.A.S.) buyuruyor ki:

"Ümmetim öyle bir zaman görecektir ki, vücûdlarda elbiseler yiprandigi gibi kalblerde Kur'ân yipranacaktır. Davranislari korkusuz bir tamahkârlık olacaktır. Iyilik isleyen «Bu benden kabul olunur», kötülük isleyince de «afvedilir diyecektir."

Peygamberimizin bildirdigine göre, o günün insanlari Kur'ân'i Kerim'in azâbi haber veren âyetleri hakkında bilgileri olmadigi için tamahkârligi. Allâh Korkusu'nun yerine koyacaklardir.

Aynen böylesine bir hâl, Allâh tarafından Hiristiyanlar hakkında bildirilmektedir.

Ulu Allah (C.C.) buyurur ki:

«— Onlardan sonra gelip Kitâb'a vâris olanlar, bu alçak dünyanın geçici seylerini tercih ederek «Biz afvediliriz» dediler. Eger önlerine benzer bir geçici dünya nimeti çıkarsa onu da alirlar. Allah'a karsi haktan baskasini söyleyeceklerine dâir kendilerinden Kitâb'in hükmü uyarınca, söz alınmadı mı ve kitaptan olanlari incelemeler mi? Oysa ki, Allâh'dan çekinenler için âhiret yurdu daha hayirlidir, hiç anlamiyorlar mi?»

(A'raf - 169)

Âyet demek istiyor ki, onlar yani âlimler kitaba vâris oldular, yani içinde ne var, biliyorlar. Buna rağmen bu alçak dünyanın geçici ni'metlerini tercih ediyorlar, helâl olsun, haram olsun dünyada asiri arzularına uyuyorlar.

Yine Ulu Allâh (C.C.) buyuruyor ki:

"Allah'in huzuruna dikileceğinden çekinenler için iki cennet vardır."

(Rahman - 46)

Ulu Allah (C.C.) buyuruyor kî:

"Bu, benim huzuruma dikileceğinden ve benim haber verdiğim korkunç âkibetlerden çekinenler içindir."

(75).

Kur'ân 'i Kerim bastan sona kadar ikaz ve korkutucu haberler ile doludur. Üzerinde düşünen kimse eğer içindekilere inanıyorsa uzun süreli kedere düşer ve büyük bir korkuya kapılır.

Oysa ki, insanlar Kur'ân 'i Kerim'i parça parça ederler. Onun harflerini mahreçlerinden çıkarırlar, okunus kurallarına dikkatle refi, nasib ve fer ederler. Fakat sanki arap siirlerinden birini okur gibi onun mânâsini anlamaya ve gerektirdiği gibi okumaya önem vermezler.

Dünyada bundan daha büyük bir aldanış var midir? Buna yakın bir aldanış da hem günah ve hem de sevap isleyip de günahları daha çok olan bir takım kimselerin günâhlarının afvedileceğini beklemeleri ve günâh kefelerinin baskınlığına rağmen iyilik kefelerinin ağır basacağını sanma içindir. Bu davranış, cahillığın en koyusudur.

Bakiyorsun ki, adam helâl - haram bir kaç kurusluk sadaka veriyor, öte yandan verdiği sadakanın bir kaç kati kadar müslüman malini veya süpheli geliri zimmetine geçiriyor. Belki de verdiği sadaka müslümanların el konmuş mali iken ona güvenerek bir dirhemlik haram bir kazancı on dirhem kadar helâl - haram bir sadakanın karşılacağını sanır.

Böylesi terazinin bir kefesine on dirhem, diğer kefesine bir dirhem koyarak bir dirhemlik kefenin ağırlığını on dirhemlik kefe ile dengeye getirmek isteyeninin davranışından başka bir şey değildir Bu da hiç şüphesiz, adamin koyu cahilliginden ileri gelir.

Böylelerinin bazıları, iyiliginin günahından daha çok olduğunu sanır. Çünkü nefisini hesaba çekmez, günahlarını incelemeyi de bir iyilik islediği zaman onu aklında tutar, onu hesaba katar.

Su kimse gibi ki; dili ile Allâh (C.C)'dan afv diler veya günde yüz kere tesbih çeker, arkasından müslümanlâr hakkında dedi - kodu yaparak onların şerefini zedeler ve gün boyunca Allâh (C.C)'in razı olacağı sayısız ve hesapsız sözler söyler. Buna rağmen çektiği tesbihlerde gözü kalır. Allâh (C.C)'dan yüz

kere afv dilemis oldugunu unutmaz da bütün yaptigi hezeyanlardan gaafil olur. Halbuki bu hezeyanlari yazmis olsa tesbihlerinin yüz. belki de bin katina ulasir.

Kâtib melekler onun çirkin sözlerini yazmislardir. Allâh (C.C) da, agzından bir söz çikar çikmaz ona azap tehdidinde bulunmus:

"Bir söz söyler söylemez, onun için, hazir bir gözcü vardir buyurmustur." (76).

Fakat o yine de mütemadiyen yaptigi tehliil ve tesbihlerin sevabini düşünür. Dedi - kodu yapanlara, yalancılara, koguculara. özü-sözüne uymayan münafiklara ve diger günahkârlara verilecek cezalari gözönünde bulundârmaz. Iste bu hâl, koyu bir aldanistir.

Hayatima yemin ederim ki, eger kâtib melekler bu adamdan kaydettikleri ve tesbihlerinin sayisini asan çirkin sözleri için yazma ücreti isteseler dilini bir cümle söylemekten bile sakinir, yazi ücreti fazla olmasin diye kontrolsuz zamanlarında agzından kaçirdigi o sözleri sayar, hesap eder ve tesbihleri ile denklestirirdi.

Nefsini hesabaçekip de yazi ücreti olarak bir kurus kaybetmekten korkan kimsenin yüce cenneti ve oranin nimetlerini kaybetmekten cekinmemesine sasilir. Bu durum, düşünce sahipleri için agir bir musibetten baska bir sey degildir.

Bu bizi iki ihtimal karsisinda birakir. Eger kitâb hakkında süpheli isek inkarci kâfilerdeniz, yok eger ona inaniyorsak saskin ahmaklardaniz. Bu hâl, Kur'ân'i Kerim 'in bildiklerine inanlarin hâli olmadigina göre kâfirlerden olmaktan Allah (C.C)'a siginiriz

Bu acik beyâna (Kur'an'i Kerim) ragmen bizi uyanmaktan ve gerçegi apaçik görmekten uzak tutan Allah (C.C)'i tesbih ederim! Böyle bir gaflet ve aldanisi kalblere musallat etmeye kadir olan Allah (C.C) kendisinden korkulmaya ve nefsin asilsiz kiskirtmalari ile seytanin ve arzunun bahanelerine dayanmayarak huzurunda aldanmaya ne kadar lâyiktir. En dogrusunu Allah bilir.

83.Cemâat Namaz Kılmanın Fazileti

Peygamber'imiz (S.A.S.) buyuruyor ki:

«— Cemâatle kilinan namaz, tek basina kilinan namazdan yirmi yedi derece daha faziletlidir.»

Ebû Hureyre rivayet ediyor. «Bir keresinde bazilari cemâatle namaz kilmaya gelmemislerdi, bunun üzerine Peygamber'imiz buyurdu ki

«Bir ara, namazi kildirsın dîye birini yerime birakayim gidip cemâatten geri

kalanların evlerini yakayım, diye düşündüm.»

Diğer bir rivayete göre, hadisin sonu şöyledir. "... Sonra cemâatten geri kalanlara varıp mes'âle ile evlerinin yakılmasını emrederim, diye düşündüm." Bunlardan biri eğer yağlı bir kemik veya iki hayvan tırnağı bulacağını bilse ona (yatsı namazına) gelirdi.»

Hz. Osman (R.A.) der ki: «Yatsı namazını cemaatla kılan kimse, gecenin yarısını, sabah namazını cemâatle kılan kimse tamâmını ibadetle geçirmiş gibidir.»

Peygamber'imiz (S.A.S.) buyuruyor ki:

«— Vakit namazlarından birini cemâatle kılan kimse, girtlagına kadar ibadetle dolu hale gelir.»

SAid İbni Müseyyeb (R.A.) buyurdu ki; «Yirmi seneden beri müezzin her ezan okurken ben camide olurum.»

Muhammed İbni Vasi buyurur ki: «Dünyada yalnız üç şey istiyorum:

1) Eğrilige sapınca beni doğrultacak bir din kardeşi.

2) Kimseye muhtaç olmaksızın ve helâl yollardan elde edilen zarurî geçim kaynağı.

3) Yanlıslığı benden afvedilen ve sevabi üzerime yazılan cemâat namazı.

Bildirildiğine göre. Ubeyde İbni Cerrah bir keresinde bir guruba imam olmuş, onlara namaz kıldırılmıyordu. Namazdan sonra şöyle dedi; «Az öncesine kadar şeytan beni etki altında tutarak kendimi baskılarından üstün görmeme yol açtı. Bundan sonra hiç imamlık yapmayacağım.»

Hasan-ül Basrî buyurdu ki; «Âlimler ile düşüp kalkmayanın pesinde namaz kılmayın.»

Nehaî buyurur ki; "Bilmeden imam olan kimse, azını çoğundan ayırdetmeksizin denizde su ölçen gibidir."

Hatem-ul Esam buyurur ki; «Bir vakit namazında cemâatten geri kaldım, sâdece Ebû İshak'ul Buhari teziyetime geldi. Oysa ki, eğer bir çocuğum ölseydi, on binden fazla kişi beni taziye etmeye gelirdi. Çünkü din konusunda karşılaşılan musibet, insanların gözünde dünya ile ilgili olan musibetten daha az önemlidir.»

İbni Abbas buyurur ki; "Ezan sesini isittigi halde ona icabet etmeyen kimsenin hem kendisi hayri dilememistir ve hem de hayir kendisini istememistir."

Ebû Hureyre buyurur ki; «İnsanların ezanı isitip bu çağrıya uymamasından, kulagina eritilmiş kursun dökülmesi daha iyidir.»

Anlatıldığına göre. Meymun İbni Mihran bir gün camiye gelince kendisine cemâatin dağıldığı bildirilir, o zaman o şöyle der; «Hiç şüphesiz, biz Allah içiniz

ve O'na döneceğiz. Bu namazın fazileti benim için Irak valiliginden daha sevimlidir.»

Peygamber'imiz (S.A.S.) buyuruyor ki:

«— Kim hiç bir iftitâh tekbirini kaçırmamak üzere kırk gün boyunca namazını cemâtle kilarsa, Allah ona biri münafiklikdan ve digeri de cehennemden olmak üzere, iki kurtulus berati yazar.»

Anlatildigina göre. Kiyamet Günü olunca bazi kimseler, parlak yıldız gibi bir yüzle Mahser toplantısına gelirler, melekler onlara «Dünyada ne amel islerdiniz» diye sorarlar, onlar da «Ezani duyunca baska bir seyle oyalanmaksizin hemen abdest almaya kalkardik» diye cevap verirler. Arkasından bir takım baska kimseler ay gibi yüzler ile Mahser toplantısına gelirler, onlar da meleklerin aynı sorusuna «namaz vakti girmeden önce abdest alirdik» diye cevap verirler.

Daha sonra yüzleri güneş gibi parlayan bir gurup toplantı yerine gelir, bunlar da meleklerin aynı sorusuna «Her zaman ezani camide dinlerdik» diye cevap verirler.

Anlatildigina göre, ilk müslümanlar giriş (iftitah) tekbirini kaçırdıca üç gün ve cemâti kaçırdıca yedi gün yas tutarlardı.

84.Gece Namaz Kılmanın Fazileti

Ulu Allah (C.C.) buyuruyor ki:

«— Hiç süphesiz, Rabb'in senin ve yanındakilerden bazılarının gecenin üçte ikisinden biraz eksik veya yarisi, yahud üçte biri kadar ayakta kaldigini bilir. Gece ile gündüzü Allah düzenler, sizin onu saymayacağınızı bilir ve bunu size bağışladı.

Kur'ân'dan kolay geleni okuyun. Allâh içinizden hastaların, O'nun fazlından pay aramak üzere yer yüzünde yol tepecek olan diğerinin ve O'nun yolunda çarpisacak olan baskalarının olduğunu bilir.

Buna göre onan (Kur'ân'i Kerim'in) kolay gelenini okuyun. Namazi dosdogru kilin, zekâti verin, Allah'a karsiliksiz borç verin. Kendiniz için ne ayırırsanız onu Allah Kati'nda daha hayirli, daha yüksek bir mükâfat olarak bulursunuz.

O hâlde Allâh'dan afv dileyin, çünkü O, bağışlayıcı ve esirgeyendir.»

(Müzemmil - 20)

"Muhakkak ki gece (ibadete) kalkan kisi nese bakımından daha kuvvetli (Kur'ân'i Kerim) okuyus bakımından daha sağlamdır."

(Müzemmil - 6)

«— Vücûdlari yataklardan uzaklasarak Rabb'lerine korku ve ümidle yalvarir ve kendilerine ayirdigimiz riziktan verirler.»

(Secde - 16)

"(Bunlar mi) yoksa Allah'a itaatkâr, geceleri secde ederek ve ayakta durarak ahiretten çekinen ve Rabb'inin rahmetini dileyen kimseler mi daha hayirlidir? De ki, «Bilenler ile bilmeyenler hiç bir olur mu? Ancak derin görüs sahipleri bunu düşünür"

(Zûmer - 9)

«— Ve o kimseler ki, gecelerini secde ederek ve ayakta durarak geçilirler»

(Furkan - 64)

"Ey mü'minler, sabırla ve namazla Allâh'dan yardım dileyin, hiç süphesiz Allah sabredenler ile beraberdir."

(Bakara - 153)

Bir ifâdeye göre, son âyetteki «namaz» 'dan maksat, gece kilinan namazdır, bu namaza katlanarak nefse karsi verilen cihâdda destek saglanmis olur.

Peygamber'imiz (S.A.S.) buyuruyor ki:

«— Seytan uykuda yatinca her birinizin ensesine «haydi uyu, sana uzun geceler» diyerek üç düğüm atar, insan uyanir ve Allah'in adini aninca düğümlerden biri çözülür. Eger kalkar, abdest alirsa bir düğüm daha çözülür. Namaz kilarsa bir düğüm daha çözülerek insan sevkli ve huzur içinde sabaha erer. Aksi halde bozuk bir hâlet-i ruhiye içinde ve miskin olarak sabahi bulur.»

Peygamberimizin huzurunda birinden bahsederek sabaha kadar uyudugu söylenince. Peygamber'imiz «O adam, seytanin kulagina isedigi biridir» diye buyurdu.

Peygamber'imiz (S.A.S.) buyuruyor ki:

"Seytanin burun damlasi, afyonu ve göz damlasi vardir. O birisine burun damlasi akittigi zaman kötü huylu olur. Ona afyon yutturdugu zaman dili kötü konusur. Gözüne damla akittigi zaman da sabaha kadar uyur."

Yine Peygamber'imiz (S.A.S.) buyuruyor ki:

«— Geceleyin kilinan iki rekâttik namaz. insanoglu için dünyadan ve dünyada bulunan her seyden daha yararlidir. Ümmetime zor gelmese iki rek'at gece namazini üzerlerine farz kilardim.»

"Gecenin öyle bir âni vardir ki, onu yakalayip da Allâh'dan hayirli bir sey dileyen müslüman'a, Allâh ne dilerse verir."

Mugire Ibni Sube buyurur ki; «Peygamber'imiz bir gece ayaklari sisinceye kadar namaz kildi. Kendisine «Allâh senin geçmiş - gelecek bütün «zelle» lerini afvetmedi mi» diye sorulunca «Ben sükreden bir kul olmayayim mi» diye cevap buyurdu.

Anlasiliyor ki, Peygamberimizin bu hareketi, daha yüksek bir mertebeye ulasmak hedefini güdüyordu. Çünkü sükretmek, artis ve gelisme sebebidir. Nitekim Ulu Allah

«Eger sükrederseniz, size daha fazla veririm» diye buyuruyor (Ibrahim - 7).

Peygamber'imiz (S.A.S.) buyuruyor ki:

"Yâ Ebû Hureyre! Eger hayatta iken, ölünce, mezarda ve yeniden dirilince Allah'in rahmetinin seninle birlikte olmasini istiyorsan, geceleyin Allâh Rizasi için kalk, namaz kil. Ya Ebû Hureyre! Evinin köselerinde namaz kilarsan evinin aydinligi gökte takim yildizlari gibi ve dünya halki için de yildiz gibi olur."

Peygamber'imiz (S.A.S.) buyuruyor ki:

"Geceleyin namaz kilmayi sakın ihmal etmeyin Çünkü o sizden evvelki iyilerin âdetidir. Geceleyin ibâdet etmek. Allah'a yaklastirici, günahlara kefarete sebebi, vücudu hastalıklardan koruyucu ve günahlardan alakoyucudur."

Peygamber'imiz (S.A.S.) buyuruyor ki:

«— Gece namaz kilmak isterken uykusu bastiran kimseye namazin sevabi yazilir ve uykusu da sadaka yerine geçer.»

Peygamber'imiz Ebû Zerr'e

«Bir yolculuga çikmak istersen onun için hazirlik yapar misin» diye sorar. Ebû Zerr «Tabii. Yâ Rasûlallah » diye cevap verir. Peygamber'imiz «Peki Kiyamet Günü yolculugu nasıl olacak? Beni dinle, o gün sana yarayacak olani sana söyleyeyim mi» diye buyurur.

Ebu Zerr «Tabii, yâ Rasûlallah Anam ve babam yoluna feda olsun» der. Bunun üzerine Peygamber'imiz söyle buyurur. «Yeniden dirilme günü için çok sicak bir gün oruç tut. Kabir yalnizligi için gece karanliginda iki rek'at namaz kil. Kiyametin büyük olaylari için bir kere Hacc et ve muhtaca bir sadaka ver, ya hakli yere bir söz söyle, yâhud kötü bir söz söylemekten dilini alakoy.»

Anlatildigma göre, Peygamber'imiz zamaninda, bir adam vardi, herkes yataga girinceye uykuya dalinca kalkar, namaz kilip Kur'ân 'i Kerim okur ve «Ey cehennemden Rabb'i, beni cehennemden koru» diye duâ ederdi.

Adamin bahsi geçince Peygamber'imiz «O duâ ederken bana haber verin» dedi ve adamin yanina varinca sözlerini duydu. Sabah olunca ona «Yâ filân kisi, Allâh'dan cenneti dileseydin ya!» diye buyurdu. Adam Peygamber'imize «Yâ Rasûlallah! Daha o kadar degilim. Amelim oraya kadar ulasmaz» diye cevap verdi.

Bu arada Cebrail (A.S.) gelerek buyurduki; «Filân kisiye bildir. Allah (C.C) onu cehennem'den âzâd ettigi gibi Cennet'e koydu.»

Anlatildigina göre, Cebrail (A.S.) Peygamber'imize «İbni Ömer İyi adam! Bir de gece namaz kilsa» dedi. Peygamberimiz de bu durumu İbni Ömer'e bildirdi. İbni Ömer de O günden sonra devamii olarak geceleyin namaz kilmaya basladı.

Nâfi der ki; «İbni Ömer geceleyin namaz kilar ve «Yâ Nâfi , sabaha vardik mi» diye sorardi, kendisine «hayir» demem üzerine yine namaza durur ve yine Nâfi . sabaha vardik mi» diye sorardi. Kendisine «Evet» diye cevap verince tanyeri agarincaya kadar oturur, Allah'a istigfar ederdi.»

Hız. Ali (K.V.) buyurur ki «Bir gece Hız. Yahya (A.S) arpa ekmeği yiyerek karnini doyurur ve uykuya dalarak zikrini ihmal eder, böylece sabah olur.

Bunun üzerine Ulu Allah (C.C) ona söyle vahyeder. «Yâ Yahya! (A.S.) Benim yurdundan daha hayîrli bir yurd mu ve bana yakın olmaktan sana daha faydalı bir çevre mi buldun? Ya Yahya! (A.S.) İzzet ve celâlim hakkı için eğer bir kereligine cennet ile yüzyüze gelsen, kapilacagin istiyak yüzünden yüreginin yagi erir ve nefsin mahvolurdu. Eger cehennemle bir defaligina karsilassan, yüreginin yagi erir, gözyasin yerine irin akar ve aba yerine deri giyerdin.»

Peygamber'imize «Falan adam geceleyin namaz kiliyor, gündüz olunca da hirsizlik yapıyor» dediler. Peygamber'imiz de

«İslediği amel onu yaptığı kötülükten yakında alakoyacaktır» diye cevap verdi.

Peygamber'imiz (S.A.S) buyuruyor:

«— Allah'in rahmeti o erkeğin üzerine olsun ki, geceleyin namaz kilmaya kalkar ve sonra karisini kaldırır, o da namaz kilar, kadın kalkmak istemezse yüzüne su serper.»

Peygamber'imiz (S.A.S.) buyuruyor:

«— Allah'in rahmeti o kadının üzerine olsun ki. geceleyin namaz kimaya kalkar ve sonra kocasını uyandırır da o da namaz kilar, kocası kalkmak istemezse yüzüne su serper.»

Peygamber'imiz (S.A.S.) buyuruyor:

«— Eger kisi geceleyin uyanıp karisini da uyandırarak birlikte iki rek'at namaz kilarlarsa, Allah her ikisini de Allah'i çok çok zikredenlerden yazar.»

Peygamber'imiz (S.A.S.) buyuruyor ki:

"Farzlardan sonra en faziletli namaz gece kalkarak kilman namazdır."

Hız. Ömer'den rivayet edildigine göre, Peygamber'imiz buyuruyor ki:

— 491 —

"Kim zikrini yapmadan uykuya yatar da onu sabah namazi ile öğle namazi arasında yaparsa gece zikretmiş gibi yazilir."

Imâm-i Buharî'nin (Allah (C.C) O'ndan razı olsun) sık sık aşağıdaki iki beyti okuduğu söylenir:

«Fırsat eldeyken rükûun faziletini değerlendir.

Ölümün ansızın olabilir.

Nice hastaliksiz, sapsağlam kimseyi gördüm ki.

Sağlam ruhu kus gibi uçuverdi.»

85.Dünyâ Alimlerinin Cezası

Dünya âlimleri» ile bilgiden amaçları dünya menfâati olan ve ilim yolu ile sâdece dünyalılar katında rütbe ve şöhret kazanmak pesinde olan kötü âlimleri belirtmek istiyoruz.

Peygamber'imiz (S.A.S.) buyuruyor ki:

"Kiyamet Günü en ağır azaba çarptırılacak olan kimse, Allah'ın ilminden kendisine fayda bağışlamadığı âlimdir."

Peygamber'imiz (S.A.S.) buyuruyor ki:

"İnsan, ilmî ile amel etmedikçe âlim olamaz."

Peygamber'imiz (S.A.S.) buyuruyor ki:

«— İlim ikidir: Biri sözde dile gelen ilimdir, bu Allah'ın insanlara bağışladığı açık delildir. Öbürü kalb ilmidir ki, fayda veren ilim budur.»

Peygamber'imiz (S.A.S.) buyuruyor ki:

"Âhir zamanda câhil ibadetliler ile fasik âlimler çoğalır."

Peygamber'imiz (S.A.S.) buyuruyor ki:

"Âlimlere üstünlük taslamak, aptallar ile çatışmak ve halkın dikkatlerini üzerinize çekmek maksadı ile ilim öğrenmeyiniz. Böyle yapanların yeri cehennemdir."

Peygamber'imiz (S.A.S.) buyuruyor ki:

"Kim bildiğini kendisine saklarsa Allah onun agzına atesten gem vurur."

Peygamber'imiz (S.A.S.) buyuruyor ki:

"Ben sizin hesabınıza deccaldan başka, fakat ondan daha korkunç bir şeyden korkuyorum.» Sahâbeleri (Nedir o) diye sorarlar. Peygamber'imiz onlara yoldan çıkaran imamlardan korkuyorum." cevabını verir.

Peygamber'imiz (S.A.S.) buyuruyor ki:

«— Kim bilgice gelisir, fakat hidâyet yönünden gelismezse, günden güne Allâh'dan daha da uzaklasir.»

Hiz. Isâ (A.S.) buyurur ki; «Ne zamana kadar saskinlar ile dÛsÛp kalktiginiz halde istikametini kaybetmislere yol göstereceksiniz!»

Buraya kadar naklettiklerimiz ile diger deliller, ilmin öneminin çok bÛyÛk oldugunu ve âlimin ya ebedi bir helak ile veya ebedî saadet ile karsi karsiya oldugunu, ilme dalan elimin sâadete eremedigi takdirde kendine kurtulusu haram kildigini gösterir.

Hiz. Ömer buyurur ki; «Bu Ûmmet hesabina en korktugum sey, mÛnafik âlimdir.» Dinleyenler «mÛnafik âlim nasil olur» diye sorarlar. Hiz. Ömer onlara. «Lâfla bilgili, fakat kalbi ve ameli câhil kimsedir» diye cevap verir.

Hasan-Ûl Basrî buyurdu ki: «Âlimlerin bilgisini ve hikmet sahihlerinin incilerini biriktirdigi halde tatbikatta aptalların igirinden gidenlerden olma.»

Adamin biri Hiz. EbÛ Hureyre'ye «ilim grenmek istiyorum, fakat bir yandan da ona ihanet etmekten korkuyorum» der. Ebu Hureyre da ona «ilimden uzak kalmak, ona ihanet etmeye kâfidir» buyurur.

Ibrahim Ibni Uyeyne'ye «En uzun pismanlik çekenler kimlerdir» diye sorarlar. O da «DÛnyada nankrlere iyilik edenler, lÛrken de sapik âlimler» diye cevap verir.

Halil Ibni Ahmed buyurur ki; «Insanlar dört esittir:

1 — Anlar ve anladiginin farkindadir. Iste bu âlimdir, ona uyunuz.

2 — Anlar, fakat anladiginin farkinda degildir. Bu da uykudadir, onu uyandırınız.

3 — Anlamaz, fakat anlamadiginin farkindadir. Bunun yol göstermeye ihtiyaci vardir, ona yol gösteriniz.

4 — Anlamaz, fakat anlamadiginin da farkinda degildir. Iste bu câhildir, ondan uzak durun.»

SÛfyan-Ûs Sevrî buyurmus ki; «Ilim ameli agirir, eger agriya uyarsa (ilim kalir), uymazsa göçer.»

Fudayl Ibni Iyaz buyurdu ki; «Ben Û kimseye acirim:

1 — Bir kavmin, sonradan dÛsmÛs ulusuna.

2 — Bir kavmin sonradan fakir dÛsmÛs zenginine,

3 — DÛnyanın oyuncagi olmus âlime»

Hasan-Ûl Basri der ki, «Âlemlerin en bÛyÛk cezasi, kalblerinin ölmesidir.

Kalbleri ölmesi de âhîret ameli ile dünyayt istemektir.»

Sairin biri bu konuda der ki:

«Sasarim hidâyeti delâlet ile degistirene.

Dünyasini dini karsiliginda satin alan kimseye daha da sasarim.

Bunlarin her ikisinden de daha sasirticisi.

Dinini baskasinin dünyasi ugruna satandir.

Bu her ikisinden de acayiptir.»

Peygamber'imiz (S.A.S.) buyuruyor ki:

"Âlim öyle agir bir azaba çarptirilir ki, çektiği azabin siddetinden dolayı ilgileri uyanan cehennemlikler onu görmeye gelirler."

Bununla sapik âlimi kasetmistir.

Usame Ibni Zeyd buyurur ki; «Peygamber'imizin söyle buyurdugunu duydum:

«— Kiyamet Günü bir âlim getirilerek cehenneme atilir. Kalin bagirsaklari disari sarkar ve esegin dolap çevresinde dönmesi gibi onların etrafında döner. Bu hâlini görmeye gelen diğer cehennemlikler «Ne oldu sana» diye sorarlar. Âlim de onlara «Dünyada iken iyiligi emreder, fakat kendim yapmazdim. Buna karsilik kötülüğü yasaklar, fakat kendim islerdim» diye cevap verir.»

Âlimin isledigi günaha karsilik, katmerli bir azaba çarptirilmesi, bilerek günah islediginden dolayıdır. Bu yüzden Ulu Allah;

«Hiç süphesiz, münafiklar cehennemın en alt katındadırlar» buyuruyor.

(Nisa - 145)

Çünkü onların hakkı inkâr etmesi bilerektir. Yine Ulu Allah yahudileri hiristiyanlardan daha kötü ilân etmistir. Oysa ki, onlar Ulu Allah'a ogul yakistirmamislari ve «o için üçüncüsüdür» dememislerdir. Fakat onlar, Ailâh'i bile bile inkâr etmislerdir. Nitekim Ulu Allâh (C.C.) buyuruyor ki:

«— Kendilerine kitap verdiklerimiz O'nu (Muhammed'i) çocuklarını bilir gibi bilirler Fakat onların bir gurubu bile bile gerçeği saklarlar»

(Bakara - 146)

Ulu Allah (C.C.) buyuruyor ki:

"Onlara kendi ellerindeki kitabın tasdik edeni olarak Allah tarafından bir kitap geldiginde — ki daha önce kâfirlere karsi feth dilerlerdi— (bu defa) kendilerine bildikleri gelince inkâr ettiler. Hic süphesiz Allâh'in laneti kâfirlerin üzerinedir." (Bakara - 89)

Ulu Allah (C.C.) Bel'am Ibni Baura kissasi hakkında buyuruyor ki:

"Onlara, kedisine âyetlerimizi bildirdigimiz halde onlardan siyrilerek seytana uyan ve azginlardan olanin haberini anlat."

(A'raf - 175)

Az ilerde Ulu Allah Bel'am için söyle buyuruyor:

«— O üzerine varsan da kendi haline biraksan da dilini çikarip soluyan bir köpek gibidir.»

(A'raf - 175)

Iste günâha dalmis âlim de böyledir. Çünkü Bel'am Allah'ın kitabini biliyordu. Buna ragmen azgin arzulara dolarak köpege benzetildi. Âyet demek istiyor ki. «O hikmeti bilsin bilmesin, ferketmez. Her iki durumda da azgin arzulara bulasir.»

Hz. Isâ (A.S.) buyurur ki; «Kötü âlim, nehrin agzinda düsüp onu kapatan kaya gibidir, ne kendisi suyu içer ve ne de bitkilere ulasmasina meydan verir.»

86.İyi Huyun Fazileti

Ulu Allah (C.C) Peygamber'ine ve Habib'ine O'nu överek ve kendisine bagislamis oldugu nimeti belirterek buyuruyor ki:

«— Hiç süphesiz, sen yüce bir ahlâk üzeresin.»

(Kalem - 4)

Hz. Ayse «Peygamber'imiz Kur'ân ahlâki üzere idi» buyurdu.

Ademin biri Peygamber'imize iyi ahlâkin ne oldugunu sorar. Peygamber'imiz de ona su âyeti okur:

«— Afv ve müsamahadan ayrilma, iyiligi emret ve anlayissizlardan yüz çevir.»

(A'raf - 199)

Daha sonra da adama verdigi cevabin devami olarak söyle buyurur:

«İyi ahlâk seninle münasebeti kesen ile senin ilgiyi devam ettirmen, sana vermeyene vermen ve sana haksizlik edeni hos görmendir.»

Peygamber'imiz (S.A.S.) buyuruyor ki:

«— Ben sâdece en güzel ahlâki tamamlamak için gönderildim.»

Peygamber'imiz (S.A.S.) buyuruyor ki:

"Kiyamet Günü teraziye konacak en egir amel, Allâh Korkusu ile güzel

ahlâktir."

Adamin biri Peygamberimize geldi, önce önünde durarak "Yâ Rasûlallah , din nedir?" diye sorar. Peygamber'imiz «Güzel ahtâktir diye cevap buyurur. Adam Peygamber'imizin sag tarafina geçerek yine "Yâ Rasûlallah , din nedir?" diye sorar. Peygamber'imiz «Güzel ahlâktir» diye cevap verir. Bu defa adam Peygamber'imizin sol tarafina geçerek "Yâ Rasûlallah , din nedir?" diye sorar.

Peygamber'imiz bir daha «Güzel ahlâktir» diye cevap verir.

Bu sefer adam Peygamber'imize arka taraftan yaklasarak "Yâ Rasûlallah , din nedir?" diye sorar.

Peygamber'imiz ona bakarak «Anlamiyor musun? Din öfkelenmemendir." diye cevap buyurdu.

Peygamber'imize «Ugursuzluk nedir» diye sorarlar. Peygamber'imiz de

«Kötü ahlâktir» diye cevap verir.

Adamin biri Peygamber'imize «Bana bir tavsiyede bulun» der. Peygamber'imiz ona

«Nerede olursan ol Allâh'dan kork.» diye cevap verir. Adem «Baska» diye sorar. Peygamber'imiz de ona «Kötülüğün arkasından bir iyilik isle ki, kötülüğü silsin» diye cevap verir. Adam «Daha baska» diye sorar. Peygamber'imiz «Insanlara karsi güzel huylu ol» diye cevâp verir.

Peygamber'imize «En faziletli amel nedir» diye sorarlar. Peygamber'imiz

«Güzel huydur» diye cevap verir.

Peygamber'imiz (S.A.S.) buyuruyor ki:

"Allah, ahlâkini güzel yarattigi hiç bir kulu cehenneme yedirmez."

Fudayl buyurdu ki: «Peygamber'imize falan kadin gündüzleri oruç tutar ve geceleri namaz kilar, fakat kötü huyludur, komsularini dili ile üzer» derler. Bunun üzerine «O halde onda hayir yoktur, o cehennemlidir." buyurur.

Ebu Derdâ söyle buyurur: «Ben Peygamber'imizi Teraziye ilk konacak ameller, iyi ahlâk ve cömertliktir. Allah imâni yaratinca o «Yâ Rabb'i, beni besle» diye duâ etti, Allah da onu iyi huy ve cömertlikle besledi. Allah küfrü yaratinca «Beni besle» diye duâ etti. Allah da onu cimrilik ve kötü huy ile besledi» derken isittim.

Peygamber'imiz (S.A.S.) buyuruyor ki:

«— Ulu Allah bu dini kendisi için seçmiştir. Bu yüzden dininize cömertlik ve iyi huyluluktan baskasi yakismaz. Sözüme dikkat edin ve dininizi bu iki meziyet ile donatin.»

Yine Peygamber'imiz (S.A.S.) söyle buyuruyor:

«— "Güzel huylu insan, Allah'in yarattığı en değerli insandır."

Peygamber'imize «imânca en üstün mü'minler kimlerdir» diye sorarlar. Peygamber'imiz «En iyi huylulardır» diye buyurur.

Peygamber'imiz {S.A.S.) buyuruyor ki:

«— Siz insanlara verecek mal yetistiremezsiniz. Onlara güler yüzlülük ve iyi huyluluk göstererek hosnutluklarını elde edebilirsiniz.»

Yine Peygamber'imiz (S.A.S.) buyuruyor ki:

«— Sirkenin bali bozdugu gibi kötü huy da ameli bozar.»

Cerir İbni Abdullah'ın rivayet ettiğine göre. Peygamber'imiz söyle buyurmıştır:

«— Sen öyle bir adamsın ki, Allah seni güzel yarattı, sen de huyunu güzelleştir.»

Ber'a İbni Azib buyurur ki; «Peygamber'imiz "insanların en güzel yüzlüsü ve en iyi huylusu idi."

Ebü Said Hudrî'ye göre. Peygamber'imiz «Allâh'im, vücûdumu güzel yarattığın gibi huyumu da güzel eyle.» diye dua ederdi.

Abdullah İbni Ömer der ki. Peygamber'imiz sık sık: "Yâ Rabb'i. Senden sağlık, dirlik ve güzel huyluluk dilerim." diye dua ederdi.»

Ebü Hureyre'ye göre. Peygamber'imiz (S.A.S.) buyuruyor ki:

«— Mü'minin dini, onun şerefidir, soyu sopyu, İyi huyu, müriyeti de aklidir.»

Usame İbni Serik Bedevilerin Peygamber'imize «İnsanaara verilmiş şeylerin en hayırlısı nedir?» diye sorduklarında. Peygamberimizin onlara «iyi huydur» diye cevap verdğine şahit oldum, demistir.

Peygamber'imiz (S.A.S.) buyuruyor ki:

«— Kiyamet Günü bana en yakın olanınız ve benim sevgimi en çok kazananınız, en iyi huylu olanlarıdır.»

Abdullah İbni Abbas'a (R.A.) göre. Peygamber'imiz (S.A.S.) söyle buyurmıştır:

«—Su üç "meziyetin üçü veya biri, bir kimsede yoksa onun hiçbir amelini hesaba katmayınız:

1 — Allah'ın emrini kırmaktan alakoyacak Takva.

2 — Basitlik ve düskünlükten alakoyacak bir vakar.

3 — İnsanlar orasında iyi geçinmesini sağlayacak bir huy güzelliği.»

Peygamber'imiz namaza dururken söyle dua ederdi:

«— Allâh'im, bana en güzel huyu bagisia, senden beska kimse beni ona ulastiramaz. Allah'im, beni kötü huydan alakoy, senden baska hiç kimse beni bundan alakoyamaz.»

Peygamber'imize «Tatlilik neler ile olur» diye sorarlar. Peygamber bu soruya söyle cevap verir:

«— Tatlilik tatli dille, güleryüzlülükle ve gülümsemeele olur. Kim insanlari iyilik ile karsilayip onlara iyi huyla davranirsa o kimsenin tutumu insanlara hafif gelir, onun kardesligini ögerler.»

Netekim bu bahisde bir sâir söyie der.

«İyi huylarin hepsine sahib oldugun ve

Herkese iyi davrandigin zaman.

Ars'in sahibi tarafindan her türlü mükâfata kavusursun.

Açik ve gizli oiarak insanlarin tesekkürüne de nail olursun!»

87.Gülme - Ağlama, Elbise

Müfessirlerden biri:

«— Simdi siz bu söze (Kur'an'i, O'nu yalan sayarak) sasiyor ve Allâh'dan gelmesine ragmen alaya alarak) O'na gülüyor musunuz? (İçindekl ikazlara kulak verip çekinerek) aglamiyor musunuz? (Onun size ne gibî görevler yükledigine aldiris etmeksizin, vurdumduymazlik icinde) türkü mü söylüyorsunuz?!»

(Necm Süre-i Celilsi; 59—60)
ayetleri hakkında sunu söylemistir:

«Peygamber'imiz bu âyet indikten sonra gülümseme hududunu asacak sekilde hiç bir zaman gülmemistir. Hattâ baska bir rivayete göre, bu âyet indikten sonra Peygamber'imizin dünyadan göçene kadar ne güldüğü ve ne de gülümsedigini görülmemistir.»

ibni Ömer buyurur ki; «Peygamberimiz bir gün mesçidden çikinça gülüsüp konusan bir toplulukla karsilasdi, durarak, selâm verdikten sonra onlara «Dünya zevklerini kirip ölümü sik sik hatirlayiniz» buyurdu.

Baska bir gün de yine mesçidden çiktikten sonra gülüsen bir toplulukla karsilasınca söyle buyurdu;

«Nefsimi kudret elinde tutan Allâh'a yemin ederim ki, benim bildigimi bilseniz, az güler çok aglardiniz.»

Hizir (A.S), Hz. Musa'dan (A.S.) ayrılmak isteyince Musa (A.S) «Bana bir tavsiyede bulun» dedi. Bunun üzerine Hizir (A.S.) dedi ki;

«Sebebsiz yere hiç bir harekette bulunma, sebebi yokken bir odim bile atma. Sasirtici bir durum olmadan gülme, baskakalarini hatalari yüzünden ayiplama, kendi hatalarina agla.»

Peygamber'imiz (S.A.S.) buyuruyor ki:

«— Çok gülmek, kalbi öldürür.»

Yine Peygamber'imiz (S.A.S.) buyuruyor ki:

«— Gençliginde gülen, yasliliginda aglar. Zenginken gülen, fakirlige düşünce aglar. Yasarken gülen, ölünce aglar.»

Peygamber'imiz (S.A.S.) buyuruyor ki:

«— Kur'ân'i okuyun ve aglayin. Eger aglayamiyorsaniz, aglamakti olun.»

Hasan-ül Basrî «islediklerinin karsiligi olarak simdi onlar az gülüp çok aglasinlar» mealindeki âyet hakkında «dünyada kaldiklari müddetçe az gülsünler, çok aglasinlar» diye tefsir yapmaktadır.

Yine Hasan-ül Basrî buyuruyor ki; «Önünde cehennem varken gülen ve önünde ölüm varken sevinçli olan kimselere sasarim.»

Yine Hasan-ül Basrî bir gün gülen bir delikanliya rastlar, ona «Yavrum, Sirat'i astin mi» diye sorar. Delikanli «Hayir» der. Hasan-ül Basrî : «Cennete girecegin mi belli oldu» diye sorar. Delikanli «Hayir» diye cevap verir. Bunun üzerine Hasan-ül Basrî : «O halde gülmen neye» der. Bundan sonra o delikanlinin bir daha güldüğü görülmemistir.

Abdullâh İbni Abbas buyurur ki; «Gülerek günâh isleyen, ağlayarak cehenneme girer.»

Ulu Allah (C.C) bir âyette ağlayanları överek:

«Ağlayarak çeneleri üstüne (yüzü koyun) kapanırlar ve bu (Kur'ân'i dinlemeleri) onların hürmetini artırır.» buyurmuştur. (isra - 109)

«Bu Kitaba (amel defterine) ne oluyor ki, küçük - büyük hic günâhi ihmal etmeden saymıstır.»

Evzaî (Kehf - 49):mealindeki âyet hakkında «Küçük günahattan maksat, gülümseme, büyük günahattan maksat da kahkahadır» der.

Peygamber'imiz (S.A.S.) buyuruyor ki:

«— Kiyamet Günü su ücü hariç, bütün gözler ağlayacaktır.

1) Allâh Korkusu ile yas döken göz.

2) Allah'in haram kildigi seylere bakmaktan kaçman göz.

3) Allah yolunda uykusuz kalarak nöbet tutan göz.»

Söylendigine göre üç sey insani kati kalbli yapar:

«1 — Kendini begenmislikten ileri gelmeyen gülmek.

2 — Acikmadan yemek.

3 — Bos yere konuşmak.»

Peygamber'imiz ic çamasir, gömlek, kaftan, cübbe ve diger elbiselerden ne bulursa onu giyerdi. Yesil renkli elbiseler hosuna giderdi. Çogu elbiseleri beyazdi ve

«Beyazi dirilerinize elbise oiarak giydiriniz, ölülerinize de kaftan olarak sariniz.» buyururdu.

Peygamber'imizin atlastan bir kaftani vardî. Beyaz renkli cildine yesil rengi pek yakisirdi. Bütün elbiseleri topuguna kadar inerdi. Ic gömlegi ise daha yukarda, yari diz hizasinda kalirdi.

Siyah bir elbisesi vardi, onu birine vermisti. Esi Ümmü Seleme «Anam - babam yoluna feda olsun. O siyah elbisen ne oldu» diye sordu. Peygamber'imiz

«Onu giysin diye birine verdim» diye cevap verdi. Bunun üzerine Ümmü Seleme «Beyaz tenin üzerinde o elbisenin siyahından daha güzel yakisan bir şey görmüş değilim» dedi.

Peygamber'imiz giyerken sağdan başlayarak «Beni giydiren, ayıp yerlerimi örtmeye yarayan ve insanlara karşı güzel görünmemi sağlayan elbiseler bağışlayan Allah'a hamd olsun» diye duâ eder.

Elbisesini çıkarırken de sol taraftan başlardı. Yeni bir elbise edinince eskisini bir fakire verir sonra: «Her hangi bir müslüman, sırf Allah Rızası için eski elbisesini bir fakire verirse, o elbise giyildiği müddetçe veren kimse — Ölü olsun, diri olsun — Allah'ın himayesinde, güveni altında ve hayri içinde olur» buyururdu.

Peygamber'imizin bir abası vardı. Nereye gitse onu ikiye katlayıp altına sererdi. Hasır üzerinde uyurdu, altında başka bir şey olmazdı.

88.Kur'ân-ı Kerim'in ve Âlimlerin Fazileti

Peygamberimiz (S.A.S.) buyuruyor ki:

"Kim Kur'an-i Kerim okur da sonra başka birisinin kendinden daha faziletli bir şeye nail olduğunu sanırsa. Allah'ın ululugunu küçümsemis olur."

Yine Peygamber'imiz (S.A.S.) buyuruyor ki:

"Ümmetimin en faziletli ibadeti. Kur'ân okumaktır."

"En hayiriliniz, ilim öğrenip bildigini baskalarına öğreteninizdir."

Peygamber'imiz «Demir nasıl paslanırsa kalbler de paslanır» buyurdu. Sahâbiler «Onun cilâsi nedir» diye sordular. Peygamber'imiz «Kur*ân-i Kerîm okumak ve ölümü hatırlamaktır.» diye buyurdular.

Fudayl İbni İyaz buyurur:

«Kur'ân 'i Kerim 'i tasiyan, Islâm'in sancagini tasiyandır. Binaenaleyh oynayan ile oynamaması yanılan ile yanılmaması ve boş söz konuşan ile boş lâf konuşmaması, bunu Kur'ân'i Kerim 'i tazim için yapması gerekir.

Kim «Hasr (59)» sûresinin son âyetlerini sabahleyin okur ve o gün ölürse alınca şehid mührü vurulur. Aynı âyetleri akşam okuyup sabaha kadar ölürse yine alınca şehid mührü vurulur.»

ilmin ve âlimlerin faziletine gelince, bu mevzuda hadisler çoktur.

Peygamber'imiz (S.A.S.) buyuruyor ki:

«— Allah, kimin iyiligini dilerse onu dinde fakih yaparak ona rüsdünü ilham eder.»

"Alimler, peygamberlerin vârisleridirler."

Halbuki peygamberlikten daha üstün bir mertebe olmadığı malûmdur. Bu rütbeye mirasçı olmak serefinden daha büyük bir seref yoktur.

«— Mü'minlerin en faziletlisi o âlim kimsedir ki, kendisine ihtiyaç duyulduğu zaman faydalı olur ve kendisine müracâat edilmediği zaman da gönül zenginliği ile davranır.»

«— Peygamberlik derecesine en yakın kimseler, âlimler ile mücâhidlerdir.» Çünkü âlimler peygamberlerin getirdiği tebligini halka sunarlar. Mücâhidler de peygamberlerin getirdiği tebligini ugruna kılıçları ile savas verirler.

Peygamber'imiz (S.A.S.) buyuruyor ki:

«— Hiç şüphesiz, bir kabilenin ölmesi, bir âlimin ölümünden daha az önemlidir.»

"Kiyamet Günü âlimlerin mürekkebi şehidlerin kani ile tartılır.»

"Son duragi Cennet oluncaya kadar, âlim ilme doymaz."

"Ümmetimin helak olması, iki şey yüzünden olur. İlimi terketmek ve mal toplamak."

«— Ya âlim ol, ya talebe ol, ya dinleyici ol, ya da ilmi sevenlerden ol. Besinci olma; yâni ilimden hoslanmayanlardan olma ki, helak olmayasın.»

«— İlmîn mâruz kalabileceği âfet, kendini beğenmişliktir.»

Ehli Hikmetin misâllerindendir: «Kim bas olmak amacı ile ilim öğrenirse başarı sansini ve siyasi te'sirini kaybeder.»

Ulu Allah (C.C.) buyuruyor ki:

«— Yer yüzünde bosubosuna büyüklük taslayanların idrâklerini âyetlerimden saptıracağım.»

(A'raf - 146)

İmâm-: Sâfii buyurur ki;

«Kim Kur'ân 'i Kerim öğrenirse değeri yükselir. Kim fıkıh öğrenirse önemi artar ve kim hadis öğrenirse inandırma gücü artar. Kim matematik öğrenirse görüşü çoğalır. Kim az bilinen gerçekleri öğrenirse huyu yumuşar. Kim izzeti nefis sahibi olmazsa ilmi ona fayda vermez.»

Hasan İbni Ali der ki:

«Kim âlimler ile çok dâşüp kalkarsa, dilinin bağı çözülür. Zihnindeki bulanıklıkları giderme imkânına kavuşur. Nefsinde beliren gelişme hosuna gider. Bildiklerine karşı güveni artar ve öğrendiklerini dile getirmede cesaret kazanır.»

Peygamber'imiz (S.A.S.) buyuruyor ki:

"Cehaletten daha agir fakirlik olamaz."

89.Namaz ve Zekatın Fazileti

Bilesin ki. Ulu Allah zekâti Islâmın temellerinden biri olarak üân etmis, onu en yüce Islâm alâmeti olan namaz ile yanyana getirerek söyle buyurmustur:

«— Namazi dosdogru kiliniz ve zekâti veriniz.»

(Bakara - 43)

Peygamber'imiz (S.A.S.) de söyle buyurmustur:

«Islâm, bes sey üzerine kurulmustur:

1 — Allâh'dan (C.C.) baska ilâh olmadigina ve Muhammed'in (S.A.S.) O'nun Rasûlü olduguna sahadet etmek.

2 — Namaz kilmak.

3 — Zekât vermek.

4 — Ramazanda oruç tutmak.

5 — Hacca gitmek.»

Ulu Allah (C.C.) namaz ve zekâta önem vermeyenleri siddet ile yererek buyuruyor ki:

«— Namazlarinin öneminin suurunda olmadan namaz kilanlarin vay haline!»

(Maun - 4-5)

Namaz hakkında daha önce gerekenleri söylemistik.

Zekâti vermeyenler hakkında Ulu Allâh (C.C.) buyuruyor ki:

«— Altin ve gümüs biriktirerek onlari Allâh yolunda harcamayanlari aci bir azâb ile müjdele.»

(Tevbe - 34)

Buradaki «Allâh Yolu'nda harcamak» tan maksat, bu mallarin zekâtini ayirmaktir.

Zekât verenin dünyadan el - etek çekerek kendilerini âhîret ticaretine adanmış olan takvâ sahibi dükünleri araması müstahaptir; çünkü bu malin gelismesine vesile olur.

Peygamber'imiz (A.S.A.) buyuruyor ki:

«— Sen mutlaka takva sahibinin yemegini ye ve senin yemegini de takva sahibi olanlardan baskasi yemesin.»

Çünkü takva sahibi, verecegin zekâti yolunda kullanir ve ona bu yolda yardimci oldugun için sen de onun ibâdetine ortak olursun.

Âlimlerden biri sadakalarını sâdece tarikat ehli olan fakirlere verirdi. Ona «İyiliklerini bütün fakirlere dagitirsan daha iyi olmaz mi» diye sordular. O da su cevabi verdi; «Hayir, sizin dediginizi yapmam daha iyi olmaz. Çünkü bunlar olanca gayretlerini Allah için harcayan kimselerdir. Her hangi biri bir sikinti ile karsilasınca gayreti gevseyebilir.

Bir kisinin gayretini Allâh ugruna yöneltmek, bana amaci dünya olan bin kisiye yardim etmekten daha iyidir.» Bu cevab Cüneyd-ül Bagdadî'ye nakledilince sözü begenerek sahibi hakkında «O, mutlaka Allah'in velilerinden biridir. Çoktandır bu kadar güzel bir söz duymamistim» dedi.

Bir süre sonra bu adamin maddi durumunun sarsildigi, bu yüzden ticareti birakmaya niyetlendigi haberi geldi. Bunun üzerine cüneyd-ül Bagdadi ona bir miktar para gönderdi ve «Bunu sermaye yaparak ticarethaneni kapatma. Çünkü senin gibilere ticâretin zarari yoktur» diye haber gönderdi.

Bu zât bakkaldi ve fakirlerden, satin aldiklarinin bedelini almazdi.

Abdullâh Ibni Mübarek de (Allah O'ndan razi olsun) yardimlarini sadece ilim ile ugrasanlara verirdi. Kendisine «Yardimlarini genisletsen daha iyi olmaz mi» dediler. O da su cevabi buyurdu: «Ben peygamberlik makamından sonra ilimden daha yüksek bir mertebe tanimiyorum. Bunlardan birinin kalbi ihtiyaci ile mesgul olunca kendini ilme verip bütün gücü ile öğrenmeye yönelemez. Bunlari bütün güçleri ile ilme yöneltmek, en faziletli davranistir.»

Sadaka verirken sakat ve mâlüllerin öne alınmasi, husûsiyyetle akraba ve yakinlari en basta düşünülmesi hem sadaka vermek ve hem de yakinlari korumak (sila-i rahim) olur.

Daha önceki bir bölümde belirtildiği gibi akraba ve yakinlari korumanin mükâfati pek çoktur.

Riyanin serrinden korunmak ve vereni kalabalik içinde küçük düşürmemek için sadakayi gizli vermelidir.

Peygamberimiz (S.A.S.) buyurur ki:

«— Gizli verilen sadaka. Allah'in gazabini söndürür.»

Baskaca bir gölgenin kalmayacağı Kiyamet Günü. Allah'in Ars'in gölgesi altına alacağı yedi kimseyi sayan hadise göre bu yedi kimseden biri de «Sag elinin verdigini sol eli bilmeyecek şekilde gizli sadaka veren kimse» dir.

Fakat riyaya düşme ve karsi tarafi minnet yükü altında birakma ihtimali söz

konusu olmadigi takdirde ve baskalarini özendirmek gibi bir fayda getirecegi umuldugu zaman aiktan sadaka verilebilir.

Nitekim Ulu Allâh (C.C.) söyle buyuruyor:

«— Ey mü'minler! Sadakalarinizi, malini gösteris için harcayan, Allâh'a ve Âhîret Günü'ne inanmamis kimseler gibi basa kakarak ve inciterek heder etmeyin»
(Bakara - 264)

Buna göre basa kakmak, iyiligi mahveder. En iyisi sadakayi gizli vermek ve onu unutmayi huy haline getirmektir. Buna karsilik iyilik görenin, yapılan iyiligi dile getirmesi ve iyilik yepana tesekkür etmesi gerekir.

Nitekim Peygamberimiz (S.A.S) buyuruyor ki:

«— Insanlara tesekkür etmeyen, Allah'a da sükretmez.»

Sâir ne güzel söyler:

«Iyiligin eli nerede olursa olsun, servettir.

Onu ister nankör, ister tesekkür eden biri tasisin.

Tesekkür edenin tesekkürüne mükâfat vardir.

Nankörün bilmezlikten geldigi iyilik de Allah katindadir.

90.Ana - Babaya iyilik ve Evlat Hukuku

Akrabalik ve yakinlik hakki kuvvetli olduguna göre, en yakin ve siki akrabaligin ana - baba ile evlâd arasinda oldugu artik herkesin kabul edecegi bir gerçek haline gelir ve ikisi arasindaki hakkin iki kat oldugu daha iyi anlasilir.

Peygamberimiz (S.A.S.) buyuruyor ki:

«— Ana - babisini köle olarak bulup satin almadikça ve arkasindan azad etmedikçe evlad ana - babanin hakkini ödemis olmaz.»

Peygamber'imiz (S.A.S.) buyuruyor ki:

«— Ana - babaya iyi bakmak, namazdan, sadakadan, oruçtan, hacc´tan, ömreden ve Allâh Yolunda cihad etmekten daha faziletlidir.»

Yine Peygamber'imiz (S.A.S.) buyuruyor ki:

«— Kim anasi - babasi kendinden razi olarak sabahlarsa onu cennete götürren iki kapi açilir. Kim ayni sebebden aksamlarsa yine önüne cennet'e ulastiran iki kapi açilir. Eger ana - babasindan biri mevcutsa bir cennet kapi açilir. Ana - baba zâlim de olsa durum böyledir. Ana - baba zâlim de olsa durum aynidir.»

Ana - babasinin kalbini kirarak sabahleyin kimsenin önüne cehenneme

ulastiran iki kapi açilir. Ana - babasinin kolbini kirarak aksama varan kimsenin önüne de iki cehennem kapisini açilir.

Ana - babasından birinin kalbini kiran kimsenin önüne bir cehennem kapisini açilir. Ana - baba zâlim de olsa durum aynidir.

Peygamber'imiz (S.A.S) buyuruyor ki:

«— Cennetin kokusu besyüz yıllık mesafeden duyulur. Fakat onun kokusunu ana - babaya âsi olan ile akrabalik baglarini kesenler duyamaz.»

Yine Peygamber'imiz (S.A.S.) buyuruyor ki:

«— Ana - babana, kiz kardesine, erkek kardesine, sonra da sirasi ile diger yakinlarina karsi iyi davran.»

Söylendigine göre, Ulu Allah Hz. Musa'ya (A.S.) buyurdu ki.

«Yâ Musa! (A.S.) Sona âsi olup ana - babasinin arzusunu yerine getireni itaatkâr olarak yazarim. Fakat ana - babasina âsi olup da benim emrimi tutanlari âsi olarak yazarim.»

Söylendigine göre Hz. Yâkub (A.S.) Hz. Yûsuf (A.S)'un yanina girip de Hz. Yûsuf (A.S.) ayaga kalkmayinca Ulu Allâh ona söyle vahyetti, «Babani ayakta karsilamak kibrine mi dokunuyor? Izzet ve celâlim hakki için yemin ederek söylüyorum ki, soyundan peygamber getirmeyecegim.»

Peygamber'imiz (S.A.S.) buyuruyor ki:

«— Birinin, sadaka verirken ana - babasinin adına vermeye niyyetlenmesi gerekmez Çünkü ana - baba eger müslümansa verilen sadakanin ecri onlara gider, sadaka veren de ana - babasinin ecrinde hiç bir eksiklik görülmezsiniz onların ecri kedar ecir kazanir.»

Mâlik Ibni'Rabia buyurur ki;

«Bir gün Peygamber'imiz ile birlikte oturuyorken Seleme oğullarından biri huzura gelerek «Yâ Rasûlallah , ana - babamin ölümünden sonra onlara yapabilecegim bir iyilik keldimi» diye sorar.

Peygamber'imiz

«Evet, kaldı. Onlara duâ etmek, onların günahlarının afvedilmesini dilemek. Vermis oldukları sözleri yerine getirmek. Dostlarına yakınlık göstermek. Ana - baba tarafından olan yakınlar ile münâsebetleri devam ettirmek» diye cevap verdi.

Peygamberimiz (S.A.S.) buyuruyor ki:

«— En önemii evlâtlık görevlerinden biri, babanın ölümünden sonra babanın dostluklarına iyilik yapmaya devam ettirmektir.»

Yine Peygamber'imiz (S.A.S.) buyuruyor ki:

«— Evlâd üzerinde, anaya bakma hakkı, babaya göre iki kattır.»

Peygamber'imiz «Ananın duası, en çabuk kabul olan duadır» buyurur. Sahâbiier «Niçin, yâ Rasûlellah » diye sordular. Peygamber'imiz «Çünkü o evlâda rahim itibariyle babadan daha yakındır. Rahimin duası ise bosa çıkmaz» buyurdu.

Adamin biri «Kime iyilik edeyim, yâ Rasûlallah » diye sorar.

Peygamber'imiz «Ana - babana» diye buyurur.

Adam «Ana - babam yok» der.

Peygamber'imiz de «O zaman çocuğuna karsi iyi davran. Çünkü ana - babanın oldugu gibi çocuğunun da senin üzerinde hakkı vardır.»

Peygamber'imiz (S.A.S.) buyuruyor ki:

"Allah'in rahmeti, kendisine iyi bakması hususunda çocuğuna kolaylık gösterip onu yanlış davranışlar ile âsi olmaya sürüklemeyen baba üzerine olsun"

Peygamber'imiz (S.A.S.) buyuruyor ki:

«— Bir şey verirken çocuklarınız arasında eşitlik gözetiriz.»

Bir darbimeselde denir ki. «Çocuğun bir çiçektir, yedinci gününde açar, yedinci yaşında sana yardımcı olur. Bundan sonra ya düşmanın olur veya ortanın.

Hız. Enes'in rivayet erigine göre. Peygamberimiz (S.A.S.) buyuruyor ki:

«— Oğlan çocuğu yedi günlük olunca kurbanı kesilir, adı konur ve yıkanır. Altı yaşına girince eğitilmesine girilir. Dokuz yaşında yatağı ayrılır. Onüç yaşına varınca namaz kılmazsa tokatlanır. Onaltı yaşına gelince babası onu evlendirir. Sonra elinden tutarak ona «Seni eğittim, tahsilini yaptırdım, evlendirdim, dünyada senin fitnenden ve asirette de senin azabından Allah'a sığınırım» der.

Peygamber'imiz (S.A.S.) buyuruyor ki:

«— İyi eğitim ve güzel isim. çocuğun ana - babası üzerindeki haklarındandır.»

Peygamber'imiz (S.A.S.) buyuruyor ki:

«— Her oğlan veya kız çocuğun «akika kurbanı» karşılığında rehindir. Yedinci günü kurbanı kesilir ve sağı kesilir.»

Katade buyurur ki;

"Akika" Kurbanı kesilince yüzünden bir tutam alınarak can damarlarının karşısına tutulur, sonra çocuğun tepesine konur. Yünden iplik gibi kan akıncaya kadar durulur. Sonra çocuğun başı yıkanarak sağı kesilir.

Adamin biri İbni Mübârek'e gelerek çocuklarından biri şikâyet etti. İbni Mübarek adama «Ona hiç beddua ettiğin oldu mu?» diye sordu. Adam «Evet, oldu» diye cevap verdi. Bunun üzerine İbni Mübarek adama «O halde onu

bozan sensin» diye cevap verdi.

Çocuga karsi yumusak davranmak müstehaptir.

Akra Ibni Habis bir gün Peygamberimizi , torunu Hasan'i öperken görür ve «Benim on tane çocugum var, hiç birini bir gün öpmüs degilim» der. Bunun üzerine Peygamber'imiz

«Merhamet etmeyen, merhametle muamele görmez» buyurdu.

Hz. Ayse buyurdu ki; «Peygamber'imiz bir gün bana,

Üsame'nin yüzünü yika, dedi. Ben de tiksine tiksine yıkamaya başladım. Bunun üzerine Peygamber'imiz elime vurdu ve çocugu eline alip kendi yıkadi. Sonra onu öptü ve «Zeyit bize iyilik etti. Çünkü Zeyid'in kizi yoktu» buyurdu.

Bir gün Peygamber'imiz (S.A.S.) minberde iken torunu Hz. Hasan yere düşer.

Peygamber'imiz hemen asagi inerek onu kaldırir ve «Mallarınız ve çocuklarınız sizin hesabınıza birer imtihan vesilesidir» mealindeki âyeti okur.

Abdullah Ibni Seddad buyurdu ki;

«Bir gün Peygamber'imiz cemâate namaz kildiriyordu. Secdeye varınca Hz. Hüseyin boynuna bindi Peygamber'imiz secdeyi uzatti. Pesinde namaz kilanlar, bir sey oldu sandılar.

Namaz sona erince «Yâ Rasûlallah , secdeyi uzattın, biz de bir sey oldu sandık, dediler. Peygamber'imiz sahâbelere su cevabi verdi.

"Torunum beni binek yaptı. O hevesini alsın diye, hemen secdeden doğrulmak istemedim."

Peygamberimizin bu davranisinda su faydalar vardır:

- 1 — Allah'a yakınlık. Kulun Allah'a en yakın durumu secde halidir.
- 2 — Çocuga iyi davranmak ve yakınlık göstermek.
- 3 — Ümmetine öyle bir durumda nasıl davranilacagini öğretmek.»

Peygamber'imiz (S.A.S.) buyuruyor ki:

"Çocuk kokusu, cennet kokularındandır."

Yezid Ibni Muaviye der ki;

«Babam birini göndererek Ahnef Ibni Kays'i huzuruna çağirdi ve «Ya Ahnef, çocuk hakkındaki görüsün nedir» diye sordu. Ahnef de babama su cevabi verdi.

«Yâ emirelmü'minin; Onlar kalblerimizin meyvesi ve sirtimizin diregidir. Biz onlar için yumusak toprak ve gölgeleyici bir gök gibiyiz. Her yücelige onların araciligi ile yükselebiliriz.

Bir sey isterlerse ver. Öfkelenirlerse hosnutluklarını kazan ki, sevgilerini kazanasin ve sana olan bagliliklerini arttirasin. Üzerlerine çöken bir yük olma ki, varligindan bikip ölümünü özlemesinler ve sana yaklasmakta isteksiz davranmasinlar.»

Bunun üzerine Muâviye «Yâ Ahnef, sen içeri girdiginde Yezid'e karsi kin ve öfke ile dolu idim» dedi. Ahnef yanindan ayrilinca Yezid'e karsi olan öfkesi dindi, ona ikiyüz bin dirhem para ve ikiyüz takim elbise gönderdi.

Yezid de Ahnef'e yüz bin dirhem para ile yüz takim elbise gönderdi. Bu suretle bebesinden gelen hediyelerin yarisini vermis oldu.

91.Komşuluk Hukuku ve Fakirlere iyilik

Bilesin ki, komsuluk, islâm kardesliginin ötesinde haklar gerektirir. Buna göre müslüman komsu, her müslümanın haklari yaninda daha baska haklar tasir.

Peygamber'imiz (S.A.S.) buyuruyor ki:

"Üç türlü komsu vardır: Birinin bir, öbürünün iki, digerinin üç hakki vardır. Komsusu üzerinde üç hakki olan komsu, akrabadan olan komsudur. Onun biri müslüman olmaktan, digeri komsuluktan ve öbürü de akrabaliktan ileri gelen üç hakki vardır.

Komsu üzerinde iki hakki olan komsu müslüman olan komsudur. Onun komsusu üzerinde biri müslüman olmaktan, digeri de komsu olmaktan ileri gelen iki hakki vardır. Komsusu üzerinde tek hakki olan komsu da müslüman olmayan komsudur."

Peygamber'imizin müslüman olmayan komsuya da sirf komsudur diye hak tanidigini görüyorsun.

"Komsuna karsi iyi davran ki, müslüman olasin."

«— Cebrail (A.S), komsu hakkında bana o kadar ısrarlı tavsiyelerde bulundu ki, onu vâris ilân edeceğini sandım.»

«— Allâh'a ve âhiret gününe inanan kimse, komsusuna karsi iyi davranın.»

«— Komsusu zararindan emin olmadıkça kisi mü'min olmaz.»

«— Kiyamet Günü ilk defa komsular hesaplasacaktır. Komsunun köpeğine tas atmakla onu rahatsız etmiş olursun.»

Söylendigine göre, adami biri ibni Mes'ûd'a gelerek «Benim bir komsum var, beni rahatsız ediyor. Bana sövüyor ve sikinti çektiriyor.» diye sikâyet eder.

Ibni Mes'ûd da O'na; «Madem ki, o senin hakkında Allah'a karsi geliyor, sen var onun hakkında Allah'a itaat et» diye cevap verir.

Peygamber'imize bir kadın hakkında «Falan kadın gündüzleri oruç tutup geceleri nafile namaz kiliyor, fakat komsularını rahatsız ediyor» dediler. Peygamber'imiz

«O cehennemliktir» buyurdu.

Adamin biri Peygamber'imize gelerek komsusundan şikâyet etti.

Peygamber'imiz ona:

«Sabret» buyurdu. Fakat adam şikâyet etmeye devam edince üçüncü ve dördüncü keresinde ona «Eşyanı sokaga at» diye buyurdu.

Adam da öyle yaptı. Gelip geçenler adama «Neyin var diye sorunca «Onu komsusu rahatsız etti» diye cevap alıyorlardı. Bunun üzerine «Allâh'ın laneti komsusu üzerine olsun» diyorlardı. Çok geçmeden komsusu adama geldi ve «Eşyanı evine al, Allah'ın adına yemin ederim ki, bir gün seni rahatsız etmem.» dedi.

Zühri'nin bildirdiğine göre, adamin biri Peygamber'imize gelerek komsusundan şikâyetçi olduğunu söyledi. Peygamber'imiz mescid kapisinden

«Komsuluk kırkinci eve kadar uzar» diye ilân edilmesini emretti. Zühri bu konuda açıklama yaparak «Kırk ev bu tarafa doğru, kırk ev su tarafa doğru, kırk ev beriki tarafa doğru ve kırk ev de öteki tarafa doğru» diyerek dört yönü işaret etti.

Peygamber'imiz buyuruyor ki:

"Kadın, ev ve at bahsinde uğur ve uğursuzluk sözkonusudur. Kadının uğurlusu mehri ucuz, nikâhlanması kolay ve huyu iyi olanıdır.

Uğursuzu mehri pahalı, nikâhlanması zor ve huyu kötü olanıdır.

Evin uğurlusu geniş ve komsuları iyi olanı, uğursuzu dar ve komsuları kötü olanıdır. Atın uğurlusu yumuşak başlı ve iyi huylu olanı, uğursuzu serkes ve fena huylusudur."

Bilesin ki, komsuluk hakkı sadece komsuyu rahatsız etmemekle bitmez, onun eziyetine katlanmak da gerekir. Suna göre komsusunu rahatsız etmemek, komşu hakkını ödemeye yeterli değildir. Hatta komsunun eziyetine katlanmak da yetmez. Onun ile mutlaka iyi geçinmek, iyilik ve yardımda bulunmak gerekir.

Bildirildiğine göre Kiyamet Günü fakir komşu, zengin komsunun yakasına yapışarak «Yâ Rabb'î, bana neden yardım etmediğini ve neden kapisini yüzüme kapattığını bu adama sor» der.

Abdullah İbni Mukaffa Komsularından birinin binek hayvanı borcu karşılığında evini satılığa çıkarmak zorunda kaldığını duydu. Adam saçak komşusu idi. Haberi alınca «Eğer evini yok yere satarsa saçak komsulugu hakkını ödemiş olurum» diyerek evinin parası kadar adama para hibe etti ve «Evini satma»

dedi.

Marifet ehlerinden biri evinde fare olduğundan şikâyet eder, ona «Kedi edinseniz» derler. Adam su cevabi verir. «Korkarım ki, kedi sesini duyan fareler ürküp komşu evlere kaçarlar da o zaman kendi hesabıma istemediğim bir duruma onlar hesabına istemiş olurum.»

Baslıca komşuluk hakları şunlardır:

- 1 — Karşılınca selâm vermek.
- 2 — Onu lâfa tutmamak.
- 3 — Çok soru sormamak.
- 4 — Hastalığında ziyaretine gitmek.
- 5 — Basına bir musibet gelince onu teselli etmek ve derdine ortak olmak.
- 6 — Sevindirici bir olay karşısında onu tebrik ederek mutluluğuna katılmak.
- 7 — Kusurlarına göz yummak.
- 8 — Ayıplarını üstünkörü bir şekilde gözlemek.
- 9 — Duvarının üzerine mertek koymak suretiyle onu dara düşürmemek.
- 10 — Yalagina su dökmemek.
- 1 — Bahçesine çöp veya toprak dökmemek.
- 12 — Evine varan yollarını daraltmamak.
- 13 — Evine ne götürdüğünü tâkib etmemek.
- 14 — Açığa çıkan ayıplarını örtmek.
- 15 — Basına bir hal geldiğinde öfkesini dindirmek.
- 16 — Yokluğunda evine göz kulak olmak.
- 17 — Aleyhindeki sözlere kulak asmamak.
- 18 — Mahrem taraflarından gözlerini sakindirmek.
- 19 — Hizmetçisine ısrarlı gözler ile bakmamak.
- 20 — Çocuğu ile tatlı konuşmak.
- 21 — Dînî ve dünyevî konularda bilmediği noktalarda kendisini aydınlatmak.

Bunlara müslümanlar arası diğer hakları da eklemek gerekir.

Peygamber'imiz (S.A.S.) buyuruyor ki:

«— Komşu hakları nelerdir, biliyor musunuz? Yardım isteyince ona yardım

edersin. Desteklemene muhtaç oîursa onu destektersin. Borç isterse verirsin. Fakir duserse borcunu bagislarsin. Hastalanınca ziyaretine gidersin. Ölünce cenazesine katilirsin. Iyilikle karsilasirsa onu tebrik edersin. Basina bir belâ gelirse kendisini teselli edersin. Iznini almaksizin onunkinden daha yüksek bir ev yapip havasini kesmezsin. Meyva satin alinca içinden Ona hediye edersin, degilse satin aldiklarini evine gizlice götürsün, onun çocugu da görüp kiskanmasin diye çocugunun eline meyva verip disariya satmazsin. Eger pisen yemekten ona vermeyeceksen tencerenin kokusu ile onu rahatsiz etmezsin.

Komsu hakki ne demektir, biliyor musunuz? Nefsimi kudret elinde tutan Allâh adina yemin ederek söylüyorum ki, ancak Allah'in rahmetine mazhar olanlar komsu haklarinin üstesinden gelebilir.»

Mücahid buyurur ki; «Sir gün Abdullah ibni Ömer'in yanında idim. Bir kölesi koyun yüzüyordu. Abdullah, kölesine «Koyunun yüzmesi bitince etinden önce Yahudi komsumuza ver» dedi ve bu sözünü bir kaç kere tekrarladi.

Bunun üzerine kölesi ona kac keredir ayni seyi söylüyorsun» dedi. Abdullah da kölesine «Peygamber'imiz bize komsu hakkında o kadar ısrarla tavsiyede bulundu ki, onu bize vâris ilân edeceginden korktuk» diye cevap verdi.

Hisam der ki: «Hasan-ül Basrî kurban etinden Yahudi ve hiristiyanlara vermeyi mahzurlu görmezdi.»

Ebu Zerr buyurur ki;

«Dostum Allah Rasûlü (S.A.S.) bana tavsiyede bulunarak

«Tencere kaynatirken suyunu çok koy da komuslarin arasından bir âileye onun bir kismini ver» diye buyurdu.

92.İçki İçenin Cezası

Ulu Allah içki hususunda üç âyet indirdi. Birincisinde Ulu Allah (C. C.) buyuruyor ki:

Sana sarabi ve Meysir adli oyunu sorarlar. De ki, onlarda büyük bir günah, ayni zamanda insanlara fayda vardır. Fakat, günahlari faydalarından dana büyüktür.»

(Bakara - 219)

Bu âyet üzerine, kimi müstümanlar içki içmeyi birakirken kimileri de içmeye devam ettiler. Nihayet içlerinden biri ickili iken namaza durdu.

"Ey mü'minler! Sarhosken, ne söylediginizi bilinceye kadar ve cünüb iken de yolculuk haricinde gusûl edinceye kadar namaza yanasmayin!"

(Nisa - 43)

Bu âyet üzerine de yine bazı müstümonlar, daha içkiyi bırakırken diğer bazıları içmeye devam etti.

Bu arada bir gün Hz. Ömer içki içince deve çenesini kaldırıp Hz. Abdullah İbni Avf'in kafasına vurdu ve basını yarda. Sonra da Bedir şehidleri için ağlamaya başladı. Durum Peygamber'imize bildirilince çok gazablandı. Hemen yola çıktı. Abasinin etekleri yerde sürünerek Ömer'in yanına geldi ve eline bir şey alarak Hz. Ömer'e vurdu. Canı yanan Hz. Ömer «Allâh'm ve O'nun Rasûlü'nün gazabından Allah'a sığınırım» diye duâ etti.

Bunun üzerine su âyet geldi:

"Ey mü'minler! içki, kumar, tapınmaya mahsûs dikili taşlar ve fal okları sadece şeytan ismi olan birer pisliktir. Onun için bunlardan uzak durunuz ki, kurtulsa eresiniz.

Seytanın içki ve kumar ile üzerinizdeki maksadı aranıza düşmanlık ve kin sokmak, sizi Allah'ı anıp namaz kılmaktan alakoydurmaktır. Artık bunlara son vereceksiniz değil mi?"

(Maide - 90 - 91)

Âyeti duyan Hz. Ömer «Son verdik, son verdik» diye haykırdı.

İçkinin haram olduğunu belirten hadislerle gelince Peygamber'imiz {S.A.S.} buyuruyor ki:

«— Devamlı içki içenler cennete giremezler.»

Peygamber'imiz (S.A.S.) buyuruyor ki:

«— Putlara tapmaktan sonra Allâh'in bana ilk yasakladığı davranışlar, teki içmek ve insanlar ile alay etmektir.»

Peygamber'imiz (S.A.S.) buyuruyor ki:

«— Dünyada biraraya gelerek içki içenleri Allah cehennemde de bir araya getirir. Cehennemde biraraya gelen içki arkadaşları karşılıklı birbirlerini suçlayarak birbirlerine «Allâh cezani versin, bu yola beni sürükleyen sensin» derler. Suçlanan kimse de aynı ithami karşındakine yöneltir.»

Peygamber'imiz (S.A.S.) buyuruyor ki:

«— Kim dünyada içki içerse Allâh ona Kiyamet Günü koyu zehirden bir içecek içirir. Öyle ki, daha içmeden yüzün derisi ve eti kavrulup su kabına akar. İçince de derisinin ve adalelerinin tümü dökülür. O kadar ki, diğer cehennemlikler ondan tiksiniyorlar.

Beni dinleyin. İçkiyi içen, içki elde etmek üzere üzüm siktiren, sikan, tasiyan, tasitan ve parasını kullanan kimse günaha ortaktır. Eger tevbesiz ölürler ise dünyada içtikleri her yuduma karşılık cehennemden kanlı - irinli suyundan onlara içirmek Allâh'in kesin kararıdır.

Beni dinleyin. Her sarhosluk veren madde haramdır. Her alkollü içki haramdır.»

İbni Ebû Dünya bir sarhos ile karsilasir. Adam avucuna isemis, sidigi ile abdest alır gibi yüzünü yıkamaktadır. Bu arada su sözleri mirildanir. «İslâmi nûr ve suyu temizleyici olarak yaratan Allâh'a hamdolsun!»

Söylendigine göre. Abbas İbni Mirdas'a câhiliye devresinde «Niçin içki içmiyorsun? Vücûdunu isitir» derler. O da su cevabi verir. «Cehaleti elime alıp karnima indirmek istemem. Gündüz kavmimin reisi iken gece onların sefili olmaya razı değilim.»

Beyhakî'nin, İbni Ömer'den rivayet ettiğine göre. Peygamber'imiz (S.A.S.) buyuruyor ki:

«— Kötülüklerin anası olan içkiden uzak durunuz. Çünkü sizden önceki devirlerde yaşamış biri vardı. İnsanlardan uzak, kendi kösesinde Allâh'a ibâdet ederdi. Bir kadın ona tutuldu. Hizmetçisini göndererek «Seni sâhid olmak için istiyoruz» diye onu evine çağırdı.

Eve girince geçtiği kapıların ardından bir bir kapatarak oturmakta olan alimli bir kadının yanına götürüldü. Yanında oğlan bir köle ile bir fiçi içki vardı. Adami görünce ona «Seni şahidlik için çağırmadık. Ya su oğlanı öldürmek, ya benim ile yatmak veya su içkiden bir kadeh içmek için çağırdık. Eğer hiç birini kabul etmezsen, sana iftira atar, seni rezil ederim» dedi.

Adam önüne çıkan üç kötülükten birini işlemeyen kurtulamayacağını anlayınca kadına «Bana bir kadeh içki ver» dedi. Kadın kendisine dolu bir kadeh verdi. Kadehi içince kadına «Bir daha doldur» dedi. Onu da içince yenisini, yine yenisini içti. Sonunda hem kadının irzina gecti ve hem de oğlanı öldürdü.

İçkiden uzak durunuz. Çünkü, Allah'a yemin ederim ki, insanın kalbinde içki düskünlüğü ile îmân birarada barınmaz. Biri diğerini mutlaka kovar.»

Ahmed İbni Hambel ve İbni Hibban'ın. İbni Ömer'den rivayet ettiğine göre, Peygamber'imiz (S.A.S.) buyuruyor ki:

«— Adem (A.S.) yeryüzüne indirilince melekler, «Yâ Rabb'i! Bizler sana hamdederek seni noksanlıklardan tenzih eder ve seni takdir ederken sen yeryüzüne kargasalık çıkarıp kan döken birini mi halife yapıyorsun?» derler. Ulu Allah (C.C)

«Ben, sizin bilmediğinizi bilirim» diye buyurunca melekler yine «Ey Rabb'imiz, biz sana ademoglundan daha çok bağlıyız.» derler.

(Bakara - 30).

Bunun üzerine Ulu Allâh «iki melek getirin, bakalım nasıl davranacaklar» diye buyurur. Melekler «Ey Rabb'imiz, Harut ile Marutu seçiyoruz» derler.

Ulu Allah, ikisine «Yeryüzüne ininiz» diye buyurur. Onlar da inerler. Çiçeklerden biri güzel kadın kiligina sokularak karsılarına çıkarılır, hemen

yanina sokularak onunla yatmayi teklif ederler. Kadin onlara «Sirk ifade eden su cümleyi dilinizden duymadikça hayir» diye cevap verir. Onlar da «Hayir, bizler hiç bir zaman Allah'a sirk kosmayiz» diye karsilik verirler.

Bu cevapleri üzerine kadin yanlarindan ayrilir. Sonra onunla yeniden karsilasirlar. Yaninda bir bebek tasimaktadır. Hârut ile Mârut yine kadindan kendilerine teslim olmasini isterler. Kadin «Bu bebegi öldürmedikçe olmaz» diye cevap verir. Onlar da «Hayir, Allah adina yemin ederek söylüyoruz ki, biz hiç bir zaman onu öldüremeyiz» diye cevap verirler.

Bunun üzerine kadin yine gözlerden kaybolur. Az sonra elinde bir kadeh içki ile geri döner. Yine ondan kendilerine teslim olmasini isterler. Kadin «Su kadehteki içkiyi içmedikçe olmaz» der. İçkiyi içerler. Sarhos olunca hem kadinin irzina geçerler, hem de çocuğu öldürürler.

Ayilinca, kadin onlara «Allah'a yemin ederim ki, sarhos olunca daha önce reddettiginiz günahların her ikisini de islediniz» der. Bunun üzerine

Allah tarafından ya dünyada veya âhirette yaptıklarının cezasini çekmeyi tercih etmeye çağirilir ve dünya cezasini tercih ederler.»

Ümmü Seleme buyurur ki:

«Bir gün kizim rahatsızlandı. Ona ilâç hazırlamak üzere bir tavaya hurma suyu siktim. Hurma suyu kaynarken Peygamber'imiz içeri girdi.

«Ya Ummü Seleme, bu nedir» diye sordu. O'no kizima ilâç hazırladığımı söyledim. Sunun üzerine bana «Ulu Allah ümmetimin sifasına, haram kildigi şeyi vesile etmez» buyurdu.

Anlatıldığına göre Ulu Allah, içkiyi haram kilinca ondaki faydaları da gidermiştir.

93.Peygamberimizin (S.A.S.) Mi'râc'ı

Buhâri'nin, Katede'den, O'nun da Enes İbni Mâlik'den (R. Anhum) O'nun da Mâlik Bin Sasa'dan rivayet ettiğine göre. Peygamber'imiz (S.A.S.) Mescid-i Haram'dan Mescid-i Aksa'ya götürüldüğü geceyi şöyle anlatti:

«— Bir ara ben Hatim'da (İbni Mâlik «belki de Hicir'da yaninda» diyor) uzanmiskem yanima biri (Cebrail (A.S)) geldi. (İbni Mâlik «aynen böyle dedi ve ben de söyledigini kulagimla duydum» der) suradan suraya gögsümü yarı (İbni Mâlik «yanimda oturan Carud'a, ne demek istiyor, diye sordum. Girtlagindan gögsünün altina kadar, diye cevap verdi» der) kalbimi çıkardı.

Sonra bana îmân dolu altın bir tas getirilerek onunla kalbimi yıkadı.

Arkasından kalbimi yerine koyarak göğsümü eski haline getirdi.

Arkasından önüme beyaz renkli, katirdan küçük ve esekten iri bir binek hayvani getirildi. (Carut, Enes İbni Mâlik'e «O Burak'tır» dedi. Enes de «evet» dedi.) Her adimini, görüs mesafesinin ilerisine atıyordu.

Bu hayvana bindirildim. Cebrail (A.S) beni yanına alarak yola çıktı. Birinci kat göge varınca kapının açılmasını istedi. «Kim o» dediler. «Cebrail (A.S)» diye cevap verdi. «Yanında kim var» dediler. «Muhammed (S.A.S.) dedi. «Kendisi Allah Rasûlü müdür» diye sordular. Cebrail (A.S) «evet» dedi. Bunun üzerine «o halde hoş geldi, geldiğine ne iyi etti» dediler ve kapı açıldı.

içeri girince Hz. Adem (A.S.) ile karşılaştım. Cebrail (A.S) «Bu, atan Adem (A.S)' dir» dedi ve ona selâm verdi. Ben de selâm verdim. O da selâmimi aldı ve bana «Ey sâlih oğul ve salih peygamber, hoş geldin» dedi.

Arkasından Cebrail (A.S) beni yukarıya çıkarmaya devam ederek ikinci kat göge vardı. Kapının açılmasını istedi. «Kim o» dediler. «Cebrail (A.S)» dedi. «Yanında kim var» dediler. «Muhammed» (S.A.S.) dedi. «Kendisi peygamber midir» diye sordular. Cebrail (A.S) «evet» dedi. Bunun üzerine «ne iyi etti de geldi, hoş geldi» diyerek bize kapıyı açtılar. İçeri girince teyze çocukları olan Yahya (A.S) ve İsâ (A.S.) ile karşılaştım. Cebrail (A.S) «Bunlar Yahya (A.S) ve İsâ» (A.S.) dir, onlara selâm verdi. Arkasından ben de kendilerine selâm verdim. Selâmimi alarak bana «Ey sâlih kardeş ve sâlih peygamber, hoş geldin» dediler.

Sonra Cebrail (A.S) beni yukarı çıkarmaya devam ederek üçüncü kat göge vardı. Kapının açılmasını istedi. «Kim o» dediler. «Cebrail (A.S)» dedi. Yanında kim var? dediler. Cebrail (A.S) «Muhammed» (S.A.S.) dedi. «Kendisi peygamber olarak gönderildi mi» diye sordular. Cebrail (A.S) «evet» diye cevap verdi. Bunun üzerine «ne iyi etti de geldi, hoş geldi» diyerek bize kapıyı açtılar. İçeri girince «Yûsuf (A.S) ile karşılaştım. Cebrail (A.S) «Bu Yûsuf (A.S.) dir dedi ve ona selâm verdi. Arkasından ben de selâm verdim. Selâmimi alarak «Ey sâlih kardeş ve sâlih peygamber, hoş geldin» dedi.

Sonra Cebrail (A.S) beni yukarıya çıkarmaya devam ederek dördüncü kat göge vardı. Kapının açılmasını istedi. «Kim o» dediler. «Cebrail (A.S) dedi. «Yanında kim var» dediler. Cebrail «Muhammed» (S.A.S.) dedi. «Kendisi peygamber oldu mu» diye sordular. «Evet» dedi. Bunun üzerine «ne iyi etti de geldi, hoş geldi» diyerek bize kapıyı açtılar. İçeri girince İdris (A.S.) ile karşılaştım. Cebrail (A.S) «Bu İdris» (A.S.) diyerek ona selâm verdi Ben de kendisine selâm verdim. Selâmimi alarak «Ey sâlih kardeş ve sâlih peygamber, hoş geldin» dedi.

Sonra Cebrail (A.S) beni yukarı çıkarmaya devam etti. Nihayet beşinci kat göge vardı. Kapıyı açmalarını istedi. «Kim o» dediler. «Cebrail (A.S) dedi. «Yanında kim var» dediler. Cebrail (A.S) «Muhammed» (S.A.S.) dedi. «Kendisi peygamber oldu mu» diye sordular. Cebrail (A.S) «evet» diye cevap verdi. Bunun üzerine «ne iyi etti de geldi, hoş geldi» diyerek bize kapıyı açtılar. İçeri

girince Harun (A.S.) ile karsilastim. Cebrail (A.S) «Bu Harun» (A.S.) diyerek ona selâm verdi Ben de kendisine selâm verdim. Selâmimi alarak «Ey sâlih kardes ve sâlih peygamber, hos geldin» dedi.

Sonra Cebrail (A.S) beni yukari çikarmaya devam ederek altinci kat göge vardi. Kapiyi açmalarini istedi. «Kim o» dediler. «Cebrail (A.S)» dedi. «Yaninda kim var» dediler. Cebrail (A.S) «Muhammed» (S.A.S.) dedi. «Kendisi peygamber midir» diye sordular. Cebrail (A.S) «evet» diye cevap verdi. Bunun üzerine «ne İyi etti de geldi, hos geldi» diyerek bize kapiyi açtilar, içeri girince Musa (A.S.) ile karsilastim. Cebrail (A.S) «Bu Musa» (A.S.) diyerek ona selâm verdi. Ben de kendisine selâm verdim. Selâmimi alarak «Ey sâlih kardes ve sâlih peygamber, hos geldin» dedi. Yanindan ayrilince aglamaya basladi. «Niye agliyorsun» diye sordular. Onlara «Agliyorum. Çünkü benden sonra peygamber olarak gönderilen bir genç'in ümmetinden benim ümmetime göre daha çok sayida insan Cennete girecek» diye cevap verdi.

Sonra Cebrail (A.S) beni yukari çikarmaya devam ederek yedinci kat göge vardi. Kapiyi açmalarini istedi. «Kim o» dediler. «Cebrail (A.S)» dedi. «Yaninda kim var» dediler. Cebrail (A.S) «Muhammed» (S.A.S.) dedi. «Kendisi peygamber midir» dediler. Cebrail (A.S) «evet» dedi. Bunun üzerine «ne iyi etti de geldi, hos geldi» diyerek bize kapiyi açtilar. İçeri girince Ibrahim (A. S.) üe karsilastim. Cebrail (A.S) «Bu atan Ibrahim» (A.S) dir diyerek ona selâm verdi. Ben de kendisine selam verdim. Selâmimi alarak «Ey sâlih ogul ve sâlih peygamber, hos geldin» dedi.

Sonra «Sidret-ül Münteha» ya çikarildim. Oranin Sidir agacinin meyvalari, Hecir bölgesinin testileri iriliginde ve yapraklari do fil kucaklari büyüklüğünde idi.Cebrail (A.S) «Bu Sidret-ül Münteha» dir dedi.

Orada ikisi gizli ve ikisi görünürde akan dört irmak île karsilastim. Cebrail (A.S)'e «Bunlar nedir» diye sordum. «Gizli akanlari, iki cennet nehri, açıkta akanlari da Nil ve Firat nehirleridir» dedi.

Sonra bana «Beyt-ül Mamur» gösterildi. Her gün oraya yetmis bin melek giriyordu. Arkasindan önüme biri sarap, biri süt ve öbürü de bal dolu üç kâse getirildi. Ben süt dolu kaseyi tercih ettim. Cebrail (A.S) «Süt senin ve ümmetinin fitratini temsil eder» dedi.

Sonra ümmetime günde elli vakit namaz farz kilindi. Dönerken Musa'ya (A.S.) ugradim. «Sana ne emir verildi» dedi. «Günde elli vakit namaz» dedim. «Ümmetin günde elli vakit namaz kilamaz. Allâh'a yemin ederim ki, senden önce insanlari denedim. Israilogullari ile çok ugrastim. Rabb'ine dön ve ümmetine verdigi bu görevi hafifletmesini iste» dedi. Geri gittim, Allâh benden on vakit düşürdü. Musa'ya (A.S) vardim, ayni sözleri söyledi. Geri gittim, Allâh on vakit daha düşürdü.

Musa'ya (A.S.) vardim, ayni sözleri söyledi. Geri gittim. Allah benden on vakit daha düşürdü. Musa'ya (A S.) yine vardim, ayni sözleri söyledi. Geri döndüm, Allah benden on vakit daha düşürdü. Yine Musa'ya (A.S) vardim, ayni sözleri

söyledi.

Geri gittim, günde bes vakit namaz emrinî aldım. Musa'ya (A.S) gelince «Sana ne emredildi» diye sordu. «Günde bes vakit namaz emri aldım» dedim. «Ümmetin günde bes vakit namaz kılamaz. Ben senden önce insanları denedim, İsrailoğulları ile çok uğraştım. Geri dön ve Allâh'dan ümmetinin görevini hafifletmesini iste» dedi. Ben «Rabb'imden üstüste hafifletmesi için dilekte bulundum, artık utanır oldum. Ben bu kadarına raziyim, bunu kabut ettim» diyerek Musa'nın (A S.) yanından ayrılınca bana «Kullarıma gereken hafifletmeyi yaparak farzımı kesinlikle yürürlüğe koydum» diye bir ses geldi.

94.Cum'anin Faziletleri

Bilesin ki, Cum'a Günü, Allâh'in kendisi ile İslâm'i yücelttigi ve müslümanlara mahsus büyük bir gündür.

Ulu Allah (C.C.) buyuruyor:

«— Ey mü'minler! Cum'â Günü namaza çağrılınca alis - verisî bırakarak hemen Allah'i zikretmeye kosun. Böyle davranabilerseniz, sizin için daha hayirlidir.»
(Cuma - 9)

Görülüyor ki, Ulu Allah Cum'â Namazı sırasında dünya işleri ile, daha doğrusu Cum'â Namazına kosmaktan olakoyacak her şeyle ilgilenmeyi yasaklamaktadır.

Peygamber'imiz (S.A.S.); buyuruyor ki:

«— Hiç şüphesiz. ulu Allah size bu gün ve buraya Cum'âyi farz kılmıştır.»

Yine Peygamber'imiz (S.A.S.) buyuruyor ki:

«— Özürsüz olarak üç Cum'â terkedenin kalbini Allâh mühürler.»

Baska bir rivayete göre. hadîsin son kısmı

«... O kimse İslâm'i arkasına atmış olur» seklindedir.

Adamin biri İbni Abbas'a ömründe hiç Cum'aya gitmeksizin ve hiç bir namazı cemâatle kalmaksizin ölen kimsenin durumunu sordu, İbni Abbâs "O cehennemliktir" cevap verdi. Fakat adam aldığı cevaptan tatmin olmayarak bir ay boyunca çeşitli kereler İbni Abbâs'a bas vurarak aynı meseleyi sordu ve her defasında «O cehennemliktir» cevabını aldı.

Bildirildiğine göre, kitab ehli müsriklere (Hıristiyan ve Yahudilere Cum'a Günü verildi. Fakat hakkında anlaşmazlığa düşünce onlardan alındı. Sonra Allâh, o günü bize hidâyet etti, o günü bu ümmete bırakarak bizlerin bayramı yaptı. Bu ümmet ona ilk ve asil sahip olanlardır. Bu konuda kitab ehli sonra gelir.

Peygamber'imiz (S.A.S.) buyuruyor ki:

«— Cebrail (A.S.) bana geldi. Elinde bembeyaz bir ayna vardı. «Bu Cum'adır.

Rabb'in onu Sana ve Senden sonra ümmetine bayram olsun diye farz kildi» dedi.

Ben «Bizim için onda ne var» diye sordum. Cebrail (A.S.) dedi ki. «Sizin için onda hayirli bir ân vardır ki; kim o anda hayirli bir sey dilerse Allâh (CC.) diledigini mutlaka verir. Yahud bir seyden korunmasini isterse Allâh onu o korktugu seyden korur. Bizce O, günlerin en kiymetlisidir. Biz, âhirette ona «Yevm'ül - Mezid» deriz.

Ben: Rabbin neden kendisine Cennette miskten daha hos kokulu olan bir ova seçmistir.» dedim. Cum'â Günü olunca yüceliklerden inerek Kürsi'sini sereflendirir ve oradakilere cemâlini gösterir de onlar da Onu görürler» dedi.

Peygamber'imiz (S.A.S.) buyuruyor ki:

«— Günes altındaki günlerin en hayirlisi Cum'a Günü'dür. Adem, (A.S.) o gün yaratilmis, o gün Cennet'e girmis, o gün yeryüzüne indirilmis, o gün tevbesi kabul edilmis, o gün ölmüştür. Kiyamet de o gün koopacaktır. Meleklerin gökte taktigi isme göre Allâh'in katinda Yevm'ül - Mezid» dir. Cennet'te Allah'in (CC.) cemâli o gün görülecektir.»

Hadiste bildirildigine göre

Ulu Allah her Cum'a günü, altiyüz bin kisi cehennemden âzâd eder.

Enes Ibni Mâlik'in rivayet ettigine göre. Peygamber'imiz (S.A.S.) buyuruyor:

"Cum'â Günü iyi geçince diger günler de iyi geçer."

Peygamber'imiz (S.A.S.) buyuruyor ki:

«— Cehennem her gün zevalden önce öğle vakti girmek üzere iken yeniden tutusturulur Cum'â hariç, o sirada namaz kilmayiniz. Çünkü Cum'â Günü'nün tamamı namaz oldugu için cehennem o gün hiç tutusturulmaz.»

Kâ'b-ul Ahbâr buyurur ki;

«Ulu Allah beldeler içinde Mekke'yi, aylar içinde Ramazan'i, günler içinde Cumâ'yi ve geceler içinde Kadir gecesi'ni üstün kilmistir.»

Söylendigine göre. Cum'â günü, kuslar ve böcekler oralarında karsilasınca «Selâm, selâm, ne iyi gün» derler.

Peyganber'imiz (S.A.S.) buyuruyor ki:

«— Cum'â Günü veya gecesi ölene Allâh şehid mükâfati yazar ve onu kabir fitnesinden korur.»

95.Kadının, Kocası Üzerindeki Hakları

Kadınların kocaları üzerinde bir çok hakları vardır. Başlıcaları, erkeklerin kadınlara karşı iyi huylu olmaları ve akılca noksan olmalarını hesaba katarak onlara merhamet olsun diye eziyetleri katlanmaktır.

Allah Teâlâ (C.C.) buyuruyor ki:

"Ey müminler! Kadınlara zorla mirasçı olmanız ve kendilerine vermiş olduğunuz mehrin bir kısmını elde etmek için onlara baskı yapmanız helâl değildir. Meger ki, arayı açacak bir fuhus irtikâp etmiş olsunlar. Onlar ile iyi geçininiz. Eğer hosunuza gitmemişlerse, olabildi ki, hosunuza gitmeyen bir şeyde Allâh bir çok hayır takdir etmiş olur."

(Nisa Sûre-i Celilesi: 19)

Ulu Allah (C.C.) buyuruyor ki: *.

"(Bir kadından bosanıp başka bir kadın ile evlenirken) ilk esinize verdiğinizi nasıl alırsınız ki, birbirinize kaynastınız. Üstelik kadınlar sizden ağır söz aldılar."

(Nisa Sûre-i Celilesi: 21)

Yine Ulu Allah (C.C.) buyuruyor ki:

«— Allah'a hiç bir şeyi ortak kosmaksızın O'na kulluk ediniz. Ana-babaya, yakınlarla, yetimlere, yoksullara, yakın komsuya, uzak komsuya, esinize, yolda kaimslara ve eliniz altındakilere karşı iyi davranın. Hiç şüphesiz Allah Teâlâ, kendini beğenmiş ve böbürlenmiş kimseleri sevmez»

(Nisa - 36)

Peygamber'imiz ölürken son olarak üç şeyi vasiyyet etti. Konuşurken peltelesen dili sonunda sustu, şöyle buyuruyordu:

«— Namaza, namaza. Elinizin altındakilere.. Onlara güçlerinin üzerinde yük yüklemeyin. Kadınlar hakkında Allâh'dan korkun, Allâh'dan korkun.. Onlar sizin elinize düşen birer esirdir.. Onları Allah'ın emâneti olarak alınız.. Avret yerleri Allah'ın buyruğu uyarınca size helâl oldu...»

Peygamber'imiz (S.A.S.) buyuruyor ki:

"Kadının huysuzluklarına sabırla katlanan erkeklere Ulu Allah, karşılaştığı belâlara katlanan Eyyûb (A.S.)'e verdiği mükâfati verir. Kocasının huysuzluklarına katlanan kadınlara da Firavun'un karısı Âsiye'ye (A.S.) verdiği sevabi verir.»

Bilesin ki, kadına iyi huylu olmak sadece ona karşı fena davranmamak değil, ondan karşılaştığı sıkıntılara katlanmak hattâ Peygamber'imizi nümûne alarak taskin ve sınırlı anlarında yaptığı gibi; onlara karşı yumuşak davranmaktır. Peygamberimizin esleri, bozan O'nun sözlerine karşılık verirlerdi. Hattâ zaman zaman içlerinden bazıları. O'nunla aksama kadar bir gün küs kalırlardı.

Bir gün Hz. Ömer'in esi kendisine sözle karsilik verince Hz. Ömer esine «Bana karsi mi koyuyorsun» dedi. Esi de «Peygamberimiz senden daha üstün oldugu halde ona bile esleri karsilik veriyor» dedi. Hz. Ömer «Eger Hafsa Peygamber'imize karsi koyuyorsa aldandi ve yandi» dedi. Arkasindan kizi Hafsa'ya Peygamber'imize sözle karsilik vermemeyi telkin ederek «Sen Ebû Bekir' in kizma bakip, Peygamber'e sözle karsilik verme. O, peygamber'imizin sevgilisidir» dedi.

Anlatildigina göre, baska bir sefer de Peygamber'imizin eslerinden birisi O'nun gögsüne vurdu, bunun üzerine kadinin annesi onu davranisindan vazgeçirmeye çalismis, fakat Peygamber'imiz «Birak onu, onlar daha ilerisine gidiyorlar» buyurmus.

Diger bir seferinde Peygamber'imiz Hz. Ayse ile tartismisti, oraya Hz. Ebû Bekr'i hakem koymuslar. Hz. Ebû Bekr Peygamber'imiz Hz. Ayse'ye «Sen mi konusacaksin, yoksa ben mi konusayim» diye sorunca Hz. Ayse O'na «Sen konus, fakat sadece dogruyu söyle» diye cevap verdi. Bu söze sinirlenen Hz. Ebû Bekr kizina sert bir tokat atarak agzini kanatti ve ona «Ey nefsinin dostu! O dogrudan baska bir söz söyler mi ki» dedi. Hz. Ayse de Peygamber'imize siginarak. O'nun arkasina geçti Peygamber'imiz de Ebû Bekr'e «Seni bunun için çagirmamistik ve böyle yapmani istememistik» dedi.

Bir defasinda da Hz. Ayse öfke içinde Peygamber'imize «Sen kendinin peygamber oldugunu da söylüyorsun daha! dedi. Peygamber'imiz bu söze gülümsedi ve yumusak huyluluk ile gönül genisligi ile katlandi.

Peygamber'imiz Hz. Ayse'ye

«Ben senin öfkeli ve hosnut anlarini ayird edebiliyorum» dedi. Hz. Ayse «Nasil anliyorsun» diye sordu.

Peygamber'imiz «Hosnutken «Muhammedin (S.A.S.) Rabb'i hakki için hayir» dersin. Buna karsilik öfkeli iken «Ibrahimin (A.S.) Rabb'i hakki için hayir» dersin, buyurdu. Hz. Ayse de Peygamber'imize «iyi bildin, kizinca adini anmiyorum.» dedi.

Söylendigine göre. Islâm'da ilk sevgi Peygamber'imiz ile Hz. Ayse arasindaki sevgidir. Peygamber'imiz O'na

«Ebû Zer (R.A.) Ümmü Zerr'e karsi ne ise. Ben senin için oyum. Su farkla ki, ben seni bosamam» buyurdu.

Peygamber'imiz diger eslerine de söyle buyururdu.

«Beni Hz. Ayse (R. Anha) konusunda üzmeysin, çünkü Allah'in adina yemin ederek söylüyorum ki, onunkinin disinda, hiç bir esimin yataginda iken bana vahiy inmis degildir.»

Enes Ibni Mâlik buyurur ki;

«Peygamber'imiz kadnlara ve çocuklara karsi insanlari en sefkatlisi idi.

Erkegin karisina karsi görevlerinden biri de nese, saka ve oynasma ile kadinin karsilastigi sikintilari gidermektir. Çünkü böyle davranmak onların gönlünü hoş edecek en geçerli yoldur.

Peygamber'imiz esleri ile sakalasir, davranis ve tutumlarında onların anlayis seviyesine inerdi. Hatta bildirildigine göre Hz. Ayse (R. Anha) ile arasında kosular düzenler, bazan biri, bozan da öbürü kazanirdi. Peygamber'imiz kazanınca «Bu, senin kazandigin filân kosunun karsiligidir» diye buyururdu.

Bildirildigine göre. Peygamber'imiz insanlar arasında kadınlara karsi en müsfik olanı idi.

Hz. Ayse der ki!

«Bir Asure Günü gülen, oynasan, zenci ve zenci olmayanlardan biraraya gelmiş bir oyuncu gurubun gürültülerini duydum. Peygamber'imiz bana

«Onların oyunlarını görmek ister misin» dedi. «Evet» dedim. Bunun üzerine Peygamberimizin çağrısıyla evin önüne geldiler. Peygamber'imiz kapiya geldi, ovucunu kapiya dayadi, elini uzatti, ben de çenemi O'nun koluna dayadim ve disardan oynayanları seyretmeye koyuldum. Peygamber'imizin bir kaç defa «Artık yeter mi?» demesine rağmen ben de iki üç kere O'na «Sus, konuşma dedim. Nihayet yine «Artık yeter mi demesi üzerine «Evet» dedim de oyunculara gitmelerini söyledi, onlar da çekip gitti.»

Peygamber'imiz (S.A.S.) buyuruyor ki:

«— İmani en olgun mü'minler, huyu en güzel olan ile esine karsi en tatli davrananlardır.»

Peygamber'imiz (S.A.S.) buyuruyor ki:

«— En iyiniz eslerine karsi en iyi davrananınızdır. Ben, içinizde eslerine karsi en iyi davrananınızım»

Hz. Ömer bütün sertliğine rağmen buyurur ki; «Erkegin ailesi içinde çocuk gibi olması ve gerektiği zaman erkekliğini ortaya koyması gerekir.»

«Ulu Allah (C.C) burnu havada ve huysuz kimselerden nefret eder» mânâsına gelen hadisi izah ederken, burada esine karsi sert davranan kendini beğenmişlerin ikaz edildiği ileri sürülmüştür.

Ayrıca «Kaba, hirçin ve sonra da alçak (kimselere uyma)» mealindeki âyette geçen «kaba» deyiminden «Esine karsi kati kalbi olanın kaba sözlerinin kastedildiği ileri sürülmüştür. (Kalem - 13).

Peygamber'imiz dul bir kadın ile evlenen Cabir'e

«Bir kız ile evlenseydin der, onunla o da seninle oynasirdi» buyurdu.

Bedevi bir kadın, kocasının ölümü dolayısıyla söyle der; «Allah adına yemin ederim ki, o evde güler yüzlü, disarda az konuşan, bulduğunu yiyen ve

kaybolanin hesabini sormayan bir adamdi.»

Kedinin kocasi üzerindeki diger bir hakki da sakalasmada, iyi huyluluk ve uyarililikla kadinin huyunu bozacak, onun gözündeki itibârini büsbütün kaybedecek bir asiriliga düsmeden ölçüyü muhafaza etmeyi bilmesi, kötü bir davranis karsisinda itidal ve vakarini elden birakmaması, kesinlikle kötülüğe kapi açilmasini kolaylastirmaması, Islâm ile ve insanlikla uyusmayan hareketler karsisinda kükremeyi ve onlara karsi koymayi bilmesidir.

Hasan-ül Basrî buyurur ki;

«Allâh adina yemin ederek söylüyorum, karisinin her arzusuna uyan erkegi Allâh, Cehennem'e atar»

Hz. Ömer buyurur ki; "Kadınların arzularına karsi durunuz, çünkü onların arzularına karsi durmada bereket vardır."

Bir halk sözü «Kadınlara danisin, fakat dediklerini yapmayın» der.

Peygamber'imiz

«Karisina köle olan mahvolur» buyuruyor.

Peygamber'imizin böyle buyurmasının hikmeti sudur:

Erkek karisinin arzularına uyunca, onun kölesi olur ve mahvolur. Çünkü, Ulu Allah erkegi kadına hâkim kilmisken, böyle bir koca kendini karisinin boyunduruguna teslim etmis oluyor, böylece de isi tersine çevirmis. ilâhi hükmü ters yüz etmis ve seytena itâat etmis olur.

Nitekim Ulu Allah, seytanin yoldan çıkarici azmini naklederek buyuruyor ki:

«— Allah (CC.) onu (seytani) rahmetinden kovunca (Seytân) dedi ki, «Mutlaka kulların üzerinde belirli bir pay edineceğim.

Onları saptıracak, boş kuruntuların tutkusuna yakalatacak, üzerlerinde nüfuz kuracağım da davalarının kulaklarını yaracaklardır. Yine onlar üzerinde nüfuz kuracağım da Allah'ın yaratılış hikmetini değıstireceklerdir» Kim Allah'i bırakarak seyteni efendi edinirse, hiç şüphesiz, apacık şekilde hüsrana ugramıştır»

(Nisa - 118-119)

Erkeğin, sözüne uyulan taraf olması gerekir. Karsi tarafa uyan kimse olmak, onun yaratılış hikmetine ters düşer. Çünkü Ulu Allâh;

«Erkekler, kadınlar üzerine hâkimdirler.»

(Nisa - 34) buyurarak erkeğin hâkimiyetini belirtirken; "Kapının yanında kadının efendisi iîe karsilastılar." tecündeki âyette erkeğin kadirim efendisi olduğunu bildiriyor (Yusuf - 25) Buna göre efendi, köle haline gelince Allah'ın nimetine karsi nankörlük edilmiş demektir.

Kadının nefsi de, senin nefsin gibidir. Onun dizginini biraz gevsetirsen. Seni

uzaklara sürükleyip götürür. Eger yularini bir parça gevsetirsen, seni bir arsin öteye çeker. Buna karsilik eger onun dizginine hakim olur, sikilacak yerde avucunda simsiki tutarsan ona hakim olursun.

Imam-i Safiî buyurur ki;

«üç kimseye sen iyi davrandikça sana ihanet ederler. Sen onlara ihanet edersen, onlar sana karsi iyi davranir: Kadın, hizmetçi ve sefil insân»

Imâm-i Safii , bu sözü ile sertligi yumusaklikla ve aciligi tatlilikla atbasi yürütmeyen katiksiz bir iyiligi kasdetmektedir.

96. Erkeğin Karısı Üzerindeki Hakları

Bu mevzuda söylenebilecek olan sözün özü sudur:

Nikâh bir çesit bagliliktir; Kad:n erkegin canyesidir. Buna göre kadın, kocasinin; mâhiyeti günâh olmayan her emrine kayitsiz - sartsiz olarak uymak zorundadir. Erkegin haklarina saygi gösterilmesi konusunda bir çok hadisler vardır.

Peygamber'imiz (S.A.S.) buyuruyor ki:

«— Kocasi kendisinden hosnut bir halde ölen kadın. Cennet'e girer.»

Peygamber'imiz zamaninda adamin biri bir yolculuga çikarken karisina evin üst katindan alt katina inmemesini tembih eder. Kadının babasi alt katta oturmakta. Adam hastalanir. Kadın birini Peygamber'imize göndererek evin alt katina inip babasini görmeye izin ister. Peygamber'imiz «Kocanın emrine uy» diye haber gönderir. Bu orada kadının babasi ölür. Kadın yine alt kata inmek için Peygamberimizden izin ister. Peygamber'imiz tekrar «Kocanın emrine uy» diye haber gönderir. Kadının babasi topraga verildikten sonra Peygamber'imiz ona, kocasinin emrine uydugu için Allah'in, babasini afvettigini bildirir.

ERKEGIN KARISI ÜZERINDEKI KAKLARI:

Peygamber'imiz (S.A.S.) buyuruyor ki:

"Kadın, farz namazlarini kilinca. Ramazan Orucunu tutunca, irzini koruyunca ve kocasinin emrine uyunca, Rabb'in Cennetine girer."

Görülüyor ki. Peygamber'imiz kocanın emrine uymayi. Islâm'in temel sartlan ile birlikte zikretmistir.

Peygamber'imiz (S.A.S.) buyuruyor ki:

«— Hâmile olan, çocuk doguran, çocuk emziren ve çocuklarına sefkatle bakan kadınlar, eger kocalarina itaatsizlik etmezlerse, namaz kilanlari Cennete

girer.»

Peygamber'imiz

«Bana Cehennem gösterildi. Cehennemliklerin çoğunu kadımların meydana getirdiğini gördüm.» buyurdu. Kadınlar «Ne yüzden ya Rasûlallah diye sordular. Peygamber'imiz «Çok lanet okudukları ve iyi geçimli kocalarına karşı nankörlük ettikleri için» diye cevap verdi.

Diğer bir hadiste Peygamberimiz

«Cennet bana gösterilince oradakilerin arasında kadınların azınlıkta olduğunu gördüm. «Kadınlar nerede?» diye sorunca Cebrail (A.S.) Bana: «Altın ve parlak boyalar onları alakoydu» diye cevap verdi.»

Hız. Ayşe buyurur ki:

«Bir gün evlilik çagma Varmış gene bir kız Peygamberimize gelerek «Yâ Rasûlallah

evlenmekten korkuyorum, kocanın kadın üzerindeki hakları nelerdir?» diye sordu. Peygamber'imiz de ona

«Eğer onun vücudu tepeden tırnaga irin olsa da onu dilin ile yalayıp temizlesen yine hakkını ödeyemezsin» diye cevap verdi.

Genç kız bunun üzerine «O halde evlenmeyeyim mi» diye sordu.

Peygamberimiz

«Hayır, ne münâsebet, evlen, çünkü o daha hayırlıdır» diye cevap verdi.

İbni Abbâs buyurur ki;

«Hasam kabilesinden bir kadın Peygamber'imize gelerek

«Yâ Rasûlallah ben dul bir kadımsın, evlenmek istiyorum, koca hakları nelerdir» diye sordu. Peygamber'imiz ona şu cevabı verdi:

«— Kocanın karısı üzerindeki baslıca hakları şunlardır:

1 — Kocası kadın ile yatmak isteyince kadın deve sırtında bile olsa onu reddetmemelidir.

2 — Kocasının evinden, onun iznini almadan hiç bir şey vermemesidir, eğer verirse sevabı kocasının, günâhi onun olur.

3 — Kocasının iznini almadan nafıle oruç tutmamasıdır. Eğer tutarsa sâdece açlık ve susuzluk çekmiş olur, hiç bir sevabı olmaz.

4 — Eğer kocasından izinsiz, evden çıkarsa eve dönünceye veya yaptığına tevbe edinceye kadar melekler ona lanet eder.»

Peygamber'imiz (S.A.S.) buyuruyor ki:

«— Bir insanın diğer insana secde etmesini emretseydim, karısı üzerindeki

hakkinin öneminden dolayı, kadının kocasına secde etmesini emrederdim.»

Peygamber'imiz (S.A.S.) buyuruyor ki:

«— Kadının Rabb'inin Rizâsi'na en yakın durumu evinin dört duvarı arasında bulunduğu zamandır. Evinin dört duvarı arasında kıldığı namaz, camide kılacağı namazdan, odasında kıldığı namaz, evinin diğer her hangi bir yerinde kılacağı namazdan ve iç odasında kılacağı namaz, odasında kılacağı namazdan daha faziletlidir.»

Peygamber'imiz (S.A.S.) buyuruyor ki:

«— Kadın avrettir. Disariya çikinca onu şeytan gözetler.»

Peygamber'imiz (S.A.S.) buyuruyor ki:

«— Kadının on tane avret yeri vardır. Evlenince kocası bir avret yerini, ölünce toprak bütün avret yerlerini örter.»

Buna göre erkeğin esi üzerinde bir çok hakları vardır. Başlıcaları ikidir.

Biri namusunu korumak ve örtmek» öbürü de ihtiyacı dışında kocasından bir talebde bulunmaması ve onu haram yollar ile kazanç sağlamaktan alakoymasıdır.

İlk müslüman kadınların hâlleri böyle idi. Kadınlar kocalarını ve kızları babalarını disariya uğurlarlarken onlara «Sakin haram kazançlara sapma. Biz açlık ve sıkıntıya dayanırız, ama cehenneme kazanamayız» derlerdi.

İlk müslümanlardan bir erkek, bir yolculuğa niyetlenir. Komsuları yola çıkmasını doğru bulmazlar. Karısına «Kocanın yolculuğa çıkmasına niye razı oluyorsun? Halbuki sana nafaka bırakmadı» derler. Kadın komsularına şu cevabı verir. «Kocamı bildim bileli rizik verici olarak değil, yiyici olarak tanıdım. Benim rizikimi veren Rabbim var. Şimdi yiyici gidiyor, fakat riziklandirici bakîdir.»

İsmail'in kızı Râbia Hatun Ahmed ibni Ebül Havariye evlilik teklif eder. Fakat Ahmed ibadet ile meşgul olduğu için: «Ben, kendi halim ile meşgul olduğumdan kadınlara karşı arzu duymuyorum.» diyerek bu teklife yanasmaz.

Râbia' da ona «Ben de kendi hâlîmle senden daha meşgulüm. Cinsî arzum yok. Fakat kocamdan bana yüklü bir miras kaldı. Bu malî din kardeşlerine dağıtarak senin vasitan ile sâlihleri tanımak ve kendime Allah'a giden bir yol hazırlamak istedim» diye cevap verdi.

Râbia'nın bu cevabı üzerine Ahmed «Hocama danışayım» dedi ve Ebû Süleyman-üd Daranî'ye gitti: (Hadisenin devamını Ahmed'den dinleyelim):

Hocam; «Dostlarımızdan kim evlendi ise bozuldu» diyerek daha önce evlenmeme karşı çıkardı. Fakat, Râbia'nın söylediği sözleri duyuna« bana «Onun ile evlen, çünkü o bir Allah Dostudur. Bu söz siddikların söyleyebileceği bir sözdür.» dedi.

Râbia ile evlendim. Evimizde kerpiçten bir bölme vardı. Yemekten sonra hemen çıkmak isteyenlerin el yıkaması yüzünden yıkıldı. Yemekten sonra ellerini sabunla yıkayanlar buna dahil değildir, üzerine üç sefer evlendim. O bana helâlinden yedirir, güzel kokular sürer ve «Simdi haydi öbür eslerinin yanına kuvvetli olarak git» derdi.

Sam'li olan bu Râbia. Basrali Râbia-ül Adeviye'ye benzerdi.

Kadının kocasına karşı olan vazifelerinden birisi de, malini israf etmemesi, daha doğrusu onu korumasıdır.

Peygamber'imiz (S.A.S.) buyuruyor ki:

«— Kadının, kocasının iznini almaksızın onun evinden yiyecek bir şey vermesi helâl değildir. Sadece bozulmasından endişe edilebilecek sulu yemek müstesna. Eğer kocasının izni ile yemek yedirse kocasının mükâfati kadar mükâfat kazanır. Eğer onun iznini almaksızın yemek verirse, mükâfati Kocasının, günâhi ise kendisinin üzerine olur.»

Kadının ana - babasına düşen vazifeler de vardır. Bunların en önemlisi kızlarına kocası ile iyi geçinmeyi öğretmeleridir. Nitekim, bildirildiğine göre. Haricet-ül Ferazî'nin kızı Esma, kızını evlendirirken ona şöyle der:

«Sen içinde yetistigin yuvadan çıkıp tanımadığın bir yataga giriyor ve bilmediğin bir arkadasa variyorsun.

Sen ona yer ol ki, o da sana gök olsun. Sen ona döşek ol ki, o da sana direk olsun. Sen ona köle ol ki, o da sana kul olsun. Onu hiç bir zaman gücendirme ki

, seni üzmesin. Ondan uzak kalma ki, seni unutmasın. Sana sokulursa sen de ona yaklaş. Senden kaçarsa, sen de ondan uzak dur. Burnunu, kulagini ve gözünü muhafaza et, senden yalnız güzel koku alsın, sadece güzel söz duysun ve sırf güzel şey görsün.»

Sâirin biri karısına şöyle seslenir:

«Kusurlarımı görmezlikten gel kî. Sevgimin devamlılığını sağlayasın.

Kızdığım zaman beni daha da öfkeli edilecek söz söyleme.

Tef çalar gibi isin aslini öğrenmeden beni tefe koyma.

Çünkü isin iç yüzünün ne olduğunu bilemezsin.

Arzuna kapılıp asiri şekilde yakınma ki.

Kalbim senden uzaklaşsın, çünkü kalbler değişir.

Benim görüme göre sevgi ve sıkıntı bir kalbde biraraya gelirse.

Sevgi durmaz, gider.»

97.Cihâdın Fazileti

Ulu Allah (C.C.) buyuruyor ki:

"Asil mü'minler, sonradan şüpheye kapılmaksizin Allâh'a (C.C.) ve O'nun Rasûlüne inananlar, mal ve canlari ile Allâh Yolu'nda cihâd edenlerdir. İşte sözlerinde saadik mü'minler, bunlardır."

(Hucurat- 15)

Nûman İbni Besir buyurur ki;

«Peygamber'imizin minberi yanında bulunuyordum. Birisi «Ben, müslüman olduktan sonra hacca gelenlere su dağıtmaktan başka bir şey yapmasam aldirmamm» dedi. Bir baskisi «Ben müslüman olduktan sonra Mescid-i Harâm'i onarmadan başka bir şey yapmazsam aldirmam» dedi. Bir diğeri de «Cihâd sizin bahsettiginiz amellerden daha faziletlidir» dedi.

Bu sirada Hz. Ömer «Peygamber'imizin minberi dibinde yüksek sesle konuşmayın. Bu gün Cum'â'dir. Namaz bitince Peygamber'imizin yanına varır, tartistigmiz konuda O'nun ne dedigini sorarsiniz» diyerek onlari tartismaktan alakoydu. Bu arada su âyet geldi: ^^

«— Siz hacılara su tasimayi ve Mescid-î Haram'i onarip bakimini yapmayi, Allah'a ve ahiret günü'ne inanarak O'nun Yolunda cihâd edenlerin amerleri ile bir mi tutuyorsunuz? Bunlar Allah Kati'nda esit olamazlar. Allah zalimlere hidâyet vermez»
{Tevbe - 19)

Abdullah İbni Selâm buyurur ki:

«Bizler, Peygamber'imizin sahâbilerinden bir kac kisi birarada oturuyorduk. Kendi aramızda «Keski Allah Katında en faziletli ve sevimli amelin hangisi oldugunu bilip, isieseydik» diye konusuyorduk. O sirada Ulu Allah su âyeti indirdi:

"Göklerde ne var, yerde ne varsa hepsi Allah'i tesbih ve tenzih eder. O. mutlak hâkimdir. Yegâne hüküm ve hikmet sahibidir."

"Ey mü'minler! Yapmayacaginiz seyi niye söylersiniz!"

"Yapmayacaginiz seyi söylemeniz, Allah'i gazâblandiracak agir bir harekettir."

"Hiç şüphesiz Allâh, kendi yolunda, parçalari birbirine kenetlenmis bir yapı imisler gibi tek bir saf halinde Allâh yolu'nda çarpisanlari sever."

"Hani Musa (A.S.) «Ey kavmim, benim size gönderilmis bir Allâh Rasûlü oldugumu bildiginiz halde, niye bana güçlük çıkariyorsunuz» demisti. İşte onlar haktan saparak egri yola koyulunca, Allâh da onların kalblerini hidâyetten döndürdü. Hiç şüphesiz, Allâh fâsiklar guruhunu hidâyete erdirmez."

"Hani Meryem oğlu İsa «Ey İsrailoğulları! Ben size Allâh tarafından gönderilmiş, önümdeki Tevrat'ı tasdik eden ve benden sonra gelecek olan Muhammed (S.A.S.) adındaki Rasûlü müjdeleyen bir elçiyim» demisti.

Fakat O, kendilerine açık deliller getirince «Bu apaçık bir büyüdü» dediler."

"Kendisi Islâm'a çağırıldığı hâlde Allah'a yalan iftira edenden daha zâlim kim olabilir?! Allâh, zâlimler güruhuna hidâyet vermez."

"Onlar, ağızları ile Allah'ın Nuru'nu söndürmek isterler. Oysa, kâfirler hoslanmasa da, O, nurunun tamamlayıcısıdır."

"Allah'a ortak kosağın hoşuna gitmese de, bütün dinlere karşı onu üstün kılmak için, Peygamber'ini hidâyet ve hak din üzere gönderen O'dur."

"Ey mü'minler! Sizleri acı bir azabdan kurtaracak olan bir ticareti size göstereyim mi?"

"Allah'a ve O'nun Rasûlü'ne inanır, mallarınız ve canlarınız ile Allâh Yolu'nda cihâd edersiniz. Eğer bilerseniz, bu sizin için en hayırlı olanıdır."

"O zaman Allâh, günâhlarınızı bağışlayarak sizi altından ırmaklar akan cennetlere ve Adn cennetindeki güzel konaklara yerleştirir. İşte en büyük başarı budur."

"Sizi sevindirecek diğer bir nimet de, Allah'ın desteği ve yakın fetîhtir. Mü'minleri bunlar ile müjdele!"

"Ey mü'minler! Meryem oğlu İsa (A.S.) havarilere «Allah Yolu'nda beni kim destekleyecek» dediği zaman havarilerin «Allah'i destekleyenler bizleriz» dedikleri gibi siz de Allah'ın tarafını tutunuz. O sırada İsrailoğullarından bir gurup îmân etti, diğer bir gurup da kâfir oldu. Biz îmân edenleri düşmanlarına karşı destekledik de böylece baskın çıktılar»"

(Sâf Sûre-i Celilesi; 1—14)

Peygamber'imiz (S.A.S.) bu âyetleri bize okudu.

Bildirildiğine göre, adamın biri Peygamberimize «Yâ Rasulallah bana cihâda denk gelecek bir amel göster» der.

Peygamberimiz «Öyle bir amel bulamıyorum» diye cevap verir. Sonra «mücâhid, cihâddayken sen mescidine girip devamlı olarak namaz kılabilir ve aralıksız oruç tutabilir misin» diye sorar. «Bunu kim yapabilir» diye cevap verir.

Ebû Hureyre buyurur ki;

«Peygamber'imizin sahabilerinden biri, suyu tatlı bir pınarın bulunduğu bir geçide varır. İçimden «Keski insanlardan ayrılarak bu geçitte otursam. Fakat bunu Peygamberimize danımadan yapmam.» diye geçirdi.

Varıp durumu Peygamber'imize anlattı.

Peygamber ´imiz ona su cevabi verdi:

«— Böyle yapma. Çünkü sizden birinizin Allâh Yolu'nda cihâda katilmesi, evinde yetmiş yıl namaz kılmasından daha faziletlidir. Beni dinleyin. Allah'in sizi afvedip cennete koymasini istiyor musunuz? Allâh Yolunda savasınız. Bir ân bile Allah Yolu'nda savasa katılanlar. Cenneti kesinlikle hakkeder.»

İbadette gayretli ve iyilige kosmasına ragmen. Peygamberimiz sahâbiye kösesine çekilmeye izin vermeyip onu cihâda tesvik ettiğine göre bizim gibi ibâdeti az, günâhi çok, helâl olduğu süpheli riziklara kosusan, karar ve niyetleri bozuk kimselere köseye çekilip cihaddan geri kalmak nasıl lâyük olabilir?

Peygamber'imiz (S.A.S.) buyuruyor ki:

«— Allâh Yolu'nda cihad edenlerin misâli —ki Allah, kendi yo'unda cîhâd edenleri en iyi bilir— oruç tutan, teravih kilan, husu gösteren rûkû' ve secde edip namaz kilan gibidir.»

Peygamber'imiz bir gün

«Kim Allah'i ilâh, Islâm'i Din. Muhammedi (S.A.V.) Peygamber olarak hosnutlukta kabullenirse Cennet'e girmesi kesinlesir.» buyurdu.

Peygamber ´imizin bu sözlerinden çok hoslanan Ebû Said-ül Hucrî

«Yâ Rasûlallah , söylediklerinizi bir daha tekrar ediniz» dedi.

Peygamber ´imiz de söylediklerini bastan alarak tekrarladi, sonra söyle dedi;

«Bir sey daha var ki, Allah, onun sayesinde kulun derecesini her biri yerle gök arasi kadar olan yüz derece yükeltir.»

Ebû Said-ül Hudrî.

«Nedir o» diye sordu.

Peygamber'imiz «Allah yolunda cihâd etmektir.» buyurdu.

98.Şeytânin Hilesi

Adamin biri Hasan-ül Basrî'ye «Seytan uyur mu» diye sorar. Hasan da gülümseyerek; «O uyusaydi, biz rahat ederdik» diye cevap verir.

Demek ki, mü'min için seytandan kurtulus yoktur. Fakat ona karsi koymak, gücünü azaltmak mümkündür.

Peygamber'imiz (S.A.S.) buyuruyor ki:

«— İçinizden biri yolculukta devesini nasıl halsiz düsürürse, mü'min de

seytanini öyle biktirip halsiz düşürür.»

Ibni Mes'ûd buyurur ki;

«Mü'minin seytani halsiz ve perisandır.»

Kays Ibni Haccâc buyurur ki;

«Seytanım bana dedi ki; «Sana geldigim zaman kurbanlık hayvan gibi idim, şimdi serçe gibiyim.»

«Neden?» diye sordum; bana; «Her ân Allah'in (C.C.) adini anarak beni eritiyorsun!» diye cevap verdi.»

Demek ki, takva ehline göre, seytanın girecegi kapilari kapamak veya onun yolunu gözetleyip zararından korunmak zor degildir. Burada görünen kapilari ve günâha sürükleyen açık yollari kasdediyorum. Onlar yalnız onun dolambaçli yollarında tuzaga düşebilirler Çünkü bu yollari görüp gözetip koruyamayabilirler.

Zira kalbe varan yollar içinde seytana ait olanlar bir çok olduğu halde, meleklerle ait olan, yalnız bir tanedir. O tek kapiyi diger kapilardan ayirdetmek zordur. İnsan bu durumda, karanlık gecede yönü belirsiz bir çok yolun başında kalan bir çöl yolcusu gibidir. Yolunu seçebilmek için basiret gözüne ve aydinlatıcı güneşin doğusuna muhtaçtir.

Burada basiret gözü, takva ile erinmiş kalb, aydinlatıcı güneş de yolun doğrusunu seçmede kendisine rehber olacak olan Allah'in Kitabı ile Rasûlallah 'in Sünneti'ne dayanan bilgidir. Yoksa önündeki yollar çok ve belirsizdir.

Abdullah Ibni Mes'ûd buyurur ki.

«Peygamber'imiz bir gün yere bir çizgi çizdi ve bu Allah'a varan yoldur» dedi. Arkasından o ana çizginin sağından ve solundan geçen bir kaç çizgi daha çizdi ve «Bunlar da çeşitli yollardır, her birinin başında birer şeytan vardır ve kendi yoluna çağırır.» diyerek şu âyeti okudu:

"Bu benim dosdoğru yolumdur. Bu ana yolu tutun. Çeşitli yan yollara girmeyiniz ki, bu tutum, sizi O'nun ana yolundan ayrı düşürmesin. Allâh, kötülüklerden sakinasınız diye bunları size emretti."

(En 'am - 153)

Biz seytanın belirsiz yollarına örnek olarak iste acik bir misâl verdik, günah işlemekten kaçman, nefsi arzularına hâkim olan âlim ve âbidleri aldatmak için kullandığı yol budur. Şimdi de herkesçe malûm olan acik yollarından bir örnek verelim. Bu yola insan mecbur kalmadıkça sülûk etmez, örnek sudur; Peygamberimizden rivayet edildiğine göre buyurmıştır ki:

«İsrailoğullarında bir kesis vardı. Şeytan bir kıza kasdederek onun girtlagini sikti. Ailesine de kızlarını ancak söz konusu kesinin tedavi edebileceğini telkin etti.

Bunun üzerine kızlarmi kesise getirdiler. Adam önce kizi tedavi etmek istemedi ise de asiri ısrarlar karsısında razi oldu. Kız, tedavi için yanında kalırken seytan kesise sokularak irzina geçmesi için adami kiskirtti. Kiskirtmalar sonunda kesis, kizin irzina geçti ve kizi gebe bıraktı.

Bunun üzerine seytan «Simdi ailesi gelecek, rezil olacaksın. Onu öldür. Sorarlarsa, (öldü) dersin» diye içine vesvese saldı. Kesis de seyтана uyarak kizi öldürüp gömdü.

Arkasından seytan kizin ailesine kostu, kesisin onu gebe bıraktıktan sonra öldürüp gömdüğünü gammazladı. Ailesi kesise kızlarını sorunca «öldü» dedi. Bunun üzerine kizin ailesi, kızlarına karşılık kesisi öldürmeye karar verdiler. Bu arada yine seytan ona sokuldu. «Kizin girtlagini sikan da, ailesini senin üzerine kiskirtan da benim. Benim sözüme uy ki, kurtulasın. Seni onların elinden yalnız ben kurtarabilirim* dedi.

Kesis. «Ne yapmamı istiyorsun» dedi. Seytan "bana iki kere secde edeceksin" dedi. KesiS de seyтана iki kere secde etti. Bunun üzerine seytan, ona «Seninle artık hiç bir isim kalmadı» diyerek ortadan kayboldu.

Iste Ulu Allah bu babda söyle buyuruyor:

"Yahudileri müslümanlar ile savasmaya kiskirtan münafıkların durumu, seytanın tutumu gibidir. Hani insana «Kâfir ol» demis. İnsan da kâfir olunca «Ben, senden beriyim. (Uzagim) Ben Alemlerin Rabb'i olan Allâh'dan korkarım» demistir."

(Hasr - 16)

Söylendigine göre, seytan. Imâm-i Safii'ye «Beni diledigi gibi yaratıp diledigi yolda kullanan ve sonra da dilerse cennete, dilerse cehenneme koyacak olan Allah hakkında ne dersin, bu davranışında âdil midir, yoksa zâlim midir?» diye sorar.

Imâm-i Safii onun bu sözü hakkında düşünür, sonra su cevabi verir.

«Hey mel'ün! Senin arzuna göre seni yarattı ise sana muhakkak zulmetmistir. Eger seni kendi irâdesi gereginde yaratı ise O. davranışlarında sana karşı mes'ül değildir. Davranışlarından mes'ül olanlar, insanlardır.»

Bu cevap karşısında seytan perisan olup neredeyse yerin dibine geçer. Arkasından Safii' ye vallahi «Ben bu soru ile, yetmiş bin âbidi, kulluk mertebesinden çıkarak zindıklar hanesine döndürdüm» diye cevap verir.

Yine söylendigine göre, seytan bir gün Hz. İsa'ya (A.S) görünerek O'na «Lâ ilâhe illallâh de» diye teklif eder.

Hız. İsa (A.S.) ona «Dogru sözdür, fakat onu senin demenle söylemem» diye karşılık verir.

Cünkü onun Kötülük yolundaki hesapsız tuzakları gibi iyilik yolunda görünen tuzakları da vardır. Allâh'in korudukları müstesna, bir çok âbidi zahidi, zengini

ve çeşitli zümreye mensub kimseyi bu yoldan helake sürükler.

Allah'im! Bizi onun tuzaklarından koru da hidâyet üzere iken sana kavusabilelim.

«Amin. yâ Mümin!»

99.Çalgı Dinlemek

Kadı Ebû Tayyib Taberi, Safii'den, Mâlikî 'den, Ebû Hanife'den ve bunlardan başka daha bir gurup âlimden çalgı dinlemenin haram olduğunu bildiren sözler rivayet etmektedir.

Imâm-i Safii «Adâb-Ül Kaza» adli eserinde

«Şarki söylemek bâtıla yakın, makruh bir eğlencedir. Onun ile çok meşgul olan, şahitliği kabul edilmez bir sefihtir» buyurur.

Ebû Tayyib buyurdu ki:

«imâm-i Sâfii ve arkadaşlarına göre, insanın yakini olmayan bir kadının sesinden şarkı dinlemesi kadın ister meydanda, ister perde arkasından söylesin, ister hür, ister köle olsun kesinlikle caiz değildir»

Safii'nin kendisi

«Halkı toplayıp cariyesinden şarkı dinleten kimse, şahitliği kabul edilmez bir sefihtir» der.

Yine bildirildiğine göre Imâm-i Safii , kamışla trampet çalmayı kerih görür. Bu Kur'an-i Kerim'i dinlemekten alıkoymak için, zındıkların icâd ettiği bir hareket dir demiştir.

Bu bahisde Imâm-i Safii buyurdu:

Peygamber 'imizin Sünneti'nin ışığı altında diğer oyunlara nazaran tavla oynamak daha mekrûhdur. Satranç oynamayı da hoş karşılamam. Bütün oyun çeşitlerini mekruh görürüm. Çünkü oyun, dindarlara ve mürüvvet sahiplerine yakışan bir is değildir.»

Imâm-i Mâlik şarkı söylemeyi yasaklayarak «İnsan bir câriye satın alsa da sarkıcı olduğunu görse, yaptığı alış-verisi tek taraflı olarak bozup cariye geri verebilir»

Imâm-i Mâlik'ih bu kanâatini. İbrahim İbni Sâid hariç, diğer Medine âlimleri paylaşmaktadır.

imâm-i Azâm'a (Allah Ondan razı olsun) gelince. O da şarkı dinlemeyi günâh görüp, mekruh saymıştır. Süfyan-Üs Sevrî, Hammad, İbrahim. Sabi ve benzeri

Küfe'li âlimler de (Allah cümlesinden razî olsun!) bu görüştedirler.

imamların yukardan beri sıralanan görüşleri. Kadi Ebû Tayyib-ut Taberî'den nakledilmiştir.

Ebû Tâlib-i Mekke'î ise, bazı âlimlerin şarkı dinlemeyi mübah saydıklarını naklederek «Sahabelerden Abdullah İbnî Cafer. Abdullah İbnî Zübeyr. Mugire İbnî Sube. Muâviye ve başkaları şarkı dinlemişlerdir.

İlk Müslümanlar arasında sahâbi ve tabiinden bir çokları bunda bir mahzur görmemişlerdir. İleri gelen Hicâzlılar şimdi de Mekke'de Teşrik günleri gibi Allah'ın ibâdet ile geçirilmesini emretmiş olduğu belirli günlerde bile şarkı dinlerler.

Medine'liler de bu konuda Mekkeliler gibi davranmaktadırlar. Bu is zamanımıza kadar böyle gelmiştir. Görev zamanına kavuştuğum Kadi Ebû Kervan'ın halka sûfiler için hazırlanmış besteler çalan cariyesi vardı.

Ata'nın şarkı söyleyen iki cariyesi vardı. Dostları bunları dinlerdi. Ebû Kasan İbnî Seiim'e «Sen şarkı dinlemeyi nasıl yasaklıyorsun ki, Cüneyd-ül Bağdadî, Sirri Sakati ve Zunnûn-u Misrî şarkı dinlerlerdi» denilmiş, o da: «Ben onu nasıl haram görebilirim ki, benden daha hayırlı olanlar bile bunu caiz görerek dinlediler, demiştir.

Abdullah İbnî Cafer şarkı dinler, sadece şarkı dinlerken oynamayı caiz görmezdi.»

Rivayete göre Yahya İbnî Muâz buyurdu ki: «Biz üç şeyi kaybettik, onları göremiyoruz, ben bunları tek - tük görüyorum:

- 1 — İffet ile birlikte yüz güzelliği,
- 2 — Dine bağlılıkla birlikte güzel söz,
- 3 — Vefa ile birlikte dostluk»

Ben bu naklettiklerimi aynen Haris El - Muhâsibî'ye dayanarak belirten bir kitaptan okudum. Bu sözlerinden, onun takva sahibi, dini bahislerde titiz ve ehil olmasına rağmen, şarkı dinlemeyi caiz gördüğü anlaşılır.

Şarkı dinlemeyi izin veren İbnî Mucahid haksiz davetlere icabet etmezdi. Buradan bir takım ulemanın lehde, aleyhde sözleri çıkarılmıştır.

İbnî Cûreye şarkı dinlemeye ruhsat vermiş. «Kıyamet günü şarkı dinlemek sevaplardan mı, yoksa günahlardan mı sayılır» diye bir soruya su cevabi verir, ne sevap amellerden sayılacak ve ne de günâh olan amellerden. Çünkü bu boş söz söylemeye benzer. Ulu Allah (C.C) «Allah, maksatsız yere yaptığınız yeminlerden dolayı sizi mesûl tutmaz» buyurmuştur.

Bu husûs da çeşitli görüşleri naklettik. Uygulayacağı gerçeği arayanlar söz uzadıkça görüşlerin çatıştığını görerek ya hayrette kalırlar yahut da kendi arzuları istikametinde olan bir görüşe meylederler. Bu davranışların her ikisi

de kusurludur. İşin doğrusu, hakkı, hakikat usulü ile aramaktır. Bu da mahzurluk ve mubâhlık bakış açısı altında yürütülecek araştırmalarla olur. (Bu hususda, kesin hüküm bildiren Hadis'i Şerifler mevcuttur, lâkin buraya alınmamış. Bununla birlikte, eserin tamâmi, hattâ bir sonraki bölümü okunduğunda, bu husûsda kesin hükmün mevcûd olduğu görülecektir: Münekkid)

100.Bid'at ve Nefsi Arzûlara Uymanın Haram oluşu

Peygamber'imiz (S.A.S) buyuruyor ki:

"Dayanaksız olarak ortaya çıkarılan yeni seylerden kaçınınız. Çünkü dayanaksız olarak ortaya atılan her yenilik bid'attir. Her bid'ât da sapıklıktır, her sapıklılık ise cehenneme sürükler."

Peygamber'imiz (S.A.S.) buyuruyor ki:

«— Su dinimizde kim ondan olmayan bir yenilik ortaya atarsa, ileri sürdüğü yabancı yenilik, reddedilmiştir.»

Peygamber'imiz (S.A.S.) buyuruyor ki:

«— Benim ve benden sonra gelen Râsid halifelerimin sünnetinden (yolundan) ayrılmayınız.»

Bu hadisler, Kur'ân'i Kerim'e. Sünnete ve ileri gelen âlimlerin görüs birliğine aykiri düşen her yeniliğin kabul edilmez bir bid'ât olduğunu belirtir.

Peygamber'imiz (S.A.S.) buyuruyor ki:

"Kim iyi bir çigir açarsa hem kendi sevabi ve hem de Kiyamete kadar o çigirdan gidenlerin sevabi üzerine olur. Buna karşılık kim kötü bir çigir açarsa hem kendi günâhi ve hem de Kiyamet Günü'ne kadar o çigirdan gidip kötülük isteyenlerin günâhi üzerine olur."

Katade

«Hic süphesiz, bu benim dosdogru anayolumdur. Ona girin. Yan yollara sapıp ondan ayrılmayın. İste Allah (C.C) size bunları emrediyor ki, kötülüklerden sakinasınız» (En'am - 153) mealindeki âyet hakkında söyle der; «Bilesiniz ki. Hak Yol tektir. Özü hidâyettir. Cennete ulaşır. Seytan bir çok yan yollar ortaya atmıştır. Hepsi de sapıktır. Varis yerleri de cehennem'dir.»

Abdullah İbni Mes'ûd buyurur ki; «Peygamber'imiz bir gün bize eliyle bir çizgi çizdi ve «Bu Allah'ın doğru yoludur» buyurdu. Arkasından o ana çizginin sağından ve solundan geçen bir kaç çizgi daha çizdi ve «Bunlar da çesitli

yollardir, her birinin basinda birer seytan durur ve kendi yoluna çagirir»
duyurdu ve su âyeti okudu:

«Hiç süphesiz, bu benim dosdogru anayolumdur. Ona girin. Çesitli yanyollara sapip Allah'in Yolu'ndan ayrılmayin. Allâh. kötülüklerden sakinasiniz diye size bunlari emreder»
(Bakara - 188).

ibni Abbâs. âyette geçen «Çesitli yanyollar, türlü türlü sapikliklardir» der.

Ibni Atiyye de «çesitli yollar» ifadesinin izahinda buyurur ki:

«Bu çesitli yanyolar, Yahudilik. Hiristiyanlik, atesperesttik ve diger sapik dinler ve ayrintilarla ilgili meselelerde sahsî arzu ye inâdlara kapilarak çesitli sapiklik ve bid'âtlar ortaya koyanlara sâmindir. Bundan maada tartisma ve didismelere dalip kendilerini kaybedenlerin yollari inada sümülü vardir. Bunlarin tamami sapikliga mâruz ve yanlis inançlara sapma ihtimali ile karsi karsiya olan yönelmelerdir.»

Peygamberimiz (S.A.S.) buyuruyor ki:

«— Sünnetimden yüz çevirenler, benden degildir.»

Yine Peygamber'imiz (S.A.S.) buyuruyor ki:

«— Gök yüzünün altında tapilan putlardan Allah'in en çok gücüne gideni, nefsi arzulara tapilmasidir.»

Peygamber'imiz (S.A.S.) buyuruyor ki:

«— Hiç süphesiz, en hayirli söz. Allah'in Kitabi, en hayirli yol Muhammed'in (S.A.V) gittigi, yoldur. En fena seyler, dayanaksiz olarak sonradan ortaya konanlardir. Her bid'ât bir sapikliktir. Sizin hakkinizda en çok korktugum sey, midelerinizin ve cinsî organlarnizin arzulan ve nefsi isteklerin sapikliklaridir. Dayanaksiz olarak sonradan ortaya atilan seylerden sakininiz. Çünkü dayanaksiz olarak ortaya atilan her degisiklik bir sapikliktir.»

Peygamberimiz (S.A.S.) buyuruyor ki:

«— Ulu Allah, kabullendigi bid'âttan vazgeçmedikçe, her bid'âd; ile tevbe orasina perde germistir.»

Peygamberimiz (S.A.S.) buyuruyor ki:

"Ulu Allâh, bid'atcinin ne orucunu, ne hacceni, ne ömresini, ne cihâdini ve ne de herhangi bir tasarruf ve adaletli uygulamasini kabul etmez. Hamurdan kilin siyirilmesi gibi bid'âtçi da Islâm'dan çikar.

Sizi gecesi gündüz gibi olan aydinlik bir anayol üzerinde birakiyorum. Helak olmaya yönelenlerden baska hic kimse ondan sapmaz. Her hayatın bir amaci, her amacin da bir zaafi vardir. Amaci benim sünnetim olanlar hidâyete ermislerdir. Amaci baska olanlar de helak olmuslardir.

ümmetim hakkında su üç seyden korkarım:

1) Âlîmin sapıklığı.

2) Nefsin arzularına uymak.

3) Zâlim idare."

OYUN VE EĞLENCE ARAÇLARININ YASAKLIGI

Peygamber'imiz (S.A.S.) buyuruyor ki:

"Kim arkadaşına, (Gel seninle kumar oynayalım) derse, sadaka versin."

«— Kim tavla veya dama oynarsa, elini domuz etine ve kanına bulastirmis gibi olur.»

«— Tavla oynayip arkasından namaza duran kimse domuz kani ve irin le abdest alip namaza duran kimse gibidir.»

Yani, namazi kabul olunmaz. Nitekim aynı hadisin başka bir rivayetinde, bu hüküm kesinlikle ifâde edilmistir.

Beyhakî'nin. Yahya İbni Kesir'e (R. Anhum) dayandırarak bildirdigine' göre. Peygamberimiz bir gün tavla oynayan bir gurup ile karsilasınca

"Kalbter eglencede, eller isliyor. Ve diller bos sözler söyler söylüyor." buyurur.

«— Kumar, satranç, tavla ve benzeri haram oyunlar oynayan su adamlara rastladiginiz zaman onlara selâm vermeyin, onlar size selâm verirlerse selâmlarini almayin.»

«— Su üç sey Meysirdendir. Kumar, zar atmak ve hamamda islik öttürmek.»

Hz. Ali (K.V.) bir gün satranç oynayan bir guruba rastlayınca buyurdu ki:

«Nedir bu basinda oturdugunuz putlar? Allâh adina yemin ederek söylüyorum ki, birinizin yanar bir kor avuclayarak sönünceye kader avucun da tutmasi bunlara degmekten onun için daha hayirlidir. Allah adina yemin ederek söylüyorum ki, sizler bundan baska seyler için yaratildiniz.»

Satranç oynayanlar, en yalanci kimselerdir. Öldürülmedigi halde «öldürüldüm» derler. Ölmedigi halde «öldüm» derler.

Ebû Musa el-Es'âri buyurur ki.

"Satrancı ancak günahkârlar oynar."

Bilesin ki, çalgi âletleri üçe ayrilir:

1) Haram olanlar. Bunlar ud, tanbur, düdük ve davul - zurna gibi sarkı okuyucularına eslik eden âletlerdir.

2) Mekruh olanlar. Bunlar tek basına calinmadigi halde sarkiciyi costuran kaval

ve kemence gibi âletlerdir.

3) Mübâh olanlar. Bunlar da eglence âleti değil de boru ve harb davulu gibi haberleşme âletleri ile nikâh için çalman tef gibi toplantıya çağırma ve herhangi bir hususu ilân etmek için kullanılan âletlerdir.

101.Receb Ayının Faziletleri

«Receb» kelime olarak «tercib» mastarından türemiştir ki tazim ve hürmet mânâsına gelir. Bu ayda tevbe edenlere rahmet yağdığı ve ibadet isteyenlere nûr indigi için bu aya «Asap» adı da verilir. Bu ayda savasma eğilimi duyulmadığından dolayı onun bir diğer adı da «Esam» dir.

İleri sürüldüğüne göre, Receb, suyu süttten ak, baldan tatlı ve buzdan soğuk bir cennet nehrinin adidir. Bu sudan sâdece Receb Ayi'nda oruç tutanlar içebilir.

Peygamberimiz (S.A.S.) buyuruyor ki:

«— Receb, Allah'in, Saban benim ve Ramazan da Ümmetimin ayidir.»

Hikmet ehli der ki: «Receb kelimesi üç harften ibarettir. «Ra» «cim» «Bâ», «Ra» Allah'in rahmetini. «Cim» kulun suç ve cürmünü. «Ba» da Allâh'in iyiliginin bereketini temsil eder. Kelimenin bu harfleri vasitasi ile sanki ulu Allah «Kulunun suç ve günahini rahmet ve iyiligim arasına alirim» diye buyurur gibidir.»

Peygamberimiz (S.A.S.) buyuruyor ki:

«— Kim Receb ayinin yirmi yedinci gecesi oruç tutarsa, amel defterine altmış aylık orucun sevabi yazilir.»

Receb ayinin yirmi yedinci günü. Cebrail (A.S)'in Peygamberimize ilk defa vahiy getirdigi ve Peygamberimizin Mirâç'a çıktigi gündür.

Peygamberimiz (S.A.S.) buyuruyor ki:

"Beni dinleyin. Receb, insanların kavga düşüncesine kapılmadıkdan bir Allah Ayi'dir. İnanarak ve önem vererek Receb Ayi'ndan bir gün oruç tutanlar ulu Allah'in Rızası'ni hak ederler."

İleri sürüldüğüne göre, ulu Allah Zilka'de, "Zilhicce, Muharrem ve Receb Ayları'ni, senenin diğer aylarının süsü olarak yaratmıştır.

Nitekim ulu Allah: «Ayların sayısı Allah katında, Allah'in Kitabında on ikidir. Onların dördü dokunulmazlık aylarıdır» buyuruyor. Dokunulmaz dört ayın üçü arka arkadır. Yalnız bir tanesi -ki o da Receb'dir- tek basıdır.

Söylendigiğine göre Beyt-ül Makdis'de bir kadın Receb Ayi'in her günü on iki bin kere ihlâs Sûresi'ni okur ve bu ay boyunca kaba işlemeli bir elbise giyerdi.

Bir gün hastalandı, oğluna ölünce kendisini kaba elbisesi ile topraga vermesini vasiyyet etti.

Ölünce oğlu kadını pahali bir kefene sardı. Gece onu rüyasında gördü. Kadın rüyada oğluna «Ben senden razı değilim. Çünkü sen, vasiyyetimi uygulamadın.» dedi.

Oğlan korkarak uyandı Yeniden anasını içine sarmak üzere kaba işlemeli elbiseyi yanına alarak mezarlığa vardı. Kabri acınca anasının cesedini bulamadı, sasırdı.

Bu sırada kulagina «Bize Receb Ayi'nda ibâdet edenimiz bizim yapayalnız bırakmayacağımızı bilmiyor musun» diye bir ses geldi.

ileri sürüldüğüne göre, Receb Ayi'nin ilk Cuma Gecesi'nin üçte ikisinden sonra sabaha kadar bütün melekler tek tek Receb Ayi içinde oruç tutanlar için duâ ederler.

Peygamber'imiz (S-A.S.) buyuruyor ki:

"Kim dokunulmaz oylardan (Zilka'da, Zilhicce, Muharrem ve Receb Ayları) üçer gün oruç tutarsa amel defterine dokuzyüz senelik ibadet sevabı yazılır."

Hadisi rivayet eden Enes İbni Mâlik : «Bu hadisi, Peygamber'imizin kendisinden isitmedimse kulaklarım sağır olsun!» demistir.

Lâtif bir değerlendirme: Haram ayları dördtür. En büyük melekler dördtür. Allâh'dan gelen baslıca Kitaplar dördtür. Abdest âzâları dördtür. Tesbih cümlelerinin en faziletlieleri dördtür.

Onlar da "Sübhanallah, elhamdülillah, Lâ ilâhe illallâh. Allâhu Ekber" ,dir. Sayıların temeli dördtür. Birler, onlar, yüzler, binler. Zaman birimleri saat, gün, ay ve yıl olmak üzere dördtür.

Mevsimler ilkbahar, yaz, sonbahar ve kış olmak üzere dördtür. Maddelerin hali sıcaklık, soğukluk, kuruluk ve yasalık olmak üzere dördtür, insan vücudunun baslıca unsurları safra, koyu sıvı, kan ve balgam olmak üzere dördtür. Rasid halifler Ebû Bekr, Ömer, Osman ve Ali (R. Anhum) olmak üzere dördtür.)

Deyleminin rivayetine göre: Hz. Ayşe söyle buyurmustur:

Peygamber'imizi

«Allah su dört gecede rahmet yağdırır. Kurban Bayramı Gecesi, Ramazan Bayramı Gecesi, Saban Ayi'nin onbesinci Gecesi ve Receb Ayi'nin ilk gecesi» buyururken isittim.»

Peygamber'imiz (S.A.S.) söyle buyuruyor:

«— Bes gece vardır ki, Allah o geceler içinde kendisine yapılan duaları mutlaka kabul eder: Recebin ilk gecesi. Saban'ın onbesinci gecesi. Cuma Gecesi. Ramazan ve Kurban Bayramlarının Gece'leri.»

102.Şaban Ayı'nın Faziletleri

Bu aya «Saban» adinin verilmesi, kendisinden bir çok iyiliklerin dogması yüzündendir. «Saban» kelime olarak «patika» mânâsına gelen ve «faydalı bir yol» demek olan «sî´b» mastarından türemistir.

Peygamber'imiz (S.A.S.) buyuruyor ki:

"Saban Ayi girince, nefsinizi temizleyin ve bu ay boyunca niyetlerinizi iyi ediniz."

Hız. Ayse buyurur ki;

«Peygamber'imiz bize

«hiç bozmayacak» dedirtecek kadar oruç tutar ve «Artık oruç tutmaz» detirtecek kadar yerdı. En çok Saban Ayi içinde oruç tutardı.»

Usame İbni Zeyd buyurur ki:

«Peygamber 'imize «Yâ Rasülellah , seni Saban Ayi kadar hiç bir ayda oruçlu görmüyorum» dedim. Bana söyle cevap buyurdu;

«Saban, Receb Ayi ile Ramazan Ayi arasında ihmal edilen bir aydır. Bu ay içinde amellerin Allah katına çıkarıldığı bir aydır. Bende amelim Allah Katına çıkarken, oruçlu olmak istiyorum.»

Buhâri ile Müslim'e göre. Hız. Ayse buyurur ki;

«Peygamber 'imizin Ramazandan başka hiç bir ayi sonuna kadar oruçlu geçirdiğini görmüş değilim. Saban ayından fazla içinde oruç tuttuğu bir ay da görmedim.»

Baska bir rivayete göre. Hız. Ayse «Saban Ayi'nin hepsini oruçlu olarak geçirirdi» şeklinde iken Müslim'in bir rivayetine göre de «Cok azi müstesna Saban Ayi'ni oruçlu geçirdiği» bildirilmektedir. İkinci rivayet, ilkinı açıklamaktadır. Buna göre «Tamâmin tutardı» demek. «Büyük bir çoğunluğunu oruçlu olarak geçirirdi» demektir.

Söylendigine göre, yer yüzünde Müslümanların nasıl iki bayramı varsa gökte meleklerin de iki bayram gecesi vardır. Meleklerin bayram geceleri. Saban Ayi'nin onbesinci gecesine rastlayan «Berat» gecesi ile «Kadir» gecesidir.

Mü'minlerin bayramları ise Ramazan Bayramı ile Kurban Bayramıdır. Bu yüzden Saban Ayi'nin onbesinci gecesi «Melekler Bayramı» adı verilmiştir.

Sübkî Tefsir Kitabında buyurdu ki; «Saban Ayi'nin onbesind Gecesi (Berat Gecesi) bir yılın günahlarını. Cuma Gecesi bir haftanın günahlarını. Kadir Gecesi de bütün ömrün günâhlarını giderir» Yani bu geceleri ibadet üe

geçirmek, günâhların giderilmesine sebep olur.

Bu yüzden Berat Gecesi'nin bir adi da «Keffaret Gecesi»'dir. Peygamber 'imizin «İki bayram gecesi ile Saban Ayı'nın onbesinci gecesini ibâdetle geçirenlerin kalbieri, diğer kalblerin öldüğü gün ölmez» şeklindeki hadisine dayanarak bu gecenin bir başka adi da «Hayat Gecesidir.

Ayrıca Peygamber 'imizin Saban'ın onüçüncü gecesi yaptığı duâ üzerine ulu Allâh'ın kendisine Ümmetin üçte biri üzerinde sefaat yetkisi verdiğini, ondördüncü gecesi yaptığı dua üzerine kendisine ümmetin üçte ikisi üzerinde sefaat yetkisi verdiğini ve onbesinci gecesi duâ etmesi üzerine ısrarla Allah'ın emrinden kaçanlar dışında kalan bütün ümmeti üzerine sefaat yetkisi verildiğini bildiren bir rivayete dayanarak. Saban'ın onbesinci gecesine «Sefaât Gecesi» adi verilmistir.

Yine Peygamber 'imizin

«Ulu Allah Saban ayının onbesinci gecesi kullara nazar eder ve Allah'a ortak kosalanlar ile bozguncular dışında kalan bütün herkesi afveder» şeklindeki bir hadisine göre de bu gece «Magfîret Gecesi» adını almıştır.

Aşağıda nakledeceğimiz hâdiseye dayanarak, bu geceye «Azâd Gecesi» adi da verilir. Sahâbilerden Hz. Enes İbni Mâlik buyurur ki; «Peygamber 'imiz bir gün beni bir iş için Hz. Ayşe 'nin evine gönderdi. Eve varınca Ayşe'ye

«Çabuk ol, çünkü ben Peygamber 'imizin yanından, etrafındakilere Saban Ayı'nın onbesinci gecesini anlatırken ayrıldım» dedim.

Bunun üzerine Hz. Ayşe bana buyurdu ki: «Yâ Enes otur da sana Saban Ayı'nın onbesinci gecesi hakkında bîr hâdisi anlatayım. O gece sıra bende idi. Peygamber eve geldi, yanımda yataga girdi. Fakat geceleyin uyanınca onu yanımda bulamadım. İçimden «Her halde Kibdi Cariyesinin evine gitti» dedim. Evden Mescid'e vardım, karanlıkta ayakım O'na takıldı. O şöyle diyordu:

«— Sana cismim ve duygularımın kemâli secde etti. Kalbim sena inandı. İste elim. Ey ulu Allah, onunla isledigim bütün kusurlara gelince, her uludan istenir, sen de büyük günâhlarımı bağışla. Yüzüm yaraticısına, biçimlendirenine ve üzerine göz ve kulak açana secde etti.»

Arkasından basını kaldırıp şöyle dedi:

«— Allah'im! Bana içimde senin korkunu taşıyan, şirkten arı ve uzak, kâfir ve günahkâr olmayan bir kalb nasib eyle.»

Arkasından yine secdeye kapanarak şöyle dedi:

«— Öfkesinden kaçınıp rizana, cezandan çekinip afvına, senden uzak kalmaktan sakınıp Sana sığınırım. Ben seni övecek sıfatları sayamam. Sen kendini övdüğün gibisin. Ben kardesim Davud gibi (A.S.) «Efendim için yüzümü toprağa sürdüm, efendimin sanına yarasan, afvetmektir» diyorum.»

Arkasından basını kaldırınca O'na «Ana-babam yoluna feda olsun. Sen bîr

vadidesin, ben baska bir vadide (Sen de yapıyorsun, benim oklima geten ne idi)» mânâsına gelen bir sey» dedim. Bunun üzerine bana söyle buyurdu.

«— Ey Hümeyra! Bu gecenin Saban Ayi'nin onbesinci gecesi oldugunu bilmiyor musun? Ulu Allah, bu gece kalb kabilesinin sürüsünün koyunlari killari sayisi kadar kisiyi cehennemden âzâd eder. Yalniz su alti kisi müstesna:

Devamli icki içenler, ana-babanin kalbini kiranlar, zinaya düskün olanlar, almayacagi bir malin fiyatini yükseltmek için alis - verise karisanlar, suret (resim) yapanlar ve kogucular.»

Peygamber 'imizin:

«Saban Ayi'nin onbesinci gecesi Azrail (A.S)'e bir sonraki Saban Ayina kadar ölecek olanlari isimleri bildirilir. Insan, bir yardan agac diker, evlenir ve evler yaparken öbür yandan adi ölecekler arasina geçmistir. Azrail (A.S) kendisine son emir verilerek onun canini almayi beklemektedir» seklindeki bir hadisine dayanarak, bu geceye verilen bir isim de «Kismet ve Takdir Gecesi» dir.

103.Ramazân Ayi'nin Faziletleri

Ulu Allah (C.C.) buyuruyor ki:

«— Ey Mü'minler; Sizden öncekilere olduğu gibi, size de günahlardan korunasiniz diye, oruç tutmak farz kilinmistir.»

(Bakara - 183)

Said Ibni Cübeyr buyurdu: «Bizden önceki ümmetlerin orucu, yatsidan bir sonraki günün aksamina kadar sürerdi. Islâm'in iik günlerinde olduğu gibi.»

Bir gurup âlim bu bahisde der ki: «Oruç, hiristiyanlar üzerine de farz kilinmisti. Ramazanin bazen cok sicak günlere, bazen de cok soguk günlere rastlamasi yolculuklar sirasinda ve hayatlarinin diger bir kisim safhalarinda onlara zor geliyordu.

Bunun için ileri gelenleri, orucu yaz ile kis arasi bir dönemde tutmak üzere görüs birligine vardilar ve ilkbaharda oruç tutmayı kararlattirdilar. Getirdikleri bu kolayliga karsilik oruca ongun daha ilâve ettiler.

Bir süre sonra kirallari hastalandi ve eger iyilesirse oruçlarına bir hafta daha ekleyecegini Allah'a adadi. Iyilesmesi üzerine oruca bir hafta daha ekledi. Bu kirali ölüp yerine baskasi geçince yeni Kirali «Orucu elli güne çıkarin» diye emir verdi. Daha sonra hayvanlarini toplu halde Öldüren bulasici bir hastalik afati ile karsilasmalari üzerine kiralari «Oruç süresini attirin» diye emir çıkardi. Bunun üzerine on besten ve on gün sondan olmak üzere oruç müddetine yirmi gün daha eklediler.»

İleri sürüldüğüne göre, her ümmete Ramazan Orucu tutmak farz kilindi. Fakat zamanla kendileri bu farzi yerine getirmekten kaçındılar.

Bagavi'nin ileri sürdüğüne göre. «Ramazan» kelime olarak «Remza» kökünden türemiş bir isimdir ve kızgın tas mânâsına gelir. Çünkü araplar siddetli sıcak günlerde oruç tutarlardı. Aylara isim verdikleri zaman, oruç ayı siddetli sicaklara rastladığı için, adı «Ramazan» kondu.

Baska bir görüşe göre de, yakıcı mânâsına gelen Ramazan bu ayın günâhlari eritmeye vesile olması yüzünden oruç ayına isim olarak takildi.

Ramazan Orucu, Hicret'in ikinci yılında farz kilindi. Kesin bir Isâmî vecibe olduğu apaçık bulunduğu için farz olduğunu inkâr eden kâfir olur. Ramazanin faziletini belirten hadisler çoktur.

Peygamber'imiz (S.A.S.) buyuruyor ki:

«— Ramazanin iik gecesi girince, bir ay boyunca bir tanesi bile kapanmamak üzere, bütün cennet kapilari açilir ve Allah'in emri uyarınca söyle seslenilir,

«Ey hayir arayicisi, gel! Ey kötülükte ileri giden, kendine gel! Günahlarinin afvedilmesini dileyen yok mu ki, günâhlari afvedile! Bir istegi olan yok mu ki, dilegi yerine getirile! Tевbe eden yok mu ki, tevbesi kabûl oluna!

Bu davet, tanyeri agarana kadar devam eder. Allah her bayram gecesi bir milyon kisiyi cehennemden âzâd eder.»

Selman-i Fârisî buyurur ki; «Saban Ay/nin son günü Peygamber imiz bize hitab ederek söyle buyurdu :

«— Ey insanlar! Sizi büyük bir ay gölgesi altına almak üzeredir. İçinde bin aydan hayirli olan Kadir Gecesi vardır. Allah, o ay içinde oruç tutmayı farz ve gecelerini ibadetle geçirmeyi nafîle kilmistir.

Kim bu ayda bir hayir islerse baska zamanda bir farzi yerine getiren gibidir. Bu ayda bir farzi yerine getirirse baska zamanlarda yetmiş farz yerine getiren gibidir.

Bu ay sabir ayidir. Sabrin mükafati ise cennettir. Bu ay yardım ayidir, içinde mü'minin rizkinin arttığı bir aydir. Kim bu ayda bir oruçluya iftar ettirirse, bir köle azad etmiş gibi sevab kazanir ve günahlarini bagislanir.»

Seîmân-i Farisî buyurur ki: «Bu sirada. «Yâ Rasûlallah, hepimizin oruçluyu iftar ettirmeye varligi yetmez.» dedik. Peygamber 'imiz sözlerine söyle devam buyurdu :

«— Allah, o sevabi, oruçluyu bir yudum süt, bir içim su ve bir hurma ile iftar ettirene de verir. Kim oruçlunun karnini doyurursa bu onun günahlarinin bagislanmasini saglar, Allâh ona benim Havz'imdan bir kere içirir de artik hiç susamaz olur. Ayrica oruçlunun mükâfatından hiç bir sey eksilmeksizin onunki kadar sevab kazanir.

Bu ayin basi rahmet, ortasi bagis ve sonu cehennemden kurtulustur.

Kim bu ayda kölesinin isini hafifletirse Allah onu cehennemden azad eder. Bu ay içinde dört şeyi çokça yapın. İkisi ile Rabb'imizin rızasını kazanırsınız. Diğer ikisi de sizin için kaçınılmaz ve ihmat edilmez ihtiyaçlardır.

Rabb'inizin hosnutlugunu kazandıran iki şey, Allâh'dan başka ilâh olmadığina şahadet etmek ve O'na istigfar etmektir. Sizin için kaçınılmaz ve ihmal edilmez olan diğer iki şey de, Rabb'inizden cennet istemeniz ve sizi cehennemden korumasını diemenizdir.»

Peygamber'imiz (S.A.S.) buyuruyor ki:

"Kim inanarak ve önemini anlayarak Ramazan Orucunu tutarsa, geçmiş ve gelecek bütün günâhlari afvedilir."

«— Ulu Allah «insanoglunun oruç haric, her ameli kendisi içindir. O sirf benim içindir ve mükâfatini da yalnız ben veririm» diye buyuruyor. Ulu Allah'in kendisine izafe ettiği bir ibadet için başka bir şey söylemeye lüzum yoktur.»

«— Ümmetime, Ramazan Ayi'nda, daha önceki ümmetlere verilmeyen bes özellik verilmistir:

1 — Allâh Kati'nda oruçlunun agiz kokusu, miskten daha hostur.

2 — Iftar anina kadar melekler onlar için istigfar eder.

3 — O ayda seytanlarin elebaslari tutuklanir.

4 — Ulu Allah her gün «Salih kullarimin kötülük ve sikintidan kurtulmalari yakindir» buyurarak her gün cenneti süsler,

5 — O ayin son gecesinde günâhlari afvedilir.»

Sahâbiler «Yâ Rasûlallah o gece Kadir Gecesi midir» diye sordular. Peygamber 'imiz onlara su cevabi verdi, «Hayir. Fakat her iyi amel isleyenin ameli bitince, mükâfati verilir.»

104.Kadir Gecesi'nin Faziletleri

Ibni Abbas buyurur ki: «Peygamber 'imize Israilogullanndan bir adamin bin yil boyunca Allâh Yolu'nda omuzunda silâh ile savastigi anlatildi. Bu hal Peygamber imizin hosuna giderek ayni mazhariyyeti kendi ümmeti için de diledi ve

«Yâ Rabb'i, ümmetimi, ömrü en kisa ve ameli en az ümmet olarak yarattin» diye Allah'a yakarinca Allâh O'na ve Kiyamete kadar gelecek olan bütün Ümmetine Israilogulunun Allâh Yolunda silâh tasidigi bin aydan daha hayirli olan Kadir Gecesini bagisladi. Bu gece, bu ümmetin imtiyazlarindan birisidir.»

Anlatildigina göre Israiloglu. Sem'un adinda biridir. Bin yil boyunca atinin

palani kurumadan dsmanla savasir, üstün kuvvet ve cesareti ile karsisina dikilen kafiri dize getirir.

Kendisi ile basa ikamayacaklarini gören dsmanlari, birini karisina göndererek eger kocasini baglar da onu bir eve hapsedip derdinden kurtulacak olurlarsa kendisine bir tas altin adarlar.

Adam gece uyuyunca karisi onu bir urganla baglar. Fakat uyanınca eli ayagini hareket ettirerek urgani kolayca kesiverir. Karisina «Niçin böyle yaptin» diye sorunca kadin «Gücünü denedim» diye cevap verir.

Kadin durumu adamin dsmanlarına bildirince kendisine zincir gönderirler. Fakat adam yine uyanınca onu da koparmakta güçlük ekmez.

Bu arada seytan dsmanlarına gelerek karisina adamdan hangi seyi kesip koparamayacagini sormasini tavsiye eder. Birini gönderip kadina seytanin talimatini ulastirirlar. Kadin adama neyi koparamayacagini sorunca adam «Sac örgülerini» diye cevap verir. Adamin yere kadar uzanan sekiz sa örgüsü vardi.

Adam uyuyunca kadin örgülerin dördü ile ellerini, diger dördü ile de ayaklarini baglar. Kâfirler gelir, adami alir ve bogazlayacaklari eve götürürler. Ev dört yüz direk boyu yükseklikte olmasına ragmen tek direklidir. Bütün dsmanlari basina üsüsür, önce dudaklarini, burnunu ve kulaklarini keserler.

Bu sirada adam Allah'a yalvararak kendisine verecegi asilmadik bir gün sayesinde baglarini koparmasini, evin diregini yerinden oynatarak binayi dsmanlarının basina yikip kendisinden kurtulmasini diler.

Allâh, dusini kabul ederek kendisine sasirtici bir güç verir, baglarini koparir, diregi yerinden oynatarak evi dsmanlarının basina yikip hepsini öldürür ve kendisi böylece dsmanlarının elinden kurtulur.

Sahâbiler bu hikyeyi duyunca «Y Rasûlallah biz de o adamin sevabi kadar sevab kazanabilir miyiz» diye sorarlar. Peygamber imiz «Bilmiyorum» diye cevap verir. Fakat Ibni Abbâs'in bahsettiği gibi. Peygamber imiz Allah'a yalvarir ve Allâh'da ona Kadir Gecesini verir.

Peygamberimiz (S.A.S.) buyuruyor ki:

«— Kadir Gecesi olunca Cebrail, bir gurup melek arasinda yere iner. Yere inen melekler gerek ayakta ve gerekse oturarak Allah'i zikreden her kulu selmlarlar, onun için istigfar ederler.»

Ebû Hureyre buyurur ki; «Kadir Gecesi, yeryüzüne akil sayisindan çok melek iner. Onlari inmeleri için gök kapilarinin hepsi açilir. Her yana nr sailir. Büyük bir tecelli meydana gelir ve bu gece Melekt lemi açilir. Fakat bu husûsda insanlar birbirinden farklıdır.

Kimine hem gök yüzünün ve yeryüzünün Melektu birarada açilir. Gök yüzünün perdeleri aradan kalkınca bu kimseler ayakta dikilen, oturan, secdeye kapanmis, zikreden, sükreden, tesbih eden ve tehiil eden bütün melekleri asli

kimlikleri ile görürler.

Kiminin önüne cennet açilir ve orada evleri, köskleri, hurileri, nehirleri, ağaçlari, meyveleri görür. Göğün tavani olsa Ars'i müşahede eder.

Peygamberlerin, velilerin, şehidlerin. siddikların konaklarını görür. Bu Meleküte dalar, rahmet deryasında gezintiye çıkar. Cehennemi, onun tabakalarını ve içindeki kâfirlerin barınaklarını ve diğer fevkalâdeliklerini görür.

Kimin de önünden Allah ile arasındaki perde kalkar da O'ndan gayri hiç bir şeyi görmez olur.»

Peygamber'imiz (S.A.S.) buyuruyor ki:

"Kim Ramazanin yirmî yedinci gecesini sabaha kadar ibadet ile geçirirse, bu benim nezdimde bütün Ramazan geceleri yapılan gece ibadetinin hepsinden daha sevimidir."

Hız. Fâtimâ «Babacıgıma geceyi ibâdet ile geçirecek gücü olmayan kadın ve erkekler ne yapsın» diye sordu.

Peygamber 'imiz ona su cevabi buyurdu;

"Onların yastıklarını dikip üzerine yaslanarak bu gecenin herhangi bir saatinde oturup Allah'a dua etmeleri, benim için bütün ümmetimin bütün Ramazan Gecelerinin hepsinde yaptıkları ibâdetten daha sevimidir.»

Peygamber'imiz (S.A.S.) buyuruyor ki:

"Kim iki rek'at namaz kilip istigfar ederek Kadir Gecesini ibâdet ile geçirirse Allah tarafından bütün günâhlari bağışlanır. Allah'ın rahmetine gömülür. Cebrail (A.S), kendisini kanadı ile oksar. Cebrail'in (A.S.) kanadı ile oksadığı kimse cennete girer.»

105.Bayramın Fazileti

Sevval Ayi'nin ilk günü olan Ramazan Bayrami Günü ile Zühicce'nin onuncu günü olan Kurban Bayrami Günü'ne bu ismin verilmesinin bir kaç sebebi ileri sürülür. Birinci görüğe göre, mü'minler bu günlerde gerek Ramazan Orucunu bitirerek Sevval ayından altı gün oruç tutmaya yönelerek, gerekse farz olan hacc'i edâ edip Peygamberimizin ziyaretine yönelerek Allah'a (C.C.) karşı ibadet etmekten Peygamberimize hürmet etmeye dönerler.

İkinci görüğe göre, bayramların her yıl tekerrür etmelerinden dolayıdır. Çünkü görüğe göre, bu ismin sebebi. Allah'ın bu günlerdeki iyilik ve bağışlarının bolluğudur. Diğer bir görüğe göre de, bu günlerin gelmesi ile ortalığa sevine ve nese geldiği için bu günler, bu adı almışlardır.

Peygamberimizin kildigi ilk bayram namazi. Hicretin ikinci yilina restlayan bir Ramazan Bayrami Namazi'dir. Bundan sonra Peygamberimiz Bayram Namazi'ni devamlı kildigi için, sünnet-i müekkede'dir.

Peygamberimiz (S.A.S.) buyuruyor ki:

«— Bayramlarınızı tekbirler ile senlendiriniz.»

«— Kim bayram günü üç yüz kere «sübhanellahu ve bihamdihi» der ve sevabını ölmüş müslümanlara bağlarsa, her müslüman ölünün kabrine bin nûr iner ölünce Allah kendi mezarına da bin nûr gönderir.»

Vehb İbni Münebbih buyuruyor ki; «Şeytan her bayram günü öfkesinden inler. Etrafına toplanan yarıdakçılari «Seni öfkeliendiren nedir, efendimiz» diye sorarlar. Şeytan da onlara su cevabi verir. «Bu gün Allâh Muhammed (S.A.S) ümmetinin günahlarını afvetti Onları mutlaka nefsi arzulara ve hazlara daldirarak oyalamalisiniz.»

Allah, Ramazan Bayrami Günü cenneti yarattı. Tûbâ ağacını dikti, Cebrail'i. (A.S.) vahiy indirmek üzere vazifeliendirdi. Firavun büyücülerinin tevbesini kabul etti.»

Peygamberimiz (S.A.S.) buyuruyor ki:

«— Kim, önemini bilerek bayram gecesini ibâdet ile geçirirse, kalblerin öldüğü gün onun kalbi diri kalır.»

Hiz. Ömer. oğullarından birini bayram günü sadece yırtık bir gömlek içinde görünce ağlamaya baslar. Oğlu ona «Niye ağlıyorsun» diye sorar.

Hiz. Ömer oğluna «Yavrum, bayram günü seni çocuklar bu yırtık gömlekle görünce hayal kırıklığına düşeceğinden çekiniyorum» diye cevap verir. Oğlu da ona «Ancak Allah'ın Rizâsi'ndan mahrum kalan veya ana - babasına âsi olanlar hayal kırıklığına düşerler. Ben ise senin hosnutlugun sayesinde Allah'ın Rizasi'ni kazanacağımı umuyorum» diye cevap verir. Bunun üzerine Hiz. Ömer gözyaşları içinde oğlunu bağrına basar ve ona duâ eder.

Su beyitlerin sâiri, ne güzel söyler:

«Dediler ki; «yarın bayram, ne giyeceksin?»

Dedim ki, «Kuluna susayınca su sunan Allah'ın bağışladığı elbiseyi

Fakirlik ve sabir öyle iki elbisedir ki.

Onların arasında barınan kalbin sahibi bayram ve Cum'âları görür.

Ey ümidim! Sen yoksan bayram matemdir bana.

Sen bana görünür veya sesini duyurursan, o zaman benim için bayram var.

Bildirildigine göre. Ramazan Bayrami sabahi, Allah (C.C), Melekleri yeryüzüne indirir. Onlar sokak baslarına dikilerek insanlardan ve cinlerden baska her canlinin duydugu bir sesle söyle seslenirler.

«Ey Muhammed ümmeti! Büyük günahlari afveden ve bol bagislar sunan kerem sahibi. Rabb'inize çikin.»

Mü'minler namaza katilinca ulu Allah, meleklerle «Vazifesini yapan işçinin karsiligi nedir» diye sorar. Melekler «Yaptigi isin mükâfatini almaktır.» diye cevap verirler. Bunun üzerine ulu Allah «Sizi sâhid tutarim ki, onlara mükâfat olarak rizami ve magfiretimi verdim.» buyurur.

106.Zilhicce'nin İlk On Gününün Fazileti

Ibni Abbâs'in rivayet ettigine göre, Peygamber 'imiz bir gün

«Zilhiccenin ilk on günü kadar içinde yapılan amellerin Allah Katinda degerli oldugu baska bir gün yoktur» buyurdu. Sahâbiler «Alah Yolu'nda cihad etmek de mi» diye sorarlar. Peygamber 'imiz «Evet. bu günlerde islenen amel, mali ve cani ile Allah ugruna evinden çikip geri dönmeyenler hâriç cihâddan da daha degerlidir» buyurdu.

Câbir Ibni Abdullah'in rivayetin ettigine göre de Peygamber 'imiz

«İçinde amel islenen günler arasinda Allah Katinda Zühicce'nin ilk on günü kader degerlisi yoktur» buyurdu. Sahâbiler «Allah Yolu'nda cihâd edilerek geçirilen günler de mi onlar gibi olamaz?» diye sordular, pegamber 'imiz onlara «Evet, Allah Yolu'nda ati ile birlikte can veren hariç, cihad edilerek geçirilen günlerden de daha degerlidir» buyurdu.

Hz. Ayse buyurur ki; «Bir delikanli vardi ki. Zilhicce ayi girince oruç tutardi.

Peygamber 'imiz bu hâlini öğrenince onu çağirarak ona

«Bu günlerde niçin oruç tutuyorsun» diye sordu.

Delikanli Peygamber 'imize «Yâ Rasûlallah anam - babam yoluna feda olsun! Bu günler hacc ve ibadet aylaridir. Ola ki, Allah beni bu günlerde yapılan dualara ortak eder» diye cevap verdi.

Bunun üzerine

Peygamber 'imiz delikanliya söyle buyurdu:

«— Senin oruç tuttugun her gün için Allah Yolunda yüz köle âzâd etmis, üzerinde gaza ettigin yüz deve ve yüz at vermis kadar sevab vardir. Terviye günü (Kurban bayrami arefesinden bir gün önceki gün) gelince senin için Allah Yolundo bin köle azâd etmis, üzerinde kaza ettigin bin deve ve bin at vermis kadar sevabvordir. Arife Günü de Allah Yolunda iki bin köle âzâd etmis,

üzerinde gaza ettigin iki bin deve ve iki bin at vermis kadar sevab kazanirsin.»

Kurban Bayraminin arife günü oruç tutmak île sene oruç tutmaya. Asure Günü oruç tütme da bir senelik oruca bedeldir.»

Tefsir âlimleri «Musa ile otuz gece için sözleştik, sonra da buna on gece daha ekledik» mealindeki âyette geçen «sonra da buna on gece daha ekledik» ifadesi ile Zilhicce'nin ilk on gününün kastedildigini ileri sürerler.

Ibni Mes'ûd buyurur ki;

«Allah, günlerden dördünü, aylardan dördünü, kadınların dördünü seçkin kildi; Dört kimse Cennete ilk önce girer ve dört kimseyi de cennet hasreti ile bekler.

Mümtaz dört günün ilki Cum'â Günü'dür. Onun öyle bir âni vardır ki, ona rastlayıp da dünya ve âhiret ile ilgili bir şey isteyen müslümanın dileği kesinlikle kabûl edilir.

İkincisi arife günüdür. Arife günü gelince, ulu Allâh meleklerine karşı övünerek «Ey meleklerim, kullarımı görün, mallarını harcayarak ve bedenlerini yorarak toz - toprak içinde huzuruma geldiler. Sâhid olun ki, onların günahlarını afvettim.»

Üçüncüsü Kurban Bayrami Günü'dür. Kurban bayramında kul, Kurbanını kesince yere akan ilk damla kan işlemiş olduğu bütün günahlara kefarete olur.

Dördüncüsü Ramazan Bayrami'dir. Mü'minler Ramazanda oruçlarını tutup bayram günü'ne ulasınca, ulu Allah meleklerine «Her çalışan, ücretini ister. Kullarım da Ramazanda oruçlarını tutmuşlar ve bayrama çıkmışlar, şimdi mükâfatlarını istiyorlar. Sâhid olunuz ki, onların günahlarını afvettim.» Bu ara söyle seslenilir, «Ey Muhammed (S.A.S.) ümmeti Simdi evlerinize dönünüz, kötülükleriniz iyiliklere döndürülmüştür.»

Seçkin aylar Receb, Zilkade, Zilhicce ve Muharrem Aylarıdır.

Seçkin kadınlara gelince bunlar da İmran kızı Meryem, kadınlardan Allah'a ve O'nun Rasûlüne ilk önce inanan Huveylid kızı Hatice, Firavun'un esi Müzahim kızı Asiye ve cennetlik kadınların baş hanımefendisi Muhammed (S.A.V.) kızı Fatma'dır

Cennete ilk önce girecek dört kimseye gelince bunlar her kavmin ilk müslümanlarıdır.

Peygamber 'imiz arapların ilk müslümanı, Selman acemlerin ilk müslümanı, Süheyb, rumlann ilk müslümanı ve Bilâl de Habesilerin ilk müslümanıdır.

Cennetin hasretle beklediği dört kimse de Ali İbni Ebû Talib, Selmân-i Farisî, Ammar İbni Yasir ve Miktad İbni Esved'dir.»

Peygamber'imiz (S.A.S.) buyuruyor ki:

«— Kim Kurban Bayrami arifesinden bir gün Önce oruç tutarsa. Allâh ona Hz.

Eyyûb (A.S)'un karsilastigi belâlara karsi sabrederek kazandigi sevab kadar sevab verir. Arife Günü oruç tutana da Allah, Hz. Isâ (A.S)'ninki kadar sevab verir.»

Peygamber'imiz (S.A.S.) buyuruyor" ki:

«— Arife günü gelince, ulu Allah rahmetini saçar. Hic bir gün o günde olduğu kadar insan cehennemden âzâd olunmaz. Kim Arife günü gerek dünya ve gerekse âhîret ile ilgili olarak Allâh'dan bir sey isterse, Allâh onun dileğini karsilar. Arife Günü tutulan oruç hem geçmiş ve hem de gelecek senenin günâhlarına kefareti olur.»

Allah bilir, ama bunun hikmeti su olabilir. Terviye ve arife günleri iki bayram arasında mü'minler için sevinc günleridir. Mü'minler hesabına günahlarının afvedilmesinden daha büyük bir sevinc kaynagi olamaz.

İki bayramdan sonra gelen Asure Günü bir senelik günâhların kefareti olur. Çünkü o gün Hz. Musa'nin (A.S.) ve Arife Günü Peygamberimizdir.

Peygamberimiz diğerlerine karşı üstünlüğü elbette ki, kat kat fazladır.

107.Aşurenin Fazileti

İbni Abbâs buyurur ki;

«Peygamberimiz Medine'ye gelince Yahudilerin Asure Günü oruç tuttuğunu gördü. Sebebini sorunca O'na "Bu gün ulu Allah Hz. Musa (A.S.) ile İsrailoğullarını Firav'n'in kavmi karşısında üstün çıkardı. Biz de Hz. Musa'ya (A.S.) duyduğumuz hürmete dayanarak bu gün oruç tutuyoruz." diye cevap verdiler.

Bunun üzerine Peygamberimiz onlara «Biz Hz. Musa'ya (A.S.) sizden daha saygılıyız» diye buyurarak ümmetine asure günü oruç tutmalarını emretti.

Asure Günü'nün üstünlük sebebi hakkında bize geniş bilgiler gelmiştir. Bunlara göre bu gün Hz. Âdem'in {A.S.) tevbesi kabul edildi, yine Hz. Âdem (A.S.) bu gün yaratıldı ve Cennete girişi de bu güne rastlar.

Ars, Kürsî, Gökler, yeryüzü, güneş, ay, yıldızlar ve Cennet bu gün yaratıldı. Hz. İbrahim (A.S) bu gün yaratıldı ve yine bu gün atesten yanmaksızın kurtuldu. Yine bu gün Hz. Musa (A.S.) ile yanındaki mü'minler, suda boğulmaktan kurtuldular. Fir'av'n ve adamları bugün boğuldu.

Hz. Isâ (A.S.) bu gün doğdu ve yine bu gün göğe çıkarıldı. Yine bu gün Hz. İdris (A.S.) göğe çıkarıldı. Nuh (A.S)'un Gemisi bu gün Cûdî tepesinde karaya oturtuldu. Hz. Süleyman (A.S)'a muhtesem saltanat bu gün verildi.

Hz. Yûnus (A.S) balığın karnından bu gün çıkarıldı. Hz. Yâkûb'un (A.S.) bu gün gözleri yeniden açıldı. Hz. Yûsuf (A.S)'un kuyudan çıkarılması bu güne rastlar. Hz. Eyyûb (A.S) tutulduğu hastalıktan bu gün kurtuldu. Yeryüzüne ilk

yagmurun dsmesi de bu güne rastlar.

Daha nceki ümmetler zamanında bu gün oruç tutmak yaygindi. Hatta Ramazandan önce bu günde oruç tutmanın önce farz kilinip sonra bu emrin ortadan kalktiği ileri sürülür.

Hicretten sonra bu günü oruçla geçiren Peygamber 'imiz Medine'ye gelince, emrini yeniledi.

Hattâ. Peygamberimizin (S.A.S.) fâni ömrünün son yılında «Eger gelecek seneye kadar yasarsam. Asure Günlerin dokuzuncu ve onuncusunda oruç tutacağım» diye buyurduğu ve fakat o yıl içinde Allah'a kavustugu, buna göre onuncu günden başka bir gün oruç tutmadı ise de bu arzuyu gösterdiği ileri sürülür.

Zilhicce'nin dokuzuncu ve onbirinci günü tutulması «Siz Asure Günü'nden bir gün önce ve br gün daha oruç tutarak Yahudilerin geleneginden ayrilin.» seklindeki hadisine dayanır. Cnki, yahudiler sirf Asure Günü oruç tutuyorlardı.

Beyhâkî'ye göre Peygamber'imiz (S.A.S.) buyuruyor ki:

«— Asure Günü kim aile halkına ve yakınlarına karsi cömert davranırsa. Allah da onu bütün sene boyunca genisliğe kavusturur.»

Taberânî'nin kaydettiği ve rivayet zincirinde belirsizlik bulunan bir hadise göre. Peygamber'imiz (S.A.S.) buyuruyor ki:

"Asure Günü verilen bir drhemlik sadakaya yedi yüz bin dirhem gibi sevâb verilir."

Öte yandan. Asure Günü gözüne sürme çekenin o yıl göz agrısına yakalanmayacağını ve o gün yıkananın hasta olmayacağını ileri süren hadis uydurmadır.

Hakim'in belirttiğine göre, o gün gözlere sürme çekmek, bid'attır, İbni Kayyum (R.A.) «Asure Günü sürme çekmeyi, tanegillerden yemek pisirmeyi, yağ srnmeyi ve kokulanmayı tesvik ettiğİ Heri sürülen hadis, yakmaların uydurmasıdır» der.

Bilesin ki, Asure Günü Hz. Hüseyin (R.A.)'in ugradığı ihanet, onun derece yüceliğinin artisına ve Allâh Katındaki yüksek mertebesini ve temiz ehli beytin safına katilisini gösteren bir delildir.

Bu günde Hz. Hüseyin'in (R.A.) ugradığı ihaneti anmak isteyen kimse, Allah'ın emrine uyarak ve Ulu Allah'ın «Onlara Allâh'dan magfiret ve rahmet vardır. İste onlar hidayete erenlerdir» mealindeki âyetle Hz. Hüseyin'e (R.A.) ayırdığı mertebeye saygı duyarak sadece sık sık «İnnâ lillâhi ve in-na ileyhİ râcin» demesi gerekir.

Bunun dışında hic kimsenin, sakin ve sakin râfizilerin ve benzerlerinin yas tutma, aglasma ve dgnme gibi geleneklerine uymamalıdır. Çünki böyle

davranmak, mü'min ahlâkına uymaz. Eger böyle davranmak mesru olsaydı, Hz. Hüseyin'in (R.A.) dedesi olan Peygamberimizin ölüm gününde yas tutmak daha yerinde olurdu.

Yüce Allâh, bize kafidir, O ne güzel vekildir.

108.Fakirleri Ağırlamanın Fazileti

Peygamber'imiz (S.A.S.) buyuruyor ki:

«— Misafir için tekerrüh gösterip onu gücendirmeyiniz. Çünkü misafiri gücendiren Allah'i gücendirmiş olur. Allâh ise kendisini gücendireni gücendirir.»

«— Misafir ağırlamayan kimsede hayir yoktur.»

Peygamber 'imiz, bir gün deve ve sigir sürüsü olan birine ugrar. Fakat adam Peygamberimizi ağırlamaz. Sonra sadece bir kaç kuzusu olan bir kadına ugrar. Kadın Peygamber 'imizi ağırlayarak ona kuzu keser. Bunun üzerine Peygamber'imiz (S.A.S.) buyurur ki:

«— Her ikisine bir bakınız. Bu huy Allah'in kudreti dahilindedir. Allâh kime iyi ahlâk bahsetmek isterse ona verir.»

Peygamberimizin hizmetçisi Ebû Râfi der ki: «Bir gün Peygamber'imize bir misafir gelir. Beni çağırarak

«Falan Yahûdiye var ve bana Recep ayına kadar biraz un ödünç vermesini söyle» der. Yahûdî «Vallahi, ancak bir rehin verirse ona ödünç veririm» dedi. Durumu Peygamber'imize bildirince bana «Vallahi ben gökte de yerde de güvenilir bir kisiyim. Eger bana ödünç verseydi verdiginin bedelini ona geri verirdim. Su zirhimi götür ve kendisine rehin olarak bırak» buyurdu.

Hz. İbrahim (A.S.), yemek yiyeceği zaman disari çıkar ve bir ya da iki mil kedar uzaklara giderek birlikte yemek yiyeceği birini arardı. «Misafir Babası» diye ün saldı. Bu konudaki samimî tutkunluktan dolayı günümüze kadar vefat ettiği yerde misafir ağırlama geleneği devam ettirilmiştir. Üç kisten on kişiye, hatta yüz kişiye kadar evinde misafir ağırlanmayan bir gece gecirmemistir. «Her ev, hiç bir gece misâfirsiz kalmama sayesinde ayakta durur» derdi.

Peygamberimize «imân nedir» diye sordular. O da

«yemek yedirmek ve herkese selâm vermektir» diye cevap buyurdu.

Peygamber 'imiz. (günâhlara kefarete olan ve derece yükselten amellerin ne olduğu) hakkındaki bir soruya da:

«Yemek yedirmek ve halk uykuda iken namaz kilmaktır.» diye cevap buyurdu.

(Hacc'in kabul edilmesine sebep olan ibâdetlerin ne oldugu) hakkındaki bir soruya Peygamber 'imiz «Yemek yedirmek ve tatli dil» diye cevap buyurdu.

Hz. Enes Ibni Mâlik buyurur ki.

«Misafirin girmediği eve melek de girmez.»

Misafir ogirlamanin ve yemek yedirmenin fazileti hakkındaki hadisler sayisizdir.

Su beyitlerin sâiri, ne güzel demistir:

«Misafiri niye sevmeyeyim?

Veya ona güteryüz göstermekten niye hoslanmayayim?

Misafir benim yanimda, aslinda.

Kendi rizkini yiyor ve karsiliginda bana tesekkür ediyor.»

Bir ata sözü söyledir.

«Iyilik, ancak güleryüz, tatli söz ve geleni iyi karsilamak ile tamamlanir.»

Baska bir sâir de söyle der.

«Misâfirim daha yükünü çözmeden onu güler yüzle karsilarim.

Yer kurak olsa bile, benim yanimda bolluk belirir.

Misafir hesabina bolluk, köylerin coklugu ile degildir.

Fakat onun için cömertin yüzü, bolluktur.»

Misafir çağiranin, fasiklari degil, takva sâhiblerini tercih etmesi gerekir.

Peygamber 'imiz. kendisini agirlayan bir evde dua ederken «Yemegini iyiler yesin» diye buyurmudur.

Peygamber'imiz (S.A.S.) buyuruyor ki:

«— Yalniz takva sahibinin yemegini ye. Yemegini de sadece takva sâhibleri yesin.»

Yine yedirenin, genellikle zenginleri degil, fakirleri gözetmesi gerekir.

Nitekim Peygamber'imiz (S.A.S.) buyuruyor ki:

«— Yedirilen yemeklerin en fenasi, sâdece zenginlerin çağrilip fakirlerin ihmal edildiği düğün ziyafetidir.»

Öte yandan yemek verenin yakinlarini ihmâl etmemesi gerekir. Çünkü onlari ihmal etmek sogukluk dogurucudur ve akrabalik baglarini kesmektir. Yine yemek verenin dost ve tanidiklari arasinda gönül kirici bir ayirima girmemesi gerekir. Çünkü bazi dost ve tanidiklari baskalarına tercih etmek, digerlerinin

kalbinde küskünlüğe yol acar.

Bunlar yanında yemek verenin verdiği yemeği öğünme ve böbürlenme aracı olarak kullanmaması, onu dostlarının kalbini hosnut "etme vesilesi, yemek yedirme ve mü'minlerin kalblerini sevindirme bahsinde Peygamber imizin sünnetine uyma vesilesi bilmesi gerekir.

Yine yemek verenin her hangi bir sebep ile davetlileri sikacagi bastan belli olan veya davete gelmekte güçlüğe katlanacak kimseleri çağirmaması gerekir. Yalnız davete katılmayı isteyenleri çağirması gerekir.

Nitekim Süfyan-üs Sevrî buyurur ki;

"Davete katılmaktan hoslanmayan birini yemeğe çağiran bir günah, bile bile böyle bir davete katılan kimse de iki günâh kazanmış olur. Çünkü davet eden karsisindakini istemeyerek yemeye zorlamış olur. Eger durumu bilse, ona yemek vermezdi. Takva sahibine yemek vermek, ibâdete destek olmak, fâsikin karnini doyurmak da günâh işlemeye yardıma olmaktır."

Terzinin biri İbni Muûârek'e

«Ben devlet büyüklerinin elbiselerini dikerim. Benim zâlimlerin yardımcı olmamdan korkulur mu» diye sorar.

İbni Mübarek de terziye «Hayır, Zâlimlerin destekçileri sana igne-iplik satanlardır. Sen ise zâlimlerden bîrisin» diye cevap verir.

Davete icabet etmek, sünnet-i müekke'dir. Bazıları bazı yerlerde vâcib olduğunu ileri sürerler. Peygamber'imiz (S.A.S.) buyuruyor ki:

«— Eger bir paçaya çağrılısam kabul ederdim. Eger bana bir dirsek hediye edilse kabul ederdim.»

Davete katılmanın bes edebi vardır. Bunlar gerek «îhyâ ul - Ulûm-ud Din, dee ve gerekse başka kitaplarda açıklanmıştır.

109.Cenaze ve Kabir

Bilesin ki, cenazeler basiret sahibleri için ibrettir. Cenaze uyarıcı ve hatırlatıcıdır. Fakat bu uyarıcılık ve hatırlatıcılık gafiller için değildir. Çünkü cenazeleri görmek gafillerin sadece gönül katiligini artırır. Çünkü onlar her zaman baskalarının cenazelerine bakacaklarını sanırlar ve kaçınılmaz olarak bir gün kendi cenazelerinin de eller üstünce tasınacağını hesap etmezler. Yahud da cenazelerinin tasınmasını yakın görmezler ve o anda cenazeleri tasınanların da öyle düşündüklerini, fakat hesaplarının yanlış çıktığını ve sürelerinin çok erken dolduğunu gözönünde tutmazlar.

Kendini bilen kimse, cenazeye, tabuta kendisi konmuş gibi bakmalıdır. Çünkü çok geçmeden, belki ertesi ve belki iki gün sonra tabuta girebilir.

Rivayet edildiğine göre. Ebû Hureyre bir cenaze görünce:

«Ugurlar olsun. Biz de pesinizdeyiz» derdi.

Mekhul-ud Dimiskî bir cenaze gördüğü zaman:

«önce siz geçiniz, biz arkanızdayız. Bir yanda manâli bir nasihat, öbür yanda kısa ömürlü bir gaflet. Biri gidiyor, ötekinin ise akli basında değil. derdi.

Üseyd İbni-Hudeyr buyurur ki;

«Her cenaze gördüğümde İçimden sâdece gerçekleşen hâdise mâhiyetinin ne olduğu ile nereye varılacak olduğunu düşünürüm.»

Kardesi ölen Mâlik İbni Dinar

Cenaze töreninde göz yası dökerken «Nereye varacağımı bilmeden yüzüm gülemez. Yasadıkça da bunu öğrenemem» diyordu.

Â'mes buyurur ki:

«Cenaze törenlerine katıldığımızda hepimiz yaslı olduğumuz için hangimizin hangimizi teselli edeceğini bilemezdik.»

Sâbit-ül Bünânî buyuruyor ki:

"Cenaze törenlerine katıldığımızda basi önde olarak ağlamayan kimse göremezdik."

İlk müslümanlar ölümden böyle korkarda. Şimdi ise cenazelerde çoğunluğu, gülen, eğlenen ve sadece ölünün geriye ne miras bıraktığı ve mirasının nasıl bölüşüleceği konusunda konuşan kalabalıklar görüyoruz. Günümüzün törenlerinde ölünün yakınları ve akrabaları şifir hangi yoldan giderek kalan mirastan pay alacaklarını düşünmekte, hiç biri kendi cenaze töreni ile tabuta konunca Basına neler geleceği konusunda kafa yormamaktadır.

Bu gaafil hâlin, günah ve isyanlarla katılan kalplerden başka bir sebebi yoktur. Bu yüzden ulu Allah (C.C) 'i, ahiret gününü ve önümüzdeki korkunç merhaleleri unutarak bize faydası olmayan şeyler ile eğlenir, oyalanır olduk.

Allâh (C.C)'dan bizi bu gafletten uyandırmasını dileriz. Cenaze törenine katılaniardan beklenen en yerinde davranış, ölü için gözyası dökmektir. Aslında isin içyüzünü idrâk etseler ölüye değil, kendilerine ağlarlar.

İbrahim-üz Zeyyad ölüye acıyanları görünce onlara:

«Kendinize acısanız size daha yararlı olur. Çünkü üç korkunç safhadan geçmiş bulunuyor. Birincisi ölüm meleginin yüzünü gördü. İkincisi ölüm acisi tattı. Üçüncüsü son nefesdeki endiseden kurtuldu.»

Ebû Amr İbni Alâ der ki; «Bir gün ünlü sâir Cerir ile birlikte oturuyorduk. Kâtibine siir yazdırıyordu. Bu sırada bir cenaze görüldü. Cerir sustu. Sonra da «vallahı bu cenazeler beni kocaltı.» dedi ve o anca su beyitleri insad etti;

«Cenazeler bize dogru gelirken ürküyoruz.

Onlar geçtikten sonra da eglenceye dalıyoruz.

Üzerine kurt düşen bir koyun sürüsü gibiyiz.»

Kurt sürüden uzaklasir uzaklasir koyunlar yine otlamaya dalarlar.»

Düünceli olmak, ibret almak ve fikh kitaplarindaki cenazenin sünnet ve edeblerine uyarak almak gönüllü bir edâ ile cenazenin arkasindan gitmeye hazirlanmak, cenaze törenine katilmanin edeblerindendir. Yine kisinin ölü hakkında fâsik da olsa iyi düşünmesi ve görünüsü iyi olsa bile kendisi hakkında kötümser olması cenaze edeblerindendir. Çünkü son nefesi verme ânî tehlikedir, nasıl geçeceği bilinmez.

Nitekim Ömer İbni Zerr'in günahkâr taninan bir komsusu ölü. Herkes cenazesine katilmaktan kaçinir. Buna karsilik Ömer komsusunun cenazesine katilir ve namazini kildirir. Ölü topraga verilince Ömer mezarin basina dikilir ve söyle der.

«Ey Ebû Filân. Allâh sana rahmet etsin. Ömrün boyunca Kelime-i Tevhid'den ayrılmadin ve yüzünü secde ile toprakladin. Senin için «Günahkâr ve kusurlu» diyorlar. Hangimiz günahsiz ve kusursuz ki.»

Söylendigine göre Basra kasabalarindan birinde günâha düşkün biri bir gün ölü. Karisi cenazesini tasimakta kendisine yardım edecek hiç kimse bulamaz. Çünkü günahkârligi ile tanindigindan hiç kimse cenazesine katilmaz. Kadın ölüyü iki ücretli hamal ile musalla tasma tasir. Fakat hiç kimse namazini kilmak istemez.

Bunun üzerine kadın, topraga vermek üzere ölüyü sahraya tasitir. Yakinlardaki dagda büyük bir zâhid barinirmis. Kadın onu karsisinda görür. Sanki cenazeyi bekliyormus gibidir. Sonra da cenazenin namazini kilmaya hazirlanir.

Kasabanin her yanina «Zâhid falan kisinin cenaze namazini kilmak üzere dagdan indi» diye haber yayilir. Bunun üzerine bütün kasaba halki da oraya toplanir ve zahidin imamligi altinda cenaze namazini kilarlar. Halki, zahidin bu cenazenin namazini kilmasina sasarlar. Bir soru üzerine davranisin sebebini söyle açıklar:

Rüyamda bana «Falan yere in. Orada yaninda bir kadından baska hiç kimsenin bulunmadigi bir cenaze göreceksin. Onun namazini kil. Onun günahlari afvedilmistir» diye bildirildi.

Bu sözleri duyan halkin saskinligi daha da artar. Bunun üzerin zâhid, ölünün esini yanina çağirir. Ona kocasinin nasıl bir hayat yasadigini ve ne gibi özellikleri oldugunu sorar. Kadın «Herkesin bildigi gibi gününün çoğu kismini meyhanede içki içerek geçirirdi» diye cevap verir.

Zâhid kadina «Düşün bakalım, hiç bir iyi amelini biliyor musun» diye ısrar eder.

Kadin bu sefer su cevabi verir. «Evet, onun üç iyi huyunu hatırlıyorum:

Birincisi sabahleyin ayılınca üstünü degistirir, abdest alır ve sabah namazını cemâatle kılar. Sonra yine meyhaneye döner, içki içmeye baslardı.

İkincisi evinde her zaman bir veya iki yetim barındırırdı. Onlara çocuklarından da daha iyi davranırdı. Onların üzerine çok titrerdi. Üçüncüsü gece ortasında ayılır ve gözyaşları arasında «Yâ Rabb'i, bu murdar bedenimle hangi Cehennem kösesini doldurmak istiyorsun» derdi.

Bunun üzerine zâhid ortadan kayboldu ve halkın adam hakkındaki saskinliği ve kararsızlığı da dağılmış oldu.

Dahhak söyle der; «Adamin biri Peygamber 'imize «İnsanların en zahidi kimdir, ya Rasûlellah » diye sorar. Peygamber imiz adama söyle cevap verir.

«Kabri ve çürümeyi hatirından çıkarmayan, dünya ziynetinin fazlasından uzak durup baki olanı fâni olana tercih eden, yarını ömründen saymayan ve kendini ölümlerden biri sayan kimsedir.»

Evini mezarlığa yakın seçen Hz. Ali'ye (K.V) «Niye mezarlığa yakın oturuyorsun» diye sorulunca söyle cevap verir; «Ben onları en iyi ve en doğru komsu olarak kabul ediyorum. Çünkü konuşmaktan kaçmıyor ve ahireti düşünüyorlar.»

Hz. Osman bir kabrin basına varınca sakalı ıslanacak derecede ağlardı. Kendisine «Sen cenneti ve cehennemi anınca ağlamıyorsun da kabrin basında durunca niye ağlıyorsun» diye sorarlar. Hz. Osman su cevâbi verir: Ben Peygamberimizin söyle dediğini duydum:

«Kabir, ahiretin ilk konagidir, ölü bu safhadan kolay geçerse sonrası daha kolay olur. Fakat bu safha çetin geçtiği takdirde arkası daha zor gelir.»

Söylendiğine göre Amir İbni As bir gün bir mezarlığın yanında atından inerek iki rek'at namaz kılar. Kendisine «Daha önce böyle yapmazdın, simdiki davranışının sebebi nedir» diye sorarlar. Bunun üzerine su cevabi verir. «Kabir halkını ve onlar ile kabir arasında neler geçtiğini düşündüm de bu ikisi vesilesi ile Allah'a yaklaşmak istedim.»

Mücahid der ki;

«Ölü ile ilk önce kabri konusur ve der ki: «Ben böcek, yalnızlık, gariplik ve karanlık yuvasiyim. İste senin için hazırladıklarım bunlardır, sen benim için ne hazırladın?»

Ebü Zerr buyurur ki;

"Size fakirlik gününü bildireyim mi? Kabre konulduğun gündür."

110.Cehennem Azâbından Kurtulmak

Buhârî'ye göre Peygamber `imiz sik sik

«Ey Rabb'imiz! Bize dünyada ve âhirette iyilik ver. Bizleri cehennem azabından koru.» diye duâ ederdi.

Ebû Ya'lâ'ya göre Peygamber `imiz bir gün sahâbilere hitâb ederken:

«iki önemli konu olan cennet ile cehennemi hiç bir zaman hatirinizden çıkarmayınız» buyurdu, bu arada gözlerinden süzülen yaşlar sakalının her iki yanını da ıslattı. Sonra sözlerine söyle devam etti.

"Nefsim kudret elinde olan Allah'a yemin ederim ki, ahiret ile ilgili olarak benim bildiklerimi bilerseniz, toprak üzerinde gezinir ve basiniza toprak serperdiniz.»

Taberânî'ye göre bir gün Cebrail (A.S), alisilmamis bir zamanda Peygamber 'imize geldi. Peygamber 'imiz ona

«Niye senin rengini degisik görüyorum» diye sordu. Cebrail (A.S) «Ulu Allâh su sirada cehennem körüklerine islesinler diye emir verdi de sana onun için geidim» dedi.

Peygamber 'imiz ona «Yâ Cebrail (A.S), bana cehennemi anlat» dedi. Bunun üzerine Cebrail (A.S) söyle dedi:

«Ulu Allah emir verdi de cehennem bin yıl yandı. Sonunda bembeyaz oldu. Arkasından yine ona emir verdi de bin yıl daha yandı. Bu defa kirkirmizi oldu. Daha sonra ona yine emir verdi de bin yıl daha yandı. Sonunda simsiyah oldu. Simdi o kapkaradır, ne kivilcimi ısık verir ve ne de yalazi söner.

Seni, hakki bildirmek üzere peygamber olarak gönderen Allah'in adına yemin ederim ki, eger cehennemden igne burnu girecek kadar bir delik açılrsa hararetinin yüksekliğinden dolayı yeryüzündeki bütün canlılar öldürdü.

Seni, hakki bildirmek üzere peygamber olarak gönderen Allah'a yemin ederim ki, eger cehennem korucularından biri yeryüzü halkına görünse, yüzünün korkunçlugunun ve bayiltici kokusunun tesiri ile hepsi öldürdü.

Seni, hakki bildirmek üzere peygamber olarak gönderen Allah'a yemin ederim ki, ulu Allah'in kitabında bahsettigi cehennem zincirlerinin bir halkası yeryüzü daglari üzerine indirilirse, daglar çöker ve bu halka yerin en alt tabakasına inmedikçe duramazdi.»

Peygamber `imiz duyduklarının bu noktasında "Yâ Cebrail (A.S), yeter. Yoksa kalbim yuvasından fırlayacak ve ölecegim" dedi.

Bu sirada Peygamber `imiz Cebrail (A.S)'in aglamakta olduğunu gördü. Bunun üzerine Peygamber `imiz ona «Yâ Cebrail (A.S), Allah Kati'nda bu kadar yüce

bîr mertebenin sahibi oldugun halde sen de mi agliyorsun» dedi. Cebrail (A.S) Peygamber `imize su cevabi verdi. «Niye aglamayayim? Asil benim aglamam gerekir. Belki de Allah'in bilgisine göre durumum bu günkünden degisiktir. Bilmiyorum, belki de önceleri meleklerden biri olan seytanin basina gelen felâket, benim de basima gelir. Bilmiyorum, belki de Hârut ile Mârut'un baslarina gelenler, benim basima gelir.»

Bunun üzerine Cebrail (A.S) ile Peygamber `imiz birlikte aglamaya basladilar. Nihayet söyle bir ses geldi.

«Ey Cebrail ve Muhammed Allah sizleri kendisine âsi olmaktan korumustur.» Bu sesin arkasindan Cebrail (A.S) tekrar göge yücelir. Peygamber `imiz de biraz sonra disari çikinca gülen ve eglenen bir Ensâr gurubuna rastladi. Onlara söyle buyurdu:

«— Önünüzde cehennem varken nasil gülebiliyorsunuz? Benim bildiklerimi bilseniz, az güler çok aglardiniz. Girtlaginizdan ne bir lokma yemek ve ne de bir yudum su geçmezdi. Yüksek daglara çikarak Allâh'a yalvarirdiniz.» Bu sirada söyle bir ses geldi:

«— Yâ Muhammed! Kullarimi umutsuzluga düsürme. Ben seni, çetin gösterici olarak degil, ancak müjdeleyici olarak gönderdim.»

Bunun özerine Peygamber `imiz «Dogruluktan ayrilmayiniz. Allah'a yakin olunuz» buyurdu.

Ileri sürüldüğüne göre bir gün Peygamber `imiz Cebrail (A.S)'e «Niye Mikâil (A.S)'i hiç gülerken germedin mi?» diye sorunca Cebrâil (A.S) de O'na «Mikail (A.S)' cehennem yaratila beri hiç gülmedi» diye cevap verdi.

Ibni Mâce ve Hakim'e göre Peygamber'imiz (S.A.S.) buyuruyor ki:

«— Sizin kullandiginiz bu ates, cehennem atesinin yetmiste biri derecesinde bir yakiciliga sahiptir. Eger iki sefer suda söndürülmeseydi, ondan yararlanamayacaktiniz. Bu ates, tekrar cehenneme döndürülmesin diye Allah'a dua etmektedir.»

Beyhâkî'ye göre Hz. Ömer bir gün;

«Derileri her eridiginde azabi duysunlar diye onlara baska bir deri veririz.» (Nisa - 56)

Mealindeki ayeti okuyarak Ka'b Ibni Ahbâr'a «Bu âyeti tefsir et. Eger dogru söylersen, sözlerini tasdik ederim. Yanlis söylersen sana karsi çikarim, dedi.

Bunun üzerine Kâ'b, âyeti tefsir etmeye giriserek «Ademoglu cehennemde yanarken derisi ya bir saat içinde veya bir gün içinde altibin kere yeniden yaratilir» dedi.

Hz. Ömer «Dogru söylüyorsun» dedi.

Yine Beyhâkî'ye göre Hasan-ül Basrî bu âyeti söyle tefsir eder.

«Cehennemlikleri ates, her gün yetmiş bin kere yakıp eritir. Her eriyisten sonra onlara «eski durumunuza dönünüz» denir ve hemen eskisi gibi oluverirler.»

Peygamber'imiz (S.A.S.) buyuruyor ki:

«— Cehennemlikler arasında dünyada en mutlu yasayanlardan biri getirtir. Cehenneme bir kere kanup çıkarıldıktan sonra ona «Ey Ademoglu, hiç hayir gördün mü? Hiç mutlulukla karsilastin mi?» diye sorulur. Adam; «Vallahi, hayir, yâ Rabbi» diye cevap verir.

Buna karsilik dünyada en çok sikinti çeken bir cennetlik getirilir. Cennete bir kere konup çıkarıldıktan sonra ona «Yâ Ademoglu, hiç sikinti çektiğin oldu mu? Darlikla hiç karsilastin mi?» diye sorulur. Adam «Vallahi, hayir, ya Rabb'i. Ben hiç bir sikinti ile karsilasmadim, hiç bir darlik görmedim» diye cevap verir.»

Ibni Mâce'ye göre Peygamber'imiz (S.A.S.) buyuruyor ki:

«— Cehennemliklere aglama gönderilir. Öyle çok aglarlar ki, sonunda yaslari kurur. Sonra yanaklarında, içine gemi salinsa yüzebilecek derinlikte çukurlar açilincaya kadar kan aglarlar.»

Ebû Ya'lâ'ya göre Peygamber'imiz (S.A.S.) buyuruyor ki:

«— Ey insanlar, aglayiniz. Aglayamiyorsanız, hiç olmazsa aglamakli olunuz. Çünkü Cehennemde cehennemlikler yanaklarında kanal gibi yarıklar belirinceye kadar yas dökerler. Sonunda yaslar kuruyunca da gözleri irinlesinceye dek kan aglarlar.»

111.Mizan ve Sırat

Ebû Davud'a göre bir gün Hz. Ayse aglar. Peygamber 'imiz ona

«Niçin agliyorsun» diye sorar. Hz. Ayse (R Anha) «Cehennem aklîma geldi de ondan agliyorum. Siz erkekler Kiyamet Günü eslerinizi hatiriniza getirir misiniz?» der.

Peygamber'imiz (S.A.S.) onun bu sözlerine su cevabi verir:

«— Sâdece üç yerde kimse kimseyi düşünmez. Birinci amelleri tartan Mizan önünde, herkes iyi amellerinin baskin mi çıktigini yoksa hafif mi kaldigini öğreninceye kadar.

İkincisi amel defterleri dagitilirken, herkes emel deftertnin sag tarafından mi yoksa sol tarafından nu veya arka tarafından mi verildigini öğreninceye kadar.

Üçüncüsü cehennemnin ta ortasi üzerine Sırat kurulunca. Herkes üzerinden asip asamayacagini öğreninceye kadar.»

Tirmizî'ye göre Enes İbni Mâlik buyurur ki;

«Bir gün Peygamber 'imize Kiyamet Günü bana sefaat edip etmeyeceğini sordum» «Bana;

«Allâh izin verirse edeceğim» diye cevap verdi.

Bunun üzerine O'na «Seni nerede bulurum» diye sordum.

Bana «Beni ilk önce Sirat üzerinde ararsın» dedi.

«Seni Sirat üzerinde bulamazsam» dedim.

«O zaman Mizan önünde ararsım dedi.

«Eğer Mizan önünde de bulamazsam» diye sordum. Bana su cevabi verdi.

«O zaman beni havuz basında ara. Çünkü ben mutlaka bu üç yerin birinde olurum.»

Hakim'e göre Peygamber'imiz (S.A.S.) buyuruyor ki:

«— Kiyamet Günü Mizan kurulur. Üzerine gökler ile yer konsa onları bile çekebilir.

Melekler «Yâ Rabbi, bu Mizan kimin amellerini tartacak» diye sorarlar.

Ulu Allah «kullarımdan hangisinin amelini istersem» diye cevap verir. Bunun üzerine melekler «Ey noksanlıkların her türlüünden beri olan Allah, sana gerektiği gibi ibâdet etmiş değiliz» derler.

İbni Mes'ûd buyurur ki:

«Cehennem üzerine bilenmiş kılıç gibi keskin ve kaygan olan Sirat kurulur. Üzerinde geçenlere takılan atesten çengeller vardır. Bunlara takılan yüzüstü cehenneme kapaklanır.

Üzerinden bazıları simsek gibi geçer, çengeller üzerine takılamaz ki, kurtulması söz konusu olsun. Bazıları rüzgâr gibi seçer. Bunlar da çengellere takılmadıkları için kurtulmaları söz konusu değildir. Bazı at kosar gibi geçer. Bazıları ayakla kosar gibi bir hızla, bazıları da tiris yürüme hız ile geçerler, bazıları da normal yürüyüşle geçerler.

En sondan giden kimseyi ates yalar ve canını yakar. Fakat Aaaâh'in fazileti, rahmeti ve keremi sayesinde yine de cennete girer. Ona «Ne dilerseñ dile, ne istersen söyle» diye buyurulur.

Adam «Yâ Rabb'i, benimle alay mi ediyorsun» der. Bunun üzerine ona tekrar "Ne diliyor, ne istiyorsan söyle" denir. Nihayet dilekleri bitince Ulu Allah ona «Ne istiyorsan, yanında bir kat fazlası ile sana veriyorum» der.

Müslim'e göre Ensar'dan Ummu Mubessir der ki. Peygamber 'imizin bir gün esi Hafsa'nın yanında iken «Allah'ın izni ile, ağacın altında bana bey'at edenlerin

hiç birisi cehenneme girmeyecek» buyuyurken isittim.

Hatsa «Hayir, yâ Rasûlallah » deyince Peygamber 'imiz onu susturdu. Buna ragmen Hafsa «Oraya, cehenneme hiç girmeyeniniz olmayacak» mealindeki âyeti okuyunca Peygamber 'imiz ona, Ulu Allah

«sonra takva sâhiblerini kurtaracagiz ve zâlimleri orada dîzüstü çökmüs durumda birakacagiz» (Meryem - 72) buyuruyor diyerek cevap verdi.

Ahmed Ibni Hambel'e göre, Cehneneme ugrayip ugramayacagi konusunda bir cemaat fikir ayriligina düstüler. Kimi «Mü'minler oraya hiç girmeyecek» derken kimisi de «herkes oraya girecek. Sonra takva sâhibleri kurtulacak» diye fikirlerini savundular.

Sunun üzerine içlerinden biri sahâbilerden Câbir Ibni Abdullah'a bu konudaki fikrini sordu.

Câbir ona su cevabi verdi. «Herkes oraya girecek. Peygamber 'imizin böyle buyurdugunu duymadiysâm, su kulaklarim sagir olsun.»

«Cehenneme ugramak» içine girmek anlamina gelir. Fakat cehennem mü'minler için, Hz. Ibrahim (A.S)'e oldugu gibi serin ve elverisli bir yer olur. O kadar ki, onlar cehennem melteminin sesini duyarlar. Arkasindan «Sonra takva sahiplerini kurtaracagiz ve zalimleri de dizüstü çökmüs durumda orada birakacagiz» mealindeki âyetin hükmü gerçekleşir.»

Hakim'e göre herkes cehenneme varir, arkasindan amellerinin derecesi uyarınca geri çıkarlar. İlk çikan göz açip kapayasiya, sonrasi rüzgâr gibi, sonrasi at kosar gibi, sonrasi normal süvarisi gibi, sonrasi hizli yürüyen bir yaya gibi ve en orkada kalan normal yaya yürüyüsü ile oraya girip çıkar.»

112.Peygamber Efendimizin (S.A.V.) Vefati

PEYGAMBER'İMİZİN (S.A.V) VEFATI

Ibni Mes'ûd der ki;

«Aramizdan ayrilacagi sirada Ayse'nin (validemiz için) evinde yatan Peygamber 'imizin yanina girdik. Bizi görünce gözleri yasardi ve söyle buyurdu:

«—Hos geldiniz. Allâh size ömürler versin, sizi korusun ve desteklesin. Size Allah'i ve O'ndan korkmayi tavsiye ederim. Ben size O'nun gönderdigi açıklayici bir ikâz ediciyim. Onun mülkü üzerinde ve O'nun kullari hakkında sakin Allah'in emirlerine karsi gelmeyin. Ölüm ani, Allah'a dönüs ve Sidret-ül Münteha'ya, cennet barinagina ve dolu kadehe kavusma ani yaklasti.

Benden yana birbirinize ve benden sonra dininize girecek olanlara selâmimi ve

Allah'in rahmeti dileklerinizi ulastirin.»

Bildirildigine göre, Peygamber'imiz (S.A.S.) dünyadan ayrilacagi sirada Cebrail (A.S)'e:

«Benden sonra ümmetim kimin elinde kalacak» diye sorar. Ulu Allah (C.C) Cebrail (A.S) 'e bildirir ki. «Sevgili Rasûlümü müjdele ki. O'nun ümmetini yüzüstü bırakmam. O'na müjdele ki, insanlar yeniden dirilirken ilk defa mezarinin basına O çıkacak ve Mahser toplantısında ümmetinin basında bulunacaktır. O'nun ümmeti içeri girmedikçe cennete girmek, diğer ümmetlere yasaktır.» Bunun üzerine Peygamber 'imiz «Simdi gözüm arkada değil» diye buyurdu.

Hız. Ayşe buyurdu ki: «Peygamber 'imiz aramızdan ayrılacağı sırada yedi kuyudan çıkarılmış yedi tulum su ile kendisini yıkamamızı emretti. Biz emrettiği gibi yaptık. Ferahladı. Sonra evden çıktı, Cemâtle namaz kıldı, arkasından Uhud şehitleri için istiğfar ve dua etti.

Sonra da ensar hakkında vasiyette bulunmak üzere sunları söyledi:

«— İmdi, ey muhacirler! Siz artıyorsunuz. Fakat ensar, bu gün olduğundan daha fazla artmaz oldu.

Ensar benim sigindığım barınagimdir. Onların iyilerine karşı iyi davranınız. Hatalılarının hatalarını da hoş görünüz.»

Sonra sözlerine söyle devam etti, «Bir kul, dünyada kalmak ile Allâh'a yönelerek arasında tercih yapmaya çağıldı ve Allah'in yanını tercih etti.»

Bu söz üzerine Ebû Bekir Peygamber 'imizin son sözü ile kendisini kastedtiğini ve öleceğini sanarak ağlamaya başladı.

Peygamber 'imiz durumu görünce söyle buyurdu. «Sakin ol, ya Ebû Bekir! (R.A.) Yalnız Ebû Bekir'in yoluna açılanın dışında Mescid'in sokaka açılan diğer bütün kapılarını kapatınız. Çünkü ben Ebû Bekir ile sohbet etmekten daha değerli bir iş bilmiyorum.»

Hız. Ayşe diyor ki:

«Peygamber 'imiz benim evimde, benim günümde ve kucagimde ruhunu teslim etti. Ulu Allah O'nun ağız suyu ile benimkini ölümü sırasında biraraya getirdi. (Bu da söyle oldu)

Kardeşim Abdurrahman içeri girdi, elinde bir Misvak vardı. Peygamber 'imiz in gözü misvaka takıldı. Hosuna gittiğini anladığım için «Onu sana alayım mı» diye sordum. Basi ile «evet» diye işaret etti.

Misvaki eline verdim. Onu ağızına götürdü, fakat sert geldi. «Onu senin için yumusatayım mı?» diye sordum. Basi ile evet diye işaret etti. Bunun üzerine misvaki ağızda yumusatıp yine O'na uzattım.

Önünde bir su çanağı vardı. Elini suya daldırıp «lâ ilâhe illallah. Gerçekten ölümün çeşitli krizleri vardır» demeye başladı. Sonra da «Yüce dost, yüce

dost» diyerek elini kaldirdi. O zaman «Demek ki, bizi tercih etmiyor» dedim.

Babasından duyduğuna dayanarak Said İbni Abdullah der ki.

«Ensâr, Peygamber 'imizin hastalığının ağırlastığını görünce Mescid'in çevresinde toplandılar, önce Abbâs Peygamber 'imizin yanına girerek ensârın disarda ve endise içinde olduğunu bildirdi.

Sonra Fadl yanına girerek aynı seyleri söyledi. Arkasından Hz. Ali (K.V.) içeri girerek aynı seyleri söyledi.

Bunun üzerine Peygamber 'imiz elini uzatarak «tutun» dedi. Hemen tuttular. Sonra «Ne diyorsunuz» diye sordu, yanındakiler «Öleceksin diye korkuyoruz» dediler.

Erkekler Peygamber 'imizin basucunda toplandıkları için kadınları da bağrısmaya başladılar. Bunun üzerine Peygamber 'imiz yatagında doğruldu ve Ali ile Fadl'a dayanarak kapiya çıktı. Abbâs önünden yürüyordu. Basi sarılı idi.

Kendi kendine yürüyerek minberin ilk basamağına oturdu. Herkes etrafında toplandı.

Allah'a hamd ve sena ettikten sonra söyle buyurdu:

«— Ey insanlar!' Duyduğuma göre öleceğim diye korkuyorsunuz. Sanki ölümü garip görür gibisiniz. Peygamber 'inizin ölmesinde ne gariplik görüyorsunuz? Ben size daha önce öleceğimi söylemedim mi? Kendiniz de zaten benim öleceğimi bilmiyor muydunuz? Benden önceki hiç bir Peygamber ümmeti arasında baki kaldı mı ki, ben sizin aranızda bakî kalayım? Beni dinleyin, ben de siz de Rabb'imize kavusacağız.

Ben size ilk muhacirlere karşı iyi davranmanızı ve muhacirlere de kendi aralarında aynı şeyi tavsiye ederim. Çünkü Ulu Allah söyle buyuruyor:

"Yemin olsun asra ki, imân edip güzel amel isteyenler ile birbirirlerîne hakkı ve sabri tavsiye edenlerden başka bütün insanlar hüsrandırlar." (Asr Suresi).

Her şey Allah'ın iznine göre yürür. Bir işin geç kalması sizi o konuda sakin acele etmeye sürüklemesin. Çünkü Ulu Allah birinin acele etmesi ile acele etmez.

Allah'a karşı çıkana O. baskın çıkar. Allah'i aldatanı O. gereken cezayı verir.

"Eğer idareyi ele alırsanız, yeryüzünde bozgunculuk çıkaracak, akrabalık bağlarını mi keseceksiniz?"

Ensâra karşı iyi davranmanızı tavsiye ederim. Onlar sizden önce Medine'yi yurt ve iman yuvası edinmişlerdi. Onlara karşı iyi olmanızı tavsiye ederim. Size azıklarından pay ayıranlar onlar değil mi? Size yurtlarında kolaylık gösterenler onlar değil mi? Mallarına ihtiyaçları olmalarına rağmen sizi kendilerine tercih etmediler mi?

Beni dinleyiniz. İki kişi arasında hüküm vermek üzere selâhiyete sâhib kilinan

kimse onların iyisinin sözünü kabul etsin ve kusurlusunu hoş görsün.

Hey, ben sizden ayrılıyorum. Siz de pesimden gelip bana kavusacaksınız. Hey, buluşma yerimiz, Havuzdur. Havzım, Sam'in Basra şehri ile Yemen'in Sena şehri arası kadar geniştir. Kevser olugundan oraya süttü beyaz, ak köpükten daha yumuşak ve baldan tatlı bir su akar.

Oradan içenler artık hiç susamaz. Tasları inci ve yatağı misktir. Yarın hesaplaşma günü ondan kim mahrum kalırsa, her türlü hayırdan mahrum olur. Hey, kim yarın oraya, benim yanıma gelmek isterse, elini ve dilini gereksiz, şeylerden alakoyun.

Bu arada Abbâs «yâ Nebi Allah Kureyslilere nasihat et» dedi. Peygamber 'imiz söyle buyurdu:

«— Bu nasihatlerim ancak Kureyslileredir. İnsanlar Kureys'lilere tâbidir. İyiler iyilerine, kötüler kötülerine bağlıdır.

Ey Kureys'liler, herkese karşı iyi davranınız. Ey insanlar! Günahlar nimetleri değiştirir ve daha önce ayrılan payları baskalastırır. Halk iyi olunca bastakiler de onlara karşı iyi davranır. Halk kötü olunca basta bulunanlar, onlara karşı sert davranırlar. Ulu Allah;

«Böylece bir kısım zalimleri, istediklerine karşılık, diğerlerinin başına musallat ederiz» buyuruyor. (En 'am - 129))

Ibni Mes'ûd'un bildirdiğine göre. Peygamber 'imiz Ebû Bekr'e

«Bir şey sormak istiyorsan sor» dedi. Ebû Bekr de (R.A.) «Ölüm ani yaklaştı mı, ya Rasûlellâh» diye sordu. Peygamber (S.A.V) 'imiz «Ölüm ani iyice yaklaştı, hattâ üzerime sarktı» diye cevap verdi.

Ebû Bekr de (R.A.) «Allâh 'in katında olan her şey sana kutlu olsun, ey Allah'ın Rasûlü! Keski basımıza neler geleceğini bilseydim!» dedi. Peygamber (S.A.V)'imiz ona:

«Allah'a ismarladık. Sidrat-ül Münteha'ya, cennet barınagina, yüksek Firdevs'e, dolu kadehe. Yüce Dosta, güzel nasib ve hayata!» dedi.

Ebü Bekr (R.A.) «Seni yıkamayı kim üzerine alsın» diye sordu. Peygamber (S.A.V)'imiz «Yakınlık derecesine göre akrabamın erkekleri» diye cevap verdi. Ebû Bekr (R.A.) «Seni nasıl bir kefenle saralım» diye sordu. Peygamber (S.A.V)'imiz «Bu elbiselerime. Yemen kumasından bir elbiseye ve beyaz misir bezine sararsınız» diye cevap verdi.

Ebû Bekr (R.A.) «Namazını nasıl kılalım» diye sordu. Bu sırada biz de Ebû Bekr (R.A.) de ağlıyorduk. Peygamber (S.A.V)'imiz söyle buyurdu. «Hele durun, Allah sizi afvetsin ve Peygamberimizden yana size iyilik versin. Beni yıkayıp kefenle sarınca bu evdeki "sedirinin üzerine, kabrimin yanibasıma koyun ve bir müddet yanımdan ayrılıp dışarı çıkın.

Çünkü üzerime ilk defa Ulu Allah rahmet edecek. «O ve melekleri size rahmet

ve istigfar ederler» Sonra benim için magfiret dilemek üzere meleklerle izin verilecektir. Allah'ın yarattıkları içinde yonima ilk girip benim için magfiret dileyen olan Cebrail (A.S)'dir. Arkasından. Mikâil (A.S), arkasından İsrail (A.S), arkasından kalabalık ordusu ile Azrail (A.S) gelir. Sonra da meleklerin hepsi yanima girerler.

Sonra sıra size gelir. Yanima gurup gurup, girip önce birer birer selâm verin. Teskiye, feryad ve iniltiyle beni rahatsız etmeyin. Önce imam başlasın, arkasından yakınlık derecesine göre akrabalarım, arkasından kadınlar, en arkadan da çocuklar girsün.»

Ebû Bekr (R.A.) "Seni kim kabre koysun" diye sordu. Peygamber 'imiz «Yakınlık derecesine göre akrabalarımın bir gurup, sizin görmediğiniz, fakat sizi gören bir çok meleklerle birlikte. Şimdi kalkınız ve benden sonrakilere sözlerimi iletiniz.»

H. Ayşe (R. Anha) der ki. «Peygamber 'imizin aramızdan ayrıldığı gün yanbasındakiler sabah saatlerinde hastalığını hafiflemiş gördükleri için sevinç içinde evlerine ve işlerine dağıldılar. Onu esleri ile basbasa bıraktılar. Bizler, bu duruma göre, daha öncesine göre ümit ve farahlık içindeyken Peygamber 'imiz ansizin kadınlara «Yanımdan çıkın. Melek geldi, yanima girmek istiyor» dedi.

Benden başka bütün kadınlar dışarı çıktı. Basi kucagımda idi. Bu sırada kucagımdan doğruldu. Ben evin bir kösesine çekildim. Melek ile uzun zaman konuştu. Sonra beni yanına çağırıp basım yine kucagıma dayadı. Kadınlara da «içeri girin» dedi.

Ben, «Bu Cebrail'in gölgesi değildi» dedim. Peygamber 'imiz bana «Evet ya Ayşe. bu ölüm meleği (Azrail (A.S)) idi. Bana gelerek söyle dedi:

«— Ulu Allah beni sana gönderdi. Fakat izinsiz yanına girmememi emretti. Eğer izin vermiyorsan geri giderim, izin verdiğin takdirde girerim. Yine Allah, sen emir vermedikçe canını almamamı söyledi. Şimdi ne emrediyorsun?» dedi.

Ben de ona «Cebrail (A.S) bana gelinceye kadar yanımdan uzaklaş» dedim. Şimdi nerede ise Cebrail (A.S) gelir.»

H. Ayşe (R. Anha) şöyle der: «Öyle» bir durumla karşı karşıya kaldık ki, ne bir cevap verebiliyor ve ne de görüş belirtebiliyorduk. Dilimiz tutulmuştu. Her bakımdan bizi saskınlığa gömen bir darbe altında kalmış gibi idik.

Durumun ciddiyeti ve içimizi dolduran korku yüzünden. ev halkından hiç birimiz konuşmuyorduk.

Cebrail (A.S) tam zamanında gelip selâm verdi. Gölgesini farkettim. Evdekiler dışarı çıkınca içeri girdi ve şöyle dedi:

«— Ulu Allah sana selâm söylüyor ve kendini nasıl hissettiğini soruyor. Gerçi O, seni senden iyi bilir. Fakat senin şeref ve itibarını arttırarak varlığın hepsi üzerinde üstünlük ve değerini eksiksiz hale getirmeyi ve böylece ümmetine

örnek olmani diledi.»

Peygamber 'imiz «Kendimi sancili hissediyorum» diye cevap verdi. Bunun üzerine Cebrail (A.S) «müjdeler olsun! Ulu Allah seni, senin için hazirladiklarina kavusturmayi diliyor» dedi.

Peygamber 'imiz «Yâ Cebrail (A.S), ölüm melegi benden izin istiyor, ona haber ver» dedi.

Cebrail (A.S) «Yâ Muhammed. (S.A.V.) Rabb'in seni özlemle bekliyor. Sana niçin geldigini söylemedi mi? Allâh'a yemin ederim ki, ölüm melegi simdiye kadar hic kimseden izin istemis degildir. Bundan sonra hiç kimseden de izin isteyecek degildir. Fakat Rabb'in senin serefini eksiksiz hale getirmek istiyor. Bunun ile birlikte O seni özlemle beklemektedir.»

Peygamber 'imiz «O halde ölüm melegi gelinceye kadar yanimdan ayrilma» dedi ve kadnlara içeri girmelerine izin verdi.

Bu arada «Yâ Fatma, bana yaklas» dedi. Fatma O'na dogru egildi. Peygamber 'imiz kulagina bir sey söyledi. Gözyaslari içinde basini kaldirdi. Konusamiyordu.

Arkasından ona yine «Basini bana yaklastir» dedi. O'na dogru egildi. Kulagina bir seyler söyledi. Bu defa Fatma basini gülerek kaldirdi. Fakat yine konusamiyordu.

Gördüğümüz durum sasirtici idi. Fatma'ya, daha sonra bu konuyu sorduk. Bize «Önce bana «ölecegim» dedi. O yüzden agladim. Sonra da «Rabbime seni bana kavustursun ve ev halkim arasinda ilk önce seni benim yanima versin diye duâ ettim» dedi. Bu yüzden gülümsedim» diye cevap verdi. Bu sirada Fatma iki oglunu O'na yaklastirdi. O da onlari kokladi.

Sonra ölüm melegi (Azrail (A.s)) gelerek selâm verdi, içeri girmek için izin istedi. Peygamber 'imiz de ona izin verdi. Ölüm melegi «Bize ne emir veriyorsun, ya Muhammed» (S.A.S.) diye sordu. Peygamber 'imiz ona «Beni derhal Rabbime kavustur» dedi. Bunun üzerine ölüm melegi söyle dedi:

«— Peki, hemen bu gün. Zaten Rabbin seni özlemle bekliyor. Sende oldugu gibi hiç kimse hakkında tereddüt etmedi. Senden baska hiç kimsenin yanina izinsiz girmemi yasaklamadi. Fakat bekledigin an yakindir.»

Böyle dedikten sonra çikti. Cebrail (A.S) içeri girdi ve sunlari söyledi:

«— Ey Allah'in Rasûlü! Selâm üzerine olsun. Bu benim artik yeryüzüne son inisimdir. Vahiy ve dünya defteri artik dürüldü. Benim yeryüzünde senden baska hiç kimse ile isim yok. Seninle bulusmaktan gayri yeryüzü ile bir münasebetim yok. Seni hak üzere gönderen Ailâh'a yemin ederim ki, artik burada durmamin hiç bir gerekçesi kalmadi.»

Evde bulunanlardan hiç birimiz bu sirada O'na bir kelime ile bile saskinligimizi ifâde edemedik. Duydugumuz sözlerin öneminden dolayı erkek yakinlarına bir haber göndermek bile aklimize gelmedi. Sasirdik, donakaldik!

Bu sirada basini gögsüme dayasin diye yer degistirip O'nun yanina vardim. Gögsünü tuttum. Bu arada bir bayginlik geçirerek halsizlesti. Alni hiç kimsede görmemis oldugum sekilde terlemisti. Terini silmeye koyuldum. O'nun bu son terinin kokusundan daha tatli bir koku hiç hissetmemistim. Kendine gelince O'na «Anam-babam, canim ve âilem sana feda olsun, alnin ne kadar terledi» diyordum. Bana «Ya Ayse! Müminin ruhu terleyerek, kefirin ruhu da esek ruhu gibi çeneleri crasindan çikar» dedi.

Iste o zaman kendimizi toparlayip âilelerimize haber gönderdik. Eve ilk giren ve O'nun görmedigi iik erkek babamin bana gönderdigi kardesim oldu. Böylece hic kimse geleden Peygamber'imiz (S.A.S.) aramızdan ayrildi!

Erkekleri O'nun yaninda bulunmaktan alakoyan Ulu Allâh'di. Çünkü O'nun üzerine Cebrâil (A.S)'i ve Mikâil (A.S)'i görevlendirmisti. Bayginken «Yüce dosta» diyordu. Sanki tercihini yeniliyor gibiydi! Konusabildigi anlarda da «Namaza. Namaza» diye vesiyette bulundu.

Hiz. Aise (R.A.) Der ki: «Peygamber 'imiz pazartesi günü kusluk ile ögle arasi bir anda aramızdan ayrildi.»

Fatma (R. Anha) da buyurur ki, "Allah'a yemin ederim ki, bu ümmet, pazartesi günü tesiri hâlâ devam eden büyük bir hâdise ile karsilamistir."

Ümmü Gülsüm {R. Anha) Hz. Ali (R.A)'nin Küfe'de sehid edildiği gün bu sözün mislini söylemiş «Pazartesi gününden beni neler çektim. Rasûlüllâh (S.A.S.) o gün öldü. Ali (R.A) o gün öldürüldü. Babam da o gün öldürüldü. Ben pazartesi gününden neler çektim, demistir

Hiz. Ayse (R. Anha) sözlerine söyle devam eder. «Peygamber 'imiz aramızdan ayrilince herkes Mescid'in etrafında toplandı ve feryadlar yükselmeye başladı. Melekler Peygamber 'imizin üzerini benim elbisemle örtmüştü. Ve kalabaliga karismislardi.

Halkin bu hâdise karsisinde tepkisi degisik oldu. Kimi O'nun öldüğüne inanmiyordu. Kiminin dili tutulmustu, ancak çok sonra konusabildiler. Bir kısmi da mânâsiz, tutarsiz sözler söyleniyordu. Bazilarinin akli baslarında idi. Diger bir kısmi da oldugu yere çökerek kalmisti.

Hiz. Ömer (R.A.) O'nun öldüğüne inanamayanlardan idi, Hiz. Ali (K.V.) yerine çöküp öyle kalmisti. Hiz. Osman'in (R.A.) dili tutulmustu sanki. Müslümanların hiç biri o anda Hiz Ebû Bekir {R.A.) ve Abbâs (R.A.) gibi kendilerine hâkim olamamislardi. Ulu Allah bu ikisine güç vererek onlara en dogru sekilde davranma imkânini bagisladi. Herkes her ne kadar Ebû Bekir'in (R.A.) dedigine uyuyordu ise de Abbâs (R.A) gelince söyle konustu:

"Kendisinden beska iiâh olmayan Allah adına yemin ederim "ki, Allah'in Rasûlü ölümü tatmistir. Zaten henüz oramızda iken Ulu Allah Ona;

«Sen de ümmetin de öleceksiniz. Sonra da Kiyamet Günü Rabbinizin katında hesaplasacaksınız» diye buyurmustu (Zümer - 30 - 31).

Ebû Bekir (R.A)'e haber» Hazrec kabilesinden Haris ogullarının evindeyken verildi. Hemen geldi. Peygamber ﷺ'in yanına girdi. Yüzüne baktı, üzerine eğildi O'nu öptü ve «Yâ Rasûlallah , anam - babam yoluna feda olsun, iki kere ölecek degilsin. Allah'a yemin ederim ki, Allâh Rasûlü öldü.» Arkasından kapiya cikarak toplanan halka sunlari söyiedi:

«— Ey insanlar! Kim Muhammed'e (S.A.S.) tapiyor idi ise bilsin ki, Muhammed öldü. Kim Muhammed'in (S.A.S.) Rabbi'ne tapiyor idi ise O, diri ve ölümsüzdür.

Utu Allâh;

«Muhammsd, sadece bir peygamberdir. O'ndan önce nice peygamberler gelip geçmiştir. Eger O, ölür veya öldürülürse, ardiniza mi döneceksiniz? Kim İki topugu üzerinde geri dönerse Allah'a hiç bîr zarar vermiş olmaz. Allâh sükredenleri mükâfatlandıracaktır» buyurmustur. (Al-i Imran - 144)

Halk bu âyeti sanki ilk defa duymus gibi dinledi.»

Diger bir rivayete göre. Ebü Bekir (R.A.) haberi alinca selât-ü selâm getirerek Peygamber ﷺ'in evine girdi. Gözleri dolu dolu idi, girtlagi testinin bogazindaki su gibi durmadan asagi inip yukari çikiyordu. Buna ragmen sözlerine ve davranislarina gayet hâkim idi.

Peygamberimizin üzerine egildi, yüzünü açti. Alnından ve yanaklarindan öptü, yüzünü oksadi. Sonra da gözyaslari içinde sunlari söyledi:

«— Babam, anam, canim ve aile halkim yoluna feda olsun. Hayatin da ölümün de güzel. Senin ölümünle, baska hic bir peygamberin ölümünde kesilmeyen vahiy, artik kesildi. Sen anlatilmaktan yücesin, o kadar büyüksün ki, senin için aglanmaz. Öyle seçkin olaun ki, hepimiz sana siginir olduk. Bizi öyle kaynastirdin ki, sende beraber olduk. Eger ölümün kendi tercihin ile olmasaydi, nefsimizi yasa bogardik. Eger Sen aglamayi yasak etmemis olsaydin, üzerinde aglamaktan gözyasîarimiz kururdu. Engel olamadigimiz gözyaslarimiz birbirinden ayrilmasi imkânsiz olan izdirabimizla seni hatirlamamizin nisanidir.

Allâh'im, bu duygularimizi bizden O'na ulastir. Ey Muhammed (S.A. S.) bizi Rabb'inin katinda hatirla, hep Senin aklinda kalalim. Eger bize biraktigin agirbaslilik olmasaydi, biraktigin yalnizliga hic kimse dayanamazdi. Allah'im! Bizim duygularimizi Peygamber 'ine ulastir ve O'nu aramızda tut. O'nun ile ilgili olarak bundan daha baska bir aci basimiza gelmesin. Kalblerimizi O'na dogru yücelt ki, Peygamber ﷺ'imiz bize güze! örnek oisun.

Allâh'dan kötülüklerimizi iyilige çevirmesini ve imanli olarak bizleri Peygamber ﷺ'imize kavusturmasini dileriz.

Hic süphesiz O, kendisinden istekte bulunanlarinin en keremlisi ve rahmetine umut baglananlarin en ulusudur! Hamd, âlemlerin Rabbi olan Allâh'adir.»

~SON~